Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectura super quarto libro Decretalium

Sangiorgio, Gianantonio

[Venedig], 12. März 1493

De sponsalibus et matrimonijs

urn:nbn:de:bsz:31-323761

Visual Library

Reuerendi pr̄is ꝛ celebratiſſimi iureconſulti. do. Johannis antonij de ſancto Georgio olim prepoſiti ſcī Ambroſij. nūc do epi Alexandrini ꝛ cauſarum ſacripalatij auditoris meritiſſimi. Cōmentū digniſſimū ſup quarto libro decretaliū nouiter īpreſſum cū longe maiori emēdatione ꝛ litterarꝫ illuſtratione ꝗ̄ alias īpreſſuꝫ fuerit vt tm̄ inter ſe diſtent quantū virtus a vitio.

p

Atere et abſtine.

Cū liber iſte ſuperioribus ānectatur ſcōm hoſtienſem in ſumma huius tituli qꝛ duo ſunt genera xpianorū. vnum clericorꝫ qui diuinis ꝛ cōtinētie vacare debēt. aliō laycorū qui tpalibus vacāt ꝛ vxores habere poſſunt. c. duo ſūt genera. xij. q. ij. Et ſupra in tertio libro ꝑcedēti vidim⁹ de clericis ꝛ qualiter debēt cōtinere. verū qꝛ cōtinere ē laborioſuꝫ. c. de his. xxviij. di. ꝛ pauci ſiū vicio carnis iuēiūt. c. qꝛ tua. l. di. ꝛ melius eſt nubē ꝗ̄ vri ſcd̄ꝫ apoſtolū. c. nuptie. xx. q. j. ꝛ ois cohabitatio vl ēt mēbrorū vſus ad voluptatis vſū eſt ꝓhibitus. c. nemo. xxxij. q. iiij. ꝛ ſolus vſus mr̄imonij ē ꝑmiſſus. c. dicat aliqs. c. meretrices. xxxij. q. iiij. nec ex multitudine peccantiū peccatū excuſat. c. multi. ij. q. j. i fi. c. flagitia. xxxij. q. vij. Jdeo cōgruenti ordine poſt tractatū ꝯtinentiū ſubicit iſte liber i quo tractat de mr̄imonio ꝛ īpedimentis eius. ꝛ qꝛ mr̄imoniū ē ſubiectū. iō prio de eo pōit c. ſi ꝯfirmatione i argumētū de electi. li. vj. regula acceſſoriū de reg. iur. c. li. Et qꝛ ſponſalia ꝑcedūt mr̄imoniū ꝛ ad finē eius ſubordināt. l. oratio. ff. de ſpō. c. ij. ꝛ. c. de illis. ꝛ. c. ex litteris el. ij. ꝛ ibi videbim⁹. j. eo. Jdeo pōit de ſpōſalibus has ob res cū dicat apoſtol⁹ Aligat⁹ es vxori noli q̄rere ſolutionē ſolutus es ab vxore noli querere vxorez iō nō ſunt viſa illa verba aliēa q̄ dixit Cato apud geliū i noctibus acticis patere ꝛ abſtie vt huic libro ꝓ titulo iſcriberent. ſi vxorē habes patere noli querē ſolutionē ſi n̄ habes abſtine noli querere vxorē. vel aliter ſcd̄ꝫ eundē hoſti. ꝯtinuat ad precedentes iſte liber. vidimus. s̄. de cōtractib⁹ ꝛ obligatōibus que circa res effectū habēt. nūc reſtat vidē de cōtractibus qui circa pſonas effectum habēt ꝛ hmōi eſt mr̄imoniū igit ꝛc. Uel aliter ſcōm goffr. in ſūma ꝛ cōiter ſcribētes hic. vidim⁹. s̄. de clericis ꝛ rebus eorū. Uerꝫ qꝛ i laycis circa mr̄imōialia eccl̄ia hꝫ poteſtatē ꝛ ſūt fori eccleſiaſtici. c. cāꝫ. ꝛ. c. lator. j. qui fi. ſint legi. iō cū reſtaret tractandū de rebus laycorꝫ ꝛ in mr̄imonialibus layci ſubſint eccleſie. ideo pōit hic tractatū de mr̄imonijs ꝛ īpedimētis eorū ꝛ icipit a ſponſalib⁹ tāq̄ꝫ pambulo vt ꝑdixi ꝛ mr̄imonio tanq̄ꝫ ſubiecto: ſꝫ voluit prio tractare de clericis i libro ꝑcedēti qꝛ ſūt digniores. c. deniq̄ꝫ. iiij. di. c. ſolite s̄. de maio. ꝛ obe. vel aliter ſecūdū glo. s̄. i ſuprascriptione huius volumis in fi. gl. prie. ꝛ ſequitur hic do. Car. cū iſte liber decretaliū ſit diuiſus i quinq̄ꝫ libros ꝛ iam viderim⁹ tractatū tertij libri iō ꝯgruenti ordine ſuccedit tractatus quarti libri de mr̄imonijs ꝛ īpedimentis eorū ꝛ prio i ſpecie ꝑmittit rubricā de ſpōſalib⁹ ꝛ matrimōijs. ¶ Omiſſis his q̄ ſolent ſupfluo in principijs librorꝫ diſputari an libri ad librū vel rubri ad rubrū ſit fiēda ꝯtinuatio habetis colligere ex iſta rubrica ꝙ ſpōſalia ꝛ mr̄imonia ſūt q̄d diuerſuꝫ ꝙ patet ex quo hic copulatiue ābo ponūt. nā de natura copule ꝛ ē vt eq̄ principaliter cōiūgat diuerſa iuxta gl. in. c. querelā. j. de ſimo. in rubrica. ff. de iur. ꝛ facti ignorā. ¶ Et capiēdo primū q̄d ſunt ſpōſalia ꝛ reſpōdēt doctores ꝙ ſponſalia ſunt ꝓmiſſio futuri matrimonij. tex. i. c. noſtrates. 30. q. v. i. l. j. ff. de ſponſa. ꝛ dicūt ſpōſalia a ſpōdeo es. qꝛ volentes maiores noſtri ad matrimonia deſcendere iuicē ſibi prio deſpōdebāt. i. promittebāt. l. ij. ff. de ſponſali. Et voluit Gelius i lib. iiij. c. iiij. ꝛ propterea ſcd̄ꝫ libros antiquos qui ſacramenta matrimonij nō ꝯſiderabant dabatur actio ad intereſſe ꝑ ipſis ſponſalibus. vt Gelli⁹ i loco ꝑallegato. Sꝫ iuriſconſulti agnita maxie fide cū mr̄imonia debeāt eē libera vt videbim⁹ in. c. cū locū. ꝛ. c. gēma infra eodē noluerūt dare aliquā obligatōeꝫ nec actionē ex his ſpōſalibus ad intereē. l. titia in ꝑn. ff. de v̄b. ob. l. j. ꝛ. fi. C. eo. ti. videbimus in. c. gēma. j. eo. ¶ Scd̄o q̄ro quottuplicia ſint ſponſalia. ꝛ dicite primo ꝙ ſponſalia duplicia ſunt: quedaꝫ nuda ꝛ hec ſunt que ſola ꝓmiſſione fiunt. c. ſi inter. c. requiſiuit. j. eo. q̄dā ſunt veſtita datione arrarū vt in. l. fi. C. eo. ꝛ videbim⁹ in. c. gemma. j. eo. Jtē iuramento vel fidei interpoſitōe que inuiceꝫ equipantur ad hoc. c. ij. ꝛ ibi videbim⁹. j. e. Jtē anuli traditōe. c. fi. j. ti. j. Jtē munerum trāſmiſſione. c. j. j. de matrimonio ꝯc. cōtra interdic. eccl̄ie. ꝛ his locis videbim⁹. Jtē copula carnali ꝛ tūc. trāſit in aliaꝫ ſpeciē. ſ. mr̄imonij. c. his q̄ fidē ꝛ ibi videbimus j. eo. Alio modo. d. Antoni⁹ hic diuidit ſponſalia: qꝛ q̄dā vera ꝛ expreſſa vt dicto. c. ſi inter q̄ ītervenerūt verba q̄daꝫ preſumpta vt q̄ ſola ſubarratione itervenīēte qꝛ tūc voluit hic Jo. an. in ſummula huius rubrice ꝙ n̄ ꝑſumatur matrimoniū ſed ſponſalia per ea que habentur in. c. fi. q̄ facit potius contra euꝫ. j. ti. i. ꝛ ibi videbimus habet in. c. illud. s̄. de preſumpti. ꝛ cum Jo. an. tꝫ Archidi. in. c. j. eo. ti. lib. vi. lꝫ glo. ſit ꝯ in. c. tenor. s̄. de re iudica. ¶ Tertio querenduꝫ e. ſet qualiter contrahant ſpōſalia d̄ quo dicā in. c. ſi inter. j. eo. ¶ Quarto q̄rendum eſſet qualiter firmantur de quo in. c. ex litteris el. ij ꝛ. c. de illis infra eodē ¶ Circa ſecundam partem rubrice quero primo quid ſit matrimoniuꝫ. ¶ Et dicite quod matrimoniū eſt maris ꝛ femine coniunctio indiuiduam vite ꝯſuetudinē retinēs ꝓut eſt tex. inſti. de patria poteſtate in princi. xxvij. que. ij. in prin. facit tex. in. c. illud. s̄. de preſumpti. Et addunt aliq̄ maxie gl. inſtitute ſupra allegata. diuini ꝛ hūani iuris cōicatio ꝑ tex. in. l. j. ff. de ritu nupti. vbi ſunt iſta v̄ba ꝛ ita trāſit Hoſti. in ſumma de matri. §. quid ſit mr̄imoniū ꝛ trāſit Jo. an. ꝛ. d. Anto. hic. d. Cardi. hic tꝫ ꝯriū qꝛ dicit ipſe ꝙ per illa verba cōiunctio itelligūt illa verba diuini ꝛ hūani iuris cōmunicatio qꝛ ibi verbū cōiūctio itelligit. i. legitia ꝛ ſolēnis argumēto. c. cū adeo. s̄. de reſcriptis. c. ſi cui. de ꝑben. li. vj. facit. l. ſciendū. ff. de v̄. obli. Quo ſic ꝑſuppoſito clare pꝫ illa verba eē ſupflua qꝛ niſi eſſet diuini iuris cōicatio qꝛ pariter ābo eſſent ſub fide chriſti matrimoniū n̄ teneret ꝛ ſic nō eēt legitima ꝯiūctio. l. ne qs. C. de iudeis c. caue. xxviij. q. j. videbimus in. c. gaudem⁹. j. de diuor. Jtē niſi eēt humāi iuris cōicatio. qꝛ nolet eā vt vxorez tractare nō eſſet legitia cōiunctio. c. fi. ꝛ ibi videbimus. j. de ꝯdi. appoſi. alr̄s ſi iſta ſhauditio eēt neceſſaria ad diffinitionē qꝛ non intelligeret illud verbū ꝯiunctio de legitima abſq̄ꝫ eo ꝙ exprimeret diffinitio eēt defectuoſa in alio qꝛ ꝑ ꝑ multa impeditur matrimoniū. Et ideo debuiſſet in principio diffinitionis exprimi coniunctio legitia ꝛ hoc igenue fatetur. d. Anto. Et proſequēdo verba diffinitionis i diffinitione dicitur maris ꝛ femine qꝛ matrimoniū eſt ſolū int maſculum ꝛ feminā nō autē inter homines eiuſdē ſexus. ſ. inter maſculum ꝛ maſculū vel etiam feminam ꝛ feminā. c. flagitia. xxxij. q. vij. Et ideo deus tēpore quo matrimoniū inſtituit ꝓ quo ſtatiꝫ dicā nō creauit duos maſculos vel duas feminas ſed vnuꝫ maſculū ꝛ vnaꝫ feminā vt denotaret ex promiſcuo ſexu ꝯfici matrimoniuꝫ tex. in. c. mulierē xxxiij. q. v. Et iō alie cōiunctiones ab iſta ſunt illicite. c. nemo. xxxij. q. iiij. ꝛ ſeuere puniūt huiuſmodi d̄licta que ſodomiaꝫ redolēt. c. clerici. j. de exceſſi. plato. dicto. c. flagitia. l. cum vir. C. de adulte. Et ꝓpter iſta veniūt grandines ꝛ teremotus per loca. vt in autē. vt non luxurientur ꝯtra naturam circa ꝑncipiuꝫ. Et dicit maris ꝛ femine i ſingulari qꝛ quis non pōt habere eo tēpore plures vxores ꝛ econtra. c. gaudemus. j. de diuor. Coniunctio dicitur i diffinitione qꝛ proprie matrimoniū dicitur poſt copulaꝫ cōſumatā eē perfectū. ante autem dicitur iniciatū vt ſtatim dicaꝫ habetur in. c. ex publico. s̄. de conuer. ꝯiug. Et eſt ratio qꝛ ꝑ cōiunctionem animorum denotat vnitatē que eſt iter animā ꝛ deum per coniunctioneꝫ corporū denotat vnitatē que ē

lter criſtū ⁊ eccl̃iā.c.debitū ⁊ ibi tex.ā.de bigamis. Et pō
deratur i matrimōio animorū cōiūctio.xxvij.q.ij.c.ſuffici
at.⁊.§.iuxta.ad differentiam coniūctiōis q̄ fit int̄ aialia
bruta i q̄bus ſola corpora cōiunguntur ⁊ nō animus. Et i
telligit̄ ſm dominū Car.vt dixi q̄ iſta cōiunctio ſit legiti-
ma.⁊ ideo non cū iudeo vel alias iſideli.d.c.caue.xxviij.q.
j.⁊.d.l.ne qs.⁊ ideo cā ꝓlis ſuſcipiēde nec aliter valet ma
trimoniū ſi alit̄ ageret̄.c.ſi.j.de fri.⁊ male.videbimus i.c.
ſi.j.de cōdi.appo. Indiuidua dicit̄ ad differētiā cōcubina
rum quas licitū eſt expellere imo artamur ſꝫ legē noſtrā
⁊ ſic cū eis nō habemus īdiuiduā cōſuetudinē.iō ad eas
accedere ꝓhibemur vel tenere.c.meretrices.c.dicit aliqs.
xxxij.q.iiij.glo.ē in.l.i cōcubinatu.ff.de cōcubi.⁊ ſi clꝫ cō
cubina teneat̄ idubitato effectu al̄s nō dr̄ cōcubia vt vult
Bar.i.l.ſi.ff.de ꝯcubi.Et dꝫ teneri i domo vt ibi alias filij
nō eſſēt nāles.⁊ facit gl.in.c.inotuit de electi.⁊ ibi notat̄
⁊ ꝯſuluit Oldra.in ꝯſilio.cxcvj.q̄ icipit pactum tale qdā
nobilis ⁊ no.Im.i.c.i preſentia.ā.de pba.⁊ Panormi.⁊
alij.in.c.tāta.j.q filij ſint legi.tamen cū ōbeat cōcubina ei
ei nō pōt cū ea matrimoniū dici.⁊ dicit̄ ēt ꝯdiuidua añ cō
ſumatā copulā reſpectu ai q2 lꝫ multa poſſent euenire p q̄
eluderet̄ mr̄imoniū puta igreſſus mōaſterij.c.ex publico.
ā.de ꝯuer.ꝯiu.tamē eius debent eē ꝓpoſiti cū ꝯtrahunt q̄
agant facere indiuiduū vinculū inuicē.c.ſolet xxxij.q.ij.lꝫ
non ſemp ſit indiuidua ante copulā tñ eo ꝓpoſito quo ini
tur dicit̄ indiuidua ſicut imperator dr̄ Auguſtus pp ꝓpo
ſitum augēdi.Inſti.i ꝓhemio.ſ.i ſupraſcriptione ⁊ ibi gl.
ſic dicimꝰ cām dotis perpetuā.l.j.ff.de iure dotiū qa eo ꝓ
poſito datur vt ꝑpetuo duret vite cōſuetudinē retinēs pp
ſeruitia mutua ad q̄ inuicē obligant̄ vir ⁊ vxor.c.mulierē
xxxiij q.v.habetur in.c.litteras marie per Bal.ā.de reſti.
ſpo.Et ideo dicit̄ pp hunc relinquit homo patrem ⁊ ma
trem ⁊ adherebit vxori.c.gaudemus ver.qa.j.de diuor.⁊
.c.his ita xxxij.q.ij.nec habet alter ex ꝯiugatis poteſtatē
ſui ipſius.c.ſi tu abſties.xxvij.q.ij.c.quicqd.xxxij.q.ij.Et p
predicta habetis iferre q̄ ē differentia int̄ ſponſalia ⁊ ma
trimonium vt patet ex diffinitionibꝰ. Et iō dixit dominꝰ
Antonius q̄ ſtatutū loquens de ſpōſo vel ſponſa non ha
bet locū i marito vel vxore niſi lex aliud exprimat. l. ſolēt
ff.de his qui no.infa.l.ſiquis officij.§.i.ff.de ritu nuptiaꝝ
l.ſi vxor.§.diuus.ff.de adulterijs.l.item apud labeonē.§.
ſponſū.ff.de iniur.Et econtra infert Panormi.hic q̄ ſta
tutum loquens de marito vel vxore non habet locū in ſpō
ſa per verba de futuro per ea que habent̄ i.c.ex publico.ā.
de conuer.cōiu. Secus eſt in ſponſa per verba de p̄ſenti
quia illa dr̄ potius vxor cū mr̄imoniū fiat ſolo cōſenſu.§.
ſufficit vigeſimaſeptima.q.ij ⁊ allegat ipſe Panor.bonū
tex.i.l.ſi cui fuerit.ff.ō ꝯdi.⁊ demō.ō quo tamen articulo
p Bal.i.l.nihil.ff.rex amota.l.ſi pater.ff.ad.l.pōpeā ō pa
ricidijs per Bal.i.l.cū ante.⁊ ibi Salice.C.de dōa.āte nu
pti.i.l.i.⁊ ibi Ludo.C.vnde vir ⁊ vxor in.l.nō ſine.C.ō bo.
qꝫ liber.i.l.ſi āte ſoluto matri.⁊ ꝯſuluit mediolanēſis no
ſter.d.ſignorolꝰ de homodeis i ꝯſil.ſuo cēteſimoquadra
geſimo ſexto q̄ incipit in queſtione vertēte iter.d.vianinū
guaſcū ⁊ aliqua addā i.c.ſi iter vix ⁊ ibi Panor.ponit.j.
eo.Panormi.i.conſi.prio q̄ icipit facti cōtigētia ⁊ i.c.ter
tio loco de p̄ſūp.glo.in.l.iij.i prin.ff.ō dona.iter vix ⁊ vx.
Quandoqꝫ tamē iſta nomina confunduntur quia ponit̄
matrimoniū ꝓ ſpōſalibus vt ē tex.⁊ ibi.glo.i.c. de illis
j.eo.el.ij.⁊ ecōtra ſponſalia ponūt ꝓ matrimonio xxvij.q.
ij.§.i ſumma cauſe.¶ Secundo quero vnde dicat̄ matrio
niū et gl.cōmuniter approbata.xxvij.q.i.in ſūma dicit qō
dr̄ matrimoniū quaſi matris muniū.i.munꝰ ſiue officiū q2
cū mr̄imoniū ſit inuētū ad ꝓlis ꝓcreationē ⁊ deiñ ad edu
catōꝫ.xxvij.q.i.c.nuptiarū bonū.c.ſi.j.de fridis ⁊ male.§.
his.ita.xxxij.q.ij.Et i ꝓle plurimū verſat̄ officiū matris.iō
mr̄imōiū dr̄.Nec ob.ſi dicat̄ qō res dꝫ ōnomiari a dignio
ri.c.cleros.xxi.di.⁊ maritꝰ ē dignior q̄ꝫ ſit vxor.c.cū apō
ꝯ.mulierē.c.hec imago.xxxiij.q.v.vbi dr̄ q̄ ē famula mari
ti ḡ debuit denoiari a patre ⁊ nō a mr̄e ⁊ ſic debemꝰ dicere

pr̄imōiū ⁊ nō mr̄imoniū.¶ Soluit gl.ꝑallegata ⁊ docto
res hic qō lꝫ pater ſit dignior q̄ꝫ mater tñ cū i ipſa prole q̄
vt dixi eſt ex p̄marijs cauſis quare fuit inuentum mr̄imo
niū mater p̄ſimū laboret q2 ante partū onerosa i ptu do
loroſa poſt partū laborioſa.c.ex l̄ris. ſupra de cōuerſiōe
infideliū.Ideo in hoc releuat̄ que i tot grauata fuit i mr̄i
moniū ab ipſa denominet̄ ar.c.primi.ā. de pochijs.l.cū q
in prin.ff.de iure iurā.Sꝫ alia magis vr̄ cōſona ratio quā
ſenſit iuriſconſultus.in.l.q2 mater.ff.de inius vocādo.Nā
in ꝓle mater ē ſemp certa de patre ſumus incerti niſi qua
tenus per cōiecturas aſſeqmur.Iō a certiori ſubiecto lex
voluit ōnoiare matrimoniū.Et hoc verbū matrimoniū p
plurima ſinonima nūcupat̄ q2 qñqꝫ dicitur cōnubiū.c.cō
nubia.xxxij.q.ij.eo.q2 ſimul nubant mas ⁊ femina.Qñqꝫ
dicitur coniugiū eo q2 ſimul ꝯiungāt̄ mas ⁊ femina.c.ali
quando.xxxij.q.ij. Qñqꝫ nuptie.c.nuptiarum.vigeſima
ſeptima.q.ij.Et probāt̄ hec oīa in.l.i eo.§. hoc caput.ff.ō
ritu nup.⁊ voluit gl.inſti.de patria poteſtate i p̄ncipio.Et
dicūt̄ nuptie a nubēdo.i.velādo q2 mulieres debēt icedē
velate poſtquā nupte ſt̄.c.hec imago.trigeſimatertia.q.v.
⁊.c.mulierē.⁊ hoc in ſignū ſubiectōis ⁊ iugi maritalis q2
ſunt ſubiecte marito.d.c.hec imago.⁊.c.femine eadē cā
⁊ qōne.Vel aliter ſm Hoſtiēſē in ſūma de matrimonijs
.§.vnde dicat̄ in ſi.dicūt̄ a nube ideſt obſcuritate q2 actus
carnalis copule ⁊ reliqui carnales actus int̄ eos cōiuget̄
claꝫ debēt fieri ⁊ honeſte ⁊ quo ad reliquos debēt eē i nu
be ⁊ copte ⁊ clauſe vt a nemine vllo mō videant̄. Et hec
ratio ꝯſonat legi ligurgi de qua plutarcus in vita eiꝰ qua
cauebat̄ ⁊ inductū fuit vt iuuenes lacedemonij ad vxores
ſuas nō accederēt niſi nocte ⁊ cū eis nō habitarēt multū
ſed pauliſper cōmorati recedebāt ⁊ ad cōſocios ſe ꝯfere
bant.⁊ hoc mō caſta erant matrimonia ⁊ ſobria iter eos
hocqꝫ obſeruabāt quouſqꝫ ex muliere filiū ſuſcepiſſent ⁊
ante ſecū per dieꝫ nō viuebāt.Alio etiā vocabulo appella
tur matrimonium q2 dicitur conſortiū licet ꝓprie hoc di
catur inter ſeruos.l.ſi.C.de ſeruis fugi.qō matrimoniū ſer
uorum lex nō reputabat matrimonium.ſed cōtuberniū.l.
cum ancillis.C.de inceſt.nup.ſed cū hodie de iure cāoni
co inter ſeruos etiam poſſit eſſe coniugiū vt.j.de ꝯiugio
ſeruorū.ideo illud nomen eſt abrogatū quo ad ſeruos ⁊ ē
tranſlatum ad ſacerdotes vxores vel ꝯcubinas habere vo
lentes.c.ſane ſacerdotes.ſupra de cle.ꝯiuga.¶ Tertio q̄
ro de inuentione matrimonij.⁊ glo.vigeſimaſeptia .q.j.i
ſumma quā cōmuniter approbant canoniſte hic ⁊ i ſūmis
dixit qō eſt inuentum matrimonium in paradiſo delitiaꝝ
tempore quo p̄mi parentes fuerūt creati ſcilicet Adā ⁊
Eua cum Adaꝫ ſpiritu dei dixit illa verba.Os hoc ex oſſi
bus meis ⁊ caro de carne mea ⁊ ꝓpter hoc relinquet ho
mo patrem ⁊ matreꝫ ⁊ ad herebit vxori geneſis.c.j.⁊ trā
ſumptiue.trigeſima ſcōa.q.ij.§.his ita ⁊.c. gaudemus.j.
de diuor.c.debitum.ā.de big.Et inſtitutio iſta cū fuerit fa
cta tempore innocētie quia nundum p̄mi parentes nr̄i
peccauerunt ⁊ ſic nunduꝫ erat aliqua fornicatio nec ſuge
ſtio carnis.ideo matrimonium fuit inuentum tunc rōne
prolis procreande.§.his ita.Sed poſt peccatū cū iā ce
piſſet ſtimulus exagitare carneꝫ fuit ſecūda inſtitutio mr̄i
monij facta ad fornicationē euitandā.d.§.his ita.Et fuit
facta hec ſecunda inſtitutio lege poſitiua per illa v̄ba cre
ſcite ⁊ multiplicamini non dico dicta geneſis.c.j.hoc q2 il
la fuerunt dicta tempore innocētie ſed per illa verba q̄ di
cta fuerūt geneſis.ix.c.vbi poſt diluuiū Noe ⁊ filijs dixit
deus iſta verba creſcite ⁊ c.Gl.iuriſciuilis iſtitutа de iure
naturali gentium ⁊ ciuili in p̄ncipio dixit q̄ matrimōiū
inuentum eſt de iure naturali.ſed vſus de iure gētiū.forma
de iure poſitiuo:q̄ licet poſſet itelligi de iure naturali .i.di
uino tamen.d.Cardi.hic eam ſuſtinet q2 etiam de iure na
turali.i.inſtinctu nature poſſumus dicere inuentū eē ma
trimoniū.nā quodlibet idiuiduū cupit a natura cōſeruari
⁊ ꝑpetuitatē ōſiderat.iſtō aūt ſentit nā eē i eodē idiuiduo
īpoſſibile ⁊ iō q̄ ſi pt̄ i idiuiduo ōſiderat i ſe ⁊ magis ꝓprie
quā

q̄ poſſit ſpē. ¶ Et ideo cuꝫ indiuiduum puta petrus in
ſpē ſentiat ſe q̄nq̄ꝫ moriturū iſtīctu nãe ⁊ tñ eadē nã ppe
tuitatē deſiderat quod nõ põt cõſeq ex ſuo īdiuiduo ipſe
petrus q̄rit cõſeq ex alio īdiuiduo eiuſdē ſpeciei.i.ī homi
ne ⁊ ſibi ꝓximo ideſt ex ſe deſcēdēte ⁊ iõ ad ꝓcreationeꝫ
ꝓlis nã īuitat ſꝫ eſſemus īcerti an iſtud īdiuiduū ex nobiſ
deſcēdiſſet ſi liceret hic ⁊ ide cū mulierib⁹ poſſe cõmiſce
ri iõ nã ſuaſit vt vnã hēremus cã ꝓlis procreande ⁊ iõ in
ſtinctu nãe dr̄ inuentū mr̄imoniū ⁊ faciunt no.in.l.iſti q̄dē
ī fi.ff.q̄ metus cã. Et ita ēt apud gētiles a iure nature iuē
tū matrimoniū dixit xenophon vt refert collumella li.reꝝ
ruſticaꝝ.xij.alia aūt daẜ iuentio matrimonij apud genti
les q2 dr̄ illud amphionem apud Thebanos inueniſſe vt
cantat Oratius libro poetice artis Dictus ⁊ amphiõ the
bane cõditor vrbis Saxa mouē ſono teſtudinis ⁊ prece
blãda Ducē quo vellet fuit hec ſapiētia quondã Publi
ca priuatis ſe cernere ſacra: prophanis cõcubitu prohibere
vago dare iura maritis Apud iuſtinum li.ij.tradiẜ cecro
peꝫ primū regē athenīẽſiū q fuit paulo añ iacob vt refert
euſebius de tēporibus ⁊ ēt hiſtoria ſcholaſtica mr̄imonij
pmū iuentorē. ¶ Quarta ē queſtio q̄ fuerit cã mr̄imo
nij itroducēdi ⁊ dicite q̄ pricipales fuerūt due cãe.ſ.ꝓliſ
ꝓcreãde vt repleret numerus angeloꝝ p lapſum luciferi
diminutus ⁊ hec fuit tpe inocentie iſtita ⁊ ēt in hodiernã
vſq̄ꝫ diē durat.c.fi.j.de frig.⁊ male. ¶ Alia fuit cauſa p⁹
ſtatū peccati pmoꝝ parentū.ſ.fornicatiõis vitande. d.§.
his ita ⁊ videbim⁹ ī.c.ex pte.j.eo. Et iõ ſi matrimoniū fie
ret expreſſo hoc q̄ nõ itendit ex ea ꝓlē velle ſuſcipere vẜ
vult adulterari.iſte ꝯditões eēnt turpeſ q2 ꝯ̄ originariã cãꝫ
c.origo.xxxij.q.iiij.⁊ de his ꝯditionib⁹ dr̄.j.de ꝯdi. appo.
c.fi. Alie cãe ſunt ſecūdarie pp dotē velẜ pulchritudinem
mulieris vt legiẜ d̄ iacob geneſis.xix.c.q pp pulchritudi
nem voluit rachael in vxorē. Iſta nõ vitiat matrimonium
dūmõ pricipales cãe accedãt.c.ſolet.xxxij.q.ij. ¶ Quito
quero que ſint bona matrimonij ⁊ dicite q̄ tria ſūt. fides
ꝓles.⁊ ſacramentū.c.oī.xxvij.q.ij.⁊.d.§.his ita. Fides vt
ad aliã non accedat vir vel mulier ad alium.vt videbim⁹
īn.c.ex parte.j.eo. Item fides vt req̄ſitus debitū reddere
teneaẜ alter alteri.c.ſi tu abſtines .xxvij.q.ij.c.ſūt q. xxxij.
q.ij.c.mulierē.xxxiij.q.v. Uſque adeo vt ēt die ieiunij te
neaẜ ſi exigaẜ reddere vel alijs diebus ſolēnib⁹ de q̄bus ī
c.fi.j.de feri.lꝫ exigēs tpe ieiunij vẜ ſolēni peccet.c.noluit
xxxiij.q.v.⁊ ita gl.xxxiij.q.iiij.ī ſumma. Que tamē voluit
ſm̄ aliquos lꝫ non firmet q̄ ſi maritus eſt certus q̄ vxor
exigit debitū vel eꝫ̄ cã libidis q̄ nõ dꝫ ei reddere his die
bus. Hoſti.ī ſumma de matrimonijs ī.§.quis ſit effectus
ī verſi.ſed nunquid peccat tranſit cū p̄dicta glo.vno ad
dito q̄ in magnis ſolēnitatib⁹ ꝓut eēt natiuitas dñi vel
paſcatis feſtū nõ debꝫ ēt exactus reddere. Proles ãt dr̄
bonū matrimonij q2 ē eius originaria cã vt.ſ̄.dixi.⁊ mari
tus vel etiam vxor in copula carnali ſi ad hoc nõ tendunt
vt faciant prolem peccant mortaliter vt. d.c. ſolent. xxij.
q.ij.⁊.c.ſequēti.ſi tamen ꝯſumarent copulam nõ cã volu
ptatis nõ tñ dicūt ī aīo q̄ vellent ſuſcipere ꝓlē peccatum
eēt veniale.§.criminis.xxv.di.⁊ vide glo.ī.c.vir cū ꝓpria.
xxxij.q.iiij.q̄ aſſignat rõnē huius q2 nullus ē coitus ſine
pruritu ⁊ ſine hac voluptate iõ peccant venialiter.⁊ ita ꝯ̄
domi. Anto. Et iõ habetis īferre q̄ imoderatus vſus co
pule cū vxore ex quo nõ facit ad ꝓlem nec eſt neceſſariuſ
ad fornicationem vitãdaꝫ ē illicit⁹ ⁊ peccatū mortale. c.
vſus ⁊.c.p̄cedenti.xxxij.q.vij. Et iõ oīs copula que nõ fit
debito mõ ēt ītra debita clauſtra ex quo nõ facit ad ꝓleꝫ
peccatū ē mortale.xxxv.q.ij.c.extraordinaria. Et iõ p̄di
cat diuus.auguſtin⁹ ī tractatu ſuo de bono ꝯiugali.q̄ q̄c
q̄d mali hñt nuptie hoc ꝓuenit ex illicit.voluptatib⁹.c.q̄c
q̄d.xxxij.q.ij. Et oīſ illicit⁹ vſus ēt cū vxore ē reprobat⁹ ⁊
abuſus mēbroꝝ.c.ī eo.xxxij.q.iiij. ⁊ qualiẜ ēt oſculãdo cõ
mittaẜ peccatū mortale.vide glo.magiſtrã ī cle.fi. in v̄ſi.
vij.de hereticis. Et pp predicta eleganter dixit tex.in nu
ptijs ēt eē caſtitatē quam maritalē caſtitatē appellauit.c.

fi.xxxj.q.j. Et iõ dixi Bal.ſ̄.in ꝓhemio hui⁹ voluminis ī
vj.col.q̄ triplex ē caſtitas. Uirginaẜ que p̄ceteris p̄ualet
c.j.ſ̄.de ſum.tri.⁊ fi.catho.c.nuptie.xxxij.q.i. Uidualis q̄
virginali ꝓxīe accedit.xxvij.q.j.c.j.⁊.c.vidue.el. j. ⁊ el .ij.
Maritalis de qua loq̄mur ⁊ infert ibidē q̄ ſi teſtator le
gauerit mille ꝓ deceꝫ mulieribus maritãdis ad hoc lega
tuꝫ nõ veniūt vidue q̄ volūt maritari q2 itelligitur illud v̄
bū maritãdis de primo mr̄imonio.l.boues.§.hoc ſermo
ne.ff.de ver.ſig. Sacramētū ãt eſt ex bonis matrimonij.q2
lꝫ mr̄imoniuꝫ non ſit ſacrū eſt tamē ſacre rei ſignū figura
tiue eni ante copulã deſignat nobis vnitatē que ē iter deū
⁊ aīam poſt copulã ãt deſignat vnitatē q̄ ꝯtracta fuit per
īcarnationē chriſti iter ipſuꝫ chriſtū ⁊ ſpõſaꝫ ſuã eccleſiã
c.debitū .ſ̄.de bigamis. Et ab alijs ſacramētis in hoc dif
fert q2 alia ſunt ſacra iſtud ſacre rei ſignum. Item ēt ī alio
q2 illa ſunt ad medelã morboꝝ inuenta ⁊ ſic peccatoꝝ.c.
cū omne de ꝯſe.di.ij.hoc ãt ſolū ē obſequiū ꝓlis ꝓcreãde
c.nuptiaꝝ.xxvij.q.j.ita.d.Car.hic. Et per hoc ſacramētū
denotaẜ id quod.ſ̄.dixi ī diffinitiõe ſup verbo indiuiduã.
Item in alio differt q2 ē voluntariū alia ꝓ maiori pte ſūt
neceſſaria glo.eſt no.ī.c.veniēs.ſ̄.de trãſac. ¶ Et ideo zo
chus hic q̄rit poſt Gaſpar.an p mr̄imoniū īfundaẜ grã ſi
cut ī alijs ſacramētis glo.j.q.j.c.quicquid dicit q̄ nõ īfun
ditur gratia ⁊ in.c.in eccleſijs .j.de ſimo.que allegat.c.cõ
cubina.xxxij.q.ij.⁊.c.nuptiaꝝ.xxvij.q.j.dicit q̄ immo fer
tur gratia ⁊ īfunditur ī ſacramēto mr̄imonij vt no. Io.an.
in.c.vnico de ſa.vnct.in pri.in verbo ſancto non tñ adeſt
gratia ſpiritus ſancti conſumationi matrimonij per erro
rē ⁊ ſtuporē in coitu in quo hõ quaſi totus beſtialis effi
citur ad hoc.ſ̄.de cle.coniu.c.quod a te ⁊ q̄ ibi no.adeſt
tñ grã ſpūs ſancti q2 in eo põt hõ mereri.xxxij.q.iiij.dixit
ſarra. Ex quo inferẜ nõ eſſe veꝝ quod dicit Ugo.xxxi. q.
j.c.quomõ virginibus .vbi dixit vſum mr̄imonij non poſ
ſe īpleri ſine peccato ſaltē veniali q2 imo p̄t eē meritorius
cū fiat bono intuitu ſicut fuiſſet ī ſtatu inocentie. aut põt
vt dicit Gaſpar reduci ad actum virtutis ⁊ iuſticie q2 red
dit quod dꝫ.xij.q.ij.cum deuotiſima Itē poteſt reduci ad
actū religionis q2 vult ꝓlem deo dedicare. Si aūt fieret
ſolo actu cõcupiſcentie nulla gratia ſpiritus ſancti poſſꝫ
eē in matrimonio q2 ibi eſſet peccatum in alijs autē ſacra
mētis a matrimonio adeſt ſpiritus ſancti p̄ſentia vt no.ī
locis p̄allegatiſ. ¶ Sexto q̄ro quot ſunt ſpecies mr̄imo
nij.⁊ dicite prio tres eē ſpecies.. ¶ Primo vnū dr̄ matri
moniū iniciatū .ſ.cū per cõſenſum cõtrahiẜ.c.cū iniciatur
xxvij.q.ij. Et hoc alio mõ diciẜ ꝯtrū.l.cui fuerit alˀs cui le
gatū.ff.de cõdi.⁊ demon.q2 ſicut ſolo conſenſu iniciatur
mr̄imoniū.d.c.cū iniciatur.ita ēt ſolo cõſenſu cõtrahitur
.§.ſufficit.xxvij.q.ij. ¶ Secundum eſt quod dicitur cõſu
matum ⁊ hoc eſt per carnalem copulã ſubſecutã.c.ex pu
blico.ſ̄.de cõuerſi.cõiugato. ¶ Tertiū dicitur ratum .⁊
iſtud eſt q̄ cõtrahitur inter fideles ad differentiã matri
monij.inter infideles contracti dicitur contractum.c.j.⁊
c.caue.xxviij.q.j. ¶ Alio modo diſtinguitur mr̄imonium
q2 aliud eſt verum .ſ.quod per verba de p̄ſenti ꝯtractum
eſt.d.§.ſufficit.aliud preſumptū.puta p carnalē copulam
verbis de p̄ſenti nõ p̄cedentibus .c.his qui fidē.j. eo. vel
etiam per ſubarrationē ſiue dationē anuli.c.fi.⁊ ibi vide
bimus.infra.ti.j.⁊ notat archi in.c.noſtrates.xxx.q.v.vel
etiam per cohabitationem ſpõtaneã de quo in adi.infra.
eo.in.c.inſup.īfra qui matri.accu.poſ. Alio modo diſtin
guitur q2 quoddã matrimoniū dicitur nudū.i.ſolis v̄bis
cõtractū Quoddã veſtitū vel iuramēto vel arris vel ſimi
lib⁹ ⁊ dicite vt dixi.ſ̄.de ſpõſalibus. ¶ Septimo quero
nūquid ꝯtrahere mr̄imoniū ſit p̄cepti vel ne. Et primo vi
detur arguēdū q̄ ſic quia illa verba ſunt imperatiua cre
ſcite ⁊ multiplicamini que dicta fuerunt tempore conſti
tuti matrimonij vt ſupra dixi. ¶ Ergo preceptum impor
tant clemen.exiui de paradiſo de verborum ſigni. no. in
c.nã cõcupiſcētia.ſ̄.de cõſtitutionibus. In ꝯtrariū aūt fa
cit q2 imo nuptie ſuadentur ſed virginitas eis p̄fertur.c.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

nuptiarum.xxvij.q.j.c.nuptie.xxxij.q.j.hec virginitas pre
ſtat nuptijs.c.j.ē.de ſumma trini.⁊ fide catholica.Item ī
probaṫ qꝫ vidimus Abel nunq̄ȝ habuiſſe vxorem ⁊ tamē
de eo dicit ꝙ iuſtus fuit.iij.q.vij.i.c. ī grauib⁹.c. ꝯſideret
de peniten.diſtin.v.d.Gaſpar de Cal.⁊ ēt.d.Car.federe
diſtictionis concordant opi.Aut nos loqmur tpe gratie
⁊ a pricipio hominis ⁊ tunc fuit p̄cepti ſed affirmatiui.i.
quod bn̄ obligabat ad nuptias ꝯhēdas.⁊ ita ꝓcedat pri
ma opio.Et ſi dicaṫ nōne abel fuit ī primordio gentiū et
tn̄ nō ꝯxit nuptias nec ꝓpea dicit eē peccatorimo iuſtus
vt p̄dixi.Solutio dicas ꝙ quedam ſunt p̄cepta affirmati
uā ⁊ illa obligāt ſemp ſꝫ nō ad ſemper.i.qd̄ dēnt obſuari
ſꝫ tn̄ iuſta ſubſiſtēte cā loco ⁊ tēpore variātur qꝫ ſi cis ꝯ
ueniat non eſt peccatū quādo iuſta ſubeſt cā.Ita dicit de
Abel qꝫ ex voluntate dei vel p̄uētus morte excuſaṫ.Que
dā ſunt p̄cepta negatiua ⁊ illa obligant ſemp ⁊ ad ſemp.
⁊ ita voluit Jo.an.i.c.cum ex iniuncto īfra de hereticis ⁊
no.i.c.nouit.ē.de iudi.aut vero loquimur nunc tpe legis
xpi ⁊ ēt poſt genus hominum multiplicatū ⁊ tūc ꝯtrahe
re nuptias nullo pacto ē p̄cepti nec negatiui nec affirma
tiui.iſte ē tex.qui hanc concordiā ſentit in.c.quis ignorat
xxxij.q.iiij.⁊ rō differētie ꝑꝑ iopiāꝫ hoīum tūc p̄cipiebaṫ
⁊ ī ſiſi hētis tex.xxxv.q.j.§.cū igiṫ.vbi ē tex.ꝙ ēt ī illis ꝓ
mordijs illa lex.ꝓcedebat Juppiter ⁊c.vt frater nuberet
ſorori ꝑꝑ iopiam hominū que poſtea creſcente multitudi
ne abrogata ē ⁊ ꝓhibita.Octauo quero quis ſit effectus
matrimonij.Et primo dicite qꝫ filij per illud dicūṫ ltimi q
aḻs non dicerenṫ trigeſimaſecūda.q.iiij.c.liberi .iſti.d pa
tria ptāte ī principio ē effectus quo ad dotē que nō valꝫ
ſine matrimonio ⁊ videbim⁹ in.c.p vias ⁊ to. ti. de dote
poſt diuor.reſti. Itē quia vir nō hꝫ poteſtatem ſui ipſius
nec ēt vxor.c.ſunt qui.c.ſi tu abſtines .xxvij.q.ij.⁊ dixi. ē.
in diffinitōe.Itē preſtat ſolatiū maxīe in ſenib⁹ .c. nuptia
rū.xxvij.q.j.Et ita Hoſt.ī ti.de matrimonijs in.§.⁊ quare
circa fi.reſtaret vt quererem qualiter ꝯhatur matrimo
nium qualr diſſoluaṫ quis poſſit illud ꝯhere ⁊ de priuile
gijs matrimonij de qbus dicam infra ꝓut occurret p ſin
gulas decretales.Et hec ſufficiant circa rubrum.Sequi
tur modo nigrum.

E francia. Matrimoniū cōſenſu ꝯ
bitur ⁊ valet ſi ēt ꝯſuetu
do patrie nō ſeruaṫ hoc dicit. Diuidiṫ in duas
ptes.in prima facti narratio.in ſecūda deciſio.ſecūda ibi
diffiniuit.¶ De francia.iſta eſt terra vicina ſaxonie ī ala
magnia non aūt ē ꝓuincia Francie.Ita hoſti.hic.In tex.
ibi francorum que ſm̄ Hoſt.fuit lex conceſſa a Carolo i
peratore pmittens marito ⁊ econtra vxori vt prima nocte
ſe experirentur ⁊ ſi inuicem placeret matrimonium habe
reṫ p ꝯtcto ſi diſpliceret haberetur pro non ꝯtracto.Et iō
debet intelligi tex.vt illa negatiua non referatur ad v̄bū
diſponſauerat nō autem ad verbum ſua lege quaſi dicat
tex. qd̄ nobilis maritus cauſatus eſt ideſt ſe excuſauit ꝙ
eā non deſponſauit ſua lege ideſt qꝫ ſua lex pmittebat vt
matrimoniū habereṫ pro non facto. Joannes an.tamen
⁊ cōis opinio ſcribētium tenēt ꝙ hic eſſet cōſuetudo alia
dans certā formā matrimonio puta qꝫ nō valeret matri
oniū niſi ponereṫ paliū vel niſi affines donarent aliquid
ſponſe vel ſponſo ille duxit aliam .¶ Nota ibi in tex. de
francia iuncto ibi de ſaxonia quod matrimoniū pōt ꝯhi
inter homines diuerſarū prouiciarꝫ.Et ſic lꝫ ſit ꝓhibitum
inter homines diuerſe ſecte quo ad fidē .c. nō oportet. ⁊
c.caue.vigeſimaoctaua.q.j.tamen non ē probibitum iter
homines diuerſe prouīcie.¶ Nota ibi ſaxonia iūcto tex.
ibi lege ſaxonum quod paria ſunt dicere mediolanēſis ⁊
de mediolano de quo in rubrica huius voluminis.ſ.i ſalu
tatiōe per dominū Anto.⁊ in rubrica.ff.ſoluto matrimo.
¶ Nota ibi ſua quod iſtud pronomen ſuus non ſemper
denotat dominiū de quo p gl.in.l.ij.in prin.ff.de orig.iur.
in.c.j.ē.de poſtu.prela.in.c.pro illorum ſupra de preben.
¶ Nota ibi lege iūcta deciſione ꝙ non valꝫ ſtatutū lay
corum diſponens circa matrimoniū ꝯtctum reſoluendum
ſm̄ exemplū Hoſt.vel ēt dans nouam formā matrimōio
ꝯhēdo ſm̄ cōe exēplū de quo infra dicā.¶ No.ibi ſi ſua
lege ꝙ lꝫ qn̄ cōtractus celebraṫ in vno loco cōtrahētib⁹
ibidem exiſtentibus dꝫ regl'ari ſecūdū ſtatuta loci ꝯtctus
quo ad ſolēnitatē ꝯhēdi.l.fundus.ff.d euict.l.ij.C.quēad
modū.teſta.aperian.no.in.c.quod clericis.ē.d foro com
pe.tn̄ ſecus eſt ſi ꝯtctus fiat inter ptes exiſtentes in diuer
ſa ꝓuincia vel foro qa tunc ex quo ambo nō ſunt in loco
cōtractus.ꝯtctus determinatur ſm̄ ſtatuta loci in quo ve
nit executio fienda tāq̄ȝ pricipalioris.Ita.do.Anto.h ⁊ ꝓ
bat tex.ex quo nō apparet quod iſta nobilis d ſaxonia ac
ceſſiſſet ad franciā ad ꝯhendū nec contra ipſe maritus ac
ceſſit ad ſaxoniā.Uel aliter ſm̄ eundem.do. Anto.⁊ cōi
ter ſcribentes.no.ex tex.ꝙ licet quo ad ſolēnitatē ꝯtctus
debeāt attēdi ſtatuta loci ī quo fecit cōtractū.l.ſi fundus
ē.allegata tn̄ ſicut ſpeciale eſt ī dote vt immo attēdātur
ſtatuta loci mariti nō in ſpecto vbi celebrat⁹ fuerit ꝯtctus
l.exigere dotē.⁊ ibi caſus.ff.de iudi.ita multo magis ſpā
le in mr̄imonio vt quo ad eius ſolēnitatē attendātur ſta
tuta loci mariti nō inſpecto vbi fuerit celebratū mr̄imōiū
⁊ ita eſt hic caſus qꝫ ſi ītelligeremus quod nō deberēt at
tēdi ſtatuta loci mariti iſte caſus eſſet de idubitabili qꝫ fri
uola eſſet excuſatio mariti volētis ſua ſtatuta attēdi ſi dei
re nō debēt attēdi.⁊ iō tex.nō īpugnat ꝑꝑ hoc excuſatio
nē mariti cū nō eēt friuola.De hoc ēt que ſtatuta debēt
attēdi dicā īfra.¶ No.de dictione ideſt que ē p̄cedētiū
expoſitiua.c.vt quiſq̄ȝ.ē.de vita ⁊ hone.cle.⁊.c.ij. de ver.
ſig.⁊ idē dic de dictione videlꝫ i.c.trāſmiſſe.j.d eo q cog.
cōſang.vx.ſue in.c.ſtatutū.el.ij.de hereti.li.vj.ꝙ qn̄ poni
tur poſt duo diuerſa nō exponit omnia p̄cedētia.No. ibi
ſancta ſinodus ꝙ ad ſinodū ſpectat determinare de cau
ſis mr̄imonialib⁹ de quo videbimus ī.c.j.j.d cōſan.⁊ affi.
vbi ponā q ſunt iudices in cā mr̄imoniali.Sed aliud no.
ibidē ꝙ quādo aliqd facit papa in ſinodo vel cōcilio ꝙ
tn̄ illud aſſcribitur cōcilio nō ipſi pape ⁊ facit.c.j.ē.d pac.
quod intelligite vex qn̄ ad motū cōcilij vel ſuaſum papa
vna cū ipſis aliqd facit ſecus autem ſi ipſe ſit pricipalis ꝓ
motor illius determinatōis.qꝫ tūc aſſcribitur pape ⁊ non
ꝯcilio.c.licet.de electi.c.aduerſus.ē.de immuni.eccle. iū
cta ſubſcriptōe.c.ad apoſtolice iuncta ſubſcriptiōe ⁊ ibi
no.de re iudi.li.vj.⁊ ita Panor.hic.¶ No. ibi tranſgreſ
ſor ꝙ qui facit contra.l.euangelicā.peccat mortaliter de
quo in.c.nam concupiſcētiā.ē.de cōſtituti.in.c.ij.ē.de ma
iorita.⁊ obedi.¶ No.ibi reddire ⁊c.formam libelli qui
porrigitur contra eū qui dimiſſa prima vxore accepit aliā
qꝫ petitur vt ſeperetur a ſecunda ⁊ cogatur reddire ad ꝓ
mam.¶ No.vltimo ex tex.ibi cogatur ꝙ in obligationi
bus facti ad quas quis tenetur ex diſpoſitione iuris cogi
tur preciſe facere ꝓut hic iſte maritus cogebatur reddi
re ⁊ facit ꝙ no.Bar.in.l.ſtipulationes .non diuiduntur.
.§.celſus.ff.de ver.obli.⁊ Panor.hic Et ideo īferri pōt
ad queſtionē nūquid iudex poſſit manu armata trahere
mulierē ad habitādum cū marito vel econtra. ⁊ videtur
primo ꝙ non per tex.in.l.j.C.de offici. di. iudi. vbi iudex
non pōt facere trahi aliquā mulierē per ſuā familiaꝫ. ſed
ille tex.loquitur in hijs que mulier poteſt per alium iple
re.ſo adducitur tex.in.c.litteras.ē.de reſti. ſpo. vbi com
pellitur mulier per cenſurā ergo non manu armata.ſed il
le tex.nihil obſtat qꝫ in executiuis remedijs cumulatio re
mediorꝫ non eſt ꝓhibita ꝓut vult Bar.in.l.conſentaneuꝫ
.C.quomodo ⁊ quan.iu.no.in.l.qui reſtituere per Ange.
ff.de rei vēdi.faciūt no.in.c.quoniam frequēter in.§.fi. ē.
vt li.nō cōte.ideo nō valet cōſequētia.cogitur ibi per cen
ſuraꝫ ergo non eſt aliud remediū cogēdi.⁊ ideo Panor.
in.d.c.litteras in fi.col.tenet quod per familiā vel manu
armata poterit fieri iſta coactio. ¶ Moueṫ per ea que
hn̄ṫ.i.c.trāſmiſſa.ē.de reſti.ſpo.in.c.cū locum.j.eo.ti. vbi
mulier ī cauſa matrimoniali pōt ſequeſtrari.ergo ei⁹ per
ſona diſtrigi vel tradi ad maritū.¶ Moueṫ ſo per fun
damentū

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

damētū.ſ.adductū deno.per Bar.in.d.§.celſus vt dixi
in vltimo notabili licet non alleget iſtum tex.Et per hec
hētis expedita textualia.¶ In glo.i v̄bo legibus iſta gl.
iūcta precedēti ſentit hic vnū ꝙ infra ſubiciā.ſ.qḋ ſtatutū
pticulare laycorum nō poſſit īducere ſolēnitatē circa ma
trimoniū qḋ pꝫ ex quo explanat tex.lege.i.cōſuetudine ⁊
ita eſt cōis opi.doctorū excepto dn̄o Anto.Poſt.tamen
hic tenuit ipſe quod iſtud verbum lege ſtet ꝓ lege ſcripta
ſed ītelligatur de lege imperiali non autem particulari in
ferioris vt dixi apoſtillādo tex.¶ In glo.ibi i verbo frā
corum .l.habetis ex glo.no.ꝙ ſi lex ideſt cōſuetudo ꝑut
glo.ītelligit in ꝓcedētibꝰ laycorū īducit ſolemnitatem in
matrimonio ꝙ illa eſt ſeruāda.c.aliter i glo. allegata. c.
nr̄ates eadē cā ⁊.q.Si autem mr̄imoniū ꝯtrahaṫ nō ſer
uata illa ſolemnitate valet matrimoniū.Et ꝓ intelligētia
glo.tres facit articulos.primus nunquid ſtatuta laycoꝝ
poſſint diſponere circa matrimoniū vel depēdētia ab eo.
¶ Secūdus ſi varia ſint ſtatuta laycoꝝ vnū i terra vxo
ris.aliud in terra mariti de mr̄imonio vel dependentibꝰ
ab eo loquētia qḋ dꝫ attendi.¶ Tertius nūqd nō ſuans
ſtatutum dictorum laycoꝝ circa ſolēnitatem matrimonij
peccet.Circa primum dicite ſm do.Anto.ꝙ aut ſtatutū
loqtur circa ſubſtantiaꝫ matrimonij de eo diſponēdo pu
ta ꝙ fieri poſſit vel nō poſſit.⁊ iſto caſu tale ſtatutū nec ēt
ꝯſuetudo valet qꝛ ſb̄a matrimonij cū ſit īuentū de iure di
uino.c.vno de voto ⁊ voti redēpti .libro.vj.nō ſubiacet le
gi laycoꝝ cū ſi ſit de foro ſuo.c.tuā.ſ.de oꝛ.cog.c.tuā.j.q
filij ſint legi.Et ita ēt tꝫ Archi.i.c.bene qdem.xcvj.diſ.i.c.
euthenium.ij.q.iij.⁊ ita Bal.i.c.penul.ſ. de conſue. ⁊ ita
petrus de Anch.i repe.c.i.i.xxiij.col.ſ.de cōſt.⁊ Panoꝛ
mi.i.c.eccleſia ſancte Marie.ſ.de conſti.imo ēt quo ad
ſucceſſiones i foro ſuo non pōt lex ciuilis īpugnare ſb̄am
matrimonij nec excludere filios tanq̄ ſi legitimos ex quo
lex canonica approbat matrimoniū.Ita do.Anto.ꝑ no
tata i.c.tanta ⁊.c.ꝑ venerabilē .j.q ſi.ſint leg.ita petrus ḋ
ancha.i loco ꝓallegato.⁊ Bal.i.l.q ꝯ.C.de inceſt.nup. ⁊
facit ꝙ notant glo.⁊ Joannes an.i.c.cū ſm de hēticis li.
vj.ꝙ no.glo.iuris ciuilis i.l.j.i ſi.C.de ſecūdis nup.lꝫ ꝯrīu
voluit Cy.i.l.ſi tutoꝛ.C.de iterdicto matrimonio iter tu
toꝛem i.l.⁊ ſi ꝯ.C.de nuptijs cum quo videṫ inclinare bal.
ſupꝛa i rubrica de cōſtitutionibus in fine col.⁊ in.c.illud
ſupꝛa de ꝓſumptio.de quo latius videbimus i.c.ſi.j.de ſe
cun.nup.⁊ in.d.c.tāta.Aut ſtatutū laycoꝝ loqṫ circa ſub
ſtātialia matrimonij penā apponēdo.⁊ tūc lꝫ quoad ma
trimoniū nō valeat vt.ſ.dictū eſt nunqd valeat quoad pe
nā.¶ Et diſtiguit h do.An.ꝙ aut pena ē apposita odio
ꝯhentium ⁊ nō valet etiam quoad penā ꝑ ea q̄ habentur
in.l.ſeius ⁊ augerius.ff.ad.l.fal.⁊ hanc opinionē indiſtin
cte tenet petrus de ancha.in.d.repeti.d.c.j.i.xxvj.col.⁊ tꝫ
Panoꝛmi.in.d.c.eccleſia.Et hic faciūt notata ꝑ Inn. ⁊
Joannem an.in.c.cum locū.j.eo.⁊ etiā voluit Jo.an.i. c.
ſtatutum.de here.li.vj.⁊ faciunt que voluit ang.in.l.i. ff.i
ius vocati vt eant.⁊ Bal.in.l.paulus.ff. de ſtatu hoīum.
⁊ albericus i tractatu ſtatutoꝝ i ſecūda pte i queſtiōe du
centeſima nona.⁊ facit rō per pe.de ancha.ver.ſ.Nā cuꝫ
matrimoniū ſit foꝛi eccleſiaſtici ⁊ non layci vt dictum eſt
ergo ſtatutum laycoꝝ nō pōt circa illud iterponere ēt pe
nam apponendo quia extra foꝛum ſuum nō ē parēdū mā
dato ſtatuentiū ēt quoad penā.c.ij.de cōſti.li.vj. habeṫ i
c.a nobis el.j.j.de ſenten.excōi.Preterea ꝑ peccatū non
pōt pena apponi mr̄imonio.c.gēma.j.eo.⁊ ibi videbimꝰ.
ergo nec ꝑ ſtatutum iuxta no.ꝑ glo.in rubꝛica.C.ḋ dcret.
decurio.licet hec conſequētia nō ꝓcedat negatiue iuxta
nota.ꝑ glo.in.l.nec ex ꝓtoꝛio.ff.de regu.iur.l.non impoſ
ſibile.ff.de pactis.Et notat Bar.i.l.omnes populi. ff. de
iuſti.⁊ iur.tamen ipſe hoc argumen.vtitur.Contrariā tn̄
ſententiam tenuit Bar.i.l.edicimus.C.de murilegu.li.xj.
⁊ Bal.i.l.j.§.ius autem.ff.de iuſti.⁊ iure.⁊.l.omnem in ſi.
colum.C.ad tertulianum.⁊ facit ꝙ notat idem.ſ.in rubꝛi
ca de ꝯſti.i fine colū.Moueṫ hoc fundamēto qꝛ ſuadē

te vtilitate publica lex ciuilis pōt penā apponere ſubditiſ
ſuis ⁊ ſic pp accn̄s ſit licitū ꝙ alˀs nō eēt licitū.l. gracus
.C.ad.l.iul.de adul.ergo ſtatutū laicoꝝ dūmodo vtilitas
publica vertaṫ poterit ꝓuidere de pena ſi matrimonium
ſua ſolēnitate omiſſa ꝯhatur puta ſine iſtrumentis dota
libꝰ accipiebaṫ ꝯcubia i vxoꝛē cū publice expediat ne ḋ fa
cili viri nobiles accipiāt mulierculas in vxores.Pꝛima
opio ē magis cōis nec obſtat ꝙ di de vtilitate publica qꝛ
ēt pp vtilitatē publicā nō hēant layci ptātē i ſpūalibus ⁊
negari nō pōt quin ꝓpter huiuſmodi penas intimidetur
matrimoniū ⁊ faciūt no.in.c.cū cōtingat .ſupꝛa de iu. iu.
⁊ que no.in ſimili Bal.in.l.vnica.C.de hijs que pene noie
⁊ Bald.⁊ ang.in.d.l.i.ff.de inius vocati.vt eant ⁊ Imo.
i.l.cēteſimis.§.ſi.ff.de cōdi.⁊ demō.dum cōcludunt ꝙ ſi
cut non vꝫ ſtatutū ꝯ clericos diſponens ita nec ꝯ affines
coꝝ ad itimidādū ipſos clericos.aut ſtatutū apponit pe
nam mr̄imonio i fauoꝛē alterius cui rōnabiliter fauoꝛ de
beaṫ.puta in fauoꝛē filioꝝ pꝛimi mr̄imonij vt.l.hac edicta
li.C.de ſecūdis nuptijs.⁊ tunc tale ſtatutū valet quo ad
penā per ea q̄ habeṫ in.c.ſi.j.de ſecūdis nuptijs. ſed hoc
non ē tutū.⁊ iō dicite vt ibi dicā aut ſtatutū non ꝓpꝛie pe
nam apponit.ſed lucrum a lege vel ab alio datum aufert
puta i muliere que nubit raptoꝛi que amittit omnia que
ab eo habuit ex diſpoſitione legis ciuilis.⁊ iſto caſu habe
bit locum hoc ſtatutum ⁊ lucrum amittet.c. cū ſecūdum
⁊ ibi glo.de here.li.vj.ita do.ant.h Panoꝛ.vbiqꝫ.ſ.hic ⁊ i
d.c.eccleſia ſancte marie tenēt ꝯrīu.Et adducunt glo. in
terminis i.c.de puellis.xxxvj.q.ij.quā conſulendo ēt fuit
ſecutus fede.de ſenis i cōſil.ſuo.xxxv. aut ſtatutū ſi appo
nit penam nec loquitur de ſubſtātialibus matrimonij ſed
dependentibus ab eo puta dote ⁊ tūc valet tale ſtatutū.
c.Rainutius.ſ.de teſta.⁊ ita dicit .d.anto.ſeruari.aut dat
aliquā ſolemnitatē matrimonio licet eius ſubſtātiā non ī
fringat ⁊ tūc valꝫ tale ſtatutū ⁊ ita ꝓcedat tex.in.c.aliter
⁊ in.c.noſtrates.xxx.q.v.panoꝛ.hic tenet ꝯrīu quo ad ſta
tutū qꝛ nō poteſt ſtatutū diſponē ēt foꝛmā dādo vel ſolē
nitatem de ſpiritualibus cū nō ſint foꝛi laycoꝝ ⁊ faciunt.
no.in.d.c.ij.de cōſti.li.vj.⁊ i.l.ſi.ff.de iur.om.iudi.¶ Nec
ēt obſtant notata hic ꝑ doc.ſ.no.in glo.per Inno.Jo.an.
⁊ communiter ſcribētes qꝛ loquuntur in cōſuetudine nō
autem ſtatuto vt dixi in glo.in verbo legibus.in qua cum
interueniat mixtim cōſenſus clericoꝝ ⁊ epiſcopi hoc tol
lerantiū poteſt cōſuetudo hoc diſponere ⁊ pro hoc facit
quod no.in.c.cuꝫ veniſſet .ſ.de eo qui mit.in poſſeſ. in.c.
conſtitutus.ſ.de in inte.reſtitu.in.c.cum cauſa.ſ.de re iu.
vbi diciṫ ꝙ conſuetudo miſta clericoꝝ ⁊ laycoꝝ habet li
gare clericos ⁊ tamen clerici habent pꝛiuilegium de iure
diuino iuxta glo.in.c.ſi imperatoꝛ .xcvi.di.⁊ faciunt no.in
c.vno de cle.coniug.li.vj.nec de eis poteſt ſtatutū diſpo
nere ⁊ tamen ꝯſuetudo ſic.ergo ita in ſimili.¶ Circa pꝛe
dicta quero nunquid procedant in ſpōſalibus que dicta
ſunt de matrimonijs ⁊ dicite quod ſic per tex.in.l.oꝛatio.
ff.eo. quia cū ſponſalia ſint quid pꝛeambulum ad matri
monium pꝛohibitio circa vnum extenditur ad aliud vt fa
cit tex.i.c.cū hēret.j.de eo qui duxit in ma.quam pol.per
adul.vbi equiperantur mr̄imonium ⁊ ſponſalia quod tn̄
declarat glo.ſingularis procedere quo ad diſpoſitioneꝫ
ſed non quo ad penam qꝛ pena appoſita circa matrimo
nium non habet locum in ſponſalibus.ita glo.communiṫ
appꝛobata in cle.eos in verbo contrahere de conſan.⁊ af
fini.¶ Circa ſcðm articulū quid quando ſtatuta viri et
vxoris ſint diuerſa que ſtatuta veniāt attēdenda . abbas
antiquus hic dicit quod ſtatuta loci cōtractus. mouetur
per.c.illa.xij.di.per.c.que cōtra moꝛem.viij.di. c. qſquis.
xlj.di.Si aūt in loco ꝯtractus nullum ſtatutū adſit vl' cō
ſuetudo attendētur ſtatuta loci viri qꝛ eſt caput mulieris
c.ij.j.de frigi.⁊ male.Et iſta diſtinctio eſt contra tex.in.l.
exigere.ff.de iudi.⁊ contra tex.noſtrum vbi non apparet
ꝙ cōtraxerit in loco viri ⁊ tn̄ ſi ſtatutum viri vel conſuetu
do nō tendiſſet ad īpugnādū mr̄imoniū fuiſſet tale ſtatu

tum vel conſuetudo obſeruanda. Uide dominum Anto
nium ⁊ poſt eum dominum paulū hic ita diſtinguūt. aut
ſtatutū reſpicit ipſum ɔctū mr̄imonij. aut reſpicit ea que
ſequūtur poſt matrimoniū ſiue que reſpiciūt executionē
primo caſu aut matrimoniū ɔhitur i certo loco. ⁊ tunc ſta
tuta illius loci ɔtractus ſunt attendēda. l. ſi fundus. ff. de
euic. ⁊ ita ēt hic Joannes de lignano. aut ɔctus nō ē factꝰ
in certo loco ſ; ptes i diuerſis locis exiſtētes p nuncium
vel epiſtolā ɔxerunt. ⁊ tūc attendēda ſunt ſtatuta loci vi/
ri vt i hoc tex. noſtro. ⁊ dixi i tex. ⁊ ē rō q: ē caput vxoris.
d. c. i. ⁊ c. mulierē. c. hec imago. xxx. iij. q. v. Secundo cāu
ſubdiſtiguit do. An. aut ſtatutū reſpicit executionem que
venit fienda ɔ̄ mulierē ⁊ tūc attēdendus eſt locus viri ſi
aliud ñ appareat q: ex quo ɔſenſit ſe trāſferre i locū viri.
l. ſi. §. idē reſcripſerūt. ff. ad municipa. l. cū quedā puella.
ff. de iuriſ. oīum iudicū. v: ēt i cōſequentiā ſe alligaſſe legi
bus illiꝰ loci. ⁊ hac ratiōe vtit iuriſcōſultꝰ i. d. l. exigere do
tem. Do. An. tn̄ h̄ arguit ꝙ nullum ſit ſpeciale i dote hoc
cāu q: idē videmꝰ i quocūq; alio ɔctu vt rōne executiōis
dēat attēdi locus deſtinate ſolutiōis. l. j. in p̄ncipio iūcta
gl. ff. de vſur. S; multū errauit q: ſi executio venit fienda
ex nā ɔctus tunc attendimus locū ɔtractus non locū de
ſtinate ſolutionis. d. l. ſi fundus. vbi l; forte fundus eēt in
alio loco ⁊ ſic ſolutio veniebat fienda in loco in quo erat
fundus tn̄ attēdit locus ɔctus nō locus traditōis ſiēde
⁊ ex quo executio venit de nā ɔctus di: icē ɔctui ⁊ de ea
tpe ɔctus vi cogitatū p ea que habētur in. l. pacta. ff. de
ɔhenda emptiōe ⁊ venditōe. ⁊ ita ē i ꝓpoſito qn̄ vxor ꝑ
mittit dotem ꝙ dēat ex nā ꝓmiſſionis attēdi locus ꝓmiſ
ſionis ⁊ tn̄ hoc ē falſu; q: ſpeciale i dote vt attēdat locꝰ i
quo tacite vi: deſtinata ſolutio. d. l. exigere dotē. Et ita in
telligit Bar. ⁊ melius in. l. j. in. v. columna. C. de ſum. tri. ⁊
in. l. de quibus. in antepenul. colum. ff. de legibus. ⁊ Joan
nes de lignano. in. c. a nobis el primo infra de ſententia ex
cōmu. nec obſtat. l. j. ff. de vxoris. quia loquimur in his q̄
veniūt extra naturam cōtractus pp aliquod extriſecꝰ ac/
cidēs. puta pp moram i ſoluēdo debētur vſure quo caſu
verum eſt ꝙ attēditur locus deſtinate ſolutiōis. l. vinum
ff. ſi cer. peta. ⁊ ita Barto. i dictis locis p̄allegatis itelli/
git illam legem primam. aut ſtatutum reſpicit executiōe;
cōtra maritum fiendam. puta quia loquitur de exigenda
dote a marito vel non exigēda i toto vel i parte. ⁊ tunc
aut iſte caſus exigēde dotis naſcitur extra naturam con/
tractus matrimonij ⁊ dotis ꝑpter aliquid extrinſecus ac
cidēs puta propter adulteriū mariti vel q: maritus ver/
gat ad iopiam ⁊ iſto caſu attēdimus ſtatuta loci in quo
reperit maritus tempore huius actus extriſeci. l. ſi vxor.
ff. de iudi. ſecundū vnū intellectū. ⁊ ad hoc faciunt q̄ no/
tat bar. in locis p̄allegatis dum voluit ꝙ quādo tracta
tur de litis deciſiuis circa aliquod quod non ꝑuenit ex na
tura ɔctus ſed ex accidēti puta ꝑpter moram quod ſi lo
cus ſolutionis nō eſt deſtinatus attendit locus petitōis
⁊ ſic more cōmiſſe p. d. l. vinū. Alium intellectū ponit ad
illam. l. q: dicit quod ponit ius ſingulare i dote vt ibi agi
tur de repetitione eius maritus qui alias habebat priuile
gium declinandi forum quia erat legatus ⁊ petit ſe remit
ti ad domū iuxta. c. ſi. cum ibi nota. s̄. de foro cōmpeten.
quod ſi ɔueniat in loco in quo ſortitur forum licet decli/
nabilem puta rome cū eſſet legatus quod hoc caſu ex pri
uilegio dotis nō poſſit declinare forum. aut agitur de exe
cutione ɔ̄ maritum pp aliquid quod ex natura ɔctus pu
ta ſoluto matrimonio dos repetitur in iſto caſu attendi/
mus locum viri dicta. l. exigere dotem. ⁊ in hoc eſt ſpecia
le i dote. Sed vellem ſcire rationem quare magis in dote
repetenda ex natura cōtractus attendatur locus viri cū
ſecundum regulas iuris communis debet attendi locus
contractus. d. l. ſi fundus ⁊ in ipſo matrimonio ɔtrahen/
do quod debet eē magis fauorabile quam dos attendi/
mus locu; ɔctus ⁊ nō recedimꝰ a reg. iur. cōmunis vt. s̄.
dixi in pricipio di. Sed queſtio ſtat quid ſi maritꝰ muta/
uit domicilium. nunquid attēdamus illud domiciliu; qđ
h; tpe ɔcti mr̄imonij ⁊ ſtatuta eiꝰ an vero domiciliu; qđ
tūc h; tpe ſoluti matrimonij. Et cōcludit do. anto. ⁊ ſeq/
tur panorm. ꝙ attēdimus locū domicilij quem tpe ɔcti
matrimonij hēbat ⁊ ꝓ hoc adducūt bonam glo. i. d. l. ſi
vxor. Et ſic colligēdo ex p̄dictis hētis limitare legem exi
gere dotē. dum facit regulam ꝙ i dote exigēda attēditur
locus viri q: fallit p̄io quādo dos exigeret pp aliqđ acci
dēs extra nām ɔctus q: tūc attēderet locus in quo vir re
periret tpe perpetrati actus dicta. l. ſi vxor ⁊ ſupra dixi.
fallit ſecundo quando maritus ɔueniretur in loco in quo
alias ſortitur forum puta rome que cōmunis ē patria ſ;
declinare poſſet ex aliquo priuilegio puta legatōis quia
iſto caſu fauore dotis poterit ibi cōueniri nec poterit pe
tere ſe remitti ad ſuū forū originariū. d. l. ſi vxor. ⁊ ibi an
ge. ¶ Fallit tertio quando matrimoniū non teneret quia
iſto caſu nō attenderetur locus viri ita bal. in. c. iurauit. s̄.
de ꝓba. Et ē rō nā quādo matrimoniū non tenet vxor nō
ſequitur forum viri. l. de iure. §. ſi. ff. ad municipa. ⁊ ſic ceſ
ſat rō illius. l. exigere. Ideo ⁊ ceſſat diſpoſitio. ¶ Fallit
quarto qn̄ vxor tempore dotis ꝓmiſſe ignoraret maritu;
eē forenſem. nam tunc non videt cōſentire in forum viri
alienum. ⁊ ideo ſm̄ ſtatuta viri non debet terminari exac
tio dotis vt per bald. in. c. i. in ſi. de inueſtitura facta de re
aliena in vſibus feudo. Et p p̄dicta do. anto. in. c. ex pte
ſupra de reſti. ſpo. dixit qđ ſi ſponſa agat ad diſſolutionē
ſponſalium quod d; agere in foro viri ⁊ attendendus eſt
forus viri allegat notata hic. Et ſic vult quod ea que dcā
ſunt ꝙ in matrimonio attendatur locus viri ꝓcedant in
ſponſalibus. Sed pau. ibi in ſecūda col. quo ad ꝓpoſita;
queſtionē dicit ꝙ immo iplorare poterit vxor ſiue ſponſa
officium iudicis ſui non mariti mouet per ea que hēntur
in. l. ij. vbi eſt bonus tex. in ſimili. C. vbi ⁊ apud quē. ⁊ que
notat bar. in. l. ſi ſocietatē. §. arbitrorum. ff. pro ſocio. vbi
vult ꝙ in petenda reductione ad arbitrium boni viri attē
dat forus originarij rei licet ipſe ſit qui iploret reductōe;
⁊ faciunt que habentur per. d. An. i. c. ſi clericus. laycum
ſupra de foro compe. ⁊ per panor. in. c. ſi quis contra cle/
ricū eo. ti. vbi eādem regulā faciūt. ſed ita i propoſito hic
vxor vel ſponſa nihil principaliter petit niſi vt declaretur
non obligata per ſpōſalia. ⁊ ſic principaliter maritus ha/
buiſſet agere ⁊ ſuſtinere vices actoris ipſa autem eſſet rea
originari i. ergo in officio iudicis implorando eius foru;
attendemus non mariti qui eſſet actor. Circa tertium an
peccet nō obſeruans leges vel ſtatuta particularia layco
rū circa matrimoniū vel dependentia ab eo. dicite ſecun/
dum Archidi. in. c. noſtrates. xxx. q. v. ⁊ cōiter ſcribētes h̄
ꝙ aut ſtatutū vel conſuetudo eſt cōtra bonos mores. et
tunc non peccat qui nō obſeruat cū non valeant puta in/
intellectu Hoſti. hic ⁊ facit rō. c. erit āt. l. iiij. di. ⁊. c. pe. s̄.
de conſue. aut non eſt cōtra bonos mores. ⁊ tūc in depen
dentibus a matrimonio puta dote cū talia ſtatuta valeāt
vt predixi. ideo peccat contrauenies ſicut ſi contraueni/
ret legi de quo in. c. ij. s̄. de ma. ⁊ obe. in. c. nam concupiſcē
tiam. s̄. de conſti. in. c. generali de elec. li. vj. in. c. nulli fas.
xix. di. aut loqmur circa matrimonium ⁊ tunc de honeſta
te ſeruari debēt cāu quo valent vt hac glo. ſed non de ne
ceſſitate. ⁊ ideo non peccant cōtrauenietes. fallit primo
niſi pp cōtemptum ɔtrauenirent. d. c. nulli fas. ⁊. d. c. ge/
generali. cū ibi no. ⁊ ita archi. vbi. s̄. fallit ſecundo niſi pp
illam ſolēnitatē ſtatuti omiſſam redderent matrimonia
incerta. ita Inno. hic poſt eum alij puta q: non poſſent
poſtea ꝓbari fallit. iij. niſi generaret ſcādalū talis omiſſio
ſolēnitatis ita. d. car. h̄ ⁊ faciūt no. in. c. ij. j. đ no. ope. nū.

Preterea Hi. Soluunt ſponſalia de
ſpōſi ⁊ ſpōſe mutuo ɔſenſu.
h. d. Diuidit in duas ptes In p̄ma ꝓuidet qua
lit ſpōſi ſūt iducēdi ad mr̄imōiū ɔhēdū. In ſa
que eſt ibi ſin autem ponit quid ſi voluit ɔhere. ¶ Nota
ibi ſine omni cōditiōe quod ſpōſalia dicunt puta quādo
ſunt

ſunt ꝯtracta ſine ꝯditōe extrinſeca lꝫ habeāt aliquā cōdi-
tionē intrinſecam. Nam vt videbimus in vſi. ſi aūt ſpōſa-
lia habent ꝯditionē tacitā i ſe niſi vtriqꝫ parti diſplicuerit
ꝛ tex. appellat iſta ſponſalia pura ꝛ ſine ꝯditione. Et idē
dicimus de alijs actibus vt dicanť ꝯditiōalia reſpectu cō-
ditionis extrinſece tm̄ nō aūt reſpectu intrinſece. l. condi-
tiones que extrinſecus. ff. de cōditio. ꝛ demonſtra. c. ſigni-
ficaſti. ſ. de electio. ¶ Nota ibi fidē dederūt iuncto tex.
ibi fidē pſtitā vel iuramentū qꝺ iſtud verbū fideſ iterpoſi-
ta vel pſtatio fidei ſe habent vt genus ꝛ vt ſpecies qꝺ pꝫ
ex tex. dum ponit prio vt genuſ fidem dederunt nec appa-
ret an ſola fidei iterpoſitōe an iuramēto ꝛ poſtea pōit iſta
vt diuerſa fidē pſtiſtā ꝛ iuramentū. ꝛ ſic habetis cōcorda-
re iura que dicunt qꝺ fidei iterpoſitio ꝛ iuramētū ſunt idē.
c. puenit. de fideiuſſoꝛ. c. ad aures. ſ. quod metus cau. qꝛ ē
verū capiendo fidei iterpoſitionē vt genus ſed capiendo
vt ſpēm ſunt diuerſa vt pꝫ in tex. noſtro duꝫ vtitur alterna-
tiua vel inter iſta duo ꝛ ideo nō in elegāter dicit glo. no.
in. c. penultimo. ſ. de iure iuran. qꝺ lꝫ iuramentū ꝛ fidei in-
terpoſitio equiparētur non tm̄ pariter pena imponiť vio-
lanti fidem interpoſitā que imponiť violanti iuramentuꝫ
Immo plus voluit hic dominuſ Car. qꝺ lꝫ ſiue iurē ſub fi-
de mea ſiue ad ſancta dei euangelia ſiue ꝓmittam ſub fide
mea ſemper ſit iuramētū vt voluit Archi. in. c. j. de ſepul-
tu. li. vj. Inno. ꝛ cōiter ſcribētes in. c. ꝛ ſi xp̄s ſupꝛa de iure
iuran. tm̄ quoad penam piurij puta depoſitōis in clerico
a beneficio. c. querelā. ſ. de iure iuran. nūquā incidit quis
in penā piurij niſi in iuramēto expꝛeſſerit verbū iuro. Aſſi-
gnat rationē vulgatā quia pene ſunt reſtringende. l. inter-
petratione. ff. de penis. ¶ Nota ibi cōmonēdi ſunt iūcto
tex. ibi diligentius exoꝛtādi ſm dominū antonium quod
cōmonitio iudicis nō hꝫ vim precīſam in ſe vt de neceſſita-
te cogat mandatū impleri ꝛ melius ꝓbatur in. c. ex litteriſ
el. ij. ibi cōmoneas ꝛ ſi monitus ꝛc. j. eo. Sed ex eo verbo
nota ſm. d. Cardi. ꝙ ſicut in quocūqꝫ iudicio ciuili ita ēt
in matrimonialibus reqritur monitio antequā iudex ꝓce-
dať in. c. ex litteris. ſ. de cōſtitu. ꝛ ēt ita in criminalibus in
c. ſacro infra de ſentē. excom. c. nos in quēquā. ij. q. j. imo
vbicunqꝫ a lege requiriť quod quis ſit ter monitus iſto ca-
ſu nō ſufficeret vnica citatio pemptoꝛia. glo. eſt ſingulariſ
in cle. j. in ver. iij. de vi. ꝛ honeſta. cle. quā ad hoc pōderat
Panoꝛm. in. c. fi. ſ. de vita ꝛ honeſta. cle. niſi illa pempto-
ria haberet tria tempoꝛū interualla ſm foꝛmā. l. non nun-
quā cū ibi nota. ff. de iudi. c. cōſtitutionē. j. de ſentē. excō.
lib. vj. Naꝫ iſto caſu bn̄ ſufficeret talis citatio pemptoꝛia
ſub illa foꝛma. tex. ē in. d. c. ꝯſtitutionem iuncto. c. ſacro. j.
de ſen. excō. ꝛ ita Cardi. ꝛ Imo. in. d. cle. j. ꝛ facit qꝺ not.
glo. ma. in. c. j. de milit. vaſal. qui cōtumax eſt i vſibus feu-
do. ¶ Nota ibi noluerit qꝺ ſponſalia poſſunt reſolui per
cōtrariā voluntatē partiū de quo videbimus in glo. etiaꝫ
ſi ſit iuramento vel fidei iterpoſitōne firmāta ꝛ ideo ifert
hic dominus anto. qꝺ lꝫ ſn̄ia cōtra matrimoniū nō trāſe-
at in rē iudicatā per ea que habētur in c. latoꝛ. ꝛ. c. cōſan-
guinei. ſ. de re iudi. in. c. iurauit. ſ. de ꝓba. ꝛ in. c. fraterni-
tatis. ſ. de teſtamē. tamē ſecus ē in ſn̄ia lata cōtra ſpōſalia
nā ſicut expꝛeſſo cōſenſu partiū poſſunt ſepari vt hic. ita
ex tacito cōfirmabiť ſepatio qui tacit⁹ reſultat ex quo ſen-
tentia trāſiuit i rem iudicatā. c. quod ad ꝯſultatōeꝫ. de re
iudi. l. ab eo. C. quō ꝛ quando iudex. ¶ Nota ibi ne foꝛte
deterius qꝺ de duobus malis minus malū eſt eligendum
facit tex. in. c. j. ꝛ in. c. nerui. xiij. di. in. c. conſidera. xxij. q. j.
Et ex eodē tex. iuncta glo. habetis nota. ꝙ adulteriuꝫ di-
cē deterius ꝙ̄ piuriū. Et intellige tex. noſtrū quia cū mi-
niſterio loquitur inter ipos coniugatos qꝛ eis nihil ē de-
terius quā de homine fieri ceruū vel ꝙ̄ adulterum tex. in.
l. codicillis. §. pe. ff. de le. ij. vbi quoad ipm virū deterius
di eū facere hecū quā occidere ſibi ꝓpꝛiū filium ꝛ cōcoꝛ.
tex. in. c. admonere. xxxiij. q. ij. i prin. vbi tex. appellat adul-
terium nefariā rē quoad ipm maritum ꝛ rō eſt videtis. n.
qꝺ ꝓpter homicidiū ꝓpꝛij filij nō ē licitū ſeparare thoꝛuꝫ
ab vxoꝛe lꝫ ipā occiderit. c. ij. ꝛ ibi cōiter doc. j. de his qui
ꝓpꝛios filios occiderunt ꝛ tamē pp adulteriū ſic. c. dixit
dominus. xxxij. q. j. videbimus in. c. ex parte infra. eodem
nec ob. tex. in. c. at ſi clerici. ꝟ. de adulterijs. ſ. de iudi. vbi
tex. ponit adulterium inter minoꝛa crimina qꝺ patet ex il-
la implicatiua alijs qꝛ reſpondeo ꝙ quo ad maritū nihil
poteſt eē deterius. ꝛ ita loquūtur iura ꝑalle. quo ad alioſ
multa ſunt maioꝛa crimina de quo dicite vt ibi. Et eciā re-
ferendo tex. ad gloſellā ſuaꝫ habetis ꝙ homicidiū vxoꝛis
ꝓpꝛie grauius eſt piurio. imo grauius punitur quā matri-
cidiū tex. eſt in. c. admonere. ꝛ ibi gl. no. circa fi. iūcto. c. la-
toꝛē. xxxiij. q. ij. ¶ No. ibi qui ſocietatem ꝙ equiperātur
matrimoniū ſiue ſpōſalia ſocietati facit tex. in. c. cū ſocie-
tas. xxxij. q. ij. Et iō di vxoꝛ ſocia domus cuꝫ marito. l. ad-
uerſus. C. de crimine expilate hereditatis. ¶ No. ibi q re-
mittunt ꝙ lꝫ ſponſalia ſint firmata iuramēto tm̄ poſſunt il-
lud iuramētuꝫ ꝛ ꝓmiſſionem remittere de quo. in glo. Et
ideo inferunt doc. hic poſt Io. an. ꝙ creditoꝛ pōt remit-
tere iuramētū debitoꝛi ſuo qui iurauit ſoluere de quo in.
c. j. ſ. de iure iu. late dixi i. c. preterea el. ij. ſ. de appel. no. d.
Car. in cle. ij. verſi. nos itaqꝫ de iureiuran. in fi. col. ꝛ i cle.
j. in. vij. col. de vſu. no. Bar. in. l. j. §. ꝛ poſt operis. ff. d ope-
ris. noui nūcia. in. l. cū ſtipulatus ſim mihi. ff. de ver. obli.
no. Imo. in. l. ſi quis inquilinos. §. fi. ff. de lega. j. ¶ In gl.
in verbo inducēdi glo. bene loquiť. ꝛ quo ad tex. c. requi-
ſiuit. dicite qꝺ iuſta cā ſuadente qꝺ erit arbitrariuꝫ iudici
poterit iudex nō cogere iſtos ſponſos ad ꝯhendum ma-
trimoniū ꝛ ita ſoluiť ꝯriū. c. requiſiuit. de quo latius ibi
videbimus. ¶ In gl. in ꝟbo in patiētia tolerari in fi. habe-
tis ex gl. duos intellectus ad tex. noſtrum pꝛimus eſt itel-
lectus qꝺ ꝓcedat de iure cōi nec diſpenſationem cōtineat
iuris vel hominis. Et eſt rō qꝛ ſicut ſponſalia ꝯtracta ſūt
mutuo conſenſu. ita mutuo cōſenſu ꝛ ab eis dꝫ poſſe rece-
di per iura allegata. in gl. ꝛ hic intellectus quo ad tex. no-
ſtrum eſt magis cōmunis licet vt voluit h hoſti. ꝛ fatētur
alij quo ad matrimoniū cōtractum licet nūdum cōfirma-
tum nō habeat locum ratio glo. noſtre quia ꝯtrario ſenſu
nō diſſolueretur. Ita eſt glo. no. in. c. j. infra de regu. iur. ꝛ
facit tex. in. c. dixit. dominus. xxxij. q. j. tamē poteſt diſpen-
ſatiue matrimonium ꝯtractum per ꝟba de pſenti ſeperari
ab ipſo papa ꝑut eſt glo. notabilis. ꝛ cōmuniter ibi doc. i
c. ex publico. ſ. de conuerſione coniugato. voluit Archi.
in. c. quapꝛopter. xxvij. q. ij. ꝛ ēt bal. in. l. fi. in. iiij. colū. C. de
epiſcopis. ꝛ cle. Et dixit hoſti. in. d. c. ex publico. quod de
abſoluta poteſtate papa pōt diſſoluere matrimonium cō-
tractum per verba de pꝛeſenti nūdum ꝯfirmatum maxie
interueniente cōſenſu partium ꝛ ſine alia cauſa ſed de oꝛ-
dinaria poteſtate nō debet hoc facere ſine cauſa ꝛ faciūt
gl. notabiles in. c. quanto. ſ. de iureiurā. ꝛ in. c. nō ē de vo-
to vbi in his que ſunt iuris diuini prout eſt votum ꝛ iura-
mentum nō eſt tutus ille in cōſcientia cum quo ipſe diſpē-
ſauit ſine cauſa. Solam autem ſeperationem thoꝛi ꝛ caſti-
tatem bene poſſunt ex mutuo conſenſu vir ꝛ vxoꝛ ꝓmitte-
re etiam poſt conſumatam copulam dūmodo nō ſint ta-
les de quibus timeatur de foꝛnicatione ita glo. ꝛ maxime
Panoꝛm. in. c. veniēs. ſ. de reg. iur. no. in. c. dudum. ſ. de
cōuer. cōiu. Secundus eſt intellectus glo. ꝙ tex. noſter.
contineat iuris diſpēſationem vt pp maius malum euitā-
dum permittatur partibus ex conſenſu mutuo diſſoluere
ſponſalia iuramēto firmata cui intellectui multū applau-
det tex. ibi in patientia tollerari ꝛ etiam tex. i pꝛincipio ibi
monēdi ſunt ꝛc. Si enim conſenſu mutuo poſſent a ſpon-
ſalibus recedere ad quid fieret monitio ꝛ inductio. Sed
pꝛimus intellectus eſt magis cōmunis. Nec obſtat tex.
noſter inductus vt. ſ. qꝛ papa hoc dixit ratione ſcandali
quod poterat generari in mentibus hominū qui vidētes
iſtos recedere a ſponſalibus ſcandaliꝫarentur cōtra eos
¶ Et ideo dixit in patientia tolerari ꝛ dicit monēdi qua-
ſi dicat ratione ſcandali vitandi iſti deberent induci ad ꝯ-
hendū matrimōiū tm̄ poſt quā ita volunt. ſ. nō ꝯhē p mit-

taſ coꝝ volūtati. Sed ꝯ iſtū intellectū primū opponiſ de
c. vnico. xxxij. q. vltia vbi ſi quis nouit cōtinentiā nullo pa
cto poteſt ab eo voto recedere. Sol. dicite ſm dominum
Cardi. ꝛ cōiter ſcribētes ꝙ votū cōtinētie dirigiſ deo per
illud quis obligatur deo. c. magne. ꝛ. c. ex multa. ś. de vo
to. nec interponitur ꝯtemplatōe ptis. Ideo nō mirū ſi de
ꝯſenſu ptis que acceptauit votū nō pōt ab hoc voto rece
di. Et iō iſert hic panormi. ꝙ ſi quis ꝓmiſiſſet accipere
vnā paupculā mulierē amore dei in vxorē cū ipe eſſet no-
bilis ꝛ diues iſto caſu ex mutuo ꝯſenſu non pōt recedi ab
iſtis ſponſalibus qꝛ ſunt facta principaliter amore dei ꝛ
eius ītuitu nō ad vtilitatē ptis. Scdo opponiſ de. c. inter
cetera. xxij. q. iiij. vbi a ꝯrio videſ velle tex. ex quo ꝑmittit
diſſolui ſponſalia metu ꝯcta ꝙ ſi nō eſſent metu ꝯcta non
poſſent ſolui. Soluit hic dominus Cardi. ꝙ illud ꝓcedit
niſi de ꝯſenſu ptium fiat diſſolutio. vt hoc tex. ¶ Tertio
opponiſ. de. c. debitores. ś. de iureiur. nā iuramētū dirigi
tur in deum vt ibi ꝛ ſolus papa pōt diſſoluere iuramētū.
c. venerabilē. ś. de elec. ꝛ ibi nota. Notaſ in. c. quāto. ś. de
iureiuran. in. c. qō tranſlationē ꝛ ibi Panor. de officio de
lega. ¶ Solutio dicite ſm Joannē andre. poſt Specula
to. in additio. i titulo de legato. §. nūc oſtēdendū. vſi. hoc
quoqꝫ notāduꝫ. ꝛ in tertia pte in titulo de iure iuran. ver.
quid ſi aliqs ꝛ ſm Jo. an. d. Anto. latius qꝫ alij ꝛ cōmūi-
ter ſcribētes hic ꝙ qñqꝫ interpōiſ iuramētū ad vtilitateꝫ
partis tantū. ꝛ tūc de eius ꝯſenſu remitti pōt vt hic. ꝛ i. c.
j. ſupra de iure iuran. faciūt que dixi i textualibus qñqꝫ iu
ramentū iterponitur ad vtilitatē ptis ꝛ ēt alterius. ꝛ tunc
ſolus ꝯſenſus ptis nō ſufficit ſed requiriſ et ꝯſenſus illiuſ
Et iō per p̄dicta dixit glo. in. c. vno. xxxj. q. ij. qō ſicut pa-
rentes poſſunt ꝯhē ſponſalia ꝓ filijs ita ꝛ frāgere iaꝫ cō-
tracta ēt iuramento firmata lꝫ glo. dubitauerit. ſ. Jo. in. c.
vno. xxx. q. ij. ꝛ Hoſtiē. in. c. quintaualli s. ff. de iure iuran.
ita tꝫ Gaſpar ꝛ zochus ꝛ faciūt nota. ꝑ Joā. an. in. c. dile
cto de p̄ben. per doc. in. c. cū acceſſiſſet de ꝯſtitu. quando-
qꝫ iuramētū interponiſ ad vtilitatē dei tantū ꝛ tūc ſolus
papa pōt abſoluē ꝛ ꝓcedāt ꝯria immo iſto caſu ſine cau-
ſa nō poſſet papa abſoluere a iuramēto. ita Inno. in. c. cū
inter ꝙ goff. ś. de renūti. ꝛ ſequitur dñs Antonius hic. ꝛ
facit glo. in. c. quāto. ś. allegata. Et cognoſcemus ad cuiꝰ
vtilitatē ſit iterpoſitum iuramentū ſm ſubiectam materi
am in qua iterponiſ. ¶ Nam ſi interpōitur in aliquo pio
actu puta de relaxāda ꝯcubina. c. ꝯcubina. c. cū haberet. j.
de eo qui duxit ꝛc. ꝛ. d. c. vnico. xxxij. q. vltima vel ēt mixti
reſpiceret vtilitatē dei ꝛ alteriꝰ puta qꝛ iuraſ de mercibus
nō fraudādis vel nō corrūpendis vel nō fraudandis pō
deribus. c. j. ś. de ꝯben. emptio. ꝛ iſto caſu reſpicit vtilita
tem dei ſolum nō partis vnde requireretur abſolutio pa
pe ꝛ talis a papa abſolutus eſſet abſolutus a piurio ꝓut
voluit Bal. in. l. fi. §. filijs autē. C. de bōiſqꝫ libe. Archi. in
c. in memoriā. xix. diſtinctiōe faciunt notata ꝑ Jmo. in. c.
debitores. ꝛ. c. quāto. de iureiurādo. Uoluit tamē hic do
minus antonius allegans beatū Thomā de aquino ſecū
da ſecunde. q. lxxxviij. argumēto nono ꝙ hoc caſu poſſet
epiſcopus ēt lꝫ nō abſoluere a iuremēto tamē cōmutare
iuramētū de bono in melius ſicut dicimus de voto ꝙ ēt ſi
militer dirigitur in deū. nā pōt illud cōmutare de bono in
melius. c. j. ś. de voto. ꝛ ideo infert Panor. hic in fine qō
ſi qs iuraſſet ducere cā pietatis paupculā mulierem nō
poſſent hec ſponſalia mutuo cōſenſu diſſolui ꝛ dixi ſupra
Et ideo dixit dominus anto. ſe ꝯſuluiſſe cuidam fratri hu
miliatorū florentie qō cū in capitulo fratres iurent i māi
bus generalis quod ſi cōtinget eos aſſumi ad aliquā di-
gnitatē quod in fine āni vel ſui tēporis renūtiabunt illi di
gnitati vel ad nutū ſuperioris in manibus eius vel capitu
li ꝙ tale iuramētū cum nō reſpiciat ſolū vtilitatem ſupio
ris ſed bonū obediētie. ꝛ per hoc alligantur ad maiorem
obediētiam nō poterit generalis vel capituluꝫ iſtud iura
mentū remittere. Et ideo per predicta in ſecundo mēbro
ſ. quando reſpicit mixtim iuramentū vtilitateꝫ partis ꝛ al
terius tertij facit determinationem queſtiōis ponūt. d. ś
rota in deciſio. ſua. ccxcviij. que icipit. Itē licet quis iuret
vbi volūt ꝙ ſi canonicus iurauit ſeruare ſtatuta ꝛ cōtēta
in eis ꝙ nō poſſit impetrare diſpenſationeꝫ a papa aduer
ſus hoc ſtatutum niſi primo petat abſolui a iuramento qꝛ
hoc iuramentum nō ſolum reſpicit vtilitatem partis ꝛ ec
cleſie cuius eſt adminiſtrator papa ſed ēt tertij. i. canoni-
corū. Utilitatē autem ptis reſpiceret iuramentū quando
ex natura ſui interponitur ſup eo ꝙ reſpicit cōmodū ptiſ
vel incōmodū. ꝛ tūc licet parſ ſit abſens tamen ei quere-
tur obligātio ex iſto iuramēto qꝛ iuramentū dirigit ꝓmiſ
ſionē in deū. c. debitores. ś. de iure iurā. ꝛ deus querit par
ti abſenti qꝛ de iure canonico etiā abſenti pōt queri oblīa-
tio. j. q. vij. c. quotiēs cordis oculis. ꝛ ibi glo. maxime i iu-
ramēto ꝓut voluit Jmo. in. c. cū ꝯtingat in. xc. col. j. de iu.
iuran. ꝛ ꝑ hoc dicit. d. anto. Bar. male dixiſſe in. l. ſi quis.
pro eo in. iij. col. ff. de fideiuſ. dum vult ꝙ de iure canonico
ex iuramēto obligatorio nō naſcitur actio vel obligatio.
ſed cū reuerentia Bar. hoc nō dicit. imo vult quod naſca
tur actio de iure canonico de obligatiōe verbum nullum
niſi quo ad forū ciuile qꝛ dicit quod de iure ciuili ex iura-
mento obligatorio. nō naſciſ naturalis obligatio qō pa-
tet ex quo nō pōt accedere fideiuſſor iuramēto obligato
d. l. ſi quis pro eo. in prin. ꝛ cū theorica Bar. trāſit Jmo.
in. c. debitores in ſexta col. qui hoc latiuſ examinat in. c. cū
cōtingat in. vij. ꝛ. viij. charta ſupra de iure iurā. ꝛ iō ad ꝓ-
poſitū cū ex iuramēto queraſ parti qñ iuramētū eiꝰ vtili-
tatē reſpicit cenſeſ ꝛ in iuramēto cōditio de eo obſeruan
do niſi quatenus remittatur a parte Ita intelligitur tex.
noſter ꝛ faciunt no. in. c. quēadmodū. ś. de iure iuran. ꝛ iō
ſi ſtatuta facta capitulo reſpiciunt eius vtilitatē lꝫ ſint iu
rata pōt eis cōtrauenir i ex cōſenſu totiuſ capituli qꝛ vide
tur iuramentū remiſſum ꝛ reuocatū ſtatutū Ita. d. anto.
hic ꝛ faciūt no. in. c. cū oēs. ꝛ. c. cū acceſſiſſent. ś. de cōſti.
in. c. ꝯſtitutōibus. ś. de reſcrip. in. c. j. de his q̄ fiunt a maio
ri. pte capituli. ꝛ ſic ꝑ hoc habetis expeditū hoc capl'm.

i**Uuenis** Qui ſi maior ſeptēnio ꝯhat
ſponſalia cū ꝓxima ſeptēnio
in qua malitia etatē ſupplebat ſponſalia tenent
ꝛ oritur publice hōeſtatis iuſticia maxime ſi niſi ſunt com
miſceri hoc dicit ſm intellectū Inno. ꝛ Jo. an. Uel aliter
ſm intellectum. d. anto. Panor. ꝛ Car. Si maior ſepten
nio duxit minorem in vxore ꝛ eam traduxit in domū oriſ
ex tali contractu iuſticia publice honeſtatis. ꝛ diuiditur i
duas partes. ¶ In prima ſuccinte narrat factum ſecūda
que eſt ibi. Igitur ponit deciſionem cum ratione Et pro
euidentia ſciendum eſt quod quandoqꝫ impeditur matri
monium propter conſanguinitatem vel affinitatem ꝛ de
hoc non eſt materia noſtra. Sed videbimus. j. in ti. de cō
ſanguinitatē ꝛ affini. ꝛ. j. de eo qui cog. conſangui. vx. ſue
Quandoqꝫ impeditur matrimonium propter vtilitatem
publicam communem ꝛ iſta eſt farago capituli noſtri ꝛ
dicitur publica honeſtas que ex ſponſalibus p̄cedētibus
reſultat non autem eſt copula qꝛ illa inducit affinitatem
inde denominata quia publice inhoneſtum videbatur ꝙ
quis haberet in vxorem eam que fuerat ſponſa ſui cogna
ti. l. ſemper. ff. de ritu. nup. ꝛ etiam quia experientia docu
it multa ſcandala ꝛ mala orta eſſe dum vnus conſangui-
neus quereret habere ſponſam alterius conſanguinei ꝛ
ideo hec publica honeſtas induxit vt prohiberetur ne qs
haberet ſponſam conſanguinei ſui in vxorem. c. ſponſam.
infra. eo. ti. c. vnico. eo. ti. li. vj. ꝛ ibi Joan. an. ꝛ arhci. aſſi-
gnant hanc rationem ꝛ hic cōmuniter ſcribentes. ¶ No.
ibi iuuenis ꝛc. ꝙ appellatione iuuenis continetur omnis
pubes. tamen proprie loquendo dicitur pubes adoleſcēs
ꝛ incipit a decimoquarto anno adoleſcentia ꝛ durat vſqꝫ
ad vigeſimū quintum. ita glo. in prohemio ſexti in verbo
perfectus ꝛ faciunt. que habentur in. c. fi. j. eo. ꝛ in. c. j. j. ti.
j. proprie autem dicitur iuuenis a. xxv. anno vſqꝫ ad. l. ita
hic dominus Cardi. ꝛ ita. d. glo. in dicto verbo pfectus
Nota

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

¶ Nota ibi nundū ſeptēnem ꝙ ad ſponſalia requiritur etas.vij.annoꝝ.c.vnico eo.ti.lib.vj.de deſpon.impu.c.ac ceſſit.⁊.c.litteras.j.ti.j. ¶ Nota ibidē ſcḋꝫ. d.Car.ꝙ annus ceptus nō habet̃ ꝓ cōpleto in dinumeratōe ānoꝝ. Nā ſcḋm cōem opinionē iſta puella erat ꝓxima ſeptēnio ⁊ itelligunt ꝓxima q: habebat ſex annos cū dimidio. ita hoſtiē.Jo.an.⁊ cōiter ſcribētes ꝑ ea que habēt̃ in. c.atteſtationes.j.ti.j.in.§.i ſūma ꝑ gl.in ſi.l'i inſtitu.de obligatōibus que ex delicto in.l.ad rēpublicā.ff.de mune. ⁊ one.⁊ tn̄ tex.hic dicit eam nundū ſeptēnē.⁊ faciunt notata in.c. cū in cūctis.š.de elec.in.l.qua etate.ff.ḋ teſtamē.⁊ qḋ notat Bal.i.c.cū vigeſimū.ſupra de offi.deleg.vbi voluit ꝙ vbicūqꝫ lex requirit certū tp̄s ꝙ intelligat̃ completū ⁊ ḋ momēto ad momētū niſi aliud lex declaret vel niſi ſimus in fauorabilibus ꝑ gl.in.l.iij.§.minorē.ff. de minoribus.⁊ faciunt notata in cle.ſi.de etate ⁊ qualitate.Et iḋ infert hꝰ d.Car.melius loqui florentinos qui in ꝯnumeratione annoꝝ dn̄i noſtri ieſu xp̄i incipiūt cōnumerationē ſuā ab incarnatione ſed nō denominātnumerū annoꝝ niſi completū quā nos qui numeramꝰ annos domini a natiuitate ⁊ cōputamus inter numerū annū ceptū puta apud florētinos nō currit.xxv.mēſis martij anni milleſimi quatricēteſimi ſeptuageſimi tertij ab incarnatione q: lꝫ ānus milleſimus quatricēteſimus ſeptuageſimus quartus ſit apud eos ceptus ab ip̄a incarnatōe tamē nūdum eſt cōpletus. Et iḋ denominātnō numeꝝ q: dicant de āno milleſimo quatricenteſimo ſeptuageſimoquarto cū nundū ſit completus Nos autem nūc dicimuſ āno a natiuitate milleſimo.cccclxxiij.q: ānū ceptū nos denominamus i numero ac ſi eēt completus ⁊ ideo cōſtat eos magis iuridice facere .dicit tamē in iſtis eē adherendū cōſuetudini. Rota tamen i deciſione quinquageſima ꝑma que incipit. Itē qḋ a natiuitate dicit ꝙ a natiuitate debet cōputari ānus nō a circūciſione.⁊ ita dicit ſeruari i curia.⁊ Pānormi.in.c. inter dilectos.š.de fide inſtrumē.dicit ꝙ melior ē cōputatio a natiuitate ꝙ̄ computatio ab incarnatione.⁊ ibi dn̄s Antonius dicit ꝙ ita ſeruat curia. ¶ Nota ibi forſitā temperamentum philoſoficū.ꝙ lꝫ hic ſtet ꝓprie ⁊ dubitatiue ſm̄ intellectuꝫ dn̄i Anto.Cardina.⁊ Panormi.tamē quādo ꝙ̄ eſt expreſſiuū veritatis.facit gl.in.c.niſi cū pridēꝫ i gl. iiij.de renun.in.l.ſi duo.ff.de arbi.⁊ ita intelligit hic iſtum tex.hoſtiē.q preſupponit ꝙ conſtabat de copula ſiue cōatu ad eā. ¶ Nota ibi tentauit qḋ quandoqꝫ attentatio habetur ꝓ actu de quo in.l.ſi quis nō dicā rapere .C.de epiſcopis ⁊ clericis.hic autē non per oīa habetur pro actu cōfirmato. Nam ſcḋm hoſtien. Jo.an.⁊ cōiter ſcribentes ſi iſte conſumaſſet copulā cū iſta infante fuiſſet matrimonium.c.de illis el.ij.j.titulo pꝛimo qui tamen tex.loquitur in maiore infante ⁊ ꝓxima pubertati ſcḋm dominū Cardi. cui hoc dictum nō placet. Conatus autem ip̄e copule nō inducit matrimoniū vt hic ⁊ videbimus in.c.ſi.j.eo.ſed ſolum p̄cedentibus verbis ſponſaliū vel etiā matrimonij lꝫ non efficacibus.quia inter infantes.c.vnico. de deſpon.i pube.libro.vj.tamen generat publicam honeſtateꝫ tn̄ vt hoc caſu. Itē in alio non equipollet actui confirmatio q: ille inducit affinitatē.hic autē inducit ſolum publicā hōeſtatem ⁊ videbimus in.d.c.ſi. ¶ Nota ex tex. ibi q̄ dubia ſunt ꝙ vbi agitur de p̄iculo anime tutior via eſt eligēda facit tex.in.c.ij.š.de obſeruatione ieiunij glo.in.c.vnico.š.ḋ ſcrutinio. ¶ Nota ibi certius iunctis his que.j. dicam ſecundū dominū Cardina.hic ⁊ Inno.j.titu .pꝛimo.c.continebatur ꝙ quando vna mulier permittit virum aſcēdere vel vna puella etiam infans permittit virum aſcendere ſupra ſe preſumitur malitie capax ita vt malitia i ea videatur etatem ſupplere ſaltem quoad ſponſalia.⁊ ita vult gl. noſtra hic in verbo dubietatem ⁊ ibi videbimus . ¶ Nota ibi tamen ꝑꝑ honeſtatem iuncto tex.ibi tamen propter p̄dicta ꝙ publica honeſtas ex matrimonio inualido reſultat duplici de cauſa pꝛimo q: p̄ceſſit inter iſtā īfanteꝫ ⁊ hunc iuuenē forma matrimonij ⁊ verba vt pꝫ ex tex.ibi q: ip̄a coniunx ⁊c.ſecundo ꝑꝑ conatum ad copulam. Et iḋ dicunt hic doc.poſt. Jo.an.ꝙ altero ex iſtis deficiēte non ꝓcederet tex.noſter non eni ſolus conatus ad copulam generat publicam honeſtatē lꝫ ēt ſequeretur effectꝰ. Nā copula etiam illicita bene generat affinitatē.c.diſcretionē ⁊ toto ti.j. de eo qui cognouit conſanguineam vxo. ſue. Et no.glo.in.l.j.ff.de concu.licet glo.in.l.non facile.ff.de gradibus dicat hoc ꝓcedere de iure canonico tātū.tn̄ publica honeſtas ex ſolis ſpōſalibus vel matrimonio p̄cedēti nō attenta copula generat̃ non ēt ſufficeret ſoluꝫ matrimoniū inualidū vel etiā ſponſalia inualida ad honeſtatē publicam cauſandā quādo ſunt ꝯtcta inter infantes vel altero infante exiſtente.c.j.eo.ti.li.vj.⁊.c.vnico. de deſpon. impu.eo.li. Et iḋ cū alterū ex iſtis per ſe non ſufficiat vno ceſſante ceſſaret effectus publice honeſtatis per ea que habentur in.c.qm̄ frequēter.§.ſi vero.š.vt.li.non conte. ¶ No.ibi q: cōiunx iuncto tex.š.ibi duxit ꝙ publica hōeſtas generat̃ ſolū ex ſponſalibus precedētibus vel matrimonio nec attēditur copula de quo ꝓxime dixi. No.ibi diuidas formā libellādi ꝯ eum qui ſecundā vxorē ſpꝛeta ꝑma accepit q: debet ꝯcludi vt diuidat̃ a ſecūda. Ita hic. d.Anto.ſed latior forma habet̃.in.c.j.š.eo. vbi addit̃ qḋ cogat̃ ad priorē reddire. In gl.in v̄bo dubietatē.ibi.c.graue dicite ſm̄ .d.Car.ꝙ ideo ibi dicit̃ qḋ incerta ſnīa nō ē ferēda q: erat incerta ⁊ quo ad actū ⁊ quo ad perſonas hic autē quo ad perſonas erat certa.⁊ licet actꝰ facti eēt dubius ſcilꝫ conatus copule ex preſumptōe iuris ſit certꝰ q: lex inclinat in tutiorem partē.vel ibi aliter loquitur in ſnīa hominis qui nō debet niſi ex ꝯcludentibus iudicare. c.in preſentia.ſupra de ꝓba. Nos loquimur in ſnīa iuris in qua bene habet locū preſumptio in facto dubio cū ius habeat preſumēdo poteſtatē.faciunt que habentur.in.c. ferrum .l.di.per glo.magiſtrā in.l.ſi.ff.quod metus cā.⁊ videbimus in.c.is qui.fidem.j.eo.ti. ¶ In gl.ibi .§.illud queſitū.in illo tex.res non erat incerta reſpectu eius qḋ diffinitur ibi.imo erat certa nā determinatur ibi ꝙ ferat nō eſt venatoris donec eā ceperit eſt rō q: multa poſſent euenire qḋ non caperet.⁊ ideo certum eſt qḋ donec nō ē capta nō eſt venatoris. Ita Jo.an.hic.⁊ ꝓpterea dixit tex. ſingularis ſm̄ Lodo.de roma.in ſuis ſingu.in.l. quemadmodum.§.idem labeo.ff.ad.l.aql.ꝙ in venatore vel piſcatore nō habetur rō lucri ceſſantis.ſ.eius qḋ potuiſſet ⁊ ſolitus eēt capere ꝓpterea quod ſubiaceat nimis dubio euentui lꝫ ſecus eēt regulariter in quocunqꝫ alio mercatore in quo habetur ratio lucri ceſſantis contra moroſum debitorem vel loco deſtinato nō ſoluentē.l.iiij.§.ſi.⁊ ibi cōiter doc.per illum tex.ff.de eo.ꝙ certo loco ⁊ ponit ſingulariter Ang.in.l.ſi pro mutua.C.ſi cer.peta.habetur in.c.conqueſtus.j.de vſur. In glo.in ſi.glo.arguit ꝯtra tex.noſtꝝ a ſufficienti partium enumeratōe quia aut iſta ſponſalia ſunt ꝯtracta in infantili etate ⁊ hec infans non ratificauit poſt ſeptēnium ⁊ ſunt nulla nec generāt publicam hōeſtatem.c.acceſſit.c.litteras.j.ti.j. Aut poſt ſeptēnium ratificauit.⁊ tūc reſ eſt clara ꝙ generāt publicam honeſtatem c.ꝯtinebatur.j.ti.j.iuncto.c.ſpōſam.j.eo. ergo nullo caſu poteſt ꝓcedere tex.noſter qui videtur loqui i caſu dubio imo in caſu dubio.ſ.vbi nō apparet infanteꝫ mulierē poſt ſeptēniū ꝯſenſiſſe preſuminus ꝙ nō ꝯſenſerit.quia facta non preſumunt̃.c.cum in iure peritus.š.de offi. dele.ergo non eſt poſſibile ꝙ procedat deciſio tex.noſtri dum vult in caſu dubio generari publicam honeſtatem . ¶ Primꝰ eſt intellectus ad tex.noſtrum per quem tollitur contrarium quem dat glo.noſtra.ſ.ꝙ hic malitia ſuppleret etateꝫ ⁊ preſumatur doli capax ex quo iuuenis cum ea attētauit rem carnis ⁊ ſic nō obſtat ꝯtrarium quia pꝛimum membrum venit reſtringendum vt ante ſeptēnium nō valeant ſponſalia niſi illa infans eēt doli capax q: i ea malitia ſuppleret etatem.⁊ ſic haberis mirabilē cōcluſionē ⁊ glo. ꝙ ſicut impubere maiore tamē infante malitia ſupplet etatem quo ad matrimoniū.c.de illis. el.ij.j .ti.j.ita etiam in

īfante malitia ſupplebit etatē quoad ſponſalia ⁊ ita ēt lꝫ
gl.xxx.q.ij.in ſūma lꝫ Goffre.in ſūma huius ti.vſi.⁊ no.lꝫ
hoſtien.in ſūma huius ti.de ſpōſalibus.§.quis ſit effectꝰ.
v.ē etiā effectus.Jo.an.in ſūma huius tituli idē in .c.j.de
deſpon.ipuberū li.vj.⁊ tranſit hic Cardi.⁊.d.Anto.licet
dicant nō bene hoc iure ꝓbari.Et quoad tex.noſtruꝫ hic
nō dicit ꝙ malitia ſuppleat etatē ſed qꝛ vir attētauit co/
pulam ⁊ dubitari poſſet an ꝑpetraſſet vel ne ⁊ in dubijs
tutioꝛ via eſt eligenda.iō determinat hic ꝑ iſta ſponſalia
generari publicā honeſtatē imo attēto itellectu gl.⁊ rōne
ſua ſequeret ꝙ ſi ꝯſtaret ꝙ conatus mariti nō habuit effe
ctū qꝛ iſta remanſit virgo ꝙ pōt ꝑ matrōas inſpici.c.cāꝫ
matrimonij.ē.de ꝓbatio.iſto caſu tñ ex quo infans paſſa
eſt rē copule ⁊ ꝑmiſit virū aſcendere ꝓſumeret eius mali/
tia ſupplere etatē ⁊ ſic ex his ſponſalibus generaret pu/
blica honeſtas ꝙ tñ cōiter doctores nō tenent poſt hoſti.
⁊ tex noſter ſentit cū cōi opinione dum ponderat dubie/
tatem. Preterea ſequeret ſcdꝫ intellectū gl.ꝙ hic eēt cer
tum de conatu duꝫ vult gl.ꝙ ex ipo conatu preſumat ma
litia ⁊ tñ tex.noſter expreſſe dicit ꝯtrū ſcdꝫ dominuꝫ An/
toniū qꝛ dicit forſitan tentauit ⁊ ſic dubitatiue niſi rñdea
tis vt dixi in tex.Et alio mō pt reſponderi vt.j.dicā in ter
tio intellectu ⁊ ſic videtis ꝙ ad tex.noſtrū doctores non
ſequunt gl.lꝫ approbent dictū ꝑ maiori pte.Secundus ē
intellectus Inno.quē ſequit Jo.an.ꝙ tex.noſter ꝓcedat
in infante ꝓxia ſeptēnio ⁊ intelligit ꝓxima ſeptēnio in ſex
to anno cū dimidio vt dixi in tex.⁊ ſic nō obſtant ꝯtria qꝛ
fateoꝛ qđ minoꝛ ſeptēnio nō pt ꝯhere ſponſalia niſi ſit ꝓ/
xima ſeptēnio.Iſte intellectus iure nō ꝓbat qꝛ nō repitur
cautū ꝙ ꝓxima ſeptēnio habeat ac ſi infantiā compleue/
rit ⁊ ita hic Panormi.poſt cardi.⁊ Gaſ.calderini ⁊ quo
ad tex.paꝝ cōgruit qꝛ hoc retento fruſtra textus pōdera/
ret conatū copule ⁊ dubietatē tñ in dicto cōiter doc.trā/
ſeunt.Tertius ē intellectus Hoſti.hic ꝙ conatus copule
hic operetur vt ſponſalia valeant ēt cū minoꝛe ſeptēnio ⁊
dicit eſſe rationē.nā lꝫ infantula non poſſit agere pōt tñ
pati.l.ſi ſtuprū.ff.de iniurijs.⁊ iō qꝛ ſi effectualiter copu/
la pacta fuiſſet.fuiſſet matrimoniū.c.de illis in ſimili el.ij.
j.ti.j.Si cōſtaret copulā non fuiſſe pactā tūc nihil oparet
c.ſi.j.eodē.c.extraoꝛdinaria.xxxv.q.iij.ideo in caſu medio
qñ dubitaret an copula habuiſſet effectū vel ne .Ius eli/
git tutioꝛē viā ⁊ ꝑinde iudicat ac ſi habuiſſet effectū quo
ad ipediendū vt non poſſit ꝯhere cum conſanguinea hu/
ius q̄ attētauit ⁊ hoc modo intelligit tex.noſtrū nec ꝟba
eius aboꝛrent.Cardinalis hic ipugnat hunc intellectum
qꝛ ñ eſt veꝝ aſſumptuꝫ pꝛimū ꝙ ſi ꝑegiſſet copulā fuiſſet
matrimoniū nec tex.in.c.de illis hoc dicit cum loquat de
impubere maioꝛe infante.imo ex quo determinat hoc in
impubere maioꝛe infante ⁊ venit ad hoc decidendū ſentit
ſecus eē in infante.alias iſte tex.eſſet de indubitabili.naꝫ
cui dubium ꝙ ſi in ifante perfectio copule facit matrimo
nium quo ēt multo magis in maioꝛe infante. ſed pōt eſſe
dubitatio qꝛ ibi vterqꝫ erat impubes vnde non videbatur
ꝙ ex aliqua parte poſſet interuenire copula efficax ad ma
trimoniū.Nos loquimur qñ vir erat pubes.⁊ pro iſta ſo
lutione facit vulgata ratio.nā in.d.c.de illis papa reſpon
det ad ꝯſultationē ptis vnde non vi nouū ius velle ꝯde/
re iuxta glo.in.c.conſultationi.ſupꝛa de tēpo.oꝛdi.in glo.
ſi.⁊ faciunt q̄ notat Bar.in auten.quas actiones.C.de ſa.
ſan.eccle.dominus Anto.repꝛehendit intellectum hoſtiē.
alio medio ꝓſupponit hoſtien.quod ꝑp conatum copule
ius eligat tutioꝛem partem ⁊ ſic videtur velle qđ de cōa/
tu cōſtaret qđ eſt ꝯ textum noſtrum ibi forſitan tentauit
ſed poſſumus dicere vt dictum eſt in textualibus ⁊ quod
illud forſitan affirmat veritatem.Sed Gaſpar de calde/
rinis dat aliam ſolutionem qđ illud forſitan non reffera/
tur ad verbum attentauit ſed ad verbum adimplere non
potuit.⁊ ſi dicatis ſit tranſpoꝛtatio littere . Solutio dici/
te ꝙ etiam non faciendo tranſpōꝛtationē littere ſaluabit
opinio Gaſparis qꝛ quo ad intellectum illud forſitan lꝫ
ſit appoſitum verbo attētauerit quo ad coꝛticem .tamen
poteſt referri ad verbū adimplere non potuit.quaſi dicat
forſitan tentauit qđ adimplere nō potuit.qꝛ copula erat
dubia forſitā tentauit id qđ non potuit ⁊ ſic licet conſtet
de actu conatus nō cōſtat tñ ꝙ tentauerit qđ potuit quia
foꝛte tentauit qđ non potuit ⁊ ſic dicere cōiter intelligi lit
teram.Quartus fuit intellectus.d.Anto. Cardi. ⁊ Pa/
noꝛ.qui dicunt hic nō eē diuinandū qđ malitia etateꝫ ſup
pleret qđ ꝓxima eſſet ſeptēnio nec pro firmo tenendū qđ
conatus interuenerit.ſꝫ qđ h̄ iſte iuuenis duxerat infantē
in domū tanq̄ vxoꝛē ⁊ ſecū cohabitauit vñ cū caro ſit in/
firma dubitauit canone forſitā cū ea attentauerit qđ non
potuit.⁊ ideo ꝑp iſtas duas rationes tenendū qđ.matri/
moniū licet inualidū inter eos preceſſerit.tamē qꝛ ex diu/
turna cohabitatōe reſultabat quoddā dubiū quod forſi/
tā tentaſſet ⁊c.ꝑp hoc reſultat publica honeſtas qꝛ vide
tur inhoneſtū qđ qui tractauit ⁊ verſatus eſt cum vna vt
vxoꝛe cū potuerit etiā vlterius foꝛte tentaſſe debeat po/
ſtea habere cōſanguineā illius in vxoꝛem.hanc ob rē de/
cernit hic papa nō tenere matrimoniū cuꝫ ſecunda ⁊ cau
ſatam eē publicā honeſtatem cum pꝛima. Facite ergo re
gulam qđ ex ſponſalibus contractis cū minoꝛe ſeptēnio
non naſcitur publica honeſtas dicto.c.litteras.⁊.c.acceſ/
ſit.allegatis i gl.Fallit pꝛio niſi poſt ſeptēnium poſtea cō
ſenſiſſet tacite vel expꝛeſſe.vt hac gl.dum refert tancredū
⁊.c.vnico.de ſpon .impu.li.vj.Fallit ſcđo niſi malitia ſup/
pleret etatē que preſumit ex patientia qđ vir ſecū conetur
copulā vt hac glo.⁊ dixi in pꝛimo intellectu. Fallit tertio
qñ cōſtaret copulā eſſe conſumatā cū ipſa minoꝛe ſeptē/
niō.qꝛ tunc iducitur matrimoniū.ita hoſti.hic per ea que
habent in.c.de illis.j.ti.j.⁊ dixi in tertio intellectu ⁊ in tex
tualibꝰ Fallit. quarto qñ cōſtaret de conatu copule ſed
dubiū eſſet an perfeciſſet qꝛ tunc reſultat publica hone/
ſtas ex iſtis ſpōſalibꝰ ꝓcedentibus ſine matrimonio iuali
do.ita.d.Ant.hic.⁊ eſt hic caſus ſm intellectū tertiuꝫ ſu
pꝛa poſitū .Fallit quinto qñ eēt ꝓxia ſeptēnio per mediū
annū qꝛ tunc pt ꝯhere ſponſalia ⁊ generat publicā hone/
ſtatē ita Inno.⁊ Jo.an.hic ⁊ dixi in ſcđo intellectu.Fallit
vj.qñ ex veriſimilibus cōiecturis dubitabat de conatu cum
tñ ꝑ certo neſciret.puta qꝛ traduxiſſet infantē ad domū.
nam tunc precedentibus ſponſalibus vel matrimonio in/
ualido ⁊ concurrēte hac dubitatōe reſultat publica hōe/
ſtas vt dixi in quarto intellectu ⁊ ita ꝓpꝛie eſt hic caſus.
¶ In gl.ſi.no.glo.ꝙ cognitio q̄ ſit extra naturalia vel ēt
non ſit maritali affectu ⁊ naturali nō habet iducere publi
cam honeſtatem nec coadiuuat ſponſalia inualida. ⁊ ita
dominus Anto.hic ⁊ cōiter ſcribentes per.c.extraoꝛdina
ria allegatum in glo.noſtra.Ultimo opponit hoſti.cōtra
tex.qꝛ in dubio debuit pronunciari pro ſecūdo matrimo/
nio.c.videbatur.j.qui matrimoniū accuſare poſſunt . Er
go male fecit papa hic ex quo dubitabatur de conatu ſol
uere ſcđꝫ matrimonium .dicit ipſe hoſti.ꝙ factū eſt fauo
re anime.Nam vt dixi in tex.in dubio eligenda eſt que ꝓ
anima facit vnde cum h̄ dubitaretur an cōatus habuiſſet
effectum ⁊ ſic cum iſta conſumatum eſſet matrimonium
an vero non.Si fuiſſet conſumatum iſte tenens ſecundaꝫ
verſaretur in peccato in preiudiciuꝫ anime ſue ideo in du
bio ad euitationem peccati papa eligit tutioꝛem viaꝫ vt
iſte non teneat ſecundam ſed tenendo ꝙ hic conatus eēt
dubius vt videtur velle.dominus Anto.⁊.ē.dixi vel etiaꝫ
dato quod eſſet certus conatus eius tamē effectus ſit du
bius tamen ſm opinionem Cardi.per copulam etiaꝫ cer
tam cum infante non reſultat matrimonium ergo ſolutio
non bona quia dato ꝙ miles conſtaret de copula nō ope
ratur effectum matrimonij nec affinitatis ex quo cōſuma
ta ē cum infante ergo debuit preualere ſm matrimoniū.⁊
ideo ſoluit ꝙ hoc prouenit eo qꝛ ſcđm matrimoniuꝫ non
valebat publica honeſtate prohibente.c.ſponſalia.j.eo.li
cet conatus hic eſſet dubius vel eius effectus tñ certum
erat ꝙ reſultabat publica honeſtas.⁊ dixi in.iiij. itellectu
⁊ ſic

⁊ ſic erat certum impedimentū ſecūdi matrimonij. Et iō
non ſumus in caſu dubio vt debeat pronuntiari pro ſcđo
matrimonio ſed ſumus in caſu claro cū ſit clarum ipedi-
mentum ſecundi matrimonij.

a **D audientiam** h dicat i ſūma Ex ſponſalibuſ
ꝯtractiſ cū ꝯſanguīea orit̄ publice hōeſtatiſ iuſti
cia. ¶ Diuidit̄ i duas ptes. In p̄ria narrat factū. In ſecū
da ꝓuiſionē cōmittit que eſt ibi ſ3 qm̄. ¶ Ibi quidā filioꝝ
ſubaudit hic Hoſtien. ⁊ poſt eū alij puberū ⁊ ꝯſentientiū
p textū in.c.ex litteris.j.eodem el.ij.ſed n̄ videt̄ de neceſſi
tate ſubaudiendum puberū quia ēt ſufficeret qđ eēnt ipu
beres dummodo conſentirent vel nō ꝯdicerēt ſpōſalia ꝯ
hentibus pro ſe ⁊ parentibus.c.vnico de deſpō. ipube.li
bro ſexto. ¶ In textu ibi ille forte genitus ex p̄ria vxore.
In textu ibi caſu aliquo puta mortiſ vel alterius q ſunt in
finiti.l.penulti.C.de vſufr.l.ij.de donatio.cā mortis.ff.vl
ſcđm Hoſti. ⁊ dn̄3 Cardi.caſu aliquo ⁊c. ꝓpterea dixerūt
quia ſuſpicabāt̄ propter ꝯſanguinitatē poſſe diſſolui ſpō
ſalia. In tex.ibi alteri filio.ſ.ex ſcđa vxore nato. In tex
tu ibi ſponſam fratris idem ſubaudit Hoſti.ēt de ſpōſali
bus cuiuſcunq3 cōſanguinei. Na3 p ſponſalia valida na
ſcitur publica honeſtas que impedit m̄rimoniū inter oēs
cōſanguineos vſq3 ad quartū gradū.c.ſponſam.j.eode3
ſed ſponſalia inualida dummō ratione conſenſus valeāt
equiparant̄ validis ſponſalibuſ quoad publica3 hōeſtatē
c.vnico eodē titulo libro ſexto.ergo impediēt m̄rimoniū
cum omni cōſanguineo ſponſi vel ecōtra cū oī cōſangui
neo ſpōſe ſicut ⁊ ſpōſalia valida. ¶ Nota p̄io ex textu ibi
aliquo interueniēte ſcđm apoſtillā ibi poſitā ꝙ l3 parētes
ſuſpicēt̄ ſe ꝯhere ſponſalia cōtra ius ꝙ tamen ex eis orit̄
publica honeſtas ⁊ eſt rō q2 negari nō pōt quin de facto
cōſenſus adſit cum iſtud iure poſitiuo n̄ poſſit euacuari.
l.ſi qđ in argumentum.ff.de cōditio.ide. ⁊ facta ꝓ īfectis
haberi n̄ poſſunt.l.in bello.§.facte.ff.de capti. ⁊ poſt limi.
reuer.publica autem hōeſtas magiſ fundat̄ ſuper fcō ſpō
ſalium q̄3 ſup effectu iuris.na3 naſcitur ex cōmuni extiatō
ne quia videtur ihoneſtum vt qs habeat ſponſa3 ſui ꝯſan
guinei in vxorem vt dixi in.c.p̄cedenti que cōis opinio po
tius ex fcō reſultat q̄3 ex iure vel validitate actuſ. Non mi
rum igitur ſi ſolum factū attendimus.ſ.an ſponſalia de fa
cto ꝯcta ſint vel ne nec iuris validitate3 īſpicim⁹. ¶ No
ta ex textu quidā ⁊c. qđ quilibet pōt accuſare m̄rimoniu3
⁊ ſpōſalia de cōſanguitate imo plus ꝓbat iſte ſcđm domi
num Antoniū quod idem poterit eē accuſa. ⁊ teſtis vt ꝓ
bat tex.ibi iuramentis firmarunt faciunt que habent̄ in.c.
fi.de clandeſtina deſponſatione i.c.fi.j.q matrimo. accu.
poſſunt. ¶ No.ibi conſanguinitatē ꝙ ꝓpter ꝯſanguini
tatem ſoluuntur ſponſalia ⁊ nulla declarātur imo ꝓhiben
tur ne ad effectum ea ꝑducant.c.cum in tua.j.eodem tit.
¶ Et ſic habetis quod p ꝯſanguinitatē matrimoniū vel
ſponſalia non ſeperantur ſed nulla reddūtur quod p3 ex
quo hic verificatur conditio ſi eam habere n̄ poterit. ⁊ fa
cit glo.in.l.diuortio.in p̄ncipio.ff.de negocijs geſtis i ru
brica.C.reru3 amotarum. ⁊ in.l.rerum amotarum. ff.reꝝ
amotarum. ¶ No.ibi quoniā ſcriptū eſt quod licitū ē fa
cere allegatione3 generalē licet nō allegetur in quo loco
ita dominus Cardina. ⁊ concordat tex.quē ibi ponderat
idem dominuſ Cardina.in clementina vnica in v̄.nos ita
q3.in.iij.colūna.de iure iuran.notat Jmola. ⁊ ide3 Cardi
na.in clementina conſtitutionem.de electio. Johā an. ⁊
cōmuniter doc.in.c.noſtra.de cohabitatione clericoꝝ ⁊
mulieru3. ⁊ aliud habetis ex iſto tex.qđ ſufficit ita ſcriptū
eſſe nec vlteriuſ eſt inueſtigandū.facit tex.in.c.ſcriptū.vj.
q.iij.in.l.proſpexit.ff.qui ⁊ a quibuſ. ¶ Itē habetis ꝙ ſcri
pture creditur intelligite ſi ſit autētica ꝓut erat iſta q̄ erat
teſtamenti veteris vt trāſumptiue habetur.viij.q.j.c.oli ⁊
que dicatur autentica ſcriptura habet̄ i.c.j.ſ̄.de fide iſtru
mentorum. Et dicunt hic docto.qđ etia3 ſi ſit in marmore

ſcriptū creditur.c.ſane el.ij.xxiij.q.ij.ſi habet̄ i.c.cū cā3.ſ̄.
de proba. Item ſufficit quandoq3 in terra ſolū ſcribi legit̄
de domino noſtro ieſu chriſto inclinatus digito ſcri
bebat in terra ⁊ eſt tex.vbi tranſumptiue hoc refert̄ in.c.
poſtulatus.iij.q.vij. ⁊ videte gl.i.c.nuper.in fi.ſ̄.de teſti.q̄
vult ꝙ iſtis ſcripturis marmoris vel in pietibus appoſitiſ
credatur plene vbi non tractatur de p̄iudicio alicui⁹ pu
ta ꝙ eccl̄ia ſit conſecrata vel ꝙ ego ſim baptizatus. ⁊ ita
Inno.in rubrica.ſ̄.de conſecra.eccle.vel altaris quo aūt
ad p̄iudicium tertij creditur ſolū p̄ſumptiue facit gl.
in.c.ſicut.de ſen.exco. Nota ex tex.ibi implere propoſitū
ꝙ ad eccleſiam ſpectat.non ſolum ꝓuidere circa peccata
cōmiſſa.ſed etiam circa cōmittēda de quo i.c.nouit.ſ̄.de
iudi. No.ibi de illicito iuramento ꝙ illicite iurans nō d3
illud ſeruare imo tanq̄3 id agens venit puniēdus ex quo
iurauit illicitū facit tex.in.c.ſicut.el.j. ⁊ el.ij. ⁊ in.c. cū q̄dā
ſ̄.de iure iuran. Et per iſtud v̄bū illicito inferūt ēt docto.
hic eſſe caſum ꝙ pro peccato manifeſto. manifeſta p̄ēitē
tia eſt iponenda.faciunt que habent̄ in.c.q̄cunq3.xxxiij.q.
ij. ¶ Gl.in verbo ꝙ ſi ille in fi.habetis ex gl.ꝙ quōcūq3
contracta ſint ſponſalia generat̄ ex eis publica honeſtas
⁊ ideo glo.in.c.ſi quis vxorē in ea allegato ꝙ ſi mōachuſ
vel ēt ſacerdos contrahat ſponſalia licet hoc ſibi ꝓhibea
tur.tamen ex eis naſcitur publica honeſtas. ⁊ iō nec ipſe
aliam conſanguinea3 ſponſe accipere poſſet nec ipſa aliū
conſanguineum monachi vel ſacerdotis ⁊ cōmuniter ap
probatur per tex.illum ⁊ tex.noſtꝝ ⁊ regula3 tex.in.c.vnī
co.e.ti. In hoc tn̄ Henricus Boic. ⁊ etiam Gaſpar Cal
deri.hic in monacho tenent contrariu3.mouentur nā mo
nachus non h3 nolle nec velle.c.non dicatis.xij.q.j.ſi reli
gioſus de elec.li.vj. Et matrimoniū depēdet ex libera vo
luntate.c.cum locum.cum ſimili.j.eo.ita etiam ſpōſalia q̄
ſunt matrimonij preparatoria debēt eſſe libera.c.gēma. ⁊
ibi videbimus.j.eo.l.titia in p̄in.ff.de v̄bo.obli.ſed mōa
chus non habet liberu3 conſenſu3.ergo ſpōſalia ab eo cō
tracta carent fundamento.conſenſus ergo nō generabūt
publicam honeſtatem.quia ſponſalia nulla ex defectu cō
ſenſus non generant publica3 honeſtatē.d.c.vnico. Car.
dina.hic reſpōdet ad motiuu3 ꝙ ꝓcedit de iure poſitiuo
ſed de iure naturali h3 conſenſum monachus. ⁊ ſufficit
ꝙ ſponſalia hn̄t conſenſum iuris naturalis non inſpecto
iure poſitiuo ad hoc vt generent publicam hōeſtatē.d.c.
vnico.ſimile videmus in ſeruo cuius volūtaſ pēdet ex do
mino.vt habetur in.l.iij.C.de hē.inſti.quo ad effect⁹ iuris
poſitiui ſed q2 de iure naturali habet conſenſum.videm⁹
quod poteſt cōtrahere matrimoniū.c.j. ⁊ toto ti.j.de cō
iu.ſeruorum Gl.in verbo ſponſa fratriſ in fi.nō.ſolutionē
ad.c.olim.vbi dī ꝙ mortuo fratre ſine ſobole alter frater
debet accipere vxorem eius in ſuā vt ſuſcitet ſemē fratris
ſucceſſionem fratris q2 reſpondet gl.ꝙ illud eſt miſticū.
⁊ bene q2 figura importat ꝙ cū domin⁹ noſter ieſus chri
ſtus pro nobis homo factus ⁊ ſic frater noſter ſ3 icarna
tionem mortuus eſt ſine ſobole q2 credētiū rarus erat nu
merus dimiſſa eccleſia ſponſa ſua iō omnes nos fideles
qui ſumuſ fratres in xp̄o.xi.q.iij.c.ad mēſa3 monemur vt
accipiamus in vxorem noſtram ſanctā eccleſiā ⁊ ex ea ge
neremus prolem chriſto. ⁊ ideo cum hodie veritate ſup
ueniente ceſſet figura.c.cum cauſa3 ⁊ ibi habet̄.ſ̄. de ele
cti. Cle.j.vbi etiā no.de ellec.§.his ita.vi.di.ideo miſticū
illud preceptu3 hodie non habet locu3 vt vult gl. ⁊ ita cō
muniter hic ſcribentes ⁊ maxime Jo.de ligna. Gl.in v̄bo
nō p̄t habere i fi.gl.format ꝯriū q2 n̄ p̄ſtat ipedimētū qđ
de iure nō ſortit̄ effectū regula nō p̄ſtat ⁊ iurib⁹ allegatis
in gl. Sed ſpōſalia hic fuerūt nulla rōne cōſanguitatiſ.q̄
nō ipediunt m̄rimōniū cū alio fratre p̄imi ſpōſi ex alia vxo
re nato qui nō erat cōſanguine⁹.gl. ⁊ clariuſ hic.d.An.ſcl
nūt q2 aut ſpōſalia ſunt nulla in ſui fundamēto ſiue inſpe
cto iure naturali q2 ſunt nulla ex defectu cōſenſuſ ⁊ tūc q2
hominū oppinio n̄ p̄t reſultare que faciat h publicā hōe
ſtatē. Ideo ex talib⁹ ſpōſalib⁹ n̄ naſcet̄ ipedim̄tū publice

hōeſtatis et ita ꝓcedat tex.i.d.c.litteras et.d.c.acceſſi. alle
gatis in gl. et in.c.vnico.eo.ti.li.vj. et ita militaret ꝯtrariū.
Aut ſponſalia ſunt nulla n̄ ex defectu fūdamēti vel defe
ctu naturali.ſʒ pp aliquod extrinſecꝰ accidēs vel de iure
poſitiuo tātū cū in ſui forma et ſubſtātia ſint ꝑfecta. et iſto
caſu lʒ quo ad effectum iuris ſūt nulla vt hoc tex.tamē qꝛ
ſm̄ ius naturale et qualitatē facti reſultat opinio i animiſ
hominū iſtos extimātiū ſponſos,ꝓut erant apparenter et
etiam poſſet ſubeſſe timor ſcādali de quo dixi i.c.ꝓceden
ti.ideo ex iſtis ſponſalibus nata eſt publica hōeſtaſ q̄ im
pedit matrimoniū ꝯtrahendū cuʒ conſanguineo et ita lo
quitur tex.noſter.Et in forma reſpondēdo ad cōtrariū n̄
obſtat dicta regula nō ꝑſtat cū allegatis in gl.qꝛ hec ſpō
ſalia lʒ non ſortiātur effectuʒ iuris poſitiui.tamē ſortiūt
effectū facti et generāt i animis hominū opinionē vt ꝑdi
xi.ideo reſtabit īpedimētū qꝛ ius poſitiuū ex toto nō eua
cuat eorū effectū facti et in ſimili eſt textuſ in.l.fi.§.fi.in.l.
qd ergo.§.nūc autē.ff.de his q no.infa.ſʒ dominū Anto.
¶ Vn̄ altius exordiendo dixit hic dominus Cardinalis
quo ad dictaʒ regulā qđ aut loquimur in his q̄ dependēt
ex animo vnius tm̄ et non hʒ locū illa regula.l.iij.§.fi.ff.de
alimētis legatiſ.Nā cū legare ōpēdeat ex nuda volūtate
teſtatoris ſi vni legauit et poſtea adimēdo leget alteri ica
paci lʒ legatum ſm̄ non valeat.valet tn̄ ademptio.Et ſic
operatur impedimētū actus qui de iure nō ſortiẗ effectū.
Et ita i cōſtituēdo procuratorē ſi vno conſtituto ꝯſtituo
poſtea aliū et conſtitutio non valet ſecundo loco facta tn̄
primus videbitur reuocatus.c.ſi iuſte. et ibi notaẗ.ſ.de ꝓ
curatoribus.Aut loquimur in actu pendēte ex volūtate
duorum vel alijs actibus et tūc in delictiſ n̄ attēditur effe
ctus iuris ſed ſola ꝯſumatio actus lʒ inualidi.c.cū i cūct.
§.clerici.ſ.de electione.c.ꝑpetuo.de electōe. lib.vj. et ſic
non habebit locū illa regula.Ita gl.in.d.regula nō ꝑſtat
Aut non loquimur in delictis ſed i alijs actibꝰ et tūc ſi qn̄
qʒ valuerunt vẗ a principio lʒ poſtea ſint iualidata vt i.§.
poſteriore.inſtitutа quib.modis te. infir.vel a principio
mero iure valuit actus lʒ poſſet iualidari pte opponēte.
c.ꝙ ſicut.ſ.de electione.vel a ꝑncipio non valuit actꝰ ſed
ex certa ſcientia ſupioris cōualidatꝰ ē.c.illa.de ele. et his
caſibuſ non hʒ locū illa regula iuribus.ſ.allegatiſ.Si vo
actus eſt nullus ipo iure. et tūc ꝓcedit illa regula niſi de il
la nullitate dubitetur qꝛ tunc ꝑſtaret impedimentū talis
actus.c.ꝯſiderauimus.ſupra.de elec.de quo dicite vt ibi
Pro complemento quāto ex ſponſalibuſ naſcaẗ publica
hōeſtas.Henricꝰ hoic et Gaſpar de Calderinis et domi
nus Cardinalis diſtingūt et latiꝰ qꝫ ipi dicite qđ aut ſpon
ſalia ſunt incerta puta,ꝓmiſi titio accipere vnā ex filiabus
ſuis cuʒ plures habēt vt i.c.ex litteriſ el.ij.j.eodē et ex iſtis
nulla naſciẗ publica.hōeſtas.c.vnico.vbi ē tex. et gl.iij.no.
eo.titulo.lib.vj.Aut ſponſalia ſunt certa et tūc aut ſūt pu
ra aut ꝯditionalia. Si pura aut ſunt valida et ex eiſ naſciẗ
publica honeſtas.c.ſponſam.j.eodē.aut ſūt iualida et tūc
aut ex defectu conſenſus et nullam generāt publicaʒ hōe
ſtatem.d.c.vnico. et ideo cōtracta ꝑ furioſos vel alteꝝ fu
rioſum vel alteruʒ infantem nō generant publicā hōeſta
tem.c.acceſſit. et.c.litteraſ.j.titulo prio et voluit Hoſtiē. et
pōſt euʒ alij.Aut ſūt iualida ex alio defectu puta iuris po
ſitiui vt in caſu nr̄o vel etiā in mōacho vt.ſ.dix .et iſto ca
ſu naſciẗ publica hōeſtas.d.c.vnico et hoc tex.Et ꝑ predi
cta infert hic zochus quid ſi mortua vxore ꝯtrahit cū cō
ſanguinea ſua an ſit bigamꝰ.Gaſ.dicit qđ n̄ allegat caſuʒ
in.c.a nobis ſupra de biga.Archi.tʒ cōtrariū i.c.vnico ſu
per verbo bigamos de bigamis lib.vj. et melius qꝛ cōſan
guinea vxoris de iure non pōt dici mihi vxor pp affectuʒ
tn̄ ihabilis eſſet ad ordines ſuſcipiēdos ſine diſpenſatio
ne.dicto.c.a nobis. et.c.nuper de bigamis. et qs poſſet diſ
penſare vide gl.in.c.ſane de cle.cōiuga. et dicā.j.in.c.ij.q
cleri.vel vouen.Archidia.vbi.ſ.itelligit.c.a nobiſ de eo q
ſciēs impedimentū taliter cōtraxit de facto.ſecꝰ ſi igno
raſſet hoc impedimētū et bona fide ꝯtraxiſſet et hn̄ ꝓbat

ibi tex. et in.c.vnico eo.ti.li.vj.de biga.cuʒ dicit ꝓpter affe
ctum itentū cuʒ ope ſubſecuto et ſic loquitur de illo q ſciē
ter peccauit ſi nō ſunt ꝯditionalia.aut ē copula ꝯſumata
et iſto cāu abiciẗ cōditio et habetur ꝓ ipleta.c.de illis.j.de
cōdi.appo. et iō ſicut ex ſpōſalibus puris et validis naſciẗ
publica honeſtas.ita ex iſtis gl.eſt in.d.c.vnico.i fi. et volu
it hic Hoſti.plus etiam naſcitur ex iſta copula qꝛ cū indu
cat matrimoniū.c.is q fidē.j.eo.naſceẗ ēt affinitaſ vt vult
d.glo. et ſic vnicus actꝰ copule parit duo īpedimēta.ꝑmū
dum purificat ſponſalia cōditionalia.ſ.publice hōeſtatis
alteꝝ ex ipa copula.ſ.affinitatis.Aut nulla copula ē ſubſe
cuta et tūc aut cōditio ē ipleta et naſcitur publica hōeſtas
qꝛ ex iplemēto cōditōis purificanẗ ſpōſalia. et perinde ha
betur ac ſi a ꝑncipio.fuiſſent pura.c.ſi ꝓ te.i argumētū ō
reſcrip.li.vj.Et iō dixit gl.i.d.c.vnico.in fi. et Hoſti. hic et
ſeqtur.d.Car.in fi.col.ꝙ ſi cōtraho ſpōſalia cū aliqua mu
liere ſub conditōe q̄ tacite ineſt puta ſi viuā vel ſi deo pla
cuerit ꝙ effectus huius cōditionis habet reſoluere ſpōſa
lia et ſic videẗ ſentire ecōtra ꝙ iplementū conditionis hʒ
ea purificare.Sed latius dicaʒ in ſequenti mēbro aut ꝯdi
tio non ipletur et tūc aut eſt talis ꝯditio q̄ nō ineſt tacite, et
iſto caſu ſuſpendit ſponſalia et non naſceẗ publica hōeſtaſ
d.c.vnico.aut eſt cōditio que ieſt tacite puta ſi viuā vel ſi
de iure poſſuʒ. et tūc talis cōditio nō ſuſpēdit.Ita Io.an.
in nouella in.d.c.vnico.qui ita reſtringit glo.ſuā ibi i fi. et
faciunt q̄ habentur in.c.ſignificaſti.ſ.de elec. et in.l.iij.ff.ō
lega.j.vnde dicit ipſe ꝙ dicta in gl.illa vt per ſpōſalia cō
ditionalia etiā conditōe que tacite ineſt n̄ generaẗ publi
ca honeſtas.puta ſi de iure poſſuʒ intelligiẗ ſcilicet i defe
ctum conditionis qꝛ apparente qđ de iure non pōt cōtra
here nulla naſceẗ publica honeſtas. et ita Io. mōachi.ibi
ꝑ tex.i.l.ſi ita.§.illi ſi volet.ff.de leg.j. et ita ſentit Hoſti.ꝑ
tex.in.l.ſi quis Semproniū.ff.de here.iſti.¶ Sʒ n̄ video
qualiter iſta diſtinctio poſſit procedere nā vult ꝙ ꝑ pēdē
tiam conditōis que tacite ineſt n̄ ſuſpendātur ſponſalia et
ſic ꝙ generent publicā honeſtateʒ cōditōe nō attēta et ſic
vult Cardi. et Gaſpar.cald.hic et poſtea volūt qđ defectꝰ
conditionis illiuſ reſoluat ſpōnſalia vt n̄ generēt publicā
honeſtatem ſi eni n̄ habuit ſuſpendere cōſenſum et publi
ca honeſtas naſcitur ex conſenſu vt hoc tex.quomō ergo
poteſt defectus cōditionis que n̄ habuit ſuſpendere hūc
conſenſum ipſum reſoluere. et ſic videẗ ꝙ publicaʒ hōeſta
tem generent.Nec obſtāt iura per eos allegata in.§.illi.ſi
volet quia ibi exprimiẗ conditio que tacite inerat alio mō
qꝫ ineſſet.Nam iſtud eſt verū quod legatum nō q̄reẗ le
gatario inuito et pōt illud nolle acceptare tn̄ in principio
acquirendi legatū hoc nō ineſt vt inſpiciamꝰ an velit lega
tum nec ne ꝙ patet cū legatuʒ queratur ignorāti.l.cū paẗ
§.ſurdo.ff.de legatis.ij.hic aūt teſtator legando titio ſi
volet aliẗr diſpōit qꝛ vult nullo modo queri legatū titio
niſi prius appareat de voluntate.ideo cū exꝑmat alio mo
do quaʒ inſit nō mirum ſi talis expreſſio opaẗ.ſed in caſu
noſtro nos loquimur qn̄ exprimitur eo mō quo ineſt.Nō
obſtat lex ſi quis ſempronium quia ſicut habet duo rn̄
ſa et duobuſ modis pōt induci ita ad ſingula dabo ſolutō
nem.Et primo dum dicit in primo reſponſo qđ legatū fa
ctum mihi ſi titius capitolium aſcenderit valet et tenet lʒ
iſta conditio ſit in mera voluntate titij tam̄ ſi dixiſſet ꝙ ſi
titius voluerit non valere legatum.ecce qđ multa exꝑſſa
nocent que tacita nō nocent et qꝛ vt dicit Bar.in.l. nō nū
qꝫ.ff.de condi. et demon.nō exprimitur eo modo quo ieſt.
nam licet in voluntate titij ſit aſcendere capitolium tn̄ pt
eſſe quod etiam inuitus aſcēderet et iſto caſu purificareẗ
conditio legati.ecce ergo qđ non ſemper iſta cōditio ſi ti
tius capitolium aſcenderit verificaẗ etiam ſi voluerit qꝛ i
mo etiam ipſo nolente verificatur dūmō aſcendat capito
lium.non obſtat ſecundum exēplum.d.l.ſi qs ſemproniū
ſi heres inſtitutus mihi hēs erit filius meuſ exheres eſto
iſta expreſſio vitiat exheredationem. et tn̄ tacite ineſt in
exheredatione vt heres iſtitutus adeat hereditatē.l.filiū
§.ſʒ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

§.ſed cum exheredatio.ff.de bo.poſ.contra ta.q: ſoluit
Bar.in ſimili in.d.l.iij.ff.de lega.j.Nam ad exheredatio
nis validitatez a principio non reqrit qd heres adeat nec
heres habeat expectare validitatē exheredationis aliter
quo ad h vt adeat.immo filio exheredato heres poterit
adire ⁊ tūc poſt aditionē plurimū robur ſuſcipit exhere/
datus nō tñ qn ante valeret.ſ; in caſu illo voluit teſtator
implicare quādā ꝯrietatem.ſ.ꝙ exhedatio non valet niſi
herede adeūte ⁊ clarꝫ eſt qd heres nō pōt adire ſuſpenſa
validitate exheredatiōis ex toto nō mirꝫ ſi illa expſſio id
viciat ⁊ facit tex.i.l.iij.§.ſiquis.ff.de lib.et poſtu.In caſu
autem noſtro preſupponitur ꝯditionē exprimi eo modo
q̄ inheret ergo nullum d; opari effectū ſiue conditio defi
ciat ſiue ſtet in ſuſpenſo ⁊ ſic aut volumus intelligere qd
expmat alio modo q̄ꝫ ineſt conditio ⁊ tūc nō poteſt ꝓce/
dere ad opi.Jo.an.i nouella nec Car.hic dū voluit ꝙ ni/
hil opat q: imo oparet ⁊ ſpōſalia reſtarēt ꝯditōalia ⁊ ſic
nō generarēt publicā honeſtatē.d.§.illi ſi volet ⁊ notat
Bar.in.d.l.iij.ff.de le.j.Aut expmit cōditio q̄ tacite nō in
eſt.⁊ tūc ex ſponſalibus ꝯditionalib⁹ ante purificationez
nulla naſcit publica honeſtas.d.c.vnico.Et ꝓcedit hec i
ꝯditione de futuro in ꝯditione autez de pterito vl pſenti
verificat naſcit ex talib⁹ ſponſalibus ſub ꝯditione de pte/
rito vl d pſenti ꝯctis publica honeſtas.l.cū ad pſens.ff.
ſi certū petat ⁊ ita ꝯmunit ſcribētes hic. Ultimo vt nihil
omitā poſt zochū q̄ro ſ; Gaſpa.Juraui tibi tradere vnā
de filiab⁹ meis in vxorē nūqd ad aliqd eſt efficax iſta ob/
ligatio dic ſi nullā de iure habere pōt d filiab⁹ meis nulla
eſt obligatio nec iuramētū q: ciuili modo intelligēdū iu/
ramētū.Si autē tu potes habere ⁊ de certis filiab⁹ eſt iu
ratū illa de qua iuratū eſt di: qd ego debeo facere quātuz
poſſuz vt illa tibi tradit.ff.d eo qd certo loco.l.ij.⁊ qd no
tat.j.e.ti.ex litteris.ij.facit eni homo qd pōt ⁊ legē adim
plebit.xxij.q.ij.facit homo.ſi autē quālibet earū tu potes
habere in poteſtate mea eſt quā veli tradere vt in regula
in alternatiuis de reg.iur.in ſexto.⁊ ſi me offerēte vnā cū
effectū ſtat p te vl per eā quominis illaz accipias liberor
ego.l.ſi ſtipulatus.ff.de vbo.obliga.aut iuraui certā tibi
dare puta titiā ⁊ tūc aut iuraui pure aut ſub ꝯditiōe ſi pu
re ego debeo laborare tūc q̄tū poſſū alter vo nō teneor
argumētū.c.quāto de iureiurā.⁊.c.j.e.ti.li.vj.ſi ꝯditiona
liter ſm cōditionez de qua in tex.noſtro debeo laborare
vt habeas illaz de qua iuraui.⁊ ſi illa nō vult vel caſu mor
tis vel alio impedimento impedietur tunc ſi tenuerūt ſpō
ſalia vt quia ſciuit ⁊ ea ſponſalia habuerit ratā tacite vel
expreſſe tunc aliaz non poſſes habere propter impedimē
tuz publice honeſtatis.⁊ iō nō poſſum aliaz tradere vt in
caſu noſtro facit.c.litteris.c.acceſſit.j.e.titu.ſequēti ⁊.c.
vnicuz eodē titulo libro.vj.Si aut illa neſciuit teneor ad
illā tradendā ſi poſſum ⁊ ſi illā non poſſuz debeo aliā tra/
dere.Super tex.non ſunt aliā nec glo.

Eillis āt. Si ſpōſus d futuro añ car/
nalē copulā p longū tps ſe
abſentat cū alio pt ꝯhē ſpōſa h dic.Didit i du
as ptes.ſcda ibi h tibi volum⁹ vbi ponitur deciſio.¶No
ta ex textu ibi doctores qualiter ꝯhuntur ſponſalia de fu/
turo quia ꝯhuntur per verba quoꝛuz executio in futurm
tps cōfert.⁊ ideo ſponſalia de futuro nuncupātur.c.nr̄a
tes.xxx.qōne.v.¶Nota ibi ꝙ liberuz ſm dominum An/
tonium ⁊ Panormi.quod ille dicit poſſe libere aliquid
facere q illud pōt ſine alicuius licētia l; ex facto illo ali
qualiter veniat puniendus ꝓut hic iſti mulieri licitū eſt p
diutinā abſentiaz ſponſi ꝯhere ſed tamen punitur de per
iurio ⁊ ſic verbum libere videtis ꝙ importat ideſt ſine li/
centia ⁊ facit textus in.c.ſi.de teſtamentis libro ſexto in
c.licet epiſcopus.de preben.eodez libro in.c.de multa.ſ.
de preben.⁊ facit glo.in.cle.dudum in ver.libere d ſepul.
facit glo.in cle.ſi.in verbo libere de iure patro.vbi intel/
ligit libere ideſt ſine auctoritate ſuperioris.Alibi poni
tur libere ideſt ſine diſpenſatione.c.lator ⁊ ibi no.j.de ho
mi.Alibi libere ideſt ſine contradictiōe.c.ordinarij ⁊ ibi
glo.de offi.ordi.li.vj.hijs modis pōt hic capi.Añqꝫ po/
nit ideſt ſine retentione.c.i.de regularib⁹ li.vj.quandoqꝫ
i.ſine ſolemnitate.l.j.ibi.liber ſit ſtillus ſm vnū itellectum
C.de ſacro ſan.ec.quādoqꝫ importat vt cū iuris ſolemni
tate fiat act⁹ ⁊ ſic nudā permiſſionē importat.d.l.ſ; aliū
intellectū ⁊ voluit Bal.in.c.j.per.illū tex.ſ.d reſcrip.quā
doqꝫ tñ ponit.i.ſine pena licet hic nō.c.ſi ꝓ debilitate.⁊
ibi no.ſ.de off.dele.Nota ex.tex.ibi in facto ꝓceſſū a cō/
trario ſenſu qd ſponſalibus.cōſumatis per copulam non
poteſt vxor ꝓpter abſentiā ſponſi alteri nubere.Et eſt ra/
tio q: copula poſt ſponſalia inducit pſumptuz matrimo/
niū.c.is q fidē.j.e.⁊ poſt matrimoniū nō licitū ē alteri ex
cōiugatis pp abſentiā alteri⁹ nubere alij.c.impreſentia.⁊
ibi videbim⁹.j.e.¶Nota.ibi de piurio qd licet pp abſen
tiā ſponſi longā ſponſa poterit alteri nubere.⁊ ſic ſoluun
tur ſponſalia tñ punit ipa ſponſa ⁊ ſic licet hoc ſit maluz
vt fidē frāgat nubēdo ſecūdo tñ pp dubiū maioris mali
cōpatiue papa pmittit minus.i.pp dubiū fornicatiōis pa
pa pmittit piuriū.⁊ ideo Jo.de deo.vt refert hic Hoſti.
⁊ Jo.an.infert hic eſſe cāuz eius d quo vidimus in.c.pre
terea.ſ.e.in glo.ꝙ ibi papa pmitit diſſolutionē ſponſaliū
ex mutuo cōſenſu nō q: mero iure poſſit ſponſalib⁹ ꝓ pte
recedi.Sed potius pmittit diſpenſatiue vt maius maluz
euitet de q̄ ibi dixi.Et ad iſtū tex.reſpōdet Jo.an.qd vex
eſt hic qd papa pmiſit diſpēſatiue pp dubiū maioris ma/
li ⁊ neceſſaria fuit diſpenſatio huius decretalis.q: mero
iure nō poterat ſponſa diſcedere a ſponſalib⁹ cū nō appe
ret qd cōcurreret voluntas viri.Sed in.c.preterea.concu
rebat volūtas vtriuſqꝫ partis. Et ſic habetis ex pdictis
inferre qd pp maius malū vitandū pmittitur minus ma/
luz licet puniat de quo in.d.c.pterea.d.Anto.non placet
iſte intellectus q: nō eſt verū aſſumptuz qd pp maius ma
luz pmittetur minus hic qd patet nā cōtraueniēdo ſpon/
ſalib⁹ certū erat periuriū expectādo ſpōſū dubia erat for/
nicatio ⁊ ſic non videt equum qd propter maius malū de
quo dubitat ⁊ forte nō accederet debeat permitti minus
malum ꝙ eſt certum.vnde ſoluit.d.anto.tex.noſtrum ali
ter ꝙ hic mero iure ſponſa potuiſſet diſcedere per abſen/
tiam non obſtante iuramento q: in iuramento ⁊ ſponſali/
bus videtur ineſſe conditio rebus ſic ſtantibus.c.quēad/
modum.ſ.de iu.iur.vnde ſponſo ſe abſentante longa ab/
ſentia mutatur reruz ſtatus quia cogitur diu expectare ꝙ
non videtur cogitatum in ꝯhendo ſponſalia imo videtur
actū ꝯrium cum ſubordinētur ſponſalia ad matrimoniuz
⁊ per matrimoniū cupiat mater fieri.c.ſi.d frigi.⁊ malefi.
⁊ ideo reſoluta cōditione que tacite ineſt poteſt iſta diſce
dere a ſponſalibus qa videtur ſic tacite inter eos actum
Et ſic dicatur quomodo ergo fuit alia mulier de periurio
punita ex quo mero iure a ſponſalib⁹ potuit recedere cuz
qui peccat.l.permittente penam non incurrat vel non me
reatur.c.que peccat.xxiij.q.iiij.l.gracus.C.de adul. Sol/
uit dominus An.ꝙ hic nō fuit ipſa mulier pūita de periu
rio pena ordinaria.ſed ſolū extraordinaria pena.Et hoc
potius factum eſt ad euitandum malum qd ſūmopere cō
ſideratur ab eccleſia.c.cum in tua.j.e.⁊.c.ij.j.de operis
noui nūciatio.potius q̄ꝫ q: ipa peccauerit.Nam cum ap/
parenter appareret de ſponſalibus ⁊ iuramento ſcādali/
zati fuiſſent homines ex eo ꝙ iſta mulier impune contra
ueniſſet ſponſalibus ⁊ iuramento ⁊ iō tex.dicit penitentiā
imponēdā illi mulieri hodie bidellus noſter fecit colectā
ſuaz qui ita gratioſe fecit ſermonē cū gratiarū actione ꝙ
equaliter oēs prouocauit ad riſum tā doctorez legentem
q̄ꝫ ſcolares audiētes.Glo.in verbo trāfferētes habetis in
glo.ꝙ ſponſa p verba de futuro non tenet ſequi ſponſum
vagabūduz ⁊ cōmuniter in hoc approbat aliud vult glo.
ꝙ vxor.teneat ſequi virū vagabūduz ⁊ ita etiā tenet glo.
in.c.j.j.de coniugio ſer.in.c.j.j.de cōiugio.lepro in.c.vna
queqꝫ.xiij.q.ij.tenent hic indiſtincte cōmuniter ſcribētes

vſqꝫ ad dominũ. Antoniũ incluſiue. Sed dominus Car. ꝛ Panormi. ꝛ Barto.i.l.meuia.§.j.ff.de annuis legatis. Bal.in.l.q manumittit.C.ð opis libertoꝝ. Cy.in.l.liberte.C.de opis libertoꝝ cũ diſtinctiõe ꝓcedũt. vnde coꝝ dicta ſimul iũgẽdo diſtiguite aut maritus vagat̃ i honeſta vagatiõe ꝛ reprobata puta qꝛ tráſiuit ad ĩfideles ꝛ nõ tenet̃ ſeq.c.gaudem⁹.c.quãto.j.de diuoꝛ. ¶ Aut vagat̃ vel pegrinat̃ ob honeſtã cãʒ vel neceſſariã ꝛ tũc aut ẽ breuis vagatio ꝛ tenet̃ ſeq ꝛ ita põt ſaluari glo.cũ coꝛ. Aut ẽ longa vagatio ꝛ tũc ſi a pͥncipio ſciuit hãc nãʒ mariti tenet̃ ſeq qꝛ videt̃ mores approbaſſe. Si vo ignorauit a pͥncipio nõ tenet̃ ſeq. ꝛ ita ſentit glo.i.d.c.vnaqueqꝫ ſecũdũ vnaʒ opinionẽ. ꝛ eadẽ mẽbra facite i dubio quãdo nõ appareret de cã vagatiõis qꝛ diſtinguit̃ vt dixi quãdo ẽ honeſta cã vagatiõis. ¶ Glo.i vbo liberꝫ in fi.iſta glo.duob⁹ modis põt ĩtelligi qad vba illa ſecũdũ leges ꝛc. Primo modo ſecũdũ Jo.an. ꝛ ꝯmunit̃ ſcribẽtes ꝙ velit glo.ꝙ quaten⁹ i textu di liberꝫ cẽ ſponſe pp abſẽtiã mariti tráſire ad aliud mr̃imoniũ limitet̃ ʒ leges.i.expectato p⁹s triẽnio. Et ſcðʒ hũc ĩtellectũ theorice ꝓcedẽdo dũ q̃rit̃ qñ pp abſentiã viri mulier poſſit alteri nuberi diſtiguite. Aut loquimur i mr̃imonio p vba de pͥſenti ꝛ tunc nũqꝫ ꝑt alteri nubere niſi ſit certificata ð morte mariti abſentis.c.i pͥſentia j.eodẽ ꝛ ibi videbim⁹ de modo certificãdi. Aut loqmur i ſponſalib⁹ ꝛ tũc aut ſponſus lꝫ ſit abſens tñ eſt in ꝓuincia ꝛ p ſolũ biẽniuʒ expectabit̃.l.ij.C.e.ti.aut eſt abſens ꝛ ex̃ ꝓuinciã ꝛ tũc dʒ expectari p trienniũ.l.ij.C.de repudijs.allegata in glo. Panormi.tñ hic ex mẽte Cy.in.d.l.ij.C.de ſponſa.tʒ quod p ſolũ biẽniũ ſponſus abſens eſt expectãdus nõ diſtincto an ſit ex̃ ꝓuinciã vel in ꝓuincia ꝛ ad.l.ij. allegatã i glo.dũ ibi ſit mẽtio de triẽnio dicit qð ponit facti accidẽtia tñ pͥma diſtictõ magis ẽ ꝯſona dictis iurib⁹ ꝛ ita tʒ h Card. ꝛ ꝓcedũt pͥdicta qñ ñ ꝯſtaret ð cã abſẽtie vl̃ ſi ꝯſtaret nõ erat neceſſaria ſi aũt abſẽtia fuiſſʒ necͤria ꝛ tẽ dõec durat abſẽtia dʒ expectari nec hʒ pͥfixũ tp̃s certũ l.ſepe.ff.eo.ti.poſſet tñ ſponſa more ĩpatiẽs ſi abſentia in longuʒ traheret̃ implorare officiuʒ iudicis vt dare licentiam ſibi cõtrahẽdi cũ alio cum non poſſet tñ expectare ꝛ iudex impartiet̃ officiuʒ ꝓpter fornicationẽ vitãdaʒ ꝛ licentiã dabit. ita hic hoſt. ꝛ alij poſt eum ꝛ faciũt notata in c.iordane.j.de eo qui cognouit cõſangui.vxoris ſue in.c.ex publico.ſ̃.de cõuer.cõiuga. Secũdũ intellectũ hʒ hec glo.vt velit notare differẽtiam inter ius canonicũ ꝛ ciuile qꝛ de iure ciuili ſponſa dʒ expectare ſponſum abſentem p trienniũ.d.l.ij.allegata in glo. De iure autẽ canonico poſſit nubere alteri libere ex quo veriſimiliter nõ ſpatur cito reditus mariti vel ſponſi ꝛ eſt rõ differẽtie. Nã ius ciuile ſolum bonũ publicũ ꝯſiderat nec ad peccatum aduertit. Jus autẽ canonicũ ꝯſiderat peccatũ vt no.in regula poſſeſſor male fidei de reg.iuris libro ſexto.in.c.fi.ſ̃.de preſcriptio. Et propterea cũ pp abſentiã mariti imminet piculũ fornicatiõis iõ ius canonicũ pmiſit ſponſe poſſe cũ alio cõtrahere ex quo nõ ſperat̃ reditus ſponſi de ꝓximo ꝛ hic intellectus placet Panormi. qui ad hoc ponderat tex.noſtrũ in verbo liberꝫ.ſi.n.hʒ expectare p trienniũ nõ eſſet liberꝫ mulieribus cõtrahere. Jtẽ ponderat ꝙ textus noſter nihil exp̃mit de certo tp̃e expectandi ergo nec ſubaudire debemus.c.ad audientiam.ſ̃.de decimis. Glo. in verbo ſteterit ibi ad cautelã ꝛ ſic ſentit glo.opinioneʒ domini Anto.de qua dixi in textu ꝙ hic nõ fiat impoſitõ penitentie quia mulier deliquerit. ſed ad cautelam.i.ſcandaluʒ euitandũ. Jn.fi.glo.habetis ex glo. enumeratos tres caſus in quibus ſoluũtur ſponſalia. Septem caſus ponit glo.xxvij.q.ij.§.ex his alijs incipit ſed ꝙ colligitur Tredecim enumerat. Joã.an. ꝛ poſt eum dominus Anto. in ſumma huius rubrice. Duodecim enumerat Hoſtiẽ. in ſumma eo.ti.de ſponſa.§.fi. Unde dicite pͥmum eſſe cãuʒ ſ.pp abſentiam ſponſi de quo in glo.pͥcedenti. Secũdus eſt cãus ꝓpter fornicationem carnalem.c.quẽadmoduʒ in glo.allegato. Terti⁹ p ſponſalia de pͥſenti ꝛ ſic mr̃imonium poſtea contracta.c.ſi inter viꝝ ꝛ iuribus allegatis i gl. Quartus qñ ſpõſalibus ẽ aſſignatũ tẽpus p ptes ĩtra quod debeat purificari matrimoniũ nã lapſo illo tp̃e licitũ eſt cũ alia ſiue alio ꝯhere licet ille p quẽ ſteterit vt matrimoniũ nõ hũerit effectũ debeat puniri.c.ſicut ꝛ.c.ex litteris.j.eo. Quitus qñ tempus eſt aſſignatũ ſpõſalibus a iudice ĩtra quod purificent̃ i matrimoniũ. nã ex cã põt iudex vidẽs iminere piculũ fornicatõis pͥcipe partibus vt ĩ.tale tẽpus ſpõſalia purificent̃ per ea que habent̃ in.c.ex publico.ſ̃.de ꝯuerſiõe coniug. ꝛ in.d.c.iordane. hoc tẽpore aſſignato elapſo poterit ſpõſa cũ alio ꝯhere vel ecõtra licet ille per quẽ ſteterit veniat puniẽdus. ita Hoſti.in ſũma eo ti.§.fi.in pri. Sextus qñ ſupuenit poſt ſpõſalia morbus talis ꝙ cũ piculo ſpõſa verſaret̃ cũ ſpõſo hoc caſu reſoluunt̃ ſponſalia puta per lepram.c.fi.j.de ꝯiu.leproſoꝝ. Et ita ſi medio tẽpore fuiſſet effectus frigidus vel maleficiatus vt no.in.c.quẽadmodũ.ſ̃.de iureiu. Septimus pp fornicationẽ ſpiritualẽ.i.quia aliter deſponſatoꝝ incidiſſet in hereſim. hoc caſu reſoluũtur ſponſalia.c.cũ nõ ſolũ c.iam nũc.xxviij.q.j. Octauus pp affinitatẽ ſuperueniẽtẽ inter ſponſum ꝛ ſponſam.c.ex litteris.c.fraternitati.j.de eo qui cogno.conſangui.vxo.ſue hoc caſu diſſoluunt̃ ſpõſalia. ¶ Nonus per ingreſſum religionis altero.n.deſpõſatoꝝ religionẽ ingrediente diſſoluũtur ſpõſalia.c.cõmiſſuʒ.j.eo.c.ex publico. ꝛ.c.ex parte.el.ij. ꝛ ibi no.ſ̃.de conuerſi.ꝯiu. ¶ Decimus qñ ꝯcta ſũt int̃ impuberes ꝛ facti maiores ꝯdixerũt nã tũc etiã diſſoluũt̃ niſi apparet ꝙ facti maiores ratificaſſent. ꝛ.c.de illis.j.ti.j.c.vnico.ð deſpõſa.impu.li.vj. ¶ Undecim⁹ ex mutuo ꝯſenſu ipoꝝ dſpẽſatoꝝ ſponſalia ſoluũt̃.c.ij.ſ̃.e. ¶ Duodecim⁹ pp capitaleʒ inimicitiaʒ interueniẽtẽ int̃ ſponſũ ꝛ ſponſaʒ.nã tũc licitũ eſt alteri tãtũ ex eis petere diſſolui ſponſalia ita Hoſti.in ſũma vbi.ſ̃.in verſi.ſʒ ꝓ deo.mouet̃ p rationẽ.c.ij.ſ̃.e.ibi ne forte in deterius cõtingat ꝛ.c.reqſiuit.j.e.nã pp capitales inimicitias de facili ſeq̃retur homicidia int̃ iſtos ſi ꝯiũgerent̃. mouet̃ ſcðo nã poſt ꝯſumatã copulã ſi int̃ maritũ ꝛ vxo.ſit capitalis inimicitia ꝛ vxor diſceſſerit a marito ꝛ ſic cũ ſpoliauerit quaſi poſſeſſiõe maritali nõ fit reſtitutio vxoris timentis ſeuitiam ꝛ capitales inimicitias mariti niſi preſtita cautione ꝛ ibi non eſſet prouiſum per cautionẽ prout veriſimiliter eſt quãdo ſunt inimicitie capitales vt vult tex.in.c.accedens.el.ij.ſ̃.vt lit.nõ cõteſt.non fit reſtitutio cõiugis. Sed remanet ſeperati ꝛ tamen poſt conſumatam copulam ſũt duo in carne vna ꝛ tenent̃ ad mutua ſeruitia nec debẽt ſeperari vt dixi in rubrica in diffinitione ergo a fortiori ſi ꝓpter capitales inimicitias fit ſeperatõe illius mutue ſeruitutis multo magis fiet ſeperatio ſponſalium ex quibus non oritur tñ vinculum nec viciſitudo tãta ſeruitutis. ¶ Decimuſtertius pp famã ſiue ſcãdaluʒ qð orireſ ſi ꝙ inter deſponſatos eſſet impedimẽtũ nã tũc diſſoluũtur ſponſalia.c.cum in tua.infra.e.c.ij.infra de cõſan. ꝛ affi. ¶ Decimuſquartus eſt ſi viuente prima vxore iſta ſponſalia ſunt cõtracta cũ alia ꝛ poſtea marit⁹ machinat⁹ eſt in morte prime vxoris vt poſſit accipere hãc ſponſam in vxorem vel poluit iſtam ſecũ cohabitando in vita vxoris prime. nam hoc caſu poteſt ꝯhere matrimoniũ cũ hac ſponſa ꝛ diſſoluuntur ſponſalia.c.ij.ſuper.c.j.de eo qui duxit in matrimoniuʒ quaʒ poluit per adul. ꝛ toto ti. ¶ Decimuſquintus eſt p ſuſceptioneʒ ſacri ordinis. naʒ licet ſacer ordo non diſſoluat ſponſalia p verba de pͥſenti cõtracta vt habẽtur in.c.vnico.de voto li.vj.in.c.ex parte ſ̃.de cõuer.coniu.tñ diſſoluit ſponſalia per verba de futuro contracta.§.ecce.xxvij.q.ij. ꝛ ita.d. Anto.poſt Jo.an. ſ̃.in rubrica. ¶ Decimuſſextus per ſcða ſponſalia cõtracta per verba de futuro. ſed ſecuta copula nam tunc diſſoluuntur. primo quia iſta ſecunda ſunt preſumptum matrimonium.c.is qui fidem.infra eodem. Jta Jo.an. ꝛ dominus Anto. vbi proxime ꝛ faciunt que videbimus in.c.fi.infra eodem. ¶ Decimuſſeptimus eſt cognitio legalis puta adoptio vl̃ ſpiritualis puta cõpaternitas poſt ſponſalia ſupueniẽs

ſalia ſupueniẽs .nã tunc diſſoluunt̃ ſponſalia . Joan.an.
vbi ꝑxime ⁊ Hoſtië.in.c.veniens.⁊ ibi dominus Anto.
j.de cogna.ſpiri. ¶ Decimuſoctauus eſt ꝑpter affinita
të que ſuberat ſed occultã tpe ſponſaliũ ſed poſtea dete
ctã.nã tũc diſſoluunt̃ ſponſalia do.Anto.i.c.veniẽs.j.qui
cleri.vel vouentes.⁊ videbimus i.c.ꝑterea.⁊.c.ex litteris
infra eodë. ¶ Decimuſnonus ẽ pp defectũ conditiõis
cũ fuerit ſub cõditõe ꝯcta.c.ſup eo.⁊.c.veꝝ.j.de ꝯdi. ap
po.⁊ faciunt que habent̃ in.c.vnico eo.titulo li.vj. ¶ Vi
geſimus eſt caſus pp ſuſceptionẽ habitus religioſi lꝫ nõ
ſolemnẽ.c.veniẽs.j.qui clerici vel vouentes ibi caſus ſm
vnũ itellectũ. ¶ Vigeſimuſprimus ẽ in ſolo voto ꝯtinẽ
tie. Nam ſi poſt ſponſalia voueat vnus ex deſponſatis cõ
tinẽtiã diſſoluãtur ſponſalia textus in.d.c.veniẽs ſꝫ aliũ
itellectũ ⁊ his duobus vltimis caſibus matrimoniũ non
diſſolueret̃.c.vnico.de voto libro ſexto . ¶ Vigeſimuſſe
cundus ẽ cãus pp ſeuitiam ſpõſi.nã tũc põt ſpõſa a ſpon
ſalibus diſcedere.ita Panormi.i.d.c.veniẽs. j.q clerici
vel vouẽtes p ea que hẽntur in.c.litteras.s̃.de reſti. ſpol.
⁊ faciunt que.s̃.dixi in cãu inimicitie capitalis. Sꝫ opere
p̃cium ẽ ſcire nũquid in hijs cãibus in qbus ſpõſalia diſ
ſoluunt̃ mero iure hoc fiat.an vero reqrat̃ ſñia iudicis ſe
peratoria.⁊ dicit hic Jo.an.⁊ poſt eum Cardina.⁊ Ho
ſtien.i ſumma eo.tituru.§.ſi vero.verſic.⁊ no. ꝙ regulari
ter reqrit̃ vt diſſoluãtur ſpõſalia per iudiciũ eccleſie. c. ſe
culares.xxxiij.q.ij.c.multoꝝ.xxxv.q.vj. Fallit ſm eos qñ
p ingreſſum religionis diſſoluerent̃ quia tunc mero iure
fit diſſolutio abſqꝫ ſñia hominis.d.c.cõmiſſum .⁊.d.c.ex
publico. ¶ Fallit ſecũdo qñ diſſoluerent̃ p ſponſalia ꝯ
cta p verba de preſenti qꝛ tũc ẽt a iure fit diſſolutio ſine
ſñia hois.d.c.ſi iter viꝝ cum alijs .s̃.allegatis circa hunc
caſuꝫ. Vos addite ⁊ tertio fallit quãdo diſſolueret̃ ꝑpter
affinitatẽ de nouo detectã.nã iſto cãu affinitas reddit nul
la ipſa ſpõſalia ex iuris diſpoſitione vt dixi in.c.ad audiẽ
tiã.s̃.e. Et cum ſint nulla ergo nõ idigent facto hominis
ad anulatõem.l.nam ⁊ ſi ſub ꝯditõe verſiculo rumpẽdo.
ff.de iniuſto rupto.c.ad diſſoluendũ.j. de deſpon. impu
be.fallit quarto quãdo diſſoluerẽtur ſponſalia per ſecũ
da ſpõſalia ſecuta copula. Nã cũ ſint matrimoniũ p̃ſum
ptũ iſta ſecũda ſpõſalia idẽ erit quod i ſecũda fallẽtia cũ
ſit eadẽ rõ argumẽ.c.cũ dilecta cũ vulgaribus .s̃. de ꝯfir
matio.vti.vel inutili.fallit qnto qñ diſſoluerẽtur pp defe
ctũ ꝯditõis qꝛ tũc p inde hẽatur ac ſi ꝯctũ nõ eſſet.d.c.ſu
per eo fruſtra q̃rimus ſñiaꝫ hois diſſolutoriã. fallit ſexto
ꝑpter ordinis.nam tũc cum ſoluant̃ ſponſalia a iure nec
iſtud ſit ꝑprie diuortiũ fruſtra expectamus ſñiam hois.
d.§.ecce.xxvij.q.ij.tamẽ ille tex.ſtringit in ꝯ̃tium ꝑpe finẽ
dum vult quod beata virgo Maria que fuit Joſeph de
ſponſata cũ nõ eſſet eius coniux tamen verbo dei ⁊ ſic iu
dicis fuit in ſacratiſſima paſſione dñi noſtri ieſu xpi tradi
ta beato ioanni.fallit ſeptimo in ſuſceptiõe habitus ẽt nõ
ſolẽni nã cũ per eã diſſoluãtur ſponſalia propter votũ cõ
tinẽtie que eſt maius bonũ ideo preparetur minori bono
etiã ſpõſalibus a iure ſine facto hominis ſicut videmꝰ ꝙ
matrimoniũ ſubſequẽs tollit ſpõſalia ipõ iure qꝛ fortius
vinculũ tollit minus .d.c.ſi int̃ viꝝ.fallit octauo i voto cõ
tinentie per rõem proxime dictã. De his duobus caſibus
vltimis veritatẽ videbimus i.c.veniẽs.j.qui cle. vel vouẽ.
vbi cõit̃ dat̃ alius intellectus ad illum tex.

E muliere que. De re icerta ñ
ſequit̃ certa ſci
entia.hoc dicit. ¶ Vel aliter. Ad icertã interro
gatõem nõ cogit̃ qs rñdere.h.d. Et deciſio iſta
paꝝ operat̃ ad titulũ. Nota ex tex.ibi int̃ vim ⁊ viꝫ ſit dif
ferẽtia ꝙ quãdo ſuper facto meticuloſo petitur ꝯſilium
dꝫ qualitas metꝰ exprimi an fuerit talis q caderet i ꝯſtan
tẽ viꝝ an vero nõ qꝛ vanꝰ metꝰ nõ ipedit actũ. l. metũ la
picola.ff.ꝙ me.cã.c.cũ dilectꝰ.s̃.ꝙ me.cã. Jtẽ dꝫ exp̃mi
qualitas metꝰ ex alio qꝛ alia ẽ vis p̃ciſa ⁊ ita remouet ꝯſẽ
ſuꝫ ab actu ẽt in his que iprimũt caracterẽ glo.ẽ. no.in.c.

maiores.s̃.de baptiſmo habet̃ in cle.ſi.p Cardi. de etate
⁊ qualitate in.c.ſacris.s̃.ꝙ metus cã. Alia ẽ vis cauſatiua
⁊ iſta ñ remouet ꝯſẽſũ ab actu qꝛ coacta volũtas tñ ẽ volũ
tas.c.merito.xv .q.i.l.ſi mulier.§.ſi metu.ff.qõ me.cã. Et
iõ h papa generalẽ petitionẽ cõſilij hic rephẽdit. Et ſi di
catis ſi oio coacta volũtas eſt volũtas .d.§. ſi metu mr̃i
moniũ meticuloſuꝫ valebit qꝛ matrimoniũ ex voluntate
ſola valet .§.ſufficit.xxvij.q.ij.ſoluit d. Anto.quod in hijs
que pendẽt ex libera volũtate metus irritat actũ ipſo iu
re.c.ij.⁊ ibi glo.s̃.qõ metus cauſa.l.ſi mulier.§.ſi dos. ff.
qõ metus cã. Et eſt rõ qꝛ lꝫ coacta volũtas ſit volũtas. ñ
tñ eſt libera vbicũqꝫ reqrit̃ libera volũtas cũ metꝰ deleat
ſbale actꝰ.ñ miꝝ ſi actus viciat̃.ita in ꝑpoſito i matrimo
nio cũ debeat eẽ libera volũtas in ꝯ̃hendo matrimoniũ.
c.cuꝫ locũ.⁊.c.gẽma.j.eo.nõ mirũ ſi p metũ viciatur mr̃i
moniũ . ¶ Nota ibi cõſenſus itercẽſſerit qõ ſubſequens
ꝯſenſus habet purgare metũ in mr̃imonio adhibitum de
quo i.c.ad id.⁊.c.cũ locũ .j.eo. Et iõ h papa ẽt rephẽdit
cõſultationẽ quare nõ exp̃ſſit an p ſubſequẽtẽ ꝯſenſuꝫ ſit
metꝰ purgatꝰ.⁊ ſic hẽtis iũcto p̃cedẽti notabili iſtructio
nẽ qualr̃ in ꝑponẽdo facto ⁊ petẽdo ꝯſilio debeatis vos
hẽre. ¶ No.ibi certũ nobis ⁊c.ꝙ ex facto ius orit̃ ⁊ de
ciſio iuridica.⁊ iõ cũ factũ hic ambigue narraret̃ non fuit
de iure reſponſum facit.c.de ſimoniace.de ſimo.l. quidaꝫ
referũt.ff.de iure codi.in.l.ſi ex plagis.§.in cliuo. ff.ad.l.
aqui. No.ibi nihil inquiſitioni tue quod incerte iterroga
tioni nõ eſt reſpondẽdum de iure lꝫ ſub diſtinctiõe poſſit
reſpõderi vt ẽt vult glo.hic p iura in ea allegata facit.l.vt
reſponſum.C.de trãſac.alibi tamẽ reſpõdet̃ ſed cũ iurgio
vt in.l.domicius.labeo ibi aut fatua ẽ qõ tua .ff.de teſta.
⁊ dicit hic Joan.ð lig.allõ ibi factũ qꝛ erat iuris cõſultus
qui reſpõdebat alteri iuriſconſulto cum turpe eſt ignora
re id in quo verſat̃ ⁊ ſic fatue conſulere. alibi reſpondet
Jmpe.diſtiguẽdo ⁊ hñ.l.p̃cibus.C.de impub.⁊ alijs ſub
ſtitu.⁊ ideo dixit hic.d.Card.per tex.noſtrũ.qõ cum qui
dam medicus iuiſſet ad egrotum qui multũ lamẽtabatur
ꝙ dolore torqueret̃.⁊ leuiter hinc ⁊ inde corpus ſuũ atra
ctaret interrogãdo an ibi vel ibi doleret ⁊ egrotus conti
nuo reſponderet nõ tandem interrogauit ipſum vbi dolo
rẽ hẽret rñdit ille neſcio tñ doleo.fecit medicus receptã
recipe.§.neſcio quid ⁊ ſic dimiſit eum.

X litteris. Si apti ad matrimoniũ ꝯ
hẽdũ p vba obſcura ꝯtra
xerit vl̃ ſe nõ itellexiſſe vim verboꝝ dixerint ad
cõem itelligẽtiũ verba reducunt̃. h.d. Diuidit̃
in duas ptes. Jn prima narrat factũ ⁊ conſultationẽ. Jn
ſecũda que eſt ibi hoc tuaꝫ ponit deciſionẽ. ¶ Nota prio
ex tex.ibi contracturi ꝙ ante omnia querendũ ẽ de habili
tate perſonaꝝ facit.l.ſi queramus.ff.de teſta.c.i.de accu.
¶ No.ibi ſciaꝫ ⁊ etatẽ ꝙ duplex dꝫ eſſe habilitaſ i ꝯ̃hẽti
bus matrimoniũ.prio ſciẽtie itelligite nãlis.i.deſcretõis.
nõ aũt accidẽtalis.i.philoſophie vel iuris.ita glo.hic in ṽ
bo ſcientie que per hoc remanet expedita.ſecũdo reqrit̃
etas.xij.ãnoꝝ i femina.xiiij.i maſculo. Jntelligite vt vult
glo.hic in ṽbo etate que p hoc eſt expedita no.ibi quo co
gnito iſtructionẽ quomodo in cognoſcẽdo de cã debet
iudex procedere.naꝫ debet per capitula diſtinguere ordi
natim cãm ⁊ primo euacuare vnum ⁊ poſtea aliud.nõ aũt
omnia ſimul interrogare faciunt que habentur in. c. exhi
bita.ſupra de iudi.⁊ ita dicit.d.Anto.hic debent facẽ ſtu
dentes vel examinantes aliquam materiam . ⁊ ita etiam
examinantes teſtes.facit tex.in.c.cuꝫ cauſam. ibi ſigillati
ſup.de teſti. ¶ Nõ.ibi ad communem ⁊ cetera qõ verbuꝫ
interpretatio debet capi ſecũdum communẽ intelligẽtiaꝫ
intelligite ſecundum communem intelligentiam attenta
qualitate verborum ⁊ proferentium quia ſi preferuntur
ab hominibus groſſis debent groſſo modo intelligi.l.mã
cipia.⁊ ibi Bal.C.de ſeruis fugi. ¶ Jtem ſi proferuntur
verba i vulgari vel ẽt i latino ſꝫ groſſo ꝙ vulgari confor
mat debent ſꝫ vſuꝫ vulgariũ itelligi.ita Bal.i.c.ij.ð duo

bus fratribus de nouo beneficio iueſtitis i vſibus feudo
rũ. Si aũt proferũt a pſona pita ⁊ latine debẽt intelligi
ſm rectam ſignificationẽ verboꝝ. ita Barto. poſt glo. in
l. ꝙ ſi nepotes alias ſi quis filiabus. ff. de teſtamẽtaria tu
tela. Et de hac cõi iterpetratõe hẽmus glo. ⁊ ibi cõmuni
ter doc. i. c. nõ nulli i pncipio. ẽ. de reſcrip. no. bar. in. l. la
beo. ff. ð ſuppellectili legata i. l. liberoꝝ. §. ꝙ tñ caſſius. ff.
de lega. iij. no. Bal. in. l. j. C. de ferijs in. l. j. C. de ſucceſſorio
edi. in. l. penul. C. de lĩtimis heredi. in. c. j. in prĩci. in. iij. col.
de ſucceſſiõe feudi ⁊ Lodouicus in rubrica. ff. de opi. no.
nũcia. ⁊ faciũt notata p bar. i. l. ſtipulatio iſta. §. hec quo
qꝫ. ff. de verb. ob. in. l. j. in fine. ff. de rebus dubijs in. l. ſi ita
ff. de auro ⁊ argẽto legato. ¶ Sed aliõ hẽtis ex iſto tex.
ibidẽ ꝙ i dubijs ẽ recurrẽdũ ad cõem itelligẽtiã. Et iõ di
xit hic do. Anto. ⁊ poſt eũ Panormi. ꝙ iudex ẽt ſi male
fecerit q² ꝯria opi. ſit verioꝛ excuſaꝛ ſi iudicet ſm cõmunẽ
opionẽ. Et faciũt que notat bar. i. l. q ſolidũ. §. ẽt. ff. de le
ga. ſecũdo. i. l. ſi. C. de pena iudicis q temere iudicauit in
§. qbus i pria cõſtitutiõe codicis i. l. cũ ꝓlatis. ff. de re iu
dica. no. bal. i ſecũda ꝯſtitutõe codicis no Ange. in. l. qui
rome. §. duo fres. ff. de ver. ob. no. Imo. in. c. j. ẽ. de re iudi
ca. Joan. an. in. c. j. ⁊ ibi Panoꝛm. ẽ. de cõſtitu. do. Anto.
in. c. j. §. vngiꝛ. ꝑterea. ẽ. de ſacra vnctione. Geminianus i
c. j. i ſecũda colũ. de ſumma trinitate ⁊ fide catholica. In
no. in clemen. ne romani. i ſecũda colũ. de electio. ¶ Di
cit tamen Panoꝛmi. ꝙ nõ artatur iudex ad ſequendũ cõ
munẽ opionẽ qñ ꝓbabili rõne vel ſubtili ingenio ipẽ tenꝫ
opinionẽ ſingularẽ ⁊ ẽ textus notabilis in. l. ij. §. ſed neqꝫ
q². C. de iure veteri enucle. voluit Joan. an. ⁊ Panoꝛmi. i
d. c. j. ẽ. de ꝯſtitutioni. ⁊ Geminia. in dicto. c. j. ⁊ Imol. in
dicta clementi. ne romani. ¶ Nota ibi recte intelligenti
bus ꝙ lꝫ verba dẽnt capi ſm cõeꝫ itelligẽtiã non tñ iſta
cõmunis itelligẽtia capiꝛ ſm itellectũ iſipientiũ vel ma
le ſententium. ſed ſm intellectum recte ſentientium ꝙ de
clara vt dixi i ꝑcedẽtibꝰ. Et iõ dixit hic do. An. ꝙ ſi iudex
tulit ſniam iniuſtã vel ꝯ ius ſecutus malũ ꝯſilium alicuꝰ
ꝯſultoꝛis ꝙ nõ excuſaꝛ in ſindicatu ⁊ faciunt que haben
tur in. c. ad noſtrã. ẽ. de ꝯſuetu. ⁊ in. c. ſi ꝓ debilitate. ẽ. de
offi. de lega. ¶ Et voluit Bar. in. l. ſi cõuenerit. ff. de re iu
dicata in. l. in bonoꝝ. ff. de bonoꝛum poſſeſſio. ti. generali.
¶ Glo. in verbo ſponſalia iuncta glo. i verbo non intelle
xit habetis varios intellectus ad tex. noſtꝝ. primus eſt in
tellectus glo. prime ꝙ hic matrimonium fuerit ꝯtrũ iter
homines diuerſe ꝓuincie ⁊ ligue ita ꝙ mulier non itelle
xit linguã mariti nec eꝯ puta mulier alamana maritus ita
licus iſto caſu velit dicere tex. noſter ꝙ ſi verba nõ intelle
xerit recurrẽdũ eſt ad cõem interpetratiõem. ſ. que elicie
tur ex actibus ⁊ tractatibus ꝑcedentibus vel tunc iterue
niẽtibus vel ſequẽtibus puta lꝫ mulier alamana in lingua
ſua affirmatiue dicat ſe velle eſſe vxoꝛem maritus italicꝰ
affirmatiue dicit ꝙ vult eẽ maritus nõ itelligũt ſe inuiceꝫ
quo ad verba tamen habuerant tractatus de matrimõio
ꝑ iterpetrẽ inuicem nũc poſt iſta verba maritus dat anu
lum vxoꝛi in digito anulari vel donauit ſolita dari vxoꝛi
vel oſculaꝛ eã ⁊ eꝯ. vbi nõ eſt cõſuetudo ꝙ alij quaꝫ vir ⁊
vxoꝛ ſe oſculenꝛ tũc iſti tractatus ⁊ actus cõſonẽt i matri
moniũ ſm cõem intelligẽtiã lꝫ verba inuicẽ non fuerit in
tellecta tamen declarabunt ꝯſenſuꝫ matrimonij ⁊ valebit
matrimoniũ. c. tue. ⁊ ibi videbimus. j. c. ⁊ ideo hic papa ð
terminat recurrẽdũ ad cõem intelligentiam. Sed tamen
iſte intellectus nõ cõuenit littere que tractat de interpetra
tõe verboꝝ ⁊ ſecũdũ hunc intellectũ potiꝰ iterpetramur
actus qꝫ verba tamen cõmuniter iſte itellectus tenetur vt
poſſit procedere. Sed ꝯ hanc lecturã opponit Hoſtien.
de. l. ſed ⁊ ſi pupillus. §. de quo. ff. de inſtito. ibi litteris ⁊
cete. vbi vult tex. ꝙ ꝑſcriptio reuocatõis iſtitoꝛis valeat
ſiue fiat grecis ſiue latinis lrĩs. Subicit poſtea dũ tñ ꝟba
itelligaꝛ ꝗ ita i ꝓpoſito reqreꝛeꝛ ꝙ ꝟba itelligaꝛ. Soluit
ꝙ cũ ad eẽ mr̃imonij de neceſſitate ſi reqranꝛ ꝟba. c. tue ⁊
ibi videbimꝰ. j. co. ſꝫ poſſit ẽt ꝑ actꝰ probari. c. cum apud
⁊ in. d. c. tue. j. eo. Ideo non mirꝝ ſi licet inuicem verba nõ
intelligantur dũmodo ex actibus colligatur mutuus cõ
ſenſus i matrimoniũ. valet matrimoniũ. ¶ Secunda eſt
lectura quã ſenſit glo. iiij. qõ hic cõtraheretur matrimo
niũ iter pſonas diuerſoꝛum idiomatum ⁊ vterqꝫ profert
verba in lingua ſua apta ad matrimoniũ. ſꝫ vnus certifica
reꝛ de lingua alterius ꝑ interpetreꝫ ⁊ allegarent poſtea ſe
nõ intellexiſſe per illa ꝟba ꝯtrahi matrimoniũ iõ mandat
papa quod ex quo ſm cõem itelligẽtiã verba hoc impoꝛ
tant qõ videaꝛ ꝯtrũ matrimoniũ. Et ſic hẽtis quod per
interpetrem põt ꝯhi matrimoniũ inter perſonas diuerſa
rũ linguarum idẽ videmus i ſtipulatiõe vbi verba ſunt ne
ceſſaria. l. ſi. §. j. ff. de verb. obli. Idẽ dicit hic. d. Cardi. in
ſnia iudicis. l. iudex. C. de ſentẽtijs. ⁊ iterlo. omni. iudi. idẽ
i fideiuſſione. l. grece. i pri. ff. de fideiuſſo. idẽ in datiõe tu
tele. l. ſi. C. de teſta. tutela. Tertia daꝛ lectura ex mẽte glo.
iiij. ibi cũ ſint eiuſdẽ vulgaris quod hic ꝯtraheꝛeꝛ mr̃imo
niũ iter pſonas eiuſdẽ ligue ⁊ allegaret alter ex eis quod
verba nõ itellexiſſet ⁊ hoc põt cõtingere alio de quinque
modis. Pͥo quod nõ itellexiſſet verba ideſt ſignificatũ
verboꝝ quatenus ſonant vel impoꝛtãt ex ſua ſignificatõe
⁊ iſto modo nõ procedit excuſatio ſi ſm cõmunẽ itelligẽ
tiã verba ſonabãt i matrimoniũ. Et iſto modo loqꝛ tex.
nr̃. ¶ Secũdo mõ pt itelligi eo q² ꝟba eẽnt ꝑplexa q̃ poſ
ſent ipoꝛtare actuꝫ ꝯſumatuꝫ vel ꝯſumãduꝫ puta dicit pe
trus hic ⁊ abbas ãtiquus q² dicit vir vxoꝛi placet mihi te
cuꝫ ꝯhere matrimoniuꝫ vel ecõtra vxoꝛ marito. Nã iſto
caſu recurrimus ad cõmunẽ intelligẽtiã ⁊ dicunt ipſi qõ
ſecundum cõmunem intelligẽtiam iſta verba nõ ſonant i
matrimonium adducunt glo. i. l. i vendentis. C. de ꝯhen.
empti. vbi non ſequiꝛ volo aſcendere arboꝛem. ergo aſcẽ
do. Hoſti. in. c. ex parte. j. eo. latius quã hic tenet i hoc cõ
trarium per illum tex. ⁊ facit glo. in. d. l. in vendentis i vna
opinione dũ vult quod ſi dico volo vẽdere ꝙ inducatur
venditio ita in caſu noſtro. Jo. an. hic federe diſtictiõis
concoꝛdat opiniones q² aut diciꝛ volo tecũ ꝯhere vꝉ pla
cet tecũ ꝯhere vel te hẽre in vxoꝛẽ. Et iſto caſu procedat
opio Hoſtiẽ. aut d² volo vel placet te ducere in vxoꝛem.
Et iſto caſu ꝓcedit opio abbatis ⁊ cum hac diſtictione
tranſeunt doctoꝛes niſi ꝑcedẽs interrogatio demonſtra
ret qõ ageꝛeꝛ ð pſenti ꝯhere matrimoniũ puta q² diceꝛeꝛ
es ne ꝯtenta me accipere i maritũ ꝑ verba de pſenti ⁊ tũc
rñſio ſubſequẽs lꝫ eẽt dubia tñ itelligereꝛ ꝑ verba de pſen
ti velle inducere matrimoniũ ⁊ iſte eſt caſus. c. ex pte ſe
cũdũ vnũ itellectũ. j. eo. Item niſi ex verbis aliter appare
ret puta q² diceꝛeꝛ ꝓmitto ex nũc te ducere in vxoꝛem ꝓ
toto tempoꝛe vite mee ⁊ iſte ꝓpꝛie eſt caſus. d. c. ex pte.
Item niſi communis interpetratio vel cõſuetudo aliter
haberet q² tunc ſecũdũ illã iterpetrationẽ eſſet cõtractũ
matrimoniũ ⁊ non cõtractũ vt hoc tex. ita Gaſpar cal. ⁊
Cardi. hic. Tertio modo poteſt intelligi q² verba ſint du
plicia ideſt in duplicẽ ſenſum interpetrabilia ita Uincen.
in. c. licet. j. de ſponſa duoꝝ qui ita intelligit tex. noſtrum
puta ꝓmitto te tenere ꝓ vxoꝛe vel hẽre in vxoꝛem donec
terra cohoperiat mihi oculos vel ponaꝛ ſuper oculis me
is. nam ſermo iſte dupliciter poteſt interpetrari vt pꝛimo
intelligatur de impoſitione terre que ſit ſuper oculis ali
cuius quando ipſe eſt moꝛtuus ⁊ ſepellitur ⁊ ſic videtur
reſolui donec viuaꝫ. Alio modo poteſt intelligi donec po
natur mihi terra ſuper oculis quomodocunqꝫ ⁊ ſic etiam
viuenti. ⁊ ideo poſſet iſte facere ſibi iponi terrã ſuꝑ oculiſ
⁊ purificata eſſet conditio ⁊ ſic iſta non eſſet vxoꝛ. vnde
ſmo iſte dꝫ iterpetrari ſecundum communẽ intelligentiã
vt hic eſt tex. ⁊ ideo verba capienꝛ ſm pꝛimum ſenſum. i.
donec viuã ⁊ ita tenet hoſti. poſſe hic intelligi ⁊ ſequunꝛ
ibi doc. ⁊ ita hoſti. in ſumma de matri. §. qualiter cõtrahaꝛ
ver. qd ſi ꝓmittas. ¶ Quarto mõ poteſt itelligi hec ter
tia lectura q² ptes dicerent ſe non intellexiſſe verba ꝓut
ſonant in effectum iuris puta hona mulier ꝓmittens per
verba ꝓmitto te habere in maritum per verba de pꝛeſenti
non cre

nō credat cōtrahi matrimoniū q2 nō credebat ꝙ hec ver
ba ligarēt vl' q2 exiſtimaret nullū vinculū ſeq ex iſtis ỽbis
niſi interueniret datio anuli vel alia forma vel quia crede
ret ſolū reſultare ſpōſalia iſto cāu lꝫ dicat ſe nō itellexiſſe
effectū iuris ipſoꝝ ỽboꝝ tñ ex quo ỽba hoc ſonāt ⁊ cōis
itelligētia hoc hꝫ ligabit iſta mulier ⁊ erit matrimoniū vt
hoc tex. ſecūdū Inno. nec poterit mulier ꝑꝑ aliqꝫ ignorā
tiā excuſari cū ſit craſſa ⁊ ſupina eo q2 cōiter ſcit ꝙ ꝑ ỽba
de pſenti ꝯbit matrimoniū. c. j. in argū. ſ. de poſtulatio
ne prelatoꝝ. ¶ Et ſic habetis ſm Inno. ⁊ cōiter ſcribē
tes ꝙ iuris ignorātia nō excuſat neqꝫ ruſticos neqꝫ mu
lieres qñ cōiter illud ius ſcit. ¶ Quīto pōt itelligi q2 ver
ba eſſent clara quoad ſignificatiōeꝫ ꝓlatiōeꝫ ⁊ iuris effe
ctū ſꝫ quo ad aīum ꝓferētis vel ſuſcipiētis eēnt dubia pu
ta q2 dicat vir vl' vxor ꝙ crebebat ỽba ꝓlata apta ad ma
trimonium cā ioci puta in iſtoria ſancti nicolai dū ſit rep
ſentatio illaꝝ triū puellaꝝ aliqua puella dicit ſe accipere
iuuenē in maritū ⁊ ecōtra iuuenis iteruenit datio anuli ⁊
ſingulares act⁹ iſtar mrīmonij hñtes iſto cāu nō tñ erit
matrimonium q2 ꝯſtat ꝙ repreſentatiue fit ⁊ non vere. ita
hoſtiē. i ſumma i ti. de mrīmonijs. §. qualr ꝯhant ver. qd
i hiſtoria de beato nicholao. ¶ Sed pūctus tex. nrī ſtat
qd i dubio vbi nō apparet certe factū grā ioci pars tñ di
cit ſe ſuſcepiſſe ỽba grā ioci an erit mrīmoniū ⁊ dicit h̄ ho
ſtien. ꝙ ſtabit iudicio aſſiſtētiū ⁊ dicto eoꝝ q deponēt an
ſuo videre iſti iocarent an vero vere ⁊ ſerio agerent. ⁊ in
hoc ꝯſiderāda erit cōis itelligētia verboꝝ ⁊ actus circū
uenientium ⁊ ita eſt hic tex. ſm eum. Alij extra glo. volue
rūt dare quartā lecturā ꝙ textus noſter loquat qñ mari
tus ita ſubmiſſa voce ꝓtulit verba ꝙ vxor ea non itellexit
Nā ꝑꝑ hoc dubitaret an eſſet matrimoniū. tñ do. Card.
reprobat hunc intellectū q2 littera ibi ad cōem verbi in
telligentiā eſt ꝯ hunc intellectū nā ſi aliter non ꝑcepiſſet
ỽba non eēt recurrēdū ad cōem verbi intelligentiam ſed
matrimoniū cū ꝯſenſus abſit nō valeret. §. ſufficit. xxvij.
q. ij. Unde ſumendo pdicta ſm domi. Anto. dicite an vbi
ē dubiū in verbis dicat matrimoniū ꝯtractuꝫ nec ne. aut
dubiū ꝓuenit ex ꝑte ſuſcipiētis ⁊ tunc ſi ſm cōem itelligē
tiā hoc dubium ꝓuenire nō debet veriſimiliter interpetra
mur ꝯ dubitantē vt ſit matrimōiū vt hoc textu. aut dubiuꝫ
ex defectu referentis q2 dicit ꝙ referentē nō itellexit. ⁊
tunc ſi ē adhibitus interpres idem dicite ꝙ in primo cāu
dubiuꝫ ꝓuenit ex mixta rōne. ſ. referentis ⁊ ſuſcipientis ꝺ
fectu puta q2 vterqꝫ eſt diuerſe ligue. ⁊ tūc niſi per act⁹ ap
pareat de cōſenſu nō ē matrimonium. ſed vbi ꝑ actus ap
pareret de ꝯſenſu eſſet matrimoniū vt dixi in prima lectu
ra. aut ỽba ñ ſūt dubia quoad ſe: ſꝫ quoad iuris effectū ⁊
tūc ñ excuſat hoc dubiū ⁊ erit mrīmoniū vt voluit hic In
no. ⁊ dixi in. iij. lectura aut verba ſunt dubia ſolum quoad
animum ꝓferētis vel ſuſcipiētis ⁊ tunc hoc dubiuꝫ nō ex
cuſat ⁊ erit matrimonium vt dixi i tertia lectura ex mente
hoſtien. hic tamen his duobus cāibus vltimis ſi ſe excu
ſans ꝙ nō itellexit effectum verboꝝ iuris vel ridiculoſe
egit ē certus in ſua ꝯſciētia ſic eſſe licꝫ i foro fori ſit matri
moniuꝫ nō tamen in foro dei q2 in illo ſtamus conſciētie ⁊
actum dubiū iterpetramur ſm ꝯſciētiā gerētis ita hoſtiē.
⁊ cōiter doc. ⁊ facit textu. in. c. tua infra eodem ⁊ ibi vide
bimus. Et facit notabile dictum Innoc. in. c. veniens. ſ.
de iureiuran. vbi vult ꝙ ex quo iuramentū ligat aīam i fo
ro ꝯſcientie intelligatur ſm ꝯſcientiā iurantis licet ſecus
in foro fori. ¶ Succedit modo alia mā ꝓ declaratōe ꝓ
miſſoꝝ nunqd ꝑ verbū volo vel placet ꝯhat matrimoniū
⁊ dicite iungēdo dicta domi. Car. ⁊ do. An. ꝙ āte omnia
ſciēdū ē ꝙ ỽbū volo de nā ſui ſemꝑ iportat volūtatē. ſꝫ qñ
doqꝫ volūtatem ſuſpenſam de futuro quādoqꝫ volunta
tē de pſenti diſponentem. ⁊ ideo dicit domi. anto. ꝙ ſuſci
piūt iſta ỽba determinatōeꝫ a ſuo adiūcto. nā ſi dico volo
talē rē vel talē maritū h̄ ñ ē aliqua ſuſpēſio ⁊ iō iducet di
ſpoſitio de pſenti. l. ſerui electione. ⁊ ibi barto. ff. de leg. j.
ꝯſcit tex. in. l. ij. ff. de opti. lega. ⁊ ita. hic. d. Cardi. quādo

que autē adiūngit alteri actui ⁊ non rei puta verbo īfini
tiui modi quod de natura ſui pōt ſignificare actuꝫ pfectū
pſens ⁊ futuꝝ ⁊ iſto caſu an verbū volo vel placet diſpo
nāt de pſenti quātū attinet ad matrimoniuꝫ dicite aut ad
iungit infinitiuo importāte actū cui⁹ executio pendet de
futuro ⁊ nō iportat diſpoſitionē de pſenti ſꝫ ꝓmiſſionem
de futuro puta volo ducere te in vxorem executio huius
ỽbi pēdet de futuro. iō nō ē mrīmoniū ſꝫ ſpōſalia. c. ꝺ illis
ſ. e. ⁊ facit i ſil'i qō di: de eo q dicit volo aſcēdere arborem
d. l. in vendētis vbi glo. ¶ Quādoqꝫ adiūgitur īfinitiuo
ſignificāte actū in fieri ſꝫ nūdū pfectū puta volo tecū cō
trahere matrimoniū. ⁊ tūc ſm. d. Anto. reſoluit i ſpōſalia
⁊ ſic volūtatē de futuro ſuſpenſaꝫ nō autē i mrīmoniū ⁊
ſic volūtatē de preſenti diſpoſitiuā. Et ita Jo. an. hic ⁊ ēt
d. Cardi. tandē. Et facit quod notāt Cy. ⁊ vltramōtani i
d. l. in vēdētis. lꝫ glo. ibi vi: ſentire ꝯtrū dū vult qō ꝑ verbū
volo vendere inducat venditio ⁊ ꝯtrium ēt ſentit barto. in
theorica i. d. l. ſerui. electione ⁊ notat idē Bart. i. l. cūctos
populos. C. de ſumma tri. Aut verbū volo adiungitur in
finitiuo ſignificāti actū in fieri. ⁊ ēt valēte ſignificare actū
perfectū. puta volo te in vxorem vel hēre in vxoreꝫ ⁊ iſto
caſu aut ꝓfertur deliberate ⁊ iportat volūtatē diſpoſiti
uaꝫ ſicut dicimus volo adire deliberate ꝓlato. nam ſigni
ficat additionē ꝯſumatam q2 volūtas ſola diſpoſitiua ad
eundi perficitur. l. ſed ⁊ ſi alius. ff. ad trebel. l. ſi qs ſu⁹. ff.
de iure delibe. no. in. l. filij mater. ff. ad tertuli. i. l. qui ſe pa
tris. C. vnde liberi in. l. gerit. ff. de acquirē. here. aut nō ꝓ
fertur deliberate. ⁊ tūc non ſonat in volūtatē diſpoſitiuaꝫ
vt no. in. d. l. qui ſe patris cū iuribus allegatis ⁊ ita hic. d.
anto. ⁊ dicit deliberate ꝓlatum quādo ad iterrogationē
partis eſt reſponſum ⁊ faciūt que videbimus in. c. ex pte
j. eo. aut adiungit ỽbo ſignificāte executionem actus iam
pfecti. puta volo te tenere in vxorē vel tractare. Iſta ỽba
tenere vel tractare pſupponunt neceſſario pambulū mrī
monij. non enim poteſt tractari vt vxor niſi matrimoniū p
ceſſerit. c. ex pte. ſ. de reſti. ſpo. Et iō cū q vult ꝯſequēs vi:
velle oē neceſſarium ātecedēs ad illud. l. illud. ff. de acq.
here. c. prudētiā. §. ſexta. ſ. de offi. deleg. iō dicēdo volo te
tractare vt vxorē vi: pſupponere mrīmoniū quod vult eē
iter eos de neceſſitate ⁊ pfectū ⁊ iſte ē tex. in. c. ex parte. j.
eo. ⁊ ibi videbimus. ¶ Glo. in ỽbo ꝓpoſuit an dēat fieri
iterpetratio ꝯ actorē an ꝯ reuꝫ dicā in glo. ſequēti q lati⁹
loqtur ſed quo ad ꝯtrium. l. cum qdam. allegate qō verba
iterpetrāt ⁊ pſumpta volūtate teſtatoris ⁊ ita in. c. in cali
ce ꝑꝑ pſumptā voluntatē loquentis. ¶ Glo. in verbo in
telligentiā tangit glo. duo dubia. primum q interpetratō
ſit fienda in ꝯtribus. Secundum q in dubijs. Circa pri
mum dicite ex mente glo. d. Anto. ⁊ Cardi. aut conſtat de
conſenſu partiuꝫ licet ỽba de ſe ſint obſcura ⁊ tenēt quia
conſenſus hꝫ regulare cōtractus. l. i. §. ſi ꝯuenerit. ff. depo
ſiti itelligimus ꝯtractuꝫ ꝓut appparet circa cōſenſuꝫ ver
bis nō attentis. l. in venditionibus. ff. de ꝯhen. emp. habe
tur in. l. que extrinſecus. ff. de verbo. obliga. aut apparet
quod nō cōſentiunt ptes in cōtractum ⁊ ſtamus certo. l.
obligationuꝫ. ſba. §. fi. ⁊. l. fi. ff. de actionib⁹ ⁊ obliga. aut
ſumus in dubio ⁊ tunc aut actus pōt tm̄ vno modo vale
re ⁊ dꝫ illa interpetratio capi vt valeat. c. abbate. j. de ver
bo. ſigni. ⁊ glo. hic aut actus poteſt multis modis valere
⁊ tunc capit interpetratio ſm conſuetudinem vt hoc tex.
c. ꝺ ſiracaſane. allegato in gl. aut de cōſuetudine nō appa
ret ⁊ iterpetramur i benigniorē ptem. l. ſemꝑ in ſtipula
tionib⁹. ff. de regu. iur. vel ſm veriſimilitudinē ⁊ cōiectu
ras vt glo. hic ⁊. l. ſi ſeruus pluriuꝫ. §. fi. ff. de l. j. vbi autem
iſte interpetrationes nō ꝓcedunt. fit interpetratio poſtea
cōtra ꝓferētē. l. veteribus quā ita itelligit gl. noſtra. ff. de
pactis. ⁊ faciunt notata ꝑ barto. ibi. ¶ Circa ſm dicite
aut dubium naſcitur in iudicō circa alia qꝫ circa verba q2
naſcit an dilatio ſit cōcedēda vel ne. ⁊ tunc in preparato
rijs fit interpetratio pro actore ſi ipſe inſtet alias pro reo
ſi reus inſtet ita dominus Antoni. hic. per. l. ſi ea. C. qui

accuſa.p.l.ꝓperandum.§.⁊ ſi quidē iuncto.§.ſinautē reꝰ .C.de iudicijs.⁊ faciunt que notat barto.in.l. inter ſtipulantem.§.j.ff.de verbo.oblig. Aut ſumus in medio cauſe ⁊ ſeruamus equalitatē regula nō dȝ de reg.iu.i.vj.l. fi .C. de fruc.⁊ liti.expen.no.in.c.ex litteris.s̃.de probatio.in fi. Aut fauemus reo.l.arianus.ff.de act.⁊ obli.d.c.ex lr̄is.⁊ hoc mō ſaluaꝛ diſtinctio glo.in.c.cū ad ſedē.s̃.ꝺ reſt.ſpo. ¶ Aut eſt dubiū circa verba ⁊ tūc aut v̄ba ſunt ꝓlata ab ipſis p̄ncipalibꝰ i qbus fundaꝛ iudiciū puta actore vl̄ reo ⁊ tūc fit iterpetratio a ꝓferente.l.ſiqs intētiōe ambigua. ff.de iudici.no.Bar.in.d.l.inter ſtipulantem.§.j.quod intelligit h̄ domi. Ant.vex niſi tracteꝛ de iterpetratōe actꝰ deciſorij ⁊ ꝓbatorij.ſ.ꝯfeſſiōis qꝛ tūc ſeruabiꝛ ꝙ dicit gl. nr̄a qꝛ cogeꝛ ꝯfitens declarare ſuā ꝯfeſſionē dubiam ⁊ ſi nolet declarare fiet iterpetratio ꝯ̃ eū p.l.de etate.§.q tacuit.ff.de iterroga.actōi.ꝙ ſi iudex nō coegerit declarare iſto cāu fiet iterpetratio ꝯ̃ eū q hēbat ꝓbare qꝛ dubia ꝓbatio nō releuat ꝓbantē.c.in p̄ſentia .s̃.de ꝓba.aut dubiū v̄tiꝛ circa v̄ba ꝓlata ab alijs q̄ȝ pincipalibꝰ i iudicio puta ꝓlata a teſtibus vel ſcripta in inſtrumētis ⁊ tūc quoad euitationē pene falſi debēt verba interpetrari vt ꝯcordēt iſti teſtes vel iſtrumenta cū teſtibus nō aūt vt ꝓbent ita bart.i.d.l.inter ſtipulantē.§.j.⁊ refert do.Ant.hic.de hoc tn̄ videte cū magna ſit altercatio ſup hoc p Barto.in.l.ij. §.fi.ff.ſi cer.pe.i.l.j.C.de vſufruc.Barto.⁊ Imo.i.l.iſulā .§.j.ff.ſoluto matri.in.l.gallus.§.ille cāus in fi.ff.de libe. ⁊ poſtu.in.l.labeo.ff.de ſuppellec.lega.p bal.in.§.quibus in pima ꝯſtitutōe codicis in.d.l.gallus.§.j.in auten.q ſemel i.iiij.colum.C.de proba.in.l.in exercēdis .C. de fide iſtrumen.in.l.j.C.de ſuis fugi.in rubrica .C. ſi ex falſis inſtrum̄.per Angelum ⁊ Imo.in.l.ſi is q ꝓ emptore ſup p̄ma glo.ff.de vſucapio.Iaco.butri.⁊ Albericus in.l.ſed ſi poſſeſſori.§.ſi iurauero.ff.de iure iura.in.l.cū de etate. ff. de ꝓbati.p glo.ordinariā.⁊ ibi cōiter doc.in.c.cum cōtingat.s̃.de offō delega.p tex.glo.⁊ docto.in.c.cū tu.s̃.ꝺ teſti.p glo.⁊ domi.Ant.in.c.in noſtra ſupra de teſti.p glo.⁊ Archi.in.§.ſi teſtes.iiij.q.iij.p Imo.in.vij.colum.poſt gl. in.c.in p̄ſentia .s̃.de ꝓbatiōi.per Ioan.an.in additio. ad Spe.in titulo de teſte.§.iā de interrogatorijs in additōi. q̄ icipit ſed caue per Fede.de ſenis conſi.ſuo.clxij.qꝺ incipit.Domine grifone. Ubi autem verba eſſent dubia ita ꝙ non poſſent ꝯcordari retento ꝙ concordia fiat teſtiūȝ ēt quoad hoc vt ꝓbent tunc interpetramur ꝯtra eū q hȝ ꝓbare.c.p tuas.⁊ ibi glo.s̃.de teſti.c.inter dilectos. s̃. de fide inſtrumentorum.

s **Ponſam.** Publica hōeſtas īpedit matrionū ꝯ̃hēdū vl̄ aliter iherēdo cortici v̄box.ſpōſam cōſanguinei ꝯſāguineꝰ hēreñ p̄t nec eꝯ̃. ¶ Nota ex textu ibi ſpōſam ꝙ p ſpōſalia naſciꝛ publica honeſtas que ipedit matrimōiū ꝯtrahēdū ⁊ dirimit poſtea ꝯtractū faciūt que vidimus in.c.ad audiētiā.s̃.eo. Nota ibi ſi eſt nubili etati proxima ꝙ hic tex.videꝛ loqui tm̄ de ſponſalibus ꝺ futuro ꝙ pȝ p verba maxie ſi ē ⁊c. Nā de natura dictiōis maxime eſt vt implicet ēt magis dubiū caſum vt vult glo. noſtra hic que p hoc ſit expedita ⁊ notaꝛ in. c. ad abolendā.s̃.de filijs p̄ſbyte.ergo videꝛ ꝯcludere iſte tex.vt etiaȝ ſi ſponſalia ſint ꝯtracta p eum q nō eſt ꝓximus pubertati vel eā ꝙ generent publicā honeſtatem ⁊ vidimus i.c.iuuenis.s̃.eo.ſed clax ē ꝙ minor q non eſt ꝓximus pubertati nō pōt ꝯtrahere matrimoniū vt.j.titulo primo.c.atteſtatōes.c.cōtinebaꝛ ⁊.c.de illis.⁊ ſic non pōt contrahere ſponſalia de p̄ſenti ergo textus nō pōt intelligi niſi ꝺ ſpōſa de futuro. ¶ Subicit tamē hic Panormi.ꝙ hȝ locum ēt ꝙ hic diciꝛ i ſponſa p verba de p̄ſenti idemptitate ratōnis .nam ſi cōſenſus de futuro in matrimoniū generat publicā honeſtatē ergo multo magis cōſenſus p v̄ba de p̄ñti nec iduceꝛ affinitas p ſolū matrimoniū p verba de p̄ñti quia affinitas inducitur ex copula tm̄.c. diſcretionem de eo qui cog.conſan.vxor.ſue.c. quod ſuper his.j.de ꝯſanguinitate ⁊ affi.ſi tamen poſt ſpōſalia ſiue de p̄ſenti ſiue ꝺ futuro ſequereꝛ copula tūc natū eēt vtrūqȝ ipedimētū. ſ. publice hōeſtatis p ꝯſenſuȝ p̄cedētē ⁊ affinitatis p copulā facit gl.i fine.c.vnic.eo.ti.li.vj.⁊ qd opereꝛ tūc iſta duo īpedimēta ſimul ꝯcurrētia videbimꝰ in.c.nō dȝ.j.de ꝯſan. ⁊ affi. ¶ Nota ibi nullus ꝯſanguineox qꝺ indifinite ſine gradus p̄fixiōe publica hōeſtas ipedit mr̄imoniū iter cōſanguineos. ¶ Dicūt tn̄ hic doctores qꝺ cū hodie ꝓhibitio affinitatis ſit limitata vſqȝ ad quartum.d.c.ñ dȝ ita ēt limitata ꝓhibitio publice hōeſtatis ⁊ ꝓ hac opiniōe ē tex.i ſikꝛ i.c.miramur.s̃.de ſer.ñ ordinan.vbi vult tex.ꝙ ex quo ſubdiaconatꝰ ē effectꝰ ſacer ordo ꝙ iura loquētia ꝺ ſacro ordine diaconatu vel p̄ſbyteratu ⁊ q aliter ſūt ſacri aliqd inducentia habent ēt locum in ſubdiaconatu ḡ ita iura loquētia de affinitate vſqȝ quo ipediat matrimoniuȝ extēduꝛ etiam ad publicam honeſtateȝ que affinitati equperaꝛ quo ad impediendū matrimonium vt vidimus i.c. ad audiētiā.s̃.eo.facit.l.ſi quis ſeruo.C.de furtis.iuncta. l.vt tantū.ff.de ſeruo corrupto.glo.in.c.ꝯſtitutionē. ⁊ in c.non ſolum de regula.li.vj. ¶ Nota.ibi aliquādo ꝙ idiſticte p publicā honeſtatē ꝓhibeꝛ matrimoniū omni tempore ⁊ ſic ēt mortua ſpōſa tn̄ durabit publica hōeſtas ſicut etiam mortua vxore durat affinitas quo ad hunc effectuȝ licet nō quo ad alios effectus tex.eſt notabilis queȝ ibi ponderat Barto.⁊ Ange.in.l.cui eorum.§.fi.⁊ ibi gl. ff.de poſtulando.

c **X parte** Si vir ⁊ vxor ſibi ꝓmittunt qꝺ ab eo tpe hēbūt ſe ꝓ cōiugibus inter eos eſt matrimoniū hoc dicat. ¶ Diuidiꝛ i tres ptes. ¶ In p̄ia narrat ſuccinte factū. ¶ In ſecūda q̄ eſt ibi.qꝛ igiꝛ p̄mittit rōnē decidēdi. ¶ In tertia que eſt ibi mādamus quatenꝰ ponit deciſionē. ¶ Nota primo ex textu ibi ab eo tempore qꝺ dictio ab denotat extrēitatē tpis ꝺ momēto ad mom̄tū.⁊ iō ſtati iſte obligabaꝛ tenere eam ꝓ cōiuge ſm Inno.licȝ aliq dicāt vt.j.ſubiciaȝ ēt ſine iſtis v̄bis ab eo tpe marituȝ hic fuiſſe obligatū ſtati ⁊ matrimoniū iductum.⁊ ꝓ iſto tex.quoad verbum ab glo.ē no.i ſikꝛ i.c.ſtatutū de p̄bē.li. vj.in cle.ſicut.de appellationibus in.l.ſi ex duobꝰ. i pri. ff.de duobus re.notat bald.in.c.j.s̃.de ſumma tri.Lodo. de roma late in.l.j.i.iij.col.ff.ſi qs cautionibus.no.Cy.l. a caligato.C.de nuptijs.bal.in.l.fi.ff.de ſena.Notāt canoniſte in.c.j.de excep.li.vj.⁊ de reſtitu.ſpolia.li.vj. ¶ No. ibi pro coniuge quod vbi diſpoſitio actus pēdet ex libera volūtate alicuius prout eſt matrimonium quod ex libera voluntate ipſorum coniugum pendet paria ſunt ꝙ qs dicat volo tāle quid pro tali actu ac ſi diceret volo facere talē actum ſicut hic paria ſunt dicere accipio te in vxorem ⁊ volo te pro vxore. Et iō inferunt.d.anto.⁊ Panor. qꝺ princeps vel ciuitas poſſint facere aliquē ciuem q ñ erat ciuis ſola volūtate quod paria ſunt quod dicerent volo ꝙ talis ſit ciuis vel dicerent talem volo pro ciue de quo per barto.in.l.ſi is pro emptore.⁊ ibi late Lodo.ff.de vſucapio .in.l.ſi maritus.§.j.ff.de adulte.per Sali.poſt bal. in.l.ij.C.de iure aureox anulox.⁊ latiſſime per Pe.de ancha.in repe.capituli canonū.s̃.de conſtitu.in. xli. charta. xlviij.⁊.l. ¶ No.ibi fidem ſeruare quod vbi diſpoſitio actus pendet ex voluntate partium ſufficit quod partes appareant de executione ipſius actus cōueniſſe nam pro hoc de neceſſitate apparebit quod etiam cōſenſerūt i actum qꝛ qui vult cōſequēs idest executionē actꝰ multo magis videꝛ velle neceſſariū antecedēs ad actum ita hic.nā cōtrahere matrimoniū pendet ex volūtate partiū.⁊ ſatis ē quod appareat partes conſenſiſſe ſup executiōe matrimonij.ideſt de ſe tractādo vt vir ⁊ vxor.facit in ſimili.l.illud.ff.de acquirē.here.⁊ vulgata rō qui vult conſequens videꝛ velle omne neceſſariū antecedens.c.prudentiaȝ.§. ſexta.s̃.de offi.deleg. ¶ No.ibi ei tanq̄ȝ proprio dicto ꝙ licet dictio tanq̄ȝ ſit nota iproprietatis ⁊ ſimilitudinis.c. ſuper litteris ibi tanquā falſarius.⁊ notat ibi.Ioan.an.⁊ Bal.

Bal.ſ.de reſcrip.tamen quãdoqꝫ importat veritatem vt
hic tanqꝫ ꝓprio viro qꝛ in veritate erat maritus ⁊ eſt rõ
ſm panormi.qꝛ ꝓfert in tali actu cuius veritas pẽdet a
cõſenſu ꝓtiũ ⁊ de neceſſitate pſupponẽda ẽ pciſe.nõ eniꝫ
poſſent ſe tractare vt vir ⁊ vxor niſi pceſſiſſet mr̃imoniũ.
c.ex pte.ſ.de reſtõne ſpo.Et iõ infert panormi.ꝙ ſi ſtatu
tũ dicat ꝙ ſcolares habeãt tãquã ciues iſtud tanqꝫ ꝑõit
veritatẽ.qꝛ erũt vere ciues cũ ſtatutũ poſſit facere quem
vez ciuẽ.tamen ex rõne pmiſſa apparet inſtantia ꝯ hanc
illationẽ. ¶ Nota ibi ſine manifeſta cã ꝙ nõ lꝫ marito re
linquere vxorẽ niſi ex cã fornicatõis facit tex.in.c.dicit do
minus.xxxij.q.i.c.ij.j.d ꝯiug.leproſo imo hẽtis ex tex.a ꝯ
rio ꝙ pp manifeſtam cãm fornicatõis licitũ ẽ marito ꝓ
pria auctoritate recedere ab vxore ꝙ voluit ẽt glo.in.c.ſi.
j.de adul.⁊ ibi Panormi.⁊ hic mouet ꝑ tex.in.d.c.dixit ⁊
in.c.agatoſa.xxvij.q.ij.ſed ibi põt dici ſpeciale fauore reli
gionis ⁊ ꝓ panormi.faciũt que habentur in.c.porro.⁊ in
c.ſignificaſti.j.de diuor.vbi notoria fornicatio obſtat vxo
ri agenti i͂terdicto recuperande vt reſtituat̃ ad quaſi poſ
ſeſſionẽ maritalẽ.ſꝫ poſſumus dicere ꝙ multa facta tenẽt
que fieri ꝓhibent̃.l.patre furi.ff.de his q ſunt ſui vel alie
ni iuris.c.quẽadmodũ.ſ.de iureiurã.⁊.c.ad apoſtolicã.
de regularibꝰ ⁊ ꝯrĩã opiõnẽ tenuit glo.h i ṽbo mãifeſta
q̃ p hoc ſit expedita dũ vult ꝙ reqrat̃ iudiciũ eccl̃e ad h
vt pp fornicatiõeꝫ maritꝰ recedat ab vxore ⁊ vt vidiſtis
firmat Joan.an.⁊ pꝫ ex regula q̃ꝫ ibi feci i.c.de illis.ſ.eo.
⁊ lꝫ glo.i.c.j.xxxij.q.j.domi.anto.in.c.fina.pallegato fede
re diſtictiõis cõcordat opiones qꝛ aut nos q̃rimꝰ an ꝓpa
auctoritate maritꝰ poſſit negare debitũ vxori ab ea tñ nõ
recedẽdo ⁊ dicite ꝙ ſic aut q̃rimꝰ an poſſit ab ea diſcede
re vel eã expellere ⁊ dicite ꝙ nõ qꝛ nõ dꝫ ꝓpria auctorita
te ius ſibi dicere.c.cum qui de pbendis li.vj. ¶ Nota ibi
cõtinere ꝙ lꝫ pp adulteriũ fiat ſepatio thori nõ tñ ſoluit̃
vinculũ matrimoniale ⁊ iõ iter ea ꝯtinẽ debẽt.facit tex.in
c.ij.xxxij.q.vij.aut ſi nõ põt ꝯtinere dꝫ eã ſibi reconciliare
vt hoc tex.non tñ pmiſſuꝫ ẽ marito vxorẽ ſepius iterantẽ
adulteriũ ſibi recõciliare tex.eſt in.c.ſi vir.j.de adulte. et
notat glo.i.c.omnes cauſationes.xxxij.q.ij.⁊ ita hic do
minus Cardi. ¶ Nota ibi ſupinducta praticã ꝯ maritꝫ
q relicta pria vxore accepit aliã. ¶ Nota ibi ad vxorẽ re
deat ꝙ lꝫ pp adulteriũ viri vxor poſſit ſe excuſare ne ad
eũ veniat vel ei reſtituat̃.c.d bñdicto.xxxij.q.j.c. ſignifica
ſti infra de diuor.tñ ſi ipa velit reſtitui ⁊ ſic venire ad viꝫ
p̃t nõ obſtãte illo adulterio petere reſtitutõeꝫ qꝛ ſuũ adul
teriũ nõ dꝫ ꝓdeſſe marito. ¶ Nota ibi cogatis ꝙ eccle
ſia põt cogere laycos ꝯiugatos vt ſe tractẽt vt vir ⁊ vxor
⁊ faciunt ẽt que vidimus in.c.j.ſ.eo. ¶ Ante quã ad glo.
veniam apoſtillauit h Joan.an.tex.de extrauagãti mã. ſ.
an teſtes in cã matrimonij debẽt eſſe rogati ⁊ vi dd ꝙ ſic
p glo.in auten.rogati.C.de teſtibus.l. nullũ.ff. de diuor.
vbi in cã diuortij teſtes debẽt eẽ rogati ⁊ facit glo.i.c.no
ſtrates.xxx.q.v.⁊ videt̃ hic ſequi do.Cardina. Joan . tñ
Andre.⁊ dominus Anto.hic tenẽt ꝯrĩuꝫ.Mouent̃ qꝛ te
ſtes nõ debẽt eſſe rogati niſi in caſibus a iure expreſſis. l.
ad fidẽ.ff.de teſti.verſi.ad fidẽ.iiij.q.iij.tertia.q. viiij.c. ſi
debitũ.Et cãus in qbus teſtes debẽt eſſe rogati exp̃mit
Specu.hunc non apponens in titulo de teſte.§.j.i penul.
columna.in ver.item ꝙ non fuit.Cũ ergo iure cautũ non
repit̃ ꝙ dẽant eẽ rogati ergo dicemus ſtandũ regule nec
l.nullũ hoc dicit Jmol. in cã matrimoniali magis large
admittimꝰ q̃ꝫ i alijs cãis vt pꝫ in.c.ſup eo.ij.vbi de teſtimo
nio matris i.c.ſeries vbi de teſtimonio poſt publicatas at
teſtationes in cã matrimoniali in.c.licet ex quadã vbi de
teſtimonio de auditu.ſ.de teſti.vel aliter ad.l.nullum poſ
ſumus dicẽ ꝙ ideo in cã diuortij debẽt teſtes eẽ rogati fa
uore matrimonij ꝙ eius diſſolutio ſit odioſa.c.videt̃.j. q
matri.accuſa.Glo.in verbo ꝓ ꝯiuge hẽtis articulũ ex gl.
nũqd p iſta verba ꝓmitto quod habebo te ꝓlegitia vxo
re vel econtra inducatur matrimonium an ſponſalia. Et
primo glo.arguit quod iducat̃ matrimoniũ. ⁊ ita firmat

per tex.in.§.ſi quis diuinis.in ea allegatum . ⁊ ibi etiam
glo.hoc tꝫ.⁊ tenet hic Vin.Fili.Jnno.licet varie loquan
tur Hoſti.⁊ Jo.an.⁊ cõmuniter ſcribẽtes.⁊ tꝫ Archi. in
d.§.ſi quis diuis.Contrariã opi.tenuit Vgutio laurẽtꝰ.
tenuit magiſter ſniaꝝ.li.iiij.xxviij.di.tenuit Hoſti.in ti.de
matrimonijs.§.qualiter contrahat̃.verſi. qd ſi ꝓmittas.
Mouẽtur p tex.in.c.de illis.ſ.eo.vbi p ṽba futuri tp̃is
nõ iducit̃ matrimo.ſꝫ ſpõſalia facit tex.in.c.iurauit.ſ.d p
ba.in.c.ſi inter viꝫ .j.eo.non obſtat ſm iſtos tex.noſter qꝛ
hoc ꝓuenit pp ea ṽba ab eo tp̃e h expreſſa per que decla
rat volũtas ꝯhẽdi matrimonij.⁊ hanc ſolutionẽ ẽt refert
h Jnno.nõ obſtat.§.ſi quis diuinis.qa ibi pceſſerat ma
trimoniũ de pſenti .⁊ pro eius obſeruatiõe iurabãt ſe tra
ctare in futurũ pro coniugibꝰ.Cõis tñ ſnia ẽ magis ſuſtẽ
tabilis per tex.in.d.§.ſi qs diuinis.⁊ ſolutio ad illa ẽ diui
natiua.nec obſtãt iura ꝓ ꝯrĩa pte allegata .⁊ primo. c. de
illis.⁊.c.iurauit.qꝛ verba ibi nõ poterãt de pſenti hẽre exe
cutionẽ ſola volũtate qꝛ ꝓmiſerant ſe ducturos.vnde re
qrebat̃ factũ ducendi.nõ miꝝ ſi ꝓmiſſio ſuſpendit̃.nos lo
qmur de verbo hẽbo quod poteſt ſortiri effectum ſtatim
ex volũtate ꝯhentium q poſſunt ſe habere ꝓ viro ⁊ vxore
nõ obſtat.c.ſi inter.qꝛ fateor ꝙ p ṽbum accipio te in vxo
rẽ ꝯhit̃ mr̃imoniũ.⁊ per alia ṽba cõſenſum de preſẽti exp̃
mentia nõ de futuro.ſꝫ i caſu noſtro dico ꝙ lꝫ ṽba hẽant
tractũ in futuro qꝛ ꝓmitto ꝙ hẽbo te i vxorẽ .tñ de pſen
ti põt verificari ⁊ reſolui vt videar velle te hẽre ꝓ vxore
nũc ⁊ etiam i futurũ niſi enim pſupponeremus actũ de p
ſenti diſpoſitiuũ fruſtra expectaremus iſtã executionẽ ꝙ
ſe haberent in viꝝ ⁊ vxorẽ cũ illud nõ ſit poſſibile niſi pce
dẽte diſpoſitiua volũtate mr̃imonij.⁊ ita ẽ tex.h nec curã
dum eſt ſm doc.maxie Cardi.de verbo ab eo tp̃e.qꝛ etiã
ſi non exprimat̃ omnis ꝓmiſſio cenſet̃ pura ⁊ ab eo tẽpo
re icipere.l.cũ qui calẽdis .ff.de verbo.obliga.l.in omni
bus.ff.de reg.iur.Unde pro complemento dicit.d.Anto.
ita diſtinguendũ.Aut verba matrimonij ſonãt totaliter d
pſenti.puta accipio te i vxorẽ ⁊ tunc eſt matrimoniũ. c. ſi
inter.j.eo. ¶ Aut verba ſonant ⁊ quo ad diſpoſitionẽ et
quo ad executionẽ i futuꝝ.puta ꝓmitto ꝙ accipiã te i vxo
rẽ ⁊ tractabo ꝓ vxore ⁊ tũc ſunt ſpõſalia.c.nr̃ates.xxx.q.
v.⁊ ita Jo.an.⁊ cõmuniter doc.hic Et licet verba hic exe
cutiua ꝓferant̃ i futurũ tractabo que preſupponere dẽnt
ex neceſſitate diſpoſitionẽ actus vt dixi i textualibus.tñ h
pſupponũt niſi de futuro actũ pp ṽba diſpoſitiua q̃ clare
precedunt referẽtia ſe ad futurum. vnde ſequẽtia verba
executiua declarãtur per precedẽtia.l.titia.§.j.ff.de verb.
obliga.c.ij.requiris.ſ.de appella. ¶ Aut ṽba proferunt̃
executiua tñ de futuro ſuſpenſa ſed eius executionis pu
rificatio indiget facto extrinſecus. ⁊ tunc ſunt ſponſalia
puta ꝓmitto ꝙ ducã te in vxoreꝫ ⁊ eſt tex.in. c.de illis .ſ.
eo.⁊ in dicto.c.iurauit.aut proferunt̃ que reſpiciũt actus
executionẽ ſucceſſiuã puta tractabo te ꝓ vxore. ⁊ tũc. cũ
de nã promiſſionis ſit vt ſtatim incipiat ſi dies nõ apponi
tur ⁊ executio matrimonij non põt fieri niſi ſit matrimo
nium.iſto caſu inducitur matrimoniũ vt hoc tex.maxime
ſi preceſſerint verba de preſenti ab vna partiũ ⁊ alia reſ
ponderit de futuro per verbũ executiuũ ꝙ habet tractũ
temporis ſucceſſiuũ.ita Jo.an.⁊.d.Anto.hic vel etiã ma
xime ſi pceſſit tractatus matrimonij de preſenti tex. in.d.
§.ſi quis diuinis. ſm intellectum Vgutionis . ⁊ ſequa
ciũ.ſ.relatũ aut proferunt̃ verba dubia puta promitto te
habere in vxorẽ.vel etiam habebo te in vxoreꝫ iſta verba
poſſunt intelligi habere ideſt ꝯhere tecũ ⁊ ſic reſpicient
actũ de futuro diſpoſitiuũ poſſunt etiã intelligi habere.i.
tractare vel habebo ideſt tractabo.⁊ tunc cum ſint verba
dubia capitur interpretatio pro matrimonio .c. videtur.
⁊ ibi no.infra qui ma.accuſ.poſ.⁊ faciunt notata in.c. ſi.
ſ.de re iu.⁊ Joan.an.hic ita voluit ⁊.d.Cardi. lꝫ.d.Ant.
nõ bene ſe apiat. Panor.in.c.iurauit de ꝓba.i prin.tꝫ idẽ
Succedit queſtio quid ſi aliqs ꝓmittat mulieri non acci
pere aliam mulierẽ niſi eã an p hec verba videt̃ eſſe ꝯctũ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

matrimoniuꝫ an ſponſalia an nihil actū ⁊ quid ſi ꝓmittat ꝙ aliā non habebit vxorem niſi eā ⁊ videt̃ dicendū ꝙ iſta v̄ba nihil īducant p tex.i.l.ſi ſterilis.§.penultimo.ff.de actionibus emp.vbi ſi ꝓmitto nō vēdere alij ꝗ̄ tibi p hoc tu nō potes cogere me vt tibi vēdā ergo nec iſta mulier poterit cogere ꝓmittētē ad matrimoniū nec ad ſpōſalia ⁊ hanc opiōnē ſequit̃ h̄ Joan.de ligna.⁊ ēt domi. Anto. vt.j.patebit.Contrariā opinionē ꝙ ꝑverba iſta non hēbo aliā niſi eā īducat̃ mr̄imoniū tenuit Joan.an. recte pōderāti theoricā ſuā ī additōi.in ſpecula.e.ti.in pricipio mot⁹ nā dictio niſi de nā ſui ē priuatiua actus q īportat̃ ꝑverba p̄cedētia ⁊ ponit ei⁹ ꝯtrariū.l.actōe.C.de trāſactōib⁹ regula peccatū ⁊ ibi no.de reg.iur.li.vj.⁊ ſi p̄cedēs diſpoſitio eſt negatiua ⁊ ſubiciat̃ v̄bū niſi p̄uat negatiuā diſpōnē ⁊ pōit affirmatiuā ⁊ ita bar.i.d.l.actōe ꝗ̄ ſic īꝓpoſito cū dicat̃ ꝙ nullā hēbo niſi te iſtud niſi p̄uabit negatiuā ⁊ ponet affirmatiuā quaſi dicā hēbo te ſꝫ p v̄ba hēbo te ꝯhitur matrimoniū vt pꝫ ex theorica p̄miſſa ꝗ̄ ⁊c.⁊ hanc opiōnē ſequtur do. Cardi.⁊ ēt Panor.qꝛ ex cōi vſu loquēdi iſta verba ſic interpetrant̃ vnde illi ſtabimus.c.ex litteris.ſ̄.eo.ti. Anto.reſpondet ad motiuū Joan.an.fatēdo ꝙ dictio niſi priuat diſpoſitionem p̄cedentem ⁊ ponit cōtrariū vt ſi p̄cedens diſpoſitio ſit negatiua dictio niſi īplicet affirmatiuā ſed non dicit̃ ī iuribus p Joan.an.allegatis ꝙ īplicꝫ magis affirmatiuā actus ꝗ̄ habitus vnde in ꝓpoſito cuꝫ iſta verba ꝓmitto ꝙ nō habebo aliā vxorem niſi te poſſēt ītelligi ſ̄ꝫ habitū ideſt ego ſuꝫ huius diſpoſitōis ꝙ ſi vnꝗ̄ accipiā vxorē nō accipiā aliā niſi te ⁊ ſic tunc accipiā te ⁊ hoc cāu vt plane pꝫ nō īportabūt verba actū matrimonij ergo dato ꝙ dictio niſi īplicet affirmatiuā nō īplicet affirmatiuā actus diſpoſitiui ſed habitū ⁊ volūtatē caſualeꝫ vt ſi qn̄ ego volā ꝯhere matrimoniū accipiā te. ergo hec verba nō poſſunt īducere matrimoniū .⁊ p iſta ſolutiōe do.Anto.facit tex.i.l.titia.ff.de manumiſſo teſtō ſ̄m ītellectū quē dat Bar.ad illā.l.in.d.l.actōe ī ſecūda colū.ſed cōmunis ē opīo Joan.an.⁊ ꝯ ſolutionē domi.Ant. facit naꝫ nō negat ipē qn iſta verba nō hēbo aliā niſi te ſint dubia vt poſſint importare habitū declarādo vt ſupra declaraui ſ̄m eū.Jtē vt poſſint īportare actū ideſt ꝙ habebo te ſed regula hic firmat̃ p Jo.an.⁊ oēs approbāt ꝙ vbi verba ſunt dubia interpetratio ſit ꝓ matrimonio vt poti⁹ dicamus ꝯctū matrimoniū ꝗ̄ aliter.c.ſi.ſ̄.de re iudicata. c.videt̃ ⁊ ibi notat̃.j.qui ma.accu.poſſunt. Succedit q̄ſtio quid ſi vir dicat mulieri ꝓmitto ꝙ nō mutabo te pro meliori vxore nec deteriori an inducat̃ mr̄imoniū ipſa r̄ndente plꝫ.⁊ ꝯcludūt cōiter hic doc.ꝙ ſic qꝛ poſito ꝙ iſta verba ſint ambigua interpetratio ſit ꝓ matrimonio ⁊ idē dicunt de ſimilibus queſtionib⁹.Sed qd ſi vir ⁊ mulier dicāt bibam⁹ ꝓ matrimonio.dicūt doc.ꝙ niſi ꝯſuetudo īterpetratur ꝙ hoc bibere īducat matrimonium dato ꝙ bibant nō īducit̃ matrimoniū bene fatent̃ ꝙ ſi aderetur v̄bū ꝯcto vel ſimile lꝫ p hoc verbū vel actū bibendi nō induceret̃ mr̄imoniū tamen ex ꝯfeſſiōe actus de p̄terito ꝓbaret̃.l.publia in ſi.ff.depoſiti.notat̃ in.c.ſi.ſ̄.de ſucceſſio. ab inte.⁊ ideo hec verba ꝓbabunt matrimoniū.Sed qd ſi dicant nō volo aliā niſi te ⁊ hoc cāu ꝯcludit Specu.eo. ti.ī principio ⁊ ſequit̃ hic Joan.d̄ lignano.Et dicūt ꝙ ex quo iſta negatiua non volo negat actū dictio niſi ponet ꝯtrariū ⁊ ſic ponet actū ideſt matrimoniū p notata.in.d.l.actionem ⁊ in.d.regula peccatū.Quid modo ſi mulier dicat viro non carnaliter me cognoſces nec vnquā ꝓmittā niſi intēdis ꝙ ſim tua vxor ⁊ ipſe iacens rē carnis pagit an iudicat̃ matrimoniū ⁊ lꝫ Joan.de lignano voluerit ꝙ ſic tamen Gaſpar Calde.⁊ Cardina.ꝯcludunt ꝙ nō naꝫ hic nō p̄ceſſerit mutuus ꝯſenſus nec matrimonij nec ſpōſaliū cū de ꝯſenſu viri n̄ appeat ergo copula ſubſequēs n̄ inducet matrimonium per ea que habent̃ in.c.is q fidem ⁊.c.ſi inter virum.j.eo.Et facit textus ⁊ ibi glo.no. in .c. illud.ſ̄.de preſumpti.vbi in dubio copula non probat matrimonium niſi appareat de conſenſu licet ſecus de iure

An ppinacio poculi facta in feminaz efficiat matrim[onium]

ciuili.l.in libere.ff.de ritu nup.¶ Sed qꝛ ī tex.dicitur qd̄ vir nō dꝫ dimittere niſi cā fornicatōis.quero corā quo iudice fiet iſta dimiſſio cuius fori ſit cā adulterij. vnde diſtiguite aut agit̃ de cā adulterij ſolū quo ad ſeperationem thori vt hic in exceptione.⁊ tūc ē fori eccleſiaſtici ita Uincen.in.c.tue.ſ̄.de ꝓcurato.Jo.an.⁊ cōiter ſcribētes in.c. ſi.de foro ꝯpe.li.vj.in.c.cū ſit generale.ſ̄ de foro ꝯpe. panor.in.c.gaudemus.ſ̄.de cōuerſiōe coniuga.aut loqmur quo ad penā criminalē iponēdam ⁊ tūc quo ad penā ſanguinis vt in.l.ꝗ̄uis.C.de adul.ē fori ſecularis nec pōt eē fori eccleſiaſtici p regulā.c.ſentētiā ſanguinis.ſ̄.ne clerici vel monaci.⁊ iſto caſu ēt quo ad ꝓbationē viculi mr̄imonialis lꝫ iſta ꝓbatio poſſet fieri corā iudice eccleſiaſtico de natura ſui p ea que habent̃ in.c.tuaꝫ.ſ̄.de ordi.cog. ¶ Tamē cum criminaliter agit̃ ad penā ſanguinis n̄ pōt iudex eccleſiaſticus recipere ꝓbationes etiam ſup vinculo matrimonij.qꝛ iſtud eſſet quodāmodo inſtruere cauſā ſanguinis ita Pe.de ancha.dicēs ſe cōſuluiſſe in repetitione regule ea que in col.xxxvj.de regu.iur.li. vj. faciunt q̄ notat Bal.in.l.quotiens.C.de iudi.⁊ idē Pe.de anch. in.c.diſpēdioſaꝫ de iudicijs ¶ Ang.de aretio ī maleficijs in verbo che hai adulterato.in antepenul.col. Quo aūt ad aliā penā criminalē ꝗ̄ ſanguinis. Panor.vꝫ tenere in locis p̄allegatis ꝙ ſit mixti fori ⁊ ſic poſſit tā corā ſeculari ꝗ̄ corā eccleſiaſtico tractari.⁊ ecōtra p.c.de b̄ndicto xxxij.q.j.lꝫ alij videant̃ tenere ꝙ ſit ſecularis tn̄ ſi mulier ignorāter cōmitteret adulteriū.peta qd̄ eſſet publica vox ⁊ fama ꝙ marit⁹ eēt mortu⁹ excuſaret̃ a pena ciuili adulterij ēt ſi cōmiſiſſet īceſtū puta qꝛ cū p̄ſbytero excuſaret̃ ignorātia iuris ſi diceret ſe ignoraſſe qd̄ eēt magis peccatū fornicari cum p̄ſbytero ꝗ̄ cū alio.nā iſta diſtictio delictoꝝ carnaliū.ſ.īceſtus fornicatōis ſtupri ꝓceſſit ex ſubtilitate ī uris qd̄ nō ē oībus ita notū generalit̃.§.cum ergo xxxvj.q.j.⁊ iō hijs caſib⁹ qn̄ mulier ignorat ſe cōmiſiſſe adulteriū iuſta cā ignorātie vl̄ qn̄ cōmiſit īceſtū ignorās iuris diſtinctionē cū excuſaret̃ a pena adulterij vl̄ īceſt⁹ vt no.i.l.ſi adulteriū.cū īceſtu.§.idē polioni.ff.de adulte. ⁊ ſic credat ſe ſolū cōmiſiſſe ſimplicē fornicatōeꝫ cū hec ſolū puniat̃ iure canonico ⁊ nō ciuili.c.nemo.xxxij.q. iiij. iō puniret̃ ſolū ī foro eccl̄iaſtico ita Fede.de ſenis in conſi. xcvij.qd̄ īcipit is mulier accuſata.Sed opere p̄ciū ē ſcire an marit⁹ teneat̃ alere mulierē poſt adulteriuꝫ.⁊ lꝫ Panor.in.c.ſi vir ⁊ ibi cōiter ſcribētes.j.de adulte.teneāt qd̄ ſic ⁊ limitat Panor.niſi ꝑſeueret ī crīe.tn̄ reperio Fe.de ſen.in cōſ.cxvj.ꝙ inci.d.Corrado facientē talē diſtictiōꝫ ꝙ aut adulteriū ē notoriū ⁊ nō tenet̃ alere.ſꝫ añ ſniaꝫ latā ſic imo ſi eā nō aluerit poterit vxor petere alimēta illi⁹ tēporis p̄teriti vſqꝫ ad tp̄s ſnie.Et no.ꝙ ꝓ lite ī cā adulterij tenet̃ marit⁹ de ſuo dare expēſa ad littigādū vxori.ita panor.i.c.ex p̄te.j.de accuſa.⁊ ſi marit⁹ ſine cā expulerit vxorē.⁊ ita expulſa moriat̃ n̄ ſuccedit ei p.l.vn̄ vir ⁊ vxor ita bal.i.l.vnica.ij.col.C.d̄ latina liber.tollēda ⁊ Cy.⁊ fulgo.in.l.j.C.vnde vir ⁊ vxor in.l.qd̄ in vxorem.C.de negocijs geſtis.Et vſqꝫ adeo exoſa eſt fornicatio inter coniugatos quod ſicut pro ſeuitia mariti vxōr poteſt ab eo recedere nec ſit ei reſtituenda niſi p̄ſtet cautionem.c.ex trāſmiſſa.c.litteras.ſ̄.de reſtitutione ſpoliato.ita ſi vir tenet concubinam in domo poteſt vxor ab eo recedere nec erit reſtituenda niſi preſtet cautionem de expellenda concubina ⁊ nō tenenda ita bald.in.c.j.in ſ̄a col.ſ̄.vt lit.nō conte.⁊ allegat bonā glo.⁊ ibi cōmuniter in ſimili no. i.l. nō aliter.ff.de vſu ⁊ habit.¶ Ultimo reſtat tradēda forma huius recōciliationis de qua tex .vel continentie Et dicite quod marit⁹ poteſt etiam inuitam vxorem adulteram reuocare ad ſe.Jnuitus autem non cogitur ita tex. et ibi communiter doc.in.c.gaudemus.ſ̄.de conuerſiōe coniuga.⁊ continentia hoc modo inducetur quia vxor adultera mittet̃ in monaſteriū.ſed tamen nō inuita qꝛ non cogetur intrare monaſteriū dicto.c.gaudemus. vbi doc.⁊.c. de benedicto.xxxij.q.j.⁊ in hoc differt pena detruſionis.

in mona/

in monaſteriū que criminaliter imponit̃ qꝛ tūc etiā nō vo
lens cogit̃ autētica ſed hodie.C.de adult.ab iſta que ciui
liter imponitur ꝓ obſeruatōe ꝯtinētie.d.iuribus. Quali/
ter autem ꝓbetur adulteriū. Lodouicus ꝯſilio.cccclı.ici
pit quedam mulier.

c　**Ex litteris.ii.** Js qs ꝯhẽt iurauit
ſi nō ſubeſt īpedimē
tū ꝑ cenſurā eccleſie ꝯhere ꝯpellit̃. Diuidit̃ in
duas ptes. Jn pͥa facti narratio. Jn ſcͣa deci
ſio ibi qꝛ igit̃. ¶ Notate ex textu ibi tā patres ꝙ̄ filij ꝙ
pꝛ pōt ꝯhere ſponſalia ꝓ filio.tex.eſt in ſimili in.c.vnico ꝺ
ſponſatiōe ipubeꝝ li.vj.vbi loqtur de matre. ¶ Nota ibi
ſub iuramēto ꝙ qs pt ꝓmittere factū alienū ⁊ iurare de
quo videbimus in glo. ¶ Nota ibi patre ꝯſentiente ꝙ fi/
lius ꝯhit ſponſalia patre ꝯſentiente facit.l.paulus .ff.de
ſtatu homi.h̄ tn̄ potiꝰ ponit facti accidentiā ꝙ̄ iuris neceſ
ſitatē qꝛ ſine ꝯſenſu pꝛis bn̄ pōt filius ꝯhere ſponſalia ⁊
matrimoniū.c.cum apud.j.eo.⁊ ibi videbimꝰ.d.c. vnico.
¶ Nota ibi ſe recipere ꝙ ꝑ hec verba te recipere i vxorē
iducunt̃ ſponſalia de futuro ⁊ ē rō qꝛ verbū recipe īpor/
tat factū extrīſecū ⁊ dixi latius i.c.ꝓxie ꝓcedēti. ¶ Nota
ibi cū moneas ꝙ nō ſolū rōne peccati iā cōmiſſi eccl'ia hꝫ
ꝓtātē i laycos .c.nouit.ſ.de iudicijs ſed ēt rōne peccati
de futuro ꝯmittēdi vt euitet̃ ⁊ in hoc ē allegās iſte tex.ſꝫ
d.Anto.qꝛ ad excludēdū pctm̄ de futuro ex offō ſuo ne/
mine inſtāte ꝓut hic vbi nemo excitabat offm̄ iudicis pt
iudex eccleſiaſticus cogẽ laycos ad abſtinēdū a peccato
⁊ facit regula vulgata.l.fi.C.i qbus cau.in integrū reſtitu
tio nō ē neceſſaria qꝛ meliꝰ ē añ vulneratā cām occurrere
⁊c.facit tex.in.c.oblate ⁊ in.c.ꝯſtitutis.j.de appellatōibꝰ
i.c.cū nobis oli.ſ.de electio. Ultimo nota formā cogēdi
ſpōſos ad purificāda ſpōſalia qꝛ dēnt moneri vt id faciāt
⁊ ſi nō fecerit iuſta cā nō apparēte debēt cogi ꝑ excōmu
nicatōem ⁊ videbimus i glo .in verbo cōpellas. ¶ Et ca
pio glo.in verbo patres.habetis pꝛīo ex glo.ſm̄ itellectū
domi.Anto.hic eē caſum ꝙ lꝫ nō valeat ſtipulatio facti
alieni iuribus allegatis in glo.tamē i ſpiritualibus ē ſpe
ciale ⁊ de equitate canonica vt ꝓmiſſio facti alieni reſol/
uat̃ in ꝓmiſſionē facti ꝓpꝛij.ſ.factuꝝ curatuꝝ quo cāu vꝫ
ſtipulatio .l.in illa.ff.de ver.obli. Mouet̃ domi. Anto.ꝓ
hac pte.nā videmus ꝙ de equitate ꝓtoria ſtipulatio i ꝓ/
toꝛijs puta de iudicio ſiſti reſoluitur in factuꝝ curatuꝝ. l.
quotiēs aliū.ff.de verbo.obligatio.ergo ita de equitate
canonica reſoluet̃ ꝓmiſio facti alieni in factuꝝ curatuꝝ ꝙ
alius faciet ⁊ erit magni effectus qꝛ hoc cāu ēt ſi pena eſ
ſet adiecta nō facto quo cāu vꝫ ꝓmiſſio pene.§.ſi qs aliū.
Inſtituta.de inutili ſtipulatōe tn̄ lꝫ regulariṫ pena cōmit/
teret̃ ex non facto non attēto an qui ꝓmiſit aliū factuꝝ fe
cerit ꝙ potuerit vel ne tamen hoc cāu nō cōmittet̃ pena ſi
fecit ꝙ potuit ꝓmittens factū alienū ex quo de equitate
canonica reſoluit̃ in curatuꝝ allegat glo.notabilē.lxiij.di
ſtictiōe.c.tibi domino in fi.lxxxi.diſtictōe.i.xxx.q.ij.c. vni/
co.⁊ ꝙ voluit fede.de ſenis in ꝯſi.cxxij.ꝙ incipit. queſtio
talis quidā ſcolaris. ¶ Et ꝓ intellectu glo.noſtre decla/
rato ſm̄ intellectū do.Anto.facit tex.in .c.ſicut ex litteris
j.eo.facit tex.⁊ ibi Panoꝛm.in.c.ex reſcripto.ſ.de iure iu
rādo.voluit Ange.⁊ Imo.in.l.inter ſtipulantē in pꝛīn. ff.
de verbo.obligati. Bal.in.l.fi.C.de non numerata pecu/
nia. ¶ Alio modo ſm̄ Cardina.intelligitur iſta gl.⁊ tex
tus noſter ꝙ ſpeciale ſit in ſponſalibus ⁊ matrimonijs vt
valeat promiſſio facti alieni vt reſoluatur in facturum cu
raturum ⁊ hic intellectus fuit gloſ.xxx.q.ij.c.vnico.⁊ vo/
luit Bal.in.l.fi.C.eodē.alius eſt intellectus domini Car
dinalis.hic ⁊ etiā Panoꝛmita.qui fuit glo.in dicto.c.vni
co.xxx.q.ij. Quod hic ideo valet promiſſio facti alieni qꝛ
īteruenit iuramentum quod habet naturam vt actio va
leat vt poteſt iuxta glo.notabilem in.l.cum pater.§.filius
matrem.ff.de legatis ſecūdo .⁊ eſt tex.in.c. quanto ⁊ ibi
ponderat pau.⁊ Imo.de iureiur.⁊ Imol.in.c.veniens.el
grando de iu.iur. Barto.in.l.cum quis.§.codicillis.ff.de
lega.iij.idō in ꝓpoſito licet pater iurauerit factū alienum
ideſt ꝙ filiꝰ accipiet in vxorē iſta ſtipulatio vꝛ nō valẽ tn̄
reſoluet̃ i factuꝝ curatuꝝ ⁊ ſic valebit eo modo quo pōt.
¶ Sed oppoꝛtune poſt zochū querit̃ aliqs iurat aliquā
iſciā ⁊ abſentē ducẽ q̄ poſtea certificata ratificet.ho.d.ꝙ
firmāt̃ ſpōſalia ita qō ſi eā poſtea cognouerit erit mr̄imo
niū ꝓſumptū de ꝯuer.ꝯiu.ex parte de iure iuran.ſi vō ⁊ ꝓ
ea iura q̄ dicūt ꝙ pōt ꝯhi int̃ abſ̄s.ff.de diuoꝛ.l.ea q̄ not.
gl.d.c.ex parte.de hoc de ꝓcu.c.fi.li.vj. Itē iuramētū ſer
uare dꝫ.d.c.ſi vō.⁊ hec ꝓcedūt ſi vir remanſit in pꝛiſtino
conſenſu ſecus ſi penituiſſet anteꝙ̄ illa ratificaſſet. d.c. j.
cum no.de ꝓcu.li.vj.⁊ de matrimonio ꝯcto inter abſen/
tes ⁊ qd ſi mutet̃ volūtas ⁊ qd ſi erratū ē ꝑ do.anto. i cō
ſi.lxiiij.quod incipit. A.habuit.glo.in vbo ſub iuramēto
ibi.infra.de delictis pue.capitulo pꝛimo hētis ſolutioneꝫ
ad ꝯtrariū.c.pueri.⁊.c.paruuli.xxij.q.v.quod ibi idō ꝓhi/
bet̃ iurare puer qꝛ ꝓſtabit̃ iuramētū circa effectū cuiꝰ non
erat capax puer circa effectū teſtimonij ferendi. Idō non
cogitur iurare. Secus eſt regulariter dūmodo ſit doli ca
pax qꝛ ſi iurauerit bn̄ obligat̃.d.c.tn̄.lꝫ hec ſolutio ſit cōiſ
⁊ vera ille tex.in.c.pueri.multū obſtat vbi indiſticte nō at
tēto an in teſtimonio ferendo nec ne annullat iuramētum
pueri.ſed dꝫ limitari ꝑ.d.c.j.niſi ſit doli capax imo voluit
h.d.anto.quod ſi puer dixerit teſtimoniū cum iuramento
⁊ falſum dixerit lꝫ ꝓduci nō dēret punit̃ de piurio ⁊ facit
qꝛ ſuū dictū nō eſt ex toto nullū qꝛ generat idiciū aliqua
le.l.j.§.impuberes.ff.ad Silanianum notat bar.in.l.mari
tus.ff.de queſtio.panoꝛ.in.c.j.ſ.de confeſ.bal.in.l. ſuos.
.C.de teſti.in glo.ibi.c.is q. Habetis pꝛimā opinionē qō
ſi ego ꝓmitto accipẽ vnā ex quatuoꝛ filiabꝰ Titij.⁊ ipſe ac
ceptant ⁊ ita iurat̃ poſtea cū vna tn̄ ſequit̃ copula quod
inducit̃ cū iſta ꝓſumptū matrimoniū.⁊ ita tenet Hoſti. ⁊
pꝛima facie inclinauit.domi.anto.lꝫ poſtea recedat ⁊ teneꝫ
Panoꝛ.pꝛimo ꝑ fundamētū glo.c.de illis.⁊.c.is q fidē.ſꝫ
illa nō obſtāt qꝛ loquūtur qn̄ pceſſerat conſenſus cum
certa pſona hic āt erat incerta.⁊ incertitudo perſone vi/
ciat ſpōſalia.l.gnāli.el.j.ff.de ritu nup.noſtrates.xxx.q.v.
Secūdo mouet̃ nā ſecuta copula plus attēdit̃ ille actus
ꝙ̄ ꝓcedēs ꝯſenſus. Sꝫ hic lꝫ pꝛecedēs cōſenſus ſit icertꝰ
copula eſt certa.ergo iducet̃ mr̄imoniū hoc ꝓcedere qn̄
ante copulā cōſenſus aliqs ꝓceſſiſſet lꝫ cōditionalis vel
de futuro.hic aūt nullus ꝯſenſus ꝓceſſit.tū qꝛ iualidat̃ ra
tiōe icertitudinis pſone tū qꝛ in matrimonio ꝯſiderat̃ cō
ſenſus qn̄ eſt mutuus ⁊ non aliter .hic autem non potuit
mutuus eē ex pte puellaꝝ qꝛ icertū eſt de qua ſentiat.⁊ idō
illa nō pōt dici ſibi coꝛeſpondere in volūtate. Tertio mo
uētur qꝛ in dubio ꝓſumimus pꝛo matrimonio.c.fi.ſ.de re
iudica.quod ꝓcedit qn̄ matrimoniū habet ſua ſubſtātia/
lia ideſt certam pſonā cū qua contrahitur ⁊ cōſenſuꝫ mu
tuū que hic deficiūt. ¶ Quarto mouet̃ Panoꝛ.nam i du
bio nō debemꝰ ꝓſumere quod qs vellit in peccatū icidet̃
c.eſtote.j.de regu.iur.l.ſi conſtat.C.de cōpenſationibus.
ſed ſi non diceremus quod iſte habuit copulam cum hac
puella animo purificandi matrimoniuꝫ ⁊ cauſa eligendi
pꝛeſumeretur peccatum foꝛnicationis quod non eſt dicē
dum.ergo cū per hoc videat̃ per copulā eam eligiſſe ⁊ co
pula interuenit videbunt̃ purificata ſpōſalia in mr̄imoniū
Sed fallit̃ quia in matrimonio vſqꝫ adeo canō attendit
cōſenſum in matrimoniū ꝙ potius pꝛeſumit peccatū ꝙ̄
matrimoniū vbi nō apparet ꝙ ꝓceſſit copulam cōſenſus
in matrimoniū .c.illud .⁊ ibi bonus tex.ſ.de pꝛeſump . in
glo.in fi.habetis ſecūdam opinionē quod iſta ſpōſalia nō
valuerit nec ꝑ copulā cenſeantur purificata. ſed ratione
iuramenti quod interuenit cogatur iſte hanc accipere in
vxorē nam claꝝ eſt hunc iuraſſe de accipiēdo vnā ex iſtis
quatuoꝛ claꝝ eſt quod cōſumauit copulā cū vna ⁊ ſic ſeq
tur iuris effectus ideſt affinitas ꝯcta cum alijs tribus pp
quā impeditur eas accipere.c.diſcretionē.j.de eo qui co
gno.conſan.vxoris ſue.nō ergo pōt accipere aliquam ex
dictis tribus ergo reſtat ſolū iſta cū qua copulā ꝯſumma

nit quã põt accipere ⁊ ſi nolet eã accipere eẽt piur⁹ vnde
rõne piurij vitãdi cogiꝛ illã accipere ⁊ hanc opionẽ tenꝫ
hic Joan.an.⁊ domi.An.ꝯcluſiue adducũt fundamẽta
certitudis ĩ gl.allegata ꝑterea adducit Joannes an. naꝫ
matrimoniũ reqrit ſimultaneũ ⁊ mutuũ ꝯſenſum. c. cum
apud.j.eo.qui ħ nõ ĩteruenit ex quo mulier ĩcerta ꝑterea
adducit nã ſi ſponſalia valerent eẽt neceſſe dicere ꝙ nul/
lã ex iſtis quatuoꝛ poſſit accipere pp publicã honeſtatẽ ꝗ
reſultaret ex ſpõſalib⁹ validis ꝓhibereꝛ ſꝫ oĩa tolluntꝛ ſm
Hoſtien.qꝛ fatendũ ẽ ſpõſalia a pꝛĩcipio fuiſſe incerta ⁊
ſub tacita quadã ꝯditõe ꝙ ꝓmittit accipere quã elegerit
⁊ iõ nõ naſciꝛ publica honeſtas nec veꝝ ẽ dicẽ ẽt de ꝑſen/
ti ꝯſenſum adeſſe.ſed copula ſubſequẽs opaꝛ purificatio
nẽ illius tacite ꝯditõis qꝛ vꝛ nũc ꝯſentire ⁊ eligere iſtam
⁊ iſtud opaꝛ certificationẽ ꝑſone ⁊ mutuũ ꝯſenſũ nec eſt
abſurdũ ꝙ iſta opeꝛ ex quo vnũ venit ĩ ꝯſequẽtiã alteri⁹
Inno.ħ vult ipſe ꝙ nec erũt ſpõſalia nec matrimoniũ nec
ꝑtextu iuramẽti cogeꝛ ſꝫ poterit aliũ accipẽ.moueꝛ rõne
ĩcertitudis hoc addito ꝙ iuramẽtũ nõ addit aliqd quo
ad vĩculũ mꝛĩmõiale ĩpi mꝛĩmonio nec ⁊ ſpõſalib⁹ ⁊ vidi
mus i.c.ꝑterea.ſ̃.co.ergo ſi ſpõſalia ꝓdicta nõ valẽt nec
mꝛĩmoniũ ⁊ iuramẽtũ nõ opaꝛ in vĩculũ matrimoniale.ḡ
nec opabiꝛ in caſu nr̃o.d.Cardi.tꝫ ħ mediã viã dicẽs veꝝ
eẽ ꝙ nec ꝑtextu iuramẽti nec ſpõſaliũ nec mꝛĩmonij. iſta
mulier cognita poterit petere hũc ĩ viꝝ qa nõ interuenit
conſenſus mutuus nec v̾ba ꝯctus directa ſũt circa eã . co
pula ãt vbi ꝯctus nõ ꝓcedit nõ ĩducit ꝯctum vt vidimus
heri i.c.ex pte.ſ̃.eo.⁊ hoc mõ ſaluaꝛ opio Inno. vult tñ
ꝙ qꝛ iuramẽtũ dirigit obligationẽ in deũ.c.debitores. ſ̃.
de iure iurã.ꝙ iſto caſu ex offõ cã piurij vitãdi iudex poſ
ſit cogere hũc ad ꝯhẽdã cũ hac muliere cũ qua copulam
ꝯſumauit ⁊ ſic fateꝛ ꝙ copula nec ſpõſalia nec mꝛĩmoniũ
ĩducit nec purificat hoc caſu.ſꝫ rõne peccati cogatur iſte
hãc accipere.nã alias accipere nõ põt pp ꝯſanguinitateꝫ
ex copula natam vt.ſ̃.dixi ⁊ hoc modo ſaluaꝛ glo.noſtra
Et ex ꝓdictis infert hic Hoſtien.ad aliã queſtionẽ pone
ꝓmiſi duci mediolani accipere vnã ex ſuis ſubiectis ⁊ ita
iuraui ꝯſumaui copulam cũ vna qd iuris.⁊ dicit ꝙ hoc ca
ſu non erit matrimonium ⁊ ẽ rõ differẽtie a deciſione ꝓ/
xime queſtionis ſm ipm Hoſtien.ad hanc qꝛ ibi pp con
ſummatã copulam erat nata affinitas cũ alijs ſororib⁹ ⁊
ita cogi debuiſſet ꝯhere cũ iſta vñ magis de facili ꝑſumi/
mus mꝛĩmonium cũ hac ſecus in cãu noſtro qꝛ lꝫ ꝯſumet
copulam cũ vna ſubdita ducis non pp hoc impeditur ac
cipere vnã aliã quia ex hoc naſcaꝛ ꝯſanguinitas tñ tenen
do opinionẽ glo.noſtre nõ indigemus iſta ratione affini/
tatis ⁊ in dicto veꝝ eſt dictum Hoſtien.⁊ cõmuniter tene
tur ſed quid ſi ꝓmitto accipere vnã ex filiab⁹ titij quã ele
gero ⁊ ipſe conſentiunt interuenit iuramentum ⁊ poſtea
copula cũ vna an erit matrimonium cum iſta ⁊ dicit Ho
ſtien.ꝙ ſic ⁊ cõiter approbaꝛ qꝛ veruꝫ eſt dicere ſingulas
iſtas mulieres ꝯſenſiſſe ſub hac ꝯditiõe ſi eã elegerit. ſed
copula hꝫ vim purificationis ꝯditõis.c.de illis.j. de con
ditione appoſita ergo erit matrimoniũ ⁊ ſi dicatur quare
ſecus in queſtiõe glo.Aſſignat do.Anto.rõnẽ qꝛ ibi ꝯſen
ſus fuit nudus ⁊ purus ⁊ ideo ſtatim rõne incertitudinis
viciatus hic aũt fuit ſub cõditõe ſuſpẽſus ⁊ ꝯctus referꝛ
ad tp̃s purificare cõditiõis.ſ.qꝛ ipa purificatio cõditio/
nis videtur ineſſe ĩ ꝯctu ergo ex quo poſtea certã eligit vi
detur ꝯſenſus ille fuiſſe certus a pꝛincipio ⁊ ideo reſultat
matrimoniũ ꝑ copulã que cõditionẽ purificat.¶ Queꝛt
poſtea docto.de matrimonio cũ abſente ꝯcto de quo di
cite vt in.c.ſi.de ꝓcurato.li.vj.¶ Glo. in verbo compel/
las ibi.ſ̃.eo.c.ꝑterea.hec pꝛima ſolutio repꝛobatur quia
paria ſunt dicere hec decretalis loquitur de rigoꝛe illa de
equitate ac ſi diceretur illa coꝛrigit iſtam ita glo. in lege
cotem.§.qui maximos.ff.de publici.⁊ glo.in.l.ſi cum her
mes.C.locati ſed legum coꝛrectio eſt vitanda capitulo cũ
expediat de electi.in ſexto.¶ In.glo.ibi ecce ibi. xxiiij.q.
iij.c.tam ſacerdos. glo.repꝛobat ſecundam ſolutionem

⁊ bene dum dicebatur ꝙ iſti nõ cogũtur pꝛeciſe ſed cauſa
tiue.qꝛ imo pꝛeciſe coguntur ratione iuramenti vt dicit
glo.Et ſic nota glo.iſtã ꝙ in obligationibus facti licet re
gulariter quis nõ cogaꝛ facere pꝛeciſe.tñ ſi interuenit iu/
ramẽtũ cogiꝛ pꝛeciſe facere ꝯcoꝛdat glo.in.l.ſi pecuniam
in pꝛi.ff.de cõdicti.ob cãm voluit Bal.ĩ pꝛeludijs feudo
rũ in.viij.col.in.l.vnica.in.viij.col.C.de ſentẽtijs queꝑ eo
ꝙ intereſt Panoꝛ.⁊.d.Anto.in.c.veniẽs.ſ̃.de iureiurã.⁊
de hoc pe.d.Anto. Panoꝛ.Imo.in.c.per tuas .ſ̃. de ar/
bi.ꝑ Imo.⁊.d.An.i.c.j.ſ̃.de iudicijs.ꝑ.d.Anto.in.c. ſi. j.
ne ꝑlati vices ſuas ⁊ ibi ẽ cãus.ſm eũ ꝓ opie gl.noſtre ꝑ
Imo.i.l.ij.§.penultimo.ff.de donatio.ꝑ Lodo.i.l.ſtipula
tiones non diuidũtur verſi.celſus.ff.de verb.ob.in rubꝛi/
ca.ff.de arbi.in.xxiiij.col.in.l.hereditatẽ.ff.ð dona.¶ In
glo.ibi.c.vt cõſtitueretur.nota ex iſta glo.qȯ iudex eccꝉia
ſticus ẽt iter meros laycos rõne peccati cõmittendi põt
exercere iuriſdictionem ⁊ ex officio vices ſuas iterponeꝛ
ne peccatũ cõmittaꝛ ⁊ glo.allegat cõcoꝛdãtes In.ſi.glo.
non bene aperit ſolutioneꝫ ad ꝯtrariũ.d.c.requiſiuit vñ
dicite ſm cõiter ſcribẽtes.⁊ hic ⁊ ibi ꝙ ſi iuſtam cauſã hꝫ
ſpõſus vel ſpõſa nõ purificãdi ſponſalia in matrimonium
puta pp odiũ ſupueniẽs iter eos foꝛnicationẽ vel ſimilia
iſto caſu loquiꝛ.c.reqſiuit. qꝛ monẽdi ſunt vt purificent
ſpõſalia nõ cogẽdi ex quo iuſtam hẽnt cãm. ¶ Si auteꝫ
nõ hẽnt iuſtam cãm vel nõ hꝫ alter ex eis ꝓcedit tex. nr̃
vt pꝛio moneanꝛ deinde per cenſuram cogãtur ſi moniti
nõ obtemperauerint.Et ad hãc cõpulſionẽ vide notabile
cõſilium. Panoꝛ.in.cõſi.xlviij.Incipit attingã quodlibꝫ
in tertia col.⁊ ibi an ſponſalia diſſoluantur in continenti
⁊ facit.c.quemadmodũ de iureiurã.ſubicit tamen Jo.an.
ꝙ poſt excõmunicationem ſi viderit iudex iſtũ eſſe perti/
nacem ⁊ omnino excõicationem nihil ꝓdeſſe debebit ab/
ſoluere eũ etiam nõ petentem ⁊ ſic abſolutio impendatur
non petenti de quo i.c.ſignificauit ⁊ ibi videbimus poſt
gl.j. de eo qui duxit ĩ matri.quã polluit ꝑ adulteri.⁊ hãc
ſolutionem ad dicta ꝯtria voluit glo.xxvij.q.ij.§. ex hijs.
¶ In glo.ibi rõnabilis cauſa in ſi.qualiter diſſoluãꝛ vel
ĩpediãꝛ ſpõſalia dixi in.c.de illis .⁊ aliquid i.c.ad audiẽ/
tiam.ſupꝛa codẽ.

n **On eſt vobis.** Pater cõpelli/
tur ꝑ cenſuram
eccleſiaſticam reſtituere vxorẽ ſuã filio quã de
tinet .h.d.Diuiditur in duas ptes . in pꝛimo
narrat factum.In ſecunda ꝓuidet.ſecunda ibi nos itaqꝫ
¶ Nota ex tex.nr̃o ibi ĩcognitũ qȯ dictio ĩponit magis ꝑ
uationẽ ſiue negationẽ ei⁹ cũ quo cõponiꝛ.⁊ iõ ĩcognitũ
ħ dꝛ ideſt nõ cognitũ.faciũt no.i.c.j.ſ̃.de poſtu.ꝓla. Nñ
qꝫ tñ auget ſignificatũ ei⁹ cũ quo cõponiꝛ.l.gallus.§.ille
caſus indifficilis ideſt valde difficilis.ff. de libe. ⁊ poſtu.
¶ Nota ibidẽ ꝙ fcã pꝛĩcipũ ⁊ illuſtriũ ꝑſonaꝝ vꝉ aꝉs fa
cta egregia ⁊ nota digna non ꝑſumunꝛ incognita ⁊ ideo
dicit textus in.c.cũ illoꝝ.j.de ſenten.excommu.circa finẽ
quod in facto notabili veriſimiliter non ꝑſumiꝛ nec tole/
raꝛ ignoꝛãtia ẽt ſi ſit de antiquo .¶ Nota ibi vxores qȯ
ꝓ diſcoꝛdia quã quis habeat cũ marito nõ ẽ licitũ ei⁹ vxo
rẽ detinere ⁊ poteſt eẽ duplex ratio. Pꝛimo qꝛ cum ſint
duo in carne vna non dẽnt ſepari.l.poſſeſſionũ .C. cõmu
nia vtriuſqꝫ iudi.Item qꝛ ꝓ diſcoꝛdia liber homo nõ ẽ de
tinendus.c.latoꝛ .ſ̃.de pigno.habeꝛ i.c.ex reſcripto. ſ̃.de
iureiuran.in.l.obeſ.C.de actionibus ⁊ obligationibus ⁊
ideo dixit hic Gaſpar Calde.⁊ domi.Cardi.ꝙ licet pa
ter poſſit vendere filium neceſſitate famis. l.j. ⁊ ſecunda
.C.de patribus qui filios diſtra.tamẽ maritus nõ poterit
vendere vxorẽ ⁊ faciũt que dicã.j.quia vxoꝛ non eſt ita i
poteſtate viri ſicut filius in poteſtate patris.¶ Nota ex
tex.ibi iuſtum ⁊ honeſtum quod attendendum eſt non ſo
lũ quod eſt iuſtum ſed etiam quod eſt honeſtũ tex.i.c.ma
gne.ſ̃.de voto tamen iuſtum pꝛeponderat honeſto regu
lariter ⁊ qꝛ rigoꝛ ſcriptus pꝛefertur equitati non ſcripte.
l.placuit.C.de iudi.habeꝛ in.c.j.ſ̃.de mutua peti. ¶ No
ta ibi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ta ibi petant ꝙ filius pōt agere ꝯ patrē ꝓ vxore ſua recuperāda. Et ſic habetis caſuꝫ ꝙ lꝫ dicaꝛ ꝙ lis nō pōt eē inter patrē ⁊ filiū niſi in caſibus exceptis nec ibi exprimitur iſte caſus.l.lis nulla.ff.de iudicijs tñ iſte eſt ēt de caſibus exceptis.gl.tñ cōiter tꝫ ꝙ de iure cāonico nō ꝓcedat.l.lis nulla qꝛ lꝫ in crīalibus filius nō poſſit accuſare regulariꝛ patrē.c.ꝓhibeanꝛ.ij.q.j.tñ in ciuilibus pōt ēt in iudicio filius agere ꝯ patrē idiſtincte.ita gl.ꝑ illū tex.in.c.queriꝛ.ij.q.vij.gl.in.c.fi.de iudicijs lib.vj.in.c.ex pte.š.ꝺ reſtōne ſpolia.in.c.ſi eccľia.xxiij.q.iiij.tñ cōiter doc.hic ⁊ in.d.c.ex pte ⁊ in.d.c.fi.tenēt ꝙ imo regula dicte.l.lis nulla procedat de iure canonico mouenꝛ ꝑ tex.in.d.c.fi.in fi.per locum a ſpeciali.¶ Nā ſpeciale eſt in beneficialibus qꝛ in eis nō attēdiꝛ patria poteſtas an filius poſſit ſtare i iudicio ꝯ patrē ⁊ ꝯ quēcūqꝫ aliū ergo regula ſtat firma i bis in qbus attendiꝛ patria poteſtas ⁊ eodeꝫ mō pōt dici ad textū noſtrū ꝙ qꝛ in matrimonialibus de iure cāonico nō attēdiꝛ patria poteſtas iō in eis poſſit filius ſtare in iudicio ꝯ patrē. Gaſpar tñ Calderini. d.Anto. ⁊ q poſt eos ſcripſerūt hic tenent ꝙ hic ſit ſpeciale qꝛ tractareꝛ de periculo aīe ⁊ peccato pp dubiū fornicatōis ꝙ iminet ſtantibus viro ⁊ vxore ſepatis ⁊ ideo faciūt ibi regulam ꝙ vbi tractaꝛ de peccato vel piculo aīe filius poſſit ſtare in iudicio ꝯ patrē per hunc tex. ¶ Nota ibi maneatis iuncta ſuꝑſcriptione ꝙ qñ vxor detinetur nec reſtituitur marito maritus pōt habere recurſum ad iudicē eccleſiaſticuꝫ vt faciat ſibi reſtitui vxorē de quo in gl. ¶ No. ibi ⁊ ſi iuſta ſm Car. ꝙ dato ꝙ factū ſit notoriū,put hic erat vt patet ex principio ibi arbitramur incognitū iudex tñ ad cenſuram ꝓcedere nō pt ſine monitōe de quo an in notorijs debeat ꝓcedere monitio in.c.veſtra.š.de cohabitatōe clericorū ⁊ mulie.⁊ in.c.ad noſtrā.š.de iureiuran.⁊ dixi i.c.cū ſit romana.š.de appel. ¶ Nota ex tex.ibidē ſm Cardia. ꝙ ſicut excōicatio nō ē ferēda niſi ꝓmiſſa citatōe ⁊ i partis ꝯtumaciā.c.ſacro.j.de ſnia excōicatio ita ⁊ interdictū. Dicit tñ ipſe poſt Inno.in.c.j.j.de exceſſi.plato. ꝙ differētia in hoc ē inter interdictū vel ſuſpenſionē ex vna pte ⁊ excōicationē ex alia qꝛ excōicatio nūquā fertur ab homine niſi ꝓcedēte ꝯtumacia dato ꝙ milies alias ſit delictū cōmiſſum.c.epi.vbi gl.notat.xj.q.iij. Interdictū vero aut ſuſpenſio ex ſolo delicto abſqꝫ alia ꝯtumacia bene fieri poſſunt dixi de hoc in.c.ad hec qm̄.š.de appell. ¶ Nota ibi terra ꝓuinciaꝝ iuncta ſupraſcriptione littere que dirigitur abbatibus ⁊ alijs eccľiaꝝ ꝑlatis ꝙ appellatōe ꝓuincie ꝯtinetur ēt territoriū inferioris ab archiepō lꝫ proprie ꝓuincia dicatur archiepi dioceſis epi territoriū iferiorū vt pꝫ ex notatis in.c.j.de officio ordi.lib.vj.i.c.romana de appellatio.eo.lib.in.c.j.de exceſ.ꝑla.eo.lib.in.c.paſtoralis in principio.š.de offō ordia. Gaſpar tñ Calderi.dixit ipē ꝙ cū v̄ba poſſint capi ꝓprie nō debemus iꝓpriare ea.l.nō aliter cū vulgaribus.ff.de le.iij.vñ intelligit ipē ꝙ ꝓpterea in littera dicatur ꝓuiciaꝝ veſtraꝝ qꝛ ſupraſcriptio dirigebatur regulariter ad prelatos Anglie in qbus erāt aliq archiepi. ¶ Et iō pp eoꝝ admixtionē cū alijs papa hoc v̄bo vſus eſt ꝓuinciaꝝ ſicut videmus in ſiſi ꝙ lꝫ in collegio Cardinaliū ſint aliqui q nō ſunt epi ſꝫ diacōi vꝛ ꝑſbyteri Cardinales tñ pp epōs admixtos papa appellat eos fratres cū de oibus loquitur vt habetur in ſalutatione ſupra huius voluminis ⁊ ſexti ⁊ clemētine. ¶ Et faciunt q̄ notat Specu.in titulo de reſcriptis ꝑſtatione in §.ratione forme circa principiū ⁊ facit gl.no.in ſiſi in.c.j.de iure patro.libro.vj.vbi pp communionē quā qs hꝫ cū ꝑuilegio gaudet eiꝰ ꝑuilegio. Hoſti.hic dixit ꝙ cū ad ſolū archiepm ſpectet interdicere ꝓuinciā qñ delictū totam ꝓuinciā reſpicit.c.iij.ſupra de inſtitutionibuſ ⁊ hic papa mandet interdictū fieri generale locoꝝ in qbꝰ iſte mulieres detinētur vel trāſferūtur ⁊ ſic hoc mandatū de iterdicendo in genere reſpicit totā ꝓuinciā licet in ſpecie vēiat verificandū ſolū de illo loco in quo mulieres iſte detinentur vel transferūtur. Ideo cū hoc mandatū nō poſſit impleri niſi per ipſos archiepōs refertur ſupraſcriptō ad eos ⁊ papa cū miniſterio vſus eſt v̄bo ꝓuinciaꝝ veſtrarū quaſi in hoc denotet qꝺ ñ vult alloqui inferiores. Cardi. reprobat hunc intellectū.qꝛ illa v̄ba abbatibus ⁊ vniuerſo clero eſſent ſupflua ſi ſolū mandatū dirigeretur ad archiepōs.nec obſtat dū hoſti.dicit qꝺ ſoli archiepi poſſūt ꝓuinciā interdicere qꝛ fateor ex poteſtate ordinaria. Sꝫ hoc interdictū in caſu noſtro feretur ex poteſtate delegata. Sed aliter ēt ſoluitur.nam hic papa cū mandat iterdictum gnāle fieri. Mandat gnāliter oibus clericos vt locum illū interdicant ſpecialiter in quo mulieres iſte detinentur.vel ad quē transferentur. Et hoc bene poſſunt facere inferiores ab archiepō. Si loca illa ſunt de eorū territorio.cle.j.⁊ ibi no.de ſen.excō. Et iō melior videꝛ itellec. Calde.vel cōis. Et iſte tex.ponderaꝛ per Gemi.in.c.tibi qui.de reſcrip.in.vj.ad praticā curie que habet vt executores factis ꝓceſſibus executorialibus ſubdelegant poſtea vices ſuas generaliter.ꝑ illā cla. Ceterum cū ad vlteriorē ⁊c.vniuerſis ⁊ ſingulis ⁊c.⁊ quicūqꝫ clericus poterit hanc ſubexecutionē ſuſcipere ⁊ exeq. Tñ pōderat gl. ibi facere in ꝯriū Et ꝯriū ego ꝯſului in ciuitate noſtra.ꝙ talis datio generalis nō valet.de iure nec poſito ꝙ de cōſuetudine valeat poterunt aſſumere tales ſubexecutores cāe cognitionē.⁊ ꝓnunciare de iure tertij poſſeſſorio.⁊ ꝙ nō valeat ſubdelegatio hmōi tꝫ Lap.allega.cxxvij.icipiēte Anaſtaſiuſ canonicus. Et ad iſtū tex.rñdebā qꝺ ſiue teneamus intellectum hoſti.nihil facit qꝛ ſcribebatur archiepis ⁊ ſic alias ordinarijs in ꝓuincia ſiue teneamus intellectum cōmunē tunc dicebā qꝺ tunc valuit ſubdelegatio qꝛ papa ex certa ſcia hanc delegationē generalē faciebat ⁊ valet tunc gl.in terminis in.c.ad hec.š.de reſcrip.circa finē. ¶ Nota ibi dōec fuerint caſum qꝺ interdictū poteſt limitare ꝓferri.ita vt cā ceſſante ceſſet interdictū de quo ēt in ſimili dicitur idē de abſolutōe vt ceſſante cā pp quā lata ē vel finito tpe incidit quis de nouo in ligamine vt ē gl.in.c.fi.j.de matri.cōtrac.con.interdi.ec.⁊ ibi videbimꝰ ⁊ facit qꝺ notat ang.in.l.ſi vnus.§.ſi cū reo.ff.de pa. Inno.in.c.ad hoc qm̄ ⁊ ibi bal.š.de appel.bal.in.c.inter.š.de cōſue. Et in hoc eſt differentia inter excōmunicationē ex vna parte interdictū vel ſuſpenſionē ex altera qꝛ excōmunicatio lata ob certā cām lꝫ ceſſet cā.nō tñ tollitur niſi fiat abſolutio ſecus ē in ſuſpēſione vel interdicto glo.eſt notabilis in cle.j.i v̄bo donec de decimis notat Inno.in.c.cū bone.š.de etate ⁊ qualitate ⁊ dixi habūde in.d.c.ad hec qm̄. ¶ Nota ibi diuina officia iūcto tex.ibi preter baptiſma ꝙ baptiſma dicitur ex officijs diuinis vt patet ex dictione ꝑter que venit exceptiue. Nota ibi batiſma paruulorū qꝺ tpe interdicti ceſſandū eſt a diuinis officijs intelligite celebrādis vt dicā in glo.tñ baptiſma paruulorū poteſt tunc celebrari ēt adultorū vt in.c.qm̄.de ſentē.excō.li.vj.⁊ ēt confirmatio vt ibi ⁊ ēt criſmatis confectio vt d.c.qm̄. Item ⁊ penitētie morientium imponi poſſūt addite ēt viuentium qꝛ in nullo tempore eccleſia nō claudit gremium redeunti.c.fi.de penitē.di.vlti. Itē ſuprema vnctio poteſt tempore interdicti celebrari vt vult hic domi.anto.poſt alios. Item poteſt celebrari matrimonium vt eſt glo.notabilis in.c.fi.de ſen.exco.li.vi.licet de nuptialibus ſolemnitatibus ſit maius dubium de quibus in.c.capellanus.š.de ferijs. Item collatio ordinum etiaꝫ ſacrorum dūmodo perſone non ſint interdicte tamē Inno.hic quem ſimpliciter refert.d.anto.tenuit quod hoc caſu etiā interdictis perſonis clerici poterunt ordinari ad vlteriores ordines quia interdictum non videtur eos afficere qꝛ iam ſunt clerici Cardi.hic diſtinguit quod aut interdictū fertur contra populum ⁊ non veniunt clerici ideo ordinari poterunt ⁊ contra ſi interdictum fertur in clerum ordinari poterunt layci.c.ſi ſententia de ſen.excommuni.lib.vj.⁊ ibi habetur aut interdictum fertur ſub nomine appellatiuo ciuitatis puta ꝯ papiēſes ⁊ qꝛ ēt clerici cōtinētur ſub hoc nomine appellatiuo videnꝛ cōprehēſi i inter

dicto ideo ordinari non poterũt vt nota.in dicto.c.ſi ſnĩa
tñ indiſtincte cã neceſſitatis ſuadente ſicut videmus ba/
ptiſma poſſe fieri tpe interdicti qꝛ ẽ ſacramẽtũ neceſſita
tis ita ⁊ ordinatio fieri poterit ob neceſſitatẽ puta qꝛ non
ſunt pſbyteri in loco interdicto q ſacramẽta miniſtrent ẽt
in caſu neceſſitatis nec ex loco vicino poſſint haberi tunc
ſicut ipa ſacramẽta ſunt pmiſſa.ita neceſſariũ antecedẽs
vt ordinetᷣ ibi aliqſ pſbyter ſicut in ſimili dicit textus in.c.
qm̃ de ſnĩa excõ.li.vj.ꝙ cũ baptiſma.⁊ ꝯfirmatio ſint tpe
interdicti pmiſſa ⁊ iſta nõ poſſint fieri ſine criſmate ꝙ ta/
cite videtᷣ pmiſſuꝫ vt criſma fieri poſſit.Inno.tñ hic intel
lexit textũ noſtrũ nõ loqui de interdicto ſed de ſuſpẽſiõe
diuinoꝝ ⁊ ceſſatõe generali ⁊ dicit ꝙ optie ꝓbatur ꝙ ceſ
ſatio diuinoꝝ generalis equipetur interdicto.Et iõ infe/
runt hic docto.ad qõnẽ.Nũ quid ſicut celebrans in loco
interdicto efficitur irregularis ita celebrans in loco in
quo ẽ decreta ceſſatio diuinoꝝ.Et diſtiguite omiſſis opi
nionibus ſm.d.Car.⁊ fuit opinio Jo.an.in.c.ſi canonici
de officio ordi.li.vj.aut loqmur in ceſſatione gnãli que fit
a ſinodo ⁊ tũc cũ iſta equipenᷣ interdicto vt clementina
pria de ſnĩa excõmunicatõis.Et violãs interdictũ efficiᷣ
irregularis.c.ſi.j.de exceſſibus platoꝝ.c.is qui de ſen.ex/
cõmunicatõis lib.vj.Ita ergo ⁊ violãs hãc ſuſpẽſionem
aut loqmur in ceſſatõe pticulari ⁊ tũc nõ efficiᷣ irregula/
ris ⁊ ita ꝓcedãt notata in.c.dilectis de appellatõi.⁊. in.c.
irrefragabili.ẽ.de officio ordina.Glo.in ṽbo petãt i ſi.ha
betis ex gl.quo remedio agat vir ad repetendũ vxoreꝫ q̃
ẽ penes aliũ ⁊ iõ dicite latius ꝙ aut detinetᷣ inuita ab alio
⁊ tũc datur interdictũ de vxore exhibẽda vt hac gl.cũ iu/
ribus in ea allegatis.aut detinetur volẽs ⁊ tũc notate gl.
qꝛ vult ꝙ detur officiũ iudicis vel ꝙ recurratur ad epm
⁊ ſic ſentit ſm Panormi.ꝙ qñ nolẽs vxor detinetur poſ
ſit recurri ad iudicẽ ſecularẽ ⁊ ideo dicit gl.hic implorari
officiũ iudicis vel ẽt recurri ad eccleſiaſticũ.⁊ iõ dixit gl.
ad epm recurri ⁊ cõiter hoc tenetur hic ⁊ voluit Jo.an.in
addi.ad Speculato. in titulo qui filij ſint legittimi in ver.
cõpetit.¶ Sed ſtat qõ nũquid hoc caſu dabitur rei vẽdi
catio qualificata cũ hac adiectõe vendico vxoreꝫ de iure
canonico ſicut in ſiſi dicimus patrẽ vẽdicare filiũ de iure
quiritũ.l.j.§.ꝑ hãc el prio.ff.de rei vendicatõe ⁊ Jo.an.in
loco pallegato videtᷣ diſtinguere.aut loquimur de iure lõ
bardorũ ⁊ eo iure vxorẽ in poteſtate mariti ſicut ꝓcedit
rei vẽdicatio de iure quiritũ ita ꝓcedat de iure lombardo
rũ i vxore.aut vero nos loquimur de iure romãoꝝ vel cõi
⁊ tũc nõ ꝓcedit vendicatio qꝛ eo iure vxor nõ ẽ in poteſta
te mariti ſed patris.l.ſi vxor.C.de cõdi.iſertis ⁊ ibi notatᷣ
⁊ potius dꝛ eẽ in officio q̃ꝫ in poteſtate mariti.l. ſicut.ff.õ
operis libertoꝝ.Et hanc diſtinctõeꝫ ſequũtur doc. hic ⁊
in.c.illud.ẽ.de pſumptõi.excep. Panormi. qui vtrobiqꝫ
tꝫ ꝙ imo ꝓcedat rei vendicatio vxoris indiſtincte adiecta
qualitate de iure canonico mouetur nã in his que nõ poſ
ſunt poſſideri niſi aliquo iure ſpeciali ⁊ dato titulo ꝓcedit
rei vendicatio adiecta qualitate eius iuris quo cauſatur
titulus ⁊ poſſeſſio.d.l.j.§.ꝑ hanc quã gl.extendit ad alioſ
caſus ſimiles ibi ⁊ cõiter doctores ⁊ ꝯcordãt gl.in.c.ſi.ẽ.
de ꝯuerſio.iſideliũ.Inno.in.c.inter quattuor.ẽ.de maio.
⁊ obe.Et iõ dicimus ꝙ quilibet homo nõ poſſit poſſideri
regulariter tñ aliquo iure ſpãli ⁊ certis caſibus pcedente
ti.⁊ poſſeſ.poſſideri põt puta poſſidet abbas monachum
iure monachatõis dñs ſubditũ iure ſubiectõis pater filiũ
iure qritũ.i.patrie ptãtis his caſibus ⁊ ſimi.datur rei vẽ.
adiecta qualitate eius iuris quo titu.eſt cãtus puta vẽdi
co filiũ de iure quiritũ ⁊ in ſimi.Sed ita ẽt eſt in marito ⁊
vxore qꝛ ſe inuicẽ poſſidẽt iure matrimonij ꝙ iuentũ eſt a
iure diuino ⁊ canõi.formã habuit iõ dꝫ ẽt dari rei vẽdica
tio vt maritus poſſit vẽdicare vxorẽ de iure diuino vel ca
no.⁊ ecõtra vxor maritũ.Hoſt.tñ dicit hic ꝙ cũ nõ ſit ꝓ/
ponẽdũ nomẽ actionis in libello nec eqtaſ cãonica curat
de actione dũmõ apte ꝯcludatur.c.dilecti ⁊ no.i.c.exaia
ta.ẽ.de iudi.ꝙ de iſtis nominibus remedioꝝ vel actionum

nõ eſt curandũ Glo.in ṽbo ꝓuinciaꝝ in ſi.no.ex glo.qõ ꝓ
delicto vnius tota ꝓuincia interdicitur de quo p gl.magi
ſtrã in ſũma.xxiiij.q.iij.⁊ notatur i.c.j.ẽ.de poſthu.plato.
Et hoc interdictũ ꝓuincie a ſolo archiepo fieri pt.c. iij.ẽ.
de inſti.⁊ ibi notat glo.in ṽbo dõec.Ibi.c. ſi pſbyteri.gl.
bene loqtur qꝛ interdictũ latũ ad tps vel alio mõ limita/
tũ ceſſat finito termio vel limitatõe.ad.l.ad tps dicite ꝙ
loquitur in iſamia facti que quidẽ cũ in aĩs hominũ ẽ ge
nerata p prefixionẽ tpis vel aliã limitatiomẽ de facili nõ
tollitur.¶ Nos loquimur de effectibus iuris quos iter
dictũ parit q̃ magis limitari poſſunt a ꝓferente.¶ In gl.
in fine q̃ officia celebrari poſſunt tpe interdicti ⁊ qũo.ho
die eſt tex.in.c.ſi.⁊ ibi cõiter doc.de ſen.exco.li.vj.¶ Gl.
in verbo baptiſma paruuloꝝ in ſi.quo ad duo pria ſacra/
mẽta gl.bene loquitur qꝛ cũ baptiſma ⁊ penitẽtia ſint ne
ceſſitatis poſſunt tpe interdicti ꝯferri tñ in ꝯ̃rium eſt tex.
quo ad penitentiã in.c.quẽ penitet.de peni.di.j. Et gl.no
tat in.c.paſtoralis.ẽ.de offi.ordi.in verbo preterq̃ꝫ in mor
tis ⁊ ẽt glo.in.c.dudũ in verbo dcepte.ẽ.de elec.q̃ volunt
ꝙ in caſu neceſſitatis puta qꝛ ñ poſſit haberi copia ſacer/
dotis licitum ſit ꝯfiteri layco ⁊ tñ laycus recipiendo ꝯfeſ
ſionẽ non miniſtrat ſacramentũ ſed in fide ſaluatur confi
tens.⁊ ita glo.in.d.ṽbo decepte dũ vult ꝙ etiã a nõ vero
plato valeat abſolutio habita p credẽtẽ eũ veruꝫ quia in
fide ſaluatur ergo tpe interdicti potius dhem⁹ dicere vt
fiat ꝯfeſſio layco vel deo q̃ꝫ ꝙ violetur interdictum dũ ſit
preſbytero.Et faciunt que ſubiciũt doctoreſ circa vltimũ
dictum huius glo.Quo ergo ad vltimum dictũ glo.dum
vult quod ab hereticiſ poſſit ſuſcipi penitentia cõmuniter
reprobatur ⁊ eſt glo.ꝯtraria in.§.veꝝ.xxxij.di.Et notant
doc.in.c.quãto.ẽ.d conſuetu.⁊ eſt ratio ne ſi fiat cõfeſſio
heretico ꝑducat ꝯfitentẽ in errorem vel dſperationeꝫ.Et
aſſignatur alia ratio qꝛ confeſſio poteſt quando nõ adeſt
congruuſ miniſter fieri layco vel deo dũmodo oris ꝓlatõ
ne vel vocis quis culpas ſuas accuſet.d.c.quem penitet
⁊ iuribus ꝓxime allegatis ergo nõ eſt tante neceſſitatiſ vt
ab heretico dbeat ſuſcipi ⁊ facit tex.in.d.c.cepit.xxiiij.q.
j.¶ Glo.ſi.in verbo morientiũ in ſi.glo .bene loquitur ⁊
dicite vt dixi in tex.Et vnum ꝓ dclaratione addite dum di
xi ꝙ quãdo perſona non eſt interdicta poſſunt ei ordines
conferri ꝙ hoc eſt verum dũmodo non conferantur in lo
co interdicto ſed extra locum.c.ſi ſententia.⁊ ibi notatur
de ſen.exco.li.vj.⁊ ita Cardi.hic.

p Reterea Dictũ vnius aſſerentis im
pedimẽtũ ipedit matrimo
niũ ꝯhendũ ſi iuramẽtũ d ꝯhẽdo nõ itercеſſit
h.d.¶ Diuiditur in duas ptes. In pria ꝯſul
tatio.in ſecũda rñſio.ſcda ibi prouidẽtie tue. ¶ Nota ex
tex.ibi ipellitur ideſt cogi petitur ad purificãdũ ſpõſalia
de futuro.¶ In tex.ibi dliqſſe ideſt rẽ carniſ ꝯxiſſe.i tex.
ibi publice ideſt parte citata ⁊ preſente in iudicio ſꝫ vnũ
intellectũ vel ſm Hoſti.publice ideſt corã multis pſonis
¶ No.ex tex.ibi ipetitur ꝙ ſponſus poteſt petere ſpon/
ſam cogi ad purificandum ſponſalia de quo vidimus in.
c.ex litteris el ſecũdo.ẽ.co.¶ No.ibi ꝯſanguineus quod
per conſumationẽ copule factã a conſanguieo cũ aliqua
muliere naſcitur affinitas non attento an copula ſit licita
vel illicita que eſt potens ad impediendum matrimo.⁊ ſe
quẽs tex.loquitur indiſtincte non attento an deliquerit
iſte ꝯſanguineus an ante ſpõſalia ꝯ̃cta.an ṽo ⁊ poſt facit
tex.in.c.diſcretionẽ.j.de eo qui cognouit ꝯſan.vxoris ſue
⁊ ideo quottidie allegatur iſte tex.cũ illo ꝙ ꝑ illicitum
cohitum ꝯ̃hitur affinitas.¶ Nota ex tex.ibidem dum in
ſingulari numero loquitur ꝙ ad dictuꝫ vnius teſtis tñ i
peditur matrimoniũ ꝯhendũ ſi iuramentũ non pceſſit de
ꝯhẽdo.⁊ ſic habetis limitationẽ ad.c.licet ex quadã.⁊.c.
veniẽs ⁊.c.in oĩ negocio.ẽ.de teſti.⁊.l.vt iuris iurãdi.C.
de teſti.vbi dicitur ꝙ dictum vni⁹ teſtis non ꝓbat.¶ No.
ibi ſe deliqſſe hic eẽ caſuꝫ in alio notabilẽ ꝙ conſocius cri
minis auditur deponẽs de ipſo crimie quod notate ad li
mitationem

mitationē eoꝝ q̄ habenť in.c.veniēs el p̄io.ſ.de teſti.i.l.
fi.C.de accuſa.Sed elegantius ꝓbat iſte tex.qđ auditur
allegās turpitudinē ſuā ēt ab alio nō detectā ꝙ eſt ꝯ ea q̄
habenť in.c.cū ſup.ſ.de ꝯceſſio.ꝑben.in.c.inter dilectos.
de donatio.in.c.ex tenore.ſ.de teſti.i.l.alias p bar.⁊ alioſ
ff.de iure iuran.in.l.trāſactōe.C.de tranſactio.⁊ eſt rō qa
tractať de peccato vitando ⁊ ita vult gl.in.d.c.ex tenore
⁊ in.d.c.iter dile.⁊ pōt eē hic alia rō qꝛ actus eſt nullus ⁊
ꝯ legē geſtus ex quo inter ꝯſanguineos ꝯcta ſunt ſponſa
lia q̄ ſunt nulla vt vidimus in.c.ad audientiā.ſ.eodē. Et
iſta eſt regula ꝙ vbi actus eſt nullus ⁊ ꝯ.l.audiť allegās
turpitudinē ſuaꝫ tex.eſt ſingularis in.l.a diuo pio iuncta
glo.ff.de ritu nuptiaꝝ quē tex.ad hoc qđ ponderat Bal.
in.l.nō dubiū in noua oppoſitōe.C.de leg.i.l.j.C.plus va
lere ꝙ agiť ⁊ notat idē bal.in.l.ſi creditoribus .C. de ſer
uo pig.dato māumiſſo.¶ Nota ex tex.ibi pp metū quar
tū ſpeciale qđ ponit iſte tex.j.ꝙ vbicunqꝫ teſtis pp metū
⁊ potentiā aduerſarĳ nō audet deponere dictū ſuū ꝙ iſto
caſu pt priuatim deponē ⁊ ꝓbabit.Et ex hoc habetis in
ferre tria ſpecialia Primū ꝙ lꝫ teſtis nō debeat depōere
dictū ſuū niſi citata pte ad videndū iurare.c.ĳ.ſ.de teſti.
l.ſi qñ.C.de teſti.notať in lege minime.ff.de legibus tamē
hic nō vocať pars ad videndū iurare teſtē.Secūdū ē ſpe
ciale ꝙ lꝫ debeāt nomina teſtiū cū dictis publicari vt no
tať in.c.fraternitatis ⁊ in.c.de teſtibus.ſ.de teſti.⁊ maxie
qñ de crimine agiť.c.qualiter ⁊ qñ el.ĳ.§.debet.j.de accu
ſa.hic nō dať nomē teſtis parti.Tertiū eſt ſpeciale qꝛ re
gulariter nō ſtať dicto teſtis examinati abſente pte ⁊ nū
quā citata niſi ſeruata demū forma ⁊ in caſibus.c.qm̄ fre
quenter in principio.ſ.vt lite non cōteſta.ſ. qñ teſtes ſūt
valitudinarĳ vel ſe abſentaturi longa abſītia vel ſenes ⁊
ꝑs nō audet ꝯuenire aduerſariū vt ibi notať hic aūt etiaꝫ
dato ꝙ iſte ꝯſanguineus nō eēt valitudinari⁹ vel abſenta
turus ſe tñ valet eius dictū pte nō citata ⁊ ē rō horū triū
ſpecialiū ⁊ duoꝝ p̄dictorū qꝛ hic tractať de peccato vitā
do ⁊ modico p̄iudicio ptis nā nō multū itereſt ptis ideſt
mulieris ex quo p illicitū coitū ē ꝯfecta ꝯſanguinea viri
ꝙ ſpōſalia purificenť imo intereſt vt nō purificenť qꝛ vſa
reť in peccato.Et iō ſm .d.Ant.p locū a ſpeciali habetis
hic caſuꝫ ꝙ lꝫ teſtis timeat deponē pp potentiā aduerſa
rĳ ꝙ tñ nō dꝫ recipi pte nō citata ꝙ intelligite niſi eēt vali
tudinarius vel cito moriturus aut abſentaturus ſe ⁊ ita
vult hoſtiē.⁊ Jo.an.⁊ cōiter ſcribētes in.d.c.qm̄ frequē
ter in principio ⁊ ita Panormi.hic.¶ Nota qđ teſti oc
culte deponēti crediť in mā quaſi penitētiali vbi agiť de
peccato.Et ſic habetis caſuꝫ in quo dicta teſtiū valent ēt
nō fcā aliqua publicatōe qñ ē peccati.ſ.mā ⁊ timeť potē
tia ꝯ teſtes qꝛ tūc poſſunt occulte deponē.c.ſi de hēticis
lib.vj.vbi alius caſus ſpecialis imo nō ſunt hic ptibus pu
blicandi ꝙ dicit anto.de bu.veꝝ in mā peccati alias nō ⁊
eſt quidā forus medius quaſi primarius qñ agiť mā pec
cati in qua mā talis fides occulte admittiť.facit ꝙ no.ho
ſtien.in.c.accipiemus ſupra de etate ⁊ qualitate ⁊ in ſum
ma de ſcruti.in fi.⁊ ꝙ habeť in.c.ſi de here.lib.vj.⁊ p Jo.
an.in.c.j.de homici.eodē libro.Et ſic hēs triplicē forū cō
tentioſuꝫ penitentialē ⁊ quaſi pēitētialē.Et ex his habes
qđ qñqꝫ tollerať ſi aliqs faciat aliquid occulte ⁊ non pu
blice ſi eſt iuſtus metus a potentioribus.Regulariter tñ
oriť ſuſpitio ꝯ tales occultos capitu.inquiſitōi de accuſa
tio.⁊ capi.cōſuluit de officio delegati.⁊ ibi gl.que allegat
iura de electione occulte fcā.gl.ponit in verbo occulta ⁊
ibi Butri.in capitulo vnico vt eccleſiaſtica beneficia ē enī
ſuſpecta vt ibi facit infra de clandeſtina deſponſatione p
totum.vnde dicebat beatus Bernardus ad Eugenium
hanc tibi generalē regulā ꝯſtituas vt omnē qui vereť di
cere qđ in aure locutus ē ſuſpectum habeas.¶ Nota ibi
niſi iuramentū caſum in quo plus operať iuramentum in
ſponſalibus q̄ꝫ ſimplex ꝓmiſſio ꝙ pꝫ ex quo ſimplex pro
miſſio ſponſaliū poteſt ad dictum vnius teſtis ipediri qđ
ſecus eſt ſi iuramētū interuenit regulariter tamē ſecus qꝛ
plus nō operať iuramētū quā pura ꝓmiſſio.c. ex litteris.
⁊ ibi vidimuſ ⁊.c.ex parte.ſ.eo.Glo.in verbo publice cō
fiteri in fine glo.expreſſe ꝯ tex.dicit a fortiori.nā ſi teſtis
qui publice nō audet cōfiteri impedimētū matrimonium
ꝯhendū ipedit vt hoc tex.multomagis dꝫ impedire illeq
publice ꝓfiteť qꝛ priuate diſpoſitioni minus creditur q̄ꝫ
publice.c.tua.ſ.de cohabi.clericoꝝ ⁊ mulie.c.ĳ.ſ.de teſti
⁊ que clā fiunt nō ſunt ſine ſuſpicōe.l.fi.ff.de ritu nup.c.j.
vt eccleſi.benefi.Panor.tamē dicit ſaluari. gl.vt ꝓcedat
qñ iuramentū ad confirmandū ſpōſalia interueniſſet. nā
tunc non ſtatur dicto teſtis in priuato deponentis vt hoc
tex.ideo extendiť ēt glo.vt nō ſtetur dicto publice depo
nentis per rationeſ in ea allegatas ⁊ facit qđ voluit.h.d.
Anto.Nā dictū vnius teſtis ēt publicū non plene ꝓbat
⁊ ſic ñ ſum⁹ certi de ipedimēto iuramētū aūt conſtat ſup
ſpōſalibus interueniſſe ⁊ ſic ſumus certi qđ ſi nō purifi
canť ſponſalia iſte incidit periuriū ergo tutiorē viā elige
mus ⁊ ſtabimus certo vt cogať purificare ſponſalia.nec
dicto vnius teſtis ipedianť faciūt que vidimus in.c.iuue
nis.ſ.eo.Hoſtien.autē hic tenet indiſtincte qđ ſiue ſpon
ſalia ſint iurata ſiue nō ſit arbitrariū iudici an ad dictum
vnius teſtis ipedianť moueť qꝛ teſtiū ois mā eſt arbitra
ria iudici.l.iĳ.ver.tu magis ſcire potes.ff.de teſti .in.c.no
ſtra.ſ.de teſti.⁊ iō quatenus hic dicitur ad dictū vnius te
ſtis impediri mr̄imoniū nō iuratū intelligit ipſe veꝝ niſi
eſſet vtilis pſona vel alio mō nō videreť el credendū qđ
relinquiť arbitrio iudicis ⁊ in hoc mēbro trāſit Panor.
⁊ facit qđ notat Bar.in fi.in.l.lucis.ff.de his qui no.infa
vbi vult qđ ēt ſi teſtes apte deponāt iudex poſſit eoꝝ di
ctū nō ſequi ob aliquā iuſtā cām qꝛ dicta teſtiū ſunt arbi
traria iudici.Quaten⁹ vero diciť exceptiue in tex.niſi iura
mentū interueniſſet ⁊ ſic a ꝯrio videtur velle qđ ſi iuramē
tū interuenit qđ ad dictū vnius teſtis nō dꝫ fieri ſepatio
dicit ipſe verum niſi iudici aliter videatur ex qualitate te
ſtis.⁊ cōſideratiſ circunſtantĳs.⁊ ideo decet iudicē vt cū
cāus iſte euenerit aduocet mulierē ſecreto ad ſe ⁊ eā iter
roget an cōſumauerit copulā cū eo qui deponit de copu
la ⁊ ſi reſpōderit qđ nō ⁊ ſe eſſe virginē adhibeat matro
nas huius rei peritas que ex inſpectu mulieris videāt an
ſit virgo ⁊ ſi retulerint eam eē virginē eis credat ⁊ nō di
cto iſtius de copula deponentis ⁊ facit.c.cām matrimōĳ
ſupra de ꝓba.Si vero retulerit eā nō virginē credat huic
teſti niſi eius qualitas fidē minuat.nec eſt abſurdum qđ
de impedimēto matrimonĳ ſtetur minus plene ꝓbationi
qꝛ ſimile vide[...]us qđ ſtatur fame de impedimento matri
monĳ vt vult glo.in.c.ſup eo.j.de cōſanguinitate ⁊ affini.
⁊ volunt cōmuniter doc.In glo.fi.in fi.Car.hic ⁊ poſt eū
Panor.impugnat hoc membrum qꝛ expreſſe tex.noſter
videtur ꝓhibere vt nō impediatur matrimoniū quando
ſponſalia ſunt iurata ad dictū vnius teſtis de impedimen
to deponētis ⁊ facit ratio quā.ſ.adduxi ſm.d.ant. tamē
Hoſti reſpondet ad tex.ſubaudiendū eē maxie .¶ Ali⁹
eſt intellectus ad tex.noſtrum ſm Panor.ꝙ hic iſte cō
ſanguineus nō admitteretur vt teſtis ſed vt denunciator
conſanguinitatis.Et ſm hunc intellectum nihil obſtabit
glo.noſtre que loquitur quādo iſte deponit vt teſtis nec
obſtabit dictis Hoſti.Et ex hoc habetis elicere qđ licet
ad denunciandum crimē nō admittatur criminoſus ⁊ eo
dem modo laborans vt no.in.c.nouit.ſ.de iudicĳſ voluit
Goffre.in ſumma de accuſa.in fi.hoc eſt verū quo ad cri
men cōmiſſum ſed quo ad obuiādū ne crimen cōmittať
bene admittitur alias criminoſus ꝑut hic iſte cōſanguine
us admittitur licet cōmiſerit fornicationem cū muliere
ad denunciandū qđ ſponſalia non tenent inita cū ſuo cō
ſanguineo ⁊ qđ ad matrimonium non eſt ꝓcedendum vt
euitetur inceſtus qui ſequereter ſi iſta conſumaret copu
lam cū conſanguineo.Hoſti.inſup ⁊ poſt eum Jo.an.te
nēt aliū intellectū ad tex.ꝙ hic iſte conſanguineus nō de
poneret priuatim ⁊ parte non citata ſed ſolenniter ⁊ pu
blice corā iudice nec obſtat dū tex.dicit ſi hoc publice cō

fiteri recuſat qꝛ intelligunt ipi publice ideſt corã multis ꝑ ſonis palã tñ cõfitetur corã iudice ſolẽniter. Cardi. hic impugnat hunc intellectũ qꝛ nõ bñ ꝯgruit littere dũ dicit ꝓpter metũ ⁊ potentiã mulieris ex quo eni iſte perteſcebat potentiã mulieris nõ eſt veriſiſe ꝙ auſus eẽt in actis confiteri ↄ eã ea preſente. Et iõ ſtat cũ prio itellectu q eſt magis cõis qȝ iſte depõeret pte nõ citata ⁊ ſic caſu ſpecialis p rõnẽ dictã in textu. ¶ Gloſa in vbo niſi iuramẽtũ i fine quatenus vult gl. ꝙ fama ipedit matrimoniũ ↄbendũ ſi ſponſalia iurata nõ pceſſerint. Et ſic vꝫ ſentire ſecus eẽ ſi iurata ſint. Filippꝰ. Jo. an. ⁊ cõiter doc. tenẽt ↄriũ qꝛ p'famã de ipedimẽto ipediꝛ matrimoniũ ↄbendũ indiſtincte ſiue ſponſalia ſint iurata ſiue non nec obſtat ſi dicaꝛ fama nõ opaꝛ pluſqȝ dictũ vniꝰ teſtis. c. veniẽs el primo. ẽ. de teſti. l. iij. ver. eius. ff. de teſti. Et p dictũ vnius teſtis nõ impediꝛ qn ſponſalia iurata purificenꝛ ergo nec per famam qꝛ ſoluit Cardi. qȝ fama equipaꝛ dicto vnius teſtis ſolẽniter deponẽtis. Dum aũt dꝛ ꝙ ad dictũ vnius teſtis nõ impediꝛ purificatio ſpõſaliũ iuratoꝝ vt hoc tex. veꝝ ẽ qñ teſtis nõ deponit ſolẽniter ſed ſecreto parte non citata ⁊ iõ nihil obſtat qn p famã de impedimẽto purificationem ſponſaliũ iuratorũ impediaꝛ. ⁊ ita vult gl. in. c. ſuper eo de ꝯſang. ⁊ affinitate ⁊ tranſeunt cõiter doc.

v **Eniens** ad ap. Si mulier inuita ↄbit cum aliquo nec i ipꝫ poſtea ꝯſentit, cũ alio ↄbẽ pt h dic. ¶ Diuidiꝛ i duaſ ptes. In pria cõſultatio. In ſcda decidit. ſcda ibi Mandamus quatenus. ¶ Nota prio ex tex. ibi adamauit ꝙ lꝫ matrimoniũ vel ſponſalia ortũ habuerint ab amore carnali p hoc nõ redduꝛ illicita. ¶ Nota ibi õ matrimonio ↄbendo ꝙ p verba de futuro ↄbunꝛ ſpõſalia ⁊ vidimus in. c. ex litteris el prio ſupra eodẽ. ¶ Nota ibi inuitam ⁊ reclamantẽ ꝙ differunt iſta inuita ⁊ reclamans. Nã iuita dicꝛ que nõ vult licet voce nõ demonſtret reclamans aũt que renitentiã voce demonſtrat ⁊ ita gl. lxxiij. diſtinctõe in. c. j. notaꝛ in. c. ad id infra eo. ¶ Nota ibidẽ inuita iuncta deciſione ꝙ metus ãnullat matrimoniũ ipo iure ꝙ pꝫ ex quo iſta ↄxit cũ alio marito ⁊ papa ꝯfirmat illud matrimoniũ lꝫ põderando tex. nõ multũ ſtringat qꝛ textus pſupponit ꝙ ille erat iam mortuus. iõ papa confirmat hic ſequẽs matrimoniũ. Sed de articulo an metꝰ annullet matrimoniũ ipo iure videbimꝰ in. c. ſequẽti. ¶ Nota ibi in vxorẽ tradiderũt ꝙ pater nõ põt filiã inuitã alteri, dare in vxorẽ ꝙ tñ intelligit Panormi. ſi filia ẽ inducta ad matrimoniũ alio metu qȝ reuerentiali. Si aũt eſſet inducta pp reuerentiã patris dicit ipe ꝙ valet matrimoniũ p tex. in. l. ſi patre cogẽte. ff. de ritu nuptiarũ. Et ſic dicit ipe eſſe limitanda notata in. l. j. §. que honerãde. ff. quarũ reꝝ actio nõ daꝛ ſed hoc nõ eſt tutũ ⁊ dicã in. c. ſequenti. ¶ Nota ibi cognoſci pmiſit ꝙ copula ſubſequẽs confirmat matrimoniũ meticuloſum ꝙ intelligite veꝝ niſi copula ẽt fuiſſet coacta ⁊ meticuloſa. c. ad id. j. eo. ⁊ ibi videbimus. ¶ Nota ibi cã tractareꝛ ꝙ licet geſta lite pendente nõ valeant toto titulo. ẽ. vt li. pendẽte tñ matrimoniũ lite pendẽte cũ vno ↄctũ cũ alio valet ⁊ tenet nec p litis pendentiã ipediꝛ. Et ſic habetis vnã differentiam inter matrimoniũ carnale ⁊ ſpirituale qꝛ matrimoniũ ſpirituale p litis pendentiã ipediꝛ. c. auditis. ẽ. de elec. carnale vero nõ vt hic. ¶ Nota ex tex. ibi qȝ ⁊ patrẽ ꝙ iudex delegatus nõ ſolũ habet poteſtatẽ ↄ partes inter quas delegaꝛ ſꝫ ẽt ↄ quemcũqꝫ tertiũ impedientẽ executionẽ ſue ſnie ita eſt hic textus tenẽdo ꝙ iſti canonici forani de quibus ſuprascriptõe eſſent delegati. faciũt. que habenꝛ in. c. prio ſupra de officio delegati tenẽdo aũt qȝ eſſent ordinarij, put vꝫ eſſe de mẽte littere ibi epꝰ foranus ⁊ ſic iſti ꝓcuratores ⁊ canonici puta quia ſedes vacaret haberẽt ordinariam prout eſt de iure cõmuni. c. cum olim ſupra de maioritate ⁊ ob. ¶ No. ex tex. ibi ⁊c. qȝ iudex ordinarius põt executioni mandare ſuam ſententiam contra partes ſed etiã ↄ tertium qui pro ſuo iure ſe oppoſuit in lite vt in tex. ibi ſupinductam ⁊ partẽ eius. ¶ Nota vltimo ex tex. ibidẽ ⁊ patrẽ eius iuncto tex. ibi. ẽ. pater ipſius qȝ in cã matrimõiali coniunctus põt ſtare in iudicio ꝓ coniuncto. Et ſic habetis qȝ lꝫ in ſpiritualibus cõiunctus nõ poſſit ſtare in iudicio pro alio cõiũcto ſine mãdato. c. fi. de iudicijs li. vj. ⁊ ibi no. voluit rota. deci. ccccxvij. que incipit cõtra ſi cõmittatur Lapus allegatõe. lxx. in. iiij. col. ⁊ bal. in. c. cũ pridẽ de pactis. tamẽ in matrimonialibus ſecus eſt qꝛ pater põt ſtare in iudicio pro filio vt hic ſm. d. Anto. Et elegantius vult iſte tex. qȝ in executione poſtea ſnie iudex nõ ſolum exercebit iuriſdictionẽ ↄ partẽ ſed ẽt ↄ patrẽ ꝓ filio interuenientẽ quatenus executionẽ impediat. ¶ Glo. in verbo deceſſit in fine habetis ex glo. hic eſſe caſum qȝ matrimoniũ metu ↄctũ eſt nullũ qȝ tñ non bene ꝓbat tex. noſter vt dixi in textualibus ⁊ dicã. j. c. ꝓximo. ¶ Preterea ꝓ cõplemento materie querit hic Inno. ⁊ poſt eũ alij nũquid iſta ſupinducta de qua in fi. tex. potuiſſet ſe in litem opponere ⁊ qñ vnde ex eius mẽte ⁊ cõmuniter ſcribentiũ diſtiguite. Aut primũ iudiciũ erat petitoriũ ⁊ tunc iſta mulier põt ſe opponere alio de tribus modis vel inſtantiaꝫ antiquã ẽt in ſe ſuſcipiẽdo pro ſuo iure ⁊ intereſſe vt in. c. cuꝫ ſup. ẽ. de re iudicata ⁊. c. veniẽs. el grando. ẽ. de teſtibꝰ vel liti mote ↄ maritũ aſſiſtẽdo ⁊ ꝓbationes ꝓducendo ad iuuandũ nõ tñ qȝ hoc caſu poſſit excludere maritũ. c. ij. i fi. vbi glo. de ꝓcura. li. vj. faciũt no. in. l. ſi ſuſcepta in prin. ff. de inoffi. teſta. ⁊ per bar. i autẽ. ff. iudica. ſolui. Tertio poterit nouã inſtantiã ſup hoc inchoare nec ſibi nocebũt geſta per maritũ ea ignorante per notata in. c. pe. ẽ. de re iu. in. l. ſepe. ff. de re iudi. Immo ẽt ea ſciente ex quo de veritate in ↄriũ apparet nõ fiet ei preiudiciũ ⁊ ipſa denuo audietur. c. tenor. c. lator ⁊. c. ꝯſanguinei. ẽ. de re iudi. Itẽ tribus temporibus audiꝛ tpe quo maritꝰ ipſe ꝓbat tpe poſt ꝓbationes mariti ẽt publicatas. ⁊ tertio poſt ſniam lataꝫ cõtra maritũ altero de duobus modis vel appellãdo pro ſuo iure ⁊ itereſſe qȝ põt vt notatur. in. d. c. cũ ſuper. habetur in. l. a ſnia ⁊ in. l. ſi ſeperatim. ff. de appel. vel nouã iſtãtiã inchoãdo vt prediximus. Aut actũ eſt poſſeſſorio ↄ maritũ ⁊ tũc ſi iſta negat maritũ poſſideri a muliere agẽte admittitur eius exceptio. c. ſolicite. ⁊. c. accepta. ẽ. õ reſtitu. ſpolia. Aut nõ negat poſſeſſionẽ. ſed opponit de ꝓprietate qꝛ dicit ſe eſſe veram cõiugem ⁊ nõ illã ⁊ tunc ſm Innocen. ⁊ cõiter ſcribentes talis exceptio nõ admittiꝛ. naꝫ contra agentem poſſeſſorio nõ poteſt quis ſpoliãs ſe tueri exceptione proprietatis. c. in litteris. ſupra de reſtitu. ſpolia. ergo nec exceptio tertij de proprietate admittetur ex quo eſt ita inſeperabilis ⁊ contigua ꝙ non poteſt mulier obtinere in hac exceptione quin etiam fauor paretur ⁊ proſit ipſi marito ſpoliatori ⁊ in odio ſpoliatoris cum quo tertius habet ius inſeparabile non admittiꝛ exceptõ ꝓprietatis ipſius tertij. Et per hoc reſpondetur ad no. in c. item cum quis. ẽ. de reſtitutione ſpolia. vbi contra agentẽ poſſeſſorio admittitur exceptio de iure tertij ab ipo tertio oppoſita qꝛ ꝓcẽdit qȝ ibi dicitur qñ ius tertij non eſt ita contiguũ cũ iure ſpoliatoris vt poſſit obtinere tertius quin ſpoliatori proſit. Panor. hic ⁊ in. d. c. item cuꝫ quis. tenet contrariũ. mouetur per tex. in cle. vnica de cã poſſeſ. ⁊ proprieta. vbi petitorium non poteſt concurrere i poſſeſſorio recuperande nec de eo oppõi odio ſpoliatoris. Sꝫ iſtud odium ceſſat in tertio qui non ſpoliauit. ergo ꝓprietatis exceptionem opponere poterit. adducit etiam vulgare qꝛ odio nocentis non debet inocẽs grauari. c. ſacris ẽ. de ſepul. Item qꝛ melius eſt nocentem abſoluere quã inocentẽ condemnare. l. abſentem. ff. de penis. ita in ꝓpoſito odio ſpoliatoris non debet tertius excludi qui nõ peccauit. ⁊ ideo hec mulier exceptionem ꝓprietatis opponẽ poterit ⁊ ita etiam concludit Panor. in. c. veniens el grado in. v. col. de teſtibus ⁊ ponderat illum tex. Nã dilatio executionis ibi ponderat capitula ⁊ tamen ille. p. ſubdiaconus auditur opponens exceptionem ⁊ ex quo tertius non ſpoliauit vt appet rõ dñe in poſſeſſorio ⁊ petitorio.

¶ Cum

c Um locū. Puelle de cuius matrimōio
agit̄ iudex ꝓuidebit de loco tuo in
quo maneat donec cā termineē. ¶ Diuidit̄ in
tres ptes. In pria ponit regulā generalē. In
ſcda q̄ eſt ibi matrimoniū deſcendit ad ſpēz. In tertia q̄ ē
ibi quo circa. Infert deciſionē ⁊ pōit hic papa argumētū
in forma q: prio pōit maiorē ꝙ vbicūqꝫ reqrit̄ liber ꝯſen
ſus metus viciat actū. ſcdo ponit minorē ibi matrimoniū
ꝙ matrimoniū reqrit libeꝝ ꝯſenſum. tertio ibi quo circa
pōit ꝯſequentiā ⁊ dat modū ad euitandum hunc metum.
¶ No. prio ex tex. noſtro ibi ꝯſenſus ⁊c. ꝙ vbicūqꝫ reqri
tur liber ꝯſenſus met⁹ īteruenięs viciat actū ipo iure con
cordat gl. in. c. abbas. s̄. qd me. cā. q̄ plures caſus ſifes al
legat. ⁊ facit tex. in. l. ſi mulier. §. ſi dos. ff. ꝙ me. cā facit ēt
tex. in. c. vbi piculū. §. ceteꝝ de elec. li. vj. Et iō dixit bal. in.
c. q: pp. s̄. de elec. qd electio fcā populo reclamāte n̄ vꝫ ⁊
eſt rō ṕdictoꝝ nā lꝫ coacta volūtas ſit voluntas. c. meri
to. xv. q. j. tn̄ nō eſt libera ḡ ibi reqrit̄ libera volūtas nō ſuf
ficit meticuloſa. ¶ Nota ibi met⁹ vel coactio ſm Jo. an.
⁊ alios qd iſta metus ⁊ coactio differunt. nā metus ꝓprie
eſt q inferē minis vel verbis ⁊ iō dixit Inno. in. c. cū nobis
olim. s̄. de elec. qd ꝓbabilis ꝓbatio ſufficit ad metū ꝓban
dum q: verisiſr aliqs dubitauerit de aliqua moleſtia ⁊ no
tat bal. s̄. in rubrica qd metus cā. Angelus in. l. metū i pn.
ff. ꝙ me. cā. Coactio aūt dr̄ q̄ actui ipi inferē ⁊ iō dicimus
cām eē duplicē aliā ṕciſam aliā cātiuā vt no. gl. i. c. ſacris
s̄. ꝙ metus cā. ¶ Nota ibi ſolo ꝯſenſu ꝙ matrimoniū ꝯ
hitur ſolo ꝯſenſu ⁊ ſic ad eē matrimonij n̄ reqrūtur verba
de quo in. c. tue. j. eodē. ꝯcordat. §. ſufficit. xxvij. q. ij. dum
ibi dr̄ ſolū ꝯſenſum ſufficere ad matrimōiū ⁊ v̄bū ſufficit
denotat ꝙ nihil aliud reqritur. gl. ē notabilis in. c. ſtatutū
in prin. de reſcrip. li. vj. ¶ No. ibi ne p timorē dicat ꝙ p ti
morē homo qn̄qꝫ dicit ꝙ in corde nō gerit. Et ſic verba
meticuloſa nō ſunt note eoꝝ q̄ gerūtur in aio ꝯcordat. c.
huāne aures ⁊ ita limitate. d. c. huāne aureſ. xxij. q. v. ⁊ vul
gata. l. labeo. ff. de ſuppel. lega. ¶ Nota ibi ita facias qd
ad officiū iudicis ſpectat vt ptes que hn̄t litigare ſint tute
ne opprimantur metu facit. l. illicitas. §. ne potētiores cū
ibi nota. ff. de officio ṕſidis. ⁊ plus ꝓbat iſte tex. qd ad of
ficiū iudicis ſpectat ꝓuidere vt ſua ſnīa poſſit executioni
mandari ⁊ ſic nō ſolū iudex ex officio hꝫ ꝓuidere ne iudici
um fiat eluſoriū ex defectu ꝓceſſus vt vult gl. in. c. j. in v̄bo
abſentia. in. c. cupiētes. §. ceterū de elec. lib. vj. in. c. j. de iu
dicijs eodē lib. notat bar. in. l. iiij. §. hoc autē iudiciū. ff. de
dāno. infec. ſed ēt hꝫ ꝓuidere ne iudiciū fiat eluſorium de
facto q: ſententia non poſſit executioni mandari ⁊ hoc pt
iudex ex officio facere nemine inſtante quod patet ex tex.
dum dirigit verba ad iudicē quo caſu naſcitur officiuꝫ iu
dicis iuxta gl. in. l. ſi ſoror. C. de collationibus ⁊ no. bar. in
l. vnica. ff. de condi. ex. l. ¶ Nota ibi honeſte teneri formā
que quotidie obſeruatur qn̄ iudex vult ſcire animū mulie
ris vel qn̄ alias litigatur in matrimonialibus ſup vinculo
vel ēt ſup poſſeſſorio declarādo vt. j. dicā ⁊ timetur de ali
qua ſeuitia vel potētia q: donec cauſa ſit finita ⁊ executō
ni mandata dꝫ mulier ſequeſtrari i locū tutū puta i mona
ſteriū vt notat tex. in. c. pe. s̄. de ꝓba. ⁊ vult hic Jo. an Gl.
in v̄bo metus in fine notate gl. qd minor metus ſufficit in
muliere q̄ꝫ in maſculo ⁊ eſt rō q: fragiliores ſunt quā maſ
culi. c. indignātur. xxxij. q. vj. ¶ Glo. ſi. in ſi. habetis vnuꝫ
intellectum ex gl. ad textū qd hic plures eſſent carnales q
hāc appeterēt in vxorem ⁊ dicerent eam eſſe ſuam vxorē
iudex autē dubitans ne propter potentiā aliquoꝝ ex iſtis
v̄itas occultaretur quia mulier non auderet fateri vl̄ ſub
ornareē ⁊ ēt dubitans nec executio impediretur de facto
puta q: forte ſnīa ferreretur in fauorem minus potentis
mandat iſtam ſequeſtrari in loco tuto vſqꝫ ad temp⁹ exe
cutionis fiende. ⁊ ita tenet ēt Jo. an. ⁊ cōiter ſcribentes.
alius eſt intellectus Inno. ⁊ Hoſtien. ꝙ hic ſolum cum
vno eēt contentio ⁊ de eius potentia dubitaretur. ſed nō
eſt vis quo ad effectum q: ſatis habetis concluſionē ꝙ

vbi timetur de metu aliquo mō in cā matrimoniali debet
iſta forma ſeruari ⁊ ſine dubio ꝓcedit tex. noſter ſi agatur
petitorio. Stat aūt dubiū. quid ſi poſſeſſorio agatur ⁊ cō
cludunt doctoreſ. idem dūmodo aliqua cā ſubſit pp quā
reſtitutio nō veniat fienda incontinenti ꝓut eſt de natura
poſſeſſorij puta q: timetur de ſeuitia mariti ⁊ pp ea mu
lier nō vult ſecuꝫ cohabitare de quo in. c. ex parte ⁊ i. c. ex
tranſmiſſa ⁊ in. c. litteras. s̄. de reſtitu. ſpolia. vel ēt quin
opponaē exceptio ipedimēti conſanguinitatis vel ſimilis
de qua in cōtinenti pōt cōſtare vel etiā q: opponatur ex
ceptio quod nō fuit traducta ⁊ de his duobus in. d. c. lit
teras. ⁊ in. d. c. ex parte vel alio caſu poteſt v̄ificari tex. no
ſter q: litigeē quomodocūqꝫ inter marituꝫ ⁊ vxorē ſup
cā matrimoniali ſi mulier eſt v̄go nō eſt reſtituēda marito
nec dimittenda in loco vt poſſit ad eā accedere ſed dꝫ pōi
in loco tuto vt ibi ſtet donec cā finē habuerit ita Ho. hic
⁊ cōiter approbant doctores. ¶ Reſtat querenduꝫ q: dr̄
in tex. nr̄o ſoluꝫ ꝯſenſuꝫ ſufficere ad matrimōiuꝫ. Qualis
dꝫ eē iſte conſenſus ⁊ dicite ꝙ dꝫ eē liber ſm. d. Cardi. ⁊
cōiter ſcribentes ita vt ſapiat eam libertatē que iure natu
rali primeuo inducta fuit ſcilicet faciēdi vt libet inſtitu. de
iure pſonaꝝ circa principiuꝫ ⁊ ideo cuꝫ i eo ꝯſenſu oēs ſu
mus pares quippe qd oēs vna terra ꝓtulit ⁊ naſcimur li
beri. Inſtit. de libertinis. in prin. ideo matrimonium po
teſt eē inter ſeruos toto ti. j. de coniugio ſeruoruꝫ non tn̄
ꝓprie erit matrimoniuꝫ ſi imperio dn̄i cogēte ſeruus iui
tus ꝯxerit matrimonium ⁊ hoc caſu dr̄ ꝯtuberniuꝫ. l. cum
ancillis. C. de inceſtiſ. nuptijs. Et ſic hodie ſm Hoſtien. ⁊
Cardi. eſt ēt dare ꝯtubernium iter ſeruos. ¶ Succedit
qd in quē actuꝫ debeat adhiberi iſte ꝯſenſus an requiraē
ꝙ conſentiāt in copula ⁊ ꝯcludendo ſm Gaſpareꝫ cald.
dicite ꝙ ſic cōditiōaliter niſi deo aliter placuerit. ⁊ iō di
cimus de beata virgie ꝙ licet nupſerit Joſeph. ꝙ tamen
per hoc ēt aio nō amiſit virginitatē ⁊ dū dr̄ qd ꝯhendo vi
detur conſenſiſſe in copulā. verū eſt ſed ꝯditionaliter niſi
deo aliter placuerit. Placuit autem deo aliter vt patet in
euangelio. Sp̄s ſcūs ſupueniet in te ⁊c. ita Gratianus in
c. cum ergo. xxvij. q. ij. vel aliter ſm eundem gratianuꝫ ibi
⁊ Cardina. hic in matrimonio ſpecifice non requiritur cō
ſenſus in copulā ſed ſatis eſt vt cōſentiāt in cōſuetudinē
indiuiduā ⁊ omnimodā cōmunionē. Et quatenus dicitur
ēt in tex. qd mr̄imoniū debet plena libertate gaudere ⁊ ti
mor omnis ab eo abeſſe. Querūt hic Gaſpar calde. Car
di. ⁊ Pan. nūquid metus ānullet matrimoniū ipſo iure.
Et prio arguunt quod nō per tex. in. c. inter cetera. xxij. q.
iiij. vbi dicit qd matrimoniū fuit meticuloſum ⁊ tn̄ ſubicit
ratū ſit ⁊ firmū. ſed gl. ibi ſoluit qd loquitur de ꝯſilio vel
non ꝯſtabat de metu licet allegareē vel nō fuit talis met⁹
qui caderet in cōſtantē virū ꝓut requiritur ad ānullāduꝫ
matrimoniū. j. c. ꝓximo. Secūdo adducunt. c. auctorita
tem. xv. q. vj. ⁊. c. verū. s̄. de iureiuran. vbi iuramentum me
ticuloſuꝫ eſt ſeruandū ergo matrimoniū cū vtrunque ſit
vinculū ſpirituale. ſed in iuramēto eſt alia rō q: cum pōt
ſeruari ſine interitu ſalutis eterne eſt ſeruandū. c. cum con
tingat. s̄. de iureiuran. In matrimonio autem inſpicimus
etiā ne deterius inde cōtingat vt vidimus in. c. iuuenis. s̄.
eo. ⁊ facit. c. requiſiuit. j. eo. Item inſpicimus tria bōa ma
trimonij que per metum annihilantur vt ifra dicā. ¶ Ter
tio adducitur tex. in. c. precedēti prope fineꝫ vbi fit mētio
de matrimonio meticuloſo. ⁊ poſtea de alio matrimonio
ſponte inito cum Tholomeo illo dicit papa ꝙ ſi ille cum
quo per metum contractum erat matrimonium mortuus
eſt ſeruandum eſt illud matrimoniū Tholomei ergo ſi n̄
eſſet mortuus non fuiſſet ſeruandum matrimoniū poſtea
cōtractū ⁊ ſic matrimoniū meticuloſum non hꝫ robur nā
ſi eēt nullū non ipedit matrimonium poſtea ſequēs regu
la nō ṕſtat de regul̄ iuris. li. vj. ſꝫ ibi nō ē ſum̄dū argum̄tū
a ꝯrio ſenſu quia reſultaret abſonus intellectus. ſ. contra
ea que. j. dicam. ¶ Quarto adducitur tex. in. l. ſi patre. ff.
de ritu nuptiarū. ſed poti⁹ facit in ꝯriū vt. j. dicā. ⁊ quate

nus determinat ibi matrimoniuꝫ valeᷓ loquitur in metu q
non cadit in conſtanteᷓ viruᷓ ita intelligit glo.in.d.c.inter
cetera.¶ Contrariaᷓ opi.tenent coiter gl.prio glo.i.c.ab
bas.ꝰ.ꝙ metus caᷓ in.c.ꝑcedenti ꝛ ſequen.in.c.notificaſti
xxxiij.q.v.in.d.c.inter cetera teneᷓt coiter ſcribentes hic ꝛ
in locis preallegatis ꝛ ꝑ iſta opi.adducitur textus in.c.ſi
gnificauit.j.de eo qui duxit in ma.ꝗꝫ po.ꝑ adulteriuᷓ vbi
tex.dicit qꝺ ſi ſponte in primam coſenſit ñ valet mrimoni
um cuᷓ ſcḋa ꝯctuᷓ.Secuᷓdo adducit.c.ꝑxie ſequeᷓs ibi niſi
metu coactus.Tertio adducit.d.l.ſi pre vbi iuriſcoſultꝰ
qꝺ inter inuitos noᷓ ꝯhit matrimoniuᷓ adducit eᷓt tex.no
ſter ibi plena dꝫ ſecuritate gaudere.naᷓ verbuᷓ dꝫ neceſſita
tem iportat gl.in cle.attendentes.de re.in.c.j.j.de deſpoᷓ.
ipube.Sed pᵗ reſpoᷓderi oibus ꝑdictiſ ꝙ procedunt iſpe
cto affectu qꝛ per actionem quod metus caᷓ vel ꝑ exceptoᷓ
nem reſcindetur matrimoniuᷓ meticuloſuᷓ ſicut ꝛ alij actꝰ
meticuloſi.imo hoc plus hꝫ matrimoniuᷓ ꝗꝫ alij actus qa
ex quo a deo eſt inſtitutuᷓ vt dixi ſupra i rubrica ꝛ ſoluᷓ con
ſenſum requirit ꝛ coacta voluntas tñ eſt voluᷓtas ꝛ inicit
vinculuᷓ aie ꝛ potius debemus oia mala pati ꝗꝫ malo con
ſentire.c.ſacris ſupra ꝙ me.caᷓ ioᷓ minus de facili dꝫ ꝑ me
tum irritari ꝗꝫ alij actus q noᷓ illaqueaᷓt animaᷓ ꝛ in quibꝰ
ꝑdicta noᷓ ꝯcurruᷓt.Et faciunt in argumentuᷓ no.in.c.ma
iores in.ſi.ſupra de baptiſmo.¶ Ultio adducit naᷓ matri
moniuᷓ reqrit liberꝫ ꝯſenſuꝫ vt in textu ibi plena dꝫ ꝛc.Sꝫ
in his q requiruᷓt liberꝫ ꝯſenſum metus aᷓnullat actum ipo
iure vt notat gl.in.d.c.abbas.ꝛ in.d.c.notificaſti vt dixi in
textu.ꝗ ſi metus in matrimonio iteruenit nulluᷓ erit ipo iu
re.c.acceḋeſ ſupra de ꝓcu.vbi eᷓt ꝯſtitutio ꝓcuratoris i ma
trimonialibus dꝫ eᷓe libera ſi ipꝫ acceſſoriuᷓ multomagis
principale.facit.l.ſi mulier.§.ſi dos.ff.ꝙ me.cau.vbi ꝓmiſ
ſio dotis meticuloſa eſt nulla ipo iure ſi ꝓmiſſio dotis.ꝗ
eſt acceſſoria multomagis ipm matrimoniuᷓ ꝙ eᷓ principa
le.facit eᷓt melius roᷓ ibi notata ꝑ Bar.dum vult ꝙ ſi dos
nudo pacto ꝓmittatur quo caſu a lege veſtit pactuꝫ.l.ad
exactioneᷓ.C.de dotis ꝓmiſſione tunc metus viciat ꝓmiſſio
neᷓ qꝛ lex hoc pactuᷓ veſtit quandaᷓ bonaᷓ fideᷓ ſequeᷓs ſicut
dicimus in.l.ſi fideiuſſor.§.quedaᷓ ꝛ in.l.quintus.ff.maᷓda
ti.ideo qꝛ lex hoc caſu ſolaᷓ ꝯiunctioneᷓ ꝛ bonaᷓ fideᷓ atten
dit non mirꝫ ſi metus viciat actuᷓ ipo iure qꝛ noᷓ adeſt boᷓa
fides.¶ Secus dicit bar.ſi ꝑ ſtipulationeᷓ dos ſit ꝓmiſſa.
Panor.hic ipugnat Bar.mouetur qꝛ ꝑ metuᷓ indiſtincte
matrimoniuꝫ eᷓ nulluᷓ vt dictuᷓ eſt ergo ꝛ dotis ſtipulatio
cuᷓ noᷓ poſſit ſtare ſine matrimonio.l.ſtipulatoᷓneᷓ ꝛ.l.ꝓmit
tendo.ff.de iure do.Sed argumentuᷓ ſuum ꝓcederet qñ
metus iteruenisſet circa matrimoniuꝫ ꝛ dotis ꝓmiſſioneꝫ
ꝙ noᷓ inficiatur Bar.ſed dictuꝫ ipius Bar.loqtur qñ me
tus iteruenit ſoluꝫ circa ꝓmiſſioneᷓ dotis.Secundo moue
tur ꝑ.l.vnicaᷓ in prin.C.de rei vxo.acti.vbi eᷓt ſi ſup dote ſti
pulatio noᷓ interuenit fingitur interueniſſe ergo noᷓ eᷓ habeᷓ
da differentia ſi interuenit ſtipulatio vel noᷓ.ſed argumen
tuꝫ ꝓcedit ex legis equitate quo caſu ſi noᷓ ſtipulat ex quo
initur tñ pacto ꝛ bone fidei ꝛ ſic legis equitati fateor
qꝺ metus aᷓnullat ꝛ pactum de dote ꝛ ſtipulationeᷓ a lege
fictaᷓ.Secus eſt qñ ps ꝑ ſtipulationeᷓ ſibi ꝓuidet qꝛ tunc
apparet ꝙ noᷓ vult fundare ſe ſolum ex bona fide ꝛ legis
equitate.ſed eᷓt vult ſe iuuare ſua ꝓuiſioᷓe ꝛ ꝯctu ſtipulatoᷓ
nis ꝙ eſt ſtricti iuris nec de facili ita vitiatur ſicut ea in q
bus attendimus ſoluꝫ bonaᷓ fideᷓ.l.eleganter in prin.ff.de
dolo ꝛ ibi notat ꝛ in.l.ſi qs arbitratu.ff.de vᷓb.obli.ꝛ i.c.
cuꝫ dilecti ſupra de ꝯhen.emptio.¶ Sed nunqd ſufficiat
metus reuereᷓtialis ad matrimoniuꝫ aᷓnullandum puta pa
tris ꝛ vi diceᷓduꝫ qꝺ ſic per textuꝫ in.c.cum virꝫ iuncta gl.
ibi ꝛ qꝺ notat domi.anto.ſupra de regula vbi iperiuꝫ pa
tris annullat ꝓfeſſionem ergo eᷓt aᷓnullat matrimoniuꝫ qꝛ
magis ꝯtriatur fini matrimonij metus ꝛ boᷓis eius quaᷓ al
teri actui vt ifra dicaᷓ.Et ideo dixit dñs Ant.ibi qꝺ vbicuᷓ
ꝗꝫ requiritur liber coſenſus metus reuerentialis aᷓnullat
actuꝫ qꝛ ñ eſt verꝫ dicere ꝙ adſit liber coſenſus.ſed qcqd
ibi dicat glo.dꝫ intelligi ille tex.de tali coactione ꝗ veriſi

militer eſſet timeᷓda noᷓ de leui.ꝛ ita intelligit gl.in.d.c.in
ter cetera.l.ſi patre preallegataᷓ.Secundo adducit.c.pre
ſens.iuncta gl.xx.q.iij.vbi qñ requiritur liber conſenſus
cuᷓ actus meticuloſi ſoleaᷓt infeliceᷓ exitum habere ſi metꝰ
iteruenerit ꝛ ſic actus noᷓ ſit liber viciatur actus ſed reſpoᷓ
dete vt dixi in preceḋeᷓti argumeᷓto.¶ Tertio adducitur
tex.in.l.fideiuſſor.§.pater.ibi ꝑſuaſit iuᷓcto fine poſtea.ff.
de pigno.vbi ſi filius ꝓ patre ipothecat domuᷓ ad voluᷓta
tem eius eliciendaᷓ tex.ponderat ſuaſioneᷓ quaſi ſentiat ꝙ
iperiuᷓ ñ ſufficeret qꝛ actus eſſet meticuloſus ꝛ ita ponde
rat ange.illum tex.ibi ſed nihil ſtringit qꝛ ñ dicit qꝺ ꝑ ipe
rium tollat voluᷓtas lꝫ dicat ꝙ perſuaſionem obligatur.
¶ Quarto adducit gl.in.l.filiusfamilias.§.inuituᷓ.ff.de
ꝓcura.vbi metus reuereᷓtialis hꝫ vim ꝑciſe ipoteᷓtie vt vi
deatur noᷓ poſſe ꝯdicere ꝛ eſt tex.no.in.l.penul.ff.de fur.
¶ Quinto adducitur qꝺ voluit bar.in.l.que dotiſ.in pe.
col.ff.ſolu.ma.ꝛ bal.in.l.j.in ſi.C.de boᷓis maternis.ibi vo
luerunt qꝺ eᷓt vbi taceᷓs habetur ꝓ ꝯſentieᷓte reuereᷓtia ipe
diat ꝯſenſum ꝛ ſic noᷓ videatur coſentieᷓs q ꝑ reuerentiaꝫ
tacet ſed hec duo argumeᷓta ꝓcedunt vbi ñ apparet ḋ coᷓ
ſenſu ſꝫ ſoluᷓ ꝑſumitur quo caſu vna ꝑſumptio vincit aliaᷓ.
c.litteras.ꝰ.de ꝑſumpti.nos loqmur qñ de ꝯſenſu filij ap
paret ſed dicit ſe ꝯſenſiſſe ꝑ metuᷓ reuerentialeᷓ.Ultio ad
ducitur naᷓ ꝑ metuᷓ ñ acqritur actualis incurſio ſed ſatis eᷓ
veriſimilis dubitatio ita.Inno.in.c.cum nobis olim i ver
bo nulla.ꝰ.de elec.Ang.in.l.metuᷓ in prin.ff.quod metus
cauſa in.l.fine.C.ad velleia.ꝛ ibi bal.ergo.ſatis eſt ad me
tum probandum qꝺ filius ꝑ reuerentiaᷓ patris dubitaue
rit ꝯdicere ſed hoc procedit qñ dubitatio eſt talis que ca
deret in coſtanteᷓ viruᷓ ꝛ ei timoreᷓ incuteret alias noᷓ indu
ceret iuſtum metum.c.ꝓxime ſequenti ꝛ.c.cuᷓ dilectus.ꝰ.
quod metus cauſa.In coᷓtrarium tamen eſt veritas ꝛ pro
iſta opinione facit tex.in.l.ſi patre.ff.de ritu.nup.vbi dicit
iuriſcoſultus qꝺ licet patre cogente filius acceperit eam
quaᷓ alias non eſſet accepturus ꝙ licet metus regulariter
annullet matrimonium tamen hoc caſu valebit ꝛ tamen
clarum eſt qꝺ ibi interuenit metus reuereᷓtialis ſcilicet co
actio paterna.¶ Secundo pro hac parte adducunt no
tata in.l.j.§.que honoraᷓde.ff.qua.rerum actio non detur
ꝛ quod voluit Inno.ꝛ coᷓmuniter ſcribentes in.c.cauſam
matrimonij.ꝰ.de offi.dele.no.Bar.in.l.metum ꝛ in.l.ad
inuidiaᷓ.C.quod metus cauſa Bal.in rubrica.ꝰ.quod me
tus cauſa.¶ Nam in predictis locis coᷓcluditur quod ſo
la ꝑſonaruᷓ reuerentia non inducit iuſtum metum ſꝫ requi
ritur quod minime precedaᷓt vel vᷓbera ꝛ pro hac opinioᷓe
facit tex.in.l.j.C.ſi rector ꝓuincie ibi poᷓt eᷓe terribil iuᷓcta
gl.¶ Tertio pro hac opinione adducitur.Naᷓ metus re
uereᷓtialis noᷓ plus dꝫ poſſe quaᷓ metus tiraᷓnidis imo equi
paraᷓtur vt voluit ang.in.l.metuᷓ in prin.ff.qꝺ metus cauſa
Bar.in.l.ſi ob turpeᷓ.ff.de ꝯditoᷓe ob turpeᷓ caꝫ in.l.ij.C.ꝙ
metus caᷓ vbi ꝯcludunt qꝺ.c.j.ꝰ.ꝙ metus caᷓ.loqueᷓs de ti
raᷓno extendatur ad marituᷓ vel ad alios quibus reuereᷓtia
debetur.ſed ita eᷓ ꝙ tiraᷓnus noᷓ incutit iuſtuᷓ metuᷓ niſi ali
ud coᷓcurrat.putamine vel ſeuitia ſolita tiraᷓni ꝛ faciunt ꝗ
notaᷓtur in.l.de pupillo.§.ſi quis ipſi.ff.de ope.no.nuᷓ.Cy
nus in.l.j.C.ſi qs iperatori maledixerit ꝛ notatur in.d.c.j.
Ergo ita i ſimili nec ſola reuereᷓtia incutiet iuſtuᷓ metuᷓ.ꝛ
hanc opinioneᷓ firmat.d.Anto.in.c.j.j.ti.j.ꝛ Panor.in.c.
ꝑcedenti Hoſti.in ſuᷓma in ti.de matrimonijs.§.penul.vᷓ.
quid ſi coactio vbi dicit coſiderandaᷓ qualitateᷓ iuſſus pa
terni ꝛ ꝑſone patris ꝛ huiuſmodi circunſtantias ꝛ minor
metus excuſat matrimoniuᷓ ꝗꝫ in alijs actibus glo.in.c.ſi.
qui cleri.vel vouentes ꝛ pro hac parte conſuluit Calde.
in ti.de ſponſalibus conſi.j.vbi plus voluit ꝙ etiaꝫ ſi filia
expreſſe non conſentiret ſed ꝑꝑ reuerentiam patris noᷓ au
det contradicere dicat faciatis vt vultis ꝙ per hoc videt
contractuᷓ matrimonium de ꝯſenſu filie ꝛ facit tex.in.c.i.i
ſi.de deſponſa.impu.li.vj.vbi ſufficit filios coſenſiſſe ma
trimonio per parentes coᷓtracto tacite vel expreſſe nec ſo
la reuerentia paterna impedit conſenſum ꝛ facit tex.in.c.

honorantur

bonorant̃.xxij.q.ij.vbi dicit̃ qꝺ filialis pudoris eſt pmitte
re patri arbitriũ nuptiarũ ⁊ hoc ẽt voluit do. Ant.in.c.ſi.
qui clerici vel vouentes.ſed iſtud ẽ ꝯ notata p Bar.in.l.
que dotis ⁊ ſupradicta.¶ Sed ꝓ declaratõe p̃dictorum
q̃rit hic Gaſpar Calde.q̃ ſit rõ differentie quare metus
ãnullet matrimõiũ mero iure ⁊ tñ ſecus ẽ in alijs actibus
⁊ primo loco refert vnã ratioñ videlicet qꝛ per matrimo
niũ efficiunt̃ vir ⁊ vxor duo in carne vna ⁊ quos deus cõ
iunxit homo nõ p̃t ſepare.c.ſũt qui.xxvij.q.ij.c.quos de⁹
xxxij.q.ij.⁊ iõ cũ difficilior ſit diſſolutio matrimonij poſt
quã eſt contractũ q̃ aliorũ cõtractũ lex voluit illud habẽ
ꝓ cõtracto qñ metus interuenit qꝛ nõ poſſit poſtea ſepa
re ſicut põt alios actus ⁊ ideo cũ iuramentũ poſſit p ab
ſolutioñ tolli p metũ nõ irritat̃ ipo iure.c.vex. ſupra de
iureiurã.iſta rõ ſi ꝯcludit gñaliter qꝛ ante cõſumatã copu
lã nõ ſunt duo in carne vna.c.obitũ ſupra de biga.nec im
pedit̃ quin lex ex cã poſſit matrimoniũ diſſoluere.c.ex pu
blico ſupra ꝺ ꝯuer.cõiuga.ergo ſequeret̃ qꝺ matrimoniũ
meticuloſum ſi copula nõ interceſſit mero iure valeret cu
ius tñ ꝯriũ indiſtincte eſt verum vt ſupra vidimus.vñ alia
datur rõ ꝙ ratõe triſtis exitus qui ſolet ex inuitis nuptijs
ſequi canon noluerit matrimoniũ meticuloſum valere vt
hoc textu vbi iſta ratio aſſignat̃ ⁊ ita intelligo cõformare
rõne Calde.qui dixit ꝙ cũ oẽ bonũ matrimoniũ cõſiſtat
in tribus.In ſacramẽto ꝓle ⁊ fide.c.omne.xxvij.q.ij.⁊ p
metũ eneruat̃ omne iſtud triplex bonũ ⁊ ſic eneruat̃ finis
matrimonij ideo eneruat̃ ipm matrimoniuꝫ mero iure ex
quo ceſſat cã finalis argumẽ.l.gñaliter.C.ꝺ epiſco.⁊ cle.
trãſumptiue poſite in.c.generaliter.xvj.q.j.⁊ faciunt que
dixi in cauſa finali.c.cũ ceſſante ſupra de appellatio.nã ꝓ
ſequendo ſingula hec bõa ſacramentũ p metũ in mr̃imo
nio eneruat̃ quod pꝫ qꝛ matrimoniũ ꝓpterea dr̃ ſacramẽ
tũ qꝛ ſacre rei ſignũ vt dixi ſupra in rubrica eo ꝙ denotet
vnioñ que eſt inter xp̃m ⁊ eccleſiã.Sed vnio ſacramẽta
lis nõ põt eẽ vbi eſt metus.c.nõ eſt.xv.q.j.ergo nec vbi ẽ
ſacramentũ fides nõ eſt qꝛ inuito dñõ nuſquã ẽ ſeruus fi
delis.c.patris.xx.q.iij.vnde illud eſt ſtrictũ ꝓuerbiuꝫ ode
runt queẽ metuunt ꝓles ẽt nõ ẽ qꝛ ñ cõcurrit amor mutu⁹
⁊ cõſenſus in copulã ⁊ iõ his bõis ceſſantibus pp metuꝫ
ceſſat matrimoniũ ⁊ faciunt notata in. c.ſi.j .ꝺ cõditione
apposi.Gloſe tñ cõiter ſupra in.d.c.abbas.⁊ in.d.c.inter
cetera.⁊ in.c.p̃ſens videnẗ ſentire eã rõne qꝛ matrimoniũ
req̃rit liberꝫ ꝯſenſum in hoc tex.qui liber ꝯſenſus nõ dicit̃
vbi metus interuenit ſed tñ ad idẽ reducit̃ cũ p̃cedẽti qꝛ
ratio poſtea quare matrimoniũ dꝫ eẽ liberꝫ eſt pp triſtem
exitũ vt dicit tex.Sed offert̃ elegãs qꝺ poſt ꝯcħũ. põe
ꝙ aliquis cõpellit̃ ꝯhẽ matrimoniũ cũ certo genere pſo
narꝫ.puta cũ vna ex mulierib⁹ talis ville talis ciuitatis vl̃
talis parẽtele vr̃ ꝙ nõ valeat matrimoniũ p hunc tex.qꝛ
matrimoniũ dꝫ plena ſecuritate gaudere facit.c.vbi peri
culũ de electõe libro.vj.vbi dicit̃ qꝺ vbi ceſſat libertas ibi
non eſt matrimoniũ ſpirituale ⁊ valet argumentũ de ma
trimonio ſpirituali ad carnale ⁊ econtra vt.d.c.tue.j.eo.
ij.facit.c.inter corporalia .ꝰ.de tranſla.p̃laro .In contra
riũ tñ vr̃ veritas arguendo de matrimonio carnali ad ſpi
rituala videt̃ eñi ꝙ valeat conſuetudo que nõ in totũ tol
lit libertatẽ cõſenſus ſed in aliquo diminuit libertatẽ ſeu
reſtringit ad certũ genus pſonarꝫ de ꝯſue.c.cũ dilect⁹ de
verb.ſig.c.abbate vbi valet cõſuetudo ꝙ capitulũ teneat̃
eligere p̃latũ de gremio alterius eccl̃e.Secus ſi cõſuetu
do cõpelleret vnũ p̃ciſe eligere vt in.c.cũ terra de elec.ex
quo infert̃ ꝙ nõ oĩmoda libertas ẽ de ſubſtantia electõis
Si.n.eẽt de ſb̃a electionis nõ valeret dicta cõſuetudo cõ
tra ſb̃am actus vt no.gl.in.c.nõ putamus de ꝯſue .lib.vj.
Et ex iſtis videt̃ colligi ſolu.ad.q.noſtrã ꝓpoſitã ⁊ ſurgit
limitatio ſingularis ad hunc tex.non tacta p doct.ꝙ iſte
textus dꝫ intelligi cũ dicit ꝙ dꝫ interuenire oĩmoda liber
tas vt vꝫ nõ cõpellat̃ ꝯhere cũ certa pſona ſecus ſi cõpel
lat̃ ꝯhere cũ certo genere pſonarũ pro hoc facit qꝛ matri
monium olim erat in precepto.xxvij.q.j.nuptiaruꝫ.⁊ dixi

ꝰ.in rubrica ſm̃ caſum nihilominus neceſſitatis in genere
nõ dicebat̃ ꝯtrahere ꝯ voluntatẽ imo tenebat matrimoni
um.intellige ergo iſtum tex.quod mulier dꝫ plena ſecuri
tate gaudere ⁊ liber dꝫ eẽ ꝯſenſus vt nec plus cum iſta q̃
cũ alia inſpecie compellatur ſec⁹ ſi de certo genere ⁊ hoc
vbi alias iſte erat nuptur⁹ ⁊ aptus ad nubendum limito
per predicta tex.in.c.vbi periculũ.§.ceterũ de elec.lib.vj.
vbi dr̃ qꝺ ceſſat electio vbi ãmittit̃ libertas eligẽdi dꝫ eñi
ĩtelligi de oĩmoda libertate ſed qñ in toto tollit̃ libertas
vt qꝛ cõpelluntur certũ hominẽ eligere vt ibi ſecus ſi re
ſtringãt̃ ad certũ gẽus pſonarꝫ qꝺ bene notabis.¶ Suc
cedit qꝺ nũqd ſicut metus accidẽs in pſona ꝓpria viciat
matrimoniũ ita in pſona patris vel filij ⁊ dicite ſꝫ Inno.
⁊ cõiter ſcribẽtes qꝺ ſi pater timẽs de leſione filij vel ma
ter ꝯxerit nuptias dũmodo non ſit vanus metus viciatur
matrimoniũ.Mouentur p.l.iſti quidẽ in ſi.ff.ꝙ met⁹ cã
⁊ ita ſi filius vel filia timet de leſiõe patris vel matris vel
aui.⁊ hmõi aſcendẽtiũ ⁊ cõtrahãt nuptias pp hũc metuꝫ
viciat̃ mr̃imoniũ.c.j.⁊.ij.xxxi.q.j.¶ De metu circa tranſ
uerſales nihil loquũt̃ doctores ⁊ tacite ex quo loquũt̃ ſo
lũ de aſcendẽtibus videnẗ aſſentire ſecuſ eẽ i tranſuerſali
bus qꝺ videt̃ cõtra ea maxie que notãt̃ p Imo. i.l.heres
meus.§.ſi.ff.de ꝯditio.⁊ demõ.p Bar.i.l.j.ff.de his.q̃ pe
ne noie in.l.hi penes.C.de agri.⁊ cẽſitis li.vj.No. Bal.p
illũ tex.i.l.j.C.de epis ⁊ cle.i.l.interpoſitas .in.ij.col .C.ꝺ
tranſa.in.l.j.C.de indicta viduitate Ange.⁊ bal.in.l.j.ff.in
ius vocati vt eant vbi volũt ꝙ non ſolũ illud ſtatutũ dica
tur ꝯ libertatem eccleſiã qꝺ ponit clericos vel eis metuꝫ
incutit ſed ẽt quod eorꝫ affines punit pp clericos ad ali
quid iducendo ergo ita nõ dicet̃ liber cõſenſus matrimo
nij qui ſit ad finẽ ne aliquis tranſuerſalium leſionem inci
dat ſi nõ eſt liber cõſenſus ergo nec matrimoniũ.¶ Sed
nũquid matrimoniũ ꝯtractũ per incarceratũ valebit.Et
dicite ſm̃ Inno.hic ⁊ cõiter ſcribentes quod aut ꝯhit ma
trimoniũ cũ alio quã qui habet incarceratã ⁊ tenet matri
moniũ ſicut alij ꝯctus incarcerati.l.j.⁊.ij.in argumentum
.C.ſi quis aliquẽ teſtari ꝓhibuerit.l.metũ.§.ſed licet.ff.ꝙ
metus cã.⁊ facit.l.pampinianus exuli.ff.de minoribus.
¶ Et ideo vel per ſe ipſum ꝯhet vel per nunciũ vel ẽt ꝓ
curatorem conſtituet.cũ per incarceratioñ iſta nõ impe
diantur dictis iuribus ⁊ ita ſi eẽt apud hoſtes ẽt dato qꝺ
eſſet tale bellum puta cũ infidelibus in quo capti efficiun
tur ſerui de quo aliquid videbimus in.c.dñs.j.de ſecũdis
nup.¶ Aut matrimoniũ ꝯhitur cũ illo vel illa qui incar
ceratum tenet ⁊ tunc aut iuſte tenet incarceratum ⁊ valet
mr̃imoniũ ſicut ⁊ alij ꝯctus.l.ſi mulier.in prin.ff. ꝙ met⁹
cã.Aut iniuſte ⁊ tunc aut eſt incarceratus ad hunc finem
vt matrimonium ꝯhat ⁊ tunc non valet matrimonium cũ
non ſit conſenſus liber vt hic Aut eſt incarceratus ob ali
ud ⁊ valet matrimoniũ per no.in.l.qui in carcerem .ff.ꝙ
me.cã.habetur.in.l.qui a latronibus.ff.de teſta.

V Eniens el.ij. Si carnal̃ copula ſit ſe
cuta ſponſalia de futuro nõ
ſoluuntur per matrimoniuꝫ de p̃ſenti poſtea
ꝯctũ alias ſic niſi ſꝫ matrimõiũ fuerit meticu
loſum hoc dicit.¶ Diuidit̃ in duas partes. In p̃ia nar
ratio.In ſcd̃a ꝓuiſio.ſcd̃a ibi Ideoqꝫ.¶ Nota ibi ꝺ qua
ꝓlem habuit iuncto tex.ibi cognouit qꝺ lꝫ ſponſalia ꝺ fu
turo ſecuta copula carnali reſoluant̃ in p̃ſumptũ mr̃imo
niũ ⁊ de p̃ſenti tex.in.c.his qui fidẽ.j.eo.hoc eſt verꝫ ſi co
pula eſt ſecuta ſponſalia ſecus ſi preceſſit. ⁊ ideo duo hꝫ
articulare ⁊ ꝓbare qui vult qꝺ per copulã inducatur ma
trimoniũ preſumptũ p̃imũ quod ſponſalia ſint ꝯcta.naꝫ
copula ſine ſponſalibus nõ inducit matrimonium de iure
canonico.c.illud.⁊ ibi notatur.ꝰ.de preſumpti.imo etiam
dato quod ſponſalia preceſſiſſent niſi firma remanſerint
copula nõ inducit matrimoniũ preſumptũ.⁊ iõ dicit Io.
an.⁊ cõiter approbatur hic qꝺ ſi ſponſalia ſint contracta
⁊ poſtea diſſoluta puta mutuo conſenſu vt vidimus in.c.
ſecundo ſupra eodem vel aliquo ex caſibus de quibus

in.c.de illis.ſupra eodē copula ſubſequens non īducet ꝑ
ſumptū matrimoniū. ¶ Secūdo habet ꝓbare ꝙ copula
īteruenit poſt ſpōſalia. Et ideo dicit domi. Anto. ꝑ hunc
tex. ꝙ ſuccūberet agens intēdens ꝓbare m̄rimoniū ꝑſum
ptū qui ꝓbaret ſpōſalia ⁊ copulā niſi pūctualiter ꝓbaret
de tpe.ſ. qđ poſt ſponſalia ꝯſumata eſt copula. ⁊ faciunt
in ſimili qđ voluit gl. ſingularis in cle. ſi. de reſcriptis. no-
tat Bar. in.l. ſi ſolū. §. ſꝫ reprobari. ff. de noui. operis nū.
bonus textus in.l. cū actū ⁊ ibi notat Ange. ff. de neg. ge.
in.l. matrē. C. de ꝓbatio. in.c. ij. ſupra de reſcriptis. ¶ No
ta ibi qđ eā duceret ꝙ ꝑ iſta verba ducā te in vxorē non ꝯ
hiť m̄rimoniū ſed ſponſalia. ¶ Nota ibi inuenies ꝙ poſi
to ꝙ metus ānullet matrimoniū nō curatur an metū paſ-
ſus dederit cām edicto nec ne ideſt ſua culpa inciderit in
metū qꝛ ꝑ hoc qđ ſua culpa in metū inciderit non deſinit
metꝰ eſſe iuſtus. faciūt notata in.c. interpoſita ⁊ in.c. ſi. de
appellatio. ſupra. ¶ Nota ibi deſpōſare ꝙ verbū deſpō-
ſare nō ſolū ꝯuenit ſponſalibus ſed ēt m̄rimōio. ¶ Nota
vltimo ibi cū ea facias caſum in quo ꝑſumptio ꝑfert veri
tati. nā ꝯctis ſpōſalibus de futuro ⁊ ſecuta copula iſtud
eſt matrimoniū ꝑſumptū. ſed tñ vult textꝰ noſter ꝙ ꝑfert
matrimonio vero poſtea ꝯcto ⁊ eſt rō qꝛ hoc matrimoni
um ꝑſumptū ē vallatū ꝑſumptōe iuris ⁊ de iure ⁊ iō ꝑ vo
habeť. Et iō ſicut verꝫ m̄rimoniū prio ꝯctū ꝑfert alteri vo
ſecūdo ꝯcto vt videbimus in.c. ſi iter infra eodē. Ita pre
ſumptū matrimoniū ꝑſumptōe iuris ⁊ de iure cū prio ſit
ꝯctū ⁊ habeať ꝓ vero ꝑfert ēt vo poſtea ꝯcto vt hic ſm
do. Anto. ¶ Gl. in vbo ꝑſtiterit in ſi. habetis ex glo. ꝙ co
pula ſubſequens ſponſalia de futuro īducit matrimoniuꝫ
vſqꝫ adeo ꝑſumptū vt nō admittať ꝓbatio in ꝯriū. ſed ꝯ
ꝑ ea que habenť in.c. tua.j. eodē maxīe ꝑ Jo. an. vbi dicit
ꝙ ꝓteſtatio facta in actu diminuit effectū actꝰ ꝗ ita ſi tpe
copule fiat ꝓteſtatio qđ nō intendūt ꝯhere matrimoniuꝫ
īpedieť m̄rimoniū ⁊ ita admitteť ꝓbatio ꝯ hanc ꝑſumptō
nē qꝛ ꝑ ꝓteſtationē ſublata ē ⁊ ꝓ hac opinione facit qꝛ ꝓ-
teſtatio appoſita in actu remouet ꝯſenſuꝫ ab eo.l. obliga
tionū ſba in fine. ff. de actōibus ⁊ obligationibus nota. in
c. cū. M. fer.ſ. de ꝯſti. ⁊ matrimoniū depēdet ex cōſenſu
vt in.c. ꝑcedēti ergo ꝑ ꝓteſtationē impediť. ¶ In ꝯriū tñ
eſt veritas ⁊ tenent hic do. Ant. ⁊ alij cōmuniter ⁊ voluit
Jo. an. in.c. ꝑ tuas.j. de ꝯditio. appoſi. vbi dixit quod ꝓte
ſtatio appoſita tpe copule nō īpedit matrimoniuꝫ ꝑſum-
ptū. ¶ Moueť quia iſta ꝑſumptio ē iuris ꝯſecutiuū ꝙ
nō depēdet ex poteſtate ptiū ergo ꝑ ꝓteſtationeꝫ tolli nō
pōt cle. gratie. ⁊ ibi gl. de reſcriptis. Itē moueť dominus
Anto. qꝛ ꝓteſtatio iſta hꝫ in ſe cām turpē ⁊ nutrit peccatū
ergo ñ opabiť ſuū effectū. Et ſic habes elicere qđ vbi ꝑ ꝑ
ſumptionē iuris ⁊ de iure tolliť peccatū ꝓteſtatio appoſi
ta in actu nō valet ad tollendā ꝑſumptionē illā ⁊ faciunt
notata in.c. ſi.j. de ꝯditio. appoſi. ¶ Tertio adduciť nā in
m̄rimonialibus nihil ꝓdeſt ꝯfeſſio ptiū ꝯ matrimoniū.c.
ſup eo.j. de q duxit in matrimoniū ꝗ polluit ꝑ adulteriuꝫ
ergo nec ēt ꝓteſtatio hoc caſu iuuabit cū emanet ſup his
q nō ſunt in poteſtate ptiū ꝑ ea q habenť in.d.c. cū. M. ⁊
dixi habunde in.c. ſolicitudinē.ſ. de appellatio. imo a for
tiori ſi cōfeſſio q vincit ꝑſumptōeꝫ iuris ⁊ de iure vt vult
gl. in.l. in ꝯtibus. §. illo. ff. de nō nu. pe. in. §. illud in autē.
de equalitate dotis ⁊ notat Cy. in autē. ſed iā neceſſe. C. d
dōatio. ante nuptiaſ nō vincit matrimoniū ergo multomi
nus ꝓteſtatio que eſt debilior quā cōfeſſio maxīe ī h quo
ad tollendā iuris ꝑſumptionē vt vult glo. in dicta clemē
tina gratie. ¶ Non obſtat ꝯriū de notatis in.c. tua qꝛ ꝓce
dit qñ ꝓteſtatio tollebat formā ⁊ ſbam matrimonij ideſt
totalē conſenſuꝫ qꝛ nullo mō agebāt ꝯſentire. Alie glo. ni
hil hñt. ¶ Ab extra opponitur ꝯ textū dum vult qđ ſi iſte
iuuenis fuit deprehēſus cū iſta puella in domo a parenti
bus ⁊ ꝑꝑ eorū metum ꝯhit matrimoniū ꝙ nō vꝫ ⁊ ſic vi
velle ꝙ nō obſtāte ꝙ ſua culpa quis incideret in actū me
tus ānullet actū ꝯ de.l. ſi mulier in princi. ff. ꝙ metus cā.
vbi nō attenditur metus alicui incuſſus ſua culpa ⁊ cauſa

¶ Solutio ille tex. loquiť in metu iuris nos loquimur in
metu de facto incuſſo. ¶ Sed iterū obſtat qꝛ imo hic me
tus videť eſſe metus iuris. nam licitū eſt patri interficere
adulterum inuētū cū filia in ipſo actu venereis.l. qđ ait lex
ff. ad.l. iuliā de adulterijs. ergo ſi iſte dubitauit de pentī-
bus fuit metus iuris qꝛ dubitauit d eo qđ de iure poterāt
facere. vna eſt ſolutio ꝙ aliud eſt de iure canonico aliud
de iure ciuili. qꝛ de iure canonico nō hꝫ locū. d.l. qđ ait cū
nobis nō liceat occidere quēquā de iure canonico. c. iter
hec. xxxiij. q. ij. ⁊ iō cū cā matrimonialis ſit fori canonici ⁊
ſm canones termineťur ſm quos iſti parentes non po
tuiſſent interficere hunc adulterū. ideo talis metus fuit
de facto ⁊ nō de iure. Alia eſt elegātior ratio qđ ſpeciale
ſit in matrimonio qđ omnimoda debet libertate gaudere
vt metus de iure incuſſus ēt ānullet matrimoniū lꝫ ſecus
in alijs actibus in quibus metus nō ita efficaciter annul-
lat ⁊ ē rō diuerſitatis quā dixi in.c. precedēti.

c **Ommiſſum** Qui iurauit cum ali
qua ꝯhē ſi vult reli-
gionē īgredi tñ vt iuramētū obſeruet prius ꝯ-
hat ⁊ poſtea religionē īgrediať ſi copulā nō ꝯſumpſerit
¶ Diuidiť in duas ptes. ¶ In pria narratio. ¶ In ſecū
da ꝓuiſio. ſecūda ibi fraternitati tue. ¶ No. in tex. ibi pri
uata lege ideſt diuina vel ſm conſcientiam ſuam ⁊ cōcor
dantes allegať in gl. ¶ No. ibi fideꝫ dedit iuncto textu
ibi iuramēto firmauit ꝙ interpoſitio fidei non eſt ideꝫ qđ
iuramētū de quo ſupra in.c. ij. ¶ No. ibi ꝯhendo m̄rimo
nio ꝓpterea verba ꝯhendi ſponſalia de futuro qꝛ ꝓmitti
tur de ꝯhendo matrimoniū ⁊ ſic in futurū de quo. in.c. ex
litteris. el. j. ⁊ c. ex parte.ſ. eo. ¶ No. ibi ad frugem melio
ris vite ꝙ vita regularis eſt tutior ꝗ vita cōiugatorū fa-
cit tex. in.c. niſi cū pridē.ſ. de renū. ⁊ iō dixit tex. ⁊ ibi glo.
clarius rationē aſſignans. xvij. q. ij. in.c. nos nouimꝰ naui-
gaſti vxorem duxiſti ⁊ aſſignat glo. ibi ratōe qꝛ ſicut q ma
ri verſantur ventis agitanť ⁊ q vxores habēt agitanť eoꝝ
procellis ⁊ voluptatibus. ¶ No. ibi ſeruata qđ lꝫ magis
bonū debeat ꝑferri minori bono. xvij. q. i. c. q bona hoc ē
verū niſi poſſet vtrūqꝫ ſeruare qꝛ tunc debet vtrūqꝫ imple-
re. vt hoc tex. ¶ No. ibi ⁊ poſtea ꝙ valet matrimoniū cō
tractū eo animo vt ſtatim diſſoluať ſm. d. anto. ⁊ pro eo
facit qꝛ iſtud vbuꝫ poſtea quādoqꝫ denotat in continenti
nō longū temporis interuallum vt notat glo. in.l. qui de
crimine. C. de accuſ. voluit bal. in.l. quotiens. §. ſi quis ita
ff. de here. inſtituendis in.l. fructꝰ. ff. ſoluto matrimonio.
¶ Et ſic habetis reſtrictionem illius vulgaris quod di-
citur in.l. qui ſic. ff. de ſoluti. Et ſm hunc intellectum do.
Anto. hic eſt caſus ꝙ iſte iuuenis contrahebat matrimo
nium animo iſto vt ſtatim illud diſſolueret ingrediendo
religionem ⁊ ſic diſſoluendi. Inno. hic ī ſuo itellectu ſen
tit contrarium ⁊ cōmuniter approbatur qꝛ vult ipſe ꝙ ſi
iſte habuiſſet in animo ſtatim ingrediendi religionē non
dixiſſet tex. tutius eſt cōtrahere ⁊c. quia imo periculoſius
fuiſſet differre ita bonum propoſitum prout eſt hic ingre
diendo religionem ex quo eſt iam deliberatum cum enim
inter os ⁊ offam caſus ſit multa euenire poſſent quod po
ſtea nō ingredireť religionē ⁊ ſic a tanto bono ceſſaret ī-
mo expreſſe tex. loquitur nō de ꝓpoſito deliberato ſtatim
ingrediēdi ſed de quoddā motu ad ingrediendū qđ pa-
tet ad frugem melioriſ vite ſuſpirat vnde dicit Inno. qđ
iſte habebat in animo ingrediendi religionem ſed nūduꝫ
ſarcinulas compoſuerat nec ſtatuerat ſtatim intrare ⁊ iō
ex quo hic non interuenit nec propoſitum firmum ſtatim
ingrediendi nec votum iſta enim equiperāť. c. peruenit el
ij.ſ. de iure iur. ideo tutius huic erit cū per iuramentū ſit
alligatus intra bienniū contrahere medio tempore dum
deliberat potuiſſet labi bienniū ⁊ iſte incidiſſet in piuriuꝫ
cū non contraxiſſet intra bienniū ꝓpterea dicit tex. tutius
eſt ⁊c. ⁊ ſic papa mandat vt ſeruet iuramētum contrahē
do ⁊ poſtea ingrediatur ſi videbitur religionē. Et quod
tex. noſter ñ loquatur in ꝓpoſito deliberato facit tex. ibi

poſtea

poſtea ſi eligerit quaſi ſentiat quod prius nõ firmaſſet. ⁊ ꝑ hoc itellectu Inno. facit quia illud verbum poſtea vel poſtmodũ vel ſimilia denotant tp̃is iteruallũ. c. cum vin tonenſis ⁊ ibi notaᷓ. ṡ. de elec. c. ij. ⁊ ibi ẽt notaᷓ. ṡ. de offi cio deleg. l. ij. verſiculo poſtmodũ. C. de cuſt. ⁊ exhi. reoꝝ no. i. l. pacta ꝯuenta poſt gl. ff. de ꝯ̃henda emptõe in. l. cũ fundũ. ff. de vi ⁊ vi armata. Nota ex textu ibi carnalis copula iũctis ꝓcedẽtibus quod vꝫ mr̃imoniũ ꝯtcũ eo ꝓpo ſito vt carnalis copula nõ ꝯſummeᷓ de quo aliqd in fine glo. ad quã venio. ¶ Glo. i verbo tutius ibi ne de facto dicaᷓ ꝙ iſte vẽit ꝯ̃ iuramẽtũ hẽtis ex glo. vnũ itellectũ ad textũ quod hic papa nõ loquaᷓ de neceſſitate ſꝫ de ꝯſilio ⁊ iõ dat hoc ꝯſiliũ ad euitandũ ifamiã facti qꝛ potuiſſent hoĩes ſcãdalizari quod iſte fuiſſet piur⁹ ex quo iurauerat illã accipẽ i vxorẽ ⁊ non accepit ſꝫ ẽ igreſſus religionem Panormi. h̃ reprobat hũc itellectũ qꝛ poſito quod de neceſſitate iſte nõ hũiſſet ꝯ̃here ⁊ ſic iuramẽtũ ſuare ꝯſiliuꝫ ẽt ẽ ſupuacuũ. nã nullo pacto hic ſcãdalizabiᷓ ꝓximus ſi iſte igrediaᷓ religionẽ qꝛ ſciũt hoĩes vel ſcire dẽnt quod nõ eſt reus piurij qui illud cõmutat in melius religionẽ igrediendo. d. c. ſcripture. ⁊. d. c. ꝑuenit i glo. allegatis. ergo de hoc ſcãdalo nõ eſt curãdũ vt notaᷓ in. c. cũ ex iniũcto vbi de mã ſcandali. ĩ. de opis noui nũcia. ¶ In glo. i fine hẽtis ex glo. ſm itellectũ ad tex. quod non loquatur cõſultiue ſed neceſſitatẽ iponat vt iſte prius ꝯ̃hat mr̃imoniũ q̃ʒ igrediaᷓ ⁊ ẽ ratio qꝛ cũ vtrũqꝫ ſit bonũ qꝛ ſi nupſerit virgo nõ peccauit teſte apoſtolo. Ingreſſus religiõis ẽ bonus ⁊ poſſit iſte vtrũqꝫ ſeruare cũ iuraſſet de mr̃imonio ꝯ̃hẽdo ideo ad vtrũqꝫ ſeruãdũ obligaᷓ. Iſte itellect⁹ ita ad corticẽ reprobaᷓ qꝛ vꝫ velle ꝙ cogaᷓ iſte ꝯ̃here matrimoniũ nõ obſtãte ꝙ velit religionẽ igredi ⁊ hoc vꝫ falſuꝫ qꝛ igreſſus religiõis tollit oẽ votũ ⁊ matrimoniũ ꝓcedẽs quaſi i melius cõmuteᷓ. c. ſcripture. ṡ. de voto. c. ꝑuenit. el. ij. ṡ. ð iureiurãdo. Unde ſaluando hunc itellectũ neceſſe ẽ vt deſcendamus ad itellectũ Inno. ð quo. ṡ. i textu ſ. qð iſte nolebat de p̃ſenti religionẽ igredi ſed differebat vt cõponeret res ſuas vel ob aliã cãm. Unde cũ imineret tp̃s biennij i quo iurauerat ſe ductuꝝ illã in vxorẽ ſi illud nõ feciſſet icidiſſet i piuriũ cũ nõdũ religionẽ intraſſet. ⁊ aliud ẽ intrare aliud deliberare de itrãdo. c. litteraꝝ. ṡ. de voto iõ papa mãdat ⁊ neceſſitatẽ iponit vt iſte prius ꝯ̃hat matrimoniũ ⁊ ſic piuriũ euitabit poſtea deliberet de intrando ⁊ intret religionẽ. Et hoc mõ itelligẽdo textuꝫ ceſſabũt omnes rõnes adducte i glo. noſtra que faciũt ꝯ̃ tex. ¶ Et p̃mo nõ obſtat qð matrimoniũ ẽ bonũ religio qd melius. c. ſic enim. xxvij. q. j. ergo magis bonũ omiſſo minus bono qꝛ iſtud ꝓcederet qñ de p̃ſenti vellet religionẽ ingredi ⁊ ſic magis bonũ iplere ſed in caſu noſtro volebat differre i greſſum ⁊ iterea potuiſſet icidere i piuriũ ꝑ lapſuꝫ biẽnij itra ꝙ iurauerat ſe ductuꝝ. ¶ Nõ obſtat ſcdũ dꝫ ꝙ piculoſuꝫ hoc erit ſi iſte contrahat mr̃imoniũ qꝛ auertetur poſtea ab ingreſſu religionis ꝑ p̃ prauitatẽ exigendi debitũ iuxta illud. ¶ A iuuene ⁊ cupido credatur reddita virgo qꝛ ꝯ̃riũ ꝓcederet ſi tex. nr̃ mandaret vt iſte ꝯtraheret ⁊ eã ad domũ traduceret quod tex. ñ mandat ſed ſolũ dicit quod debet ꝯ̃here ⁊ de facili poterit continere a copula ex quo ſecũ non cohabitat. ¶ Non obſtat tertio dum dꝫ quod non ẽ reus piurij qui illud in melius commutat. d. c. ꝑuenit ⁊. d. c. ſcripture ergo iſte poterit religionem intrare abſqꝫ ꝙ alter iuramentũ non ſeruet qꝛ procedit ꝯ̃rium quando de preſenti iurauit hic autem nõ intrat ſed differt ⁊ ſatis ſupra dictũ ẽ. Non obſtat quartũ de. c. qui bona. xvij. q. j. dum ibi dꝫ ꝙ cadit a conſpectu dei qui a meliori ꝓpoſito recedit lꝫ bonũ faciat qꝛ h̃ iſte non recedit a meliori ꝓpoſito ex toto ſed cũ illud eẽt omnino dilaturus in aliud tp̃s iterea iminẽtẽ neceſſitatem iuramẽti implet impleturus tamẽ poſtea id ꝙ eſt melius. ſ. ingreſſurus religionẽ. non obſtat ꝙ ꝯ̃hẽdo videtur facere contra conſcientiam que illũ ad religionem inuitat. §. ex his allegato in glo. quia tollitur vt precedens motiuũ.

¶ Non obſtat vltimũ ꝙ adducit glo. ꝙ ſi iſte ꝯtrahendo mr̃imoniũ nõ itẽdit copulã cõſumare qñqꝫ cũ iſta vꝫ ꝙ non valet matrimoniũ per notata i. c. ſi. j. de ꝯditio appoſi. qꝛ ſoluit glo. ꝙ nõ viciaᷓ mr̃imoniũ lꝫ qs ꝓponat in aĩo ſeruare virginitatẽ ⁊ notata i. c. ſi. ꝓcedũt qñ deduceretur i pactũ quod nollet copulã cõſumare nec apparet qð fiat ad finẽ melioris boni ideſt religionis igrediende ꝓut h̃ fiebat ⁊ facit tex. i. §. cũ ergo. xxvij. q. ij. ⁊ q̃ vidim⁹ in. c. cũ locũ. ṡ. eo. Immo. eleganti⁹ habetis ex p̃miſſis qð lꝫ regulariter cõſenſus qui adhibeᷓ i mr̃imonio dꝫ cõcurrere mutuo i indiuiduã vite cõſuetudinẽ. d. §. cũ ergo. ⁊ vidim⁹ in. d. c. cũ locũ. tamẽ ſpeciale ẽ fauore religionis vt valeat matrimoniũ lꝫ inᷓ ſe nõ cõcurrãt in cõſenſu indiuidue cõſuetudinis qð pꝫ ex quo tex. p̃mittit vt iſte ꝯ̃hat ad finẽ iplẽdi iuramẽtũ ⁊ poſtea volũtatẽ igrediẽdi religionẽ quã ante contractũ matrimoniũ hẽbat ipleat. non obſtat quod ab extra dici poterat ꝙ h̃ vir videᷓ verſari i dolo aĩo perſeuerãdo qꝛ eſt bonus dolus qui non impugnatur a iure iuxta notata i. l. j. ff. de dolo. Et ſũmãdo predicta ſm. d. Anto. facite tres caſus. aut iſte qui iurauit ꝯ̃here matrimoniũ anteq̃ʒ cõtraxerit vouit religionẽ ingrediendi ⁊ tũc nõ procedit tex. noſter ſꝫ debebit religiõnẽ igredi ⁊ nõ iplere primũ iuramentum. d. c. ꝑuenit ⁊. d. c. ſcripture. aut nõ vouit tamen habet animũ deliberatũ ingrediendi ſtatim ⁊ tũc cũ tale ꝓpoſitũ ꝓxime accedat voto. c. qui bona. xvij. q. j. d. c. ꝑuenit idẽ eſt ꝙ i caũ precedẽti. aut non erat ſtatim ingreſſurus ſed differebat ⁊ tũc ꝓcedit tex. noſter. ¶ Sed qd ſi poſt votũ religionis nõ inuenit aliquã religionẽ que velit ipſuꝫ ſuſcipere dicite ꝙ hoc caſu dꝫ ꝓfiteri tria ſbalia regule monachalis obediẽtiaꝫ pauptatem ⁊ caſtitatẽ in manib⁹ epiſcopi. ita Inno. ⁊ p⁹ eũ cõiter ſcribẽtes in. c. porrectũ. ṡ. de regula. Et ſic habetis caſum ꝙ lꝫ monachus extra mõaſteriũ dicaᷓ vt piſcis extra aquã. c. placuit. xvj. q. j. tamẽ eſt dare monachuꝫ qui nõ habet monaſteriũ aliquod ⁊ vocabiᷓ monachus epiſcopi. Sed retento quod hic dꝫ in tex. ꝙ iſte dẽat p̃ri⁹ obſeruare iuramẽtũ ⁊ poſtea religionẽ igredi ſi non erat ſtatim ingreſſurus ſec⁹ ſi eẽt ſtatĩ igreſſurus vt dixi. ¶ Nunquid autẽ auctoritate ꝓpria iſte qui iurauit poterit religionẽ igredi ſtatim non ſeruato iuramẽto. d. Anto. in. d. c. ꝑuenit tꝫ ꝙ nõ reqriᷓ auctoritas ſupioris ⁊ ſic poteſt hoc facere ꝓpria auctoritate Panor. ibi dicit qð tex. nr̃ hoc non apperit. Imo. ãt dicit ꝓbari ꝯ̃riũ qꝛ hic fuit petita licẽtia a ſupiore vt pꝫ ex tex. in quo ſupior poſtea conſuluit papã ſed hoc nõ cõcludit pro Imo. potuit eñi ſupior conſulere papam ex debito officij ſui vt ſciret qualiter deberet huic ꝓuidere nõ autẽ qꝛ ille peteret ab eo licẽtiã recedendi a iuramẽto. vnde dicite ſm. do. Anto. ⁊ cõmuniᷓ ſcribentes in. d. c. ꝑuenit dum queriᷓ an licitũ ſit auctoritate ꝓpria a primo iuramẽto vel voto recedere i aliud cõmutãdo aut clarũ ẽ qꝛ ſm eſt melius q̃ʒ primum ⁊ tunc aut põt vtrũqꝫ obſeruare ⁊ debet obſeruare vt hoc tex. ⁊ ſi velit tñ vnũ obſeruare nõ põt niſi de auctoritate ſupioris. c. j. ⁊. c. multa. ṡ. de voto ſpeciale. tñ ẽ in ingreſſu religionis vt illa tollat oĩa vota precedẽtia ſolo ingreſſu. c. ſcripture. ṡ. de voto. Aut non põt vtrunqꝫ implere ⁊ tunc põt cõmutare i melius ſine auctoritate ſupioris ſm. do. Anto. ſed Imo. tenet ꝯ̃riũ ibi ꝑ tex. in. c. lꝫ. ṡ. de regu. vbi volens de ſua religione tranſire ad arctiorem tũc dꝫ licẽtiã petere a ſuperiore. Ecce ergo qð qs nõ põt auctoritate ꝓpria trãſire de bono i meli⁹ aut nõ ꝯſtat qð ſit magis bonũ an primũ an ſcðꝫ ⁊ tũc nõ põt illð cõmutare ſine auctoritate ſupioris ⁊ ita ꝓcedũt no. ꝑ Inno. in. d. c. ꝑuenit aut ꝯſtat qð vnũ ẽ licitũ. ⁊ aliud ẽ illicitũ ⁊ tũc auctoritate ꝓpa dꝫ ſuare licituꝫ ⁊ recedere ab illicito qꝛ i illicite ꝓmiſſis fides non eſt ſeruanda. c. ſi mulier ⁊. c. in promiſſio. xxij. q. iiij. ⁊ per totam illam queſtionem.

r **Equiſiuit.** Qui iurat cum aliqua contrahere ad contrahendum prius monetur q̃ʒ cogatur hoc dicit.

ſm intellectũ glo. Uel ſm cõem intellectũ. Qui iurat cũ
aliqua ꝯhere monendus ẽ ⁊ nõ cogẽdus ſi iuſtã cãm ad
ducat ad ꝯhẽdũ. ¶ Diuidit̃ i duas ptes. In prima facti
narratio. In ſecũda cõcluſio. ſecũda ibi breuiter. ¶ No
ta ibi cũ libera ꝙ matrimoniũ non ſolũ dꝫ eẽ liberꝝ vſqꝫ
a pricipio ꝯhendi ſed ẽt poſt aliquale pricipiũ eius purifi
catio debꝫ eẽ libera ideſt poſt ſponſalia ꝯcta qꝛ poſt ſpõ
ſalia ꝯcta non debet inuitus cogi ad purificãdũ matrimo
niũ ſi iuſtã cãm adduxerit ⁊ videbimus in glo. que ſit iu
ſta cã. ¶ Nota ibi monenda ẽ qꝺ q iurauit ꝯhere mr̃imo
niũ nõ dꝫ cogi ꝑciſe ſꝫ tñ moneri ad illud purificãdum.
¶ Nota ibi cũ coactões ⁊c. ꝙ i mr̃imo. ꝓpterea ſi cogũt̃
iuiti ad ꝯhẽdũ qꝛ ſolꝫ coactio hic difficilẽ exitũ. Et faciũt
q̃ vidimꝰ i. c. cũ locũ. ¶ In gl. i fi. iſte itellectꝰ gl. violat lit
terã exponere potius ideſt paꝰ. vñ dicite ſm cõiter ſcribẽ
tes h̃ ⁊ in. c. ex lr̃is el. ij. ẽ. eo. quod tex. noſter itelligitur vt
iacet. ſ. quod q iurauit ꝯhẽ mr̃imoniũ dꝫ moneri ad ꝯhẽ
dũ non tamen cogi ſi iuſtã rõnẽ adducat. ⁊ iſta rõ ẽ puta
inimicitiarum vel ſimiliũ ꝙ arbitrio iudicis relinquitur.
Stat ergo cõcluſio ꝙ ſi iuſtam cãm nõ adduxerit coget̃
ꝯhere matrimoniũ ſed ꝯ ab extra exponit̃ de rõne tex. q̃
vꝫ gnãliter ꝓhibere ne cogant̃ qa. ſ. matrimonia dẽnt eẽ
libera. Soluit domi. Anto. quia aut querimꝰ nũquid ma
trimonia debeãt eẽ libera ab oĩ coactione vel neceſſitate
extriſecus veniente ideſt extra ꝯſenſuꝫ priũ ⁊ tunc ꝓcedit
textus noſter idiſticte quia ab oĩ neceſſitate extriſeca ma
trimonia debẽt eẽ libera. Aut nos querimus an matrimo
nia debeant eſſe libera a neceſſitate itriſecus ideſt de natu
ra matrimonij veniẽte hoc ẽ vt ex ꝯſenſu obligent̃ partes
ad obſeruãdũ ꝙ ꝓmiſerũt ⁊ tũc ab hoc matrimonia nõ
debẽt eẽ libera qꝛ eſſet euacuare oẽm neruũ matrimonij
ſi diceremus ꝙ cõſenſus nõ aſtrigeret inuitos ad ꝯhẽdũ
⁊ iõ vulgo dicimus ꝙ ab initio eſt voluntatis ex poſtfa
cto. i. poſt cõſenſum ſit neceſſitatis l. ſicut. C. de actionibꝰ
⁊ obligatiõi. ¶ Opponit̃ inſup ꝯ ꝑdicta ꝙ immo nullo
pacto etiã ſi cãm nõ alleget dẽat qs cogi ad ſponſalia pu
rificanda per textũ in. l. j. C. eodẽ vbi dꝛ licitũ eẽ recedere
a ſponſalibus nec requirit cãm. ¶ Solutio ſi tenemꝰ opi
nionẽ glo. ibi tũc neceſſe ẽ fateri ꝯꝛiũ quod i ſponſalibus
ẽt ſine cã licitũ ſit ab eis recedere. nec obſtat textus h̃ cũ
ſupradictis ⁊ meliꝰ tex. i. c. ex litteris el ſecundo ſupra eo
dẽ qa ſm Cynũ in. d. l. j. loquuntur quando iuramentum
ꝑceſſit ſpõſalia vel in eis interuenit ſecus eſt vbi ſimplicia
ſunt ſponſalia. Iſta ſolutio vꝫ ꝯ tex. in. c. iuramenti. xxij. q.
v. vbi dꝛ quod inter iuramẽtũ ⁊ ſimplicẽ loquelã deus ñ
facit dr̃iam Panormi. hic dicit vtrãqꝫ opionẽ poſſe ſub
ſtineri ⁊ opinionẽ Cyni quia. c. ex litteris ponderat iura
mentum. ¶ Nec obſtat. c. iuramenti quia in matrimo. eſt
ſpeciale vt cũ nulla debeat coactio in eo interuenire ſed
oĩmoda libertas iõ etiã pacto ꝑcedẽte ſponſaliũ nõ cogẽ
tur ad matrimo. Et ſi dicatis nõ ne eſt eadẽ rõ in iuramẽ
to. Solutio aliud eſt in iuramento propter reuerentiam
ſacramenti quia cum poſſit ſaluari ſine iteritu ſalutis eter
ne eſt ſeruandum. c. ſi vero. ⁊. c. cũ contingat ſupra de iur̃
iurando. Et etiã ſuſtinet opionẽ quod non ſit differentia
an ſponſalia ſint iurata nec ne ſed quod cogatur quis pu
rificare ſponſalia ſiue ſint iurata ſiue nõ bene facet̃ quod
eccleſia magis vrgebit ad ſponſalia iurata purifican
da q̃ꝫ non iurata ⁊ hoc obtento non obſtat. l. prima quia
aliud eſt de iure ciuili aliud de iure canonico. Et ita dixit
glo. in. c. deſponſatam. xxvij. q. ij. que vult quod dicta lege
prima non habet locum de iure canonico Sed retenta
iſta ſolutione opponitur de. l. prima. ff. de his qui nota. in
fami. prope finem vbi textus prohibet ne qui contrahit
ſponſalia cum vna contrahat cum alia ⁊ irrogat infamiã
contrahenti bina ſponſalia Solutio ille textus procedit
quando quis eodẽ tempore vellet habere duas ſponſas
ſecus autem ſi primo renunciaret ſponſe prius accepte ⁊
contraheret poſtea cum alia quia hoc non reperitur pro
hibitum a iure ciuili.

Cum in apoſtolica.

c Si primum mr̃imoniũ fuit nullũ. tꝫ ſm alr̃s ltime ꝯctũ q̃ꝫ
uis ſup primo iudiciũ eccl̃ie nõ fuit expectatũ
h. d. ¶ Diuidit̃ i duas ptes. ¶ In pria narratõ. ¶ In ſa
rñſio. ſa ibi verꝫ qꝛ. ¶ In tex. ibi tractaret̃ ideſt i loco re
moto a loco vbi ſcðs ꝯxit mr̃imoniũ. Alias illa mulier ſa
nõ eẽt veriſimiliter i ꝓbabili ignorãtia. In tex. ibi ante pu
blicationẽ narrat fcm̃ nõ aũt ponit iuris miſteriũ ⁊ iõ ex
dicto v̾bo nõ ẽ licitũ arguere iuxta notata ꝑ Io. an. i. c. di
lecto. ẽ. de preben. vbi voluit qꝺ a verbis narratiuis facti
nõ ẽ ſumẽdũ argumẽtũ in decretalibꝰ. ¶ In tex. ibi villi
cus. i. adminiſtrator ville. c. qualr̃ ⁊ qñ el. ij. j. de accuſa.
No. ibi ex tex. matrimonij quomõ tractaret̃ iũcta deciſiõe
ꝙ lite pendẽte põt ꝯhi matrimoniũ. Et ſic lꝫ regulariter
geſta lite pendẽte non valeant vt. c. j. ⁊ toto ti. ẽ. vt lite
pendente. tamen hic valet matrimoniũ lꝫ lis pẽderet ſup
alio matrimonio. ¶ Cardi. hic ſenſit vnã rõnẽ qꝛ litis pẽ
dentia nõ iducit viciuꝫ litigioſi i ꝑſonali actione niſi lite
cõteſtata. l. j. cũ auten. ibi poſita. C. de litigioſis. ⁊ iõ cũ h̃
ageret̃ de cã mr̃imoniali in qua dat̃ cõditio ex canone vt
vidimus i. c. nõ eſt. ẽ. c. ⁊ cõditiones ſint ꝑſonales actio
nes nonnꝑ ſi talis litis pẽdẽtia nõ viciat matrimoniuꝫ
poſtea ꝯctum qꝛ hic nõ apparet qꝺ litis eſſet conteſtata.
¶ Licet iſtud dictũ i ſe ſit verꝫ vt notat̃ in. d. l. j. ⁊ auten. li
tigioſa i. l. fi. ff. de litig. ꝑ Bar. in. l. quãquã. §. j. ꝑ eundem
Bar. ff. de aqua plu. arcen. vbi ponit de actionibꝰ mixtis
vel in rem ſcriptis ⁊ ꝑ Panor. ⁊ alios in. c. eccl̃ia. el. j. ẽ.
vt lite. pen. ꝑ Imo. i. c. dilecte. ẽ. ꝺ excepti. ꝑ Ang. i. l. diuꝰ
ff. de peti. here. ⁊ quottidie allegat̃ ad hoc dictũ Inno. in
c. cũ. M. Fe. ẽ. de cõſtitu. qꝺ nota ad ea q̃ hñt̃ i cle. ij. vt
lite. pendẽte. ¶ Tamẽ quo ad tex. noſtrũ iſta rõ nõ cõue
nit qꝛ nõ apparet qꝺ hic nõ eſſet lis cõteſtata. Uñ nõ eſt
quã voluit hic Hoſti. ⁊ cõiter ſcribẽtes quod cũ mr̃imo
niũ ſit iuris diuini vt dictũ ẽ i rubrica ⁊ quos deus coniũ
xit hõ nõ ſeperat. c. ſunt q. xxvij. q. ij. parit vinculũ idiſſolu
bile nõ ſubiacẽs legi poſitiue. ⁊ iõ cũ viciũ litigioſi ⁊ reme
diũ litis pẽdẽtie ſit iductũ de iure poſitiuo ⁊ vinculũ ma
trimonij de iure diuino nõ põt ius poſitiuũ q̃ ſunt iuris di
uini annullare ⁊ ſic mr̃imoniũ lite pẽdẽte ꝯctũ. v. di. i pn.
l. fi. C. ſi ꝯ ius vel vtilitatẽ publicã. Et iõ dicit. d. An. h̃ i oĩ
caſu in quo a iure diuino induceret̃ viculũ idiſſolubile ta
lia nõ diſſoluent̃ lꝫ lite pendẽte ſit ꝯcta. ⁊ de matrimo. hẽ
tis tex. cõcor. i. c. veniẽs. el. j. ẽ. e. ¶ No. ibi añ publicatõꝫ
qꝺ in cã matrimoniali ſit publicatio teſtiũ ⁊ qd operetur
talis publicatio teſtiũ i matrimonialibꝰ hẽt̃ in. c. fr̃nitatis
⁊ in. c. ſeries. ẽ. de teſti. ¶ No. ibi ſuggeſta falſitate qꝺ lꝫ
ſurreptio viciet non ſolũ reſcripta gratioſa ipſo iure ſꝫ ẽt
omnia ꝑuilegia ⁊ omnes cõceſſiones gratioſas vt eſt tex.
i. c. veniã. ⁊. c. ſniam. xxxv. q. viij. in. c. j. ⁊. ij. de fi. pſby. li. vj.
Uolũt cõiter ſcribentes in. c. ad audientiã. ⁊. d. Anto. i. c.
ſup litteris. xij. col. ẽ. de reſcrip. ⁊ voluit Calde. in conſi
lijs ſuis i rubrica. de feudis. con. i. vbi. vult qꝺ cõceſſio feu
di ſubreptitia eſt nulla ipſo iure tamen matrimonium cõ
tractũ ꝑ ſubreptionẽ nõ eſt nullũ. ita. d. Ant. hic. ¶ No.
ibi poſtmodũ iũcto tex. ibi poſtmodũ copl̃a in fi. ſꝫ Cal.
quod verbũ poſtmodũ iportat tꝑis interuallum concor
dantes ⁊ contraria adduxi in. c. commiſſum. ẽ. eodem.
¶ Nota ibi penitentie tẽporis quod quãdo cõtrahitur
lite pendente ſup alio matrimonio ſm matrimoniũ licet
hoc ſm valeat nullo declarato primo tamen ſcienter fa
cienti hũc cõtractũ matrimonij iponit̃ penitentia ⁊ tem
pore penitentie durãte nõ debet ipſe ſciens debitũ exige
re licet reddere ſic poſt finitum tẽpus poterit ⁊ exigere ⁊
reddere. Et eſt rõ quare ꝑdicta pena iponit̃ ſm glo. hic
in verbo penitẽtia qꝛ vꝫ cõtraxiſſe cõtra interdictum ec
cleſie. ¶ Glo. in v̾bo ſuggeſta in fi. habetis ex glo. duas
ſolutiones ad contrarium quod poteſt formari contra
textum quod immo iſta mulier ſecundo contrahens de
bet puniri cum lite pendente contrahat. nec excuſetur qꝛ
vir dixe

vir dixerit ſe obtinuiſſe ſentētiā quia non debuit eē nimis
credula ſed debuit velle videre litteras iudicū iuribus in
gl. allegatis. Soluit gl. p̄mo ꝙ iſta mulier excuſatꝰ pp cō
munē credulitatē vel ēt ſecūdo ꝙ hic nō punitꝰ ex quo pri
mū matrimoniū erat nullū. Tamē p̄cedēs ſolutio cōiter
approbatꝰ ⁊ ideo ſubicit hic Goffred. quod ſi cōi creduli
tate extimaretꝰ vir alicuius mortuus ⁊ ipa cū alio ꝯheret
nō icideret i penā adulterij ēt cū illo copulā cōſumando
q: cōmunis credulitas excuſat a dolo qui in adulterio re
quiritur. l. penul. ff. de adul. ¶ Glo. in verbo iterdicto i fi
ne p̄ia ſolutio glo. ꝙ hic mulier ex poſtfacto ſciuerit litē
adhuc durare ſuper p̄io matrimonio ex quo cā fuit poſt
ea tractata ⁊ quod ꝑpea punitꝰ q: poſt ſciam ſupueniētē
cohabitauit cū viro reprobatꝰ q: p̄io diuinat ad textum
p̄terea ē ꝯ textū ibi ipoſita viro penitētia. Nā cū mulier
vi ex poſtfacto ratū hūiſſe delictū mariti q̄ ratihabitio ꝑ
cedit i delictis ēt vt vult glo. in. l. j. §. quotiēs. ff. de vi ⁊ vi
armata eſt tex. in. c. cū qs de ſentē. excōicatōis li. vj. dēret
⁊ ipa puniri ⁊ tñ tex. nr̄ dicit ſolū de viro puniēdo ⁊ ſic vi
excludē ꝙ vxor nō puniatꝰ. argum̄. c. nō ne de p̄ſumptō.
vñ melior ſolutio ſequēs ꝙ puniatꝰ ſolū vir vt nō poſſit de
bitū exigere tñ mulieri exigenti teneatꝰ reddere. Glo. i ver
bo remanere. in glo. ibi. c. ad audientiā dicit ꝙ ibi iō p̄ce
dētia ſponſalia lꝫ nulla p̄ſtant impedimētū ſequentibꝰ q:
ex quo habuerūt ꝯſenſum q̄ iducit publicā honeſtatē lꝫ
ſint ſpōſalia diſſoluta ille effectus publice honeſtatis du
rat ⁊ ideo impediuntꝰ ſecunda ſponſalia hic āt diſſoluto
p̄imo matrimonio nullus remanet effectus iō validū eſt
ſecundū. ¶ In glo. ibi. c. nup ille tex. loquitꝰ i bigamia in
currenda in qua potius attenditꝰ affectꝰ cū opere cōſum
mato. licꝫ de facto q̄ꝫ actus vel eius validitas. ¶ In glo.
in fine ex mente glo. facite tria mēbra. ¶ Q: aut p̄imum
matrimoniū deducitꝰ i iudiciū q: nullū ⁊ hoc pendente
ꝯhitꝰ ſcḋꝫ ⁊ poſtea nullū ꝓnunciatꝰ p̄mū ⁊ h̄ eſt cāus nr̄
nunc quo ad validitatem matrimonij ſecundi nō ꝯſidera
tur an mulier ſciuerit an vero nō litē pēdere ſup p̄io ma
trimonio quo āt ad penā incurrēdā q: ꝯhit lite pendente
ſup p̄io mr̄imonio vt iponatꝰ penitētia vt i textu ⁊ toto ti.
j. de mr̄imonio ꝯcto ꝯ iterdictū eccleſie iſto cāu ꝯſidera
tur an mulier ſciuerit vel ne q: ſi ſciuit icidet in penā. ⁊ fa
cit ꝙ notat gl. p̄cedēs i p̄ima ſolutōe nec obſtat ſi dicatꝰ
ꝙ textus nr̄ facit differentiam an mulier ignorauit vt pꝫ
ex textu ibi facti neſciā q: glo. ſubaudit hic ad textū maxi
me. Sꝫ melior vi ſolutio fateri ꝙ tex. facit dr̄iam an mu
lier ſciuerit vel ignorauit quo ad penā imponēdā ꝑut lo
quitꝰ textus ibi quod ipoſita ⁊c. ſꝫ quo ad validitatē actꝰ
nō ē fienda dr̄ia. Aut vero p̄imū mr̄imoniū fuit ꝯctum
⁊ erat validum ⁊ mulier ꝯxit cū eo q̄ hēbat aliā hoc igno
rans ⁊ mortua ē p̄ima vxor ⁊ tunc ipe maritus nō poteſt
petere hanc in vxorē immo venit puniēdus ex quo ſciēter
cōtraxit. mulier autem hñ pōt petere hunc in viꝝ. nec ipe
poterit recuſare. c. j. ⁊ c. veniēs de eo q̄ duxit in matrimo
nium. aut mulier ꝯhens ſecundo loco ſciebat p̄imū ma
trimoniū ſubeſſe ⁊ tunc mortua p̄ima vxore non poterit
maritus velle hāc ſecundā nec ipa hunc ſcḋm maritū. et
ſic non valebit matrimoniū. c. ex tuaꝝ. ⁊ c. cū hēret. j. de
eo q̄ duxit in matrimoniū. ¶ Queſiuit h̄ Uincen. nunqd
ſi iſte maritus erat ſiue in iure ꝯhēdo ſcḋm matrimoniū
quia putat duas vxores poſſe hēre eodē tpe ſiue i fcō q:
credit p̄imum matrimoniū tenere ꝙ nullū poſtea dcla
ratꝰ valebit ſcḋm matrimoniū. ⁊ quoad p̄imū qñ i iure
errat dicit ſcḋꝫ matrimōiū valē ex quo declaratꝰ p̄mū nul
lū mouetꝰ q: nō p̄ſtat ipedim̄tū ꝙ de iure nō ſortitꝰ effe
ctū regula nō p̄ſtat ſꝫ. p̄mū matrimōiū declaratꝰ nullū
ergo ex eo capite ñ dꝫ ipediri ſcḋꝫ matrimoniū claꝝ ē āt
ꝙ tpe ꝯcti matrimonij egit ꝯſentire i illā ğ nihil dꝫ eē ipe
dimēto quominꝰ valeat hoc ſcḋꝫ matrimoniū ⁊ ſeqtꝰ do.
Car. ⁊ d. An. poſt alios cū āt errat in fcō vt p̄dixi tꝫ nō
valē ſcḋm matrimoniū nā lꝫ declaretꝰ nullū p̄mū matri
moniū ⁊ ſic eiꝰ ipedimētū tollatꝰ tñ i alio dēficit hoc ma
trimoniū. ſ. i cōſenſu nā cū tpe huiꝰ ſecundi matrimonij
ꝯcti crederet p̄imū matrimoniū valere nec eſt veriſimile
ꝙ erraret i iure ⁊ ſic ignoraret ſe nō poſſe hāc ſecūdā ha
bere i vxorē cōſentiendo in eam vꝫ trufatorie agē ex quo
ſcit vel ſcire dꝫ ꝙ valēte p̄io matrimōio nō pōt hoc ſcḋm
valere ⁊ ideo deficiente cōſenſu deficit hoc matrimoniū
c. tua nos. j. e. ⁊ ſequūtꝰ cōiter doc. fatētur tñ ꝙ poterit co
gi ex quo vxor ſecūda p̄imū matrimoniū ignorabat ꝯhe
re cū iſta ſecūda poſtq̄ꝫ declaratū ē p̄mū mr̄imoniū nō te
nere. c. j. j. de eo q̄ duxit. ⁊c. ¶ Querit inſup idē Uincen
tius. pone contracto p̄io matrimonio de hic ſecūdo ꝓnū
ciatū ē i fauorē p̄imi matrimonij ⁊ ſeperatꝰ ē vir a ſecū
da ⁊ cōiūctus cū p̄ia vxore iudicio eccleſie. pone poſtea
ꝓnūciatꝰ nullū p̄mū matrimoniū quod ſcitis poſſe qñqꝫ
fieri nō oſtāte quod ſemel ſit iudicatū. c. tenor. c. lator ⁊
c. ꝯſanguinei. ṡ. de re iudicata nūquid valebit ſcḋꝫ mr̄imo
niū ſicut nō fuiſſet nūquā pro p̄io ꝓnunciatū. ⁊ dicit p̄io
videri ꝙ nō p. c. quidā. ṡ. de cōuer. coniug. tñ determinat
ꝯr̄iū. Et iō dicit diſtinguendum an errauerit ꝯhentes in
iure an i facto vt dictū eſt in p̄cedenti queſtiōe ⁊c. ¶ Ul
timo querit hic Jo. de ligna. vtrū ſi matrimonium dicitꝰ
nullū. puta ratione conſanguinitatis ⁊ lite pendente ipe
tretꝰ diſpenſatio valebit matrimoniū an vero reqratur qḋ
de nouo cōſentiāt ⁊ videtꝰ cōcludere qḋ valebit matrimo
nium. Gaſpar calde. hic tenet contrariū q: cōſenſus pre
cedens fuit legitimus ⁊ nullus. ergo requiretur quod de
nouo conſentiant ad hoc vt valeat matrimoniū ſicut dici
mus in ſimili in. c. j. de deſpon. impu. li. vj. Card. hic ſequi
tur Calde. ⁊ dicit poſſe opinionē ſaluari. Jo. de ligna. vt
valeat matrimoniū ex nūc non ex tūc qñ cōtractum fuit
quaſi poſt diſpenſationē ſimul cohabitando videantꝰ de
nouo conſentire. ⁊ faciunt notata in dicto. c. vnico. de de
ſponſatione impu. libro ſexto.

i **N preſentia.** Mulier non certi
ficata de morte ma
riti ꝯhere ñ pōt lꝫ ignoretꝰ qd ſit de marito q̄
lōgo tpe fuit abſ̄s. ¶ Diuiditꝰ i duas p̄tes.
¶ In p̄ia narratio. ¶ In ſa ꝓuiſio ibi tue ꝯſultationi.
¶ Nota ibi abſ̄s ꝙ ꝑ abſentiā mariti nō p̄mittitꝰ vxori
cū alio ꝯhere. ⁊ q̄ poſſint geri circa matrimoniū abſente
marito dicā i gl. j. ¶ Nota ibi nec certificari formā ⁊ p̄a
ticā qñ ignoratꝰ de aliqua p̄ſona an ſit viua vel mortua q:
dꝫ de hoc certificatio inquiri. Alias vbi nō poſſit certū ap
parere dr̄ ignorari qd de eo ſit. Et iō iſert. d. Anto. ꝙ ſtan
te ſtatuto in ciuitate qḋ antianus teneatꝰ ad denūciandū
maleficia i parochia ſiue villa cōmiſſa alias puniatꝰ i tātū
qḋ ſi antianus fecit debitā diligentiā inquirēdi de malefi
cio excuſabitꝰ quaſi ſit iniuſta ignorātia ex quo nō potuit
inuenire facta debita indagatione ⁊ idē voluit glo. ⁊ ibi
d. Anto. in. c. innotuit. ṡ. de electi. no. in. c. ad falſarioꝝ. j.
de crīe falſi notat Inno. in. c. accepimus. ṡ. de etate ⁊ qua
lita. facit ꝙ notat Bar. in. l. iij. §. occiſoꝝ. ff. ad ſilania. in. l.
annus. ff. de calum. in. l. diuus. la. ij. in fi. col. ff. de cuſto. et
exhi. reorum. in. l. j. ⁊ ibi Bal. C. de p̄iua. carce. in. l. ſemp.
§. hoc interdictū. ff. quod vi aut clam. Ange. in. l. Item ſi
cum exceptione. §. cū hac. ff. ꝙ metꝰ cā. in. l. genero. ff. de
his qui no. infa. Bald. in. l. j. C. de his qui latrones. occul
ta i. l. ſi ideo. C. de his quibus indignis. d. Anto. in. c. ab ex
cōmunicato. ṡ. de reſcrip. in articulo an in facto ſit igno
rantia tollerabilis. ¶ Nota ibi continere non poſſunt ꝙ
licet mulier non poſſit continere ⁊ maritus ſit iam diu ab
ſens qḋ tamen non poſſit alteri nubere. Et ideo dixit bal.
in. c. quoniam frequenter. verſi. porro. ṡ. vt lite non conte
ſta. qḋ abſente marito debet os inferius mulier claudetꝰ.
¶ No. ibi nuncium ⁊ce. qualiter dicatur vxor certa de
morte mariti quia per nuncium certum ſatis dicitur certi
ficata de quo dicā i glo. fi. gl. v̄bo q̄ꝫtūcūqꝫ oli varia erāt
tp̄a aſſignata ad expectādū maritum qbus elapſis pote
rat vxor nubere alteri. vna. lex. ſ. l. vxores dat qnquēniū vt
i gl. ſꝫ hodie ſunt iſta ſublata ēt de iur̄ ciuili q: vxor nō po

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſit ȝhere niſi ſit certa p certū nunciū de morte mariti ⁊ iō ſi dicať maritū in caſtris eſſe mortuū dȝ mitti ad imperatorē exercitus qui ab aliquibus militibus mediāte iuramento ſuſcipiat informatōeȝ de morte ⁊ hoc relato ipſi vxori poterit nubere alˀs puniet de adulterio ſi nōdū certificata nupſerit textus ē in autētica hodie.C.de diuortijs. Si tñ qrať quō ꝓcedi poſſit in abſentia mariti dicite ſȝ Cardina.hic aut ꝓceſſerūt ſpōſalia de futuro aut matrimōiū ſi ſponſalia ⁊ tūc aut dubitať de federe ſponſaliū ſponſo abſente ⁊ tunc vbicūqȝ i cā matrimoniali poteſt procedi abſente marito ibi etiam i cā ſpōſaliū glo.ē notabilis i clemētina diſpēdioſaȝ i v̄bo mr̄imonijs de iudici.vt nō agiť de federe ſpōſaliū ⁊ tūc aut ē dictū i ſpōſalibꝰ vſqȝ ad qđ tp̄s dēat expectari ⁊ illo tp̄e elapſo poterit nubē.c. ſicut. s̄.eodē.Aut nō ē dictū de tp̄e ⁊ tūc dicite vt.s̄.i.c.de illis eo.ti.Si v̄o loqmur i matrimonio ⁊ tunc aut vxor vult alteri nubere ⁊ tūc ꝓcedit textus nr̄ aut nō vult alteri nubē ſȝ alio modo ipediť mr̄imoniū ⁊ tūc aut vult diſſoluē matrimoniū p igreſſuȝ religionis ⁊ pōt ſi nō ſit cōſummata copula.c.ex publico ſupra de cōuerſiōe coniugato. Aut agit ad ſeparatōeȝ thori puta pp adulteriū vel ſeuiciā nimiā ⁊ tūc abſente marito nō poterit ꝓcedere niſi fuerit lis cōteſtata.c.j.s̄.vt lite nō cōteſtata quod ēt hēbit locū hodie vt vult glo.in.d.clemētina diſpendioſam i verbo matrimonijs.Aut agiť de federe matrimonij.⁊ tūc cōſiderāda ē qualitas abſentie mariti ſi iuſte abeſt puta cā reipublice ⁊ tūc nō ꝓcedeť ȝ eū ſȝ expectabiť.d.c.qm̄ frequenter.§.porro ⁊ ſe.vbi notať ſi vero abeſt iniuſte ꝓcedeť eo abſente.c.j.⁊ ibi aliqd videbimꝰ.j.q matrimoniū accuſare poſſūt ⁊ i dubio p̄ſumiť iniuſte abeſſe.Nā ex quo idiniduā dȝ hēre vite ꝯſuetudinē cū vxore ⁊ ab ea abeſt ius p̄ſumit ȝ eū ꝓut in ſimili voluit Inno.in.fi.s̄.de cle.non reſidē.¶Notat Panormi.i.d.§.porro ⁊ do.Anto.⁊ Panormita.⁊ Imo.i.c.fi.s̄.de eo qui mittitur i poſſeſſiōe vbi faciūt regulā quod qñ qs tenetur reſidere i certo loco ꝙ ſi abeſt ab eo loco in dubio p̄ſumitur iniuſte abeē Inno.i c.ex tue de clericis non reſidentibꝰ.Cardi.in clementina cām verſiculo quod ſi forſan ibi Imo.de clericis.¶Gl. i verbo venientibus in fine hētis ex glo.ꝙ ſi ſit veriſimilis p̄ſumptio de morte mariti ⁊ mulier ȝhat cū alio ꝙ excuſatur a pena adulterij tñ ſi poſtea icipiat hēre notitiā de vita viri dȝ ab hoc ſecūdo recedeť alˀs erit rea adulterij ex hac pſeueratōe.d.c.cū p bellicā ſi vero nō hȝ notitiā ſȝ dubitare incipit de vita tunc nō dȝ recedeť a ſecūdo marito ſȝ dȝ ſecū cohabitare nō tñ debitū exigere.c.dn̄s in glo.allegato ⁊ quātū attinet ad primā ꝯcluſionē glo.ꝙ mulier ex veriſimili p̄ſumptōe mortis primi mariti excuſetur ab adulterio tenȝ glo.in.d.c.qm̄ frequēter.§.ſin aūt i verbo preſumatur ⁊ facit rō nā adulteriū nō cōmittitur ſine dolo. l.pe.ff.de adul.⁊ quelibet etiā iniuſta cauſa excuſať a dolo glo.ē in.l.prima.§.finali.ff.ſi quis ius dicenti nō obtempera.in.l.plagij que eſt antepenultima.C.ad.l.fauiā de plagiarijs.facit glo.in.l.ex ꝯſenſu.§.fi.ff.de appellati.notat Barto.in.l.prima in fine.ff.de abigeis.Baldus in.c.j.in titulo qui ſucceſ.teneantur in vſibus feudoꝝ ⁊ eſt textus in.l.igitur.§.j.ff.de liberali cā.⁊ facit glo.in.c.j.in verbo dei cetero de poſtulatiōe p̄latoꝝ libro ſexto.Et ꝙ notať in.c.venerabilis.s̄.de p̄bendis ⁊ voluit Imo.in clemētina prima de rebus eccleſie non alienā.⁊ Lodouicus q plura allegat in rubrica de arbi.i finali charta ergo cū per veriſimilem de morte mariti p̄ſumptiōem dolus non eſſet in vxore excuſabitur a pena adulterij ⁊ hāc opi.tȝ hic domi. Anto.⁊ tranſeūt alij excepto Panor.q primo adducit ȝ hanc opi.tex.noſtrum vbi expreſſe ꝓhibetur ꝙ non poſſit mulier ad alioꝝ ꝯſortiū ꝯuolare nec in facie eccleſie debȝ pmitti ȝhere niſi certū habuerit nunciū de morte mariti. ecce ergo quod non ſolū tex.ꝓhibet ne permittatur ȝhi matrimoniū in facie eccleſie ſed ēt ꝓhibet vt nō ȝhatur ergo mulier ȝhēdo agit ȝ ius ⁊ ſic exercēdo actū ꝓhibitū a iure i dubio v̄ſatur i mala fide ⁊ dolo.l.quēad .C.de agri.⁊ cēſi.li.xj.regula que ȝ de reg.iur.li.vj.⁊ iō dixit gl. in.l.j.C.de fide inſtru.⁊ iure haſte.fiſ.li.x.quod dicitur eē in dolo contrahens ſine debita ſolemnitate.¶Secundo adducitur tex.i dicta autentica hodie.C.de diuortijs.vbi ponit mulierē ſine illa ſolemnitate ꝓbationis cōtrahentem pena adulterij.ergo p preſumptiones de morte non excuſabitur ſȝ nō reſpondet Panor.ad.d.c.cū per bellicam.ſed poteſtis dicere per locū a ſpeciali facit ꝓ opione ſua q̄ loquitur ⁊ ſe fundat ſuper hoc quando vxores captiue credentes maritos in bello deceſſiſſe victorie neceſſitatē ſequētes ȝxerūt cū victoribꝰ ⁊ tūc fateor qđ rōne illiꝰ neceſſitatis excuſať a pena adulterij ſi qs tñ vellet ſubſtinē opionē.d.An.⁊ gl.ad tex.poſſet rn̄dē ꝓut rn̄det gl.i.d.c.qm̄ frequēter.§.ſi v̄o i v̄bo p̄ſumať q̄ dicit quod ſatis ē certū ō morte mariti ex quo p huiuſmodi violētas p̄ſumptiones de qbꝰ.s̄.dixerat.ſ.famā vel qđ i acie mortuꝰ cēt ꝯſtat.Et ad auten.hodie poſſumꝰ dicē ⁊ ſentit hic Car.quod loquať ſolū i caſu ſpeciali qñ maritꝰ mortuus ē i acie ⁊ ē rō pp magnā icertitudinē de morte q̄ tūc poſſet eē.nā lȝ i acie fuiſſet maritus ⁊ nō repireť nō ſeqť ḡ eſt mortuus pōt eni eē captiuꝰ hoſtiū vel tranſfuga apđ eos ⁊ iō rōne huius icertitudinis ius adinuenit illū moduȝ ꝓbatiōis.¶Gl.i v̄bo certū nūcium i fi.hētis ex glo.ꝙ ad hoc vt mulier ȝhat cū alio dȝ eē certa de morte mariti qđ videť ꝯtra glo.p̄cedētem Unde.d.An.i hac materia diſtiguit aut nos q̄rimus an mulier nō certificata de morte mariti habēs tñ veriſimiles p̄ſumptiones de morte poſſit ȝhere ⁊ ſine peccato.Et dicite qđ ſic ⁊ ita loqtur glo. p̄cedens.aut querimus an eccleſia hoc matrimoniū ſcđm ſolemnizare ⁊ publicare vel alio modo ſua auctoritate pmittere dēat ⁊ tūc nō dȝ niſi ſit certa ō morte mariti.⁊ ita loquitur glo.noſtra hic ⁊ diciť certificatio facta qñ p certū nunciū audit de morte mariti vel a ſe deſtinatum vel a iudice vel ab alio ad ipaȝ deſtinatū ⁊ qñ debeat huic nūcio credi ex qualitate dicti ⁊ perſone iudex debebit arbitrari ꝓut volūt hic cōiter doc.⁊ faciūt que habenť in.c.ō cauſis.in ſimili.s̄.de offi.dele.in.l.j.ff. de iure deliberan.⁊ ſic habetis primo modum deliberandi mortem.Alius eſt ſecūdus modus de quo in.d.auten.hodie.ſ.quod coram mgr̄o militū aliqui cōmilitones iurēt de morte. Sed iſte eſt pticularis modus vt dicit.d.Cardi. nec eius ꝓbatio ꝓcederet niſi quando mortuus eſſet in acie.¶Tertius ē modus quem dedit Filippus q̄ ꝓbetur maritum i naui fuiſſe ⁊ nauem ſubmerſam ⁊ facit.l.qui duos.ff.de rebus dubijs.Quartus eſt modus ſm̄.d.An.ꝙ probeť maritū fuiſſe i acie in quo furore belli multi perierunt ⁊ nūc non inueniť tunc ꝓbabiť mortuus veriſimiliter.ſȝ iſte modus contra tex.in.d.auten.hodie.¶Quintus eſt modus vt ꝓbetur per famam ꝓut voluit glo.in.d.§.ſi vero. in verbo preſumatur.d.Anto.dicit illam glo.non ꝓcedere q̄ ꝓbatio per famam non eſt certa ꝓbatio.c.veniens. el.j. ſupra de teſti.tamen illam ſaluat caſu quo mortuus maritꝰ dicetur de longīquo ita quod non poſſet haberi vera ꝓbatio mortis de facili nam tunc admitteretur probatio per famā.Idem dicit ſi maritus fuiſſet abſens longiſſimo tp̄e adducit notata per Inno.in.c.veniēs.j.de verbo. ſignifi. vbi voluit qđ in factis de antiquo pp difficultatē ꝓbationis fama ꝓbat ⁊ faciūt que habenť i.c. qd per nouale. j. de v̄bo.ſig.in.l.ſi arbiť.ff.de ꝓba.in.l. in ſumma .§.idem labeo.ff.de aqua plu.arcē.Videť ⁊ tertio caſu velle ſaluare glo.qñ maritꝰ fuiſſet ſenex ſaltē vſqȝ etatē .c. annorum q̄ vſqȝ ad illam etatem homo p̄ſumiť viuere.l.fi.C.de ſacro.ſan.eccle.ſȝ in hoc nō pſiſtit q̄ lȝ homo p̄ſumať viuē vſqȝ ad.c.annos.nō tñ ſequiť.ergo poſt.c.p̄ſumiť mortuꝰ Panor.hic in totum reprobat illam glo.quātum attinet ad finem matrimonij ȝhendi.moueť per tex.noſtrum qui requirit ꝙ mulier ſit certificata per certum nuncium ſed fama nō habet certuȝ nūciū.ergo ⁊c.Pro cōplemēto tñ materie qualiter mors probari debeat dicite ſecūdū. do. Anto.hic aut ꝓbatio mortis reqriť quoad ea que ſūt grauiſſimi

niſſimi ꝑiudicij puta ad decapitandū hominē ꝓ homicidio cōmiſſo ⁊ tūc requirit plena ⁊ certa ꝓbatio de morte .ſ. ꝙ teſtes deponant ꝙ viderint eū qui dicitur mortuꝰ animam exalare .l. ita vulneratus .ff. ad .l. aquil. vel viderit eū mortuū nā hoc mō ꝑfecte teſtis deponit de morte vt vult Ang. i .l. ij. §. hec verba .ff. de ne. geſ. ¶ Uel ꝙ tetigerūt eū frigidū ⁊ ſine pulſu vt no. in .l. genero .ff. de his qui no. īfa. vel ei amputari caput ⁊ ꝑ huiuſmodi certa ſigna de morte debēt deponē .l. vñ neratiꝰ .§. fi. ⁊ .l. ſe .ff. ad .l. aqui. Aut loquimur ī his q̄ nō ſunt grauiſſimi ꝑiudicij ſʒ tñ grauis puta q꞉ reſpiciūt ſtatū vel honorē ꝓut ē ī cāu nr̄o nā ꝙ vxor vniꝰ nubat alteri eo viuo maxia ē ignominia ⁊ iniuria. Et iſto caſu ſm dñm. An. reqritur probatio alio de quinqꝫ modis ꝑdictis. ⁊ ita ītelligit tex. nr̄uʒ. ¶ Bar. āt in .l. ij. §. ſi dubitetur .ff. quēadmo. te. ape. vult ꝙ ſoluʒ ſm modū ꝓbandi q ponitur in .d. auten. hodie. ī hmōi caſibꝰ grauis preiudicij admittatur probatio mortis. Card. hic dicit ꝙ modus dicte autētice hodie nō eſt generalis Panor. dicit ꝙ requiritur certa ꝓbatio .ſ. ꝑ certū nūciuʒ ⁊ h̄ minus reqritur ī iſta ꝓbatōe q̄ʒ ī ꝑcedēti cāu q꞉ h̄ ſufficit vnus teſtis .ſ. ipe nūcius in cāu ꝑcedēti reqritur plena ꝓbatio ⁊ ſic duoꝝ teſtiū. gaſpar cal. quē ſeqtur Cardi. tʒ ꝙ qñ ſumus ī his ī qbꝰ vertitur ꝑiculū aīe ꝓut eſt ī mr̄imonialibus ꝓcedat tex. nr̄ vt reqratur certus nūcius. Aut loqmur ī his q̄ nō ſunt ita grauis ꝑiudicij tñ magnū ꝑiudiciū ꝯtinēt puta vbi tractatur de cōmodo pecuniario qḋ apd̄ bonos viros nō eſt tāti ꝑiudicij ſicut honor ⁊ ſtatꝰ ⁊ ēt ī pecuniarijs nō irrogatur dānū irreparabile. Et iſto cāu admittitur ꝓbatio mortis ēt ꝑ famā .l. ſʒ ⁊ ſi de ſua .ff. de acq. he. .l. fi. .ff. de hered. inſtituē. Aut loqmur in his que ſunt modici ꝑiudicij ꝓut ē aperire teſtm̄ ⁊ tunc ſufficit veriſimilis ꝑſumptio mortis .d. l. ij. §. ſi dubitetur ⁊ ibi gloſa Subicit do. An. ⁊ Bar. in .d. §. ſi dubitetur ꝙ iudex ex officio quādo corā eo dubitatur de morte alicuiꝰ poterit mittere inquiſitores ad locū vbi dr̄ mortuus q de veritate inquirant ⁊ ſi referrent illis eſt ſtandū ſi nihil referant certi debebit expectari ꝙ veritas appareat ꝑ ea q̄ ſentit h̄ gl. nr̄a de nuncio a muliere deſtinato. ⁊ faciūt que habent in .l. cum quidā .§. fi. cum .l. ſe .ff. de leg. ij. in .l. x. ⁊ i .l. hoc iure .ff. de verb. ob. in auten. hoc ſi debitor .C. de pigno. in .l. magis puto .§. ne paſſim .ff. de rebus eoꝝ. ¶ Unū tenete mēti ꝙ quādo ſup morte alicuiꝰ recipit ꝓbatio nō dʒ iudex aliquē citare. Sed ſatis ē ꝙ ex officio ꝓbatiōes recipiat ita Bald. quē refert ibi .d. Benedictus i .d. c. qm̄ frequēter in .§. ſi vero. Et de ꝓbatiōe mortis videte bonū dictū Bal. in auten. q rē in fi .C. de ſacro ſan. ec. notat Bar. i .d. §. ſi dubitet. notat Cynus ⁊ cōiter ſcribētes in .l. ſi quidē .C. ſoluto matri. Bal. in .l. iij .C. de poſthu. heredibus inſtituendis in .c. j. in titulo quo tempore miles in .c. cum cām ſupra de proba. Bar. in .l. quotiēs .C. de naufragijs libro xi. in .l. genero. ⁊ ibi Ang. .ff. de his qui no. infami. Angelus in .l. iij. §. hec verba .ff. de nego. geſtis. Querit Jo. an. nunquid ſi vxor velit ꝓbare vitam primi mariti etiam ipo non apparente audiatur ⁊ concludit ꝙ ſic nec ſecundus maritus poterit eā repellere a ꝓbando.

i **Ater opera.** Licituʒ ⁊ pium opꝰ ē cū meretrice ꝯhere matrimoniuʒ. h. d. ¶ Diuidit in duas ptes ¶ In pria facti narratio. ¶ In ſecūda ꝓuiſio ſecūda ibi ſtatuimus. ¶ Nota ibi publicas mulieres qḋ licitū ē cū meretrice ꝯhere matrimoniū ⁊ dicit ſm gaſparem calderini meretrix ⁊ ſequit Cardinalis que ī lupanari moratur ex loco enim preſumimus cōtra perſonaʒ. Itē que habitum meretricum vbi eſt habitus diſtinctus portat capitulo in audientia infra de ſententia excommunicationis. Item que quadraginta viros admiſit prout vult gloſa in capitulo vidua. xxxiiij. diſtinctione lʒ ſm vnā opinionem ibi velit gloſa quod meretrix que admiſit viginti tria milia hominum. ¶ Item dicitur meretrix que duos precio admiſit lege palam queſtum facere .ff. de ritu nup. qḋ dicit notādum ad ſtatuta. Et ex hoc vt ſentit ēt Panor. habetis ꝯcordiā illiꝰ gl. i .d. c. vidua. ⁊ i .l. palā. Nā q̄ amore plures admiſit non ē meretrix niſi admittat nūerū vſqꝫ ad ꝑdictū de quo i gl. .d. c. vidua q̄ vero ꝑcio admittit ex quod duos admittit meretrix ē. ¶ No. ibi proficiat peccatoꝝ qḋ accipiēti meretricē ī vxorē ꝯcedit venia peccatoꝝ ⁊ bñ nā hʒ aliud detrimētū ſm zochū h̄ q꞉ tāqꝫ maritꝰ corrupte efficit irregularis .c. j. c. debitū .c. ꝑ. ꝯ biga .c. maritū .33. di. q eni ī vno grauat ī alio releuat .l. eū q. ī ꝑn. cū vulga .ff. de iureiurā. nō aperit tex. an omniū peccatorum an partis cum ſumus in priuilegijs q̄ nemini nocēt ⁊ proſunt illa interpetrabunt late .c. olim .j. de verbo. ſigni. .c. cū dilecti .ſ̄. de dona. ⁊ ideo intelligemus vt habeat remiſſionē delictoꝝ oīum nō dico a culpa q꞉ illa remittit ꝑ cōtritionē .c. ſi peccatū ꝺ penitē. di. j. ⁊ ſʒ zochū facit tex. dū vtit v̄bo ſtatuimꝰ qḋ ē noui iuris ꝓmulgatoriū glo. in cle. fi. de reſcrip. i. c. j. ī v̄bo ſtatuimꝰ. de cleri. nō reſiden. ī ſexto. ſʒ ſi ſolū daret ꝑticularē remiſſionē nō īduceret ius nouū q꞉ oē opꝰ miſericordie talē ꝑticularē remiſſiōeʒ preſtat .c. piū. ē de peni. di. iiij. ītelliget ḡ tex. de plena remiſſione ſʒ dico a pena q꞉ illa nō tollit ſola ꝯtritiōe regularit niſi ſit pluſquā maxima capi. baptiſmi vices ⁊ ibi glo. de ꝯſecra. di. iiij. ſʒ tollit ꝑ penā exteriꝰ iniunctā ⁊ ꝑ īdulgētiā eccl̄ie vt h̄ ⁊ ita vult Cardi. Et faciūt notata in cle. ij. de peni. ⁊ remiſſio in .c. cum ex eo .j. de peniten. ⁊ remiſſio. Panor. tñ hic dubitat de dicto Card. q꞉ nūquā īdulgentia dat oīuʒ peccatoꝝ quin ipſa exprimat v̄bū plenā vel ſimile vt notat i .d. cle. ij. ¶ Glo. j. ī v̄bo reuocare ī fi. no. ex glo. ꝙ lʒ meretriciū ſit a iure reprobatū .c. meretrices. ⁊ .c. nemo ſibi blandit. xxxij. q. iiij. tñ eccleſia illud ſub diſſimulatione pertrāſit ⁊ eſt ratio cā maioris mali vitandi q꞉ ſepenumero propter maius malū vitādum tolleratur minꝰ .c. duo. ⁊ .c. nerui. xiij. di. ¶ Glo. in verbo publicas in fine que dicatur meretrix dixi in tex. ⁊ notat glo. que duos ſignificatus huius verbi meretrix ponit glo. ī verbo ī vxores in fine glo. bene loquitur.

a **D id quod.** Matrimoniū vī ꝯctū ꝑ ſpōtaneam cohabitationē ꝯualeſcit. h. d. ¶ Diuidit ī duas ptes. ¶ In ꝑma facti narratio. ¶ In ſcḋa ꝓuiſio. ſcḋa ibi mādamꝰ. No. ibi victricꝰ qḋ nō ſolū pat pōt ꝯhere matrimoniū ꝓ filia ſʒ ēt victricus pōt ꝯhere ꝓ priuigna. ⁊ iō dixit Inno. ⁊ no. gl. i. c. vnico. §. fi. de deſpon. ī pub. li. vj. qḋ nō ſolū ptes ſʒ ēt extnei pn̄t ꝯhē ꝓ muliere mr̄imōiū ipa ꝯſentiēte. voluit tñ Jo. an. ibi ī nouella ⁊ ſequūtur cōiter doc. ꝙ hoc ſit ſpeciale ī p̄re vel mr̄e vt poſſint ꝓ filia ꝯſentiēte ꝯhere mr̄imoniū ⁊ ſufficiat tacitꝰ cōſenſus q꞉ ꝑſens nō ꝯdicat vel ſilẽ mō In extrācis āt ſit ſecus. ¶ No. ibi ꝑ annū qḋ ex cohabitatōe ſequēti purgat metꝰ mr̄imonij ꝑcedētis. Et faciūt no. ī .c. j. ſ̄. ꝙ metꝰ cā. in .l. ſi ob turpē .ff. de ꝯdi. ob turpē cām. in .l. ij .C. ꝙ metus cā. Et ſic ī cāu nr̄o iſta cohabitatio duo ꝑcedētis mr̄imonij vicia tollit ꝑmū .ſ. defectus etatis q꞉ ī vndecimo āno nō pōt mulier regulariter ꝯhere mr̄imōiū .c. puberes. ⁊ toto ti. j. ti. j. h̄ aūt iſta ꝯtraxit ī vndecimo anno. Secūdū viciū ſcilicet metus illati ī ꝯhēdo matrimōiū ⁊ ē rō quare hec duo vicia hec purgat cohabitatio q꞉ ⁊ duo ex ea reſultāt .ſ. cōpleñtū etatis ⁊ vltra q꞉ cohabitauit per annū cū dimidio ſm q꞉ ꝑſumit cōſenſiſſe ſponte ex quo cū potuiſſʒ fugere nō fugit ſʒ cohabitauit. ⁊ ſic hētis vnuʒ elegantiſſimū ex iſto tex. ꝙ lʒ metꝰ incuſſus a tirāno vl̄ alio ſupior cenſeat durare donec durat tirānus vel ſupioritas illa vt in .c. j. ſ̄. ꝙ metus cauſa ⁊ ibi Inno. ⁊ omnes notant in .d. .l. ſi ob turpem. ⁊ in .d. .l. ij. notat Bal. in .l. decernimus .C. de ſacro ſanctis eccle. ⁊ Ange. in .l. metū in prin. .ff. qḋ metus cauſa. hoc eſt verum niſi ille qui paſſus eſt metuʒ potuiſſet aufugere de manibus tiramni vel ſuperioris ⁊ noluit tunc enim ſpontanea cohabitatio purgat metum ita Hoſti. per iſtum tex. ⁊ communiter ſequuntur doctores ⁊ ideo cū miſterio tex. poſſumus dicere quod pōderauit

cohabitationē anni cū dimidio quaſi ex hac longa coba
bitatōe maioꝛ purgatio īducat̄. ⁊ iō dixit idē Hoſti. ⁊ cōi
ter approbat̄ ꝙ p quē actū vel qualē cohabitatōꝫ īducat̄
iſta purgatio metꝰ relīqͥt̄ arbitrio iudicis ſicut ēt iudicis
arbitrio relinquit̄ p quē actū īducat̄ metꝰ. c. cū dilecti. ē.
ꝙ metꝰ cā. ⁊ ibi notat̄. ¶ Nota ibi vꝫ ꝯſenſiſſe hic vnū ca
ſum ī quo īducit̄ p̄ſumptū mr̄imoniū ex p̄ſumptōe iuris
⁊ de iure qđ pꝫ. ¶ Nā meticuloſuꝫ hoc matrimoniū fuit
⁊ ſic a pͥcipio nullū vt vidimus ī. c. cū locū. ē. eo. ⁊ tamē
canoniſte ex lōga cohabitatōe p̄ſumit īteruenīſſe cōſen
ſum ī mr̄imoniū. ⁊ ſic matrimoniū ꝯtcū cū ſolo conſenſu
ꝯbat̄. ⁊ ſup p̄ſumpto diſpōit vt pꝫ ex tex. ibi nec decetero
⁊ ibi cū moꝛa tāti tp̄is ꝓbatōeꝫ excludit ⁊ nō vult poſſe
ꝓbari ꝯ hāc p̄ſumptōꝫ ergo iſta erit p̄ſumptio iuris qua
ſi a iure īducta ⁊ de iure quaſi ius faciat. ⁊ ideo cum nihil
aliud ſit p̄ſumptio iuris ⁊ de iure ꝙ̄ꝫ vbi lex p̄ſumit ⁊ ſup
p̄ſumpto diſponit ita eſſe vt videbimꝰ in. c. is q fidē. ī. eo.
dē ⁊ ita ſit ī cāu nr̄o ergo hic matrimoniū dꝛ p̄ſumptū iu
ris ⁊ de iure p̄ſumptōe. ¶ Nota ibi ꝙ nō cōſenſerit ꝙ ſi
mulier velit ꝓbare ꝙ in matrimoniū nō ꝯſenſerit a pͥci
pio ītelligite vel ēt ex poſt facto nō admittit̄ ſtante p̄ſum
ptōe iuris ⁊ de iure ſecꝰ dicit Inno. h̄ ⁊ ſequūt̄ cōit̄ doc. ſi
vellet ꝓbare ꝙ nō ꝯſenſit ī cohabitatōeꝫ qꝛ inuita cohabi
tauit ſecū nec potuit aufugē nā iſto cāu admittēt̄ ꝓbatio
mulieris. Immo vult. d. An. ꝙ in dubio p̄ſumat̄ inuita co
habitaſſe rōne metus p̄cedētis. ſed h̄ talis metus purge
tur ⁊ ceſſet hec p̄ſumptio pp diutinā cohabitationē cum
veriſimile ſit ꝙ potuiſſet aufugere ītra annū cū dimidio
ſi inuita cohabitaſſet. ¶ Et ſic hētis ex p̄dictis coꝛelarie
īferre ꝙ lꝫ ꝯ p̄ſumptōem iuris ⁊ de iure nō admittat̄ pro
batio. d. c. is q fidē hoc ē veꝝ ſup eo ſup quo p̄ſumptio ē
īducta ⁊ ſic directo. tn̄ ſup reqͥſitis ī caſu p̄ſumpto ideſt
ꝙ cāus iſte nō ē tal̄ ex quo reſultet p̄ſumptio ꝓut h̄ ꝙ co
habitatio nō erat ſpōtanea admittit̄ ꝓbatio ⁊ ſic euacua
bit̄ p īdirectū effectꝰ p̄ſumptōis ita elicit̄ ex dicto Inno.
Sꝫ do vobis glo. notabilē in cle. vnica de ꝓba. in glo. ma
gna. ⁊ facit gl. in cle. dudū de ſepul. circa finē ī v̄bo pacta
dū vult ꝙ aliud ē vnū ſimplex. ī. ſine qualitate aliud vnuꝫ
tale ideſt cū qualitate ⁊ lex loquēs ī qualificato nō hꝫ lo
cū in ſimplici nec eꝯ faciūt notata p Bar. ī ſit̄ in. l. j. §. par
ui. ff. ꝙ vi aut clā p Bal. in. l. j. C. de ꝯdi. indebi. in. l. ita pu
doꝛ ⁊ ibi cōiter doc. C. de adul. p Car. in cle. j. de ſeque.
poſ. ⁊ fructu. p canoniſtas ī. c. itē cū qs. ē. de reſti. ſpo. ī. c.
ex pte el. ij. ē. ꝺ offi. dele. ¶ Nota ibi cōpellas ꝙ ad offm̄
iudicis ſpectat cōpellē maritū ⁊ vxoꝛē q de facto ad ſc̄da
vota trāſierūt ad ſimul reuertendum ⁊ maritali affectōe
ſe tranctandū ⁊ faciunt que vidimus ī. c. j. ē. eo. ¶ Nota
ibi religionē ꝙ pōt vxoꝛ ⁊ maritꝰ īgredi religionē ēt poſt
ꝯſummatā copulā qn̄ vterqꝫ īgredit̄. facit tex. ī. c. ij. ī. c. cū
ſcis ⁊ in. c. ex publico. ē. de cōuerſiōe ꝯiugu. ¶ Nota ibi
ad alienos ꝯcubitus ꝙ qn̄ vir ⁊ vxoꝛ adulteriū ꝯmiſerūt
vtriqꝫ ē penitentia iniungenda. tn̄ p hoc nō dēnt impedi
ri qn cogantur ſimul reuerti qꝛ neuter poterit obicere ad
ulteriū alteri. cōcoꝛdantes allegantur ī glo. ſi. que p hoc
ſit expedita. ¶ Glo. in verbo vndecim annos in ſi. gl. ſen
tit ꝙ rōe etatis matrimoniū hic valeret nec viciaretur qꝛ
malitia etatē ſupplebat ⁊ cōiter repꝛobatur. Nā ſi mali
tia ſuppleuiſſet etatē cohabitādo fuiſſet purgatus metꝰ
nec tex. ponderaret cohabitationē anni cū dimidio qꝛ ēt
vniꝰ diei cohabitatio ſpontanea purgaſſet metū. ſꝫ poſſu
mus reſpōdere ꝙ hic papa narrat fac̄ accidētiā qđ patꝫ
nā ſi cohabitatio iō pōderatur ēt h̄ qꝛ interea ꝑuenit ad
etatē ꝑfectā n̄ pōderaretur niſi cohabitatio anni ⁊ tamē
ipſe dicit p annū ⁊ mediū. Preterea dato ꝙ hec v̄ba im
poꝛtent iuris miſteriū qꝛ tn̄ p annū ⁊c. nō ipoꝛtāt quo ad
etatē qꝛ oīno malitia ſupplebat etatē vt vult glo. ſed im
poꝛtāt quod purgationē metꝰ q magis veriſit̄r purgatur
ex lōga cohabitatōe ꝙ̄ꝫ breui cū breuis cohabitatio n̄ tol
lat metū p̄cedētē qꝛ durare p̄ſumit̄ quouſqꝫ potuit aufu
gere ⁊ nō aufugit vt vult glo. ſequēs ⁊ dixi in tex. ¶ Et ſi
dicatis qđ immo ēt non obſtāte metu poſito quod mali
tia ſuppleat etatē tn̄ reqͥrit̄ ꝙ cohabitatio durauerit vltra
annū. qꝛ ſimile videmus ꝙ ſi ꝑfecte etatis vir īgrediatur
monaſteriū reqͥritur ꝑſeueratio āni. c. ij. ē. de regula. ſolu
tio aliud ē in religionis īgreſſu aliud ī matrimonio qꝛ ad
mr̄imoniū ſolꝰ ꝯſenſus ſufficit abſqꝫ alia ꝓbatiōe ſiue ex
perimēto. ſꝫ ad religionis īgreſſuꝫ reqͥritur ꝙ p annū ex
periantur regulā ⁊ monaſteriū eius ſufficientiā expiatur
d. c. ij. ⁊. c. ad apoſtolicā. ē. de re. ¶ In glo. ī v̄bo p annū
ī ſi. glo. bn̄ loqͥt̄ ex qua notate ꝙ tūc purgat cohabitatio
metū qn̄ potuiſſet aufugere ſi voluiſſet al̄s nō purgat. et
ſic hētis ex p̄dictis ꝙ lꝫ mr̄imoniū meticuloſuꝫ a princi
pio nō vꝫ. c. veniēs el. ij. ⁊. c. cū locū. ē. eo. vbi dixi tn̄ ex ſe
quēti ratificatōe ꝯualidat̄ de qua in. c. ꝯſultatōi. ī. eo. ⁊ iō
īfert Cardi. ad notabilē. q. ſtat ſtatutū ī ciuitate ꝙ deſpō
ſans alteri deſponſatā capite puniat̄ ꝯtingit ꝙ titius de
ſponſauit bertā poſtea ſeius bertā inuitā deſpōſauit ⁊ ad
domū traduxit q̄ cohabitādo ⁊ munera ſpōſalia accipiē
do ratificauit matrimoniū cū ſeio ꝯtcū an ſeius dēbit de
capitari. Et dicit quēdā doctoꝛē ꝯſuluiſſe ꝙ nō venit de
capitādus. Nā deſpōſatio ſei fuit meticuloſa ⁊ ſic n̄ valu
it vn̄ cū debeāt v̄ba ſtatuti ītelligi ꝓꝑe. c. ī nr̄a. ī. de iniuri
is ⁊ dāno dato. l. iij. §. hec v̄ba. ff. de ne. ge. ⁊ cū effectu. l. j.
§. ſi. ff. ꝙ qſqꝫ iuris. c. relatū de cler. nō reſi. ē. h̄ āt nō fuit
valida deſpōſatio g̃ nō cōpꝛehēdet̄ ī ſtatuto ⁊ ſeqtur ip̄e
Car. hāc opi. qꝛ ſumꝰ ī penalibꝰ q̄ ſunt reſtringenda regu
la ī penis ⁊ regula odia de regulis iuris li. vj. Nec ē verū
dicē p ſequētē ꝯſenſum īduci deſpōſationē lꝫ matrimōiū
īducat̄ vn̄ Seius nō cōꝑhēdet̄ ī ſtatuto loquēte ꝺ deſpō
ſatōe. ¶ Gaſpar Cald. h̄ tenuit ꝯꝛiū qꝛ eadē ē rō hoc ca
ſu ex quo ſubſequēs ꝯſenſus ratificat deſpōſatōeꝫ p̄cedē
tē q̄ ē ī termis ſtatuti qn̄ deſpōſatio p̄ceſſiſſet valida er
go habebit locū ſtatutū ⁊ eiꝰ pena. c. cū dilecta cū vulga.
de confir. vti. vel inuti. ¶ Et p hac opi. adduco tex. per
quē tollit̄ motiuū. Card. in. c. cū quis de ſen. ex. li. vj. vbi
ſicut ꝑcutiēs clericū īcidit in excōicationē ⁊ mandans p
cuti ita ⁊ ex poſtfacto ratū habēs ⁊ tamē ſumus impena
libus. Secundo adduco tex. in. l. ij. §. exercitum. ff. de his
qui no. infa. vbi de ꝓpꝛia ſignificatōe ſit extenſio ad im
pꝛopꝛiā ſignificationem idēꝑtitate rationis a tamē ſumꝰ
in penalibus. ſ. in pena infamie ⁊ illuꝫ tex. ponderat Io.
an. in regula odia de re. iu. li. vj. ī mercu. ⁊ facit tex. in. l. li
bertum. §. ſenatus. ff. de ritu nup. ſed ī ꝓpoſito ratihabi
tio retrotrahit̄ vt a pͥcipio videat̄ factū vt ī regula rati
habitio. Et ſic ꝓpꝛie factū dꝛ ꝙ ratū hētur ex poſtfacto
ergo ſtatutū loquēs de facto extendit̄ ad factum nullum
poſtea ratū habitum. Tertio adduco tex. in. c. cū qui de
pꝛebē. li. vj. vbi in penalibus. ſ. quoad penā. c. de multa ꝺ
p̄ben. ne melioꝛis cōditōis ſit temerarius ꝙ̄ꝫ non temera
rius penā appoſita nō temerario dicit̄ ēt impoſita iuaſo
ri ⁊ de facto agenti ergo ita ī cāu nr̄o ſi ſtatutū ponit de
ſponſantem alij deſponſatā quando ſpōſalia ſunt valida
⁊ non temeraria multomagis vbi ſūt p violentiā ꝯtca ꝓ
ut hic dicimus in iſto ſeio.

Icut ex litteris.

Pꝛia ſpōſalia ꝺ futuro ēt iuramēto firmata ſoluūt̄ p ſpōſalia ꝺ p̄ſenti nō āt p ſpōſalia de futuro hoc dicat. ¶ Diui
dit̄ ī duas ptes. In pꝛia ꝯſultatio. In ſc̄da rn̄ſio. ſa ibi fr̄
nitati tue. Rurſus ſc̄da ſb̄diuidit̄ ī tres pticulas vt tria di
cta ponit. ¶ Secūda ibi ꝙ ſi ꝑverba. ¶ Tertia ibi quod
ſi de his. ¶ In tex. ibi nec p vix iſta ſunt verba narratiua
partis ſm̄ Hoſti. ⁊ iō non videnť ipoꝛtare iuris miſteriū
de quo ifra. ¶ Nota ibi. l. parochianus quod ep̄s dicit̄
habere parochiā ⁊ ideo qui ē de dioceſi epi eiꝰ dicit̄ pa
rochianꝰ facit tex. ī. c. p̄cedēti ⁊ facit qꝛ dioceſis dicit̄ epi
ꝑochi. c. apꝑice. ē. de dona. ⁊. c. ſi. ē. de of. archipſ. ⁊ iſti po
chiales p̄ſbyteri dicūt̄ potiꝰ ſuccedē ī partem oneruꝫ epi
ꝙ̄ꝫ p ſe ꝑochiā ſepatā ab ep̄o habere. d. c. ſi. Et lꝫ quo ad
ea que ſunt foꝛi contentioſi inferioꝛes qui habent iuriſ
ditionem

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ditionem in dioceſi ſm vnam opi. illā habeant extinctiue
ad iuriſditionem epi vt vidim⁹ in. c. paſtoralis in pri. ē. de
off. ordi. tñ ſecus i his que ſūt fori penitētialis qꝛ hēnt iu
riſditiōes coequeue ⁊ accumulatiue nō āt extictiue no. in
d. c. fi. ⁊ in. c. oīs vtriuſqꝫ ſexus. j. de peni. ⁊ remi. ¶ Nota
ibi ſe ductuꝝ qualr contrahatur ſponſalia per verba de
futuro ⁊ ſic qualiter articulus ad ꝓbādū talia ſpōſalia dꝫ
fieri qꝛ articulari dꝫ quod ꝓmiſit ſe ductuꝝ i ꝯiugem vel
ecōtra. Nota ibi traderet i vxorē ꝙ mr̄ pōt ꝯhere matri
moniū ꝓ filia vel ēt ſpōſalia de futuro. Et iō ſignant tex.
i. c. vnico. §. fi. de deſpōſa. ipube. li. vj. vſus ē ſbo parētes
vt ſignificet tā patrē ꝙ̄ matrē poſſe ꝯhere ꝓ filio vel pro
filia matrimoniuꝫ vel ſponſalia ⁊ ita ibi cōiter colligitur.
¶ Nota ibi cōſanguinei ꝙ i cā matrimoniali admittitur
teſtimoniū ꝯſanguineoꝝ de quo in. c. ſup eo ſupra de te-
ſti. el. ij. ⁊ videbim⁹ in. c. vi. j. qui mat. accu. poſſunt. lꝫ i alijs
cauſis diminuaꝛ de fide ꝯſanguineo vt notaꝛ in. c. litteras
ſupra de pſum. ¶ Nota ibi deſpōſauerat de pſenti quod
ꝑ matrimoniū ⁊ ſic ſpōſalia de preſenti tolluntꝛ ſponſalia
de futuro ē precedētia ⁊ ē rō qꝛ maius vinculum tollit mi
nus. ⁊ ſic hētis ꝙ lꝫ precedētia vi maiorē hēant ad ſequē
tia quā ecōtra. l. quiſquis ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. ff. de le. iij. hoc
eſt verū niſi ſequētia maius vinculum in ſe contineant et
vtrūqꝫ mēbrū ꝓbaꝛ i iſto tex. dū vult ꝙ ꝑ hec ſecūda ſpō
ſalia de futuro nō tolluntꝛ pria imo impediūtꝛ ſecūda ꝑ pri
ma. ſecus ſi ſecunda ſponſalia ſint de preſēti. ¶ Nota ibi
irritā fecit ꝙ lꝫ ꝑ maius vinculū matrimonij ſequētis tol
laꝛ precedēs viculū ſpōſalioꝝ ēt iuratū tñ huic receden
di a ſponſalibus iuratis imponiꝛ penitētia eo ꝙ veniat ꝯ
iuramētum. Et ſic hētis duo primū ꝙ actus ſpūalis ideſt
matrimoniū valet nō obſtante ꝙ ſit ꝯ iuramentum cuius
ꝯtrium voluit Inno. ⁊ male in. c. dilecto. ē. de prebēdis dū
facit regulā ꝙ actus ſpiritualis ꝯ iuramētū nō vꝫ hic hē-
tis tex. in ꝯtrū ſm oēs. Et ideo dixit Gaſpa Calderi. ⁊ ſe
quiꝛ Cardi. quod ſi iuraui nō ꝯhere matrimoniū cū berta
⁊ poſtea ꝯtxero quod vꝫ matrimoniū lꝫ ſim piurus. et faci
unt notata ꝑ Jo. an. in regula quod ſemel de reg. iu. li. vj.
Secundo habetis ex hoc inferre quod auctoritate ꝓpria
non eſt licitū recedere a ſponſalib⁹ iuratis alꝛs ſi licitū eſ
ſet nō iponereꝛ huic penitētia vt dicit tex. Sꝫ plus ꝓbat
iſte tex. ſꝫ cōiter ſcribentes excepto Hoſti. quod ēt dato
quod ꝯueniēs ſponſalibus iuratis ꝯuenerit ſine ſua cul-
pa ſꝫ facto illius cū quo ꝯtxit qui noluit parere ſponſalib⁹
quod tñ iſte puniꝛ de piurio vt pꝫ ex iſto tex. hic iūcto tex.
ibi. ē. nec ꝑ viꝝ ſtetit ſed ꝑ mulierē. Et faciūt q̄ hēntꝛ in. c.
venerabilē. ē. de electi. Hoſt. tꝫ ꝯtrū h ⁊ ad tex. noſtrū re
ſpondet ibi nec ꝑ viꝝ eē ſba narratiua nō deciſiua ⁊ iō nō
iportant iuris miniſteriū iuxta notata ꝑ Jo. an. in. c. dile-
cto. ē. de preben. ⁊ maxime ex quo in deciſione papa nihil
repetit ꝙ ꝑ mulierem ſtetit ⁊ nō ꝑ viꝝ niſi caſu quo ſpon
ſalia eſſent limitata ad tempus ergo alijs caſib⁹ vr ſentiꝛ
deciſionē hanc ꝓcedere qñ nō ꝯſtaret de culpa mulieris
⁊ rō differentie patebit ex his q̄ dicā in glo. i verbo ſtatu
tū. Immo ꝓ opi. Hoſt. eſt bo. tex. in. c. ꝑuenit el. ij. ē. ð iure
iur. vbi i ꝯtcibus reſpectiuis que. ſ. ad ſui purificationem
expectant de futuro ab vtraqꝫ parte vna ptiū nō iplente
alia pōt non implere nec erit piura ēt ſi iuramentum iter
ueniſſet ſed ita eſt quod ſponſalia lꝫ de preſenti obligent
tñ expectant iplementū de futuro ⁊ purificationē ab vtra
qꝫ parte implendā. i. promitto quod te accipiā in vxorem
ſi tu volueris me in maritū ⁊ eꝯ ex pte mulieris nude ſi ꝑ
mulierē ſtat quod nō vult me in maritū cū reſpectiua ob
ligatio de ꝯhendo matrimonio nulla culpa pōt mihi ifri
gi ſi cū alia poſtea ꝯho qꝛ frangenti fidē caput frāgēduꝫ
ē eidē. l. cū proponas. C. de pactis faciūt notata ꝑ Bar.
in. l. quero. §. inter locatorē. ff. locati. ¶ Nota ibi niſi for-
te ⁊c. ꝙ ſicut ꝓmiſſio ad certū tēpus limitata ita vt lapſo
tpe finiaꝛ ſolo tpis curſu expirat vt. l. ij. ff. de in diem adie
ctōe. l. eum qui. ita. §. qui ita. ⁊ ibi habeꝛ. ff. de verb. ob. ita
ēt reſoluiꝛ ſi iuramētū interueniſſet ⁊ eſt rō quia iuramen
tū regulatur ſꝫ nām pricipalꝛ ꝯtc⁹ ſup quo. appōitur ita
Inn. i. c. ꝑ tuas. ē. de arbitris ⁊ faciūt notata i. l. fi. C. ð nō
nume. pe. ⁊ q̄ in ſimili dicuntur de ſtipulatōe i. l. ſi ſtipula-
tus. ff. de vſuris. ¶ Nota ibi ꝑ ſba de futuro ꝙ ꝑ ſpōſa
lia ꝯtcta ꝑ ſba de futuro nō tollūtur ꝓcedētia ſpōſalia iu
rata imo voluit plus hic Inno. ꝙ ēt ſi pria nō eēt iurata
nō tolleꝛ ꝑ ſcda ſpōſalia de futuro ēt iurata imo peccaſ
ſe dr q ad ſecūda iurauit qꝛ iuramētū nō dꝫ iterponi ad
preiudiciū alterius vel iniqtatē. c. veniēs ⁊. c. quāto. ē. de
iureiuran. ergo hoc iuramētū i ſecūdis ſpōſalib⁹ iterpoſi
tū non valebit qꝛ i preiudiciuꝫ ꝓmoꝝ ⁊ ēt qꝛ nutrit iniqta
tē. ¶ Nota ibi ſeruare ꝯpellas ꝙ i obligatōib⁹ facti ſi iu
ramentū iterponiꝛ cogiꝛ qs ꝓciſe ad factū de quo dixi in
c. ex litteris. ē. eo. Et ſic iungendo hoc notabile cū ꝓcedē
ti hētis iferre qd lꝫ quo ad viculū vel validitatē ſpōſalio
rū iuramētū nihil opereꝛ pluſqꝫ ꝓmiſſio nuda vt ꝓxime
dixi ⁊ vidimus i. c. ex pte. ē. eo. tñ quoad executiōꝫ eoruꝫ
opaꝛ qꝛ cogiꝛ ꝓciſe ad factū de quo vidim⁹ i. c. reqſiuit. ē.
eo. vbi poſui quod qñ ſpōſalia nō ſunt iurata. ¶ No. ibi
cognoſcas qd i mr̄imonialib⁹ cū i eis plurimū poſſit offi-
ciū iudicis vt videbim⁹ i. c. cū i tua. j. eo. iudex pōt i facto
iformatōis ſuſcipē ex offō ēt ſi ptes nihil ꝓbēt ita. d. An.
ꝑ hūc tex. ⁊ Car. ⁊ facit qꝛ iudicātē oꝫ cūcta rimari. c. iu
dicātē. xxx. q. v. l. iudices. C. de iudicijs. ¶ Glo. i verbo iu
rātis i fi. no. ꝑpetuo iſtā glo. ſm do. An. Cardi. ⁊ panor.
ꝙ in matrimonialib⁹ poteſt quis promittere factū alienū
⁊ ſicut ex equitate ꝓtoris i ꝓtorijs ſtipulationib⁹ ꝓmitteꝛ
factū alienū vr̄ ſe ꝓmittere facturū curatuꝝ. l. quotiēs. ff.
de ver. ob. ita ex equitate canonica maxie i iſtis ſacramē-
talib⁹. poſſet tñ itelligi iſta glo. ex quo referꝛ ad tex. nr̄m
vbi iuramētū interuenit ⁊ i iuramēto vr ineſſe clauſula ſi
nō valet quod ago vt ago valeat vt pt. c. quāto. vbi caſus
ē. de iureiur. ⁊ ibi Imo. ⁊ Panormi. quod hic ſit ſpēale
rōne iuramēti vt ꝓmittens cum iuramento factuꝫ alienū
videaꝛ ꝓmittere factum facturum de quo in capitulo ex
litteris el. ij. ē. eo. glo. in verbo quinqꝫ ānis i fine hētis ex
glo. vſqꝫ ad quod tēpus dꝫ expectari ſpōſus vel ſpōſa qꝛ
aut ē tps determinatū ⁊ tūc expecteꝛ vſqꝫ ad illud tēpus
⁊ nō plus vt hoc tex. aut nō eſt tēpus aliqd ꝓfixū ⁊ tūc de
iure canonico ē expectādus nec currit aliqd tps. ⁊ iō daꝛ
hic ꝑ Cardi. cautela vt petatur a iudice vt aſſignet tēp⁹
vt pñs ꝯſentiat vel abſens cogaꝛ ad veniēdū ⁊ ꝯſentiēdū
⁊ de hoc vidimus in. c. de illis. ē. eo. de iure aūt ciuili dicit
glo. ꝙ ſi iuſtā hꝫ cām abſentie ē expectādus donec cā du
rat. l. penul. in ea allegata. Si aūt nō hꝫ iuſtā cāꝫ abſentie
⁊ tūc vr̄ velle glo. qd ſi ſpōſalia ſunt iurata debꝫ expectari
donec veniat ⁊ iō neceſſaria erit cautela. d. Cardi. ſi vero
iuramētū nō iteruenit tūc ꝓcedat. l. ij. C. eo. ſ. vt expecteꝛ
tm̄ per biēniū ⁊ venit itelligēda hec gl. de iure ciuili quo
ad dictā. l. ij. qꝛ de iure canonico hēmus tex. hic in ꝯtrium
quod ēt lapſis illis quinqꝫ ānis nō eſt licitum recedere a
ſponſalibus. Et ſi dicatis iſte tex. loquiꝛ in ſponſalibus
iuratis. Solutio. vt vidiſtis in tex. ꝓcedit ēt ſm Inno. in
nō iuratis tex. noſter nec iuramētū operaꝛ quoad vinculū
ſponſalioꝝ. Cardi. impugnat tñ hic glo. nr̄am dum ſim-
pliciter trāſit ꝙ ſpōſus debet expectari ꝑ tempus bien-
nij vt in. d. l. ij. qꝛ eſt contra tex. in. l. ij. C. de repudijs vbi di
cit qd debet expectari ꝑ triēniū ⁊ ideo dicit ipſe vt etiam
notaꝛ in dicta. l. ij. C. eo. quod aut ſpōſus ē pſens ⁊ nō ve
nit ad purificanda ſponſalia ad ſponſam ſed differt ⁊ tūc
expecteꝛ ꝑ biēnium aut eſt abſens ſine cā ⁊ expecteꝛ per
triēnium ⁊ faciūt que vidimus in. d. c. de illis. ¶ In glo.
ibi. c. qñ frequēter. §. j. habetis primā ſoluti. ad cōtraria
formata in glo. que veniūt hoc mō. diciꝛ i tex. ꝙ ſi vir qui
iurauit accipere Bertam in vxorem aliā acceperit ꝑ ſba
de pſenti ꝙ lꝫ valeat matrimoniū ſecundo loco ꝯtctum
tamen imponēda ē penitētia ipſi viro niſi. j. certum termi
num ſtatutum mulier fuiſſet in culpa nolēdo ꝯhere ⁊ ſic
vult tex. ꝙ lapſo tempore ſtatuto poſſit iſte vir ꝯhere cū
alia nec puniatur. Contra opponit glo. de. l. celſus. ff. de

arbi.vbi in obligatione de ſoluendo certa die vł ꝓcepto
duo videꝛ ineſſe primū vt ſoluat die ſtatuta:ſecūdū vt nō
ſoluēs die ſtatuto nihilominus ēt lapſo die ſoluat ꝛ ſic la
pſus diei nō tollit obligatōez eodē mō pōt īduci .c.cū di
lecti allegatū i glo.dat glo.primā ſolutionē ꝙ ſit ſpēale ī
matrimonio ꝑ iminens ꝑiculū fornicatōis vt ſi aſſigneꝛ
ad illud ꝯhēdū ex ꝯuentōe termin⁹ lapſo termino nō de
beant ptes amplius expectare aliꝛ alterā q̄ fuit in mora.
Car.ħ īpugnat hāc ſolutionē q mouet ꝙ ad ſpālitates
nō ē recurrēdū ſic ad ꝓprietates glo.i.c.ꝑterea.j.de ver.
ſigni.facit.l.nō aliter.ff.de lega.iij.imo aſſerēti caſuꝫ eſſe
ſpālē icumbit vt rōnē ꝓbet ſpēalitatis tex.ē no.in.l.antiq
tas ibi quare.n.vſufruct⁹.C.de vſufru.Et facit tex.i.c.cū
apud ſedē.j.eodē vbi caſus cōiter debꝫ determinari ſm
regulas niſi exceptus appareat.cū ergo ſm Car.nō ſub
ſit cā recurrendi ad ſpecialitates ergo ſolutio non bona.
¶In glo.ibi nihil operareꝛ appoſitio termini ſentit glo.
ſm eundē card.ſolutionē aliā ꝙ vt appoſitio termini ali
qd opereꝛ iducat extictionē obligatōis ſed ꝑ hoc nō tol
liꝛ ꝯrīū quare.n.nō ita i.l.celſus vel in.c.cū dilecti.In fine
glo.hec ē tertia ſolutio ꝙ ꝯtria ꝓcedant in obligatiōe de
pñti ꝯcta ꝛ dies ibi nō apponiꝛ ad obligationē ꝯhendaꝫ
cū iā ꝯcta ſit ſꝫ ad ſolutionē faciēdā vnde cū nō ſit facta
ſolutio ſuccedit regula gl.ꝙ lapſus tpis nō tollit obliga
tionē ꝛ iō ſtabit firma ipa obligatio. ¶In caſu aūt nr̄o
obligatio ñ erat ꝯcta ſꝫ apponebatur tps ad eā ꝯhendā.
Vñ cū nulla ſubſit obligatio nec lapſus tpis iducit obli
gationē remanet ipa ꝯuentio ineſſicax ſine obligatione ꝑ
lapſuꝫ diei ꝛ hanc opi.tꝫ Gof.ꝛ Jo.an.Hoſti.ipaꝫ repro
bat mouetur ꝑ tex.i.l.ij.ff.de i diē adiectōe vbi tps adie
ctū ſolutōi obligatōis nō facit obligatōeꝫ expirare lapſo
ipo tpe.ſꝫ ille tex.loqtur qñ tps nō erat adiectū obligatō
ni ꝯhēde ſꝫ iā ꝯcte reſoluēde vñ nōmiꝫ ſi iterea durat ob
ligatio.ita Jo.an.ħ imo ille tex.ꝓbat ꝯ Hoſti.qꝛ qñ vult
ꝙ lapſa die ex quo reſolutio i diē ꝯferebatur reſoluta ſit
obligatio debīc vult ꝙ obligatio ꝯhatur ſub ꝯditōe ne
gatiua ꝛ ſic tps vna cū ꝯditōe nō ſit adiectū reſolutōi ob
ligatōis ꝯcte ſꝫ obligatōi ꝯhēde ꝙ lapſus hui⁹ tpis idu
cat vt nulla vĩ fuiſſe obligatio puta vēdo tibi hūc librū ꝑ
x.ſi intra mēſeꝫ qs meliorē ꝯditōꝫ nō attulerit adueniēte
curſu tpis ꝛ ipleta ꝯditōe nagatiua qꝛ qs nō attulerit me
liorē ꝯditōeꝫ impletur obligatio adueniēte autē tpe ſi de
ficiat ꝯditio negatiua qꝛ qs meliorē ꝯditōem attulit res
habetur ꝓ non empta vſqꝫ a principio.ita ergo in cāu no
ſtro adueniēte tpe ꝛ deficiēte ꝯditione q̄ tacite ineſt ſpon
ſalibus .i.ducaꝫ te in vxorē ſi tu in me maritū conſenſeris
ſi ſtat ꝑ mulierē ꝙ non ꝯſentit ꝛ labatur tēpus deficit ob
ligatio.ꝛ ita ē caſus hic.tñ ipſe Hoſt.ſequendo dictā opi
nionē ſuā tꝫ primā ſolutionē glo.ꝛ non hāc tertiā.Et duꝫ
Cardi.dicit ꝙ nō apparet ratio ſpēalitatis.imo apparet
ſatis eni in glo.exprimitur ꝑꝑ ꝑiculū fornicationis ſed ſi
tollitur aliud fundamentū ꝙ vbi caſus poteſt determina
ri ꝑ regulas iuris communis non ē recurrendū ad ſpāli
tatē vt i.c.ꝓxime ſequēti cardi.hic dedit aliā ſolutionem
magis generalē quā ſit ħ tertia glo.dicēs ꝙ in ſponſali
bus ſemꝑ ineſt tacita conditio ſi alter ꝯſenſerit in me qꝛ
ſponſus ꝓmittit ducere ſponſaꝫ i vxorē nulla ꝯſenſerit eē
vxor ꝛ econtra.c.ꝑterea.el.j.ꝯ.eo.ꝛ tacita ꝯditio reſoluit
ſponſalia ſicut expſſa .c.quemadmodū.ꝯ.de iureiu.vnde
quotiēſcūqꝫ appareat ꝙ ſponſa non vult ꝯſentire in iſtuꝫ
vt in maritū appet deficere ꝯditionē ergo obligatio ſpō
ſaliū que fuit cōditiōis deficit:ꝛ ſic iſte ſpōſus poterit cū
alia ꝯhere.Et ſi dicatur hac rōe attēta ſeqretur qꝺ ſi ſpō
ſalia nō eſſent limitata vſqꝫ ad certū tps ꝛ appareat nol
le cōſentire i iſtū vt in maritū poterit ꝯhē cū alia.ꝙ vide
tur ꝯ tex.noſtrū primo dum mādat huic viro imponi pe
nitentiā ergo male fecit ꝯhendo.ſecūdo duꝫ pōderat ſta
tutum terminum quaſi ſecus velit ſi terminus nō eſſet ſta
tutus.¶Solutio dicit ipſe dum tex.mandat penitentiaꝫ
imponi non apparebat ꝙ ſtaret per mulierem que nolet

ꝯſentire in iſtū vt maritū ꝓdicta loquūtur quādo hoc ap
paret dum auteꝫ tex.pōderat terminū pōderat i caſu du
bio ad ꝓbandū quod ſtat ꝑ mulierē nā ſufficit ꝓbare qꝺ
termin⁹ erat ſtatutus ad purificādū ſpōſalia ꝛ ꝑ eū nō ſte
tit qꝛ ſe obſtulit ſtatuto termino accipere illā in vxorē illa
āt in termino nō ſe obtulit nec ipleuit ex pte ſua vñ cū di
es interpellet ꝓ hoīe.c.potuit.ꝯ.de locato.l.magna.C.ꝺ
ꝯhen.ꝛ ꝯmitten.ſtipula.iō cū miniſterio tex.nr̄ dixit ꝙ ſi
iſte vir poſt ſtatutū terminū aliā accepit nec ꝑ eū ſtetit qn
illam acciperet i termino quod excuſatur quaſi dicat cuꝫ
mulier fuerit in mora ꝛ ꝯditio ſponſalioꝝ defecerit pōt
iſte cū alia ꝯhere impune.do.Anto.dixit quod dicta glo.
truffe ſunt ꝛ tñ effectualiter reincidit i mentem glo.vñ di
ſtiguit ꝓ ſolutione ꝯrioꝝ.Aut tps apponiꝛ ad ſolicitādū
obligationē.i.ad faciēdū quod ſoluaꝛ ꝛ tūc lapſus tēpo
ris nō tollit obligationē:puta ꝓmiſi ſoluē infra.x.dies la
pſis ipſis decē ſi nō ſoluero nō tamē ero liberatus ꝛ ita ꝓ
cedunt ꝯtria imo illa dies ſtatim interpellat.d.c.potuit ēt
ſi in ꝓmittēdo dictū eſſet ꝓmitto ſoluere intra decē dies
etiā poſt illos quotiēſcūqꝫ vbi placuerit:nam iſta ꝓroga
tio ēt poſt illos quotiēſcūqꝫ tibi placuerit ñ tollit effectū
illius certe diei appoſite ad ſolicitādū obligationeꝫ. tex.
eſt ꝛ ibi Bar.in.l.cū ſim ſtipulatus mihi i fine ꝑcipij et
voluit Ang.in.l.ſi iſulā.xxvj.colūna i repetitōe.ff.de vb.
ob.voluit Bal.in.l.j.in penulti.col.C.qñ dies lega.ce.i.c.
mādatū ſupra de reſcrip.in.c.ij.in titulo de eo qui fratreꝫ
dñi interfecit i vſibus feudorū.Aut tēpus apponiꝛ ad fi
niendā obligationē ꝛ tñ elapſo tēpore expirat obligatio
ſaltē effectu ꝛ ita pōt itelligi tex.nr̄.ꝛ facit.l.eū q ita.§.q
ita.ff.de verboꝝ obliga.Sed opereprecium eſt ſcire quo
modo cognoſcemus an tēpus ſit appoſitū ad ſolicitādū
an vero ad finiendū obligationē dicit idem domi. Anto.
quod in caſu claro nō eſt ambigendū quando conſtaret
de mēte partiū quod volūt ꝑ lapſuꝫ diei vel cōi moram
vel finiri obligatōeꝫ.In dubio autē dicit quod ſi i obliga
tione deducitur quid implendum ab vno tñ contrahen
dum die ſtatuta ꝛ tunc videtur dies appoſita ad ſolicitan
dum obligationem puta quia ꝓmiſiſti mihi dare decem
ad menſem ſi vero in obligatione deduciꝛ quid implēdū
ab vtraqꝫ pte.i.quia vna habet implere alteri ꝛ alter alte
ri ꝛ tunc dies infra quem iſta veniunt implenda videꝛ ap
poſitus ad finiendum obligationem quia iſte obligatio
nes videnꝛ reſpectiue fuiſſe .i.iplebo tibi ſi tu impleueris
ꝛ ideo ante implemētū nō ſunt efficaces.implementuꝫ āt
fiendū veniebat infra certā diem vnde cū nō ſit factū ille
per quē ſtetit quominus fieret videꝛ fuiſſe in mora quia ꝑ
dieꝫ ē iterpellatus nec alia requiriꝛ iterpellatio vñ cuꝫ ꝑ
lapſum diei appareat ꝙ ſtat per alterum quomin⁹ ipleat
apparet ergo ꝛ me ſibi nō teneri cū non tenear niſi ſecuto
implemento ꝛ ideo nonmirum ſi lapſus diei videtur finire
obligationē ꝛ faciunt notata ꝑ Bar.in.l.quero.§.inter lo
catorē.ff.locati facit tex.in.c.ꝑuenit el.ij.ꝯ. de iureiuran
do ꝛ ita eſt in caſu noſtro qꝛ ſponſus videꝛ ꝓmittere ſpō
ſe ꝙ īfra menſem eaꝫ ducet i vxorē reſpectiue.i.ſi ipſa cō
ſenſerit habere cū maritū ꝛ econtra alio mō dicit idubio
poſſe cognoſci an tempus ſit appoſitum ad finiendū an
ad ſolicitandū obligationē qꝛ aut apponiꝛ dies ad aliquē
ꝯtractum infra illum faciendum qui nūdū erat factus et
tunc videꝛ apponi ad finiēdum ꝛ nō ad ſolicitandū quia
clarum eſt hunc contractum cum non ſit factus nō indu
cere obligationem lapſus autem temporis ſicut non tol
lit nō etiā inducit obligationē.§.placet allegato in gl.Et
ideo iſte lapſus temporis non eſt poſſibile ꝙ dicaꝛ ſolici
tare obligationem ergo remanebit finita ꝛ ita eſt in caſu
nr̄o.Nā in ſpōſalibus ſi ꝓmittiꝛ ꝙ infra certū dieꝫ ꝯheꝛ
matrimoniū nō ne apparet diem appoſitā ad vnū ꝯctum
ſ.matrimonij qui nūdū erat factus ꝯhendum an no. dies
apponitur poſt aliquē ꝯctū iam ꝑfectū ſed ad ei⁹ imple
mentum apponitur ꝛ tūc videtur appoſita ad ſolicitādū
nō aūt ad finiendū. Naꝫ claꝝ eſt ꝓceſiſſe obligationē ex
illo ꝯtra

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

illo ꝯctu ⁊ tp̃s apponiẗ poſt obligatõnẽ ꝯctã lapſus aũt tp̃is nõ tollit obligationẽ ergo nõ põt dici tp̃s appoſitũ ad finiendũ obligationẽ. Et iõ dicit Panoꝛ. ſe ꝯſuluiſſe ꝙ ſi ſpõſalia ſunt ſine die ꝯcta quo caſu nata ẽ obligatio qd̃ ſi poſtea iter ptes cõueniat ꝙ ĩfra certã diẽ purificeẗ ſponſalia qꝛ ꝓmittãt ſe mutuo accipere in cõiuges ĩfra illum diẽ ꝙ iſto caſu ꝑ lapſuȝ illius diei nõ erũt ſoluta ſpõſalia qꝛ dies ẽ appoſita poſt obligationẽ ſponſaliũ ꝯctaȝ vnde ip̃e lapſus nõ põt ſpõſalia finire. Sȝ ꝯ͂ facit opinio. d. Anto. ſ. ꝓxime relata ⁊ ẽt ĩtellectus. d. Car. ad tex. noſtruȝ. nã dato qd̃ ſponſalia ſint ꝯcta negari nõ pt̃ qn̄ ſint reſpectiua ⁊ tacitã cõditionẽ recipiãt ꝯſentio in te ſi tu in me cõſenſeris vt in maritũ ⁊ ecõtra dies aũt poſtea de cõſenſu ptiũ eſt appoſita ad purificãda iſta ſponſalia vñ ſtatim interpellat ptes lapſus diei: g̃ ſi ꝑ alteꝝ ſtetit ꝙ indubio videẗ ex quo iſte erat paratus vt hoc tex. videẗ ceſſare obligatio reſpectiua ⁊ deficit tacita ꝯditio g̃ ſponſalia ſunt reſoluta dicto. c. quẽadmodũ. Inferũt doc. maxime Jo. an. dum ĩ tex. nr̃o põderaẗ ꝙ nõ ſtetit ꝑ maritũ ſed ꝑ mulierẽ quare in termino nõ fuit ꝯctũ matrimoniũ quid iuris ſi ñ ſtetit nec ꝑ maritũ nec ꝑ mulierẽ ſed ꝑ caſuȝ foꝛtuitũ vel ĩpedimẽtũ tertij. Et qcq̃d dicat. d. Anto. q male refert Jo. an. voluit ꝙ nõ diciẗ peccare ſpõſus nec ẽt ſpõſa ſi ꝯ͂hant infra terminũ ex quo caſu ĩpediũẗ vel a tertio ꝑ ea q̃ habeẗ in regula ꝯſtat ꝑ eũ de regu. iur. li. xj. ¶ Tñ nõ poterit poſt terminũ cũ alia ꝯ͂hẽ ſponſus vel cum alio ſponſa ⁊ ſi ꝯ͂xerint punieẗ qꝛ lȝ ĩpedimẽtũ excuſet a moꝛa ſi ĩtra terminũ nõ ꝯ͂xerint nõ tñ excuſat ad obligationẽ ꝯ͂hendo ⁊ facit. l. q̃ſitũ. ff. de re iudi. nec iſto caſu eſt verũ dicere ꝑ lapſuȝ termini ſolui ſpõſalia qꝛ appeat mulereȝ nõ ꝯſentire vel ſponſuȝ. cũ eni ꝑ eã ñ ſteterit nec fuerit in moꝛa vel ꝑ ſponſum nõ pt̃ alter ex eis dici nolle ꝯſentire. Et ideo ĩfert Cardi. in ſiſi ꝙ ſi voui intrare religionẽ intra mẽſem vel aliud bõi facere lapſo mẽſe nõ ꝑ hoc ero excuſatus a voto dato ꝙ intra mẽſem ꝑ me non ſteterit ſed fuerim ĩpeditus. ita tenet Archi. in. c. nuptiarũ. xxvij. q. j. ¶ Succedit ⁊ alia qd̃ põe ꝙ ſpõſus ꝑ v̾ba de futuro contraxit cũ alia ſpõſalia ꝑ v̾ba de p̃ñti quo caſu diſſoluũtur ſponſalia p̃ꝛia vt hoc tex. vxoꝛ ſcd̃o loco accepta añ cõſumatã copulã ingrediẗ religionẽ quo caſu hec ſcd̃a ſponſalia reſoluunẗ. c. ex pte. ſ. de ꝯuerſione cõiuga. ⁊ ẽt. c. ex publico nũq̃d iſte ſponſus tenebitur accipe p̃ꝛimam quã deſponſauerat lȝ ꝑ v̾ba de futuro. dubiũ naſcitur qꝛ ſcd̃ȝ matrimoniũ ẽ ãnullatũ ꝑ ingreſſuȝ religionis ergo ñ dȝ ĩtelligi vt ĩpediat p̃ꝛima ſpõſalia regula ñ p̃ſtat d̾ reg. iur. li. vj. Cõcludiẗ tñ ꝯ͂riũ. nã fuit hoc ſm̃ mr̃imoniũ aliquod ⁊ ñ nullũ. ⁊ iõ nõ hȝ locũ regula ñ p̃ſtat ⁊ peperit magnũ effectũ qꝛ per ꝯctũ hui⁹ ſecũdi matrimonij reſoluta ſũt p̃ꝛima ſponſalia vt hoc tex. ⁊ res ſemel extincta ãpli⁹ ñ reuiuiſcit l. q res. §. archã cũ vulga. ff. de ſoluti. c. q̃ris de ꝯſe. di. iiij. ergo ſi p̃ꝛia ſponſalia ſunt extincta ꝑ ea ñ cogeẗ iſte ſponſus aliquo mõ ad ꝯ͂hẽdũ lȝ poſtea ſm̃ matrimoniũ ſit diſſolutũ. Sed q̃d ſi poſt p̃ꝛia ſponſalia de futuro ꝯ͂hat ſponſus cũ alia ſponſalia de p̃ſenti dehinc ꝓnunciatur ſcd̃ȝ mr̃imoniũ ñ valẽ qꝛ obſtat ĩpedim̃tũ ꝯſanguinitatis inẗ iſtos an poterit cogi vigoꝛe p̃ꝛimoꝝ ſponſaliũ ſponſus ad ꝯ͂hẽduȝ. ⁊ ꝯcluditur qd̃ ſic qꝛ hoc ſcd̃ȝ matrimoniũ nũquã valuit. ⁊ ſic hȝ locũ regula ñ p̃ſtat ibi Jo. an. in mercu. ponit hanc q̃õnẽ ⁊ p̃cedentẽ vt ꝑ hoc ſcd̃ȝ ñ ſit ſublata p̃ꝛia ſpõſalia. Et faciũt q̃ vidimus in. c. cũ. in apoſtolica ⁊ in. c. veniens el. j. ⁊ in. c. ad audiẽtiã. ſ. eo. Quid modo pone ꝯ͂xit quis matrimoniũ ꝑ verba de p̃ñti dehinc ante conſumatã copulã religionẽ ĩtrat poſtea exit religionẽ cũ diſpẽſatione pape ita vt ipſe diſpẽſat ſecũ vt poſſit accipere vxoꝛeȝ. nunq̃d illã que erat ante ingreſſuȝ religionis cogeẗ ẽt nũc accipe ⁊ ecõtra ip̃e eã. Gaſpar calderini h̾ arguit ad partes ꝑ determinatione dicit ꝙ hec queſtio hȝ duas q̃õnes in ſe. ¶ P̃ꝛia eſt an papa poſſit diſpẽſare cũ monacho vt exeat monaſteriũ ⁊ accipiat vxoꝛeȝ. ⁊ concludit quod ſic ex magna cã. c. cum ad monaſterium ⁊ ibi Innocẽ. ⁊ communiter doc. ſ. de ſtatu mo. immo poteſt diſpenſare ip̃e vt monachus exeat monaſteriũ ⁊ accipiat vxoꝛeȝ cũ qua cohabitet donec habuerit filios ex ea ⁊ poſtea reuertaẗ ad religionẽ puta in filio regis monacho cuius ſoboles deficit iuxta erit cã diſpenſandi ne rex decedat ſine ſobole diſpenſare cũ iſto monacho vt exeat monaſteriuȝ ⁊ accipiat vxoꝛẽ cũ qua cohabitet donec ſuſceperit filioſ ⁊ poſtea reuertatur ad religionẽ qꝛ ceſſat cã ex quo hȝ filios diſpẽſationis iõ dȝ ceſſare diſpẽſatio. c. ſuggeſtũ. ſ. de decimis. l. ⁊ inde neratius. ff. de v̾boꝝ. ſigni. ita vult Jo. an. ĩ mercu. in regula actũ legittime de reg. iur. li. vj. refert ⁊ ſeq̃ẗ bal. Fulgoſius in. l. ſi tibi filius. ff. de adoptõibus. Secũdã dicit eẽ q̃õnẽ. nũq̃d mr̃imoniũ ꝑ ingreſſuȝ religionis diſſolua ẗ ita vt nullũ ſit an v̾o effectualiter ſolũ qꝛ lȝ vinculum duret ĩpediẗ effect⁹ rõne maioꝛis bõi ⁊ gl. in. c. ij. ⁊ ibi Inno. ſ. de ꝯuer. ꝯiung. tȝ ꝙ vinculũ reddiẗ nullũ. Et facit qꝛ ſi nullũ nõ reddereẗ nõ poſſet in ſeculo ꝑmanens cũ alio vel alia ꝯ͂hẽ ⁊ tñ videmus ꝙ põt. d. c. ij. ⁊. d. c. ex publico. Et facit tex. ꝓ hac opi. §. ſi v̾o adhuc ꝯſtãte in autẽtica de ſanctiſſimis epis. ſi ergo vinculũ eſt diſſolutũ ergo nõ debent cogi amplius ad ſimul ꝑmanẽdũ vel ẽt ꝯ͂hẽdũ d̾ nouo. ⁊ facit gl. in. l. nã ad ea. ff. de leg. ĩ ſiſi ⁊ ibi cõiter approbatur dũ vult qd̃ ſi lazarus habuiſſet vxoꝛeȝ cũ miraculo ſe reſuſcitauerit nõ recuperaſſet vxoꝛẽ qꝛ ꝑ moꝛtẽ iã erat ſolutũ matrimoniũ. Et idẽ de moꝛte tȝ gl. in. c. licite. xxxij. q. vij. facit qꝛ diſpẽſatio nõ dȝ ĩtelligi cõceſſa cũ p̃iudicio alterius. c. ſup eo. ſ. de offi. dele. l. nec auus. C. de emãcipatione lib. nec dȝ intelligi vt tollat ius alteri medio tempore queſitũ. c. quãuis de reſcrip. lib. vj. ſed ſtatiȝ ingreſſa religione ꝑ maritũ vxoꝛ fuit liberata a vinculo matrimonij. ergo diſpẽſatio ſubſequẽs facta marito iã monacho non trahetur in p̃iudiciũ huius que erat vxoꝛ gl. tñ in. d. c. licite ⁊ in. c. paſtoꝛalis. vij. q. j. tȝ qd̃ ĩgreſſus religiõis nõ ſoluat vinculũ matrimonij ſȝ ĩpediat. Et hoc retẽto. ſequitur ꝙ ſi iſte marit⁹ mõachus reuertaẗ ad ſeculũ diſpenſatiue cũ ꝑ diſpẽſationẽ cẽt ĩpedimẽtũ vxoꝛ cogeẗ ſecũ cohabitare ⁊ ipſe cũ ea ⁊ facit. c. quidã. ſ. d̾ cõuerſiõe cõiugato. vñ ipſe Gaſpar ⁊ poſt eũ Cardi. diſtiguũt. ꝙ aut iſta mulier ꝯ͂xit cũ alio ⁊ tũc cũ diſpẽſatio ñ trahaẗ ad reuocãdũ medio tp̃e geſta. d. c. quãuis ñ cogaẗ ipſa mulier cũ h̾ p̃ꝛimo marito q exijt mõaſteriũ habitare. ſȝ ex quo ꝯ͂xit cãone ꝑmittẽte ꝑmaneat cũ ſcd̃o. aut iſta cũ nullo ꝯ͂xit. ⁊ tũc de rigoꝛe iuris verioꝛ eſt p̃ꝛia opinio qd̃ mr̃imoniũ ſit diſſolutũ ⁊ ſic mulier ñ cogaẗ cũ hoc cohabitare. Textus ẽ in ſiſi in. l. nõ vt a patre ⁊ in. l. cũ due. §. j. ff. de capti. ⁊ poſt li. reuer. q ꝓbat hec duo mẽbꝛa p̃cedẽtia. nã ibi dꝛ ꝙ lȝ capto marito apud hoſtes ſit ſolutũ mr̃imoniũ ⁊ iure poſtliminij recupet p̃ꝛia iura tñ ſi vxoꝛ cũ alio ꝯ͂xerit ñ cogiẗ reuerti ad viꝝ ⁊ ſic ꝓbat p̃ꝛimũ mẽbꝛũ. Itẽ qd̃ iuita ñ eſt cogẽda ẽt ſi cũ alio ñ ꝯ͂xit reuerti ad viꝝ ⁊ ſic ꝓbat ſȝ mẽbꝝ de eq̃tate aũt ẽ v̾a ſcd̃a opinio vt cogi poſſit. Gl. ĩ v̾bo potuit ĩ ñ. habetis ex gl. ñlata ad tex. qd̃ publicatiſ atteſtatõibus pt̃ iudex recipe ꝓbatões ⁊ teſtes ẽt ſup eiſdẽ articuliſ in cã mr̃imõiali ⁊ pt̃ cẽ rõ ſm̃ Hoſti. ⁊ alios qꝛ iudex ꝓcedit ex officio ĩ mr̃imonialib⁹. c. cũ ĩ tua. j. eo. ⁊ vbi ꝓcedit iudex ex officio ẽt publicatis atteſtatõibus pt̃ teſtes recipere. c. cũ clamoꝛ ⁊ ibi notaẗ. ſ. de teſtib⁹ qꝛ dicta teſtiũ iudici ſunt ſemp publicata. an aũt ad ĩſtãtiã ptis iudex poſſit recipe teſtes publicatis atteſtatõib⁹ ĩ cã mr̃imõiali habetur in. c. ſeries. ſ. de teſti. ⁊ in. c. iurauit. ſ. de ꝓbatõibus.

C Um apud

Aut⁹ ⁊ ſurd⁹ ⁊ oẽs q nõ ꝓhibeẗ ꝯ͂hẽ mr̃imoniũ dũmõ de ꝯſenſu appeat ꝯ͂hẽ poſſunt. h. d. ¶ Diuidiẗ ĩ tres ptes p̃ꝛincipales. In p̃ꝛia deciſuȝ exoꝛdiũ. In ſcd̃a q̃ eſt ibi ſane ꝯſuluiſti ꝯſultatio. In tertia q̃ ẽ ibi ad qd̃ rñſio. Tertia ps p̃ꝛincipaẗ ſubdiuiẗ in tres pticulas in p̃ꝛia permittit duas rõnes decidẽdi. in ſecũda que ẽ ibi qd̃ ſi talis ponit deciſioneȝ in tertia q̃ ẽ ibi ꝙ cũ v̾bis remouet tacitũ ꝯ͂riũ. ¶ In textu ibi. ⁊. j. cõtinebatur indeciſa ꝙ ad ſedem apoſtolicã cauſe matrimonia

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

les ⁊ ardue ⁊ declaratio iuris ſup eis ſpectat facit. c.per
venerabilem.j.qui filij ſint legi.ibi mutus dr̄ a mugitu ſm
Jo.an.q2 loco vocis articulate hʒ mugitū nec pōt vocem
formare. Refert tñ Ualeriū in libro prīo.c. de miraculis
velle ꝙ qdā atceleta mutus cū pmiū victorie meruiſſet ⁊
videret illud declaratū ⁊ datū alteri ire īpetu loqui cepit
¶ Jtē in libro quinto refert eundē Ualeriū.c. de pietate
erga parētes ꝙ filius creſſilidoꝝ regis cū videret perſaʒ
ſuū parentē īterficere volentē ⁊ antea ſemp mut⁹ fuiſſet
voce articulata exclamare cepit ne patrē īterficeret. Nō
nullos ēt refert Gelius libro qnto noctiū acticaꝝ .c.viij.
pre dolore cū muti eſſent vocē articulatam emiſiſſe. ¶ Jn
tex.ibi ſurdus dicit̄ ſurdus a ſorde humoꝝ q̄ ſenſus audi
tus ei īt̄ercipit ita Jo.an.hic dr̄ tñ ꝙ nemo adeo ſurd⁹ eſt
quin ſi dicat̄ ſibi aliqd ſupra cerebrū nō audiat.l.diſcretis
.C.q teſta.facere poſſunt ⁊ ibi notatur de multis ſpecieb⁹
ſurdoꝝ ⁊ mutoꝝ. ¶ Jn tex.ibi quoꝝ quarū qʒ iſtud quaꝝ
ſupfluit q2 maſculinū gen⁹ ꝯcipit femininū vt notat̄ .i.c.
generali de electio.lib.vj.in.c.ſi quis ſuadēte.xvij.q.iiij.in
l.j.ff.de vb.ſig. ¶ Jn tex.ibi vr̄ expſſiuū veritatiſ nō fictio
nis ſicr ponit tex.in.c.pterea el.ij.ē.de appella.in .c. vr̄ in
fra qui matrimoniū accuſare poſſunt ideo agi videt̄.i.agi
tur. ¶ Jn tex.ibi nō poſſit itelligite de iure vel intelligite
debeat de hōeſtate alias alteꝝ ex illis ſupflueret. Nā vbū
nō pōt īportat.i.nō debet ⁊ ſic iuris neceſſitatē vt vult gl.
in regula prīa in vbo nō pt̄ de regulis iuris libro ſexto ver
bum ēt dʒ īportat iuris neceſſitatē cle.attēdentes ⁊ ibi gl.
de ſtatu mo.iō īpropriat̄ hic vbū dʒ ne ſupfluat facit.glo.
c.j.j.de deſpon.ipu.⁊ ibi videbimus facit tex. in.c.itellexi
mus.ē.de iudicijs. ¶ Nota ibi ꝓhibitoriū qō lex ꝓhibiti
ua certaꝝ pſonaꝝ ⁊ ſic regulariter pmiſſiua pōt appellari
edictū ꝓhibitoriū quaſi certaꝝ pſonaꝝ dumtaxat ꝓhibiti
uum tñ q2 res dʒ denominari a potiori veri⁹ appellat̄ edi
ctuʒ pmiſſiuū quaſi regulariter pmittat ⁊ ita ē tex. in.l.ꝓ
tor.§.hoc iterdictū.ff.de opis noui nunciatōe vbi edictuʒ
regulariter ꝓhibitiuuʒ vocat̄ ꝓhibitoriū.g̃ ita erit in pmiſ
ſiuo. Et faciunt q̄ habent̄ in.l.j.ff.de teſti in.l.mutuſ in pn̄.
ff.de pcur.in.c.j.de pcur.li.vj. Nota ibi qcūqʒ nō ꝓhibet̄
qō a regulis iuris nō ē recedendū nec caſus exorbitās di
ci dʒ niſi aliter appeat ⁊ iō dicēti caſum eſſe ſpālē incūbit
onus ꝓbandi rōnē ſpecialitatis.l.antiqtaſ ibi quare.n.vſu
fructus.C.de vſufructu. ¶ Nota ibidē ꝓhibet̄ qō in iure
noſtro ꝙ nō repitur ꝓhibitū vr̄ eē pmiſſuʒ.l.nec non.§.j.
ff.ex qbus cauſis maiores. ¶ Nota ibi ſolus ꝯſenſus qō
ad eē matrimonij nō reqruntur vba qō ꝓbat iſte tex.i duo
bus.prīo duʒ vtitur taxatiua ſol⁹. ¶ Jtē dū vtitur verbo
ſufficit dē cui⁹ nā eſt īportare vt nihil aliud reqratur.c.ſta
tutuʒ in pn̄.⁊ ibi gl.de reſcrip.li.vj.de hoc in.c.tue.j.eodē.
¶ Nota ibi ꝯſenſus eoꝝ ꝙ ad ꝯhenduʒ matrimoniū req
ritur ſoluʒ ꝯſenſus ipoꝝ taliter ꝯhentiuʒ cōiungēdoꝝ ⁊
ſic vr̄ excludere qō ñ reqrat̄ ꝯſenſus dñi in matrimōio ſer
ui de quo in.c.j.j.de ꝯiug.ſeruoꝝ. Jtē ꝙ ñ reqratur ꝯſen
ſus patris in mr̄imonio filij vel filie de quo in.c.j.j.de ma
trimōio ꝯcto ꝯ inf.eccleſie ⁊ ſic lex paulus.ff.de ſtatu.ho.
q̄ vult qō filius vel filia nō poſſint ꝯhē mr̄imoniuʒ ſine cō
ſenſu patris ñ hʒ locuʒ de iure canonico ⁊ cuʒ in mr̄imōia
libus ſtetur iuri canonico p notata in.c.ij.p gl.de reg.iur.
li.vj.hodie ñ habebit locuʒ illa lex in vtroqʒ foro īdiſticte
tñ quo ad dotādā ipaʒ filiā cuʒ pater teneatur eā dotare.
l.obligamur.§.lege ⁊ ibi notatur.ff.de acti.⁊ obli.l.ſi.C.ð
dotis ꝓmiſſione ſi filia ſine cōſenſu patris viꝝ īdignuʒ ele
gerit lʒ valeat matrimoniuʒ pater excuſatur a neceſſitate
dotādi eā ſec⁹ ſi dignuʒ elegit glo eſt.in.c.de raptoribus.
xxxv.q.j.⁊ in.c.ſi.xxxij.q.ij. ¶ Nota ibi nō pt̄ ꝙ in nō valē
tibus loq vba nō ſunt neceſſaria ad matrimoniuʒ ⁊ ſic li
mitatur gl.iuris ciuilis in.l.cuʒ.notiſſimuʒ in prīn.C.de ꝓ
ſcriptione.xxx.vel.xl.ānoꝝ cuʒ voluit verba eē neceſſaria
ad matrimonium. ¶ Nota ibi ſignis valeat declarare ꝙ
valet ꝯctus a muto factus p ſigna ⁊ maxime ꝯctus matri
monij.faciunt nota.in.l.mutū.ff.de acquirē.here.in.l.mu

tus.in pn̄.ff.de pcu.⁊ q ꝯctus poſſint celebrari a muto ſi.
cōiter in.d.l.mutuʒ ⁊ in.l.diſcretis.C.q teſtamē.facē poſ
ſunt. Et ponit vnuʒ no.Bar.in.l.vna.in.vj.col.C.ð ꝯfeſſis
nunqd ꝯfeſſio muti facta p ſigna ſit potēs vt damnetur ð
electio. ¶ Gl.in vbo ſurdus in fine no.ex glo. qō tex.no
ſter loqtur in ſurdo penitus vel ēt in muto nō autē ſurda
ſtro vel mutaſtro de qbus in.§.Jtē ſurdus. Jnſti. q teſta
menta facere poſſunt. Nā in iſtis ſine dubio valet mr̄imo
niū ⁊ decretalis dʒ eſſe de dubitabili.c.cū in iure peritus
idecīſa.ē.de offi.dele.⁊ videt̄ ſentire gl.ꝙ tex.noſter ꝓce
dat in muto tñ vel ſurdo tātū. Sʒ dubiū ſtat mō quid in
eo q eſt mutus.⁊ ſurdus ſimul Hoſti.prīa facie ꝙ conſu
lēdus eſſet papa. Cōcludūt tñ cōiter doc.ꝙ ſi p ſigna pt̄
mutus ⁊ ſurdus demōſtrare animū ſuū valebit matrimo
niū ſʒ p hoſ.facit rō nā videt̄ tñ īpoſſibile qō ſi fuit mutus
⁊ ſurdus a nā lʒ inſtinctu nāe ſentiat qd ſit copula qō ſen
tiat qd ſit matrimoniū ꝓut ſonat in iue:g̃ in illud conſenti
re nō pōt ꝓ eo adduco gl.ſingul.in.l.q id qō.§.mut⁹.ff.
de dona.vbi lʒ mutus poſſit dōare vt vult tex.vbi tñ mut⁹
⁊ ſurdus a nā donare nō poterit ⁊ tñ minoris eſt p̄iudicij
dōatio qʒ vinculū mr̄imonij ⁊ magis de facili potuit ex vi
ſu mutus pcipere effectū dōatōis ⁊ qd ſit dōatio qʒ vim
ſacramēti mr̄imonialis. Tñ p cōi opinione eſt hic tex.ibi
vtrū mutus ⁊ ſurdus poſſit alicui mr̄imonialiter copulari
naʒ ſi tex. vellet intelligē de muto tñ ⁊ ſurdo tñ ⁊ ſic de
duabus pſonis nō aūt de vna i qua concurret vtraqʒ hec
qualitas ſcilʒ qō ſit ſurdus ⁊ mutus ſic ſm rōnē gramati
ce que i vbis ipſis attēdēda ē.c.ad audiētiā el prīo ⁊ ibi
vidimus.ē.de reſcrip.dixiſſet poſſint in plurari ⁊ nō poſſit
Habetis ſcdo ex gl.que ſit rō dubitādi i tex.noſtro ⁊ bñ
loqt̄. Pro cōplemēto Jo.an.hic ⁊ poſt eū alij tractāt que
ſacramēta poſſit miniſtrare vel ſuſcipē mutus vel ſurdus
Et prīo querūt de baptiſmo ⁊ dicūt qō clarū ē ꝙ ꝯferre
baptiſmū nō pōt mutus ſurdus ſic. Mouet̄ q2 adeē ba
ptiſmi reqrunt̄ vba formalia inuēta ab eccl'a.c.j.ē. de ba
btiſmo ⁊ ibi notat̄. Actus aūt ſine ſua forma nō valet.c.ð
trahe.j.q.j.l. Julianus circa mediū.ff.ad exhibē.recipere
aūt bñ poterit baptiſmū vt videm⁹ ēt de infantibus.c.ma
iores.j.de baptiſmo. Quid mō de criſmate .⁊ dicūt ꝙ cō
ferre nō poterit criſma q2 in vnctōe criſmatiſ q̄ ſit in frōte
vngit̄ cor ſiue aīa ⁊ ꝓferūt̄ vba iuxta illud apoſtoli Jaco
bi Ungētes cū oleo i noīe dñi ⁊ oratio fidei ſaluabit infir
mū.c.j.poſt pricipiū ibi īfirmat̄ qs in vobis.ē.de ſacra.vn
cti.⁊ iō mutus criſmare nō poterit ſurdus ſic.recipe autē
bñ poterit criſma ad ſic̄e baptiſmi.d.c.maiores.ſed ñ qd
leuare poterit aliquē de ſacro fonte mutus vel coadiuua
re in criſmate. Et ꝯcludit hic Cardi.qō nō q2 vba ſunt ne
ceſſaria q̄ dicat ipſe leuas de ſacro fonte puerū ꝓ puero
de quo videbim⁹ ifra de cogna.ſpiri.ſʒ qd de ſacramēto
eucariſtie⁊ dicūt ꝙ cōficē nō poterit mut⁹ ſurd⁹ ſic q2 ver
ba ſūt de neceſſitate ꝯſecratōis hoc ē.n.⁊c.c.panis de ꝯſe.
di.ij.cū marte ⁊ ibi notat̄.ē.de.cele.miſſa.ergo ſine vbiſ q
nō pt̄ ꝓferre mut⁹ nō valebit ꝯſecratio.c.ðtrahe.j.q.j. De
ſurdo aūt iſtud depēdet ex qōne de qua.j.dicā nūqd mu
tus vl' ſurd⁹ poſſit ordiari q2 nō pōt ordinari cū ad ꝯſecra
tionē reqrāt̄ quatuor mā pāis azimi forma vboꝝ aius cō
ſecrādi miniſter.i.qō ſit ſacerdos vt notat̄.in.c.quāto.ē.ð
ꝯſuetudi.cū ñ poſſit ꝓmoueri ad ſacerdotiū nō poterit cō
ſecrare ſi tñ eēt ꝓmotus añqʒ morbus ſurditatis ſupueni
ret cū adſint oīa q̄ reqrūt̄ ad ꝯſecrationē poterit ꝯſecra
re.miniſtrare aūt hoſtiā ꝯſecratā vbi nō ſit ali⁹ pſbyter q
miſtrare poſſit.poterit mutus vl' ſurdus. Jta Jo.an.hic ⁊
ſequūt̄ cōiter doc.mouet̄ q2 i miſtrādo heucariſtiā ñ req
rant̄ vba de neceſſitate nec illa vba dñe nō ſuʒ dign⁹ ⁊c.ſt
vba ſacerdotis miſtrātis ſʒ ſuſcipiētis ſʒ ſolo vno caſu pt̄
hec cōis opinio ſaluari qñ morbus ſupueniſſet poſt ꝓmo
tionē ſi aūt eēt ſurdus vel mutus añ ꝓmotionē cū ꝓmoue
ri nō poſſit ad ordines mutus vel ſurdus vt infra dicā nō
video qualiter poſſit miniſtrare heucariſtiā cū ad hoc vt
poſſit miniſtrare ſacramēta altaris reqritur quod ſaltem
ſit dya

fit diaconus.c.diaconi.ꝛ.c.diaconos.xiiij.diſtin.ꝛ ſi dicaꝛ
loquiꝛ Jo.an.in caſu neceſſitatis vbi non adeſt pſbyter q
miniſtret.So.lꝫ pñtia poſſit expediri cũ layco quoad fi
ne vt iſte ſit abſolutꝰ ꝯfitẽdo layco qꝛ in fide ſaluaꝛ vt eſt
gl.in.c.paſtoꝛalis.§.pterea in ṽbo moꝛtis.ſ.de offi.oꝛdi.
ꝛ facit tex.in.c.quẽ penitet de penitẽ.di.pꝛia tñ iſtud pue
nit qꝛ ẽ neceſſariũ ad ſalutẽ vt vult gl.in.c.veniẽs.ſ.de trã
ſactõi.ꝛ iõ ſecus ẽ in ſacramẽto heucariſtie qꝛ melius eſt
illud omittere ꝙ̃ a non habente poteſtatẽ ꝯferendi ſuſci
pere gl.ẽ no.in.c.ſi.xxiiij.q.j.nõ ĝ video quõ ſit poſſibile
ꝙ mutus ante pmotionẽ poſſit ꝯferre heucariſtiã tñ ſi vo
lumus dicere ꝙ loquaꝛ de eo q de facto ẽ pmotus lꝫ pmo
ueri nõ debeat foꝛte ſaluabiꝛ ſua opi.qꝛ lꝫ ex defectu ſi de
berẽt pmoueri tñ pmoti ſuſcipiũt caracterẽ qꝛ iſta ſacra
mẽtalia qũocũqꝫ ꝯferanꝛ caracterẽ inferũt vt ẽ gl.nota
bilis i.c.maioꝛes.ſ.de baptiſmo.Et faciũt que habeꝛ i.c.
quãto.ſ.de ꝯſuetu.ꝛ i.c.j.j.de clerico p ſaltũ pmoto ꝛ in.
c.j.j.de cle.exco.miniſt.vñ rõne illius caracteris lꝫ ꝯferri
nõ debuerit valebit tñ ꝙ agit ꝛ ſic miniſtrabit. Sꝫ qd de
ſacramẽto penitẽtie ꝛ de ſurdo clarũ ẽ ꝙ cuꝫ loq poſſit ꝛ
ſic culpã ſuã accuſare ipe reuſ vel ẽt abſolutionẽ ipẽdere
ſacerdos poſſit qꝺ hoc ſacramẽtũ ꝛ cõferre ſuſcipere po
terit p notata in.c.oĩs vtriuſqꝫ ſexus de peni.ꝛ remiſ.ꝛ in
c.quẽ penitet de peni.di.j. In muto aũt dicite qꝺ ſuſcipẽ
poterit dũmodo ſigna cõtritiõis oſtẽdere poſſit vel ſcri
pto vel alio ſigno.c.a nobiſ el.ij.j.de ſen.exco.ꝛ faciunt q̃
vidimus in.c.paſtoꝛalis.§.pterea.ſ.de offi.oꝛdi. Confer
re tñ poterit ſacerdos ſcripto ſm Jo.an.hic nec obſtat ſi
dicaꝛ ꝙ in ſacramẽto penitẽtie reqriꝛ oꝛis confeſſio.d.c.
quẽ penitet qꝛ hoc ẽ verũ in loq valentibꝰ ſꝫ in nõ valenti
bus loq ad rcõciliationẽ ſufficit ꝙ oſtẽdat ſigna pẽitẽtie
c.is q.xxiiij.q.iij. ¶ Sꝫ qd de ſacramẽto extreme vnctõiſ ꝛ
quoad ſurdũ nõ dubitaꝛ qn conferre ꝛ ſuſcipẽ poſſit. In
muto aũt dicite ꝙ ſuſcipẽ poterit qꝛ hmõi ſacramẽtũ etiã
ab ĩfirmo nullatenꝰ itelligite ſuſcipiꝛ.c.filij de hẽti.lib.vj.
Cõferre autem ñ poterit qꝛ ad vnctionẽ reqrũꝛ ṽba.d.c.
vnico circa pꝛincipiũ ibi infirmaꝛ ꝛc.ſ.de ſacra vnctione.
¶ Quid aũt de ſacris oꝛdinibus pꝛio in ſurdo qꝺ cõfer
re poſſit nõ ẽ dubiũ qꝛ nihil obſtat. In muto aũt ꝯcludiꝛ
qꝺ nõ pt ꝯferre qꝛ in collatõe oꝛdinũ ṽba reqrãꝛ.ſuſcipe
aũt i hoc vꝫ dubiũ. Nã lege leuitici cauebatur q poſſẽt oꝛ
dinari nec phibentur in ea ſurdꝰ vel mutus ergo videtur
pmitti vt in regula tex.noſtri ꝛ facit tex.in.c.j.xlviij.di.vbi
giboſi ꝛ manci phibentur pmoueri ꝛ tñ de ſurdo ꝛ muto
nihil dicit:ĝ vꝫ pmittẽ.c.nõ ne.ſ.de pſũptionibꝰ ꝛ facit rõ
nã ẽt nõ tãta diſfoꝛmitas ex ipo aſpectu appet i muto vꝉ
ſurdo ſicut in alijs mãcis:ĝ nõ eſt tanta rõ phibẽdi.to.ti.
ſ.de coꝛpo.viciatis. Preterea ſi diſcurratuꝛ oĩs tractatꝰ
in quo phibẽtur manci oꝛdinari.v.di.p totũ ꝛ to.ti.ſ.de
coꝛpo.viciatis vel de cle.egrotã.ſ.vel li.vj.nulla fit mẽtio
de ſurdo vel muto:dicemꝰ ĝ cũ eccꝉa nõ maledices ſurdo
ideſt a gr̃a oꝛdinũ euꝫ nõ remouas.§.ſeq ꝛ.§.ſi igiꝛ.xxiij.
q.iij. Preterea mutꝰ vel ſurdus ñ phibeꝛ baptizari.c.que
ris de cõſe.di.iiij.c.maioꝛes ad finẽ vbi habeꝛ.ſ.de baptiſ
mo cui autẽ pmittiꝛ vnuꝫ ſacramẽtuꝫ aliud vꝫ ẽt eẽ pmiſ
ſuꝫ.§.ſed illud.xcv.di.c.iniuſtuꝫ.xiij.q.vltia.ergo mutus ꝛ
ſurdus oꝛdinari poterunt. ¶ In ꝯ̃riuꝫ tñ ẽ veritas p tex
tuꝫ in.c.j.quinquageſimaquinta di.p q̃ tollũꝛ tria pꝛia ar
gumenta vbi debilitatꝰ gnãlr phibetur pmoueri ſꝫ quare
magis iſte debilitatꝰ ꝙ̃ iſte mutuſ vel ſurdus q deficit in
vno ex qnqꝫ ſenſibus pꝛincipalibus ꝛ p tex.i.c.ſi.ſ.de cle.
egro.vbi q linguã emiſit moꝛbo epilẽtico cẽſetur eẽ adeo
debilitatꝰ vt coadiutoꝛ ei dari debeat ꝛ regulariter coad
iutoꝛ nõ datur viuẽti q p ſe cẽſeꝛ aptꝰ.c.paſtoꝛaꝉ ꝛ.c.quã
vij.q.j.facit ẽt p hac pte nã phibetur mutꝰ vel ſurdꝰ eẽ iu
dex.iij.q.vij.§.tria.l.cuꝫ ptoꝛ.§.j.ff.de iudicijs ĝ multoma
gis phibebitur a ſacris oꝛdinibus q̃ dant dignitateꝫ vna
cuꝫ ſpirituali admiſtratõe.j.q.j.§.ecce nõ obſtat aliud ar
gumẽtuꝫ.ſ.adductuꝫ de defoꝛmitate apparenti quia lꝫ ex
ipſo aſpecto defectus alioꝝ monacoꝝ ſit magiſ apparẽs

tñ deducendo miniſteriũ oꝛdinis ad aliquẽ actũ ad queꝫ
ſũt iſtituti oꝛdineſ vt in.c.plectis.xxv.di.apparebit maioꝛ
defectus i muto vel ſurdo quã i alijs. Et iõ qꝛ debẽt ṽba
cũ effectu itelligi.c.relatũ ſupꝛa de cle.nõ reſi.ita ꝛ pmiſ
ſio de oꝛdinãdo dꝫ intelligi de his q effectu poſſunt mini
ſtrare nõ obſtat ꝙ pmiſſa ſũt muto vel ſurdo alia ſacra
menta qꝛ fateoꝛ i ſacramẽtis q̃ ſolũ iferũt gratiã nec indi
gent miſterio nos loqmur i ſacramẽto oꝛdinũ qꝺ ad cer
tũ miſteriũ ẽ oꝛdinatũ.d.c.plectis ꝛ ẽ dignitas.d.§.ecce.
ꝛ.c.deniqꝫ vbi gl.iiij.di.ſicut ĝ dignitas ſecularis nõ con
fertur muto vel ſurdo.d.l.cuꝫ ptoꝛ ĝ.nec eccꝉaſtica ꝛ ſic
oꝛdinũ.ꝛ facit ad pdicta tex.in.c.j.§.ſi.i titulo epm vꝉ ab
batẽ in vſibus feudoꝝ vbi mutꝰ nõ põt habẽ feudũ qꝛ nõ
eſt idoneꝰ vaſallus:ĝ multominus erit vaſallus criſti put
ſũt clerici.c.cleros.xxi.di.Et cõcludũt hic cõiꝛ doct.quo
aũt ad alios actꝰ puta nõ ſacramẽtales dicit hic.d.Ant.
ꝛ ẽ cõis ſñia.pꝛio qꝺ mutus põt eẽ teſtis vel ẽt ſurdꝰ.Et
ſatis erit qꝺ mutus deponat dictũ ſuũ iſcriptis ꝛ illꝺ poꝛ
rigat iudici ꝛ ſic habetis ꝙ lꝫ teſtis debeat depõere pꝛin
cipaliter corã iudice ꝛ voce viua.c.teſtes.iij.q.ix.in pꝛinci
pio.tñ in muto ẽ ſpeciale ꝛ voluit ſpe.C.de teſti.§.nũc tra
ctãdũ in ver.qd de muto.Itẽ pcuratoꝛẽ cõſtituere pote
rit ꝛ pcuratoꝛ cõſtitui ad negocia nõ ad iudicia ſꝫ.d.An.
q vtiꝛ in hoc ṽbo foꝛſan.l.mutus i pncipio.ff.de pcurato.
¶ Stipulari aũt nõ poterit mutus ẽt ſi intelligat ad mo
tũ labioꝝ vel intelligaꝛ p no.in.l.j.in pꝛin.ff.de ṽbo.obli.
Teſtari aũt regulariter ſi ẽ mutꝰ ꝛ ſurdꝰ ſimul nõ põt niſi
ex pmiſſu pꝛincipis.l.mutꝰ.ff.de teſta.vel iure militari.l.iu
re militari.ff.de teſtõ militis vel moꝛbꝰ ſupuenerit ꝛ ſciat
ſcribere.l.diſcretis.C.q teſtamẽta facẽ poſſunt.ſi aũt moꝛ
bus ſit diſtinctꝰ pt teſtari ſm foꝛmam illius.l.diſcretis.

Electus filiuſ furioſus nõ põt ꝯ̃hẽ
mr̃imoniũ. Diuidiꝛ i duaſ
ptes In pꝛia põiꝛ deciſuꝫ exoꝛdiũ. In ſcꝺa po
nit rõnẽ pmiſſi.ſcꝺa ibi cũ aũt. Nota ibi filiam
ſuã qꝺ pater põt ꝯ̃hẽ matrimoniũ p filia de quo dicite vt
i.c.ad id ſupꝛa eo.ꝛ i.c.vnico.§.ſi.de dſpõ.ipu.li.vj. ¶ No
ta ibi legittimus qꝺ ad mr̃imoniũ nõ ſolũ reqriꝛ ſimplex
ꝯſenſus vt.in.c.pcedẽti ꝛ in.c.cũ locũ ſꝫ reqriꝛ qualifica
tus.i.qꝺ ſit legittimus qꝛ lege nõ ipugneꝛ de quo toto ti
tulo.j.de matrimonio ꝯ̃cto con.iter ec.ꝛ.in.c.diſcretionẽ
ꝛ toto titulo.j.de eo q cogno.cõſan.vxo.ſue. ¶ Nota ibi
ab iuicẽ ſeperare ꝙ matrimoniũ ꝯ̃ctũ cũ furioſo nõ valꝫ
ꝛ ſeperari dꝫ itelligite de facto vt de facto pceſſuꝫ ẽ ad il
lud iuxta gl.in.c.graue.ſ.de officio oꝛdi.i.c.ij.in ṽbo caſſa
mus.ſ.vt lite nõ cõte.Sed ꝯ̃ tex.oppõiꝛ qꝺ imo furioſus
poſſit ꝯ̃hẽ matrimoniũ nã ipedimẽtũ furoꝛis ẽ accidẽta
le.c.aliquos.xv.q.j.matrimoniũ ẽ de iure nãli vt dixi i ru
bꝛica ĝ p accidẽtale ipedimẽtũ nõ tolliꝛ ſo.ſi cõſideramꝰ
matrimoniũ vt maris ꝛ femie cõiũctõeꝫ non legittimã ꝛ
tũc eſt de iure nãli pꝛimeuo ꝛ cõe oĩbus animãtibuſ ꝛ iſto
caſu pcederet argumẽtũ ꝛ furioſus poſſet ꝯ̃here ſi aũt cõ
ſideramus matrimoniũ vt coniũctionẽ legittimã ꝛ tũc ñ
eſt de iure naturali pꝛimeuo cõe oĩbus animãtibus ſed eſt
inuẽtõe de iure diuino appꝛobatõe ꝛ vſu de iure gentium.
foꝛma de iure poſitiuo ꝛ canonico hodie.Et hoc mõ fu
rioſus nõ põt ꝯ̃here matrimoniũ qꝛ cum velle nõ habeat
nec nolle rõnale nõ dicitur matrimoniũ habere conſenſũ
legittimuꝫ.Et ideo hoc iure nõ poterit matrimoniũ ꝯtra
here qꝛ ius diuinuꝫ ẽt cõſiderãti cõſenſum rõnalem ꝛ in
hoc noluit differre a cõiunctione bꝛutoꝝ. ¶ Secũdo op
ponitur de.c.puberes.j.ti.j.vbi vult tex.ꝙ pubẽs poſſunt
matrimoniũ ꝯ̃here nec facit dr̃iam an ſint furioſi an non.
Solutio illa decretalis dꝫ itelligi de pubere alias habili
nec dꝫ trahi ad abſurdũ ex ſui generalitate.l.j.C.de ſacro
ſan.eccle. ¶ Tertio oppõiꝛ de.c.laudabilẽ.j.de frigi.ꝛ ma
lefici.vbi i pedimẽtum tempoꝛale circa finem matrimonij
ideſt copulam non impedit matrimonium ergo dummo
do furioſus hẽat dilucida iterualla nõ ipediꝛ mr̃imoniũ
cũ ipedimtũ quo ꝯſenſus tolliꝛ ñ durꝫ ppetuo ex quo ñ ẽ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ꝑpetuo furioſus. ¶ Solutio maior ē defect⁹ q̄ ē in ꝯſenſu
cū dicaꝶ in ipo principio ⁊ fundamēto quā ꝺfectus copu
le. Et iō cū tpe furoris nō poſſit eſſe cōſenſus matrimoni-
um illo tpe ꝯtctū remanebit ſine fundamēto. Et iō ceſſan
te poſtea furore cū matrimoniū nūquā fuerit aliquid nō
induceꝶ matrimoniū niſi nouus ꝯſenſus acceſſerit prout.
infra dicā. Secus ē qn̄ defectus ē in copula q̄ꝛ dato ꝯſen
ſu ꝑfectū fuit ipedimentū ex quo poſtea ipedimētū copu
le nō eſt ꝑpetuū videmus qꝺ matrimoniū pōt habere ſuū
effectū aliquo tpe ideſt ꝓcreationē ſobolis nō mirū ſi i.d.
c. laudabilē nō ipediꝶ matrimoniū. ¶ Glo. in v̄bo ꝯtinuo
furore opponiꝶ ēt nā furioſus pōt baptizari. c. queri de cō
ſe. di. iiij. c. maiores in fi. ſ. de baptiſmo ⁊ in ſacramēto ad
miſſus ad vnū dꝫ admitti ad alia. §. ſed illud. xcv. di. c. iniu
ſtum decimatertia. q. vltia ergo cū matrimoniū ſit ſacra-
mentū vt dictū eſt. ſ. in rubrica admitteꝶ furioſus ad ma
trimoniū ꝯtrahendū. ¶ Solutio alia ratio reformat factū
vt vulgo dici ſolet. nā ad matrimoniū reqriꝶ cōſenſus ⁊ le
gittimus vt hoc tex. Furioſus aūt nō hꝫ cōſenſuꝫ ergo ma
trimoniū ꝯtrahere nō poterit in baptiſmo aūt nō requiriꝶ ꝙ
cōſentiat ſuſcipiēs ſed ſatis eſt ꝙ nō ꝯtradicat. furioſus aūt
ꝯtradicere nō poterit cū nō habeat nolle nō mirū ſi pōt ba-
ptizari. ¶ Glo. in verbo cōtinuo furore in fine vos dicite
ex mente glo. ⁊ hic ſcribentiū dū queriꝶ an furioſus poſſit
ꝯtrahere matrimoniū vel rōne furoris dirimaꝶ ꝯtctum. Aut
eſt perpetuo furioſus ⁊ tūc cuꝫ clarū ſit ꝙ in furore ꝯtxit
nō valet matrimoniū capl̄o neqꝫ allegato in gl. ⁊ hic non
eſt caſus q̄ꝛ eēt de indubitabili decretalis. Aut furioſus
hꝫ dilucida iterualla ⁊ tūc cū tpe ceſſantis furoris poſſit
⁊ adire hereditatē ⁊ alia facere que hoies ſane mentis fa
cere poſſunt. l. pe. ⁊ ibi notat gl. C. de curatore furioſi. l. fu
rioſum. C. q teſta. facere poſſunt. c. fi. ſ. de ſucceſſo. ab inte
ſtato. c. indicas ⁊ manū tertia. q. ix. ¶ Ideo aduertēdum
eſt an tpe ꝯtcti matrimonij eēt ſane mētis ⁊ tūc valet mr̄i
moniū cū habuerit initium habile. c. hij qui ⁊. d. c. neqꝫ al
legatis in gl. ſi v̄o tpe ꝯtcti matrimonij erat in furore ⁊ tūc
aut furor erat exp̄ſſus ⁊ nō valet matrimonij vt dictū eſt
in primo caſu. aut erat vmbrate quietis q̄ꝛ videbaꝶ. ſapere
lꝫ in veritate eēt in furore ⁊ tūc nō valet matrimōiū ⁊ hic
ē caſus noſter. Et iō gloſella in verbo copulauit hic itelle
xit ꝙ pater hic ignorabat furorem qꝺ nō poteſt eē ſi fuiſ-
ſet furor apparēs tn̄ ēt ſi pater ſciuiſſet furorē ⁊ ꝯtxiſſet n̄
valebit matrimoniū ſꝫ Cardi. Et hoc caſu poterit pater
ꝯuenire ꝯtra factum ꝓprium. nā licet qs nō audiaꝶ ꝯtra factus
ꝓpriū. c. diuerſis fa. ſ. de cle. cōiug. c. monemus. xij. q. ij. tn̄
vbi tractatur de ꝑiculo ſpirituali aīe audiaꝶ ꝯueniēs fcō
ſuo. ⁊ iō cū matrimoniū illaqueet animā poterit iſte paꝶ
venire cōtra factū ſuum ſicut i ſimili dicimus ꝙ auditur
allegans turp tudinē ſuam fauore aīe gl. in. c. inꝶ dilectos
ſ. de dona. ⁊ in. c. ex tenore. ſ. de teſtibus ⁊ facit q̄ꝛ ēt qui
male alienauit rē eccleſie pōt ipemet alienationē ipugna
re fauore aīe. c. ſi quis p̄ſbyterorū. ſ. de reb⁹ eccle. nō alie.
¶ Sed punctus ſtat qd in dubio qn̄ furioſus habet di-
lucida iterualla an videaꝶ matrimoniū fuiſſe ꝯtctū tēpore
furoris an tpe ſane mentis. ⁊ dicite ꝙ in dubio p̄ſumiꝶ du
rare furor ⁊ ideo alleganti ꝯtctum fuiſſe factū tēpore ſane
mentis ⁊ incūbit onus ꝓbandi ſanam mentē gl. notabiliꝶ
in. c. fi. in verbo cū poteſtate de ſucceſ. ab. iteſt. ſ. cōiter ibi
approbata in. d. c. ei manū indicas. Et voluit Cardina. ⁊
Pe. de ancha. in cle. j. de homicidio. ¶ Notat. d. Anto. ⁊
Imol. in. c. cū inter canonicos. ſ. de electi. notat Imola
in. c. fi. in. vj. col. ſ. de preſum. Gemi. in. c. i. §. ſi vero de cle
ricis ergo li. vj. Bar. in. l. ij. ff. de bonorū poſ. de la. infan. ⁊
furioſo in. l. mutū. ff. de le. iij. in tractatu ꝺ teſti. i verbo op
poſita pendētie. notat Bal. ⁊ cōiter ſcribentes in. d. l. fu-
rioſuꝫ Albe. in. l. ne codicillos. C. de codicilliꝶ. ¶ Imola
in. l. qui in teſtō verſiculo nec furioſus. ff. de teſtamētis la
pus allegatōe ſua. xxvj. Aut matrimoniū eſt ꝯtctū tpe ſa-
ne mētis ⁊ furor ſupuenit ⁊ tūc tenet matrimonium nec
diſſoluiꝶ rōne furoris vt in glo. ⁊ faciūt notata in. c. ij. j. de

coniu. lepro. in. l. ſi cū dotē. §. ſin aūt i. ſeuiſſimo. ff. ſo. ma.
ſed quid ſi ꝯtctū eſt mr̄imoniū tpe furoris poſtea ceſſante
furore ratū hꝫ furioſus mr̄imoniū an valebit ⁊ gl. cōclu-
dit ꝙ ſic ex nouo ꝯſenſu ⁊ ſic ꝙ faciūt ex nūc valebit non
vt ex tunc ⁊ cōiter approbaꝶ hic a doctoribus durāte cō-
ſenſu mulieris tpe ratificatōis lꝫ expreſſe tunc n̄ ꝯſentiāt
q̄ꝛ ſatis ē ꝙ p̄ſeueret in ꝯſenſu vt primo ⁊ n̄ ratificēꝶ ꝑ fu
rioſuꝫ effectū ſane mētis ⁊ faciūt que habenꝶ in. c. de illis
el. ij. j. ti. primo ⁊ ita tenet ēt Jo. an poſt Hoſti. i. c. ex lrīs
el. ij. ſ. eo. Panor. hic dicit hanc opinionē equiorē eē ſed
tn̄ in puncto iuris veriorē eē ꝯtrariā opinionē ꝙ ēt ſi mulier
p̄ſeueret in p̄io cōſenſu nō ſit mr̄imoniū ⁊ ratificatōe hu
ius furioſi effecti ſane mētis. Moueꝶ nā in obligatōibuꝶ
que ꝯſenſu ꝯtrahunꝶ reqriꝶ ſimultane⁹ ꝯſenſus nec ſufficit ꝙ
ego hodie conſentiā vēdere ⁊ tu hinc ad menſem conſen
tias emere gl. ē in. l. cōſenſu. ff. de acti. ⁊ obliga. in. l. j. ff. ꝺ
ꝯtrahen. emptione. ſed ita ē ꝙ mr̄imoniū ꝯtrahiꝶ ꝯſenſu ḡ non
ſufficit ꝙ mulier cōſenſerit vno tpe. i. cū iſte erat in furore
⁊ poſtea furioſus effectus ſane mētis cōſentiat ex iterual
lo cū iſte cōſenſus non ſit ſimultaneus ⁊ ad hoc allegat
Spe. co. ti. in p̄ia col. ſed credo ēt de iure veriorē primaꝫ
opinionē nec obſtant adducta i ꝯtrariū q̄ꝛ ꝓcedūt i actu mo
mentaneo i quo ꝑ nullū actū ſucceſſiuū appet de volūta-
te p̄ſeuerātis. Nos loquimur in actu ſucceſſiuo ſcilꝫ ma-
trimonij qui nō ſolū momēto quo ꝯtrahitur ſed ēt ſucceſſiue
ſingulis diebus demōſtraꝶ eē de mēte ꝯtrahentiū ex quo tra
ctant ſe vt cōiuges ⁊ iō cū tpe ratificatōis ei⁹ qui erat fu
rioſus p̄ſeueret iſta mulier in volūtate perinde ē ac ſi nūc
cōſentiret vnde iteruenięte cōſenſu nūc huius effecti ſane
mentis ſatis ē ſimultaneus ꝯſenſus ⁊ ad matrimoniū cō
trahendū maxie vbi p̄ceſſerūt tractatus nō requirūꝶ v̄ba
ſꝫ ſufficiūt ſigna cōſenſus vt ē ſn̄ia Jo. an. ⁊ cōiter appro-
bata in. c. tue. j. eodē ergo multomagis vbi ꝑ v̄ba p̄ceſſit
cōſenſus mulieris ⁊ appet eā p̄ſeuerare i volūtate iſta ꝑ-
ſeuerātia cōcurrēte poſtea cōſenſu effecti ſane mētis idu
cet matrimoniū ꝓ hoc faciūt notata in. c. de illis el. j. ⁊ ēt
el. ij. j. ti. j. ⁊ q̄ ibi dicā ⁊ facit tex. in. c. j. in principio de ꝺſpō
ſa. ipube. li. vj. Vltio querūt hic doctoreſ nūqd ſicut furio
ſus nō pōt matrimoniū carnale ꝯtrahē ita nec ſpirituale pu-
ta ꝓmoueri ad bn̄ficiū ⁊ cōcludūt idē eē vtroqꝫ caſu per
tex. in. c. maritū. xxxiij. di. vbi furioſus ꝓhibeꝶ ordinari ſed
bn̄ficia nō dātur niſi clericis. c. ij. ſ. de inſti. ḡ ⁊ c. ⁊ dicūt ꝙ
ſciēter ꝓmouēs furioſuꝫ puniꝶ ſecus ſi ignorāter ꝑ notata
in. c. inotuit ⁊ in. d. c. cū iter canonicos ſupra de electōe ⁊
faciūt q̄ hn̄tur in. c. ꝯſuis. vij. q. j. Sꝫ nūquid decretalis no
ſtra habebit locū in mētecapto. Solutio crederem ꝙ ſic
idētitate rōnis ꝑp quā licitū ē leges extēdere vt vult gl.
in cle. j. in v̄bo eligaꝶ de elec. ⁊ ē tex. in. l. libertū. §. ſenatus
ff. de ritu. nup. Sꝫ rō decretalis noſtre fundaꝶ eo q̄ꝛ furio
ſus nō hꝫ legitimū ꝯſenſuꝫ ḡ multominus. mētecaptus q
nec ipſe hꝫ cōſenſuꝫ cū prorſus careat itellectu. Et ꝓ hoc
adduco aliud fundamētū. nā vbi lex ātiqua ꝑficat duos
caſus lex noua ſupueniēs loquēs de vno caſuū ꝑficatorū
extēdiꝶ ad aliū. l. ſi qs ſeruo p̄ſuaſerit. C. de furtis iūcta. l.
vt tn̄. ff. de ſeruo corrupto. capi. cōſtōnē ⁊. c. nō ſolū ꝺ re.
li. vj. facit gl. in. c. ſi poſtqꝫ ⁊ i. c. fi. de elec. li. vj. ſꝫ a lege an
tiqua ꝑficanꝶ mentecaptus ⁊ furioſus tex. eſt notabilis i
§. comprēdim⁹ i vltimiꝶ v̄bis i autē. vt hi q obligatas ꝓhi
bent res minorū quē ad hoc pōderat Bal. in. l. ſꝫ ⁊ militeꝶ
§. nō autē ⁊ voluit idē Bal. in. l. amiciſſimos. §. j. ff. de ex
cuſa. tutorū ⁊ in. l. ij. C. de curatore furioſi. ergo dictum hic
de furioſo habebit locū in mētecapto. Et pro iſta opinio
ne bonus textus in. l. ſi furioſi. C. de nupti. vbi Imperator
conſtitutionem loquentem de filio mente capti qꝺ poſſit
contrahere matrimonium ſine conſenſu patris extendit
ad filium furioſi idētitate rationis ergo ita in caſu noſtro
Barto. tamen ibi dicit per illum textum probari qꝺ imo
dicta de furioſo non habent locum in mentecapto nec
ecōtra quod probat ille textus. dum facit extenſionē po
tius auctoritate legis noue qꝫ ex. l. antiqua. Et ideo dicit
ꝙ licet

ꝙ lꝫ furioſus dicit̃ curatoꝛ legittimus.l.de creatóibus.C.
de epali audiétia.§.furioſi.inſtitu.de curato.tñ.menteca/
ptis nó dabit̃ legittimus ſed ſolũ datiuuſ curatoꝛ allegat
glo.in.d.§.furioſi.ꝛ facit tex.ꝑ eiuſ opinione in.d.§.furio
ſi iuncto verbo ſed ꝛ mentecaptis ſed ille tex.in.§.furioſi
nihil ꝓhibet de mentecapto quin ei det̃ legittimus tutoꝛ
nec obſtat dum in ꝟbo ſed ꝛ mẽtecaptis dicit mẽtecaptiſ
dari curatoꝛẽ datiuũ qꝛ fateoꝛ qñ nó eſt legittimus,put ſi
gnificat textus intermedius in verbo ſed ꝛ ſolẽt vbi vult
ꝙ ꝛ furioſus datur ẽt datiuus a ꝑfecto ꝛ ĩtelligit gl. legi
timis deficiẽtibus ꝛ ita ĩtelligit̃ verſiculus ſequens ſed ꝛ
mentecaptis.ꝛ ꝯ Bar.eſt caſus in dicto.§.conſideremus
póderatus ad hoc de curatoꝛe legittimo in dictis iurib⁹
ꝑ Bal.vbi tꝫ Bal.qꝺ mentecapto det̃ curatoꝛ legittim⁹
ſicut furioſo.ꝛ ſic quoad deciſionẽ qõnis,ꝓpoſite non ob
ſtat dictũ Bar.nec.d.§.ſi furioſis non obſtat.l. ſi furioſi
per quã mouet̃ Bar.qꝛ illa extenſio legis noue nó fuit ne
ceſſaria ſed declaratiua ꝛ multotiens videmus quod lex
noua ſumens caſum.ſ.cóꝓhenſum extendit expꝛeſſa diſ
poſitione.d.§.ſenatus.l.ij.§.exercitum.ff.de his qui notã
tur infamia.inſtituta de legittima patronoꝛũ tutela.

Ue fraternitati. Pꝛo euidentia ꝑmitto ꝙ
de ſba matrimonij eſt legittimus con/
ſenſus.c.cũ apud ꝛ.c.ꝓxime ꝑcedẽti ꝛ.c.cum
locũ.ṡ.eo.c.ſufficit .xxvij.q.ij.¶ Secũdo pꝛe
mitto ꝙ imutata ſba alicuius actus videt̃ imutatus act⁹
c.detrahe.j.q.i.l.iulianus verſiculo ſed ꝛ ſi qs.ff.ad exhi/
ben.ꝛ ꝓcedit hoc ẽt in ſacramentis eccleſie in qbus pluri
mũ attenditur foꝛma tradita ab eccleſia tãquã ſacramẽ
ta in foꝛma ſubſtantient̃.c.j.ꝛ ibi ꝑ Innocẽ.ꝛ alios de ba
ptiſmo.ṡ.de no.in.c.quãto.ṡ.de cóſue.¶ Tertio ꝑmitto
qꝺ triplex eſt matrimoniũ ꝑſumpto ꝑſumptóe iuris ꝛ de
iure ſimpl̃r ꝑſumptũ ꝑſumptóe iuris ꝛ verũ ꝑſumptũ ꝑ
ſumptóe iuris ꝛ de iure eſt altero de duobus modis vel
qꝛ in veritate non erat apparens cũ nó adeſſet foꝛma ec
cleſie nec ẽt appet adeſſe cóſenſum in matrimoniũ ꝛ tñ
ex aliquo actu extrinſeco lex ꝑſumit matrimoniũ ꝛ ſup ꝑ
ſumpto diſponit.c.his que fidẽ ꝛ ibi caſus.j. eodẽ .nã ibi
verba ſonabant in ſponſalie de futuro ꝛ ſic non in foꝛma
matrimonij nec cóſenſus apparebat in matrimoniũ tamẽ
lex ex actu copule ꝑſumit matrimoniũ ꝛ ita eſſe diſponit.
¶ Scꝺo modo eſt ꝑſumptũ ꝑſumptóe iuris ꝛ de iure qꝛ
matrimoniũ peccet in qualitate ſubſtãtiali: Et ſic apparẽ
ter nó videatur matrimoniũ puta qꝛ ꝑ metũ ꝯctũ nã ꝯſen
ſus qui nó eſt liber nó eſt legittimus ad matrimoniũ ꝯhẽ
dum.c.cũ locũ.ꝛ.c.veniens vbi vidimus.ṡ.eodẽ. ꝛ ió ma
trimoniũ metu ꝯctũ nó eſt verũ matrimoniũ iteruenięte
poſtea metu ꝑ quẽ videat̃ purgatus metus expꝛeſſe vt ne
gari nó poſſit lex ꝑſumi eſſe matrimoniũ ꝛ ſup pꝛeſũpto
diſponit ita eẽ.c.ad id vbi vidimus.ṡ.eo.¶ Secũda ſpẽs
matrimonij eſt qꝛ dicit̃ matrimoniũ ꝑſumptũ ſimpliciter
ꝑſumptóe iuriſ tñ ꝛ iſtud eſt qñ ſubſtantialia mr̃imóij nó
ſunt apparentia.ſ.legittimus cóſenſus tñ ex aliquo actu
lex ꝑſumit non vlterius,ꝓcedendo vt ſup ꝑſumpto ita diſ
ponat eẽ puta in matrimonio ꝯcto ꝑ parentes ꝑñte filio
vel filia ꝛ nó ꝯdicente de cóſenſu filij vel filie non apparet
expꝛeſſe.tñ lex ita ꝑſumit ex taciturnitate qꝺ cóſenſerit.c.
vnico.§.fi.de deſponſatione impuberꝫ lib.vj.vel etiã pone
ꝯctum eſſe matrimoniũ inter infantes iſte cóſenſus appa
renter non eſt legittimus cũ non poſſint cóſentire ĩfantes
vt hoc tex.noſtro in vltimo verbo.ſi poſtea cohabitauerit
poſt pubertatem vel alia fecerint que non ſolẽt fieri niſi i
ter cóiuges.l.ꝑſumit matrimoniũ.d.c.vni.in pꝛin.vel etiã
pone mutus ꝯxit matrimoniũ ꝑ ſigna nó ẽ verꝫ dicẽ ꝙ ap
pareat de expꝛeſſo ꝯſenſu qꝛ ꝓpꝛie ꝟba ſũt iuẽta ad verũ
ꝯſenſũ expꝛimẽdũ ſi aũt nut⁹ vl̃ ſigna.§.his aũt.xxij.q.ij. Et
ió cũ lex h̃ caſu ꝑſumat matrimoniũ ex ſignis muti poti⁹
ex ꝑſũpto ꝯſenſu qꝫ apparẽti vocabit̃ ꝑſũptũ matrimóiũ
qꝺ ꝯhit̃ a muto.c.cũ apud.ṡ.eo.ꝛ ita do. Ant.hic Uel ẽt
ꝯcto matrimonio ꝑ extraneos ꝓ titio ꝛ berta hic nó appet
de ꝟo ꝯſenſu titij ꝛ berte tñ interueniẽte ſubarratóe lex ꝑ
ſumit matrimoniũ vt vult gl.hic ꝛ in ea aliqd videbimus.
¶ Et hoc caſu habetis elicere pulcrã differentiã que eſt
an lex ꝑſumat matrimoniũ inter filios ꝛ filias per ꝯctum
parentũ an ꝟo ꝑſumat per ꝯctũ extraneoꝝ.¶ Nam ſola
taciturnitas filioꝝ ꝛ filiaꝝ ꝑcedente ꝯctu parẽtũ in ꝑñtia
ipſoꝝ facto inducit ꝑſumptum matrimóiũ ſecus eſt i ma
trimonio ꝯcto per extraneos qꝛ ſola taciturnitas eoꝝ ꝓ/
quibus ꝯhitur nó inducit matrimoniũ ꝑſumptũ. ſꝫ requi
ritur qꝺ interueniat exterioꝛ actus facti per quẽ appꝛobe
tur matrimonium ſcilicet ſubarratio per anuli dationem.
Et ita volunt hic cóiter ſcribẽtes ꝛ in.d.c.vnico.§.fi.licet
glo.aliter ibi i ꝟbo ſponſalia dixerit ꝛ male.¶ Tertia ſpe
cies eſt matrimonij ſcilicet verũ matrimoniũ qꝺ eſt quan
do ſbale matrimonij eſt apparens ſcilicet per verba de ꝑ
ſenti ab vtroqꝫ expꝛeſſa.¶ Et ita intelligit̃ tex.noſter ſm
vnum itellectum in verbo.ſed neceſſaria eſt tex.in.c.ſi iter
j.eodẽ ibi vtroqꝫ dicente.ego accipio eſt tex.in.c. licet ibi
cóſenſus interueniat de ꝑñtia ita quidẽ ꝙ vnus alterũ có
ſenſu verbis cóſuetis expꝛeſſo accipiat infra de ſpóſa duo
rum.¶ Quarto ꝑmitto qꝺ hec decretalis tres hꝫ lectu.
pꝛia fuit Tancredi Inno.ꝛ ſequacium.qui dixerunt hanc
decretalẽ velle qꝺ in valentibus loqui ad eſſe matrimonij
requirãt̃ verba ꝛ ſm hanc lecturã hoc dicat per ſolum có
ſenſum in valentibus loqui non ꝯhitur matrimoniũ ſꝫ ex
conſtitutione eccl̃e requirũt̃ verba ſecus in loqui nó valẽ
tibus.Secũda eſt lectura Hoſti.ꝛ ſequaciũ ꝙ tex.noſter
nó requirit de neceſſitate verba ſed ad faciliorem ꝓbatio
nem ꝛ duꝫ tex.dicit neceſſaria quãtũ ad eccleſiã verba in
telligit ipſe ideſt nulla vel neceſſaria qꝛ ideſt facilius ꝓba
bitur matrimoniũ ꝛ certificabitur eccleſia de illo ſi verba
interuenerint ꝛ ſm hunc intellectũ.h.d. Matrimonium
ꝯhitur legittimo cóſenſu ꝛ ꝟba in loqui valẽtibus ad cer
tificandã eccleſiã ſunt neceſſaria qꝛ ex eis facilius certifi
catur pót tamen ꝛ ſignis certificari ꝛ ió mutus pót matri
moniũ ꝯhere hoc dicat.¶ Tertia eſt lectura Ioã.an.me
diam viã eligentis qꝺ aut ꝑceſſit tractatus.matrimonij ꝛ
tunc verba nó ſũt neceſſaria ad matrimoniũ ꝯhenduꝫ qꝛ
eccleſia ex tractatibus pꝛecedentibus ꝛ ſignis ſequẽtib⁹
eſt certa de mr̃imonio ꝛ hoc mó poteſt ſaluari ſecũda le
ctura.¶ Aut tractatus nó ꝑceſſerunt ꝛ tũc qꝛ ꝑiculoſum
eſt iudicare ita ex abꝛupto qꝺ ꝑ ſigna ſine verbis ptes vo
luerint ꝯhere matrimoniũ ió dꝫ eccleſia certificari ꝑ ꝟba
in loqui valentibus in nó valentibus loqui ex quo ita vr/
get neceſſitas ꝛ vtilitas non requirũt̃ verba ꝛ ió ꝑ ſigna
tolleratur vt ꝯhãt ꝛ iſte ſit caſus hic ꝛ ſm hanc lecturaꝫ
hoc dicat.¶ Nó ꝑcedentibus tractatibuſ matrimonij ad
eſſe matrimonij requirunt̃ ꝟba in loqui valẽtibus. In mu
tis aũt ſec⁹ h̃ dicat.¶ Diuidit̃ i duas ptes.¶ In pꝛia de
ciſuꝫ póit exoꝛdiũ ꝛ qõnes,ꝓponit.¶ In ſcꝺa q̃ ẽ ibi nos
igit̃ rñdet qõni vni ex cuius deciſióe appet deciſio alteri⁹
¶ Rurſus ſcꝺa ps ſubdiuidit̃ i duas pticulas.¶ In pꝛi
ma ponit vnũ dictũ ꝑ qꝺ decidit̃ qõ.¶ In ſa q̃ ẽ ibi ſꝫ ſi
neceſſaria rñdet tacite qõni.¶ In tertia q̃ ẽ ibi nã ꝛ mu/
tus pꝛimũ dictũ ꝓbat ex deſtructóe vnius conſequentie.
¶ In quarta q̃ eſt ibi ꝛ pueri id qꝺ dictũ eſt de legittimo
cóſenſu ꝓbat ex deſtructóe alterius cóſequẽtie.¶ In tex.
ibi ex quibus. Iſta ẽ ſa qꝺ de qua fuit cóſultus papa cui
qõni ipſe expꝛeſſe nó rñdet qꝛ ex ſolutióe illius qõnis an
ꝟba requirãt̃ ad ꝯhendũ matrimoniũ dum rñdet qꝺ non
reſtat ſupuacua iſta q̃ ꝟba requirant̃ ſimile videmus i.c.
paſtoꝛalis.§.j.de reſcrip.in.c.pꝛudẽtiã.in pꝛin.ṡ.de offi.ꝺ/
le.i.c.poſtulaſti.ṡ.de iure patro.¶ Uel ſꝫ lecturã Inno.
huic qõni rñdet papa ſimul cũ reſpóſióe quã dat ad ipaꝫ
in ver.ſed neceſſaria.¶ Nã ad pꝛimã rñdet ꝙ reqruntur
Ad ſecũdã que ꝟba reqrãt̃ rñdet expꝛimẽtia cóſenſuꝫ de
ꝑñti. In tex.ibi i veritate ꝯhitur.i.in foꝛo ꝯſcie ꝛ ẽt foꝛo
foꝛi ſm cóem lec.dũmó poſſit ꝓbari vel ſm Inno .ꝟitate
i.in foꝛo ꝯſcie qꝛ ſine ꝟbis quo ad deũ bene eſt mr̃imo.ſo
lo cóſenſu ſicut ecótra videmus qꝺ ẽt datis ꝟbis ꝯſenſuꝫ

exprimētibus ſi nō adeſt ꝯſenſus in mēte quo ad deū nō
eſt mr̄imoniū.c.tua nos.j.eo.tñ quoad foꝝ fori matrimo
niū nō eſt ſine v̄bis in valētibus loq iō ſubicit textus ſꝫ ne
ceſſaria quantū ad eccleſiā quaſi dicat quoad forū fori ñ
ſufficit ꝯſenſus niſi verbis exp̄ſſis ſicut ꝯ̄ quoad foꝝ fori
ſufficiūt v̄ba cōſenſum demōſtrātia lꝫ aliter ī aīo pars ge
rat q: nō agit ꝯſentire.d.c.tua nos. ¶ In textu ibi.naꝫ ꝛ
mutus. Iſta tertia ps referꝉ ad cōprobandū hoc ꝙ erat
dictū in p̄ia pte huius ſcde ptis principalis.ſ.qd̓ ſolo cō
ſenſu ꝯ̄hatꝉ matrimoniū ſm cōmunē lecturā.ſed ſm In
no.referꝉ ad id qd̓ dictū erat qd̓ v̄ba requirūꝉ quaſi inten
dat declarare illud,p̄cedere in loq valētibus tñ illud ver
buꝫ nā denotat qd̓ ſit reddictio rōnis magis ꝙ̄ exceptio
ꝛ ſm Inno.ip̄ropriatur. ¶ In textu ibi ꝛ pueri iſta quar
ta pticula ſcde ptis referꝉ ſm cōmunē lecturā ad declarā
duꝫ id qd̓ erat dictū ꝙ cōſenſus dꝫ eſſe legittim⁹ ſed ſm
Inno.referꝉ ad declarandū qd̓ ex cōſtitutōe eccleſie duo
requirūꝉ ad ꝯ̄hendū matrimoniū.v̄ba ꝛ cōſenſus legiti
mus. Dubitabat eni papa ne aliq crederet qd̓ ſolis v̄bis
cōſenſum demōſtrantibus poſſet ꝯ̄hi matrimoniū ꝛ ideo
determinat qd̓ nō niſi cōſenſus ſit rōnabilis ꝛ cōprobat
q: pueri nō ꝯ̄hunt matrimoniū. ¶ Nota ibi matrimoniū
qd̓ matrimoniū ꝯ̄hitur ꝯſenſu v̄bis de p̄nti expreſſo an ſit
hoc de neceſſitate an v̄o ad,p̄bationē dicā in glo. ¶ No
ta ibi quātū ad eccleſiā qd̓ appellatōe ecc̄ſe ꝯtineꝉ foꝝ⁹ fo
ri nō autē forus penitētie ꝛ ſic habetis qd̓ appellatiōe ec
cleſie in dubio venit eccleſia militās nō ecc̄ſa triūphans
aliter tñ q̄ñqꝫ capiꝉ v̄bū eccleſia de quo in.c.ſi.p gl.in ſi.
ne p̄lati vices ſuas. ¶ Nota ibi cōſenſuꝫ mutuū qd̓ ꝯſen
ſus in matrimonio dꝫ eē mutu⁹ conſenſus ideſt mutuo ꝛ
con ꝙ eſt ſimul ſenſus quia requiritur ꝙ ſimul cōcurrant
in volūtate ſe accipiēdi ꝛ mutuo q: vnus ſciat voluntateꝫ
alterius. Et iō habetis īferre ſm Cardi.ꝛ cōiter ſcriben
tes ꝙ ſi ego video vnā puellā ꝛ cōſentio aīo deliberato ī
tra meip̄m qd̓ volo ip̄am in vxorē ꝛ illa videt me ꝛ ꝯſen
tit ītra ſe qd̓ vult me in maritū nō erit matrimoniū q: non
datur ꝯcurſus voluntatū vt vnus ſciat voluntatē ſuā con
currere cū voluntate alteri⁹ vel ad voluntatē alias prout
vult hic In.no.ſequerentur mille ſcandaloſa matrimonia.
¶ Nota ibi nā ꝛ mut⁹ iuncto textu ibi ꝛ pueri ꝙ bonuꝫ ē
argumētū ꝙ ſuſcipiatur a ꝯſequēti vero vel ecōtra a ꝯſe
quēti deſtructo ideſt iſta ꝯ̄ñtia ē vera mut⁹ p̄t ꝯ̄hē matri
moniū ḡ antecedēs veꝝ ideſt ad eē matrimonij reqri ver
ba. Et ita a ꝯ̄ñti deſtructo ideſt pueri non poſſunt ꝯ̄here
matrimoniū ꝛ ſic ꝯ̄ñtia illa ꝙ pueri poſſint ꝯ̄hē ex d̄ſtru
cto ḡ antecedēs ēt erit deſtructuꝫ.ideſt vt oīs q poſſit lo
qui ꝛ ꝯſentire.lꝫ ñ legittīe poſſit ꝯ̄hē. ¶ Nota vltio ex hiſ
duabus vltimis pticulis ꝙ illud dꝛ de ſba actus ſine quo
actus nō p̄t ſtare ꝛ ecōtra illud ñ dꝛ de ſba ſine quo pōt
ſtare.facit.c.detrahe.j.q.j.ꝛ.d.l.iulian⁹.§.ſꝫ ꝛ ſi qs. ff.ad
exhi. ¶ Opponitur ꝯ̄ tex.ꝙ inepta ſit rñſio pape. Cōſul
tus eni de duabus q̄ōnibus. Primo an ad ꝯ̄hēdū matri
moniuꝫ reqrātur verba. ¶ Scdo q̄ verba reqrantur ſoluꝫ
rñdet ad vnā.q.dicēs verba ñ reqri ſed ſufficē ꝯſenſum.
¶ Solu.tenēdo hunc intellectuꝫ p̄p̄ea papa ñ rñdet ad
aliā.q.exp̄ſſe q: ſolu.h⁹.q.ꝙ verba ñ reqrantur appet de
claratio illi⁹ q̄ verba reqrātur q: ex quo ñ reqruntur v̄ba
ñ entis nulle ſunt qualitates.l.eius q in,p̄uincia.ff. ſi cer.
pe.c.ad diſſoluēdū.j.de deſpon.ipu.ſꝫ tenēdo aliam lec.
poſſumus dicere ꝙ imo papa rñdet ad vtrāqꝫ.q.dū dicit
ꝙ neceſſaria q̄ꝫtū ad ecc̄ſa ſunt verba determinat.j.q.duꝫ
dicit ꝯſenſuꝫ exprimētia de p̄ñti determinat ſꝫ qualia ver
ba requirātur. ¶ Gl.in ver.verba. In gl.ibi.j.ti.,p̄xi.c.ſi.
in.j.no.no.ex gl.ꝙ lꝫ tacit⁹ cōſenſus mulieris non confir
met ſponſalia ab ex̄neis ꝯ̄cta ſecus ſi a parētibus ſunt ꝯ̄
cta.c.vnico.§.ſi.de deſpon.ipu.li.vj. Panoꝛ.pōit in.c.ex
pte de reſti.ſpo.tñ actus ſubarrationis anuli ꝯfirmat ma
trimoniū ab extraneo ꝯ̄ctuꝫ.ꝛ ita tenent hic cōiter doc.ꝛ
videbimus in.c.ſi.alle.in gl.ꝛ in.c.ij.j.de matrimonio con
tracto ꝯ̄ interdictum eccleſie. ¶ In ſi.glo.,p̄ intelligētia

ꝛ gl.ꝛ tex.noſtri opponitur qd̓ textus iſte ibi ſit vbi ꝯ̄triu
nā in ſcda pte principali ponit p̄io vnā regulā qd̓ matri
monium conſenſu ꝯ̄hitur poſtea ſubicit qd̓ ad matrimo
niuꝫ requiruntur verba dehinc ſubicit ꝙ mutus p̄t matri
moniū ꝯ̄hē ſi v̄ba reqrūꝉ ad mr̄imoniū q̄ūo ē poſſibile ꝙ
mutus ꝯ̄hat matrimoniū vt vult tex. Huius timore ꝯ̄trij
gloſa ſe īuoluit nūc ponēdo quod ad eſſe matrimonij req
runꝉ v̄ba in valentibus loq nūc ponēdo qd̓ ēt ſigna ſuffi
ciant ſine verbis. ¶ Vñ reſultat articul⁹ dubitabilis vtꝝ
ad eē mr̄imonij reqranꝉ v̄ba. Et ideo p̄mittēdo caſus cla
ros dicit. Aut loqmur ī mr̄imonio p̄ſumpto p̄ſumptōe iu
ris ꝛ de iure ꝛ tūc v̄ba nō reqrunꝉ dicto capitulo is q ſi
dem. Aut loquiꝉ in matrimonio p̄ſumpto p̄ſumptōe iuriſ
tm̄ ꝛ ēt nō reqrunꝉ v̄ba q: ſatis ē qd̓ lex p̄ſumit ex aliquo
actu ita eē dicto.c.vnico.§.ſi.ꝛ.c.cuꝫ apud ſupra eo. Aut
loquimur in matrimonio v̄o ꝛ tūc aut q̄rimus an in foro
ꝯſcientie ad eē matrimonij reqranꝉ v̄ba ꝛ planū ē ꝙ non
ſed ſufficit ſolus ꝯſenſus vt ē caſus hic ibi matrimonium
in v̄itate ꝯ̄hiꝉ ꝛ in.c.tua nos.j.eo.vbi,p̄baꝉ qd̓ in matrimo
nio deus attēdit mentē ñ v̄ba. Et ſub hoc mēbro poſſunt
cōp̄rehēdi oīa iura que dicūt ad matrimoniū ſufficē ſolū
ꝯſenſuꝫ. Aut querim⁹ an in foro fori ad eē matrimonij re
quirunꝉ verba ꝛ hoc ē ꝯ̄rietas doc. Jo.ꝛ Ber.in.c.pe.j.e.
Tācredus in.c.lꝫ ꝛ in.c.ſi.de ſpon.duoꝝ Goffr.ꝛ Inno.
hic Bar.briſiē.in.c.ſit rectoꝛ.xliij.di. Calde.in cōſilijs ī ru
brica de ſponſalibus ꝯſilio vltio. Beatus Tomas de aq
no li.iiij.q.xxvij.articulo ſcdo. Ugo de ſanctouictore in li
bro de ſacramētis tenēt eā opinionē quā prima facie viſa
ē velle glo.hic.ſ.ꝙ in valētibus loq requiraꝉ v̄ba ꝛ ita tꝫ
glo.iuris ciuilis in.l.cū notiſſimi in p̄incipio.C.de p̄eſcri
ptōe.xxx.vel.xl.ānoꝝ. ¶ Et p iſta opinione adduciꝉ p̄i
mo tex.noſter vbi exp̄ſſe diciꝉ ꝙ neceſſaria ſunt quantuꝫ
ad ecc̄ſam verba ꝛ itelligere neceſſaria ideſt inutilia ē vio
lare litterā ꝛ ip̄ropriatio nō eſt fienda niſi neceſſitas vrge
at.c.p̄terea ꝛ ibi notaꝉ.j.de v̄.ſigni.l.nō aliter.ff.de leg.iij.
intelligere quoqꝫ neceſſaria ideſt quoad,p̄bationē magiſ
efficacia tñ ꝛ alijs ſignis p̄t,p̄bari dūmodo eccleſia certi
ficetur ē ſimiliter imp̄ropriare litterā. ¶ Secundo addu
citur tex.in.c.tua nos.j.eo.vbi ſi cōſenſus abeſt a mr̄imo
nio ꝛ v̄ba ſonāt in matrimoniū quoad eccleſiā ē matrimo
niuꝫ lꝫ nō quoad deū certe ſi verba nō p̄eponderarent ēt
quoad eccleſiā ꝯſenſui tacito dicerem⁹ ex quo deficit con
ſenſus deficere matrimoniū quoad eccleſiā. ¶ Tertio ad
duciꝉ tex.in.c.ꝯſultatōi.j.eo.vbi ēt tex. pōderat verba ibi
verba,p̄tuliſſent. ¶ Quarto adduciꝉ tex.in.c.ſi inter viꝝ.
j.eo.ibi ita ꝙ vnus alteꝝ mutuo cōſenſu verbis conſuetis
exp̄eſſe recipiat vbi volēs ponē formaꝫ matrimonij ꝯtra
hendi vult verba reqri imo plus,p̄bat in verbo exp̄ſſe naꝫ
exp̄ſſum nō dicit qd̓ ſit p aliqd̓ ſignū vel ſub generalitate
aliqua vt notaꝉ in.c.ij.de reſcriptis li.vj.in Clemē. appel
lanti de appellati. Si ergo pro forma eccleſie requirunꝉ
verba ergo matrimoniū nō valebit ſine illis.c. detrahe.j.
q.j. ¶ Quinto adducitur tex.in.c.ſi.j.eo.vbi lꝫ p̄ceſſerint
verba ſponſalium de futuro ꝛ nixus ad copulam qd̓ erat
potiſſimū vt cōſentiret in matrimoniū tñ tex. dicit ꝙ hoc
nō pōt dici veꝝ matrimoniū q: formā ſuā nō habuit ergo
lꝫ ꝯſentiaꝉ in matrimoniū p ſigna illud nō diceꝉ matrimo
niuꝫ cū careat ſua forma ergo exp̄ſſe vult ꝙ forma matri
monij ſit in verbis de p̄ñti. ¶ Sexto adducitur tex.in.c.lꝫ
j.de ſponſa.duo.vbi papa ponit regulā ꝙ per legittimuꝫ
viri ꝛ mulieris cōſenſum de p̄ñti cōtrahitur matrimoniū
ꝛ poſtea eam limitat ꝛ declarat ita quidē ꝙ vnus alterū
mutuo cōſenſu v̄bis cōſuetis exp̄eſſo recipiat vtroqꝫ di
cente ego te accipio in meā ꝛ ego te in meū ꝛ ſic exp̄eſſe
vult tex.ꝙ illa regula ꝙ matrimoniū ꝙ ſolo cōſenſu ꝯ̄hiꝉ
limitetur v̄bis tñ exp̄ſſe ꝛ ſic ad eſſe matrimonij ſint v̄ba.
¶ Septimo adduciꝉ fundamētū glo.noſtre nā v̄ba ſunt
īuenta ad exprimendū cōſenſum.c.is aūt.xxij.q.ij.lꝫ ergo
iura dicāt cōſenſuꝫ matrimoniū itelligeꝉ ꝯſenſu p organū
d̄bitū exp̄ſſo ideſt p v̄ba. ¶ Octauo adduciꝉ.l.filiuſſami
lias

lias.§.iuitus.ff.de ꝓcura.q̄ ad hoc adducit̃ p gl.in.c.pe.
j.eo.vbi ꝯdicē vꝫ q nō expſſe ꝯſentit modus aūt expreſſe
ꝯſentiēdi ē i ṽbis ergo ad matrimoniū reqrunt̃ ṽba alias
dicet̃ ꝯdicē. ¶ Nono adducit̃ oīs res p eaſdē cauſas tol
litur p quas inducit̃ regula pria.j.de reg.iur.l.nihil tā nā/
le.ff.de reg.iur.ſꝫ ita ē ꝙ ad admiſſionē repudij ⁊ ſic mr̄i
monij diſſolutōeꝫ reqrit̃ cōſenſus ṽbis expreſſus.l.i co.ff.
de ritu nup.ḡ ⁊ ad ꝯcrū mr̄imonij reqrit̃ ꝙ ꝯſenſus p ver
ba exprimat̃ alias in diſſolutōe matrimonij ſufficeret ſolꝰ
ꝯſenſus ſine ṽbis ꝙ ē falſum. ¶ Decio adducit̃ vbi maiꝰ
piculū ibi cautius ē agēdū.c.vbi piculū i prin.de electio.
lib.vj.ſed.in matrimonio ꝯtinet̃ magnū piculū cū ſit vin/
culū ſacramētale.c.debitū.s̄.de bigamis cū obliget ad p
petuā ſeruituteꝫ mutuo ipos ꝯiuges.c.ſūt q.xxxvj.q.ij.c.
cū cāꝫ.j.de rapto.⁊ ſic maius piculū in eo vertit̃ q̄ꝫ i alijs
ꝯcribus ⁊ tn̄ nos videmus qđ vbi lex ciuilis reqrit verba
in ꝯcribus nō pōt ꝯbi per ſigna ⁊ omiſſum in ṽbis habet̃
ꝓ omiſſo in ꝯctu.l.j.in prin.iuncto.§.ſi qs ita ⁊.l.qcquid
aſtringende in prin.ff.de ṽb.obli.ergo multomagis i ma
trimonio vbi lex canonica reqrit ṽba vt hoc textu noſtro
⁊.d.c.ſi iter viꝝ ⁊.d.c.lꝫ nō ſufficiet p ſigna cōſenſuꝫ exp
mere. ¶ Vndecio adducitur bonū ē argumētū de matri
monio carnali ad ſpirituale.c.qm̄ freqūter.§.ſi ṽo ſupra
vt lite nō ꝯteſta.⁊ ecōtra.c.iter corporalia.s̄.de trāſlactō
ne pla.ſed ad matrimoniū ſpirituale reqrūtur ṽba ergo
ēt ad carnale maior eſt ꝓbata iuribus ꝑallagatis mioꝝ p
batur nā in electōe plati que ē matrimoniū ſpirituale req
runtur ṽba.c.qꝛ pp.c.in geneſi.s̄.de elec. ergo ꝯſequētia
bōa. ¶ Duodecio adducitur.nā lꝫ in nō valentibus loq
ad baptiſmū ṽba nō reqruntur.c.queris de cōſe.diſtinctō
ne.iiij.c.maiores circa fi.s̄.de baptiſmo tn̄ in loqui valen
tibus requirūtur ṽba.c.cū ꝓ paruulis de ꝯſe.di.iiij.⁊ nota
tur in.d.c.maiores. ¶ Si hoc hꝫ locū in baptiſmo quod
eſt ſacramentū neceſſitatis ad ſalutē vt vult gl.i.c.veniēs
s̄.de trāſac.⁊ in quo ius fauore ſalutis latiores habenas
ꝑmittit.c.j.in fi.s̄.de ſūma tri.c.a quodā de cōſe.diſti.iiij.
⁊ ꝙ ē fauorabile ſacramētū adeo vt ēt inuito ꝯferat̃ ideſt
p metū ꝯſentiēti vt notat gl.in.d.c.maiores ad finē.⁊ ha
betur in.c.ſolet de ꝯſe.di.iiij.ergo multomagis habebit lo
cū in matrimonio qđ nō eſt tante neceſſitatis nec fauoris
vt ſicut ad baptiſmū in valētibꝰ loq reqruntur ṽba ita ēt
ad matrimoniū. ¶ Tertiodecio adducitur.nā eccl'a pōt
dare formā ſacramētis.c.j.⁊ ibi notatur.s̄.de baptiſmo ⁊
in ſacramētis reqritur vt forma obſeruetur.c.ꝯtrahe.j.q.
j.reqritur mā.c.cū marthe.s̄.de cele.miſ.reqritur idoneꝰ
miſter.c.q̄to ⁊ ibi notatur ſupra de ꝯſue.requiritur aīus.
c.ex pte.s̄.de offi.ordi.⁊ ibi notatur.c.tua nos.j.eodem.
Sed ita ē ꝙ ad matrimoniū ꝓ forma reqruntur verba vt
expſſe dicit tex.in.c.fi.j.eo.vt denotatur p tex.i.c.ſi.intus
in illo aduerbio ita.j.eo.⁊ in.c.lꝫ in illo ēt aduerbio ita.j.
de ſponſa duoꝝ. ¶ Mā requiritur ideſt cōicatio diuine
⁊ hūane ſocietatis vt dixi.nā hec ē mā matrimōij vt dictū
ē in rubrica in diffinitōe miniſter requiritur.i.maſculus ⁊
femina ⁊ etatis pfecte.c.puberes ⁊ toto titulo.j.titulo p
mo aīus requiritur vt conſentiāt in matrimoniū.c.tua noſ
j.eo.alio ergo ex iſtis deficiente nō erit matrimoniū ergo
deficiente forma que in verbis cōſiſtit nō dicetur mr̄imo
niū. ¶ Quartodecio adducitur p Inno.hic bonū ē argu
mentū ab abſurdo euitando.l.nā abſurdū cū vulga.ff.de
bōis liber.ſed ita ē ſi diceremus ꝙ matrimoniū ꝯheretur
ſolo ꝯſenſu ſine verbis reſultaret abſurdum ergo vt iſtud
abſurdū euitetur dicemus neceſſaria verba ꝙ aūt abſur
dum reſultaret hic pꝫ nā ſequeretur ſi ego viderē puellaꝫ
⁊ in illā ꝯſentirē vt vxorē aīo ſolo ⁊ ecōtra illa aīo ꝯſenti
ret in me nec vnus ſciret de alio tn̄ ꝯſenſus iteruenerit eēt
mr̄imoniū ꝙ nihil aliud eēt q̄ꝫ generare mille ſcādaloſa
⁊ clādeſtina mr̄imōia. ¶ Quintodecio adducit̃ ꝓpoſitū
in mēte retētū nihil opatur.l.ſi repetēdi.C.de ꝯditio. ob
cām ergo nec ꝯſenſus mente cōceptus niſi p verba expri
matur operabitur matrimoniū. ¶ Sextodecio adducit̃
tex.in.c.j.j.de ſponſa duoꝝ ibi manū ſtringit corde ⁊ ore
cōſentit nā volēs ibi tex.declarare q̄ oria iter fidē pactio
nis.i.ſpōſalia de futuro ⁊ fidē cōſenſus.i.ſpōſalia de pn̄ti
⁊ ſic mr̄imoniū nō ſolū reqrit actū facti demōſtratiuum
cōſenſus vel ꝯſenſum in corde ſed q ꝓprie ē in ṽbis ⁊ ſic
vꝫ velle ad eē mr̄imonij velle ṽba dū i ſba matrimōij oris
ꝯſenſus reqrit̃. ¶ Cōtrariā ptē ꝙ imo ad eē mr̄imonij n̄
reqrāt̃ ṽba ēt in foro fori dūmō eccl'ia de ꝯſenſu al'r certi
ficet̃ inuit gl.xxvij.q.ij.§.ſufficit ⁊ Archi.in eadē cā ⁊ qō
ne in palea duobus tenuit lꝫ i eo nō pſiſtat gl.i.c.pe.j.eo.
tenuit Hoſti.hic ⁊ in ſūma i titulo de matrimōij.§.qual'r
circa principiū tenuit.d.Ant.Car.Jo.de legna.⁊ Pan.
hic. ¶ Et pro iſta opiniōe prio adducit̃ tex.in.c.nr̄o vbi
papa gnāl'r ꝯſultus vtꝝ ṽba reqrātur ad mr̄imoniū ꝯhē
duꝫ rn̄det ꝙ ſolus ꝯſenſus legittimꝰ reqritur poſtea i ṽ.
nā ⁊ mutꝰ aſſignat argumētū ad cōprobādū dictā rn̄ſio/
nē ꝙ ꝯſenſus ſufficiat nā videmꝰ ꝙ mutꝰ pt ꝯhē mr̄imōiū
ḡ ṽba nō reqrūtur. ¶ Nec obſtat ꝙ papa iterſerit ṽ.ſed
neceſſaria qꝛ n̄ dꝫ itelligi p illū ṽ.papa velit ſe icontinēti
corrigē cū priꝰ dixiſſet ſolū cōſenſuꝫ reqri iuxta.l.nā ad ea
ff.de ꝯdi.⁊ demō.vn̄ dꝫ itelligi quoad eccl'a neceſſaria eē
ṽba vꝫ quoad faciliorē ꝓbationē. ¶ Nō obſtat qđ dꝛ qđ
iſtud ē iproprare l'raꝫ qꝛ rn̄deo qđ cū hec expoſitio vēiat
ex mēte pape ſcilꝫ ne papa videatur ſe corrigē nō ē abſur
da qꝛ ṽba debēt adaptari mãe i qua loqmur ⁊ ad ſenſuꝫ
rectū trahi.l.ſi vnio in pri.ff.locati.c.itelligētia ſermonū.
j.de ṽb.ſig.c.rogo.xj.q.iiij.imo ſi aliter itelligeremus tex.
nr̄m maior ſeqretur iproprıatio q̄ꝫ h̄ mō itelligēdo qꝛ ille
ṽſiculus nā ⁊ mutꝰ nō bn̄ veniret ad pcedētia. ¶ Sꝫ huic
argumēto pt rn̄deri ꝙ papa n̄ dicit ſimpl'r p ꝯſenſuꝫ ꝯhi
matrimoniū ſꝫ dicit p ꝯſenſuꝫ legittimū ⁊ ſic retenta alia
opiniōe cū ꝓ forma eccl'a reqrat ṽba nō dicetur ꝯſenſus
legittimꝰ niſi i forma adhibitꝰ ideſt cū ṽbis ⁊ iō ad hoc
ḋclarādū papa ſubiecit poſtea ṽ.ſꝫ neceſſaria ⁊ deīde ṽſi
culū nā ⁊ mutꝰ quaſi dicat prio ad primā qōnē rn̄dendo
dum q̄ritur an reqrātur ṽba ꝙ ſic ex quo ꝯſenſus reqri/
tur legittimꝰ ⁊ ſic in forma vn̄ vult dicere ꝙ ꝯſenſus mr̄i/
monij dꝫ adhiberi in forma eccl'e poſt hec in ṽſiculo ſꝫ ne
ceſſaria rn̄det ſecūde qōni qualia ṽba requirātur.⁊ dicit
ꝙ reqruntur ṽba exprimētia cōſenſum de pn̄ti. ¶ Dehic
in ṽſiculo nā ⁊ mutus qꝛ p regulas ꝑmiſſas videbat̃ red/
di dubia qđ an mutus poſſit ꝯhere nā ex pria regula vide
batur dōꝫ ꝙ ſic dūmō legittimū ꝯſenſum habeat ideſt ꝙ
itelligat ⁊ poſſit illud demōſtrare nutu iō cōcludi vide/
batur iungēdo illā primā regulā cū.c.cum apud.s̄.eo.ꝙ
mutꝰ poſſit ꝯhere ex quo hꝫ ꝯſenſum ad mr̄imoniū ⁊ legi
timū ideſt qꝛ lex pmittit ei ꝯhere mr̄imoniū. Cōtrariū vi
debatur inui ex regula ſequēti ſꝫ neceſſaria iō itelligitur il
latiue hic pōere papa ꝙ lꝫ eccl'a reqrat ṽba de pn̄ti tamē
in caſu a iure pmiſſo cū ille cōſenſus ſit legitimus poterit
mr̄imoniū ꝯhi ſine verbis. Et iō ifert ad ꝓbationē prime
regule nā ⁊ mutꝰ ⁊ cetera ſicut ēt videmus ꝙ poſtea i ṽ.
⁊ pueri ifert ēt ad cōprobationē prie regule ꝙ cōſenſus ḋ
beat eē legittimꝰ dicens videmꝰ ꝙ pueri q nō hn̄t pfectū
cōſenſum nō poſſint ꝯhere.vel aliter ſoluite.ſm̄ Inno.de
quo dixi apoſtilādo l'am vl' ſoluite vt colligitur ex primo
argumēto ꝓ pte ꝯria fcō. ¶ Scđo ꝓ iſta opinione addu
cit Cardi.tex.in.c.ex pte.s̄.de teſti.ſpo.vbi tex.vult ꝙ ad
obtinendū i poſſeſſorio matrimoniali dꝫ ꝓbari titulꝰ ma/
trimōij. Et aſſignat rōnē cū ꝓ qꝛ p ſolā traductionē quā n̄
ꝑceſſerūt ſpōſalia ⁊ ſic ṽba vel legittimꝰ cōſenſus nec etiā
fuerint ſubſecuta nullū itroducatur vinculū matirimonij.
Et ſic vꝫ velle qđ ſpōſalia ideſt ṽba vel conſenſus legitti/
mus.i.ſine ṽbis alias.n.ſupflueret vnū ex iſtis ṽbis ſuffi/
ciat ad matrimoniū ergo caſus expſſus qđ ad eē mr̄imo/
nij nō reqrūt̃ ṽba. Et fortificat̃ p alternatiuā vel de cuius
nā eſt vt vnū ex alternatiue poſitis ſufficiat.c.int̃ ceteras.
s̄.de reſcriptis.ḡ cōſenſus ſine ſpōſalibꝰ ideſt ſine ṽbis ſuf
ficiet ad mr̄imoniū. ¶ Sꝫ ille tex.tollitur p tex.in.c.j.de
ſponſa duoꝝ iūctis his que vidimus in regula.s̄.nā ſpon

ſalia ꝓprie ſunt de futuro conſenſus legittimus poſtea in
matrimoniū de pſenti differt a ſponſalibus.d.c. vnico ió
in.d.c.ex pte itelligit textus p traductóez quā pceſſerint
ſponſalia ideſt p copulā inducit titulus matrimōialis p/
cedentibus ſpōſalibus de futuro.c.is qui fidē.j.eo.Subi
cit poſtea vel ꝯſenſus legittimꝰ ideſt p vba de pñti.ſubi/
cit de hinc nec fuerit ſubſecuta itelligo vt neutralr ſtet vt
cōphēdat ābo pcedentia ꝛ ſpōſalia ꝛ mrīmoniū .❡ Uel
aliter intelligamꝰ ſpōſalia ideſt matrimoniū vbis ꝯ crum
vel cōſenſus legittimus non intelligo qȯ regulariter ſine
vbis ſufficiat ꝯſenſus.ſed itelligo legittimus ideſt in caſu
a iure pmiſſo .puta in muto.c.cuz apud.ſ.eo.ꝛ hic vel in
mrīmonio ꝯcto p parētes pſentibus filijs ꝛ tacētibus.c.
acceſſit.ꝛ.c.de illis el.j.j.titu.j.ꝛ in alijs caſibus.ſ. pmiſſis
dū loquutus ſum de pſumpto matrimonio.❡ Tertio ad
ducit.nā ſpōſalia dicūt a ſpōdeo ſpōdes.c.j.ꝛ.ij.ff.eo.di
xi.ſ.in rubrica ſpōſio ꝓprie p vba.Inſtitu.de vbo.obli.in
prin.ff.de vb.obli.l.j.in principio.ꝛ tñ nos videmꝰ ꝙ ſpō
ſalia poſſunt ꝯhi ſine vbis puta p ſcripturā.l.in ſponſali/
bus la.ij.ff.eo.Si hoc hꝫ locū in ſponſalibus cuius voca
buli alluſio ſonat vt vba requirant quātomagis habebit
locū in matrimonio in quo aluſio vocabuli verba non vi
detur requirere.❡ Sꝫ nō obſtat nā alluſio vocabuli nō
ſonat ſolū in verba oꝛe ꝓlata.ſed ēt ſpondemus p vba q̄
ſcribimus qꝛ ſcriptura tūc p nobis loqt vt no.in.l.publia.
§.fi.ff.depo.ꝛ.l.nuda rō p Bar.ff.de dona.ꝛ iō ſcriptu/
ra nō eſt ꝯria alluſioni ſponſaliū nō mirꝫ ſi poſſunt in ſcri
ptis fieri cū alia forma nō repiat in illis tradita.ſecus eſt
in matrimonio qꝛ in eo p forma eccl'a requirit vba vt di/
ctū ē in pte ꝯria.❡ Quarto adducit plus ē facto ꝯſenti
re q̄ꝫ vbo.c.dilecti.ſ.de ap.l.de qbus.ff.de legibus ſꝫ ita
eſt ꝙ matrimoniū fundat in ꝯſenſu.d.§.ſufficit ꝛ.c. ꝓxie
ſequēti.j.ergo cū plus ꝯſentiat facto q̄ꝫ vbo dūmō p ali/
quod factū iteruenīat ꝯſenſus demōſtrans erit mrīmōiū
❡ Solutio ꝯriū ꝓcedit vbi lex p forma nō requirit vba
nos loqmur qñ lex reqrit verba ꝛ faciūt que habent i.l.j.
§.ſi qs ita.ff.de vb.obli.❡ Quinto adducit tex.in.c.de il
lis el.j.in.c.acceſſit.j.ti.j.ꝛ in.c.vnico.§.fi.de deſpon. ipu.
li.vj.vbi ſufficit ꝙ filij taceāt qñ matrimoniū eoꝝ noīe ꝯ/
hit p parentes ecce ergo ꝙ eſt dare matrimoniū ſine vbis
ipoꝝ principaliter ꝯhentiū.❡ So.hic Inno.ꝙ iſtud ma
trimoniū nō eſt ſine vbis qꝛ lex fingit verba parētū fuiſſe
ꝓlata a filijs ex quo tacēt nā claꝝ ē ꝙ p aliū poſſunt ꝯhē
matrimoniū qñ ad hoc hñt mādatū ſpāle.c.fi.de pcu.lib.
vj.ergo nō mirꝫ ſi h̄ caſu lex fingit ꝙ filij videat tacite da
re mandatū pentibus tacēdo ꝛ q p aliū facit ipe facere
videt regula q per aliū facit.c.mulieres.j.de ſen .excom.
❡ Sexto adducitur tex.in.c.veniens.j.de eo qui duxit in
ma.q̄ꝫ po.p.ad.vbi pceſſerat matrimoniū invalidum quia
ꝯctū fuerat viuēte pria vxore poſtea mortua pria cohabi
tauit iſte cū ſcda nec alia vba pceſſerūt ꝛ dicit ibi tex.ꝙ p
hāc cohabitatóez iducit matrimoniū.❡ Nec dicat quiſ/
piā ꝙ ꝯſenſus pcedēs p vba expſſius cohopat nūc vt p
cohabitationē ſolā iducat matrimoniū qꝛ fictio dꝫ habē
duo extrēa habilia vnū a quo.alteꝝ ad qȯ extremū a quo
incipit fictio ideſt ſup quo fundat dꝫ eſſe habile nō ſoluꝫ
potētia ſed actu extremū ad qȯ debet eſſe habile potētia
nec reqrit qȯ ſit habile actu ſicut ſi quiſ cū vna corda vel
let menſurare a capite harū ſcholaꝝ vſqꝫ ad aliud caput
neceſſe eſt vt primū caput ſup quo ponitur corda ſit tale
habitu qȯ poſſit retinere cordā ꝛ actu retineat extremum
aūt ad qȯ ideſt aliud caput ſatis eſt qȯ ſit tale qȯ ibi poſ
ſit corda affigi lꝫ actu nō affigat ita Bar.in lege ſi is qui
pro emptore.ff.de vſucapioni.ꝛ ita Cardinalis in clemē
tina qȯ circa de electōe.❡ Sed in ꝓpoſito licet extremū
a quo ideſt tp̄s quo iſte cohabitauit poſt primā vxorem
mortuā cū ſecūda ſit habile habitu quia potuiſſet in veri
tate tunc matrimoniū ꝯhi inter iſtos nō eſt habile actu re
ſpectu qȯ ad eē matrimonij reqrunt verba qꝛ nō iteruene
runt verba nō quoqꝫ extremū ad qȯ trahit fictio.j.primū

tp̄s quo verba interuenerūt ē habile vbi reqrit ſaltē po
tētia qꝛ tūc nō potuiſſet velle ꝯhere matrimoniū cuꝫ iſta
cū haberet aliā nec ergo cū veritas non potuiſſet habere
locū nec fictio lege qui ad certū.ff.locati.ꝛ tñ tex.in.c.ve
niēs vult qȯ cohabitatio cū ſcda hꝫ operari matrimoniū
ſi fiat poſt mortē prime nō eſt poſſibile dicere qȯ vba pre
cedentia cohoperent nūc qꝛ hec fictio nō pōt habere lo
cū.Ergo ſtat qȯ matrimoniū valet ibi ſine aliquibus ver
bis.❡ Solutio ſpeciale ibi qȯ mulier ſcda ignorabat qȯ
haberet aliā vxorē vnde lꝫ nō valeat matrimoniū viuēte
pria ꝯctū cū ſcda iſtud ꝓuenit ne fiat piudiciū prie vxori
cui ē alligatus vnde ceſſante iſta ratione vigore pambule
obligatōis maritus nō pōt aliā accipere q̄ꝫ iſtā ſecundaꝫ
ipa volente eā.c.j.eo.ti.de eo qui duxit ꝛc.Et ideo nō eſt
veꝝ dicē qȯ hoc extremū ad qȯ ſit ex toto ihabile imo nō
iteruenit hic aliqua obl'o ſed illa obl'o qua ipediebat ne
fieret piudiciū prime vxori ceſſante rōne ipedimēti ſit effi
cax iō nō eſt veꝝ dicē fuiſſe ꝯctū ſine vbis facit in ſil'i.c.q
daꝫ.ſ.de cōuerſa.ꝯiuga.❡ Septimo adducit tex.noſter
noua iductōe ſm Panor.Nā erubeſcimus cū ſine lege
loqmur.§.ſi cōſideremus in autē.de triēte ꝛ ſemiſſe.l.illā
.C.de collatio.nec decretalis que fit ad cōſultationē ptis
ius nouū inducit ſꝫ ē antiq declaratoria iuxta glo.in.c.cō
ſultatiōi.ſ.de tēpo.ordi.ſꝫ alibi nō reperit cautū ꝙ requi
rant vba in matrimonio quā hic ꝛ iſta decretalis emana/
uit ad cōſultationē ptis vt pꝫ ex principio cū decīſa ꝛ ibi
poſtulaſti ꝛc.ergo dū hic dicit neceſſaria ad matrimoniū
vba nō itelligemus ꝙ papa voluerit ius nouū ꝓmulgare
ſed ſolū antiquū declarare voluit ſed in iure antiquo dici
tur ſufficē ꝯſenſuꝫ ad matrimoniū.c.cū apud.c.cū locū.
ſ.eo.§.ſufficit.xxvij.q.ij.ergo iſta decretalis dū dicit neceſ
ſaria vba nō itelliget vt ſint neceſſaria quoad eſſentiā ma
trimōij qꝛ tūc ius nouū iduceret ſꝫ itelliget qȯ ſit neceſſa
ria quoad ꝓbationē faciliorē.❡ Solutio qȯ dꝛ ꝙ decre/
talis fcā ad ꝯſultationē ptis nō iducit ius nouū ē veꝝ in
caſu dubio vbi ex verbis vel ſubiecta mā aliter nō appet.
Nos loquimur qñ vba hoc expſſe iportant vt ius nouū
iducat ꝛ faciūt que notat Bar.in autē.quas actōes.C.d
ſacro ſanctis eccl'e.❡ Uel poſſumus dicē ꝙ de iure etiā
antiquo reqrebāt vba vt pꝫ i parētibus Rebece q cū de
eius matrimonio tractaret iterrogauerūt eā vt vbo ꝯſen
tiret.Et faciūt q̄ habēt i.c.honorāt.xxxij.q.ij.ꝛ qȯ de iure
antiquo ita cautū eēt p alia iura q̄ꝫ p hanc decretalē pꝫ p
argumēta pro vtraqꝫ pte adducta.❡ Octauo adducit
tex.in.c.his qui fidem.j.eo.vbi nō precesſerunt vba apta
ad matrimoniū ſed ſolū apta ad ſponſalia de futuro ꝛ ta
men ꝯhitur matrimoniū p copulā ſubſequētē.❡ Solutō
ille tex.loqit in matrimonio pſumpto .❡ Uel aliter hic
vba iteruenerūt lꝫ cōditionalia vel de futuro pcedentia.
vnde ſubſequens.copula hꝫ purificare illā tacitā cōditio
nē accipiā te ſi cōſenſeris in me ꝛ ecōtra ꝛ verificare actū
de futuro pendētē in pſens vnde nō mirū ſi perinde habe
tur ac ſi verba eſſent de pſenti.l.qui potior ꝛ qui balneuꝫ
ff.qui potio.in pigno.habe.c.veꝝ ꝛ.c.fi.j.de conditio.ap
poſitis vbi videbimus ꝛ neceſſe eſt ita dicere.nā vbicūqꝫ
actus eſt dubius debet interpetrari vt pars nolit culpam
vel penā incurrere.l.ſi cōſtat.C. de cōpenſationibus.ergo
culpa ſubſequēs ſponſalia cū poſſit interpetrari duplicit
primo vt cōſumet tanq̄ꝫ cuꝫ fornicaria ꝛ iſto modo iduce
ret peccatuꝫ.c.nemo.xxxij.q.iiij.pōt ſecūdo mō itelligi ꝙ
ꝯſumet copulā tanq̄ꝫ cū vxore qꝛ velit purificare ſpōſalia
ꝛ hoc mō euitabit peccatū ergo cū pceſſerint vba d futu
ro pendentia p hunc caſuꝫ ſequentem videbuntur purifi
cata nec matrimoniū erit ſine vbis ꝛ iſta ē rō illius.c.is q
fidē de quo ibi.Et faciūt que vidimꝰ in.c. veniēs el prio
ſ.eo.❡ Nono adducit tex.in.c.cū locū.ſ.eo.ꝛ in.c.cum
apud.ſ.eo.nam in.c.cū locū tex.dicit quod matrimoniuꝫ
ſolo ꝯſenſu ꝯhitur.ſed glo.in.l.cum notiſſimi i principio
.C.de pſcriptōe.xxx.ānoꝝ reſpōdet qȯ illud vbum ſolo
excludit cōcubitum nō autē excludit quin vba requirant

p qui

per quā dicit̄ excludi omne aliud extrinſecus requiſitum.
Item adeſt verbū ſufficit ꝙ p̄ſupponit nihil aliud reqri
c.ſtatutū i p̄n.de rep.li.vj.❡Et ꝙ plus ē ex quo hic v̄ba
taxationē ip̄ortātia geminantur videt̄ magis illa exclu-
dere quā ſi vnū tm̄ eſſet appoſitū vt vult gl.nō.in.c.vt cir
ca in v̄bo oīa ⁊ ſingula de elec.li.vj.ergo ibi eſt caſus ex/
preſſus ꝙ cōſenſus ſine verbis ſufficit ad mr̄imoniū. Sꝫ
pōt rn̄deri vt dictum ē ad decretalē cum locū nec ē abſur
dum ꝙ vna decretalis ſuppleat̄ p aliam vel declaret̄ ⁊ iō
ſupplet̄ illa d̄cretalis p noſtrā ⁊ ad iura pro p̄ria p̄te alle
gata eodē modo pōt rn̄deri ad dictū.§.ſufficit.❡Decio
adducit̄ tex.in.d.c.cū apud alio modo nā papa rn̄det ibi
ad ꝯſultationē p̄tis ⁊ dicit ꝙ mutus pōt ꝯ̄here mr̄imoni
um ⁊ ſic ſine verbis ḡ cū decretalis ad cōſultatōem facta
ius nouū nō inducat videt̄ ibi innui ꝙ ēt iure antiquo va
lebit mr̄imoniū ſine v̄bis. Nec dicat quiſpiā ꝙ pōat ius
ſpeciale in muto q2 tūc eēt dicere ꝙ decretalis illa ius no
uum inducat i muto ſpeciale.❡Solutō fateor ꝙ ē antiq
iuris declaratoria tm̄ p hoc nō tollitur quin pōat ius ſpe
ciale in muto lꝫ nō nouū ſed antiqtus ſtatutū. Nā ſiue ori
ginē matrimonij attendamus q̄ fuit a iure diuino vel nāli
dꝫ eſſe cōe cū muto vt poſſit matrimonio vti ſiue attenda
mus finē matrimonij.ſ.cām fornicatōis vitande vel ꝓlis
ſuſcipiēde.❡Hoc etiā muto conuenit ſiue attēdam⁹ vin
culū ip̄ius mr̄imonij indiuiduā vite cōſuetudinē retinēs
ex quo mutus hꝫ intellectū nihil ꝓhibet cū hoc vinculo al
ligari vt de his tribus dixi in rubrica. Cū ergo antiqtus
matrimoniū muto ꝯgrueret ⁊ loqui nō poſſet nō miruꝫ ſi
decretalis cū apud ex rōne legis antique.ſ.p̄dictis rōni
bus declarauit ſpeciale i muto vt poſſit ꝯ̄here matrimoni
um ſine verbis cū loq nō poſſit. Et ſic reſpondendo i for/
ma rn̄dendo decretalis facta ad conſultationē nō ē noui
iuris ꝓmulgatoria ſed declaratoria.fateor d̄claratoria iu
ris antiqui diſpoſiti vel rōnis antique referētis ad hāc rō
nem quā papa dat.nā equipant̄ ꝙ lex vel decretalis d̄cla
retiua antiquū iam conſtitutū vel ꝙ de nouo rn̄deat ex
rōne antiqua q2 videt̄ venire illud ex mēte legis antique
c.cum tu vbi glo.j.de vſu.glo.in ꝓhemio clemen.i ver.de
cetero.⁊ no.in.c.fi.s̄.de ꝯſtitutio.❡Undecimo adducit̄
per Hoſti.latius argumentū gloſarū.nā facilius p̄mittit̄
aliquid nutu fieri in valēte loq quā in muto.l.nutu in p̄n.
ff.de le.iij.l.⁊ in epiſtola ⁊ ibi habet̄.C.de fideicōmi.ſꝫ ita
eſt ꝙ mutus pōt cōtrahere matrimoniū nutu.d.c.cū apō
ergo multomagis ille qui pōt loqui.⁊ argumentū ꝓcedit
a fortiori in iure noſtro.c.cum in cunctis.s̄.de elec. autē.
multomagis.C.d̄ ſacroſan.ec.❡Solutio nos loquimur
in matrimonio vbi pro forma requirūtur verba ab eccl'ia
ſed q2 matrimonium origine vinculo ⁊ effectu congruit
ita muto ſicut alijs ⁊ mutus nō pōt loqui.ideo diſpenſati
ue q2 neceſſitas nō hꝫ legē.l.j.ff.de offi.conſ. Canon p̄mi
ſit vt q2 nō poterat loqui poſſit ꝯ̄here ſine verbis.ꝯ̄ria ꝓ/
cedunt in tali actu q non reqrit verba ꝓ forma puta teſtō
vel lega.que in ſcriptis fieri poſſunt.l.iubemus i prin.C.
de teſtamē.❡Duodecio adducitur nā in his q̄ ꝯſenſu ꝯ̄
buntur verba nō requirūt̄.l.ſi ſtipuler.§.ſi i locādo.ff.de
v̄b.ob.Inſtitu.de obli.que ex conſenſu ſed ita ē ꝙ matri
moniū cōſenſu ꝯ̄hit̄.d.c.cū locū.⁊.c.cū apud.d.§.ſufficit
ergo ñ requirūt̄ v̄ba.❡So.matrimoniū ꝯſenſu ꝯ̄hit̄ ſed
ꝓ forma eccleſie requirit̄ ꝙ verbis exp̄imat̄ ꝯſenſus vñ
nō pōt dici de obligatōibus que ꝯ̄hūtur ꝯſenſu cū ſ̄balis
ſua forma cōſiſtat i verbis nonmin⁹ q̄ꝫ i ꝯſenſu.❡Decio
tertio adducit̄ tex.in.c.ij.j.de clāde.deſpon.vbi tex.loqt̄
de matrimōio occulte ꝯtracto ita ꝙ ꝓbari nō pōt ⁊ dicit
ꝙ ſola publicatio illius mr̄imonij opat̄ vt habeat̄ ab ec/
cleſia ꝓſolemni mr̄imonio ⁊ tm̄ ibi verba nō interuenerūt
ḡ ⁊c.❡So.Inno.ibi iteruenerūt v̄ba ꝙ pꝫ ex quo ibi dic̄
matrimonia cōtrahūtur q2 intelligit̄.i.ſolēniter cū verbis
lꝫ nō i facie eccle.vel p̄ſentia teſtiū ꝓut ēt ē tex.i ſi ſ̄i.in.l.
ſciēdū.ff.de ver.ob.❡Decimoquarto adducit̄ tex.in.c.
fi.j.de ſpōſa.duoꝝ vbi vult ꝙ ad excludēdā ſecūdā vxorē

ſufficiat cōſenſum interueniſſe cū p̄ria.⁊ loquit̄ ibi papa
magiſtraliter inſtruendo ꝙ pꝫ dum dicit illud te volum⁹
obſeruare ⁊c.⁊ ſup̄ius dixerat ſe velle docere in mr̄imo
nijs decetero ꝯ̄hēdis.❡So.vt ad.c.cum locū ⁊ pꝫ clare
ex tex.in ver.dum vtitur legitimus.naꝫ non dicit̄ legiti
mus cōſenſus niſi verbis expreſſis ex quo canon v̄bū req
rit.❡Quītodecio adducit̄ nā votū p̄t emitti ſine verbis
xx.q.j.c.vidua.xxvij.q.j.c.oēs.ſe.c.abſurdū in.q.vij.ergo
⁊ votū carnale in matrimoniū.❡So.in voto carnali.ſ.ī
matrimonio duo adſunt.vinculū voti ⁊ ſacramentū.⁊ iō
nō mirū ſi lex maiorē formā hic requirit.i.verba q̄ꝫ i voto
ſp̄ūali in quo ſolū ineſt vinculū ⁊ nō ſacramētū. Et iō in
voto deus ſolū reſpicit animū ⁊ nō verba reqrit.c.que bo
na.xvij.q.j.❡Sextodecimo adducit̄ matrimoniū ē de iu
re diuino.c.vnico de voto ⁊ voti redēptione li.vj.p quem
tex.coroborat̄ ſolutio p̄cedēs ꝙ plus ſit matrimoniū q̄ꝫ
votū nō ſolēne.ſed ip̄ugnat̄ dū vult ꝙ fortius ē vinculuꝫ
voti ſolēnis quā mr̄imonij ſi ergo mr̄imoniū ē de iure di/
uino in his que ſunt iuris diuini attendit̄ animus ſine ver
bis.d.c.q bona.ḡ ⁊c.❡Solu.vt dictū ē in p̄cedenti argu
mento ꝯ̄riū ꝓcedit i his que ſunt iuris diuini ⁊ ꝓforma v̄
ba nō requirūt̄ ſecus vbi requirunt̄ verba ſic vt ēt videm⁹
in baptiſmo ꝙ eſt ſacramentū iuris diuini ⁊ tm̄ nō ſufficēt
ſola volūtas nec verba ēt niſi in forma eccleſie.c.j.s̄.d̄ ba
ptiſmo.❡Decioſeptimo adducitur tex.in.c.fi.j.de con
iugio ſeruorū vbi tex.dicit nec facto nec verbo conſenſit.
❡So.ibi p̄ceſſerāt verba q2 ꝯ̄xerat cū ancilla ignorans
illā ancillaꝫ vñ magis de facili poſtea facto vel v̄bo cōfir
mat̄ hoc matrimoniū ſi poſtquā habuit ſciaꝫ ꝙ erat ancil
la facto vel verbo cōſenſit quā a p̄ncipio inducat̄ ſine ver
bis.❡Decimooctauo adducit̄ tex.in.c.ꝓxie ſe vbi vult
tex.ꝙ ſi quis nomitat ſe alio noīe ⁊ ita ꝯ̄hit mr̄imoniū cū
muliere ſub noīe tertie pſone vt ſupplātet mulierē ⁊ non
intēdens conſentire qđ ſi appet hoc qđ iſte ñ agebat con
ſentire non valebit mr̄imoniū iſtud.⁊ dicit textus cū in eo
nec ſ̄ba nec forma mr̄imonij ꝯtrahēdi iteruenerit.❡Ec
ce ergo qualiter forma mr̄imonij ꝯſiſtit in ꝯſenſu ⁊ non ī
v̄bis nā ibi iteruenerit v̄ba et tamē tex.ille dicit ꝙ nec for
ma,nec matrimonij interuenit. Solu.poſſumus dicere ꝙ
ille tex.dicit,ꝓpterea formā ñ interueniſſe q2 v̄ba fuerunt
doloſe ꝓlata et ſine ꝯſenſu vñ hoc qđ d2 ꝙ v̄ba ſūt de for
ma mr̄imonij itelligit̄ de v̄bis ad mr̄imoniū tendentibus
non aūt ſupplātatorijs,ꝓut iteruenerāt in.c.ꝓximo. et iō
dicit ꝙ ñ interuenit forma ñ q2 velit ſignificare ꝙ v̄ba nō
ſunt de forma ſed ꝯſenſus ſol⁹ ſic v̄bis ſꝫ quaſi ſignificet̄
qđ v̄ba ab eccleſia reqrunt̄ doloſa ſed ſimplicia.❡Deci
monono adducit̄ tex.in.c.j.de ſponſa.duoꝝ ibi et ſi ñ ſtrin
git manū corde tm̄ et ore ꝯſentit.ecce qđ general'r ſufficit
ꝯſenſum ore demonſtrare nec reqrit v̄ba vñ p nutuꝫ oris
v2 ꝙ ꝯtrahat̄ matrimoniū. Solutō illud ore dꝫ intelligi.i.
v̄bo et ſic ꝓbabit ꝯ̄rium ore.i.verbo nā v̄ba capiūt̄ ſcd̄m
cōem loquēdi vſum.l.liberoꝝ.§.ꝙ tm̄.ff.de leg.iij.c.ex lit
teris ⁊ ibi vidimus.s̄.eo.ſꝫ ex cōi vſu illud d2 ore demon
ſtrari qđ v̄bo demonſtrat̄.ergo iſta v̄ba ore conſenſit itel
ligimus.i.v̄bo et facit q2 v̄ba debēt intelligi ſm̄ vſum ad
quē coiter ſunt deſtinata ita Bar.in.l.j.in p̄n.ff.de aqua
cotidiana et extiua facit tex.in.l.p̄dijs.§.titio et.§.ſe.ff.d̄
le.iij.in.l.fine.§.tirāne.ff.de fundo iſtructo inſtrumētoqꝫ
legato.❡Uigeſimo adducit̄ ñ refert qđ ex eqpollētib⁹
fiat.c.lꝫ ex quadā.s̄.de teſti.ſꝫ ad mr̄imoniū v̄ba reqrunt̄
vt demonſtrēt ꝯſenſuꝫ.ergo dūmodo p eqpollēs demon
ſtret̄ non erit curādū de v̄bis. Solutio ꝯtrariuꝫ ñ ꝓcedit
vbi ꝓ forma aliqđ requirit̄.ſꝫ in caſu nr̄o v̄ba requirūt̄ ꝓ
forma ergo p eqpollēs ipleri non poterit.l.j.in p̄n.iuncto
.§.ſi quis ita.ff.de v̄b.obli.❡Sed q2 argumētis pro p̄te
affirmatiua ñ eſt reſponſuꝫ et illud nauſanis philoſophi
intendo ſectari in hoc articulo quod hoc vnū eſt certū ni
hil eſſe in hac diſceptatione certi ad argumēta pro ca p̄te
adducta reſpondet̄ et p̄io non obſtat tex.noſter ibi ſꝫ ne
ceſſaria q2 reſoluit̄.i.iutilia vel neceſſaria quo ad h̄ vt nul

la tergiuerſatóe celari poſſit ⁊ faciũt q̇ vidimus ĭ argumẽ
tis ꝓ pte negatiua adductis maxīe ĭ p̄io. ⁊ dũ dī ꝙ h̄ ē ĭ
ꝓpriare litterá. So. iſta ĭproprīatio eſt neceſſaria q̇ venit
ex mēte littere ná alias tex. ibi ná. ⁊ mutuſ ñ bñ veniret ad
p̄cedētia ⁊ dicit do. Anto. hic ⁊ ſeq̄ꝰ Jmo. ꝙ ē neceſſe ita
ĭtelligere tex. ꝙ in ver. nos igiꝰ papa affirmat ꝙ ad eſſen
tiá nó reqrũꝰ v̄ba ſed ſufficit ꝯſenſus poſtea ĭ ver. ſʒ neceſ
ſaria dicat ꝙ cũ eccleſia ñ poſſit iudicare ꝺ occultis. c. eru
beſcát. xxxij. di. qꝺ quoad eccleſiá certificádá. ⁊ ſic quoad
ꝓbatóem ſũt v̄ba neceſſaria. poſtea ĭ ver. ná ⁊ mutꝰ ꝓbet
regulá poſitá in ver. nos igiꝰ quoad eſſe matrimonij ñ re
quirũꝰ v̄ba. ¶ Nó ob. ſcꝺo. c. ꝑxi. q꜡ vex eſt qꝺ quoad ec
cleſiá v̄ba p̄ponderát ꝯſenſum qñ de ꝯſenſu nó appet vt
pʒ ex. ibi qualiꝰ tibi ꝯſtiterit ⁊c. ĭmo ille tex. poſtea ĭ ſequē
tibus ꝓbat ꝯ̄riũ vt eſt dictũ in. xvij. argu. ꝓ pte negatiua
adducto. ¶ Nó ob. tex. in. c. ꝯſultatói. j. eo. q꜡ ibi cauſaliꝰ
narraꝰ ꝙ verba ꝓtulit ex facti accidētia nó aũt vt iuriſ mi
niſteriũ ĭportet. ¶ Nó ob. c. ſi inter. j. eo. q꜡ ibi illa verba
ita ꝙ vnus alterũ nó ponũꝰ ad certá formá exprimendá
ſʒ ponũꝰ exēplificatiue. vñ exēpla nó ſtringũt regulá. c. j.
ꝫ. ne cleri. vel mo. ¶ Nó ob. c. ſi. j. eo. q꜡ ibi nec factũ p ſe
fuit potēs ad matrimoniũ nec verba p ſe ⁊ iꝺ cũ iſta duo
ĭperfecta non tenderēt ad faciendũ vnũ pfectũ certe ꝓ
pterea nó ĭduceꝰ pfectũ matrimoniũ. l. ſpadoné. §. q mul
ta ⁊ habeꝰ in. l. ij. in p̄n. ff. de excu. tuto. ꝙ ibi ⁊ verba ⁊ fa
ctũ eēnt ĭperfecta deduciꝰ. ná verba ſonabát ĭ ſpóſalia de
futuro. factũ aũt copule nó fuit ꝯſumatũ q꜡ nixus ē id ꝙ
p etaté nó potuit. ideo nonmirũ ſi facto illo ñ induciꝰ ma
trimoniũ. ¶ Nos loquimur in tali facto vꝉ ſigno ꝙ ſonat
ĭ m̄rimoniũ ⁊ p qꝺ ꝯſenſus demóſtraꝰ. ¶ Non ob. c. lʒ. j.
de ſponſa duoꝝ. q꜡ rñdeo vt dictũ eſt ad. c. ſi inter. ¶ Nó
ob. c. his qui. xxij. q. ij. q꜡ fateor ꝙ ꝯſenſus exprimiꝰ p v̄ba
vel ēt addi dʒ vꝉ p eq̄pollēs puta ſcripturá. xx. q. j. c. vidua
vel p nutus. l. nutu. ff. de le. iij. c. cũ apud. ꝫ. eo. ¶ Nó ob.
l. filiuſfa. §. ĭuitus. ff. de ꝑcu. q꜡ fateor qꝺ ñ dī ꝯſentire niſi
quis expreſſe ꝯſentiat. ſed dico exp̄ſſe conſentire dī quis
ēt p nutus ⁊ ſigna iuribus ꝓxime allegatis. Eodē mó rñ
deo. ad. l. in eo in penultimo v̄. ff. de ritu nupti. ¶ Nó ob.
dum dī qꝺ verba ſunt de forma vel qꝺ lex canonica reqrit
verba. ergo nutu ꝯ̄bi nó p̄t p no. in. d. l. j. in prin. iuncto. §.
ſiquis ita. ⁊ in. l. quicqd aſtringende in p̄n. ff. de ver. ob. q꜡
negaꝰ qꝺ verba requiráꝰ nec inueniꝰ iure cautũ ĭmo po
tius apparet ꝯ̄riũ p iura in ꝯ̄riũ adducta. ¶ Nó ob. duʒ
arguiꝰ de matrimonio ſp̄uali ad carnale q꜡ ad tollendam
ꝯ̄ñam ſufficit dare inſtantiá. c. ſicut vrgeri. j. q. j. l. credito
ris. ⁊ ibi glo. ff. de operis noui nunti. ſed inter matrimóiũ
carnale ⁊ ſp̄uale multe ſunt differentie de q̄bus. j. dicá er
go ñ eſt arguendũ de vno ad aliud. l. papinianuſ exuli. ff.
de mino. in argumētũ. ¶ Nó ob. dum dī qꝺ ad baptiſmũ
requirũꝰ verba in valētibus loqui. d. c. cũ ꝓ puulis de cõ
ſe. di. iiij. q꜡ fateor hoc eē vex in baptiſmo ⁊ dum dī. ḡ idē
in matrimonio negaꝰ q꜡ in matrimonio nó repiꝰ qꝺ ꝓ for
ma requiranꝰ verba ſicut in baptiſmo. ¶ Nó ob. lex ſi re
petenti. C. de ꝯdi. ob cám q꜡ ꝓcedit ꝯ̄rium qñ ꝓpoſitũ in
mente retineꝰ ita ꝙ non demóſtraꝰ pti. ſecus ſi in mēte ñ
retineꝰ ſed demonſtraꝰ p nutus vel ſigna lʒ non p verba
ita ꝙ ps intelligit. ¶ Non ob. dũ dicit Jnno. qꝺ ſequere
tur abſurdũ q꜡ ſi ego viderē vná mulierē ⁊ conſentirē ĭ aī
mo qꝺ volo illá in vxorem ⁊ illa videret me ⁊ cóſentire
velle me in maritũ aio quod eſſet matrimoniũ q꜡ nó ē ve
rum. ná quod dī qꝺ conſenſu ſolo ꝯ̄biꝰ matrimoniũ ĭtelli
gitur ita tamē qꝺ cóſenſus ſit ſimultaneus vt maſculus ſi
cut feminá cóſentire ⁊ ecótra qꝺ non habet locũ nec iter
uenit quando ſolo aío quilibet p ſe conſentit. facit tex. in
l. j. §. j. ff. de pac. ¶ Non ob. c. j. j. de ſponſa. duoꝝ q꜡ ĭtelli
go tex. dũ dicit ⁊ ore ꝯſentit late. i. non ſolũ p verba ſed p
nutus ⁊ ſigna que ēt ore fieri poſſunt nó aũt intelligo ore
in loquēdo maxīe cũ p alia iura appeat ꝙ ſine verbis p̄t
ꝯ̄bi matrimoniũ. d. c. cũ apud. ¶ Media fuit opi. Joá.
an. hic quá ſequiꝰ Lapus alle. ſua. lvij. que incipit. Jn no

mine do. amē. Caſus talis ē qdá do. Mathe° ⁊ diſtiguit
aut p̄ceſſerũt tractatus matrimonij ⁊ poſtea facto vꝉ ver
bo vel nutu ꝯſenſerũt in matrimoniũ ⁊ erit matrimoniũ
nec hoc caſu lex curat de verbis q꜡ ex p̄cedētibus tracta
tibus factũ qꝺ poterat eē dubiũ vel nutus declaraꝰ. l. ti
tia. §. idē rñdet. ff. de ver. ob. ⁊ iꝺ cũ de ꝯſenſu certo appa
reat ⁊ matrimoniũ ꝯſenſu ꝯ̄haꝰ ñ requiruntꝰ verba. ¶ Et
ꝓ iſta opi. facit tex. in. c. ſi. de ꝯiugio ſeruo. ibi nec fcó nec
verbo ꝯſenſit de cuius tex. intellectu dixi ĭ arg. ꝓ pte nega
tiua adductis arg. xvj. facit ēt tex. in. c. veniēs. j. de eo qui
dux. in ma. de cuiuſ intellectu dixi in. vj. arg. ptis negatiue
facit tex. in. c. vnico circa prin. ⁊ ibi no. de deſpó. ĭpu. li. vj.
facit glo. nr̄a hic dum vult quod p ſubarrationē ánuli cõ
firmaꝰ matrimo. qꝺ fuerat ab alio ꝯ̄ctũ ꝓ filio. Et faꝰ qꝺ
voluit Archi. in. c. ſufficit. xxvij. q. ij. ⁊ in palea duob° ca. cá
⁊. q. dum voluit qꝺ p oſculũ vel factũ ſiꝉe qꝺ ñ fit niſi cuʒ
vxore licite inducat m̄rimoniũ q꜡ intelligiꝰ p̄cedētib° tra
ctatibus. ¶ Aut null° tractat° p̄ceſſit m̄rimonij ⁊ tũc req
runꝰ v̄ba ⁊ ita ꝓcedat tex. noſter. ná cũ nut° vel ſigna ſint
qd dubiũ nec ſonát exp̄ſſuʒ ꝯſenſuʒ ñ vī ꝯ̄bi p ea m̄rimo
niũ in quo requiriꝰ ꝯſenſus. ⁊ facit tex. in. c. illud. ꝫ. de p̄
ſum. ¶ Sed iudicio meo iſta opi. Jo. an. ñ euacuat diffi
cultates. ná capiēdo p̄mũ mēbꝝ qꝺ vbi p̄ceſſerũt tracta
tus m̄rimonij verba ñ requirũꝰ ſed facto vel nutu ꝯ̄bitur
m̄rimoniũ. p̄mo ē ꝯ̄ tex. noſtrũ ibi. ſʒ neceſſaria qui gñā
liter loquiꝰ. Jtē ꝯ̄ omnia argumēta ꝓ p̄ma pte adducta
¶ Scꝺm quoqꝫ mēbꝝ dũ vult ꝙ qñ ñ preceſſit tractat° ſi
gna ñ ſufficiát ñ vī vex ná p̄cedētib° tractatib° ſigna ſuf
ficiũt q꜡ ſum° certi de ꝯſenſu q꜡ p̄cedētia declarát ſequē
tia. Quare ergo ſi ſignũ ē certũ qꝺ ſonat in m̄rimoniũ ñ
vī ꝯ̄bi matrimoniũ ēt ñ p̄cedētib° tractatibuſ pone ē con
ſuetudo qꝺ ĭ patria ñ bñdiciꝰ vir ⁊ mulier ſimul a p̄ſbyte
ro niſi ſint vir ⁊ vxor vel ē ꝯſuetudo in patria qꝺ ñ daꝰ an
nulus in digito ánulari mulieri niſi ſit vir vꝉ vxor h̄ ſignũ
ē certũ ſignũ matrimóij nec ĭ aliꝺ p̄t ĭterpetrari quare er
go ſi p hoc ſignũ ꝯ̄hát ſiꝉ vir ⁊ mulier ñ videbiꝰ ꝯ̄ctũ ma
trimoniuʒ cuʒ h̄ ſignuʒ ex ꝯſuetudine ſit certum plus vel
ſaltē tátum quá illud qꝺ p precedētes tractat° declaraꝰ.
¶ Et faciunt q̇ videm° in ſiꝉi ná baptiſm° ñ ſuſcipiꝰ niſi p̄
cedentibus verbis ĭ valētib° loq. c. cum ꝓ puulis de ꝯſe.
di. iiij. ⁊ tñ ſi quis patiaꝰ ſe mergi ĭ forma baptiſmi ex quo
ſignum ē certum ēt ſi inuitus h̄ faꝰ dummó ñ ſit vis preci
ſa tñ imp̄miꝰ caracter baptiſmi. c. de iudeis. xlv. di. ⁊ ita
ēt videm° qꝺ in ordinatione q̇ fit ab ep̄o verba requirun
tur. c. q̄ꝫ. xxiij. di. notaꝰ. xxviij. di. c. j. ⁊. xxxij. di. p totum
⁊ tñ videmus qꝺ ſi quis patiaꝰ ſe ordinari ⁊ ſic ſolo facto
ꝯſentiat qꝺ q꜡ ſignũ ñ eſt ábiguum ſed in h̄ ſonat ſuſcipiꝰ
ordo cap. vbi iſta ſeptuageſima quarta di. ergo ſtat ꝯclu
ſio qꝺ qñ ſignum ē certum ita dʒ ꝯ̄bi m̄rimoniuʒ ſi tracta
tus ñ preceſſerint ſicē ꝯ̄biꝰ ſi preceſſerint qñ ſignum ē du
bium. ¶ Et h̄ tenēdo qꝺ verba ñ ſint de eētia m̄rimonij
¶ Si autē tenem° qꝺ verba ſint de eētia m̄rimonij ⁊ re
quiráꝰ ꝓ forma tunc nihil diſtinctio Joá. an. nec in p̄mo
nec in ſcꝺo mēbro q꜡ vbi verba ſũt de forma debēt iterue
nire in ipſo ꝯ̄ctu ñ autē qñ. l. j. in p̄n. ⁊. l. ꝯtinuus in p̄n. ff. ꝺ
ver. obli. facit in ſiꝉi lex cuʒ antiquitas. C. de teſta. ¶ Que
rit circa predicta Cardi. vtꝝ ſtante ſtatuto ep̄i vꝉ alteri°
habētis poteſtatē circa h̄ ſtatuēdi qꝺ ad ꝓbationē matri
monij verba requiráꝰ poterit ꝓbari matrimoniuʒ p equi
pollēs ⁊ p̄mo vī hic tex. ꝙ ſic iuncta cõi opinione moder
noꝝ poſt hoſti. in articulo precedēti. ná vult iſte tex ꝙ ne
ceſſaria ſunt quoad eccꝉiá ⁊ intelligiꝰ. i. quoad ꝓbationē
verba ⁊ tñ cõis opinio p̄dicta habet ꝙ ꝓbari p̄t matrimo
nium p equipollēs. Jn ꝯ̄rium tñ determinat q꜡ lex q̄tum
cunqꝫ dura ſeruáda eſt lex ꝓſpexit. ff. qui ⁊ a quibus ⁊ ſuf
ficit ita ſcriptum eſſe. c. ſcriptum. vj. q. iij. ⁊ ſtatuta ſunt ſtri
cti iuris. c. in noſtra. j. de iniurijs ⁊ damno dato iꝺ ex quo
ſtatuto requiriꝰ ꝓbatio p verba ñ poterit aliter fieri ſed
q꜡ circa predcá dictum ē ꝙ pater poteſt ꝯ̄hē m̄rimonium
ꝓ filia more Achademicoꝝ oīa in dubium refricantium.
¶ Reuoco

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

¶ Reuoco ĩ dubiũ nũqd pr̄ poſſit ꝯhere mr̄imoniũ ꝓ fi-
lia ita ꝙ illã obliget. Et icipiẽdo ab affirmatiua pte tãq̃
digniori adducit̃ p̄io tex. ĩ. c. honoratã. xxxij. q. ij. vbi ꝯſul-
ita fuit. Rebeca de mr̄imonio ſuo ipſa aũt rñdere noluit
pentibus iconſultis ergo ex ꝯſenſu parẽtũ depẽdet mr̄i-
moniũ ⁊ aſſignat ibi rõem q2 virginalis pudoris nõ ẽ eli-
gere maritũ ſ3 poſſumꝰ rñdere ꝙ ꝓcedit de honeſtate nõ
de neceſſitate p iura q̃ allegabo ꝓ ꝯria pte. ¶ Scđo ad-
ducit̃ tex. ĩ. c. mulier. xxxij. q. ij. vbi vult ꝙ ſi filia nouit ṽgi-
nitatẽ ſine ꝯſenſu pentũ ꝙ pat̃ põt ꝯhere ⁊ impedire vo-
tũ. Subicit poſtea ĩ. c. ſe. idẽ eſſe ĩ quacũq3 muliere ẽt cõ-
iugata ⁊ ſic itelligit̃ illud votũ virginitatis ẽt de caſtitate
mr̄imoniali. Ergo putet ꝙ ſicut ĩ voto ſpũali pẽdet votũ
ex cõſenſu patris ita ⁊ in voto carnali. ſ. mr̄imonio imo ꝑ
declaratõe3. c. ſe. expſſe ifert̃ ad mr̄imoniũ. ſed poſſumus
dicere ꝙ l3 ipubere ille tex. quoad votũ ꝓcederet non tñ
ſequit̃. ergo pater põt obligare filiã ad matrimoniũ. nam
non dicit̃ hoc ibi ſed bene dicit̃ quod filia nõ põt obligari
ex voto ſine cõſenſu patris nõ aũt dicit̃ quod pr̄ poſſit ob-
ligare filiã nõ ꝯſentientẽ ad matrimoniũ. Tertio adduci-
tur tex. in. c. merito alias mulieres ea. cã ⁊. q. vbi expꝛeſſe
dr̄ quod pater det nuptui filiã ſed itelligo ꝯſentientẽ vel
tacite vel expꝛeſſe vt patebit ex. j. dicẽdis. ¶ Quarto ad-
ducit̃ tex. in. c. ſi. ea. cã ⁊. q. ibi extra voluntatem parentis
vel ſuã ⁊ ſic alternatiue tex. ponderat in matrimo. volun-
tatẽ patris vel ipſius filie. ḡ ſequit̃ ꝙ alteꝝ iſtoꝝ ſufficit ⁊
ſic ſola volũtas patris obligabit filiã ad matrimoniũ ſed
itellige de volũtate expꝛeſſa ⁊ ſic ſtabit alternatiua quod
ſiue iteruenIat volũtas patris expꝛeſſa cum tacita filie ſi-
ue interueniat volũtas filie expꝛeſſa ſufficiat ad matrimo-
niũ vel ibi poſitũ ẽ de volũtate patris ꝙ nõ interueniſſet
ad aggrauandũ magis quod matrimoniũ nõ valeret nõ
tñ ſumẽdũ ẽ argu. a ꝯrio ſenſu ne reſultet abſonus itelle-
ctus iuxta gl. ĩ. c. vnico de eta. ⁊ quali. li. vi. hr̄ ĩ. c. ſignifica-
ſti. ꝟ. de fo. ꝯpe. ĩ. l. ij. de ꝯditio. inſertis. C. ¶ Quito addu-
cit̃ tex. ĩ. c. ſi dñs. xi. q. iij. nã ſupioꝛibus nr̄is iubentibꝰ ho-
neſta ẽ parendũ ergo ſi pr̄ ꝓ filia ꝯhat matrimo. obliga-
bit̃ filia cũ nõ poſſit ꝯdicere ſ3 tenet̃ obedire. So. nõ val3
ꝯña tenet̃ qs obedire vni niſi iuſtã hũerit cãm ꝯtradicen-
di. ergo ille ꝯhẽdo obligat iſtũ vel aliter. c. ſi dominꝰ non
h3 locũ ĩ matrimonio qđ d3 gaudere oĩmoda libertate. c.
cũ locũ ⁊. c. cũ apud. ꝟ. eo. ¶ Sexto adducit̃ bonũ eſt ar-
gum̃. de matrimõio carnali ad ſpũale ⁊ ꝯtra. c. ſicut. vij.
q. ij. c. qm̃ frequẽter. §. ſi vero ⁊. §. poꝛꝛo. j. vt li. nõ ꝯte. S3
qs ꝑ ſupioꝛẽ põt cogi ad beneficiũ acceptã. c. ĩ ſcripturis
viij. q. j. l. ſi quẽquã. C. de epi. ⁊ cle. ergo. ⁊ ad matrimo. co-
gi poterit. ſo. l3 poſſet dicere rõem eẽ differentie q2 benefi-
ciũ nec credit̃ qđ ⁊ lateri parcas nec quãtũ iuſſit annelles
tamẽ rõ publice vtilitatis iducit aliã differentiã. ¶ Nam
ꝓpea cogit̃ qs acceptare beneficiũ q2 in eo vertit̃ publica
vtilitas. ſ3 ĩ mr̄imonio potiꝰ attẽdit̃ vtilitas ꝑuata pꝛĩcipa-
liter. ⁊ melius ẽ nõ ꝯtrahere q̃3 cõtrahere. c. nuptie. xxxij.
q. j. Et iuite nuptie ſolẽt hẽre ifelicẽ exitũ. c. ex litteris. ⁊
c. reqſiuit. ꝟ. eo. nonnihil ſi qs cogit̃ ad acceptãdũ benefi-
cium ⁊ nõ acceptãdũ maritũ vel vxoꝛẽ. Et faciũt q. j. dicã
ĩ differẽtijs. ¶ Septimo adducitur. l. ſi que patris. ff. de
ſponſa. ⁊. l. in poteſt te eo. ti. l. vidue. C. de nuptijs. l. ſi pa-
tre cogente. ff. de ritu nuptiaꝝ vbi ꝓbatur ꝙ pater poteſt
contrahere matrimoniũ ꝓ filia ⁊ illã obligat ſed glo. ĩ. l.
paulus. ff. de ſtatu hominũ. ſoluit cõtrariũ dũ vult quod ð
iure canonico matrimoniũ nõ pẽdet ex volũtate patris. l3
ſecus de iure ciuili ⁊ vidimꝰ tex. in. c. cum apud. ꝟ. eo. Et fa-
ciũt que vidimus in. c. cum locũ. ꝟ. eo. ¶ Octauo adduci-
tur tex. in. c. ſuggeſtũ. ⁊ in. c. ij. ⁊. c. cum ſumus. ꝟ. de regula-
ribus vbi pater põt offerre filium impuberẽ monaſterio.
¶ So. illa eſt oblatio facti que multũ opatur ad oblatio-
nẽ iuris q2 ex cõuerſiõe regulari de facili ibi ꝑmãebit ⁊ ſic
ſuo ꝯſenſu accedẽte remãebit ꝓfeſus tñ quo ad effcm̃ iur̃
illa oblatio nihil oparet̃ niſi ex ꝯuerſatõe accedẽt ꝯſẽſus
filij poſtea puberis. ¶ Nos querimꝰ an matrimonium ꝑ
patre3 põt ꝯhi ita qđ obliget filiã inſpecto iuris effectu.
¶ Nono adducit̃ tex. ĩ. c. j. j. ti. j. vbi tex. dicit poſſet ãt de
filio nũdũ adulto cuiꝰ volũtas diſcerni nõ pt pat̃ cui vult
matrimõio tradere. Et poſtq̃3 filiꝰ ꝑuenerit ad pfectã eta-
tẽ oĩno ſuare ⁊ adimplere d3 ergo ẽ ibi caſus de bꝛoca ꝙ
pater pt obligare filiũ ad matrimõiũ. ¶ Solutio abbas
ãtiquꝰ itellexit illũ tex. ibi quoad finẽ publice honeſtatis i-
troducende qđ pater pt tradẽ filiũ ſ3 iſta ſolutio nihil v3
q2 ẽ ꝯ tex. ĩ fi. dũ dicit oĩno ſuare d3 nã de nã dictõis oĩo
ẽ vt ipoꝛtet pciſã executionẽ ꝓut ẽ gl. ĩ cle. j. ĩ ṽbo oĩo de
vita ⁊ hõeſtate cle. ẽ gl. ĩ cle. ij. de etate ⁊ qualit. ĩ. l. grece.
§. illud. ff. de fideiuſſo. ſ3 ẽ ẽt iſta ſolutio ꝯtra cãu3 ad lit-
terã ĩ. c. vnico. ĩ fi. de deſpõſa. ipube. li. vj. vbi tex. vult qđ
ſi pr̄ ꝯhat mr̄imoniũ ꝓ filio pubẽ vel ipubẽ nõ ꝯſẽtiẽte ñ
naſcit̃ aliqua publica hõeſtas nec matrimoniũ v3. ꝑterea
facit rõ publica honeſtas ẽt ex ſpõſalibꝰ inualidis ꝓpea
naſcitur q2 de fcõ ſaltẽ ꝯſenſu3 ẽ ĩ ſpõſalia vñ vbi nõ adeſt
ꝯſẽſus nũq̃3 naſcetur publica hõeſtas. c. vnico. eo. ti. li. vj.
c. ad audiẽtiã. vbi vidimꝰ. ꝟ. eo. ſ3 in. c. j. j. ti. j. loqtur tex. ð ĩ-
pubẽ q nõ pt ꝯſentire vt hoc tex. noſtro ibi ⁊ pueri ⁊ expſ-
ſe p3 ex illo tex. ibi cuiꝰ volũtas nõ pt diſcerni ḡ nõ ẽ poſſi-
bile intelligẽ ꝙ ille tex. loquatur quoad publicã hõeſtatẽ
Hoſti. ibi dat intellectũ ꝑ quẽ euacuatur ꝯriũ ꝙ intelliga-
tur pater põt tradẽ filiũ impuberẽ matrimonio traditiõe
facti ſiſt̃e ẽt in. c. veniẽs. ꝟ. eo. ⁊ in. c. ex pte. ꝟ. de reſt. ſpo. nõ
ãt ꝙ iſta traditio de ſe piat iuris effectũ ſ3 q2 ꝑ cohabita-
tionẽ de facili inducitur copula vl̃ ratificatio vt vidimꝰ in
c. iuuenis. ꝟ. eo. ideo tex. dixit ꝙ traditur matrimonio. ĩ.
ad inducẽdũ matrimoniũ nec dicat qſpiã illa ṽba omnino
ſeruare ⁊ adimplẽ d3 poſtq̃3 ad pfectã etatẽ ꝑuenerint re-
pugnãt q2 videtur innuere ꝙ illa traditio ius impoꝛtet ſo-
lutio clara ẽ q2 intelligitur filio non ꝯtradicẽte poſtq̃3 ad
pubertatẽ ꝑuẽit nã tũc cũ eẽt traditꝰ matrimonio ipubes
⁊ pſeuerat pꝰ pubertatẽ in cohabitatione videtur ratificaſ-
ſe matrimoniũ a patre ꝯtractũ ⁊ ideo nonnihil ſi tex. dicit
qđ cogitur ſeruare ⁊ de hoc ẽ tex. in. c. vnico. ij. reſponſo ð
deſpon. impu. li. vj. al̃s ſi al̃r intelligeremꝰ illũ tex. ſeq̃ret̃
ꝙ. c. j. ð ꝺſpon. impu. j. coꝛrigẽt. c. j. xxx. q. ij. vbi expꝛeſſe di-
cit̃ ꝙ pater non poteſt ꝯtrahẽ ꝓ filio ⁊ ſi ꝯtraxerit ipſo
minoꝛe exiſtẽte non v3 niſi acceſſerit ꝯſenſus ipſiꝰ poſtea
facti maioꝛis ⁊ poſtea eẽt neceſſe dicẽ ꝙ. c. j. j. de deſpon.
impu. coꝛrigeret̃ ꝑ. c. vnicũ. de deſpon. impu. li. vi. vbi expſ-
ſe cauet̃ ꝙ pater non poteſt ꝯtrahẽ matrimoniũ pꝛo filio
impubere ita qđ obligetur filiꝰ niſi filiꝰ ratificauerit. Unđ
vt euitet̃ iuriu3 coꝛꝛectio iuxta. c. cu3 expediat cu3 vulga. ð
elec. li. vi. adhẽbimus huic intellectui Hoſt. ⁊ latius ibi di-
cã. ¶ Decimo adducitur tex. in. c. ad id. ꝟ. eo. vbi vitricus
ðdit ꝑuignã cuidã matrimonio. ⁊ minoꝛẽ ⁊ tamẽ vult tex.
ꝙ l3 a pui̅. illa repugnaret v3 matri. ſi h̃ pt vitricus q non
h3 ꝑuignã in ptãte q̃tomagiſ pater poterit. ¶ So. ibi ma-
tri. non tñ v3 ꝑp ꝯtractu3 fcm̃ cu3 vitrico q̃rum ex coba-
bitatione poſtea ſequẽti vt ibi dixi. ¶ Undecimo adduci-
tur tex. in. c. j. ð matrimonio contracto ꝯtra interdictu3 ec-
cl̃ie vbi frater poteſt ꝯtrahẽ ꝓ ſoꝛoꝛe. ſo. ille. tex. loquitur
quãdo ſoꝛoꝛ erat pꝛeſens ⁊ ꝯſẽtiebat dubium nr̄m ꝓcedit
qñ nõ app3 filiã cõſẽtire. ¶ xij. adducit̃ tex. ĩ. c. i. xxxij. q.
iij. in vltis ṽbis textꝰ põderat ꝙ matrimoniũ fuit ꝯctũ de
cõſẽſu patris ⁊ filie dũ dicit̃ q̃ illoꝝ cõſẽſu ſ3 ita ẽ ꝙ quã-
do ꝯſẽſus duoꝝ reqrit̃ ad actũ ille d3 pꝛeferri q ẽ dignioꝛ
c. innotuit. ꝟ. ð elec. ḡ hoc caſu ſp filia d3 ſeq voluntatẽ pa-
tris tanq̃3 dignioꝛis. ¶ Solutio ꝯriũ ꝓcedit in his q̃ ſunt
cõia pluribꝰ vt vniuerſis nos loquimur in his q̃ ſunt cõia
pluribꝰ vt ſingul̃ immo foꝛtius h̃ actus matrimonij in nul-
lo ẽ cõis patri cũ filia ſ3 ẽ actus ſolius filie ⁊ ideo ex illiuſ
ſolius cõſenſu pẽdere d3. c. cu3 apud. ꝟ. eo. nec ob. qđ tex.
ille dicat que illoꝛum conſenſu ⁊c. q2 narrat facti acciden-
tiam vel venit ad expꝛimendum ꝙ vtriuſq3 conſenſu cele-
bꝛata erant ſponſalia vt declaret. q. pꝛopoſitam an pater
punitur ſi filia ꝯuenit ſponſalibus ⁊ dicit qđ ſic ſi ipſo cõ-
ſentiente contracta ſunt ⁊ diſtracta. ¶ Tertiodecimo

adducit̃ tex.in.c.veniẽs el.j.ſ̃.eodẽ. vbi illa mulier acce/
perat vnũ maritũ ꝯſanguineũ tradita fuit alteri ꝑ paren/
tes deinde in mr̃imonio ⁊ inuita poſt h̃ nupſit tertio dicit
tex.i deciſiõe ꝙ ſi primũ mr̃imoniũ ꝑ ꝯſanguitatẽ ẽ ſepa
tũ ſcḋus aũt vir cui a pentibus fuit copl'ata mortuꝰ ẽ ꝙ
tũc põt remanẽ cũ tertio g̃ a ꝯ̃rio ſi ſcḋus cui ẽ tradita a
pentibus ſupuixiſſet valuiſſet h̃ mr̃imoniũ nõ aũt tertiũ
⁊ tñ filia nõ ꝯſenſerat ſed poteſtis dicẽ ꝙ nõ ẽ ſumẽdum
argu.a ꝯ̃rio ſenſu q̃ꝛ reſultaret abſonus itellectꝰ vel dicite
vt ibi. ¶ Decioquarto adducit̃ tex.in.c.ex l̃ris.ij.ſ̃.e.vbi
pat̃ mãdat ꝯ̃hi matrimoniũ ꝓ filia ⁊ mãdat papa obſer/
uari ibi ꝯcurrebat cõſenſus filie. Cõtrariã p̃tẽ tenẽt cõit̃
doc.i.c.j.j̃.ti.j.in.c.j.j̃.de ma.ꝯ̃c.ꝯ̃ iterdic.ecclẽ. qcqd ibi
Hoſt.de eius opi.dicã.j̃.in diſtinctõe ꝫ Jo.an. poſt gl.⁊
cõiter ſcribẽtes i.c.vnico.§.fi.i gl.in v̈bo ſponſalia ð ſpõ
ſa.ipu.li.vj.⁊ p̃rio adducit̃ in.c.j.xxx.q.ij.vbi vult ꝙ vbi/
cũqꝫ tractat̃ de matrimonio ꝯ̃hẽdo inſpiciat̃ an illi q de
bẽt ꝯ̃hẽ cõſenſerint nec attẽdat̃ qd voluerit pater ſi illi ñ
ꝯſenſerit.g̃ ẽ ibi caſus ꝙ filia inuita pater nõ põt ꝓ ea ꝯ̃hẽ
matrimoniũ.ſo.ꝫ iſta ſit v̈itas tñ diſputatiue põt dici ꝙ
ꝯſentire dꝛ filia q nõ hꝫ iuſtã cãm contradicendi ẽt ſi ꝯ̃di
cat.l.ſed q̃ patris vbi caſus de matrimo. loquẽs.ff.de ri/
tu nup.vbi vult tex.ꝙ dũmõ pater nõ eligat viꝝ indignũ
filia nõ dicat̃ habẽ iuſtã cãm ꝯ̃dicẽdi. Et facit tex. in.l.ſi
cũ dotẽ.§.eo aũt tp̃e.⁊ ibi Bal.⁊ in.l.dotẽ. ff.ſo. ma. vbi
dꝛ filia patri cõſentire ẽt ſi ꝯ̃dicat ſine iuſta cã ⁊ iõ dũ ibi
dꝛ ꝙ req̃rit̃ ꝙ filia cõſentiat qñ pater ꝯ̃hit ꝓ ea matrimo
niũ intelligo ꝯſentiat.i.nõ ꝯ̃dicat iuſta rõne ſecus g̃ ſi ꝯ̃di
ceret ſine rõne. ¶ Scḋo adducit̃ tex.in.§.ſufficit .xxxij.q.
j.vbi dꝛ ſufficit ad matrimoniũ cõſenſus eorũ dẽ de quoꝝ
cõiunctõe agit̃:g̃ ſequit̃ ꝙ cũ agat̃ de cõiũctõe filie i caſu
noſtro ꝙ nõ attẽdit̃ cõſenſus patris. So. illud v̈bũ ſuffi/
cit tollit ꝯ̃riũ q̃ꝛ de eius nã ẽ vt ſignificet nihil aliud req̃ri
iuxta gl.in.c.ſtatutũ.in p̃n.de reſcrip.li.vj.vñ fateoꝛ ꝙ ad
matrimo.ſufficit ſolꝰ cõſenſus filie ⁊ mariti nec requirat̃
conſenſus patris ⁊ ita loq̃t̃ ille tex.ſꝫ ꝙ ſi tñ pater ꝯ̃hat ꝓ
filia:filia debebat illi hanc reuerẽtiã vt ei obtẽpet ex quo
nõ hꝫ iuſtã cãm ꝯ̃dicẽdi q̃ꝛ nõ elligit viꝝ idignũ vł ipotẽ
teꝫ ille tex.nõ. Vñ cũ iure ciuili ſit tex.exp̃ſſus ꝙ ſi pater
nõ eligit viꝝ idignũ ꝙ filia nõ p̃t ꝯ̃dicẽ.d.l. ſed q̃ patris
⁊ de iu.ca.nõ repiat̃ h̃ imutatũ imo potius coadunatũ vt
i argumẽtis ꝓ p̃ria p̃te adductis g̃ ſtabimꝰ legi ciuili q̃ ex
p̃ſſe loq̃t̃.c.ij.cũ ibi no.j̃.de ope.noui.nũ. ¶ Tertio ad/
ducit̃ tex.in.c.cũ apud.ſ̃.eo.eodẽ mõ quo ꝓximũ argumẽ.
⁊ iõ cadit eadẽ ſo. ¶ Quarto adducit̃ tex.in.c.cũ iniciat̃
cũ.c.ſequẽti.⁊ ſeq.xxxij.q.ij.vbi dꝛ ꝙ factõe ⁊ cõiunctiõe
ipſaꝝ p̃tiũ ꝯ̃hit̃ matrimo.g̃ cũ pater non ſit ps ſꝫ filia non
ꝯ̃hetur matrimoniũ ꝑ patrẽ.ſo.hꝛ loco p̃tis ex quo lex ꝑ
mittit ei p̃tãtẽ noĩe filie ꝯ̃hẽdo ſicut in ſil'r i.l.ij.ff.rẽ pupil
li ſaluã fore in.c.q̃q̃ de vſu.lib.vj. Quito adducitur tex.
i.c.vnico.§.fi.de ðſpon.ipu.li.vj.vbi ponũt̃.v.caſus tres
in q̃bus pater põt ꝯ̃hẽ ꝓ filio vel filia ⁊ duo in q̃bꝰ qlꝫ ali
us põt ꝓ alio ꝯ̃hẽ matrimoniũ.p̃mus de cõſenſu expreſſo
filij.ſcḋus de tacito cõſenſu puta facto demonſtrato vel
aliter tertius qñ p̃ñte filio pater ꝯ̃hit duo alij ſũt i ex̃neo
qñ illo abſẽte ꝓ quo ꝯ̃hitur quis ꝯ̃hit matrimoniũ ꝓ alio
⁊ illa ratificat expreſſe vbi ſcit.alius qñ ratificat̃ tacite ſu
bicit poſtea tex.ꝙ ex̃ hos caſus nullo modo valẽt ſponſa
lia ꝑ alios ꝯ̃cta vel matrimoniũ ſed hic clare ſumꝰ ex̃ hos
caſus q̃ꝛ nec preſupponimꝰ expreſſũ conſenſuꝫ nec tacitũ
nec p̃ñtiã cũ taciturnitate nec ratificationẽ tacitam vel ex
p̃ſſaꝫ g̃ non valebit h̃ matrimoniũ.ſolo hꝛ ꝓ conſentiẽ/
te tacite ex quo non hꝫ iuſtã cãm ꝯ̃dicẽdi lꝫ ꝯ̃dicat vt di
xi i ꝑ ar.huius p̃tis. ¶ Sexto adducitur tex.in.c. veniẽs
el.j.ſ̃.eo.cũ ibi no.vbi matrimoniũ fuit ꝯ̃ctũ ꝑ patrẽ filia
inuita ⁊ poſtea filia nupſit alteri ⁊ declaratur matrimoni
um ſequẽs valẽ.ſo.ille tex.potius ꝓbat ꝯ̃riuꝫ q̃ꝛ ibi ppea
declaratur ſequẽs mr̃imonium valẽ q̃ꝛ mortuus erat vir
quẽ pater filie dederat. ¶ Septio adducitur tex. in.c.ex
litteris.j̃.ti.j.vbi pater ꝯ̃xit ꝓ filio ipubere ⁊ pater alius

ꝯ̃xit ꝓ filia pubere dicit ibi tex.qꝺ dꝫ expectari conſenſus
filij ipuberis ⁊ ſic donec pubes fiat ⁊ ſic pater nõ potuit
obligare filiũ ad matrimoniũ ſolo ille tex. loquit̃. in ipu/
bere in quo ñ p̃t habẽ locũ verus ꝯſenſus vt hoc tex.in fi
ne g̃ nec fictꝰ nec p̃ſũptꝰ.l.q ad certũ in argumẽtũ.ff.loca
ti.ñ eni p̃t ſcire ipubes an habeat iuſtã cãm ꝯ̃dicẽdi vł nc.
¶ Octauo adducit̃ tex.i.c.ſup eo.j̃.ð ꝯdi.appo.vbi ma
trimoniũ ꝯ̃ctũ ſub ꝯdõe ſi pater ꝯſenſerit ẽ ꝯditionale ⁊
deficit patre ñ ꝯſentiente.ſecus dicit tex.ſi ꝯſenſus ẽ ſine
iſta ꝯditiõe q̃ꝛ ſit de p̃ſenti vt pꝫ a ꝯ̃rio ex tex.ibi cũ hmõi
ꝯſenſus g̃ in matrimonio ſolũ attendit̃ ꝯſenſus filie ⁊ nõ
patris ſolutio fateoꝛ qꝺ ſolus ꝯſenſus filie ſufficit ſine cõ
ſenſu patris.⁊ ita loquit̃ ille tex.ſꝫ nos q̃rimus nũqd ſuffi
ciat ꝯſenſus patris ex quo filia ñ hꝫ iuſtã cãm ꝯtradicẽdi
¶ Nono adducit̃ tex.xxxij.q.ij.in p̃n.⁊.§.his ita vbi tex.
dicit ꝙ nubat in dño q̃ nubere intẽdit.ſꝫ deus vult liberã
voluntatẽ.c.marito.xv.q.j.g̃ pater ñ p̃t obligare filiã inui
tã.ſolutio cũ virginalis pudoris ſit ñ eligẽ maritũ. c.ho
norant̃.xxxij.q.ij.aliter ẽ in culpa ex quo ñ hꝫ iuſtam cãm
ꝯ̃dicendi ſi non ꝯſentit patri ⁊ ideo pater ñ dꝛ tã metum
incutere ⁊ filiã cogẽ q̃ꝫ eſſe miniſter iuris ſibi ꝑmittentis
vt ꝓ filia maritũ eligat facit tex.in.l.fi.§.pe.ff.qꝺ metꝰ cã.
¶ Decimo adducitur tex.in.c.cuꝫ cãm.j̃.de raptoꝛibus
vbi ſufficit mulierẽ raptam ꝯſentire in matrimoniũ cuꝫ ra
ptoꝛe lꝫ pater ꝯ̃dicat.ſolutio dicite vt dictũ eſt ad.c.ex lit
teris.j̃.ti.j. ¶ Undecimo adducitur tex.in.c.puelle.xx.q.
j.vbi p̃t filia vouere religionẽ ſine conſenſu patris ⁊ etiã
ita non coget̃ ꝯſentire patri eaꝫ religioni offerenti.c.cum
ſimus.⁊.c.ſeq.ſ̃.de regul.g̃ cũ longe peius ſit matrimo/
niũ ꝯ̃hẽ quã religionẽ ingredi q̃ꝛ criſtus plus amat virgi
nes q̃ꝫ coniugatos gl.in.c.j.in fi.de ſũma trinitate ⁊ homi
ni tendẽti ad regna celoꝝ ñ expedit vxorẽ hẽre.c.tũc ſal
uabit̃.xxxiij.q.v.ſi g̃ ñ p̃t pater obligare filiã ad religionẽ
multominus ad matrimonium.ſolutio pꝫ ex.d.c.honora
tur q̃ꝛ virginalis pudoris ñ eſt eligere nuptias vel mari/
tum ergo lex ꝑmittit patri hoc facere ſꝫ religionẽ ingredi
nullũ vel nullã dedecet. ¶ Duodecimo adducitur nam
oẽs in criſto ſumus pares.c.j.de conuerſi.ꝯiug.c.ius nã/
le.j.di.matrimoniuꝫ aut eſt de iure diuino.c.vnico.de vo
to ⁊ voti redemptione li.vj.ergo non erit curãdum qꝺ fi
lia magis elligat cuꝫ vno quã cum alio q̃ꝛ ſatis eſt qꝺ oẽs
ſumus filij Adde .⁊ ſic non eſt curandum q̃ꝛ filia contra
dicat.ſolutio iſtud argumentũ facit in contrariũ nã poſi
to qꝺ non ẽ curandũ de ꝯditione p̃ſonaꝝ ⁊ poſito qꝺ pa
tri ꝑmittatur ꝓuidere de marito iuribus in p̃ria p̃te alle.
clarũ eſt qꝺ filia ñ hꝫ iuſtã cãm ꝯ̃dicẽdi ex qualitate per/
ſone. ¶ Decimotertio adducitur homo liber nõ p̃t obli
gari ad ꝑpetuã ſeruitutẽ.§.ne aũt.⁊ ibi glo. inſtitu.ð vſu
fruc.l.titio.centũ.ff.de ꝯdi.⁊ demon.ſed matrimoniuꝫ ẽ
iugũ ꝑpetuũ.c.ſunt qui.xxvij.q.ij.c.non dꝫ.j̃.de conſan.⁊
affi.ergo ꝑ patrẽ non dꝫ poſſe obligari filia ad matrimo
niuꝫ.ſed hoc argumẽto attento ſequeret̃ ꝙ nullũ matri/
moniũ ñ valeret q̃ꝛ nec q̃s poteſt ſe ipſum obligare ad ſer
uitutẽ ꝑpetuaꝫ.d.§.ne aũt vbi glo.c.ex reſcripto.ſ̃. de iu/
reiuran.habetur in.c.expoſita.ſ̃.de arbi.nec eſt veꝝ dicẽ
qꝺ matrimoniũ.ſit ſeruitus ex toto imo dicitur bonũ eẽ.
c.nuptiarũ.c.nuptie.xxvij.q.ij. ¶ Decimoquarto.addu/
citur tex.in.c.j.j̃.ti.j.vbi dicit qꝺ pro filio adulto q aliquo
modo ñ conſenſit non p̃t pater ꝯ̃here matrimoniũ.ſolu/
tio illud aliquo modo euacuat ꝯtrariuꝫ.nã vnus modus
ꝯſentiendi a iure iductus eſt qñ non hꝫ iuſtam cãm ꝯtra
dicendi vt dictũ ẽ in ſolutione p̃mi argumẽti ꝓ hac p̃te
¶ Decioquinto adducitur tex.in.c.j .xxxj. q.ij. vbi vult
tex.qꝺ punitur pater qui in diſſolutione ſpõſaliũ ꝯſentit
a filio factã ſi ſponſalia de amboꝝ ꝯſenſu ꝯ̃cta ſũt ergo
vꝛ a ꝯ̃rio qꝺ ſi ꝯtracta ſunt ſponſalia ſine ꝯſenſu filij qꝺ ñ
punitur ⁊ tñ clarum ẽ qꝺ ſi ſponſalia valerent puniretur
contraueniens tam pater quam filius capitulo ex litteris
el ſecundo ⁊ ibi vidimus.ſ̃.eo.ex quo ergo non punitur
ſi non ſunt contracta de conſenſu filij ergo videtur ꝙ nõ
valuerunt

valuerūt.ſo.illud,ꝑnomē illoꝝ nō efferť ad filios ſꝫ ad parētes quaſi dicat ille textus ſi pr̄ cōſenſit ſpōſalib⁹ filij puniť poſtea ꝯſentiēdo diſſolutōi .ſec⁹ ſi nō ꝯſēſit ꝑut vidim⁹ ēt i.d.c.ex lr̄is eē regulare ꝛ ſi dicať imo fili⁹ nūq̄ꝫ pōt diſſoluē ſpōſalia ſine ꝯſenſu pr̄is.l.i ptāte.ff.de ſpō.fateoꝛ quo ad ſi.vt diſſolutio ſpōſaliū valeat ſp reqriť conſenſus pr̄is ſꝫ nos q̄rim⁹ quo ad puniēdū pr̄em cāu quo fili⁹ ſpōſalia de fcō diſſoluat ꝛ tūc dicim⁹ ꝙ nō puniť qꝛ ſine pr̄is ꝯſenſu fili⁹ diuertit.d.c i.℄ Ultio adduciť tex.i.l. vidue. .C.ꝺ nup.vbi vult tex.ꝙ vidue ēt emācipate ꝛ ſic ex illa implicatiua ēt ſentit idē eē i emācipatis ꝙ i ptāte vꝫ exiſtētib⁹ nō pn̄t ad ſecūdas nuptias trāſire ſine ꝯſenſu pr̄iſ.ſubicit poſtea ſi pr̄ vult eligē vnū ꝛ mulier aliū ꝙ ceteris paribus ꝑferť volūtas mulieris.ſi ḡ de iure ciuili quo maiorem ptātē hꝫ pr̄ i matrimonialib⁹ q̄ꝫ de iure ca.vt no.i.l. paul⁹ ff.ꝺ ſtatu.ho.volūtaſ filie ꝑferť volūtati pr̄is poſito ꝙ eq̄ eligat multomagis de iure canonico qꝛ poterit ꝯ̄dicē pr̄i ita ꝙ ex ſpōſalib⁹ p pr̄eꝫ nō obligeť.ſo.poſſum⁹ dicere ꝙ illud eēt ſtat iꝑproprie nec icludit filios i ptāte qꝛ eēt ꝯtra tex.i.l.ſꝫ q̄ pr̄is.ff.eo. vbi ſatis ē qꝺ nō eligať p pr̄em idign⁹ ꝛ filia cogiť ꝯſentire vel lꝫ i pr̄io rn̄ſo dū dr̄ ꝙ filia n̄ pōt trāſire ad ſcꝺas nuptias ſine ꝯſenſu pr̄is ille tex. ꝑcedat tā i filia i ptāte q̄ꝫ i emācipata.tn̄ i.ij.rn̄ſo dū vult ꝙ volūtas filie ꝑferať ꝑcedit ſolū i emācipata nec ē abſurdū ꝙ poſſit.duobus determinabilib⁹ ſiue tacite ſiue expſſe ſequēs determiatio referať ſolū ad vnū ad qꝺ cōmode pt̄ referri ꝛ non ad aliꝺ iux̄ gl.i.c.ſtatutū de rep.li.vj.tn̄ ꝑ maiori declaratōe ꝑdictoꝝ dū q̄riť an matrimoniū p aliū ꝯtractū ꝑ me vel noīe meo valeat.theoꝛice ꝑcedēdo dicite aut ē ꝑſus ex̄neus q ꝯtrahit ꝛ tūc ſi hꝫ mādatū ſpūale vꝫ matri.dūmodo nō fuerit reuocatū an̄quā expedierit actū.c.ſi.de ꝑcu.li.vi.ꝛ ibi no.Si vero nō hꝫ mādatū ſpāle ſed generale ēt cū clauſula ꝛ oībus alijs caſib⁹ reqrentib⁹ ſpāle mandatū expreſſo aliquo caſu de requirentib⁹ ſpeciale mandatuꝫ ſꝫ nō iſto puta in.c.q ad agēdū de ꝑcu.li.vj. ꝛ tūc nō pt̄ ꝯtrahē niſi vt dicā i ſequēti mēbro qꝛ ꝑinde ē ac ſi nullū mādatū hēret quoad matrimo. gl. eſt no.i.d.c.ſi.ꝛ i.d.c.q ad agēdū.no.i.c.ꝑcuratoꝛ de elec.li.vj.in cle.nō pōt de ꝑcu.℄ Si vͦ nullū hꝫ mādatū ꝛ tunc ſi ꝯtrahit ꝑ ꝑſente ꝛ aliquo facto vel aliter ꝯſentiēte quā p taciturnitatē vꝫ matri.c.vnico.§.pe.ꝛ ſi.de deſpō. ipub.li.vi.idē ſi aliť ratificauit ex poſt facto ſiue abn̄s fuit ſiue ꝑſens tpe ꝯtractus .d.c.vnico.§.ſi.Si vero ꝯtraxit ꝑ ꝑſente ꝛ tacēte ꝛ i hoc eſt varietas.nā Hoſt.ꝛ Goffre.i.c.j.j.de matrimo.ꝯtracto con.iterdictū eccl.Et hoſt.i.c.ad id ſ̄.eo.ꝛ glo.d.c.vnico.§.ſi.in vͦbo ſponſalia vidētur tenere ꝙ vꝫ matrimo.moueť pr̄io p tex.i.l.ſi remunerādi.§.ſi paſſus.ꝛ in.l.qui patiť.ff.mādati vbi q patiť ꝙ alius ꝑ ſe fide iubeat vr̄ mādare ergo ita q patiť ꝙ alius ꝑ ſe ꝯ̄hat matri.vr̄ mādare.ſꝫ ſo.appet ex his que vult gl.no.in regula q tacet de reg.iu.li.vj.Inn.in.c.in geneſi .ſ̄.de elec.glo.in l.filiuſfa.§.inuitus.ff.de ꝑcu.nā illa iura loquūtur in mandato fauoꝛabili ſiue actu fauoꝛabili ipi tacēti.nos loquimur i ꝯtractu odioſo vel ſaltē oneroſo.nā in fauoꝛabilib⁹ ſibi tacēs hr̄ ꝑ ꝯſentiēte.d.iuri.Et ita intelligit Bar.illū paſſū in.l.q dotis.ff.ſo.ma.in penu.col.intelligit Panoꝛ. in.c.nonne ſupꝛa de ꝑſumptō.ſed nos loqmur in contractu matrimonij qꝺ nō eſt fauoꝛabile ꝯtrahēti ſꝫ oneroſuꝫ vt ſentit gl.notabilis in.l.ſi extraneus.ff.ꝺ ꝯdi.ob.cām. ꝛ faciūt q̄ hētur in.c.ſcꝺo ſupꝛa de ꝯuerſiōe iſidelū ꝛ pꝫ qꝛ obligat ad ꝑpetuā ꝛ mutuā ſeruitutē.c.ſunt q. xxvij. q. ij. c.non dꝫ de conſan.ꝛ affi.ꝛ pꝫ ex illo dicto ſocratis q interrogatus ab adoloſcente vtꝝ expediret ei vxoꝛē ducere reſpondit vtrum feceris te penitebit hinc.i.ſi duxeris ſolicitudo ꝑpetua illic.i.ſi ſi duxeriſ oꝛbitas te comitabiť.Adducunt ho.c.ad id.ſ̄.eo.ti.vbi vitricus ꝛ ſic ex̄neus.nam quo ad mām matrimonij extraneus dr̄ q nō hꝫ in ptāte ꝑſonā de cui⁹ mr̄imonio ꝯ̄hiť.l.vnica.§.extraneū.C.de rei vxoꝛia actione pōt tn̄ lꝫ ſit extraneus ꝯtrahere ꝑ ꝑuigna matrimoniū ꝛ vꝫ ſꝫ ibi poti⁹ vꝫ ex ſequēti ratificatōe ꝑ cohabitationē iducta q̄ꝫ valeat ex ꝯtractu vitrici.Adducūt tertio tex.in.d.c.vnico.§.pe.ſꝫ ille tex.loqť i parentibus i quib⁹ eſt ſpāle ꝑꝑ reuerētiā illis debitā ꝛ amoꝛē quē veri ſimilr̄ hēnt filijs vel nepotib⁹.l.iſti qdē in ſi.ff.ꝙ met⁹ cā. Contrariū ꝙ extraneus ꝯtrahendo ꝑ pn̄te ꝛ tacēte mr̄imoniū illū nō obliget .ꝛ tꝫ Jo.an.in nouella ꝛ q p⁹ eum ſcripſerūt in.d.c.vnico.tenēt cōiter doc.poſt Inno.in. d. c.j.j.de matri.ꝯtrac.con.inter eccle.tenēt.d.Ant.ꝛ Imo. h̄ mouētur p tex.in.d.c.vnico.§.pe.vbi ſpāliter cauetur i parētib⁹ ergo in ꝯtrariū ius cōe in alijs.c.ꝑſenti.§.loca.ꝺ ꝑbē.li.vj.mouetur ſo nā matrimoniū ꝯtrahitur ꝯſenſu ipſaꝝ ꝑncipaliū ꝑtiū.c.vnico.xxx.q.ij.nec repitur cautū qꝺ poſſit ꝯtrahi p aliū niſi in.d.c.ſi.ꝛ in.d.c.vnico.§.pe.ꝛ ſi. in quib⁹ caſibus iſte non expꝛimitur ſi ergo n̄ repitur mutatū ſtabimus reglē antique q̄ hꝫ vt p aliū nō ꝯtrahatur matrimoniū.in.c.ꝯſtitutio.ꝛ ibi no.de elec.in ſexto aut parētes ſiue maſculi ſiue femine cōtrahūt ꝑ deſcēdētibus ꝛ tūc ſi hēnt mādatū ſpāle vel fcō fili⁹ appꝛobet vel expſſo conſenſu vel ꝑſens p taciturnitatē cōfirmet valebit matr. d.c.vnico.§.ſi.quē tex.intelligūt ibi docto.ꝑcedē in mr̄e ex quo loqtur gn̄alr̄ de parētib⁹ ꝛ ſic ratio illi⁹ tex. non ē ꝑꝑ pr̄iaꝫ ptāteꝫ ſꝫ ꝑꝑ reuerētiaꝫ ſil̄ cū amoꝛe iunctaꝫ ꝑ ꝯ̄dicēte aūt filio vl̄ filia n̄ poſſit aliqs ex parentibus contrahere iuribus allegatis i articulo ꝑximo diſputato ꝑ negatiua parte.ſꝫ qꝛ.ſ̄.in ſolutionibuſ argumētoꝝ dcm̄ eſt ꝙ mr̄imoniū carnale differt a matri.ſpūali ideo hinc ſūpta occaſiōe doc.h̄ enumerāt nōnullas differētias iter matrimoniū carnale ꝛ ſpūale.ꝛ aliquas ponit Cardi.i cle. j. in v.col.de renun.ꝛ pr̄io dicūt eē differētiā qꝛ matrimōium carnale nō pt̄ contrahi niſi cū vna eodē tpe nec qs pt̄ eodē tpe hr̄e plures vxoꝛes.c.gaudem⁹.j.de diuoꝛtijs.ſꝫ plura bn̄ficia bn̄ qs hēre eodē tpe.c.de multa.ꝛ ibi no.ſ̄.ꝺ ꝑbē.c.litteras.de conceſ.ꝑbē.ſo differūt ex mō contrahendi.nā ad matrimoniū ſpūale reqruntur vͦba ꝛ foꝛma ſcrutinij.c.innotuit.ſ̄.de elec.ad matri.vͦo carnale nō requirūtur vͦba ſꝫ cōeꝫ opi.vt.ſ̄.dixi.tertio differunt qꝛ ad matrimoniuꝫ carnale nēo cogiť.c.cuꝫ locuꝫ.ꝛ.c.veniēs.el. ij. ſ̄. eo.ad matrimonium ſpirituale.i.ad bn̄ficium acceptādū quis bn̄ cogiť imo magiſ dꝫ aſſumi iuit⁹ q̄ꝫ ambiēs.c.qualit.ſ̄.ꝺ elec.c.i ſcripturis.viij.q.i.l.ſi quēq̄ꝫ.C.ꝺ epiſ.ꝛ cle. quarto differunt qꝛ in matri.pt̄ interuenire pecunie datio c.nullum.xxx.q.v.In matri.āt ſpirituali n̄ dꝫ interuenire pecunie datio .c.ſunt non nulli .ꝛ.c.gratia.ꝛ per totum j.q.j.c.ſi ſatis.ꝛ p totum.j.ꝺ ſimo.ꝛ eſt rō differentie.nā in matrimonio carnali non confertur gratia ꝛ poti⁹ dicitur ſacr̄m qꝛ ſacre rei ſignum q̄ꝫ qꝛ ſacꝝ vt hētur in.c. ꝺbitum ſ̄.de biga.vt dixi in rubꝛica ſed in matrimonio ſpirituali gratia confertur p oꝛdines annexos vel confertur ſaltem bn̄ficium qꝺ ratione gratie dētur.i.oꝛdiniſ ꝛ officij q̄ ſunt ſpiritualia. ℄ Quinto differunt qꝛ in matrimonio carnali admittitur conditio ꝛ vꝫ matrimonium conditione contractum.c.ſup eo.ꝛ toto ti.j.de condi.appoſ.in matri. ſpirituali ſec⁹ qꝛ ab eo debet abeē oīs conditio.c.ij.de elec. li.vi.℄ Sexto differunt qꝛ in matrimonio debet iteruenire ꝑpoſitum indiuidua vite conſuetudinem inuicem retinendi.c.ſi.ꝛ ibi no.j.ꝺ condi.appoſ.ꝛ dcm̄ eſt in rubꝛica.i matri.ſpirituali immo non reqritur qꝺ ſit ꝑpoſiti de ꝑſeuerādo in illo bn̄ficio.c.qui epatum.viij.q.i.℄ Septimo differunt nam in matrimonio non admittitur traſactio.c. ſi.ſ̄.de trāſac.ꝛ tamen bn̄ admittitur in beneficialibus.c. cum ꝑdem.ꝛ ibi ꝛ.c.ſi.ſ̄.de pac.c.niſi eſſet. ſupꝛa de preben.℄ Octauo differunt quia matrimonium ſpirituale habet in ſe aliquid ſacrum qꝛ pꝛopter adminiſtrationem ſacramentoꝛum ꝛ diuinoꝛum datur.c.inter coꝛpoꝛalia.ſ̄. de tranſ.ꝑel.carnale autem non ſic. ℄ Nono matrimonium carnale ꝑficitur ſolo conſenſu.c.cum apō.ſ̄.eo. ſpirituale āt non qꝛ exigit etiā aliā foꝛmā.c.qꝛ ꝑꝑ.ſ̄.ꝺ electi. ℄ Decimo differunt matrimonium ſolo ꝯſenſu ſtati ꝑfectuꝫ eſt.d.c.cuꝫ apō ſed ſpūale non ꝑficitur etiam ſuata foꝛma electōis ꝛ ꝯſenſu adhibito ſed requiritur cōfirma

tio.c.nihil.ſ.de elec.⁊ ɔſecratio .in epis.c.traſmiſſaꝫ.ſ.de elec. ¶ Undecimo differunt.ná ad matrimoniũ carnale ſufficit pubertas.c.puberes ⁊ to.ti.j.ti.j.ad ſpũale reqrit varia etas ſm qualitaté bñficioꝝ.c.cũ in cũctis.ſ.d electóe. ¶ Duodecimo matrimo.carnali qualitas pſonaꝝ nó attendit dũmó habeát intellectũ .c.dilect⁹.c.cum apó ſ.eo.toto ti.j.de ɔiugio ſeruo.in ſpũali attendit qualitas pſonarũ d.c.cũ in cũctis.⁊.c.inotuit.⁊.c.cũ int cáonicos toto ti.ſ.de ſi.pſ. ¶ Decimotertio differũt ipa origie.ná mrimoniũ deus in padiſo iſtituit.§.his ita.xxxij.q.ij.c.vnico de voto ⁊ voti redemp.li.vj.ſpũale vo mrimo.iductuꝫ eſt poſtea iure poſitiuo. Ná ſtatus bñficioꝝ iure poſitiuo é inductus.c.certe ego ⁊ ibi p totũ.xij.q.j.no. Panoz.i.c. poſtulaſti.ſ.d rep. ¶ Decimoquarto differũt ná mrimo. carnale iductũ eſt ad fornicationé euitandá ⁊ multiplicatóeꝫ generis hũani vt dictũ eſt in rubrica ⁊.d.§.his ita ſpirituale ad aias curádaſ. ¶ Decioqnto differũt qꝛ mrimo. carnale parit filios carnaleſ ſpũale ſpũales.viij.q.pria oli.

t **Ua nos** Cóprehédédo vtrũqꝫ itellectũ mrimo.vbi alter ɔhétiũ nó ɔſentit ñ valet.h.d.ſꝫ accomodádo ſũmariũ ad varios itellect⁹ ſcóꝫ vnuꝫ intellectũ q hꝫ ꝙ hec littera prio loquaſ in foro penitétiali de hinc in foro iudiciali vbi p verba expſſa ſcóꝫ cóem intelligétiá apparet de mrimo. lꝫ vna ptiũ aio gerat nó ɔſentire tñ in foro fori é matrimo. ſecus in foro dei. ¶ Et ſcóꝫ hunc intellectum diuidit hec decretalis in duas ptes. In pria narrat factũ. In.ij.que é ibi fraternitati tuerñdet. Et ſcda ſubdiuidit in duas pticulas.in pria quid in foro iudiciali in ſcda que eſt ibi nos aũt ponit quid in foro penitétiali.ſm aũt aliũ intellectum qui hꝫ ꝙ iſte tex.loquet ſolũ de foro iudiciali.hoc dicat in ſũma. Nó valet matrimo.ex quo cóſtat iudicialiter ꝙ vna ptiũ nó ɔſenſit qd ſi nó ɔſtiterit dicenti ſe nó conſenſiſſe ñ credit ſed ſtaſ cói interpretationi verboꝝ ⁊ valebit mrimo. ⁊ ſm hunc intellectũ diuiſio nó mutaſ quo ad ptes ſꝫ quo ad expreſſioné cótinentie eaꝝ ſic qꝛ in.j. ſecũde arguit qd valeat matrimoniũ in ſcda ſecũde arguit ⁊ cócludit qd ñ valet ex quo ɔſtat qd nó conſenſit altera ptiũ. ¶ In tex. ibi quidá dixit Hoſt.qd ex quo nominatim nó exprimũt pſone qꝛ iſta decretalis loquiſ in foro ɔſcientie. nam ſi loquereſ in foro fori nominaret nomina pſonaꝝ inter quas eſt actũ hoc matrimo. ¶ In textu ibi nulla ſolénitate quero ⁊ verbũ pſentia ſubſequés Hoſt.firmat qd iſta decretalis loquiſ in foro penitentiali.ná in foro iudiciali nó curareſ de hoc matrimo.ex quo ꝓbari nó poſſet.ſed vt dicit hic Cardi.nec pcedés apoſtilla nec iſta cócludũt. ná decre. multotiés loquũſ iperſonalr.i.certa pſona nó expſſa ⁊ tñ faciũt ius in foro iudiciali.c.ſedes.c.nónulli.c.poſtulaſti.ſ.de reſcrip.nec ſequiſ matrimo.eſt geſtũ ſine ſolénitate vel pſentia aliquoꝝ ita qd non pót ꝓbari. ergo de eo non curaſ in foro fori qꝛ imo curabiſ.pone.n.qd p partes publiceſ matrimo.clá ɔctũ vt eſt tex.in.c.ij.j.de cládeſt.d ſpó. ¶ Nota ibi vt ſibi carnalr cómittereſ qd lꝫ in mri.duplex ſit finis.primus ꝓlis ꝓcreande.ſcds fornicatóis vitáde vt no.xxvij.q.ij.in ſum.⁊ dixi in rubrica.tñ ſi in vnum ſi. ps conſentiat.ſ.carnalis copule ex quo ñ conſentit animo matri.⁊ ſic nec fornicatóis vitande nó iduciſ matri.d quo in.c.ſi.j.de condi.apo.⁊ ſic a ɔrio ſenſu dũ iſte tex.ſe fũdat qꝛ nó fuit ɔſenſum i matri.hétis qd matri.ñ vitiaſ ſi ɔſenſus interuenit lꝫ iteruenerit aio carnalitatis vel cócupiſcétie ⁊ faciũt q vidim⁹ in.c.veniés el.ij.ſ.eo.ti. Nota ibi nulla ſolénitate iuncta deciſióe a ɔrio qd matrimo. nullá exigit ſolénitaté niſi ɔſenſuꝫ.⁊ ió ſine alia ſolénitate ſolo conſenſu vꝫ.de quo.j.de cládeſ.deſpon.p totũ.⁊ d matri.ɔcto ɔ iterdic.eccle.qd facit ad ea q dixi in.c.pce.vꝫ qd adeſſe matri.ñ reqranſ vba.p forma eccleſie. ¶ Nota ibi deſponſat te dũ poſtea iferius póderat copulá qd ſola deſponſatio ñ inducit matrimo.niſi ſequaſ copula de quo in. c.ſi.j. ti.j. ¶ Nota ibi ſe finxit qd in foro penitétie admitiſ allegans turpitudiné ſuá lꝫ ñ in foro iudiciali de quo in.c.iter dilectos.ſ.de dona.in.c.cũ ſup.ſ.de ɔceſ.pben.in.c.ex tenore de teſti. ¶ No.ibi vꝫ forte ꝙ ꝓlatis verbis ábiguis i matri.ɔhendo eccľia iudicialr illa interpraſ ſm cóem ſenſum de quo in.c.ex litteris.ſ.eo. ¶ Nota ibi nec ꝓpoſuit nec ɔſenſerit ſm vnũ intellectũ ꝙ i foro iudiciali dꝫ eé matrimoniũ lꝫ vna ptiũ ñ conſentiat ex quo de illo diſſenſu ñ poteſt ɔſtare ſecus eſt in foro penitétiali vt diciſ in ver. ſeq.nos autem.vel ſecũdũ aliũ intellectũ no.ꝙ quádo de matrimonio non ɔſtat eccleſie niſi ex ɔfeſſione ptis ꝓut h ex quo fuerat ſine aliquoꝝ preſétia ɔctum ⁊ pars ɔfitetur qualificatiue.i.ꝙ ɔxit matrimoniũ ſꝫ aio ſupplátádi illaꝫ ⁊ nó aio matrimonij ɔhendi ꝙ hoc caſu nó poſſit pars aduerſa acceptare ɔfeſſioné matrimonij niſi cũ qualitate ſua ⁊ ió p talé ɔfeſſioné ñ ꝓbaſ matrimoniuꝫ.⁊ ió determinat tex.lꝫ prio arguerit debere valẽ matrimoniũ ꝙ imo ñ valet. ¶ Et ſic habetis elicere qd lꝫ ɔfeſſio ɔ matrimoniuꝫ nó valet ſiue emanet a viro ſiue ab vxore.c.ſup eo.j.de eo q duxit in ma.quaꝫ po.per ad.tñ vbi ꝓbatio matrimonij fundaſ ſup ɔfeſſione patris ſolũ ⁊ illa cófeſſio eſt qualificata ita ꝙ qualitas eſt ɔ matrimoniũ ꝓut hic dũ dicebat ꝙ aio ſupplátandi ɔxit ſicut ſtam⁹ ɔfeſſioni huic ⁊ ad ꝓbanduꝫ matrimoniũ inducte ita ⁊ ſtandũ qualitati ɔnexe ɔ matrimoniũ facienti.ita eſt hic caſus ſm cóem lecturam lꝫ Panoz.mordeat vt.j.dicam in intellectu. ¶ No. ibi nec vnquá cóſenſit iuncto tex.ibi nec forma nec ſba ꝙ conſenſus diciſ forma ⁊ ſba matrimonij ⁊ ió vꝫ qd verba non ſint de ſba nec forma de quo in.c.pcedéti. Pro intellectu tex.opponiſ ná vꝫ tex.ſibimet ɔdicere.ná in ver.ſup quo dicit qd eſt pſumendũ pro matrimonio ⁊ ſic vult matrimoniũ valere in v.nos aũt.dicit ɔriũ.cuius timore ɔrij variaſ intellectus i tex.noſtro. Et prio datur intellect⁹ ꝙ cũ iſte dixit Jo.deſponſat te cũ vocareſ petrus ꝓtulerunt verba ad matrimoniũ apta eccleſia in foro iudiciali hꝫ h matrimoniũ ꝓ valido qꝛ capit verba in matri.ſꝫ cóeꝫ ſenſum.d.c.ex litteris.nec curandum de nominis mutatione ex quo ſumus certi de corpore.l.in venditionibus.ff.d cótrahéda empti.l.quotiés.circa pnci.ff.de here. inſti.not. in.l.que extrinſecus.ff.de verb.obli.nec ét curádũ eſt qd verba fuerint ꝓlata in tertiam pſoná q debuerunt ꝓferri in pria dicendo ego deſponſo qꝛ nó curatur in ɔctibus ſi ne verba ꝓferanſ in prima pſona ſiue in tertia .c. dudum vbi tex.⁊ Inno.de conuerſione coniugatorũ.nec ét curádum eſt qd dicat pars ſe nó conſenſiſſe qꝛ ex quo actus pédebat ex conſenſu duorũ ei verba ſonabant in actum ſm cóem ſenſum ꝓpoſitum in mente retentũ nihil operaſ.l.ſi repetendi.C.de condi.ob cauſam immo ét ſi per ꝓteſtatóem fuiſſet expreſſum ꝙ non intendebat conſentire dummodo ps huic ꝓteſtationi ñ conſenſerit expſſe ſm vnam opi.vel ſalté tacite ſm aliam p actũ poſtea ſubſequenteꝫ tolliſ ꝓteſtatio.l.cũ plures.§.locator ozei.ff. locati.l.ſi.§. idem ſi pdixit.ff.naute.caupo.ſtabľ. ¶ Et ideo cum hic interuenerit copula non ꝓdeſt allegatio ꝙ non intendit conſentire ⁊ ꝓ iſta tex.concludit in pria parte ſecunde ꝙ in foro iudiciali erit hoc matrimoniũ poſtea i ver.nos autẽ.qꝛ in penitentialibus ſtatur cófeſſioni partis tá ꝓ ſe q̃ꝫ contra ſe vt notat glo.in cle.ij.in verbo pſbiteri.de puile. no.in.c.ois vtriuſqꝫ de pe.⁊ remiſſi.⁊ quo ad deũ inſpicimus menté contrahentis.c.merito in argumentũ.xv.q.j. c.qui bona.xvij.q.j.ideo cũ hic confiteretur qd matrimoniũ non ɔxit animo contrahédi ſed doloſe in foro conſcientie nó erit matri.⁊ ita loquitur ver.nos aũt.ſed iſte itellectus aliquantulũ violat litterá.nam prio i v.ſup quo nihil dꝫ de foro iudiciali nec in ver.nos aũt de foro penitentie pterea in ver.ſuper quo non ponit aſſertiue ꝙ ma.vꝫ ſed dubitatiue vt pꝫ ex illo temperaméto ſapientiũ forte iuxta gl.in.l.ſi duo.ff.de arbitris ⁊ in vſi.nos aũt papa vꝫ velle rñdere de iure ibi qd iuris ſit rñdentes que reſponſio iuris regulariter potius fit ꝓ foro fori q̃ꝫ ꝓ foro aie vľ ſalté ꝓ vtroqꝫ vt pꝫ in ꝓhemio. Rex pacificus.ſ.⁊c.ergo ille ver.nos aũt.itelligiſ tá in foro fori q̃ꝫ in foro dei vñ ſecundus

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

cundus ē intellect⁹ ꝙ hic papa nō mutet caſuz nec variet
reſpōſionē int̄ foꝝ fori ⁊ foꝝ dei. ſed ſit ſenſus littere vt ꝑ-
dictū ē qȯ matri. ꝯctū videbat̄ p̄ria facie ꝙ iudicialr̄ va-
leret ex quo v̄ba ad hoc apta videbant̄. nec bn̄ pōt ꝯſta-
re qȯ aio n̄ ꝯſentiendi ſint ꝓlata ⁊ hoc mō arguit papa a
ver. ſup quo vſq; ad v̄. nos aūt poſtea in ver. nos aūt con
cludat qȯ nō valet matri. q2 cū iſte nō cōſenſerit nec i foro
fori nec in foro dei p̄t hoc ma. valē. Et dn̄ in p̄cedentibus
videbat̄ dubitare tex. quō pōt hoc ꝯſtare papa in r̄nſione
ponit ꝓ conſtanti qȯ iſta ꝯſtet qȯ p3 ibi qȯ n̄ res ita ſe h3
⁊ dicūt hic doc. maxie. d. Ant. ⁊ Car. qȯ cū de h mr̄i. n̄ cō
ſtaret niſi ex ꝯfeſſione partis qppe qȯ clādeſtinū fuerat ſi
ne ſolēnitate ⁊ p̄ſentia alicu⁹ ꝯctū vt hic in p̄ncipio. cum
ḡ ex ꝯfeſſione ptis de hoc matri. ꝯſtet ⁊ iſta ꝯfeſſio ſit qua
lificata q2 ꝯfitebat̄ ꝯtxiſſe ſed aio ſupplantādi n̄ pōt ps cō
feſſionē ꝓ pte acceptare ⁊ ꝓ pte n̄ iō ſicut ꝑ huius ꝯfeſſio-
nē ſe fundat eccleſia qȯ ꝯctū ſit ma. ita ꝑ qualitatē in con
feſſione inſertā ſe d3 fundare qȯ ꝯſenſus n̄ interuenit cum
dicat ſe feciſſe aio ſupplantandi ⁊ ꝓ h addūt notata ꝑ
Bar. in. l. aurelius. §. idē. ff. de liberati. legata no. ꝑ cano.
in. c. j. ē. de ꝯfeſſis in. c. bōe el. j. ē. de poſthu. ꝓla. Panoꝛ. h
repꝛhendit hūc intellectū ꝑ notata ꝑ Bar. ⁊ doc. in locis
p̄ric allegatis. nā vbicūq; p̄ſumptio iuris ē ꝯ ꝯfeſſionem
qualificatā tūc ps p̄t acceptare ꝯfeſſionē ⁊ nō qualitatē
ex quo ius repugnat qualitatē ꝯfiteoꝛ me occidiſſe Seiū
ſed dico qȯ feci ad meā d̄fenſionē hic ius p̄ſumit ꝯ homi
cidā ⁊ ſic ꝯ qualitatē. ſ. qȯ iuſte fecerit. l. j. C. ad. l. corne. d̄
ſica. hoc caſu poterit qs acceptare ꝯfeſſionē illā quaten⁹
ꝯfitet̄ ſe homicidā nec qualitatē acceptare tenetur qȯ ad
ſui defenſionē. ita bar. in. d. §. idē q̄ſiit ſed ita ē qȯ ꝑ iſta v̄-
ba Jo. deſponſat te ius p̄ſumit ꝯſenſum matrimonij ⁊ ſic
ꝯ qualitatē in ꝯfeſſione appoſitā ḡ poterit pars accepta-
re ꝯfeſſionē qȯ matrimoniū ſit ꝯctū ⁊ non acceptare qua
litatē qȯ aio ſupplantandi ⁊ ꝓ hoc v2 qȯ eccle. ſit certa d̄
matrimo. ⁊ nō certa de diſſenſu ḡ in fo. iudiciali debuit va
lere hoc matri. ⁊ per ꝯn̄s hic ver. nos aūt n̄ p̄t intelligi de
fo. fori. ſed tenēdo qȯ voluit hic Hoſti. ⁊ Jo. an. ⁊ cōiter
ſcribētes vſq; ad. do. Ant. excluſiue p̄t r̄ndeꝛi ad motiuū
Panoꝛ. ꝙ hic ius cōe nō p̄ſumit ꝯ qualitatē cōfeſſionis.
Nā matrimo. hic fuerat ꝯctum ꝑ verba dubia dixerat. n.
Jo. deſponſat te cū alio noīe vocaret̄ vn̄ cū nō ſit ita ſupi
nus vt ꝓpriū nomen ignoꝛet. l. ſi. C. de hē. inſti. dicēdo Jo.
deſpōſat te v2 truſatoꝛie agere nec habē animū ꝯhendi. ⁊
iō cū verba ſint ambigua ceſſat fundamentū Panoꝛ. qȯ
ius cōe p̄ſumit matri. ⁊ ꝯſenſū q2 v̄ba debēt capi ſm̄ cōez
intelligentiā. d. c. ex lit. nā ꝓcedit qn̄ aliud nō apparet. ꝓut
in caſu noſtro aliud apparebat ⁊ ſi dicatis ḡ nō ꝓcedit ar.
primū tex. du3 arguit ꝙ in foro fori v2 matri. imo fortius
nec ꝓcedet d̄ciſio dn̄ vult requiri qȯ de neceſſitate maritū
nō ꝯſenſiſſe qȯ ꝯſtet nā ſi verba n̄ iportant ꝯſenſum q̄; d3
ꝯſtare de neceſſe qȯ nō ꝯſenſit So. dicit Hoſti. ⁊ ſequūt̄
alij. excep. d. Ant. Car. ⁊ Panoꝛ. qȯ hic vltra verba inter
uenerat copula ꝑꝑ quā ille erroꝛ qui erat i noīe vel cauil-
latio demonſtratiue certificat̄ ad certā ſbam hui⁹ hoīs cū
quo ꝯfirmat̄ copula. ⁊ iō cū certa ſit perſona nō curat̄ de
noīe. l. in venditōib⁹. ff. de ꝯhen. emp. l. quotiēs circa p̄n.
ff. de hē. inſtituen. notat̄ in. l. que extrinſec⁹. ff. de verb. ob.
Cardi. hic t3 ꝯ hanc ſo. q2 ēt ſi copula non iteruenisset t̄n̄
per deſpenſationē q̄ fit annuli traditione demonſtrat̄ cer-
ta pſona cū qua intēdo ꝯhē ḡ de noīe n̄ eſt curandū ſ3 hic
interuenit deſpōſatio ḡ v2 qȯ in foro fori ſit matrimoniu3
⁊ militet argumētū Panoꝛm. q2 ius cōe preſumit in caſu
noſtro ꝓ matrimonio. ſ3 hoc nō obſtante pōt ēt defenſari
hic intellectus q2 nō intelligo tex. dum dicit deſponſaret
vel deſponſauerit ideſt annuli traditione ſed intelligo de
ſponſaret verbaliter vt dicit tex. i. ꝑ iſta verba Jo. deſpon
ſat te vn̄ ꝑ actū facti nec demōſtrationē aliquā nō d2 fcā
certificatio pſone ⁊ in noīe ē mutatio. ḡ ſtat fundamētu3
ꝙ verba ſint ābigua ⁊ ex quo erat in noīe ꝓpꝛio nō debet
valē actus. d. l. ſi. de cuius intellectu ēt. j. dicā in ꝯrijs. Et

ſi dicatis quare. ḡ tex. exigit ꝙ ꝯſtet de n̄ ꝯſenſu ſolu. ſatis
d2 de hoc ꝯſtare ꝑ ꝯfeſſionē qualificatā que non pōt ſine
qualitate acceptari vel h ꝓuenit vt dicit Hoſti. q2 poſtea
vltra actū ꝯctus matri. deuentū ē ad copulā ⁊ de illa con
ſtabat vt ponit tex. ꝓ ꝯſtanti vn̄ verba ambigua erāt cer-
tificata ex fcō ſequēti n̄ aūt ex confeſſione matrimonij ce-
lebꝛati erāt aliquo mō certa nec faciebāt p̄ſumptionem.
dn̄s. Anto. hic vult qȯ in caſu dubio verba iſta Jo. deſpō
ſat te iportent ꝯſenſu3 in matri. q2 v2 in illa3 pſonā q̄ ꝓfert
iſta verba ꝯſentire nec erroꝛ ꝓpꝛij noīs viciat. l. ſi qs. i fun
di vocabulo. ff. de leg. j. ſ3 dictū ſuū ꝓcedit in tertio n̄ aūt
in pſona ꝓpꝛia ꝑ. d. l. ſi. ⁊ tenēdo dictū d. Anto. nō poſſet
iſte intellectus ſuſtineri ab ipugnatōe Panoꝛ. Nā ſi ver
ba in dubio iportant matri. ius p̄ſumit ꝯſenſu3 ⁊ ſic p̄ſūit
ꝯ qualitatē in ꝯfeſſione appoſitā ḡ poterit acceptari con
feſſio matrimonij, celebꝛati ſine qualitate appoſita in con
feſſiōe. ⁊ ſic deciſio tex. nō poſſet ꝓcedere. ¶ Glo. in ver-
bo deſpōſauerit in ſi. gl. pꝛio bene loquit̄ dn̄ vult ꝙ vbi cō
ſtat nuptias eē ſimulatas nō valent nuptie ⁊ ita ē caſus h
iuxta ſcō3 intellectum ⁊ ē caſus in. d. l. ſimulate. ff. de ritu
nup. quaten⁹ aūt glo. dicit ꝙ ſi ꝓteſtoꝛ ꝙ nō intēdo ꝯhē
matri. per verba q̄ ꝓferā cū tali ꝙ ſi poſtea ꝯho matri. v3
nō obſtāte ꝓteſtatione q2 ab ea recedē videoꝛ in terminiſ
ſuis bn̄ loq̄t videl3 qn̄ ꝓteſtatio emanauit pte abſente ⁊
eſt tex. in. l. cū pl̄es. §. locatoꝛ oꝛei. ff. locati. voluit bar. in
l. ſi ſolū. §. moꝛte. ff. de ope. no. nūti. ⁊ dixi in. c. ſolicitudinē
ē. de appella. t̄n̄ alti⁹ exoꝛdiendo. d. Ant. hic diſtinguit in
mā aut ꝓteſtatio emanauit pte abſn̄te. aut pte p̄ſente. ſi ꝑ
te abſente ⁊ tūc aut fuit ꝓteſtatio fcā parte abſente ob iu
ſta3 cā3 ⁊ ſic eſt ꝓteſtatio veſtita iuſta cā. Et tūc pſequēs
matrimōiū n̄ tollit̄ ꝓteſtatio immo ꝓteſtatio impedit ma
trimoniū. c. loꝛarius. xxxij. q. j. no. in. c. j. ē. ꝙ metus cā. pu
ta q2 ꝑ metū alicui⁹ cogoꝛ ad ſuſcipiēdū aliquā in vxoꝛē
ſi pꝛius ꝓteſtatus ſum ꝙ nō intēdo cōſentire in iſta3 ⁊ ſi
cōſenſero conſentia3 ꝑ metū talis ꝓteſtatio euacuat vireſ
matrimonij hoc ꝓcedit niſi per actū poſtea ſubſequētem
tollat̄ cauſa qua erat veſtita ꝓteſtatio puta q2 purget̄ me
tus ex ſpontanea cohabitatōe. c. ad id. ē. eo. ⁊. c. veniēs el.
ij. ē. eo. no. in. d. c. j. in. l. ij. C. ꝙ met⁹ cauſa in. l. ſi ob turpē ꝑ
bar. ff. de cōdi. ob turpē cauſa3. ſi vero ꝓteſtatio n̄ h3 cau
ſam ⁊ ſic n̄ eſt veſtita ⁊ tūc n̄ impedit matri. ſed per ſequē
te3 ꝯctū matrimonij tollit̄. d. l. cū plures. §. locatoꝛ oꝛei ⁊
hic vult gl. aut ꝓteſtatio emanat parte p̄ſente ⁊ cōſentien
te ⁊ tūc tollit̄ effect⁹ matrimonij ſequētis per ꝓteſtationē
l. ſi. §. itē ſi p̄dixit. ff. naute. caupo. ſta. hoc vex ſm̄. d. Ant.
niſi ſecuta eēt copula vltra matri. q2 tunc cū per ſponſalia
p̄cedētia copula ſubſequēte ius cōe p̄ſumat matrimoniū
nec p̄t ꝓteſtatio hunc effectū impedire vt vidimus in. c.
veniēs. ē. eo. el. ij. ḡ multo foꝛti⁹ vbi verba matrimonij ſūt
de p̄ſenti n̄ aūt ſponſalia ⁊ ſequit̄ copula ꝓteſtatio n̄ ope
rabit̄ vt impediat matrimoniū. Sed iſtud videt̄ falſum.
nam aliud eſt dicere ꝙ poſt ſponſalia de futuro ꝯcta quo
caſu iam nata eſt obligatio inter partes. c. p̄terea. el. j. ⁊. c.
ex litteriſ. el. ij. ē. eo. ꝓteſtatio nō p̄t impedire p̄ſumptionē
iuris que reſultat ex copula ſequēti in quo caſu loquūtur
no. in. d. c. veniēs. Aliud eſt dicere ꝙ anteq̄; nulla obliga
tio ſit contracta inter me ⁊ bertam ſi cōuenim⁹ ego ⁊ ber
ta qȯ apparet ex quo ꝓteſtamur qȯ per ſequentia verba
non intēdim⁹ ꝯhē matri. ꝙ in iſto caſu ſecutis verbis ma
trimonij ⁊ copula inducat̄ matri. Nam hic ꝓteſtatio v̄eit
anteq̄; eſſet nata aliqua obl̄atio inter partes ⁊ v̄eit d̄ mu
tuo conſenſu ad tollēdū ne naſcat̄ obligatio. ḡ ſubſequēſ
poſtea ꝯctus nō obligabit. Succedit modo regula quod
per copulam nō inducit̄ pꝛeſumptū matri. niſi p̄ceſſerint
ſponſalia vt videbimus in. c. his qui fidē. j. eo. ⁊ pꝛo h fac
tex. in. l. obligationū ſba. ff. de actio. ⁊ obliga. vbi p̄cedēs
ꝓteſtatio ex mutuo conſenſu veniēs euacuat omne3 effe
ctū obligationis. ⁊ pꝛo hoc facit ꝙ ꝓ p̄ric dixi poſt glo. ꝙ
qn̄ conſtat de ſimulatis nuptijs nō valet ſed vbi p̄t eē ma
maioꝛ ſitatō ⁊ meli⁹ de ea conſtare q̄; qn̄ mutuo ꝯſenſu ꝑ

tes ꝓteſtanť qȯ ñ intendũt obligari vel cõſentire. ꝑdicta
ꝓcedũt qñ ꝯſtat qȯ verba ſonant in matrimoniũ. Sȝ eſt
qȯ.qȯ qñ ſunt verba dubia puta in caſu noſtro quia dixit
Jo.deſponſat te cũ alio noīe vocareť. ¶ Et diſtinguit.d.
Anto.ꝙ aut iſta mulier habebat notā pſonā iſtius ꝯhen
tis ꝛ ſic ſciebat qȯ nõ vocabať Jo.ꝛ cõſenſit in eũ ꝛ valȝ
matri.qꝛ adeſt cõſenſus in pſonā vñ nõ curamus de erro
re noīs.d.l.in venditōibus cũ alijs ꝑallegatis aut nõ hu
ius habebat notitiā ꝛ tunc aut habebat noticiā illius Jo.
ꝛ iſto caſu vꝫ ꝯhere velle cũ illo Jo.nõ cũ iſto loquēte aut
nõ habebat notā pſonā Jo.ꝛ tũc ſi cõſtat qȯ nõ intende
bat in hunc ꝯſentire in claris ñ eſt opus ꝯiecturis.ꝛ ideo
nõ valet ma.qȯ nõ cõſenſu pficiť.c.cũ apud.ȷ̄.eo. ſi ꝯſtat
qȯ volebat in hunc cõſentire ꝛ ille in iſtā valebit ma.non
obſtāte mutatōe noīs vt hoc tex.noſtro in vltia pte qȯ ſi
res ita ſe hȝ a ꝯrio ſenſu. In dubio aũt tȝ.d.Ant.qȯ videť
matri.qȯ vꝫ ꝯſentire in illā pſonā q̄ verba ꝓfert Hoſti.ꝛ
cõiter antiq videnť ſentire ꝯriũ iȯ qꝛ volũt hic ꝙ matri.ī
foro iudiciali valeat qꝛ p copulā fuit certificatũ ꝫ ſentiũt
ꝙ verba nõ iportabāt matrimo.de ſe.ꝛ ita ſentit Car. dũ
vult qȯ ideo hic valet ma.in fo.iudiciali qꝛ p deſpõſatōeȝ
annuli fuit īducta certificatio. ¶ Voluit tñ hic.d.Ant.qȯ
vbi ꝓteſtatio ꝑceſſiſſet ēt facta ab vna pte tm̄ altera abſñ
te matri.poſtea ſubſequēs p verba dubia ꝯctũ nõ valebit
qꝛ ꝓteſtatio declarat actũ dubiũ ſequētē.l.titia.§.idē rñ
det.ff.de v̄.ob.niſi p actũ potentiorē illa verba dubia cer
tificarenť puta p copulā. Sed ꝯ opponiť ꝙ iſti cõfeſſiōi
nõ fuit ſtandũ.nā ñ ſtať cõfeſſiōi ꝯ matri.ēt ſi fiat ab vtro
qȝ cõiugatorũ.c.ſup eo.de eo q du.in ma.ꝫ in caſu noſtro
cõfeſſioni huius mariti nõ fuit ſtandũ ꝯ matrimo.nec etiā
ꝓteſtatio ptiũ poſſit opari ꝯ matri.nā debilioꝛ eſt ꝓteſta
tio q̄ȝ cõfeſſio vt ꝓbať p glo.in cle.gratie de rep. vbi ꝓte
ſtatio nõ tollit iuris effectũ cõſecutiuũ nec iure pſumptio
nē vt no.in.c.veniēs el.ij.ȷ̄.eo.ꝛ tñ ꝯfeſſio ptis tollit iuris
pſumptōeȝ ēt ſup qua iuſ diſponit ita eē gl.eſt in.l.in ꝯcti
bus.§.illo.C.de nõ nu.pe.notat Cy.in autē.ſed iā neceſſe
.C.de do.ante nup.facit gl.in cle.j.de ꝓba.ecce ꝫ ꝙ plus
põt cõfeſſio q̄ȝ ꝓteſtatio ergo ſicut cõfeſſio ptiũ ñ admit
titur ꝯ matri.nec ꝓteſtatio ſolu.ad primā ptē argu. ppea
hic ſtať cõfeſſiōi mariti ꝯ matri.qꝛ nõ aderat alia ꝓbatio
ꝓ matri.niſi cõfeſſiōis mariti cũ fuiſſet clā ꝯctũ ꝛ iȯ ſicut
ſtať cõfeſſiōi ꝓ matrimo.ita ēt dȝ admitti cõfeſſio ipamet
ꝯ matri.ad alterā ptē pȝ ſolu.qꝛ ꝓcedit ꝯriũ vt ꝓteſtatio
ſicut nec cõfeſſio nõ admittať ꝯ matri.qñ de matri.cõſtat
ꝛ ſic vinculũ eſt iā ꝯctũ nos loqmur qñ ꝓteſtatio ꝑcedit
vinculũ ꝛ tendit ad īpedimētũ illud ne ſequať vñ faciliuſ
põt īpediri p ꝓteſtationē ne obligatio īducať.d.l. obliga
tionũ ſba q̄ȝ fieri vt inducta tollatur.l.ſicut.C.de ac.ꝛ ob.
Opponitur ēt ꝯ tex.qȯ valeat hic matri.de.l.in venditio
nibus.ff.de con.emptio.vbi ſatis eſt ꝙ cõſtet de corpoꝛe
nec curamus de noīe.ſolutio hic ex ꝑcedēti ꝯctu nõ appa
rebat qȯ in certā pſonā cõſentirēt ꝛ iȯ nõ vȝ in foro peni
tentie ſcōȝ vnũ intellectũ nec ēt in foro iudiciali ſcōȝ aliũ.
¶ Opponitur qȯ in nullo foro debuit valē hoc matrimo
nium p tex.in.l.ſi.C.de heredi.inſtituē.vbi ſi teſtatoꝛ noīe
titius inſtituit heredē. Seiũ dicendo Seie plocij hēs eſto
cũ ipſe teſtatoꝛ vocareť titius nec inſtituiſſet ſibi heredē
aliquē plociũ nec ipe alicui plocio heres fuiſſet nõ valet
teſtm̄ pp errorē ꝓprij nominis qui nõ eſt tollerabilis vñ
non vꝫ ſibi heredē voluiſſe īſtituere.ſolutio ibi erat erroꝛ
in noīe nec ex alio certificabať pſona cui inſtituebať quia
ſolũ dixerat Seie plocij heres eſto nec apparebat de quo
plocio ītelligeret nos loquimur qñ mutatũ erat nomen
qꝛ petrus finxerat ſe vocari Jo.ſed pſona certificabať ex
alio demonſtratiuo.ſ.p datōeȝ ānuli que in ipa deſponſa
tōe interuenit vt voluit Car.ꝛ vꝫ Jmo.ſentire vel certifi
cabatur p copulā ſubſequētē voluit Hoſtien.ꝛ Jo.an.vľ
certificabatur ex nā ipſa verboꝝ ꝓlatorũ q̄ cum expſſe
non appareat quo ad aliũ referantur nec mulier haberet
magis notũ Jo.q̄ȝ Pe.vꝫ actũ inter ptes de certa pſona
i.de ipo v̄ba ꝓferente ſm.d.Anto. ¶ Opponitur ēt hic
fuit facta ꝓmiſſio in tertia pſona.i.Jo. deſponſat te qꝛ ꝓ
mittit te Jo.accipe in vxorē ſed ita eſt ꝙ ꝓmiſſio facti alie
ni nõ valet.l.ſtipľo.iſta in prin.ff.de v̄b.ob.ꝫ ex quo p cõ
ceptionē v̄boꝝ apparet qȯ alienũ factũ ꝓmittitur nõ va
lebit matri.ſol.ꝯriũ ꝓcedit qñ ꝓmittitur a tertio.nõ loq
mur qñ factũ ꝓpriũ ꝓmittiť.ſed ī tertia pſona nā hic age
bat ipe apparenť vt videreť ꝯhere ꝛ mutauit nomē ac lo
quutus eſt in tertia pſona.vñ ſuccedit regula ꝙ ad obli
gandũ ptē ꝓmittētē nõ curamꝰ an ꝓmittat in pria pſona
vel tertia factũ ꝓpriũ.c.dudũ.ȷ̄.de cõuer.cõiug. Et ſic p
ꝑdicta ſm primũ ītellectũ habetis hic caſum ꝙ in vno ꝛ
eo.facto aliter diſpõit.lex fori.ꝛ aliter lex ꝯſciētie.ꝛ eſt rõ
qꝛ lex cõſcientie credit ipi cõfitenti de ſe vt vult glo. in v̄.
bo quaľr q̄ p hoc ſit expedita.lex vero fori nõ credit par
ti ꝓ ſe cõfitēti nec īdicat de occultis.c.erubeſcāt.xxxij.di.
ꝛ iȯ ex quo appet ex forma matri.hũc cõſenſiſſe tex.in v̄.
ſup quo determinat ꝙ in foro fori hoc eſt mri. Dicit hic
tñ d.Anto.ꝙ dato ꝙ ī foro ꝯſcie nõ ſit ma.in foro fori ſic
vt in caſu noſtro ꝙ ſacerdos dȝ oꝛtari ꝛ īducere quātum
põt in foro penitētie ptē vt ſe cõfoꝛmet cũ eccleſia ꝛ foro
iudiciali ꝛ ita dicit determinādũ in oī ſiīi caſu ꝛ ſe deter
minaſſe in facto cũ qdā apparēter appareret eē ꝓfeſſus
ꝛ in foro fori nõ poſſet vitare qn eēt ꝓfeſſus in foro ꝯſcie
vere nõ eēt cõſuluit iſti ꝙ ꝯformaret ſe cũ eccľa gerēdo
ſe ꝓ ꝓfeſſo ꝛ ꝓcedũt iſta qñ põt ſe ꝯfirmare cũ iudicio ec
cleſie ſecꝰ ſi nõ poſſit.c.litteras vbi ē caſus in fi.ȷ̄.de reſti.
ſpolia. ¶ Gl.in v̄bo ne forma ī fine habetis ex gl.ꝙ ī ma.
v̄o duo ſũt neceſſaria ſba ꝛ forma.ſba ē ꝯſenſus forma ſt
v̄ba ī ꝓpoſito aũt ſolũ factũ ſuffic̄ p qȯ pſumať ma.ī prio
dicto gl.cõiter reprobať qꝛ nõ ē veꝝ dicere qȯ verba ſint
ꝓ forma matri.vt dictũ ē in.c.ꝑcedēti ꝛ ad tex.noſtrũ ibi
fuit rñſum ꝛ rñdet hic Car.ꝙ ītelligiť hic nec forma nec
ſba interueniſſe qꝛ cõſenſus nõ interuēit q ſolus ꝓ forma
ꝛ ſba ſufficit.tñ Car.ſubſtinet gl.quātũ põt dũ dicit ver
ba eēnt pro forma ītelligit vľ equipollēs p qȯ ꝯſenſus de
monſtreť.vidimꝰ in.d.c.ꝑcedēti plene de hoc.

c **Um in tua** Ad denũciationē vnius
hõeſti viri differētis ipe
dimentum qȯ docet p famaȝ vel ſcādalũ vel ēt
iudex ex officio p famā vel ſcādalũ concernit īpediť ma.
ꝯhēdũ.h.d. Diuidiť ī duas ptes in pria narrat factuȝ ex
quo cõſultatio.in ſcōa rñdet q̄ ē ibi ad qȯ. ¶ No.ibi tuis
verbis ꝙ ille q refert verba alterꝰ dȝ illa formaliter refer
re.ꝛ inducit.d.Anto.in argumētũ ad ſcholares reaſſumē
tes argumēta ſibi facta ꝙ debēt illa formaľr reaſſumere
cuꝰ tñ ꝯriũ dicit Jo.an.in.c.abbate.j.de v̄bo.ſig. ¶ No.
ibi offerāt ꝙ teſti ſe offerēti vꝫ credendũ qȯ ē ꝯ ea q̄ ha
benť.in.l.que oia p bar.ff.de ꝓcur.in.l.ſola.C.de teſti vbi
teſtis q ſe ingerit reddiť ſuſpectꝰ.vñ dicite ꝙ iſtud verbũ
offerāt.i.ſpõte ſua nõ intelligi dȝ ſȝ dȝ intelligi offerent.i.
pte ꝓducēte vel iudice vocāte. ¶ No.ibidē offerāt iūcto
tex.ibi ꝓpinquoꝝ iuramenta exhibeāt ꝙ mala forma ꝓba
ta ꝯ aliquē pt ille ſe purgare ꝓbādo ſe eē bõe fame ꝛ ita
vult gl.ſi.hic quā dicit Car.ſingularē.ꝛ faciũt no.in.c.cũ
oppoꝛteat.j.de accu.ꝛ p Bar.in.l.de minoꝛe.§.toꝛmēta.
ff.de qȯ.qȯ intelligit veꝝ Car.dũmodo nõ eēnt publica
te atteſtatōes ſup fama qꝛ publicatis atteſtatōibꝰ nõ poſ
ſet ꝓbari ꝯriũ p regulā capitulo fraternitatis.ſupꝛa de te
ſtibus clemētina ſcōa de teſtibus autē.at qui ſemel.C. de
ꝓbati. ¶ Nota ibi de fama vel ſcandalo iuncto tex.ibi vľ
ēt per te ipſum.prio qȯ iudex poteſt ex officio de fama vľ
ſcandalo inquirere ad finem vt impediat matrimonium
contrahendum.ꝛ ſic habetis tex.qȯ in matrimonialibus
iudex ſupplet ex officio. ¶ Secundo elegantius habetiſ
ſcōm Panoꝛmi.quod vbi iudex videt quod ſi duo capi
unt ſe in virum ꝛ vxoꝛem ſecuturum eſt magnum ſcanda
lum etiam dato quod partes ipſe ſint contente contrahe
re nec alius contradictoꝛ appareat tamen ipſe ſcit futu
rũ ſcādalũ ex offō pt ſup iſtis īformat ſe ꝛ mrimōiũ ihibe

re. ¶ Nota ibi iuramēta parentum ſponte oblata iuncta de
ciſione ꝙ parentes poſſunt deponere ꝓ expurgatõe ipedi
menti qḋ aſſeraṫ īter cõiungēdos ꝑ mr̄imoniū eē. ꝛ ſic vɀ
h̄ caſus qḋ teſtimõio parentū deponētiū ī fauorē matrimo
nij ē ſtādū. facit tex. n. c. ſup eo. el. ij. ē. de teſtibꝰ ꝛ. c. vi. j.
q matrimoniū accuſſare pn̄t qḋ vɀ ꝯ tex. i. §. parentes. iiij. q.
iij. vn̄ poſſumꝰ dicē ſpāle eē ī mr̄imonio vt ī dictis iuribꝰ.
Uel alr̄ poſſumꝰ ītelligere hoc v̄bum parentes nõ ꝓ aſcē
dentibꝰ vt cõiter capiṫ ſʒ ꝓ ꝯſanguineis ꝛ ſic de parentela
ꝛ tūc ceſſat ꝯ̄riū qꝛ illi de parentela nõ ꝓhibēṫ dicē teſtimo
niū. c. lr̄as. ē. ꝺ̄ ꝑſūpti. No. ibi ſm̄ tue diſcretõis. qḋ cõmiſ
ſuʒ arbitrio alicuius vɀ cõmiſſū vt arbitrio viri diſcreti. fa
ciūt q̄ hn̄ṫ i. c. j. ē. de ꝯſti. i. l. ſi ſic in pꝛi. ff. de leg. j. ꝛ ſic hē
tis ex hocmet tex. ibidē qḋ qn̄ iter ꝯiugatos aſſeriṫ ipedi
mētū ꝛ appet denūciatoꝛ fide dignꝰ q illud denūciet ꝛ ꝑ
famā coadiuueṫ ex aduerſo āt ꝓducāṫ affines q velit de
ponē nõ adeſſe ipedimētū an ſtādū ſit dn̄ūciatori ꝛ fame
vel ēt an ſit ſtandū fame qn̄ iudex ex offō ſe iformauit an
v̄o ſit ſtādū ꝓbatõibꝰ ꝑ quas ps aſſerit nõ ſubeſſe ipedi
mētū relinquiṫ arbitrio iudicis ita hoſti. ꝛ cõiter docto.
¶ Sʒ ꝯ tex opponiṫ ꝙ ſibi iuicē videaṫ ꝯ̄riari nā i tex. ibi
parentū iuramēta nõ recipe. vɀ velle ꝙ iuramētū parentū nõ ſit
admittēdū q volūt ꝯ famā deponere poſtea ſtati i tex. ibi
iuramēta adhibeāt vɀ determinare ꝯ̄riuʒ. ſolutio tex. circa
pꝛi. reſponſi itelligit de veniētibꝰ ſpõte ꝛ ſic ſuſpectis. d. l.
q̄ oia tex. āt poſtea ibi exhibeāt itelligiṫ de ꝓductis a pte
vel ēt vocatis a iudice ex offō. vl̄ aliṫ pꝛicipiū tex. ꝓcedit
qn̄ parētes offerūt teſtimoniū. ſine gradus ꝯputatiõe vn̄
eoꝝ dictū nõ ē admittēdū nā deponētes de parentela dēnt
deponē cū ꝯputatõe gradus. c. lʒ ex quadā. ē. de teſt. tex.
āt ibi exhibeāt itelligaṫ qn̄ teſtes deponūt cū cõputatiõe
graduū quo cāu ſūt admittēdi. Uel ꝛ tertio ſm̄ hoſti. et
cõiter ſcribētes in pꝛi. dixit parentes nõ admittēdos qꝛ ex
qualitate ꝑſonaꝝ cū ſint parentes ꝯ eos ꝓ̄ſumiṫ vt no. i. d.
c. lr̄as. §. ad parentes ꝛ ꝓ̄ſūptio iſta coadiuuaṫ ꝑ famā ꝛ de
nūciatorē lr̄imū q̄ inuūt ſubeſſe ipedimētū poſtea tex. ibi
exhibeāt vidēs ꝙ ī mr̄imonialibꝰ parentes admittūṫ vidēs
ēt ꝙ fama nõ ē certa ꝓbatio ꝛ ꝙ denūciatori nõ ē credē
dū niſi quatenꝰ on̄dat. c. cū dilecti. j. de accuſa. c. lʒ. heli. j.
de ſimo. ꝓpea relinqt arbitrio iudicis vt ipſe ꝑ̄ſatis circū
ſtātijs. i. qualitate iſtoꝝ parentū qualitate denūciatoriſ qua
litate fame admittat hoſ parentes volētes deponē qḋ nõ ē
ipedimētū vel nõ admittat vt ſibi videbiṫ. ¶ Opponiṫ ꝙ
imo fama nõ attēdaṫ qꝛ fama n̄ ꝓbat vt hētur i. c. venies
el. j. ē. de teſti. in. §. itē ſepe. iiij. q. iij. c. j. ē. ꝺ̄ appella. i. l. iij. §.
eius. ff. ꝺ̄ teſtibꝰ ergo ſi fama n̄ ꝓbat ad qd iudex ipediet
matrimoniū ꝯhēdū ſolꝰ ſpāle ē vbi tractaṫ de matrimõio
ꝯhēdo n̄ āt ꝯcto vt ibi fama ꝓbet cū ſimꝰ i leuibus ꝛ me
lius ſit ne matrimoniū fiat cū ſcādalo ꝛ ifamia ꝙ̄ ꝑmittē
vt fiat. c. nihil cū ſcandalo i argumētū. ē. ꝺ̄ ꝑ̄ſcrip. c. ij. j. de
ope. noui. nū. ꝛ ꝙ fama ſit potēs ad ipediēdū matrimõiū
ꝯhēdū ē tex. i. c. ſup eo. j. ꝺ̄ ꝯſan. ꝛ affi. ſʒ dicet qſpiaʒ. ſi fa
ma ē potēs ad ipediēduʒ matrimoniū ꝯhēdū. d. c. ſup eo
ad qd papa hic remittit arbitrio iudicis vel reqrit vt de
nūciatoꝛ ſit fide dignꝰ ſolu. c. ſup eo loquimur qn̄ ꝯ famā
nihil adducitur ſʒ i cāu noſtro ꝯ famā offerūtur teſtimo
nia parentū. Et ſic hētis pulcrā cautellā ad eneruādum
effectū fame vt capituletur ꝛ offeratur ꝓbatõ qḋ v̄itas ē
in ꝯ̄riū nā cuʒ varietas ꝓ̄ualeat opinioni. c. veritate ꝛ ꝑ
totū. viij. di. preualebit iſta oblatio ꝓbatiõis vt fama non
operetur ſuū effectū ſʒ i. cāu noſtro qꝛ oblatio fuit ſuſpe
cta aliqualiter cū offerētur teſtimonia parētū iõ nõ ex to
to euacuatur fama ſʒ remittitur arbitrio iudicis. ¶ Item
antequā intrē glo. opponi. ſecūdo iſte tex. videtur equipe
rare famam ꝛ ſcādalum ſed hoc non videtur bene dictuʒ
qꝛ poteſt eē ſcādalū paucoꝝ fama autē nõ ē niſi in maio
ri pte populi de accuſationibus cū opoꝛteat vbi de hoc
ſolue quod licet non in alijs equiparetur fama ꝛ ſcanda
lum hic tn̄ equiperantur. vel dic ꝙ hic pꝛimo dicit de fa
ma vel ſcandalo ſecundo repetit ſolum de fama ibi vel ꝯ

famā huius ꝛ cetera ſub hoc v̄bo famā cõpꝛehēdit ſcan
dalū vel diminute loqueretur vn̄ ꝙ fama hēat vī vnius te
ſtis no. i. gl. i. c. j. ē. de ap. ꝛ ī. c. tā litteris de teſti. ꝛ ſic facit
ſemiplenā ꝓbationē dʒ hoc ītelligi ſʒ dn̄ʒ flo. de ſcādalo
qḋ ſit in maioꝛi pte populi vel vicinie nõ aūt in minoꝛi ſic
ē rumoꝛ. j. de eo q cognouit cõſanguineā i. c. ſup eo. c. teſti
moniū ibi Car. ꝛ Panoꝛ. ē. de teſti. qꝛ tūc nõ ſufficēt vt
ibi vn̄ fama hec ꝛ ſcādalū hoc idē ipoꝛtāt ꝛ ibi ꝺ̄ fama vl̄
ſcādalo vel ſtat quod. i. quod dicit Car. flo. eſſe no. diligē
ter qn̄ iuramēta maioꝝ ſūt admittēda ad tollendū ſuſpi
cionē de cõſanguinitate dic. ꝙ qn̄do cõcurrit fama cū le
gittimo denūciatoꝛe repellūṫ ꝯſanguinei q ſe ſponte offe
rūt niſi iudici videaṫ eos admittēdos. ſi āt fama ſola cõ
currit nõ repellūṫ niſi ſi ſolus ē vnꝰ teſtis ſine fama ſi aūt
nõ offerūṫ ꝯſanguinei ſola fama ipedit bn̄ ſi nil obuiat fa
me qꝛ ex aduerſo ꝯ famā nõ offerṫ ꝓbatio aliquoꝝ nec hʒ
obiecta ꝛ tūc fama ipedit ſi fame obuiāt ꝓpinq ſpõte ob
lati ſola fama nõ ipedit niſi hēat ſecū vnū denūciatoꝛem
ſi ꝯſanguinei nõ ſe ſpõte offerūt ſʒ vocati ꝛ fama ꝯcurrat
nõ ꝓ̄ferṫ fama ēt cū denūciatoꝛe ꝯcurrēs niſi iuncto arbi
trio iudicis ita colligiṫ ex mēte huius littere ſm̄. d. Anto.
¶ Glo. i. v̄. ꝓuatū hētis itellectū ad tex. ꝙ h̄ fama diffe
rebat ꝓuatū ipedimētū. i. ꝙ iudici de fama cõſtabat non
publice ꝛ notoꝛie. ꝛ ſic ꝓpea fama h̄ nõ dɀ ſola ꝓbare ipe
dimētū ſʒ cū dn̄ūciatoꝛe lr̄imo ꝛ arbitrio iudicis qꝛ ꝺ̄ hac
fama nõ cõſtabat iudici iudicialiter. Et ſic hētis vnū effe
ctū fame ꝓuate. i. de qua nõ cõſtat iudicialr̄ qꝛ vigoꝛe illiꝰ
pōt iudex de impedimēto mr̄imonij ſe iformare ꝛ ita ma
trimo. ipedire. ꝛ ad hāc iformationē pōt altero de duobꝰ
modis ꝓcedere vel ad denūciationē legitimi denūciato
ris vel ex offō vt h̄. ꝛ iſte ē cõis itellectꝰ Aliū ēt parturiet
effectū pꝛiuata fama qꝛ nullo i ꝯ̄riū ſe offerēte impediet
matrimoniū ꝛ ita itelligiṫ iſte tex. i. d. c. ſuper eo. ſʒ Dn̄s
An. h̄ alio āt in ꝯ̄riū ſe offerēte puta i cāu noſtro vbi ſe of
ferunt cõſanguinei fama ſolū opatur qḋ dictū ē faculta
te igrēdi vel ex officio vel ad denūciationē ꝛ an ipediat
poſtea ſtabiṫ arbitrio iudicis nullo aūt ſe offerēte ſpõte
ſʒ a pte ꝓducto vel iudice cohacto ꝛ fama pꝛiuata nihil
opaṫ neqʒ quo ad offm̄ iudicis excitandū nʒ quo ad de
nūciationē. Glo. in v̄bo ꝑſona grauis in fi. hec ſolutio ad
c. ꝓ̄terea nõ vɀ poſſe ſuſtineri nā ſi ibi ille met erat denū
ciatoꝛ q deliquerat ergo multominus ad eiꝰ denūciatiõʒ
debuit ipediri mr̄imoniū. c. j. ē. de ꝯfeſſis vn̄ dicite ꝙ aut
ipedimētū tale ꝓponiṫ quod pōt ꝓbari ꝑ alios ꝙ̄ ꝑ ipm̄
q deliqt ꝛ tūc ꝓcedat tex. nr̄ qꝛ denūciatoꝛ dʒ eē lr̄imus
aut delictū nõ pōt v̄iſimiliter ꝑ aliū ſciri ꝛ tūc ipe admit
taṫ nõ obſtāte qḋ ſit criminoſus. ꝛ ſic hētis quod id ꝙ dɀ
ꝙ vbi nõ pōt hēri plena ꝓbatio admittūṫ teſtes alꝛs non
idonei. l. cõſenſu. C. de repudijs. c. cū dilecti. ē. de electi. c.
ij. ꝛ ibi no. ē. de arbi. ita ē i denūciatoꝛe qꝛ vbi nõ pōt hēri
ex toto idoneus admittiṫ minus idoneus. d. c. pꝛeterea ꝛ
ita do. Anto. hic poſſet tamen dici hoc eſſe ſpeciale quan
do tractatur de matrimonio ipediendo ꝛ ſic non ſumus
i his que ſunt grauis pꝛeiudicij ꝓut intelligūt doctoꝛes
tex. noſtrū hic. Sed ꝯ ꝓ̄dicta opponitur de. c. ſuper eo. el.
ij. ē. de teſtibus in ſecundo reſponſo vbi ad denunciatio
nē ſolius matris de conſanguinitate deponentis impedi
tur mr̄imoniū contrahendum ꝛ tamen mater eſt ſuſpecta
in cauſa filij vel filie. c. parentes. iiij. q. tertia ſolutio cõtra
rium ꝓcedit quando mater ſit ſuſpecta quando vult dpo
nere in fauoꝛē filie vel aliter ē ſpeciale i matrimonialibus
vt mater admittaṫ i teſtimoniū ēt ad mr̄imoniū cõtrahē
dum ergo a ſimili immo foꝛtius admitteṫ ad denūciādū
ad finē vt ipediat matrimoniū cū nõ ſit ſuſpicio hoc caſu
cõtra eā cū nõ deponat i fauoꝛē filie ex quo matrimoniuʒ
non eſt adhuc ꝯctū ſed in alio obſtat ille tex. c. ſuper eo.
duʒ vult ꝙ ſoli denunciatoꝛi credaṫ ergo male tex. noſter
ꝑ̄ōderat famā ex quo adeſt denunciatoꝛ legitimus ſolutõ
ille tex. ꝓcedit quādo denūciatoꝛ cõparet ad mr̄imoniū
ipediēdū nec alius ſe offert ꝯtra impedimentū aſſertum

nos loquimur qn̄ ꝯſanguinei ſe offerunt cōtra ipedimen
tū aſſertū ꝛ ꝑ hoc remāet expedita gl. ſequēs i v̄bo fama
q̄ dat tn̄ aliā ſolutionē ꝙ ibi admittebat̄ potius ille q aſſe
rebat ipedimētū ſiue illa vt teſtis h̄ aūt admittebat̄ vt de
nūciatoꝛ. ¶ Glo. in v̄bo de plano in fine nota ꝙ qn̄ iudex
ſe informat de fama priuata ſup ipedimento ꝙ ſūmarie ꝓ
cedit ꝛ ſine ſtrepitu iudicij imo vult Inno. h̄ ꝛ cōiter ap
probat̄ vide Bal. i. l. q teſtō. §. q ꝑ ꝯtrū. ff. de teſtamētis i
l. admonēdi. ff. de iu. iur. qḋ. ſ. dixi de iformatiōe ꝙ hanc
informationē capiet iudex ēt pte non citata nec faciet iu
rare teſtes a quibus ſe informat. ꝛ eſt rō qꝛ vī ex iudiciat̄
q̄dā iformatō ꝛ fcā potius ad bonū aīe. Et ꝑ dictū. Inn.
hic dixi Bal. in. c. j. §. ſi duo de pace tenēda i vſibus feu
doꝝ ꝙ fama ꝓbatur ꝑ lr̄as duoꝝ bonoꝝ viroꝝ de fama
ſignificantiū ꝙ crederē veꝝ in his terminis vbi nō tracta
tur niſi de iformatōe iudicis ꝛ nō de graui ꝑiudicio ſecus
in his in quibus de graui p̄iudicio ꝛ fama fit ad iudicia
lem ꝓbationem nam tūc i fama teſtes dēnt deponē ſic au
diuiſſe dicē a maioꝛi pte populi Bar. i. l. de minoꝛe. §. toꝛ
mēta in. vj. col. ff. de q̄ſti. faciūt no. ꝑ Bart. i. l. labeo. ff. de
ſuppellectil. leg. ꝫ aliter bal. in. c. ꝑ tuas de ꝓba. vbi ꝯtra
Bar. ꝛ Bal. i addi. ad ſpeculū in ti. de ſen. ꝛ re iudi. in fi.
ꝛ Imol. dicit ita cōiter teneri in. l. hēdes palā in ꝑn. ff. ḋ te
ſta. tn̄ aliq̄ tenēt poſſe ſufficere ꝙ teſtis dicat publice dicit̄
Bald. in. d. l. hēdes palā in. l. teſtium in fine. C. de teſtibus
in. c. pꝛeterea de teſtib⁹ ſal. in. l. ea qdem. C. de accuſ. ſen
tit ſali. in. l. eū q. C. de fal. Ang. cū bar. in. c. ꝑ tuas. j. q filij
ſint legitimi ꝑ illuꝫ tex. Et dicūt doc. in oī iformatōe ſili
qḋ tn̄ limittat Panoꝛ. vbi tractaret̄ de magno ꝑiudicio
ꝑtis qꝛ tūc ps eēt citāda. c. caueāt ꝛ. c. oīa. iij. q. nona. c. i
ter quatuoꝛ. ſ. de maio. ꝛ obe. voluit tn̄ h̄ Cardi. ꝙ ſi cita
ta pte iudex recipet iſtā iformationē ꝙ hoc caſu dēret fa
cere iurare teſtes nihil boni allegat. ſꝫ pōt eē rō qꝛ vī velle
iudicialē iformationē ſumere ex quo citata pte ꝓcedit. l.
i cāe. §. cā cognita. ff. de mino. l. diē ꝓferre. §. coꝛā. ff. ḋ ar
bitris. Et faciūt no. in ſimili ꝑ gl. in. l. i. ff. ḋ iudi. facit. c. cū
ſup. ſ. de offi. dele. Sꝫ ꝯ̄ Car. facit glo. in. l. vinū in fi. ff. ſi
certū pet. vbi qn̄ nō reqrit̄ libell⁹ vel aliud ſil̄e ſi illḋ ꝓpo
nat̄ ꝛ inepte vꝫ tn̄ act⁹. ex quo potuiſſꝫ ſine illo fieri ergo
ita ex quo potuiſſꝫ iudex ſine oī forma iudicij ſe informa
re licet citauerit partem non artabitur in reliquis ſeruare
formaꝫ iudicij. ꝛ facit. l. j. in pꝛin. C. de remiſſoꝛia actione
in ſil̄i. ꝛ facit in arg. l. iij. in ꝑn. ff. de teſt. milit.

Onſultationi.

Mulieri negāti i mr̄imoniū con
ſenſiſſe viro ꝓbante ꝯtctū credi nō dꝫ ſꝫ ſi ꝑ me
tū dicat ſe ꝯtxiſſe ꝛ ꝓbet mr̄imoniū nō tꝫ. ¶ Diuidit̄ i du
as ptes, put duo ſūt dcā ha ibi ſane. ¶ Nota ibi ad valuas
eccleſie ꝙ mulieres poſtq̄ꝫ ꝯſenſerūt i mr̄imoniū dēnt du
ci ad eccl̄iaꝫ vt bn̄dicāt̄ ꝛ bn̄dictio ipedit̄ ad valuas ec
cleſie ꝫ alibi hꝫ al's ꝯſuetudines āte altare. facit tex. i. c. j.
ꝛ i. c. vir. j. de ſecū. nup. ꝛ dicit Io. an. ꝙ illa nocte qua fue
rūt benedicti dēnt ſe iuicē ꝯtinē tex. ē i. c. ſi. xxiij. di. no. in
c. aliter. xxx. q. qnta ſicut videm⁹ factū fuiſſe in Thobia.
¶ No. ibi benedicēdū iūcto tex. ibi ſpōſis ꝙ benedictio
ē ipendēda p⁹ mr̄imoniū ꝯtctū ꝛ nō ante tn̄ an̄ copulā car
nis vt pꝫ ex tex. ¶ Nota ibi legitie ꝓbātib⁹ ꝙ vbi tractat̄
de ꝓbatōe matrimonij illa dī lr̄a ꝓbatio q̄ fit ꝑ idoneos
teſtes. c. j. j. de ꝯſang. ꝛ affini. ¶ Nota ibi ante carnis co
pulā ſubſecutā ꝙ que allegat matrimoniū meticuloſuꝫ ꝛ
poſtea i copulā ꝯſenſit ꝙ iſto cāu vī purgaſſe metū ꝛ iḋ
tex. nr̄ cū miſterio ꝙ an̄ copulā carnis afugit facit. c. ad
id. ſ. eo. ti. ꝙ itelligite veꝝ niſi ꝛ copula fuiſſe ꝑ metū ꝯſu
mata qꝛ tūc nō purgaret̄ met⁹ ꝑ copulā. c. j. ꝛ ibi no. ſ. ꝙ
met⁹ cā. ſꝫ pūct⁹ ſtat nūqd vis ꝯdicional̄ i copula adhibi
ta ꝛ nō ꝑciſa ipediat purgatiōꝫ met⁹. ꝛ ꝯcludit h̄ Panoꝛ
ꝙ ſic nā ꝫ quo ad ſacrā q̄ caracterē ipꝛimūt vis diſtiguat̄
an fuerit ꝑciſa an ꝯdiciōal̄ vt i. c. maioꝛes. ſ. ḋ bapt. ꝛ no. i
c. ſacris. ſ. ꝙ met⁹ cā tn̄ i alijs ēt ſpūalib⁹ vis ꝯdictional̄
opat̄ iuſtū metū. c. j. vbi caſus. ſ. ꝙ met⁹ cā ꝫ hoſt. gl. dī
xerit i qōne ꝓpoſita i. c. his q fidē. j. eo. ſꝫ ſi copula fiat ſi
ne aliquo metu cū ꝓteſtatōe ꝙ nō intēdit purgare metū
q ꝑceſſit in matrimoīo ꝯtbēdo. nunqd ꝓderit hec ꝓteſta
tio. ſolu. ꝯcludit h̄ Io. an. ꝛ poſt eū alij qḋ nō. nā ꝓteſtatō
ꝯtria fcō vel que tollit effectū iuris ꝯſecutiuū ex fcō nihil
opat̄. c. ſolicitudinē. ſ. ḋ appel. no. in. c. cū. M. ſ. de cōſti.
ſꝫ ita ē i caſu noſtro qꝛ ex copula ꝑſumit̄ ratificatio matri
mōij vt h̄ tex. ꝛ. d. c. ad id ḡ ꝓteſtatio n̄ ipediet hūc effectū
ſi tn̄ iuſ̄ cā eēt ꝓteſtādi puta qꝛ duraret idē met⁹ valēt ꝓte
ſtatō qꝛ ꝛ ſine ꝓteſtatōe copl̄a n̄ iducēt mr̄imōiū vt ꝓxie
dixi ſi āt copula fiat nō i ꝑcedēte matrimonio vl̄ ſpōſalib⁹
liberis vel meticuloſis tūc ex copula nō ꝑſumit̄ matrimo
niū de iure canonico ꝫ ſec⁹ de iure ciuili. c. illḋ ꝛ ibi no. ſ.
de ꝑſumptio. c. aliter. xxx. q. v. dicit tn̄ h̄ hoſti. ꝛ cōiter ap
probat̄ qḋ ꝑ cohabitationē quadragita annoꝝ q̄ꝫ fecerit
duo vt vir ꝛ vxoꝛ iducit̄ ꝑſūptus titulus matrimonij qꝛ n̄
ē v̄iſimile ꝙ tāto tpe cohabitaſſēt niſi fuiſſēt vir ꝛ vxoꝛ ꝛ
ſic hētis ꝙ ꝫ i matrimōialib⁹ nō ſit dare quaſi poſſeſſiōꝫ
niſi ꝑcedat titulus. c. ex pte ꝛ ibi Inn. ꝛ oēs. ſ. de re. ſpo.
tn̄ ex cohabitatione. xl. ānoꝝ ꝫ ꝓprio nō ſit nec quaſi poſ
ſeſſio cū nō ꝑceſſerit titulus ꝑſumit̄ titulus ꝑceſſiſſe ꝛ ita
no. hic panoꝛ. ꝛ Car. ¶ No. ibi de illato metu iūcto tex. i
fi. ibi in cōſtātem viꝝ ꝙ qn̄ mulier dicit ſe ꝯtxiſſe matrimo
niū ꝑ metū dꝫ ꝓbare ipſum metuꝫ ꝛ qualitatē eius videlꝫ
ꝙ fuit talis q caderet in cōſtātē viꝝ. Et ſic hētis h̄ caſum
ꝙ minoꝛ metus nō magis excuſat mulierē q̄ꝫ viꝝ ꝙ eſt ꝯ̄
gl. in. c. cum locuꝫ. ſ. eo. ti. tn̄ doctoꝛes h̄ ꝛ ibi appꝛobant
illaꝫ glo. ꝑ tex. in. c. idignāter. xxxij. q. vj. vnde ad tex. no
ſtruꝫ neceſſe ē ſubaudire in cōſtātē viꝝ vel mulierē vel poſ
ſumus dicē ꝙ maſculinū genus h̄ cōcipit femininuꝫ vt ab
ſurduꝫ euitet̄. nā ꝫ appellatione viri ꝓpꝛie nō continetur
mulier tn̄ h̄ ipꝛoꝑe cōtinebit̄ ex quo ſubiecta mā̄ loqtur
de muliere faciūt no. in cle. j. in v̄bo homines de electi. in
c. gnāli de electi. li. vj. in. c. ſi qs ſuadēte. xvij. q. iiij. ꝑ Ar
chi. ꝑ bar. in. l. j. ff. ḋ v. ſig. ¶ Glo. in. v̄bo aſſertio in fine re
tēto hoc intellecto glo. ꝙ mulier ꝓbat ſe nō cōſenſiſſe ꝓ
bādo metuꝫ q hꝫ in cluſaꝫ tacitaꝫ negatiuā. i. ꝙ ſpōte non
cōſenſit. c. ſup hoc. ſ. de renun. tex. noſter videt̄ fruſtra po
nere duos caſus. nā ꝑmo dicit ꝙ mulier aſſerebat ſe non
cōſenſiſſe. ſm̄ in v̄ſi. ſane dicit ꝙ aſſerebat ſe cōſenſiſſe ꝑ
metuꝫ ſi omnino que dicit ſe cōſenſiſſe ſimpliciter illud ꝓ
bat ꝓbando metuꝫ ḡ nō ē differētia ſiue dicat̄ ꝙ nō cōſē
ſit ſiue ꝙ ꝑ metuꝫ cōſenſit. ſolutio hꝫ cōiter ſcribētes tex.
voluit notare differētiā in mō ꝓbādi qꝛ tunc ſiue dicat̄ n̄
cōſenſiſſe ſiue dicat̄ ꝙ ꝑ metuꝫ hunc redunt omnia vt ꝓ
batio fiat ꝓbando metuꝫ vt vult glo. ſꝫ voluit tex. notare
differētiaꝫ in mō ꝓponēdi qꝛ qn̄qꝫ ꝓponit mulier ex
ceptionē dicēs ꝙ nō conſenſit ſimpliciter ꝛ ita loquit̄ ꝑn
cipiuꝫ qn̄qꝫ ꝓpōit dicēs qḋ cōſenſit ſꝫ ꝑ metuꝫ ꝛ ita loq
tur v̄. ſane Car. ſuſtinꝫ ꝙ ēt ſit differētia in mō probandi
qꝛ ſi dicat̄ ꝙ cōſenſit ꝑ metuꝫ hēbit probare metuꝫ ſi dica
tur quod nō cōſenſit ꝫ iſta negatiua ꝛ directo nō poſſet
negatiua pꝛobari capitulo bone el. j. ſ. de elec. c. cuꝫ eccle
ſia ſutrina. ſ. de cauſa poſ. ꝛ pꝛopꝛi. tamē hec negatiua ꝓ
bari poterit ꝑ indirectuꝫ nō ſoluꝫ ꝓbando metuꝫ vt vult
glo. ſꝫ pꝛobando quod illa tpe ꝯtcti matrimonij erat mi
noꝛ etate ꝛ ſic nō poterit cōſentire. c. tue. ſ. eo. ꝛ tpe cōtra
cti matrimonij erat abſens a loco vbi dī ipaꝫ ꝯtxiſſe nam
tunc ꝑ indirectuꝫ pꝛobat̄ ꝙ nō ꝯtxit. c. ex tenoꝛe. ſ. de teſt.
¶ In glo. in v̄bo carnalē copulaꝫ in fine no. glo. vnum ef
fectum quē opat̄ carnalis copula p⁹ matrimōiuꝫ meticu
loſuꝫ qꝛ purgat metū ſꝫ alium effectū opat̄ ſm̄ Car. h̄ ꝙ
nō poſſet agi poſſeſſoꝛio recuperande ꝯ̄ iſtam vxorē niſi
conſecuta copula. ita Inno. in. c. ex pte. ſ. de reſti. ſpolia.
vbi vult ꝙ maritus nō pōt poſſeſſoꝛio agere ad recupe
randam vxorē niſi ꝑceſſerit titulus matrimonij ꝛ copula
ſit cōfirmata notat̄. in. c. litteras eo. titulo.

Emma.

In mr̄imōijs ꝛ ſpōſalib⁹ dꝫ eē lib
tas vn̄ i eis penal̄ ꝓmiſſio n̄ obli
gat h̄ dicat. ¶ Diuidit̄ i duas ptes i ꝑma narrat
factū

fcm̄ i ba q̄ ē ibi cū itaq; ꝺmiꝛnat. ¶ Nota ibi ꝯxit mrīmo
niū ꝙ poſt ſpōſalia de futuro ꝯbi pōt cū alio matrimōiū
de p̄ſenti ⁊ vȝ videbimus in.c.ſi iter.j.eo. ¶ Nota ibi. p.
iūcto tex.in p̄cedentibus ibi gēma ꝙ inter pentes poſſūt
ꝯbi ſpōſalia ꝑ filijs iſantib⁹ ⁊ illa ſpōſalia dūmō nō ſint
penalia obligāt ipos pentes de hoc vidim⁹ i.c.ex lr̄is el.
ij.ſ̄.eo.ſi aūt ſunt penalia n̄ obligāt pentes ſicut nec ipoſ
p̄ncipales.⁊ ſic hētis qꝺ ſicut nō p̄t apponi pena in mr̄i
monio vel ſpōſalib⁹ iter ipos ꝯhentes mr̄imoniū vł ſpō
ſalia.l.neq;.C.de nupti.l.fi.C.de ſponſa.ita nec pena pōt
apponi iter pentes.⁊ no.qꝺ nō ſolū hoc ꝓcedit iter pen
tes.i.hn̄tes filios i ptāte ſȝ ēt iter pentes.i.matrē vł alios
nō hn̄tes i ptāte aſcēdētes tm̄ puta matrē vt hoc tex. ⁊.l.
ticia in pꝛin.ff.de vbo.ob. ¶ Nota ibi ꝯcta fuerūt ꝙ ſpō
ſalia ꝯcta a pentibus pro filijs iſantib⁹ p̄n̄t dici ſpōſalia
nā lȝ ipſi iſantes nō obligenꝭ.c.acceſſit.c.lr̄as ⁊.c.de illis
j.ti.j.tm̄ ex quo obligant pentes iuicem p̄n̄t dici ſponſalia
nō tm̄ qꝺ hēant effectū publice honeſtatis niſi fuerit rati
ficata ab eis infantiā egreſſis.c.vnico circa p̄n.de deſpō.
impu.li.vj. ¶ Nota ibi nitiꝭ extoꝛquere ſ̄m Car.ꝙ i mr̄i
monialib⁹ pr̄ vel mr̄ pōt ſtare i iudicio ꝑ filia.⁊ ſic hētis
qꝺ lȝ i ſp̄ualib⁹ ꝯiunctio carnalis nō hȝ vī mādati.c.fi.de
iudicijs li.vj.ita qꝺ poſſit ſtare i iudicio ꝯiūct⁹ ꝑ ꝯiūcto
ſiue mādato tm̄ ſecus eſt i matrimonialib⁹ vt h̄ qꝛ mr̄ ſta
bat i iudicio ꝑ filia ſine mādato iſtud tm̄ nō bn̄ ꝓbaꝭ i tex.
qꝛ h̄ agebaꝭ ꝯ ipam ꝙ ex pacto ſuo.i.ſponſalib⁹ ꝑ eā ꝯ
ctis cū ſtipulatōe penali nō aūt agebaꝭ ꝯ filiā. ¶ Nota
ibi libera ꝙ mr̄imoniū dȝ eē libeꝝ nō ſolū a vi p̄ciſa vł cō
dicionali q̄ icuteret metū ꝯſtanti viro vt vidim⁹ i.c. cū lo
cus.ſ̄.eo.ſȝ ēt a quacūq; pena ēt ſi n̄ eſſȝ talis q̄ incuteret
metū ꝯſtāti viro nā met⁹ amiſſiōis bonoꝝ nō incutit iuſtū
metū niſi ſit de toto vel maioꝛi pte .c.ij.ſ̄.ꝙ metus cā.Et
tm̄ ſtipl'o penalis pecuniaria nō pōt apponi in mr̄imonio
qꝛ dȝ eē libeꝝ ēt ab hac pena vt h̄ ē tex.ſȝ ꝯ vr̄ qꝺ tex. nō
poſſit ꝓcedē nā ſi metus penalis nō ē tal' q cadeꝛet i ꝯſtā
tē viꝝ vr̄ qꝺ nō ipediat mr̄imoniū.c.veniēs el.ij.c. ꝯſulta
tōi.ſ̄.eo.ḡ ſtipulatō penał nō ipediet libertatē mr̄imonij
cū nō ſit tal' q̄ icuteret metū ꝯſtāti ſol'o ex mēte. d.An. ⁊
clari⁹ Panoꝛ. ¶ Aut nos q̄rim⁹ nūq̄d matrimōiū valeat
vel ne ⁊ tūc ꝓcedit argum̄tū qꝛ ſi nō ē talis met⁹ q cadēt
i ꝯſtātē viꝝ cū nō tollaꝭ libertas ꝯſenſus erit matrimōiū
qꝛ debuit poti⁹ illꝺ modicū dānū pati q̄ȝ ſe obligare ꝯhē
do matrimoniū.ſi v̄o ē talis q cadēt i ꝯſtātē viꝝ ⁊ tūc ipe
diꝭ libertas matrimōij ⁊ p̄cōſequēs matrimōiū n̄ vȝ. Aut
v̄o q̄rim⁹ an ſi nō vult ꝯhere matri.arteꝭ ad ꝯhēdū ꝑ ali
q̄ȝ ꝓmiſſionē p̄cedētē.⁊ tūc aut extra viculū qꝺ nāliꝭ de
ducꝭ i ſpōſalib⁹ vel matri.ꝯhēdis nihil ē appoſitū i iſta ꝓ
miſſiōe ⁊ cogeꝭ ad ꝯhēdū.c.ij.ex litteris el.ij.⁊.c.req̄ſiuit
ſ̄.eo. puta ꝓmiſi accipe Bertā i vxoꝛē vł ēt illꝺ iuraui nā
iuram̄tū quo ad viculū lȝ mai⁹ viculū addat nō tm̄ fac̄ quē
obligari i pl⁹ q̄ȝ iſit viculo matrimōiali de nā ſui aut i ꝓ
miſſōe ꝺ ꝯhēdo matrimōiū vł ſpōſalia deduciꝭ aliꝺ extri
ſec⁹ qꝺ nō ē ꝺ nā viculi matrimōialis ipſi viculo ſȝ ad ipȝ
viculū iducēdū obligaꝭ qs ad aliꝺ extriſec⁹ puta ꝓmitto
accipe bertā i vxoꝛē ⁊ ſi nō accepo ꝓmitto mille noīe pe
ne iſta ꝓmiſſio pene ē ex̄ viculū matrimōiale tūc viciaꝭ ꝓ
miſſio qꝛ i matrimōio ꝯtēti dēm⁹ eē penis legalib⁹.l.ſtipu
latio ꝯcepta.ff.ꝺ.v̄.ob.⁊ talis ꝓmiſſio pene ex̄nee cū ali
qualr̄ ipediat libeꝝ arbitriū ꝯhēdi cēſeꝭ ꝯ bonos moꝛes
iꝺ nō vȝ vt h̄ tex.⁊.d.l.titia i p̄n.⁊ iꝺ dixit i fine ibi bar. ꝙ
hec ſtipulatio penalis nō firmareꝭ iuram̄to regula non ē
obligatoꝛiū.ꝺ re.iu.li.vj.Et ſic ex p̄dictis hētis inferre ꝙ
ſi p̄cedēte ꝓmiſſiōe ꝺ ꝯhēdo mr̄imonio cū ſtipulatiōe pe
nali ſequaꝭ inꝭ illoſ valebit matrimoniū ꝑ dcā in p̄mo mē
bꝛo.⁊ iꝺ cū miſterio tex.dicit ab extoꝛſiōe pene ceſſādū
eē quaſi irritet ꝓmiſſionē pene nō āt dicit nō valē matri
moniū .Et ꝑ p̄dcā hētis inferre ad ſolutōez alteri⁹ ꝯrij ꝙ
poſſȝ foꝛmari ꝺ.c.req̄ſiuit ⁊.c.veniēs el.ij.⁊.c.p̄terea el.j.
ſ̄.eo.vbi dꝛ ꝙ ſpōſalia iurata valēt ⁊ niſi alia cā ſubſit dȝ
ꝑs cogi ad illa obſ̄uāda.nā claꝝ ē ꝙ ꝑ ꝑiuriū illaqueaꝭ

aīa ⁊ anime cūctis rebus ſūt p̄ponēde.c.p̄cipimus.xij.q.
j.ſi ḡ vbi iminet p̄iculū aīe tm̄ ꝓmiſſio matrimonij ꝯhēdi
vȝ ſub p̄iculo aīe ⁊ tȝ.i.q̄ȝdo iuraꝭ ḡ multo magis dȝ valē
ꝓmiſſio ꝺ ꝯhēdo ſub pene pecūiarie p̄iculo ſo.pȝ ex p̄di
ctis qꝛ in iuram̄to nihil extrinſecus addiꝭ qꝺ non ſit ꝺ nā
vinculi ps āt a p̄ncipio ꝯſētiēdo in vinculū vī ꝯſētire in
omnia q̄ ſūt de nā ei⁹ vnde lȝ poſtea cogaꝭ ꝯhē h̄ matri
moniū nō p̄t dici nō libeꝝ qꝛ habuit p̄ncipiū volūtariū ⁊
iſte ſua ſpōte ad illꝺ deſcēdit vn̄ lȝ poſtea cogaꝭ: cogetur
poti⁹ in executionē ſue neceſſitatis q̄ȝ ſibi cū eēt liber ipo
ſuit.i. pp ꝓmiſſionē quā fecit q̄ȝ cogaꝭ pp aliꝺ extriſecus
acciſis iꝺ nōmiꝝ ſi vȝ matrimoniū ⁊ ꝓmiſſio.⁊ faciūt q̄ vi
dim⁹ i.d.c.req̄ſiuit ⁊ dictis iurib⁹ ſec⁹ ē i ſtipulatōe pena
li nā ſi ꝓmitto bertā ducē i vxoꝛē ⁊ ſi non duxero ꝓmitto
cētū noīe pene nūdū tp̄e quo erā liber elegi ꝯſentire i vin
culū matrimonij qꝛ ſoluēdo cētū non ſequeꝭ matrimoniū
vn̄ tp̄e quo hēbā ꝯſenſū libeꝝ non elegi ꝯhē matrimoniū
p⁹ h̄ tp̄s ſi poſtea eligo vī factū metu pene ⁊ iꝺ qꝛ lex vult
qꝺ electio viculi matrimonialis ſit lib̄a ⁊ p⁹ iſtā ꝓmiſſio
nē nō p̄t dici lib̄a qꝛ fcē metu pene ꝯſētiā iꝺ vult lex n̄ valē
ꝓmiſſionē ꝺ ꝯhēdo ſub pena vt hoc tex. ¶ No.ibi com
pellas qꝺ eccl'ia p̄t cogē laicos ab exactione pene q̄ȝ re
ſpectu vinculi matrimonialis exigūt ceſſare.Et ſic hētis
ꝙ eccleſia non ſolū hȝ ptātē iter laicos ſup ipſo vinculo
matrimonij ſȝ ēt hȝ ſup q̄buſcūq; tp̄alib⁹ īde depēdētib⁹
vel ꝯnexis puta h̄ i ſtipulatione penali vel i.c.ad pꝛudētia
quoad dotē.j.ꝺ do.in.vi.⁊ vx.An āt pp arras poſſint lay
ci in cā matrimoniali trahi ad foꝛū eccleſie.Iochus h̄ la
tius ꝓſeq̄ꝭ.quero pone ꝙ mulier ē ꝯfeſſa ſe recipiſſe ar
ras quas n̄ recipit ⁊ ꝓmiſit reſtituē duplicatas queriꭇ in
foꝛo ſeculari ꝑ arris redēdis an poſſit aliquo modo iu
uari vel cū bꝛachio iudicis eccleſiaſtici vel alio modo ꝙ
foꝛte renūtiauit exceptioni non receptaꝝ arraꝝ ⁊ ꝯfeſſio
fuit fcā i fraudē penaꝝ dicit fede.i ꝯſi.ſ̄.allegato in fi. ꝙ
in foꝛo ſeculari non poterit directe defēdi ab arris cū ar
re ſint res ſeculares ſȝ ꝑ obliquū poterit defēdi mouēdo
queſtionē ꝯ illū q ipaȝ diffamat ſup matrimoīo ⁊ ſup ei⁹
ſtatu arg.l.diffamari.C.ꝺ ige.⁊ manu.⁊.c.ꝯquerēte ꝺ of.
oꝛdi.⁊ petat ſilētiū eidē imponi ⁊ declarari ipaȝ liberā
a tali obligatione in qua in v̄itate nulla pecūia interuēit
ego credo ꝙ fede.loq̄ꝭ in cāu in quo n̄ poſſit mulier ꝓba
re ſibi pecuniā n̄ nūeratā qꝛ ſi ꝓbare poſſȝ n̄ nūeratā in fo
ro ſeculari poſſȝ ſe tueri.l.gnāliter.C.de non nume.pecu.
⁊.l.in ꝯctib⁹.⁊ in.c.ſi cautio ⁊ ꝙ.j.no.de fi.inſtr.qꝛ de nā
arraꝝ ē vt tradāꭇ ⁊ in modica q̄ȝtitate vt in.l.fi.C.de ſpō.
⁊.l.deo nobis .C.de epiſ.⁊ cle.⁊ h̄ ꝑ gl.in.c.ex pte de con
uer.coniu.⁊ in.c.accedēs de ꝓcu.et tā iura ciuilia q̄ȝ ca
nonica ꝑmittūt arraꝝ actionē n̄ pene ſtipulationē.hec er
go ꝓmiſſio vꝛ fcā eē in fraudē ſub nomine arraꝝ ⁊ multo
magis ſi eēt fcā ꝓmiſſio ſub maxima q̄ȝtitate ⁊ ita ꝯſuluit
fed.in alio ꝯſi.cxiij.⁊ in hac opinione fuit do. Hugolin⁹
epiſ.ꝑuſinus qꝛ tm̄ ſtatuta ciuitat. multotiēs non admit
tūt tales exceptiones vt.ſ̄.ꝓxime dicit fede.ideo ad ec
cleſiaſticū iudicē recurrēdū ē ⁊ ita itelligo quod dicit fe
de.in conſi.clxviij.⁊ quod ꝯfeſſio de arris receptis inter
ueniēs ēt guarētigiata non operetur ſicut ſi apparet da
tio tenet do.Anto.ſuo conſilio ſeptuageſimo. quod inci
pit Iheſu xp̄i nomine inuocato q̄ȝtum ad p̄mum ponit
fede.in conſilio.lxxxviij.quod icipit.Domino coꝛrado
¶ Ante quam glo.atingam opi.contra textuȝ qꝛ hec ra
tio poſita in tex.cū infert ad id ꝺ quo querebaꭇ deſponſa
lib⁹ ⁊ r̄ndeꭇ qꝺ ſtipulatio penalis non tenuit qꝛ mr̄imōia
dēnt eē lib̄a cū tamen aliꝺ ſint ſponſalia ⁊ aliꝺ matrimo
niū faciūt que dcā ſūt in rubꝛica in p̄ma pte ⁊ de ſepera
tione non ē bona illatio capitulo inter coꝛpoꝛalia de trāſ
latione pꝛelato.capi.dilectus de officio oꝛdi. l. papinia
nus.ff.de minoꝛi.Gaſp.de cal.ſol.quod in omnino diuer
ſis non infertur de vno ad reliquum ſecus in diuerſis in
q̄bus ē eadē ratio ſicut ē qꝛ ſicut matrimoniū dȝ eē libeꝝ
ita ⁊ ſponſalia in quibus ē eadē ratio.ſ̄.eo.cum locū ha

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

bet in ſua cá argu.de pe.di.j.ꝑt de offi.dele. Preterea ſūt
aūt ſponſalia cá mr̄imonij ꝛ ꝑparatoria ad mr̄imoniuꝫ ꝛ
idē ius dꝫ eē in ꝑpato ꝛ ꝑparatorijs.ff.de ꝑcu.ad lega.ꝛ
l.ad rē mobilē dīo.ff.de ſpōſa.vbi bonus tex.ꝑ hac ſol'o
ne.¶Glo.j.in verbo ſeptēniū in fine arguit gl.ꝙ tex.ſit ꝺ
idubitabili nec bōa ſit rō qꝛ mr̄imonia debēt eē libera im
mo vꝫ ꝙ h caſu nullo mō debuerint valē ſponſalia ēt ſi ñ
fuiſſet adiecta ſtipulatio pēalis.nā hic fuerūt ifantes qui
ꝯxerūt ꝫ ſpōſalia ñ valēt iurib⁹ in gl.allegatis ēt ſi ſtipl'o
pēalis ñ fuiſſet adiecta.gl.ſoluit ꝙ facti maiores ratifica
uerūt ſpōſalia iō ſtat dubiū ꝛ rō decidēdi ꝙ iſta ſpōſalia
ñ valuerūt ꝑꝑ ſtipl'atōeꝫ penalē Gof.hic dicit ꝙ tria erāt
vicia in caſu nr̄o ꝑꝑ q̄ ſtipl'o pēalis ñ valet.primū qꝛ ifan
tes ꝯxerūt.ſcd̄ꝫ qꝛ mr̄imōia debēt eē libera vnde ꝓmiſſio
pene vꝫ ipedire libertatē.tertiū qꝛ non valuit ꝑncipale iō
nec acceſſoriū.i.ñ valuerūt ſponſalia ꝫ nec ſtipl'o penalis
do.Anto.h dicit ꝙ iſte ſol'ones ñ ſūt neceſſarie qꝛ argum̄
tū ñ ꝓcedit.nā hic ñ fuerūt ifantes q ꝯxerūt ꝛ penā ꝓmi-
ſerūt ſꝫ ipſi ꝑentes inuicē ꝓmiſerūt penā vñ ceſſat illō vi-
tiū ifantilis etatis qꝛ hic ꝑentes agebāt ſe obligare ad pe
naꝫ ñ aūt ifantes vñ ſtat firma rō ꝙ ꝑꝑ libertatē mr̄imo-
nij ñ valet hec ſtipl'o ꝛ ꝓcedit itellectus do.Anto.itelligē
do ꝙ illa v̄ba ab ip̄a nitit' extorq̄re r̄ferāt' ad gēmā mulie
rē tñ tex.expſſe ñ dicit ꝙ ꝑentes ſint penam ſtipulati imo
ex v̄bo ꝯxit vꝫ inui ſpōſalia fuiſſe ꝯcta iter ifantes ꝛ ꝙ dꝫ
poſtea de ſtipl'atōe penali itelligeſt' ēt iter infantes ꝯcta ꝛ
h mō intelligēdo ꝓcedit ſo.gl.ꝛ illa v̄ba ab ip̄a nitit' extor
quē referent' ad.T.filiā ñ aūt ad gēmā mulierē.¶Glo.i
verbo ſtipl'o.In fine gl.habetis ex glo.ꝙ arre ſūt ꝓmiſſe
ſ̄m leges in ſponſalibus vel mr̄imonijs ꝛ ſic ſ̄m aliquos
vꝫ innuere ꝙ ñ ſ̄m canones ſed tex.noſter ſicut ꝓhibē vꝫ
penā eadē rōne ꝛ arrā ꝛ ita vꝫ facē rō in gl.alle.Jo.an.di
cit ꝙ nequāq̄ꝫ fuit mēs Bernardi iducēdi diaꝫ iter ius
canonicū ꝛ ciuile ſꝫ velit dicē determinādo qꝛ dixerat ꝙ
idēptitate rōnis ſic canon hic ꝓhibet penā ita videat' ꝓ
hibere arras.ſubicit poſtea ſed ſec⁹ ē quaſi dicat veritatē
eē incōtrariū dehinc ꝓcedat vlteri⁹ allegādo nō aūt idu-
cendi diaꝫ ſ̄m leges vt dicit ꝑdicta finalis.¶Sꝫ ꝑ cla-
riori itelligētia prio q̄ro nūq̄d pena ſit ꝓmiſſa in ſponſali
bus.Et dicite ſ̄m cōit' ſcribētes maxie do.Anto.Aut loq
mur in pēa q̄ ꝯſiſtit i lucri amiſſiōe puta qꝛ ſi ñ ꝯhit amit
tet lucrū.ꝛ tūc aūt h ꝓuenit ex diſpōne ex̄nei ꝛ tunc valet
pena.l.titio centū.§.titio el.j.ff.de con.ꝛ demō.puta legat
teſtator Berte centū ſi nupſerit Titio ſi ñ nupſerit nō ha
bebit legatū ecce penā ꝛ tñ valet tale legatū ꝛ pēa cōmit
tet'.Uide Oldra.in ꝯſilio q̄ntodecimo qd̄ incipit thema
tale eſt titi⁹.aut ꝓuenit ex diſpōne ip̄oꝝ ꝯhentiū ꝛ tūc nō
valet pēa puta ꝓmitto tibi centū ſi ꝯſenſeris i me vt i ma
ritū ñ valet iſta ꝓmiſſio qꝛ in dubio vꝫ facta cā fornicatio
nis ꝛ turpis amoris.l.ſi ſtipulat⁹ fuero ſiſti.§.fi.ff.ꝺ v.ob.
ita do.Anto.ſed in ꝯriū vꝫ tex.in.l.ea q̄.ff.de do.int' viꝝ ꝛ
vxorē vbi valet pactū iter viꝝ ꝛ vxorē de lucro ꝑdendo ſi
mr̄imoniū diſſoluat' ꝫ multomagis debebit valē pactū ꝺ
lucro ꝑdendo ſi ſponſalia diſſoluāt' ideſt effectū ñ habe-
ant ita ē de mente Bar.in ſi'i in.l.titia in ꝑn.ff.de v̄b.ob.
ſolutio añ ꝯctū mr̄imoniū pactū de lucro ꝑdendo ſi non
ꝯhat' ꝛ de habēdo ſi ꝯhat' ſapit turpitudinē ꝛ ꝑpea ñ va
let dicto.§.fi.ꝛ ita ibi Bar.ꝑ verbū cā poſitū in tex.ſꝫ pa-
ctū de lucro ꝑdendo in caſum ſoluti mr̄imonij ꝛ habēdo
in caſum ꝑſeuerātis mr̄imonij poſt ꝯctū mr̄imoniū appo
ſitū ſapit hōeſtatē qꝛ ꝯſeruat itegritatē mr̄imonij ꝛ iō nō
mirū ſi valet.d.l.ea q̄.Et iſta ſol'o eſt de mēte Bar.j.d.§.
fi.vbi vult ꝙ ſi ꝓmitteret' luc̄ꝝ ꝑ mr̄imonio ꝯhendo inter
ꝯiuges ꝛ appet qd̄ ceſſaret cā turpitudi' tale pactū valēt
licet in caſu ñ ſecuti matrimonij ſapiat penā.Et iō h mem
brū.do.Anto.dū vult qd̄ pactū int' ꝯhentes appoſitū ꝺ lu
cro habēdo in caſum ꝯcti matrimonij ñ valet limitat' prio
ꝺīo non ꝓcedē qñ appareret ꝙ ceſſaret cā turpitudis in
pacto puta ignobilis ſed diues deſiderat habē puellā no
bilē i vxorē affectu matrimōij ꝛ honeſte ſed ꝑꝑ diſpitatē

vt aliciat eā ad ꝯſentiēdū ꝓmittit ei magnū ꝑmiū valebit
iſtud pactū ita Panor.hic ꝑ gl.in.l.ſi volūtate.C.ꝺ dotiſ
ꝓmiſſiōe.Et faciūt no.ꝑ bar.i.d.l.ſtipulat⁹.§.fi.ꝛ i.l.ſi di
uortio.ff.de v̄.ob.¶Scd̄o vēit limitādū vt ñ ꝓcedat qñ
pactū apponēt' ꝺ lucro habēdo poſtiā ꝯctū matrimoniū
ad finē vt ꝯſeruaret' ꝛ ſic pēa apponēt' vt ꝑdat luc̄ꝝ in ca
ſum ſoluti matri.d.l.ea q̄ aut pēa reſpicit amiſſionē amo-
ris carnal' puta qꝛ volēs diſplicē amaſie i eā ꝯſentit ꝛ tūc
valet matrimoniuꝫ nec ꝑ talē penā ipediet'.c.veniēs.ꝺ.c.
ꝛ ita pēa amiſſiōis copule.c.tua nos.ꝺ.c.aut pēa reſpicit
dānū ꝑ̄imonij ꝛ tūc aut appōit' int' ip̄os ꝯhētes ſpōſalia
ꝛ tūc ſi pēa eſt legal' ſui nā vl' hūit ꝑncipiū a.l.lꝫ nūc ꝺdu-
cat' i ꝯuentionē valet talis ſtipl'o.l.fi.vbi caſus dū loq̄t' ꝺ
pēa quatrupli.C.ꝺ ſpon.l.ſtipl'o ſi ita fcā.ff.de v̄b.ob.l.in
ꝯuētionalib⁹ in ſi'i.ff.de ver.ob.no.Bar.in.d.l.titia i ꝑn.
in.ij.col.ꝛ ē de mēte do.Anto.h ſi vero in ꝯuentionē ꝺdu
cat' pēa ñ legal' q̄ nec hūit ꝑncipiuꝫ a lege nec ē a lege ipo
ſita ꝛ tunc tal' ſtipl'o pēal' ñ valet vt h ſ̄m intellectum gl.ꝑ
me dum ſentit ꝙ fuiſſet ſtipl'o appoſita inter ipſos infan
tes ñ inter ip̄os ꝑentes ꝛ voluit Gof.fac tex.in.l.neq̄ꝫ.C.
de nup.in.d.l.titia in ꝑn.aut ñ apponit' inter ꝯhētes ſꝫ iter
ex̄neū vnuꝫ ꝛ vnuꝫ ex ꝯhētib⁹ puta ꝓmittis mihi ꝯhē ma
trimoniū cuꝫ Berta ꝛ ſi ñ ꝯxeris ꝓmittiſ penā ꝛ ñ valet ꝓ
miſſio qꝛ ē eadē rōne libertas matrimonij ipediat' q̄ ē qñ
apponit' h pactū iter ꝑentes ꝯhentes ſponſalia ita d.ant.
aut opponit' pactū iter ex̄neos ꝛ tūc ſi ſunt tales q aliquo
iure vl' ꝑ̄atis puta pꝛ vl' ſupioritatis puta dñs caſtelli vl'
affectiōis puta mater ꝛ fratres ip̄e ꝑſone ꝯctature matri
moniū iducerēt' ad ꝯhēduꝫ ne tal' penā incurreret ꝛ tunc
ñ vꝫ ſtipl'o ar.l.hēs me⁹.§.fi.ff.de con.ꝛ dmon.l.j.ꝛ.ij.ff.i
ius vocati vt eāt ꝛ facit tex.noſter dū loq̄t' de gēma mulie
itelligēdū ꝙ ip̄a penā ꝓmiſerit.āt ſunt ꝓrſus ex̄nei qñ ē
v̄iſil'e ꝙ qs moueat' ad ꝯhēdum vl' ñ ꝯhēdum vtꝑorſus
ex̄ne⁹ penā euitet ꝛ valebit ꝓmiſſio qꝛ ceſſat ratio tollēde
libtatis matrimonialis ꝛ ſi iſti ex̄nei ꝓmiſerunt ꝯditiōal'r
penā puta ꝓmitto cētum ſi Berta ñ ꝯxerit cuꝫ Titio ꝛ va
lebit ꝓmiſſio gl.cōiter approbata in.d.l.titia in ꝑn.ita gl.
Jo.an.in addi.ad ſpeculum in ti.de arbitris.§.j.v̄ſi.q̄d ſi
ſic in addi.q̄ incipit diximꝰ.ꝛ Ho.in ſūma co.ti.§.j.ꝛ do.
ant.h dicēs h ꝓcedē niſi in fraudē fieret qꝛ ꝑ ſuppoſitā ꝑ
ſonā ipi ꝺ quoꝝ mr̄imo.ꝑncipal'r agit' feciſſēt penā ꝓmit
ti qꝛ tunc ñ valēt.ſubicit quoq̄ꝫ.d.Ant.ꝙ ſi iſti extranei ꝓ
miſerunt ſe facturos curaturos ꝙ talis ꝯhet cum tali ſub
pena centum ꝙ tal' ꝓmiſſio valebit ꝛ iſti liberati erunt a
pena ſi ꝑ eos non ſtetit quominuſ illi ꝯherent qꝛ fecerunt
q̄cq̄d potuerunt ꝛ ita voluit Fe.in ſuo ꝯſi.54.qd̄ incipit
Martinus ꝛ ꝯſi.122.incipit Quidam ſcholaris qꝛ diffi-
cultas excuſat a pena ꝯuentionali.l.ſi vehenda.§.pe.in fi.
ff.ad legem rodiam de iactu notat' in lege ꝯtinu⁹.§.illō.ff.
de v̄.ob.in.l.qd̄.T.ff.ſi cer.pe.in.c.breui.ꝺ.de iur.iu.Su-
bicit quoq̄ꝫ ꝙ ēt idē dicim⁹ in pr̄e vt poſſit ſe obligare fa-
ctuꝝ curatuꝝ qꝙ filia ꝯhet non tñ ſub pena vt vidim⁹ in.c.
ex litteris el.ij.ꝛ in.c.ſic.ꝺ.eo.¶Scd̄a ē qd̄ ex gl.nunq̄d
in matrimonio ꝯhendo valeat datio arraꝝ vel ꝓmiſſio.ꝛ
de ꝓmiſſione non eſt dubiuꝫ ꝙ non valet ſ̄m cōiter ſcri-
bentes ſed idem eſt qd̄ in pena ita Fe.in ꝯſi.xcix.qd̄ icipit
Dño corrado ꝛ in cōſi.cxxv.quod incipit in matrimonia
libus ꝺ datione āt concludit' ꝙ vꝫ.l.fi.C.co.ti.ꝺ ſponſa.ꝛ
hanc diam fac bar.in.d.l.titia in ꝑn.ꝛ cōiter.doc.ibi ꝛ in
d.l.fi.ꝛ.Jo.an.ꝛ doc.hic lꝫ aliqual'r varient in rationib⁹.
ſed ope ꝑciū eſt ſcire q̄ ſit ratio quare lex ꝓmittit arras
ꝛ non penam Cynus in dicta.l.fi.ꝛ Jo.an.hic dicunt ꝙ
ratio qꝛ magis de facili quis induci' ad ꝓmittendum ma
gnam penam q̄ꝫ anguſtet' ad dandum arram magnam ꝛ
ideo cuꝫ lex ſiue canon tendat ad fauendum libertati ma
trimonij ꝛ magis de facili ꝑtes promittunt magnam pe-
nam q̄ꝫ dent magnas arraſ ideo facilius impedit libertas
matrimonij in pena quam in arris ꝛ ideo dicit hic Joan.
an.ꝙ ſi daret' magna arra ab homine non multum poten
te ita ꝙ v̄iſil'e eſt qd̄ magnipendēt ñ ꝑdē tantā arrā non
valeret

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

valeret datio arraꝝ qꝛ militaret rõ q̃ i pena .i. qꝛ veriſimili
ter ĩpedireť libertas matrimonij ⁊ ita eꝯ̃ dicit i pena qꝛ ſi
ꝓmittereť modica pena a viro potente ita ꝙ veriſimile ẽ ꝙ
ſlocipẽderet iſte amittere hãc penã valeret ꝓmiſſio pene
qua libertas mr̃imonij ĩpedireť pp modicã penã. Et ſi di
cať ad qd lex magis expſſit ꝓmittẽdo arras q̃z penã rñdꝫ
qd accõmodauit ſe lex ad ea q̃ frequẽti⁹ accidũt iuxta le
gẽ. nã ad ea. ff. de legibus. nã frequẽtius accidit ꝙ qs dat
modicas arras ⁊ ꝓmittit magnã penã q̃z eꝯ̃ iuxta illud.
Promiſi diues qlꝫ eẽ põt Bar. i. d. l. titia. i pri. ⁊ do. Ant.
hic reprobant iſtã rõnẽ cũ dicto qꝛ immo ſiue modica ſiue
magna arra ꝓmiſſa ẽ ſaluo vt i. d. l. ſi. q̃ gnãliter loqͥť ſi ãt
pena ſit magna vel modica ꝓhibita ẽ. l. ea. ff. de donatio.
iter vi. ⁊ vxo. vbi ſit mẽtio de modica pena ⁊ ſpãle eſt qꝛ
agebať de matrimõio ꝯ̃ſuãdo vt valeat q̃zdo exiſtit i lu
cri amiſſiõe tñ. Scdo adducũt tex i. l. neqꝫ iũcta gl. C. de
nupt. vbi gl. exẽplificat penã i decẽ ⁊ tex. ille idiſticte ꝓhi
bet penaꝫ. Tertio adduciť lex ſtipulatio ſi ita fcã. ff. ď vb.
ob. vbi pẽa ꝯ̃uẽtiõal' ꝓhibeť idiſticte. nec obſtat lex ſi. C.
de ſpõſalib⁹ dũ vult licitũ eẽ p⁹ traditiõꝫ arraꝝ paciſci de
pẽa quatruplici qꝛ illa pẽa erat legal' ãtiqͥt⁹. ⁊ iõ cũ a lege
hũerit originẽ pt quãdoqꝫ deduci i ꝯ̃uẽtõeꝫ. d. l. ſi ſtipula
tio ſi ita facta ⁊. l. in ꝯ̃uẽtionalib⁹. ꝑterea ꝯ̃tra dictaꝫ rõeꝫ
facit qꝛ nõ ẽ vniuerſalis. ꝯ̃cludit ſolũ ex pte dantis arras
qꝛ cũ facilius hoĩes inducanť ad ꝓmittẽdũ magnas pẽaſ
q̃z ad dandũ magnas arras lex magis de facili hꝫ eos p
mittit arras qꝛ nõ ẽ viſiľe ꝙ ſint ita magne ꝙ itimidẽt ma
trimoniũ. ſꝫ ex pte recipiẽtis nõ ꝯ̃cludit iſta rõ vniuerſaľr
pone. n. ꝙ dans arras eẽt multũ diues accipiẽs eẽt paup
iſte arre nõ ſũt magne quoad dãtẽ. iõ de facili iduct⁹ ẽ ad
dãdũ nec quo ad eũ ď facili itimidabiť matrimõiũ ſꝫ quo
ad recipiẽtẽ erũt magne arre ⁊ tñ qꝛ beatũ ẽ recipe ille de
facili iduciť ad recipiẽdũ ⁊ poſtea ne reſtituẽ cogať arraſ
duplicatas reddeť matrimoniũ nõ libeꝝ qꝛ ꝯ̃heret iuit⁹
vnde Hoſti. h dat aliã rõeꝫ ꝙ qꝛ i datõe arraꝝ nõ ſolũ ieſt
timor damni ſꝫ ẽt ſpes lucri qꝛ ſi ꝯ̃het lucrabiť arras iõ de
facili lex ꝑmittit arras ſꝫ i pena ṽtiť ſimplex odiũ. i. timor
damni iõ lex ꝓhibꝫ penaꝫ. ſꝫ iſta rõ ẽ ꝯ̃tra tex. in. l. exẽpto.
§. ego. ff. ď ac. ẽpti. qꝛ ſecuto ꝯ̃tractu ꝓ quo ſũt date arre
nõ lucrať ꝯ̃hẽs arras ſibi datas ſꝫ eas reſtituet ğ eadẽ eſt
rõ q̃ in pena ⁊ cõiť h reprobať ⁊ reprobat Federic⁹ de ſe.
in. d. cõſi. xcix. niſi eẽt cõſuetudo i pṫia lucrandi arras ſecu
to ꝯ̃cu. Hoſti. in ſũma co. ti. §. j. dat aliaꝫ rõnẽ ⁊ refert. d.
An. h qꝛ arre danť ꝓ obſuatõe ꝯ̃ctus ⁊ iõ cõcipiť eoꝝ tra
ditio affirmatiue puta do cẽtũ ꝓ arra vẽditõe talis fũdi
pena aũt ꝯ̃rio ꝓmittiť ꝓ diſſolutõe ꝯ̃ctus ⁊ iõ cõcipiť ne
gatiue ſi nõ fecero vel ꝯ̃xero ꝓmitto penaꝫ ita rõ inſpecto
effectu nõ cõcludiť qꝛ lꝫ pena cõcipiať negatiue ſit tñ ad
finẽ vt contractus impleať metu pene ſicut arre danť vt ꝯ̃
ctus impleať metu amiſſiõis eaꝝ imo tꝫ gl. in. §. j. inſti. de
ꝯ̃hẽ. ẽpti. ꝙ ſicut pena ſuccedit loco intereẽ qꝛ nõ fcm̃ vel
nõ ꝯ̃ctũ ita ẽt arra imo tꝫ bar. in. l. j. §. pen. ff. ď pub. in. l. cõ
tractus ⁊ ibi bal. T. de fide inſtru. in. l. i. no. C. ď ac. emp. ꝙ
ſicut ſtipulatio penalis ſecuta poſt ꝯ̃tractuꝫ ꝓ concurrẽti
q̃ztitate ſi ſoluta fuerit nouat obligatiõꝫ ꝑncipalẽ. l. ſi qs
ꝓ ſocio. ff. ꝓ ſocio ita ⁊ arra inq̃ztitate excepta ꝓ cõcurrẽ
ti q̃ztitate extinguit obligatõꝫ ꝑncipaľ ꝯ̃ctus ad intereſſe
natã lꝫ ad reſiduũ poſſit agi ſicut ⁊ in pena bar. i. d. l. titia
in ꝑn. Et. d. An. aſſignat aliã rõnẽ nã in matrimonijs ſiue
ſpõſalib⁹ contẽti dẽmus eẽ penis legalibus ⁊ ſi in pacto
deducať alia q̃z legalis pẽa non vꝫ pactũ nec ꝯ̃tract⁹. d. l.
ſtipulatio ſi ita fcã vnde ſi ꝓmittitur pena q̃ non ſit a lege
expſſa non vꝫ ꝯ̃ct⁹ vt h ſi ãt datur arra iſta pẽa q̃ reſultat
rõne amiſſiõis arraꝝ vľ reſtõnis duplicataꝝ arraꝝ. d. l. ſi.
non vẽit ex i ꝯ̃uẽtiõe ptiũ q̃ ď h conuenerit videlꝫ amiſſio
ne vľ reſtõne ſꝫ vẽit ex diſpõe legali ⁊ iõ pẽa legalis dꝛ nõ
miꝝ ſi vꝫ contract⁹ non obſtãte datione arraꝝ imo pl⁹ vꝫ
ꝓmiſſio poſt dationẽ arraꝝ ẽt de quatruplicatis arris re
ſtituẽdis. d. l. ſi. qꝛ quandoqꝫ fuit hec pena legalis vt qua
truplicate arre ſtituerentur. Et potuit eſſe ratio motiua

quare lex ꝑmiſerit dationẽ arraꝝ cũ ſciret ex nã eẽ vt ꝯ̃ ñ
ſeruãtẽ ſequať vel amiſſio eaꝝ vel reſtitutõ duplicataꝝ. §.
i. Inſti. de ꝯ̃tra. empti. l. qd ſeue. ⁊ ibi no. ff. de contra. ẽpti.
no. in. l. i. C. de actio. empti. nã matrimoniũ dꝫ oĩmoda lib
tate gaudere reſpectu rei ꝑcipij lꝫ poſtea cũ elegit ſe liga
re i executionẽ illi⁹ vinculi i quo hõ ſpõte ſe igeſſit lex ipo
nat neceſſitatẽ ꝯ̃hẽdi. c. ꝑterea el. j. c. ex lr̃is el. ij. c. reqſiuit
ẽ. co. vñ qñ ego ꝯ̃ho ſpõſalia cũ berta ⁊ do. arras i inicio
ego eligo ꝯ̃ſentire i viculo ſpõſaliũ ⁊ ẽt dare arras vñ lex
cũ iã libere ego me ligauerim tã reſpectu viculi ꝑcipalis
i. ſpõſaliũ q̃z reſpectu acceſſorij. i. arraꝝ hẽat vi ſuã. i. vt me
tu eaꝝ ego iducar ad ꝯ̃trahẽdũ matrimoniũ cũ oĩo ẽt nõ
datis arris ex ſolo viculo ſpõſaliũ debuiſſeꝫ cogi. d. c. req
ſiuit ſicut ⁊ i ſimili ꝑmittit metu ꝑiurij ego cogar q iuraui
ſpõſalia ad ꝯ̃trahẽdũ matrimoniũ ⁊ ẽ paritas rõnis iter
arras ⁊ viculuꝫ iuramẽti. Naꝫ ſicut iuramẽtuꝫ quoad vin
culuꝫ nihil aliõ addit niſi ꝙ magis ligat ⁊ ꝯ̃uenienti iminꝫ
ꝑiculuꝫ ita in arris nihil magis ligat quoad vinculuꝫ ꝑnci
pale ⁊ contrauenienti iminet ꝑiculuꝫ amiſſionis vel reſtõ
nis ꝑdicte. in pena ãt ſec⁹ ẽ. naꝫ contrahẽs ſponſalia ſub
pẽa quo vinculuꝫ ꝑncipale tpe quo ẽ liber non conſentit
ita ꝙ illa firmet qꝛ alternatiue ad duo ſe obligat ſaltẽ in
ſpecto effectu vnde vinculuꝫ ſponſaliuꝫ non ẽ firmum ⁊
iõ ſi poſtea ꝯ̃heret ⁊ viculũ firmaret lex cogitauit ꝙ hoc
nõ eẽt libeꝝ potuit. n. tiore pene ꝯ̃ſentire vñ cũ adſit oĩmo
da libertaſ mr̃imonij tpe quo hõ ligať nõ miꝝ ſi nõ vꝫ h ꝯ̃
ctus nõ dico mr̃imonij ſꝫ ſpõſaliũ penaliũ qꝛ dareť occa
ſio ꝯ̃hẽdi nõ libeꝝ mr̃imonij ⁊ iſta ẽ rõ tex. nr̃i. Vñ bart.
dicit ſi q̃rim⁹ q̃ ſint pene legales i matrimõialibus cuꝫ ille
ſint ꝓmiſſe. dõ ẽ ꝙ aut loqͥmur de matrimõio ꝯ̃cto q̃ ſunt
pene diſſoluẽtis matrimoniũ ⁊ tũc ẽ amiſſio dotis vľ do
natõis pp nuptias. l. ꝯ̃ſenſu. C. de repudijs ⁊ vbi ñ ẽ data
dos vel dõatio pp nuptias ⁊ vnũ ex iſtis vẽiret ꝑdẽdum
tũc illi q puniẽd⁹ vẽiret iſta pẽa iponiť pena. c. aureoꝝ ſi
ꝑimõiũ ſuũ excedit ſũmã trecẽtũ ſi ãt ẽ itra illã ſũmã tre
cẽtũ iponiť pena amiſſiõis tertie ptis bonoꝝ. l. iubem⁹. C.
de repudijs. aut nos q̃rim⁹ añ matrimõiũ ꝯ̃ctũ ſꝫ tñ poſt
ſpõſalia ⁊ tũc nulla pẽa ẽ a lege expſſa niſi ſpõſalia ſit fir
mata datõe arraꝝ qꝛ tũc iponiť pẽa ex pte dãtis vt arras
amittat ex pte recipiẽtis vt reſtituat duplicataſ niſi eẽt mi
nor. d. l. ſi. C. eo. pt tñ hec pẽa legal' ⁊ i ꝯ̃uẽtõe deduci. d. l.
ſtipľo ſi ita ⁊. d. l. i ꝯ̃uẽtiõalib⁹ imo vſqꝫ ad quatruplũ poſ
ſet i ꝯ̃uẽtionẽ ďduci vt qs teneať ad reſtituẽdũ arras qua
truplicatas. d. l. ſi. voluit tñ bar. ꝙ cũ ſit iniquũ ꝙ maior
pẽa iponať diſſoluẽti ſpõſalia q̃z matrimõiũ ꝙ illõ pactũ
ď quatruplicatiſ arris reſtituẽdis nõ valeret ſi excederet
metas donatõis pp nuptias vel dotis vel pene. d. l. iube
m⁹ ⁊ ſeqť. d. An. h tñ ex. cã excuſať ſoluẽs matrimõiuꝫ vel
ſpõſalia a pena legali puta pp ihabilitatẽ viri. d. l. ſi. vel in
ſponſalib⁹ qꝛ expectat⁹ debito tpe ñ vẽit. c. de illis ⁊. c. in
noſtra. ẽ. c. vel i caſib⁹. c. quẽadmodũ. ẽ. ď iu. iur. Salicet⁹
i. d. l. ſi. i ṽſi. quatrupli trãſit cũ bar. i. d. l. titia quoad rões
ſuas qꝛ dẽm⁹ eẽ ꝯ̃tẽti penis legalib⁹. d. l. ſi ita ſtipulatio fa
cta fuerit. ff. de ṽ. ob. ⁊ ideo dicit ꝙ ſi i vno nũmo excede
reť pena legalis ñ valerꝫ ẽt moueť qꝛ forma videreť data
ꝑ illã. l. a qua ñ ẽ recedẽdũ ⁊ ideo ꝯ̃cludit nullã ſtipľonẽ
penalẽ valere ſi i ea deducať pena ꝯ̃uẽtionalis ſꝫ bñ vale
ret ſi ďducať pena legalis quatrupli. ¶ Et ꝑ ꝑdicta iſert
bar. in. d. l. titia ⁊. d. An. h ⁊ cõiter ſcribẽtes ꝙ ſi arre darẽ
tur ab vtraqꝫ pte i eadẽ q̃ztitate pro matrimonio ꝯ̃trahẽ
do non valeret datio nec ꝯ̃ctus ⁊ ideo ſignãtur. l. ſi. loqͥť
qñ ab vna pte ⁊ ẽ ratio qꝛ hoc cãu ñ vꝫ interueniſſe ṽa da
tio. l. q ſic. ff. ď ſo. ⁊. d. l. ſi. non hꝫ locũ niſi interueniẽte da
tione vidẽtur. n. ſimulate ꝯ̃cepiſſe ptes iſtã mutuã datiõꝫ
arraꝝ ad effectũ obligãdi ſe iuicẽ ad pẽaꝫ q̃ tacite reſul
tat ex arris ñ ãt feciſſe realẽ arraꝝ dationẽ. ⁊ ideo ẽt infe
rũt ꝙ ſi vn⁹ ꝯ̃hẽtiũ ſponſalia ꝯ̃feſſus ẽ ſe hũiſſe tot noĩe
arraꝝ ꝙ cũ iſta ꝯ̃feſſio ꝓbꝫ traditionẽ. l. publia. §. ſi. ff. de
poſiti valebit ꝯ̃ct⁹ ſpõſaliũ tamẽ ſi appareꝛꝫ ꝙ ñ iteruẽit
traditio tũc videť ſimulate factũ i fraudẽ vt ps ꝯ̃ueniẽs i

ciderent in penā illius pene legalis. Et iō īferūt ꝙ ſi qs cō ſtitueret tenere ⁊ poſſidē arras noīe illiꝰ ꝓ qua ꝯhit ſpon ſalia ñ habet locū dicta.l.fi. qꝛ nō iteruenit realꝭ traditio. ❡Et iſtā ꝯcluſionē facit ſali.in.d.l.fi.in pn̄.i.ii.col. quic qd ſentiat Bar.in.d.l.titia iō ēt inferunt ꝙ ſi dareꝭ fūdus vꝭ ſpēs noīe arraꝝ pacto appoſito ꝙ reſtitueretꝭ duplica tū puta pciū cū re vel amitteretꝭ ꝓ vt ꝯuentū fuerit ꝙ iſto cāu nō valebit ꝯtus qꝛ pēa hic legalis nō ē ꝓportōabilis ſ.vt duplicētꝭ arre qꝛ idē fundus vel ſiℓis ſpēs nō pt dupli cari.l.plane.§.j.ff.de lega.j.⁊ iō cū nō poſſit habē locum pēa legalis nō habebit ēt locū ꝯuētionalis q̄ catenus ſo lū locū hȝ quatenꝰ legalis ⁊ nō vltra.d.l. ſtipulatio ſi ita facta.ſali.tn̄ in d.l.fi.in pn̄.dicit ex mēte ꝯhentiū ſpeciem dari poſſe ꝓ arris nec dationē vitiari ⁊ ad.l. illam in fi.rn̄ det ꝙ nō vitiat niſi cautionē ſtipulatōis penalis ⁊ duȝ dꝛ penā dupli ñ habere locū qꝛ ſpēs ñ pt bene duplicari ſicꝭ quantitas rn̄det ꝙ ñ duplicantꝭ ſpēs ſed redditꝭ ſpēs ⁊ ex timatio eius.l.ſi cū exceptōe.§.quatruplabitꝭ.ff.ꝙ metus cā.l.his qui predā iuncta gl.ff.ad.l.iuli.pecu.l.ſenatuſ.ff. de ꝯ.emptio.ſed nūqd valebit ſtipulatio appoſita ꝓ ob ſeruatione ſponſaliū ſine alia pēa vt poſſit agi ad intereſſe ꝓut ē regulare i obligationibus facti.l. ſtipulatōes nō di riduñꝭ.§.celſus.ff.de.v.obli. ❡Solutio.glo.vꝛ ſentire ꝙ ſic in.d.l.titia.⁊ faciūt q̄ vidimꝰ in.c.ex lr̄is.el.ij.ſ.co.glo. in.l.ſi ſtipuler.ff.de ver.obli.tȝ ꝯriū.gl.aūt.in.l.ij.ff.co.ti. arguit ad ptes nec firmat pedes Dinꝰ.in.d.l.titia diſtin guit aūt vult agere ad intereē reſpectu lucri ceſſantis ⁊ ñ pōt qꝛ eēt pena aut vult agere ad intereē reſpectu damni paſſi ⁊ pōt qꝛ recupatio dāni paſſi nō eſt pēa. Et facit ꝓ p̄ dictis.l.cū ꝓculus.ff.de dam.ifec.l.ſi is q i fi.ff.ꝺ fur.bar. in.d.l.titia ⁊ in terminis hic Panoꝛ.videntꝭ velle ꝙ imo ex ſtipulatōe ad nullū intereē agi poſſit. Mouentꝭ qꝛ debēt eē libera mr̄imonia vt hoc tex.⁊ qꝛ a ſponſalibꝰ licitū ē im pune recedere.l.j.C.eo.ſed hec argumēta nihil obſtāt qa veꝝ ē ꝙ mr̄imonia debēt eē libera a vinculo extrinſeco ñ aūt a vinculo intrinſeco vt dictū ē.ſ.ꝑ no.in.c.reqſiuit.ſ. co.ſed ſtipulatio de ſtādo ſponſalibus nō dat vinculū ex trinſecū ſicut nec iuramētū ergo ⁊c.nec ē veꝝ ꝙ a ſpōſali bus poſſit ipune recedi.c.ꝑterea el.j.ſ.co.nec Bart.loqꝭ in terminis iſtis.ſȝ tn̄ loqꝭ qñ fuit interpoſita ſtipulatio pe nalis nūqd vȝ quoad ꝯcurrētē q̄ntitatē intereē vt.j.ſtatiȝ dicā.Cōcludit tn̄. Panoꝛ.ꝙ lȝ ex ſtipulatiōe ñ poſſit agi ad intereē qꝛ ſpōſalia ñ ſūt ꝯtra tn̄ reſpectu damni paſſi vel expenſaꝝ poſtea factaꝝ poterit agi actōe de dolo qꝛ dolo aduerſarij ē inductꝰ ad hec dāna vel expēſas.ſȝ i ꝯri um facit nā dānū qꝺ qs ſua culpa ſentit ſibi iputare dȝ vt regula dānū de re.iu.in.vj.ſȝ iſte petijt expenſas ⁊ p̄para mēta dū ſciret vꝭ deberet ſcire ſtipulationē ñ eē obligato riā nec ſponſalia neceſſario induci debē ḡ ſua culpa icidit in iſta dāna ⁊ facit in ſiℓi.l.ſi qs domū.ff.lo.in pn̄.Sali.in l.j.C.eo.diſtinguit aut p̄paramēta ⁊ expēſe ſunt volūtarie ⁊ tūc nulla actōe agi poſſit ad ea neqȝ ex ſtipulatu neqȝ ꝺ dolo nȝ infactū ex aliqua eqtate ꝑ dictā rōneȝ regule dā nuȝ ⁊ h mō intelligit Cynus ibi aut p̄paramēta ſūt neceſ ſaria vt ſūt veſtimēta anuli ⁊ ſiℓia ⁊ tūc ex eqtate datꝭ actō infactū ad iſta dāna ⁊ expenſas.l. ſi pecuniam in pn̄.ff.ꝺ ꝯdi.ob cām.l.ſi vero ñ remunerādi.ff.man.in fi. ❡Sȝ nū qd valebit ſtipulatio penalꝭ ꝓ ꝯcurrēti q̄ntitate itereē ⁊ gl. p̄dicte variāt in.d.l.titia ⁊.d.l.ſi ſtipuler ⁊.d.l.ij.Dy.diſti guit vt i qōne premiſſa Jo.an.dicꝭ ꝙ nullomō ēt reſpectu dāni paſſi pōt agi ad intereē . Mouetꝭ qꝛ cū ſtipulatio nō valeret.d.l.tita ē qd iputetꝭ iſti q ſciens ſtipulationē ñ va lere expēdit vel aliud fecit pp qꝺ dānū incurrit. vn̄ ſucce dit regula dānū de reg.iu.in.vj.Bar.in.d.l.titia tȝ idē qa ſtipulatio iſta penalis eſt ꝯ bonos mores ⁊ iō in nullo dȝ valere.d.l.titia. Itē qꝛ ꝓhibetꝭ indiſtincte pēa in matrimo nio vt hic ⁊.d.l.fi.bn̄ fatetꝭ ꝙ reſpectu dāni paſſi cū omni no circūſcripta ſtipulatōe potuiſſet agē de dolo poterit ⁊ nūc agē ſtipulatōe interpoſita de dolo . ❡Sȝ nūqd ſicꝭ ñ pōt pena apponi ꝓ matrimonio ꝯhēdo ita ñ poterit ap

poni ꝓ ꝯcto ñ diſſoluēdo. Et dicite ꝙ appōi ñ poterit.d. l.titia in fi.p̄ncipij.⁊.l.ij.C.de inutilibus ſtipu.l.ſtipulatio ſi ita fcā.ff.ꝺ ver.obli.ita Cardi.hic. ❡Sȝ nūqd valebit ſtipulatio pēalis appoſita in fauorē matrimōij ꝯcti vt ma ritus ñ teneat ꝯcubinā. Et determinat Bal.in.d.l.fi.in fi. ꝙ ſic p.l.ex ea.ff.ꝺ ver.ob. ❡Ultimo nūqd pignoꝛis da tio valet ꝓ mr̄imonio ꝯhēdo Ho.h vꝛ tenē ꝙ ñ qꝛ eēt tol lere libertatē mr̄imonij metu pignoꝛis amittēdi. Spe.aūt eo.ti.ꝺ ſpō.in.§.j.in fi.⁊.ho.in ſūma eo.ti.in.j.carta ⁊ In no.h tenēt ꝯriū p.l.j.C.ſi rectoꝛ ꝓuincie ⁊.l.ſi qs officium ff.ꝺ ritu.nuptia.q̄ potius poſſūt intelligi in arris q̄ȝ in pi gnoꝛe p.c.⁊ ſi neceē ꝙ nihil facit.j.de dōa.intꝭ viꝝ ⁊ vxoꝛē p.c.veniēs el.ij.j.de eo q cog.ꝯſan.qꝺ loqꝭ in oblꝭatōe fi deiuſſoꝛia in qua nō ē veriſiℓr tantꝰ metꝰ ſicut in amiſſiōe pignoꝛis p.c.expoſita.ſ.de arbi.ꝙ nihil facit gl.in.d.l.ti tia vꝛ diſtinguē. Aut pignus datꝭ ꝓ arris ⁊ valeat qꝛ valet datio arraꝝ. Aut nō datꝭ ꝓ arris ſȝ ꝓ obligatōe penali ⁊ ñ valet ex quo ñ valet p̄ncipale.ſ.obligatio penalis regul. acceſſoꝛiū ꝺ reg.iur.li.vj. Alij aūt diſtinguūt aut capitꝭ pi gnus ꝓp̄e quatenꝰ incipit a traditōe tūc ſicut pōt arra cō ſtitui incipiēdo a traditōe vt.ſ.dictū ē.ita ēt pignꝰ aut nō incipit a traditōe ⁊ tūc ſicut nō valȝ ꝓmiſſio pene vꝭ ēt ar raꝝ ita nō vȝ oblꝭo ipotecaria.d.l.fi. Jo.an.ꝑſiſtit i ſn̄iam quā.ſ.dixi i dr̄ia arre ⁊ pene vt attēdatꝭ an fiat pignus in magna q̄ntitate an in pua Bar.in.d.l.titia diſtinguit.aut datꝭ pignus ꝓ oblꝭone pēali ⁊ nō vȝ ſicut nec oblꝭo.aūt datꝭ ꝓ arris ⁊ tūc aūt datꝭ in ſpē ⁊ nō vȝ qꝛ datio arraꝝ nec vȝ in ſpē.aut datꝭ in quātitate ⁊ vȝ qꝛ ⁊ valet ipȝ p̄ncipale.ſ. datio arraꝝ.aut nulla interuenerit datio ſed ſola ꝓmiſſio ⁊ ñ vȝ ſicut nec in arris.d.Ant.h ⁊ Panoꝛ.reꝓbāt bā. qꝛ ēt ſi datio pignoꝛiſ ſit in q̄ntitate ñ valet mouētꝭ ꝑrio ar. l.fi.C.eo.loqꝭ in arris ḡ ñ ē extēdēda ad pignus . Itē qa non pt hēre locum diſpoſitio illius.l.in pignoꝛe poſito ēt ꝙ ñ ſecuto ꝯtu pignus amittatꝭ nā ex pte recipiētis ñ du plicatꝭ qꝛ ñ tenetꝭ ipſe reſtituē pigus ⁊ totidē ſi ꝑ eum ſtet ꝙ ꝯctus ñ ſequatur ſicut in arris ḡ cuȝ ſit diuerſitas rōis dicta de vno ñ extendētur ad aliō. Fe.tn̄ de ſenis i.d.ꝯſi. xxv.⁊ in.d.conſilio.xcviij.tȝ qꝺ valet conſtitutio pignoꝛiſ p.d.l.j.C.ſi rectoꝛ ꝓuincie ⁊ ꝓallega.quibus ē.ſ.rn̄ſum.

i S qui fidē. Spōſalia de futuro ꝑ carna lē copulā ſubſecutā i mr̄imōiū trā ſeūt. ❡Diuiditꝭ i treſ ptes. In p̄ria dictū. In ha rō que ē ibi qꝛ lȝ. In tertia illatio q̄ ē ibi ex quo ſequitur. ❡Nota ibi ad p̄mā ꝙ mr̄imōiū p̄ſumptū p̄fertꝭ vō mr̄i monio poſtea ꝯcto qꝺ ꝓcedit qñ ē preſumptū preſūptōe iuris ⁊ de iure vt h tex. ❡Nota ibi ꝯ preſūptionē ꝙ ꝑ co pulam ſubſecutaȝ pꝰ ſpōſalia ꝺ futuro iducitꝭ preſūptum mr̄imoniū ⁊ iſta preſūptio ē talis ꝙ ꝯ eaȝ non pōt ꝓbari. Et ſic habetis ex tex.ibi ſm̄ Inno.⁊ alioſ qd ſit preſūptō iuris ⁊ de iure qꝛ illa ē qñ ius cōe ſup aliquo preſumit ⁊ vl tra diſpōit ita eē nec poſſe ꝯriū ꝓbari ⁊ ꝓpterea dꝛ preſum ptio iuris qꝛ ex iuris ꝯiectura reſultat ⁊ de iure ē ideſt ſic veꝝ eē nec poſſe alr̄ dici.⁊ facit.l.antiq.C.ad veleanū.l.fi. .C.arbitriū tutele. Et ſic habetis q̄ differētia ſit iter p̄ſū ptionē iuris ⁊ de iure ⁊ fictionē qꝛ preſūptio ē ſup dubio i quo ius vadit ꝑ ꝯiecturas preſumēdo ita eē ⁊ ſup preſū pto diſponēdo qꝺ vult ita eē ⁊ nō poſſe ꝓbari ꝯriū. ❡Fi ctio aūt ē ſup certo vno mō ꝯſiſtēte ꝙ aliter a iure eē fin gitꝭ puta certa ē lex ꝙ mulier non ē ſtipulata dotē ſibi red di tn̄ fingit ſtipulationē iterueniſſe.l.vnica.i pn̄.C.de rei. vxo.acti.facit i ſiℓi.l.ſi arrogato.C.de adoptio.⁊ hāc dif ferētiaȝ notat gl.in.l.vnica.§.accedit.C.de rei.vxo.actōe. ❡Not ibi poſtmodū ꝙ p̄cedēte mr̄imonio preſūpto ſubſeqnes matrimoniū illo durante ꝯctū dꝛ potius ꝯctū de facto q̄ȝ de iure ⁊ ſic habetis ꝙ i foro fori iſta p̄ria eſt vxoꝛ non ſcđa ſȝ punctus ſtat qd in foro dei Uincē.⁊ ho. hic videtur diſtinguere aut iſte qui ꝯtraxit ſponſalia age bat conſentire quando conſumauit copulam in matrimo niuȝ ⁊ tūc cū adſit ꝯſenſus hoc p̄mū erit matrimoniū ⁊ ſcđm nō etiaȝ in foro conſciētie.c.tua nos.ſ.co.aut vō nō

conſenſit

cõſenſit i copulã ⁊ tũc vi᷑ qḋ nõ ſit matrimoniũ in foro cõ
ſciẽtie hoc primũ ſʒ ſecũdũ.iḋ dicũt ꝙ dʒ humilit᷑ tollera
re oẽs excõicationes fori iudicialis ⁊ adherere cũ ha. c.
lr̃as i fi.ẜ.de reſti.ſpo.⁊ faciũt que vidimus i.d.c.tua nos
tamẽ Hoſt.i hoc vltimo mẽbro mutauit ſniam dicens ꝙ
hoc primũ erit matrimoniũ ⁊ i foro fori ⁊ i foro ↄſcientie
quoad hoc vt preferat᷑ ſecũdo ⁊ ſequit᷑ do.Ant. ¶ Mo
uet᷑ q᷑ papa ẽt matrimoniũ ↄ̃ctũ p verba de p̃ſenti dum
modo copula nõ ſit ſubſecuta põt ĩpedire ⁊ diſſoluere.c.
ex publico.ẜ.de cõ.cõiuga.⁊ ibi notat᷑ ſi hoc põt i mr̃io
nio ↄ̃cto multomagis poterit ĩpedire mr̃ioniũ ↄ̃hendũ ſʒ
ita ẽ i ꝓpoſito q᷑ hic papa ꝓhibet mr̃ioniũ ſecũdo ↄ̃hi ex
quo cũ ſpõſa qs copulã ↄſumauit ꝗ̃ ſi fuerit ↄ̃ctũ nõ vale
bit hoc ẜm ⁊ faciũt q̃ hñtur toto ti.j.de matri. contrac.
ↄ̃ iter eccle.faciũt que vidim⁹ i.c.i.ẜ.eo.nã papa p̃t dare
formã mr̃imonijs ↄ̃hẽdis vel ea ĩpedire. Panor.hic ĩpu
gnat do.anto.nã nõ põt papa facere vt ſine ↄſenſu ſit ma
trimoniũ quo ad deũ cũ illud ſit ſbale mr̃imonij ⁊ lex nõ
põt tollere ſubſtãtialia act⁹ vt ſit poſtea ver⁹ act⁹.l.ij.ff.ḋ
vſufru.ea℞ re℞ que vſu ↄſumũt᷑ ⁊ deus ĩſpicit ṽitatẽ.⁊ fa
ciũt que habẽt᷑ i.c.lr̃as.ẜ.de reſti.ſpo.ſʒ hic p̃ſupponit᷑ ꝙ
cõſenſus nõ affuit ergo nõ erit mr̃imoniũ nec obſtat tex.
noſter q᷑ loq̃t᷑ qñ copula ſubſecuta ẽ aio mr̃imoniũ ↄ̃hẽ
di vel in dubio qñ nõ appet de aio nos loqmur qñ ↄſuma
ta ẽ copula aio nõ ↄ̃hendi quo caſu lʒ lex p̃ſumat mr̃imo
nium deus ſequitur certum ⁊ ſic quod non ſit matrimo
niũ ex quo nõ adeſt cõſenſus. ¶ Dicit tñ do.anto. tutius
eẽ tenere ꝙ i foro cõſciẽtie hʒ mr̃imoniũ valeat ⁊ ñ p̃mũ.
¶ Circa mã̃ʒ decretal᷑ quero cũ dictũ ẽ.ẜ.ꝙ h caſ⁹ exor
bitãs pone dicit ſtatutũ ꝙ ↄ̃hens mr̃imoniũ de p̃ſenti ta
li die puniat᷑ in cẽtũ an cõſumãs ſpõſalia de futuro p co
pulã icidit i iſtã penã Flo. Car.dicit ꝙ nõ ſufficiẽs p̃ſũp.
ꝙ mr̃imoniũ ſit ↄ̃tractũ nõ tñ dʒ extẽdi ad ꝓbãdũ crimẽ
in quo debẽt eẽ ꝓbationes luce clariores.C.de ꝓba.l.fi.
v.q.vi.epiphanis. Itẽ p̃ſumptio iſta ꝙ itelligat᷑ cõſentire
i matrimoniũ ẽ quedã fictio ꝙ nõ hʒ locũ in ſtatutis.ff.de
nego.geſt.l.iij.§.hec ṽba ibi Bar.ff.de fonte.c.ſuſceptuʒ
ibi Jo.an.ḋ reſcriptis.li.vi.lʒ ibi aliq ↄ̃ facit ꝙ notat Jo.
an.in.c.fi.de ↄſue.li.vi.⁊ Archi.⁊ Jo.de legnano ⁊ p Jo.
an.i rubrica ꝓ poſſeſſore de re iudicata li.vi. Pro hoc qḋ
notat Inno.de p̃ſumptionib⁹ q᷑ veriſimile q dicit ꝙ p̃ſũ
ptio de qua in.c.afferte de p̃ſumptio.que ſufficit ad ꝓbã
dũ filiationem nõ ſufficit ad ꝓbãdũ crimẽ ad hoc facit.c.
lr̃as de p̃ſumptio.vbi ex vehemẽti p̃ſumptione nõ punit᷑
qs de criẽ maxiẽ graui.glo.tamẽ eſt ↄ̃ria i Clemẽ.prima i
verbo ↄ̃trahere ḋ conſan.⁊ affi. ¶ Quero quoq₃ poſt ↄ̃o
chũ pone ꝙ qs ↄ̃traxit ſponſalia de futuro cũ berta dein
de berta ↄ̃tradicẽte cũ alia ↄ̃traxit ſpõſalia ⁊ poſtea ipaʒ
bertam carnaliter cognouit nũquid habeat locũ hec de
cre.queſtio ẽ dubia nec docto.tangunt hoc dubiũ q᷑ nun
quã p̃ſumptio ẽ violenta niſi qñ reperit᷑ iure expreſſum ſʒ
hic caſus nõ reperitur ſcriptus ergo ⁊c.⁊ iſte tex.nõ facit
q᷑ nõ loquit᷑ in caſum quo erant bina ſponſalia ⁊ ſic iſte ca
ſus tanq̃₃ exorbitãs ⁊ tã q̃₃ qui põt p̃ſumere ↄ̃tra veritatẽ
nõ eſt extẽdẽdus facit qḋ dixi ſupra de ſtatuto.preterea ſi
ſponſalia nõ tenuerũt vt q᷑ ↄ̃traxit cũ cõſanguinea vel af
fine ⁊ tũc copula ſequẽs nõ trãſfundit ſpõſalia in mr̃imo
niũ p regulã nõ firmat᷑ ita i caſu noſtro ſpõſalia ſecũda ñ
valerent ſtantibus primis. Prima.n.debuerũt primo diſ
ſolui cõſenſu ⁊ i.c.preterea.ẜ.eo.altero diſentiente tolli nõ
poſſunt vt ibi vnde ad hoc vt copula iſta nõ inducat hoc
p̃ſumptũ matrimoniũ videt᷑ neceſſe vt ſe abſoluãt vt dixi
ita videt᷑ dicendũ i caſu ꝓpoſito quod neceſſe ſit ꝙ p̃ria
ſpõſalia diſſolueret᷑ ad hoc vt ex ſecũdis idicet᷑ p̃ſumptũ
mr̃imoniũ. Non ob.ſi dicat᷑ in.c.ad id.ẜ.eo ex matrimõio
penitus nullo pp copulã vel cohabitationẽ ſubſequẽtem
iducit᷑ matrimoniũ p̃ſumptũ hic ita dicẽduʒ videt᷑ q᷑ ego
rñdeo ⁊ dico q᷑ ex tũc nõ validat᷑ qḋ nullũ ſʒ vt ex nũc ex
nouo ↄſẽſu de p̃nti.facit qḋ no.gl.i.c.dilect⁹ circa fi.ẜ.eo.
ti.ñ ob.qḋ pacta nouiſſima p̃iudicãt prioribus ⁊ ita i lcdis

ſpõſa.q᷑ illḋ ẽ ve℞ qñ mutuo ↄſẽſu nouiſſima ↄ̃hũt᷑ ⁊ iter
eoſdẽ.l.ab ẽptore de pac.c.preterea.ẜ.eo.⁊ pp h qḋ ẽ valde
dubia ⁊ eã ñ tãgũt h doc.forte poſſet dici oppoſitũ p̃rio
q᷑ ñ p̃t negari ꝙ iſte cãus ñ ſit dubitabil᷑ ⁊ i dubio dẽm⁹
fauere mr̃imõio.c.fi.de reiu.⁊ tutiorẽ p̃tẽ eligere. c. iuue
nis.ẜ.eo.⁊ reicere p̃ſũptionẽ crĩs vt dixi.ẜ.ad p̃dcã vide
te que no.bar.i.l bono℞.ff.rẽ ratã hẽri. ¶ Glo.i ṽbo ↄ̃ p̃
ſumptiõʒ dũ gl.exẽplificat p̃ſũptõʒ iuris ⁊ de iure i cãu.l.
vnice i p̃ncipio.C.de rei vxoria actõe ⁊.l.ſi arrogator.ff.ḋ
adoptiõib⁹ male loq̃t᷑ q᷑ illa ẽ poti⁹ fictio q̃₃ p̃ſũptio. Nã
i illis iurib⁹ lex ẽt certã ſtipulationẽ ñ iteruenîſſe fingit tñ
ſtipulatiõeʒ. Sʒ p̃ſũptio ſup certo nõ p̃ſumit ſʒ ſup dubio
⁊ iḋ dicim⁹ ꝙ vbicũq₃ lex fingit ſup certo dato ꝙ ĩprop̃e
vocet᷑ p̃ſũptio cũ poti⁹ ſit fictio ñ põt ↄ̃ talẽ fictionẽ ꝓba
ri q᷑ lex oĩo itẽdit ↄ̃ ṽitatẽ fingere ad qd ergo volum⁹ ꝓ
bare ṽitatẽ i ↄ̃riũ gl.ẽ notabi.i.l.a diuo pio.§.ſi pignora.
ff.de re iudi.voluit Bal.i.l.ordo in p̃cipio.C.ḋ executõe
rei iudicate ⁊ facit ꝙ no.hic.d.Ant.i ↄ̃ria quã ponit iter fi
ctionẽ ⁊ preſũptionẽ iuris ⁊ de iure q dicit ꝙ p̃ſũptio iu
ris ⁊ de iure aliquo cãu admittit ꝓbationẽ i ↄ̃riũ fictio ãt
nequaq̃₃ vñ melius exẽplificauit gl.p̃ſũptionẽ iuris. ⁊ de
iure puta i cãu noſtro vel i.c.filij de hereticis li.vi.i.l.fi .C.
arbitriũ tutele tñ ꝓ clariori itelligẽtia mãe quã ponit gl.
quã ẽt põit gl.i.c.ferrũ.l.di.i.l.fi.ff.ꝙ met. cã nota.i.l.ſiue
poſſidetis.C.ḋ ꝓbat. Dicite ꝙ triplex dr̃ p̃ſũptio vno mõ
ↄſiderata i gnẽ altero ↄſiderato effectu vl᷑ fine. Tertio cõ
ſiderata mã ex qua naſcit᷑ In gnẽ ↄſiderãdo oĩs p̃ſũptio
p̃t dici p̃ſũptio hoĩs q᷑ nihil aliḋ ẽ p̃ſũptio q̃₃ firmatio cõ
ceptus mẽtis ab hoĩe fcã ex aliq̃bus ↄiecturis extrĩſecis
collectis Et i hoc differt ab opiõne vel ſuſpiciõe q᷑ opio
nõ firmat cõceptũ nec ſuſpicio p̃ſũptio.ſic no.bar.i.l. ad
monẽdi i gradibus ꝓbationũ ⁊ ṽitatis timẽde.ff.ḋ iur᷑ iu
rã.no. Panor.in.c.fi.ẜ.de iure iur.no.in.c.q̃₃to.ẜ.de p̃ſũ.
In gnẽ ẽt oĩs p̃ſũptio que a iure rep̃it᷑ approbata p̃t dici
iuris ſiue ſit p̃ſũptio iuris ⁊ de iure vt h ⁊.c.ad id.ẜ.eo.ſi
ue p̃ſũptio iuris tñ vt.c.ꝓpoſuiſti.ẜ.de ꝓbatio.c. iuuenis
ẜ.eo.ſiue nãe vt in gl.noſtra.⁊.j.dicã ſiue facti vt in.c.ſcri
bã in.c.afferte in.c.q̃a ṽiſil᷑e.ẜ.de p̃ſũp.ſiue ↄſuetudinis vt
in.l.ſi oẽs.§.a barbaris.ff.de te.mili.in.c. ex ſtudijs. ẜ. de
p̃ſũpti.in.§.pauonũ Inſti.ḋ re℞ diuiſiõe in.c.cũ in iuuẽtu
te.j de pur.cano.⁊.ẜ.de p̃ſũpti.ẜo mõ di᷑ p̃ſumptio ↄſide
rato fine ſiue effectu nã q̃n q₃ parit effectũ certitudinariũ
⁊ diſpoſitiuũ ⁊ ſic vocat᷑ p̃ſumptio iuris ⁊ de iure q᷑ nõ ſo
luʒ p̃ſumit ⁊ firmat ↄceptuʒ iudicis ſʒ ẽt ita eẽ diſponit vt
hoc tex.⁊ iḋ dixit Jmo.in.cle.j.ſup gl.magna de ꝓbati.ar
gumẽto illi⁹ gl.ꝙ vbicũq₃ lex p̃ſumẽdo vult p̃ſũptiõʒ fa
cere pleniſſimã fidẽ ꝙ illa ẽ p̃ſumptio iuris ⁊ de iure ⁊ iḋ
ñ admittet᷑ ꝓbatio in ↄ̃riuʒ alia ẽ p̃ſumptio iuris tñ que
ẽt ab effectu ⁊ fine denoĩat᷑ q᷑ firmat ↄceptuʒ iudicis ex
iuris p̃miſſione toto ti.ẜ.ḋ p̃ſumpti.⁊ iſta di᷑ liq̃da ꝓbatio
l.lʒ imperator ⁊ ibi no.ff.ḋ leg.j.l.j.⁊ ibi glo.⁊ cõit᷑ ſcribẽtes
.C.de teſtamẽto militari gl.in.l.ſi tutor petit⁹.C.ḋ p̃iculo
⁊ como.tuto℞ no.in.l.ſi qs locuplex.ff.de manumiſſis te
ſta.tñ iſta q̃n q₃ ẽ violẽta q᷑ de nec̃itate ↄcludit certuʒ vt
in.c.afferte.ẜ.de preſumptio.q̃n q₃ min⁹ vehemẽs ⁊ ſic ñ
violẽta vt in.c.mãdata in.c.q᷑ veriſil᷑e in.c.ſcribã.ẜ.ḋ pre
ſumptioni.⁊ no.qḋ vbi lex req̃rit plenã fidem non ſufficit
qualis preſumptio glo.eſt in.c.cupiẽtes.§.ꝙ ſi p.xx.in ṽ
bo fideʒ de elec.li.vi.in cle.conſtitut⁹ de elec. et hoc mõ
ſumpta preſumptio comprehẽdit ſub ſe oẽm preſumptio
nẽ ſiue hoĩs ſiue nãe ſiue facti ſiue iuris tñ de q̃b⁹ in glo.
¶ Tertio mõ capit᷑ p̃ſũptio ↄſiderata mã ex qua naſcit᷑
et h modo põt capi tripliciť.nã q̃n q₃ naſcit᷑ ab ipſa nã pu
ta q᷑ p̃r exhẽdet filiuʒ ſine iuxta cã nã ex nã preſumit᷑ fili⁹
benemerit⁹ vt in exẽplo gl.ibi p̃ſumptio nãe ẽ vl᷑ q̃a q̃libet
p̃ſumit᷑ bon⁹.c.fi.ẜ.de preſumptio.alio modo capit᷑ ꝓ p̃ſũ
ptiõe facti q᷑ mã preſumptionis ẽ ipm fcm̃ accñtale puta
q᷑ ſel᷑ mal⁹ preſumit᷑ mal⁹ vt in regula ſel᷑ mal⁹ in. l. ſi cui
.§.de criminib⁹.ff.de accuſat.in.c.mãdata ⁊ i.c.ſcribã.ẜ.ḋ
preſumptione.alio mõ di᷑ preſumptio conſuetudinis quã

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

glo.noſtra vocat pſumptionem hois q: naſcit ex aſſuetu
dine hois ad delinquēdū.d.§.pauonū.l.iij.C.de epopali
audiētia iuncto.d.§.a barbaris.ſʒ ſtat queſtio q: gl. nr̄a
dicit ꝙ ꝯtra pſumptionē iuris et de iure non admittit ꝓ
batio et vꝫ hic tex.eſſe nūquid hoc ſit verū idiſtincte et di
cite ſm do.Anto.aut querimꝰ de ꝓbatione extriſeca ideſt
que non fit vbo ipſarū partiū et tūc directe nō pt ꝓbari ꝯ
rium ſed ꝑindirecte ſic gl.eſt notabi.in cle.pria i vbo feciſ
ſe in glo.magna de ꝓbatio.et ideo ſi quis in caſu nr̄o vel
let ꝓbare ꝙ qn̄qʒ ꝯſumauit copulā cū ſponſa n̄ itēdebat
hēre mr̄imoniū non audiet eius ꝓbatio q: hoc ē velle de
directo ꝓbare ꝯ pſumptionē huiusdecretalis ſʒ ſi vellet
ꝓbare ꝙ qn̄ ꝯſumauit copulā inuitus fecit vel iaʒ int eoſ
erāt diſſoluta ſponſalia vel erant nulla puta ꝑꝑ ꝯſangui
nitatē iſto caſu cū directo n̄ veniat ꝯ pſumptionē ſed ſolū
ꝯ effectū.ſ.vt non ſit mr̄imoniū talis idirecta ꝓbatio ad
mittet tn̄ de ꝯſenſu partiū ēt tacito i his caſibus i qbus ꝑ
tes poſſunt ſibi ꝑiudicare lʒ ꝓbari n̄ poſſit ꝯ pſumptōeʒ
iuris et de iure regulariter ſi fuerit ꝓbatū pte ꝯſentiente
vel n̄ opponēte valebit ꝓbatio et ſi ꝯſtiterit veritatē eē ꝯ
pſumptionē ipediet effectꝰ pſumptōis. ita do. Anto.hic
et cōiter ſcribētes.et ideo licet res iudicata ꝑ vitate hēa
tur et ſic pſumptio iuris et de iure.c.cū inter.ſ.de re.iudi.
l.igenuū.ff.de ſtatu hominū.ſi ꝯ rē iudicatā fuerit ꝓbatū
pte tacēte et ꝯſtet male iudicatū ꝑ ꝓbatōeſ has reuocabi
tur ſnia lʒ ꝑ ea ſit pſumptio iuris et de iure.ita Inno.i.c.
cū bertoldus et ibi cōiter ſcribē.ſ.de re iud.Inno.et.do.
Anto.i.c.cū dilecta.ſ.de reſcriptis.Itē et alio cāu ꝑ pdi
cta iferī poſſe ꝓbari ꝯ pſūptionē iuris et de iure qn̄ noto
rie ꝯſtaret veritatē eē in ꝯriū.Nā tūc verificato notorio
ipediet effectꝰ pſūptōis iuris et de iure ita Imo.i.c. qm̄
ꝯ falſaʒ in.vj.col.ſ.de ꝓba.et eſt rō q pʒ ex pdictis.l.Nā
lʒ lex pſumat pſumptōe iuriſ et de iure hoc facit in cāu du
bio n̄ aūt qn̄ de vitate ē certa q: tūc eēt fictio et n̄ pſūptio
vt ſupra dixi.Cū ergo lex itēdat pſumē n̄ fingere ergo ex
quo ꝯſtat veritatē eē in ꝯriū ſumus ex caſum pſūptōis q
ſolū hʒ locū i dubio ergo eiꝰ effectꝰ nō militabit ⁊ eſt de
mēte.do.Anto.hic aut ꝓbatio q adducit ꝯ pſumptioneʒ
iuris et de iure ꝑuenit ab ipis ptibus itrinſece.i.eoꝝ vbo
puta ꝑ eoꝝ ꝯfeſſionē vel ꝓteſtationē et tūc ſi loqmur ꝺ cō
feſſione aut ſumus in tali mā in qua cōfeſſio ptium nō fac
ꝑiudiciū ipſiſ ptibꝰ puta i mr̄imonio in quo cōfeſſio cōtra
mr̄imoniū nihil opatur.c.ſup eo.j.de eo qui cog.cōſang.
vx.ſue et tūc cōfeſſio n̄ ipediet effectū pſumptionis.et.iō
in caſu nr̄o cōfeſſio ptium ꝙ in copula itēdebāt ꝯhere ni
hil opabat ex quo ius ita pſumit et diſponit.Aut ſumus
in his iqbus ptes poſſunt ſibi ꝑiudicare conſentiendo vl
ꝯſitēdo et tūc ꝑ confeſſionē ipediet effectus ꝯſūptioniſ et
poterit ꝓbari contra ipām pſumptionē glo.ē no.in.§.i.v.
ſin autē.in autē.de qualitate dotis in.l.in ꝯtribꝰ.§.illo.C.
ꝺ n̄ nu.pecu.Cynus in autē. ſed iam neceſſe.C.de don.an̄
nup.ſi vero loquimur in ꝓteſtatione et tunc aut eſt veſtita
iuſta cā et impediet effectū pſumptōis puta q: ꝓteſtoꝛ ꝙ
per metū cōſentio et copulā cōſūmo ipediet iſta pſūptio
de qua hic lʒ hoſti.voluerit facere differentiā an vis ſit cō
ditōalis an pciſa in quo cōiter reprobatur.iſto caſu tamē
dʒ ꝓteſtatio ꝓcedere actū vel interuenire in actu q: poſt
nihil operat ita do.Anto.hic aut ꝓteſtatio n̄ eſt veſtita iu
iuſta cā et tūc nihil opat glo.ē in Cle.gratie de reſcriptis
in vbo renūti.aut querimus de ꝓbatione mixta ſcilicet ꝑ
tim intrinſeca a parte ꝓueniente.i.iuramēto ptim extrinſe
ca.i.vno teſte et tunc glo.vult ꝙ admittat hec ꝓbatio cō
tra pſumptionē iuris et de iure in.c.vidua.ſ.de regula.ſʒ
do.Anto.hic eā reprobat tum in caſu in quo loqt.ſ.i mā
monachationis q: in ea non datur iuramatū i ſuplemētū
ꝓbatōis.c.ſi.et ibi notat.ſ.de iureiurā.tū ēt in alijs et fa
cit nā ſi nō admittit regulariter ꝓbatio ꝯ pſumptionē iu
ris et de iure vt hic ergo multominus admittet anoma
la ꝓbatio ꝓut eſt iſta.l.admonēdi et ibi notat.ff.de iure iu
rādo et facit glo.notabi.in.c.cā litteris in ꝑncipio ſupra

de teſti.que vult ꝙ vbicūqʒ agit de crimine ēt ciuiliter nō
admittat ꝓbatio ꝑ iuramētū in ſuplemētū ꝓbatōis ⁊ tn̄
clarū eſt ꝙ delictū pōt ꝓbari ēt per duos teſteſ ēt ſi criali
ter agat per regulā.c.i oi negocio.ſ.ꝺ teſti.ecce ergo qua
liter minoꝛ ē ꝓbatio que fit ꝑ iuramētū cum vno teſte qʒ
que fit ꝑ duos teſtes ⁊ tn̄ per duos teſtes nō pt ꝓbari di
recto ꝯ preſūptionē iuris ⁊ de iure vt ſupra dixi ergo mul
tominus ꝑ vnū teſtē ⁊ iuramentū in ſuplemētū . Colligē
do ḡ dicta facite regulā ꝙ ꝯ pſumptionē iuris ⁊ de iure
nō admittit ꝓbatio vt hic.c.ad id.ſ.eo.c.filij de hereti.li.
vj.glo.in.d.§.ſi pignoꝛa.d.l.antiqʒ ⁊ .d.l.ſi. ¶ Fallit prio
in ꝓbatōe idirecta que venit ad euacuandū effectū pſum
ptionis n̄ tn̄ venit directo ꝯ id in quo loquit pſumptio vt
ſupradixi.Et faciūt nōta in.c.ad id ſ.eo.⁊ in gl.magna i
cle.j.de probatio.Fallit ſcdō qn̄ pars eēt paſſa ꝓbari cō
tra pſumptionē q: tunc ex quo ꝯſtat ꝑ ꝓbationes ꝯ eā ve
ritas pferet pſumptioni Inno.in.c.fraternitatis.j.de fri
gidis ⁊ malefi.⁊.ſ.dixi.¶ Fallit tertio qn̄ ꝓbatio eēt no
toria Imola.i.d.c.qm̄ ꝯ in.vj.col.⁊.ſ.rōnē adduxi.Imo
la ⁊ Ludo.de roma in.l.ſi duo.ff.de acqui. here. Et facit
qꝺ notat Inno.in.d.c.fraternitatis .¶ Fallit quarto qn̄
velit ꝓbari ꝯriū ex ꝯfeſſione ptis vt.ſ. allegaui ⁊ voluit
Inno.i.c.q: plerīqʒ.ſ.de imuni.eccle.vbi dixi qꝺ ſi ps cō
fitet ſniaʒ ꝑ ſe latā q trāſiuit in rē iudicatā ⁊ ſic pro qua fa
cit pſumptio iuris ⁊ de iure iiuſtā ꝙ talis ꝯfeſſio ꝓbabit
ſniaʒ iniuſtā ⁊ ipediet effectū ſnie ⁊ no.Bal.i.l.ex hoc iu
re.ff.de iuſti.⁊ iure Bal.i autē.ad hec in quarta col.C.de
vſuris i.l.ſi qs inſtituat in.§.ſi ſub ꝯdi.ff.de here.iſti. lud.
in.l.admonēdi i repeti.i ſi.ff.de iure iurādo.Fallit quinto
qn̄ ꝓteſtatio veſtita iuxta cā pceſſiſſet factū ex quo pſum
ptio reſultat vel in eo iteruēiſſet.nā tūc ipedit effectus p
ſūptōis iuris ⁊ de iure ita gl.in.c.vidua.ſ.de regula.⁊ fa
ciūt q.ſ.dixi.Fallit ſexto qn̄ adduceret ꝓbatio mixta.i.iu
ramētū i defectū ꝓbatōis cū vno teſte gl.eſt in.d.c.vidua
de cuius veritate.ſ.dixi.Et h pſūptio iuris ⁊ de iure naſci
tur ex diuerſa mā qn̄qʒ naſcit ex cōſuetudine aliqd facien
di puta vt dicit gl.notabilis in.l.cum allegas.C.de vſuris
cōſuetus fenerari appōit i inſtr̄o clauſulas inſolitas iſto
caſu vſurarius pſumet ꝯctus pſūptōe iuris ⁊ de iure nec
poterit ꝯriū ꝓbari ⁊ facit rō nā duo vincula magis ligant
quā vnū.c.j.ſ.de treuga ⁊ pace ſʒ hic cōcurrūt due pſum
ptōes ꝯ ꝯctū.pria q: ſolitus eſt fenerari ex qua preſumit
cōtra alios ꝯctus de facili.l.qui ſemiſſes.ff.de vſuris.l.vl
vniuerſoꝝ.ff.ꝺ pignoꝛatitia actōe.c.illa noſ.ſ.ꝺ pig.c.ad
noſtrā.ſ.de ꝯhēda emptione Secūda eſt pſūptio q reſul
tat ex clauſula inſolita i ꝯctu appoſita facit preſumi ꝯtra
ꝯctum gl.eſt notabilis ⁊ ibi notat Ang.in.l.vij.ff.de ꝯdi
inſtitu.Sed hic ꝯcurrit duplex preſūptio hmōi q: ſolituſ
fenerari ⁊ q: clauſula inſolita ergo fortiꝰ preſumet cōtra
iſtū tamē de neceſſitate hoc nō cōcludit ꝙ ſit preſūptō iu
ris ⁊ de iure.Nā fateoꝛ ꝙ fortius preſumet hoc caſu qa
quelibet ex dictis preſumptōibus eſt leuis vnde iſta cum
vtraqʒ cōcurras in ea eſt fortioꝛ ⁊ faciunt cōtra predicta
que notāt i.d.c.ad noſtrā ⁊.d.c.illo noſ.nā ēt vſurarij poſ
ſunt facere veros ꝯctus ⁊ ꝙ iſta preſūptio nō ſeruaret i
practica voluit ludouicus in.d.l.ſi duo ſumit qn̄qʒ preſū
ptio ex facto ⁊ tūc multipliciter qn̄qʒ de pn̄ti preſuminꝰ
in pſens puta in caſu gl.ſingul.in.l.iubemus ad ſi.C.de te
ſta.que voluit qꝺ ſi tabellio i teſtō n̄ ponat ſolemnitates
neceſſarias tūc pſumimus ꝯ eū ⁊ dʒ puniri vt falſarius ⁊
iſta ē pſūptio iuris ⁊ de iure ⁊ no.Ludo.i.d.l.ſi duo qn̄qʒ
preſumit ex facto pn̄ti in futurū puta i caſu noſtro momē
tanea copula inducit preſumptū mr̄imoniū vt toto tēpo
re vite ſue ſint vir ⁊ vxoꝛ.qn̄qʒ preſumit ex pn̄ti circa pre
terita puta in caſu.l.antique.C.ad veleanū q: confitēdo
ſe habuiſſe preſumit preſumptione iuris ⁊ de iure ꝙ de p
terito habuerit ⁊ ita in.l.ſi.C.arbi.tutel.q: pſumit ponen
do in inuētario bōa.ꝙ bōa de pterito inuenerit in aliquo
tpe.⁊ ſic habetiſ.ꝙ pſumptio iuris ex diuerſa materia ſu
mitur vt dixi declarando glo.⁊ facit glo.in.c.ſcribā ⁊ ibi
no.ſ.

no.ſ.de pſump.ita ⁊ pſumptio iuris ⁊ de iure.¶ Ultimo
ex glo.hētis ſolu.ad.c.tue.ſ.eo.qꝛ h̄ forma matri.dꝛ affu
iſſe qꝛ pceſſerunt verba ſponſaliū de futuro que p actum
copule reſoluunt̄ i ſpōſalia de pſenti quaſi act⁹ copule ſit
purificatio cōditionalꝭ ꝯct⁹ pcedētis quo cāu īpleta cō
ditōe bi ꝯct⁹ p puro vt videbim⁹ i.c.vex.j.de condi. ap.
Sꝫ ſtat qḋ extra glo.nūqd p actū citeriorē a copula ſpō
ſalia pcedētia purificent̄ ⁊ dicit h̄ Uin. ꝙ nō ⁊ ſequūtur
cōiter doc.qꝛ ē caſus expſſus i.c.ſi.j.eo.vbi conat⁹ copule
q nō habuit effectū nō īducit pſumptū matri.ḡ multomi
nus alij actus magis remoti puta oſcula ⁊ ſiſia.Et faciūt
q̄ videbim⁹.i.c.j.j.ō matri.ꝯc.con.inter.ec. Sꝫ ꝯ vī facē
tex.i.c.vnico de deſpō.ipu.li.vj.vbi p cohabitationē vꝛ in
duci ratificatio matri.pcedētis ꝙ valebat ſolū in viꝫ ſpō
ſaliū.ſo.ibi ꝯct⁹ matri.deficiebat ſolū i vno qꝛ bene habe
bat formā matrimo.de pſenti cū fuiſſet ꝯctū p verba de
pſenti ſꝫ deficiebat i ꝯſenſu qꝛ erāt minores q ꝯxerāt mr̄i
mo.q nō vident̄ ꝯſentire.c.tue in ſi.ſ.eo.nōmiꝫ ſi poſtea
ſubſequēs ratificatio p cohabitatōeꝫ īducta tpe quo erāt
pfecte etatis cū purget viciū ꝯſenſus cōualidat mr̄imo.
ſꝫ i caſu nr̄o erat duplex defect⁹.prio i forma qꝛ v̄ba erāt
ꝯcepta de futuro.ſcdo defect⁹ ꝯſenſus vn̄ nōmirū ſi lex
voluit magis iudiciū hoc caſu demōſtrādi ꝯſenſum ⁊ ſup
plēdi formā iuris quā i.d.c.vnico.ſ.alle.Ang.tn̄ i.§.ſi.i au
ten.qui.mo.natu.effi.legi.p illū tex.dixit ꝙ ſi qs iurat ac
cipere aliquā i vxorē.poſtea incōtinēti ducit eā ad domū
vident̄ purificata ſpōſalia ⁊ vꝛ eā vxorē accipere quod fa
cit ꝯ pdicta.⁊ iō reddit̄ dictū Ang.dubiū ⁊ ſi eēt verum
eſſet pulchra limitatio ad pdicta vt nō pcederent i ſpon
ſalibus iuratis qꝛ illa purificant̄ p traductōem ad domū
incontinēti poſt ſponſalia ſecuta ſed ꝯ Ang.facit.l. queſi
tū.ff.eo.vbi traductio ad domū non facit ſponſalia q̄ nō
ſunt ergo nec faciet matrimo.quod nō eſt p opi. Ange.
vꝛ optimus tex.in.l.mulierē.ff.de ritu nup.qui ſtrigit etiā
ibi ſponſalia non ſunt iurata.ſed Bal.ibi diſtinguendo in
telligit illū tex.vbi v̄ba fuerūt dubia vel nō apparet an de
pſenti an de futuro ſint plata ⁊ p opi.Bal.facit qḋ vult
Sali.in.l.cum in te.C.de donatio.ante nup.vbi dixit no.
ꝙ ex traductōe i dubio ⁊ ſic vbi aliud non apparet preſu
mit̄ pceſſiſſe matrimo.p verba de pſenti.

J inter virum. Sponſalia de pn̄ti n̄ ſoluūt̄ p mr̄imo.de fcō ēt carnali copula ꝯſummatuꝫ ſꝫ ſpōſalia de futuro bn̄ ſoluunt̄ p ſpōſalia de
pſenti hoc dicit.duo ponit dicta.ſm ibi vex.¶ Nota ibi
de pſenti qḋ matrimo.ꝯctū p v̄ba de pn̄ti pfert̄ ēt nō ſe
cuta copula mr̄imonio poſtea ſequēti cū copula ⁊ ſic ha
betis ꝙ copula quoad piudicādū prio mr̄imo.nō dat for
tius robur ipi matrimo.lꝫ quoad ipediendū igreſſum re
ligiōis poſtea fiendū det maius robur.c.ex publico ⁊ per
totū.ſ.de ꝯuer.ꝯiuga.⁊ ſic aliud habetis inferre qḋ votū
pfeſſionis ſolēne potētius ē q̄ꝫ matrimo.cum copula qḋ
pꝫ ex tex.iſto iūcto.c.vnico de voto li.vj. nā votuꝫ ſolēne
ſoluit ſpōſalia de pſenti nō ſecuta copula mr̄imo.aūt ſub
ſequēs cū copula nō ſoluit aliud mr̄imo.pcedēs ſine co
pula vt hoc tex.¶ Nota ibi ita ꝙ vnus alteꝝ q̄ ſit forma
ꝯhendi mr̄imo.qꝛ ꝯhit̄ vtroqꝫ dicēte ego te accipio. dici
te tn̄ ꝙ idē ſi alia v̄ba ſimilia exprimerent̄ vt hoc tex.ibi
vel alia v̄ba.¶ Nota ibi mutuo ꝯſenſu quod ꝯſenſus ma
trimo.dꝫ eē mutuus.⁊ iō dicūt doc.quod dꝫ fieri incōtinē
ti vt vn⁹ ꝯſentiat poſt alteꝝ.ſi āt ex iteruallo fieret tunc i
dubio nō vꝛ durare ille q prio iterrogauit i pmo ꝯſenſu.⁊
iō nō valebit mr̄imo.niſi pbet quod i ꝯſenſu pſeuerauit.
¶ Nota ibi ego te accipio in meā ꝙ forma matrimo.eſt
vt prio iterroget̄ ſpōſus deinde ſpōſa.⁊ facit tex. in.c.lꝫ
infra de ſponſa duoꝝ.⁊ ē glo.in.l.ſecūda.ff.de adop. naꝫ
eſt icipiendū a viro tanquē a digniori.facit tex.in.c. hec
imago.⁊.c.mulier.xxxiij.q.v.voluit tamen Cardina. hic
qḋ in his ſtādū eſt cōſuetudini patrie. ¶ No. ibi ſiue ſit
iuramtū qḋ iuramētuꝫ quo ad vīculū matrimoniale nihil
opat̄.¶ No.ibi ego te recipiam qualiter cōtrahunt̄ ſpon
ſalia de futuro.dicunt tn̄ h̄ doc.qḋ ſi qs pmitteret deſpō
ſare qḋ iſta nō eēnt ſpōſalia de futuro. ¶ Nota vltimo
qḋ ſpōſalia de pſenti pualēt ſpōſalib⁹ ō futuro ēt iuratis
tn̄ de violatōe fidei eēt iponēda penitētia vt h̄.¶ Glo.in
v̄bo vtroqꝫ dicēte i fine glo.intrat ar.an adeſſe matrimo
nij regrant̄ v̄ba de quo dicite vt in.c.tue.ſ.eo.⁊ no.gl. qꝛ
cōcludit quod vno iterrogāte ſufficiat quod ali⁹ nutu rn̄
deat ſine alijs ⁊ ſufficit ſola ſubarratio loco nutus ſuffi
cientis.¶ Gl.ſi.i v̄bo ſepauit in ſi.glo.bn̄ loquit̄. ¶ Ab
extra q̄rit̄ datis duob⁹ matri.vno poſteri⁹.altero pri⁹ cō
tracto.vtraqꝫ viuēte an copula cuꝫ vna aliqd operet̄.⁊ di
cite qḋ n̄ i cāu claro.ſꝫ vbi dubitaret̄ qḋ matr.pualēt tunc
pfert̄ illō p quo eēt copula.c.lꝫ.ſ.de pba.i argumētum.
ita.d.An.h̄ ⁊ faciunt q̄ no.Bar.in.l.ſi duo in pn̄.ff.vti poſ
ſi.⁊ quod no.in.c.ex pte.ſ.de reſti.ſpoli.qꝛ copula cauſat
quaſi poſſeſſiōeꝫ mr̄imōialē ⁊ i dubio melior ē ꝯditio poſ
ſidētis.§.retinēde.iſtitu.de inte.at̄s.§.cōmodū. ſꝫ nūqd
ſi dico accipio te i meā mulierē ⁊ mulier dicat ſuꝫ ꝯtenta
ex quo nihil dꝛ de matri.⁊ verba ſunt nimis gn̄alia iduca
tur mr̄imoni.abbas ātiqu⁹ ⁊ cōit̄ doc.maxie Panor. di
cūt ꝙ ſic p tex.noſtꝝ ibi vl̄ alia v̄ba.¶ Et p pleniori itel
ligētia q̄ro qd ſi alt̄ ꝯhentiū pfert v̄ba de qb⁹ h̄ ibi reci
pio te i meā ⁊c.⁊ receſſit an̄ rn̄ſionē alterius q poſtea ex i
teruallo rn̄dit ꝯſentiēdo an ſit matri.vꝛ ꝙ ſic.ff. de v̄.ob.
l.j.vbi ſi pſens iterrogauit ⁊ ſtati diſceſſit ſi ſtati eo reuer
ſo rn̄det̄ vꝫ ſtipulatio.facit quod hꝛ ꝙ i hijs q̄ ꝯſenſu pfi
ciūt̄ ⁊ ꝯhunt̄ rn̄ſio ēt ex iteruallo tꝫ.ff.de v̄b.ob.l.ſi ſtipu
ler.§.ſi. Jn ꝯrāū facit h̄ lr̄a ibi mutuo ꝯſenſu ⁊ ſic oꝫ quod
ſimul ſentiat facit.xxix.q.j.§.j.¶ Jtē qꝛ act⁹ i iſtis ſpūali
bus pfici debet ſine iteruallo de elec.qꝛ pp ⁊.c.cum poſt
eo.ti.i.c.tuas.j.de ſpōſa duoꝝ.l.ꝯtinu⁹.de verb.ob.ff. Ar
ch.xxvij.q.ij.ſufficiat tꝫ pmū p iura alleg.⁊ dicit ideꝫ Ar
chid.hāc fuiſſe glo.Ludouici quā tn̄ dicit Jo.an.ſe nō i
ueniſſe.hoc tenet Gaſpar.d.Anto.⁊.d.Flo.dū tn̄ pri⁹ cō
ſentiēte nō penituerit an̄ rn̄ſionē ſecūdi argumēto.c.ſi.de
pcura.i ſexto ⁊ i dubio pſumit̄ i eadē volūtate pmanē i.
c.maiores.cū ſi.de baptiſmo.nec ē vis qḋ fiat rn̄ſio ex in
teruallo p.d.l.ſi ſtipuler.§.ſi.de ſtipula.tn̄ dicit glo.i.d.§.
ij.quod valet ex iteruallo dūmō alius actus medius nō i
teruenīat ſꝫ i matr.vꝛ ſufficē quod primū cōſentiētē nō pe
nituerit ēt ſi ad act⁹ extraneos diuerterit ad illud qḋ dꝛ
de electōe rn̄det Flo.ꝙ iō ē qꝛ electio ē quoddā totū cō
ſtans ex varijs ptibus ad hoc ḡ vt appareat eas eē ptes
vnius totius debēt ſil̄ expediri.ſꝫ tu dic qḋ idē pōt dici de
matrimo.cōſtat.n.ꝙ ex cōſenſu diuerſoꝝ ē vnū totum iō
pōt dici ꝙ iſta ē vna ō differētijs q̄ eſt iter carnale ⁊ ſpiri
tuale de qb⁹ vide quod dixi.ſ.i.c.tue.vel dic qḋ ratio. d.
Flor.pōt pcedere ꝙ electio ē vnū totū ex pte eligētiū qꝛ
oēs hn̄t vnā vocē vel voces oēs pro vno toto cōputant̄
⁊ ſic p vno cōſenſu qꝛ cōſenſus in cōtinēti.eo.tpe ⁊ mox
dꝫ publicari nō tn̄ ibi dꝛ ꝙ elect⁹ i.cōtinēti dꝫ ꝯſentire im
mo hꝫ mēſeꝫ de elec.quā ſit li.vj.Ultio quero pone pmit
to ꝙ te deſpōſabo an ꝯhant̄ ſpōſalia vel matri.dicit Uic.
ꝙ nō ꝯhunt̄ ſpōſalia ēt de futuro ſꝫ pmiſſio de ſpōſalib⁹
ꝯhendis ita ēt trāſit.d.Anto.de bu.hic Car.flo.clari⁹ lo
qtur nā claꝝ ē quod deſpōſatio iūcta cōſuetudīe operat̄
matri.vt no.Jnno.in.c.ſi.de ſpōſa duoꝝ allegat ēt no. ſu
p rubrica ⁊ in.c.j.⁊ i multis locis ꝙ ſubarratio ſit tpe ma
trim.de quo i.c.ſi.ti.ſequēti vnde ſi ſumus i talibus locis
in qbus talis deſpōſatio habetur pro matrimonio de pre
ſenti ⁊ tunc hec promiſſio promitto quod te deſponſabo
inducit ſponſalia de futuro ⁊ idem eſt dicere ac ſi dicatur
promitto quod tecū contrahaꝫ matrimoniū.Debet ergo
attēdi loci conſuetudo vt in.c.ex litteris.eodē ti.ceſſante
autem conſuetudine procederet dictum vinc.⁊ anto.ſ. et
hec pcedūt itelligēdo illa verba pmitto ꝙ de te deſpon
ſabo.ſ.per annulum ſi autem intelligeretur deſponſabo.i.
ſponſalia contrahabam indiſtincte pcedit vt ſint ſponſalia.
glo.ſequentes ſunt clare.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a **Doleſcens.** Per nixū ad copu
lā ſpōſalia ꝑcedētia
nō reſoluūtur ī ꝑſumptū mr̄imo.nō diuidit̄ qꝛ
vno ſtictu ṽboꝝ ꝯtexta.¶ Nota ibi nixus fuit
quod id qḋ dꝛ qḋ ſpōſalia de futuro ꝑ copulā ſequētē re
ſoluunt̄ ī mr̄imo.c.is q̄ fidē.ṡ.eo.illud ē veꝝ ſi copula ha
buit effectum ſecus autem ſi effectum non habuit licet
per ſponſuꝫ non ſteterit qui fecit quod potuit ſed nō po
tuit ꝑficere ⁊ ſic habetis quod conatus facti nō hꝫ ꝓ fcō
quoad īducēdā ꝑſumptiōeꝫ iur̄. ⁊ ḋ iure q̄ ex fcō reſultat
⁊ ē rō decidēdi.nā duo ſpālia nō pñt ī vnū cōcurrere.l.j.
C.ḋ do.ꝓmiſ.no.ī.l.ab emptōe ſup gl.ſi.ff.ḋ pac.ſꝫ ſi dice
rem⁹ quod nixus ad copulā īduceret ꝑſumptū matrimo.
duo ſpālia cōcurrerēt ꝑmū qꝛ conat⁹ facti haberet̄ ꝓ fcō
qḋ tn̄ ꝓprie nō ē factū ſm̄ qḋ ſpōſalia de futuro reſolue
rēt̄ ī mr̄imo.de ꝑſenti qḋ non pōt fieri niſi ꝑ ꝑſumptiōem
iuris.iō ne iſta duo ſpālia cōcurrāt nōmirū ſi nixus copu
le nō īducit ex ſpōſalib⁹ ꝑcedētibus ꝑſumptū matrimo.
¶ Uel alia pt̄ dari rō.nā ṽitas regularit̄ ꝑfert̄ ꝑſumptōi
vel fictōi .c.veritate.viij.di.⁊ a regul̄ nō ē recedendū niſi
quaten⁹ repiant̄ limitate.ſꝫ ſpōſalia regularit̄ ñ reſoluūt̄
ī mr̄imo.de pñti repit̄ hec regula limitata copula ſecuta
nō āt ſolo conatu:ſecuto ḡ nō recedem⁹ a regula nec.c.is
q̄ fidē ꝙ loqt̄ ī fcō cōſummato cū ponat ius exoꝛbitās ex
tēdet̄ ad caſuꝫ fictū .i.ad conatū q̄ hꝫ ꝓ facto ficte.c. ī no
ſtra.j.de iniur.ḋ dā.dato.c.ad audiētiā.⁊.c.cū dilect⁹ vbi
nota.ṡ.de cle.nō reſi.no.ī.l.j..§.lex falci.maxie ꝑ Jmo.ff.
ad.l.falc.faciūt q̄ notat Bart.in.l.i.ff.de fonte. he duę rō
nes vident̄ de mēte cōit̄ ſcribētiū maxie Car.Et iō infert
ħ do.An.ꝙ ſi iter duos īpuberes eēt ꝯtcū matrimo.p ver
ba de pñti ꝙ ſecuto poſtea nixu ad copulā vꝫ ſi ſūt pube
res īductū matrimoniū lꝫ copula nō hūerit effectū ⁊ ita
itelligat̄.c.atteſtatōes.j.ti.j.qꝛ ħ nō ē ſpālitas ꝙ ſpōſalia
reſoluāt̄ ī matri.cū ex foꝛma ṽboꝝ fuerit matri.⁊ ſic ceſ
ſat pꝛia rō nō quoqꝫ ē ius exoꝛbitans ꝙ matri. ꝯtcū īter
īpuberes ꝙ ex defectu ꝯſenſus nō pt̄ valē vt matrimo. c.
tuc.ṡ.eo.nūc ſecuto conſenſu ī etate ltīa ratificet̄.c. vnico
vbi ēt ꝑ alios act⁹ q̄ꝫ ꝑ nixū ratificat̄.de deſpō.īpu.li.vj.
⁊ ſic ceſſat ſecūda rō.Infert ħ quoqꝫ Jnn.multa turpia q̄
ꝑmiſſa ꝓteſtatōe dicā.matrone ꝓcul hic habite caſte tur
pe ē vos audire īpudica ṽba ⁊c.Infert pꝛio nūqd ſi ma
ritus nō potuit ītrare clauſtra pudoꝛis mulieboꝛis ⁊ tamē
ſemē emiſit ꝑ hoc īducat̄ ꝑſumptū ma.⁊ vꝫ ꝙ ſic ꝑ tex.iū
cta gl.lꝫ tex.ſol⁹ faciat ī ꝯtʳiū ī.c.extraoꝛdinaria . xxxv. q.
iij.Sꝫ ex mēte illi⁹ gl.diſtiguit ħ Car.poſt alios aut emiſ
ſio ſemis tn̄ intrauit clauſtra ꝙ ē difficile iudicare niſi ex
cōceptōe ⁊ reliquat̄ arbitrio matronaꝝ de hac re ꝑitarū
c.cām.ṡ.de ꝓba.⁊ tūc copula vꝫ habuiſſe effectū.⁊ iō erit
ꝑſumptū matri.aut ſemen nō ītrauit vas ſiue clauſtra ſed
circū circa palpitauit ⁊ tūc copula nō vꝫ habuiſſe effectū
d.c.extraoꝛdinaria ⁊ iō nō īducet̄ ꝑſumptū matri.de qua
litate copule qs dꝫ eē.Fede.ī ꝯſi.ccxxix.ꝙ īcipit magiſter
ſꝫ quid eꝫ ſi vir ītrauit vas muliebꝛe ſed ſemē nō emiſit
⁊ tūc dicūt cōiter doc.ꝙ copula nihil opabit̄ quoad pꝛe
ſumptū matri.qꝛ nō vꝫ habuiſſe effectū .faciūt q̄ habēt̄ in
c.fraternitatis .j.de frigi.⁊ malefi.¶ Nota ibi ſed ſecūdā
dꝫ hēre ꝙ matrimoniū ꝑ verba de ꝑſenti ꝑfert̄ ſponſalib⁹
de futuro nō purificatis ēt ſi īteruenit nixus copule cum
ſponſa.¶ Gaſpar Cal.repꝛobat ipſe rōnes ꝑdictas ⁊ cō
cluſiones ⁊ dat nouum intellectū ad textum.Et pꝛio mo
uet̄ ħ ꝑdicta.nam vbi ē eadem ratio dꝫ eſſe eadē iuris diſ
poſitio .c.cum dilecta .ṡ.de ꝯfirma.vti.vel inutili.ēt in ex
oꝛbitātibus vt notat̄ ꝑ glo.ī clemen.i.in ver.eligat̄ de ele.
ēt ſi ſit taxatiua lex.l.obes.⁊ ibi notat̄.C.de ꝑdijs mino.l.
his ſolis ⁊ ibi no.C.de reuocan.donati.no.in.c.j.de tēpo
ri.oꝛdinā.lib.ſexto.in autētica quas actiones.C.de ſacro
ſanc.eccle.⁊ facit.l.libertū.§.ſenatus.ff.de ritu nuptiarū.
ſed ita eſt quod ratio quare per copulam ſequenteꝫ ſpon
ſalia de futuro īducūt ꝑſumptū matrimoniuꝫ eſt quia vbi
poteſt capi duplex ꝑſumptio vna quod homo velit euita
re peccatū vel penā alia ꝙ velit delinquere ī dubio capiē
da ē pꝛeſumptio ꝙ nolit delinquere ⁊ ſic velit peccatuꝫ
vel penā euitare.l.ſi cōſtat.C.de cōpē.cū vul.ſꝫ ita eſt qḋ
q̄ ꝓmiſit aliquā accipere in vxoꝛē cōſumādo copulā cum
ea poſſumus dubitare an voluerit foꝛnicari an vero tāqꝫ
cū vxoꝛe cōiūgi ⁊ ſic verificare ſpōſalia de futuro vt ſint
de ꝑſenti ⁊ iō cepit lex ꝑſumptionē quod iſte nolit delin
quere ⁊ ꝓpea īduxit ꝑſumptū matrimoniū.ſꝫ iſta rō mi
litat ēt ī nixu ad copulā ergo eadē erit iuris diſpoſitio.ꝙ
militet eadē rō deducit.nā q̄ viderit mulierē ad ꝯcupiſcē
dū ſtatī meccat⁹ ē ī coꝛde ſuo ⁊ multo magis q̄ deſcendit
ad conatū copule.c.nec ſolo.c.q̄ ꝯſenſit.xxxij.q.v.ſi ergo
ꝑ conatū vr̄ foꝛnicari .ergo pari rōne vt euitet̄ iſta ſuſpi
cio qḋ voluerit foꝛnicari ītelligemus quod ꝑ nixū ad co
pulā īducat̄ ꝑſumptū mr̄imoniū qꝛ poti⁹ ꝑſumem⁹ qḋ vo
luerit purificare ſpōſalia q̄ꝫ foꝛnicari.nec obſtat ſi dicatur
īmo ius canonicū ī dubio nō ꝑſumit mr̄imoniū ex copula
vt no.gl.ī.c.illud.ṡ.ḋ ꝑſump.⁊ facit tex.ī.c.j.xxx.q.v.qꝛ il
lud ꝓcedit q̄n nulla ſpoſalia ꝑceſſerūt nos loquimur q̄n
ꝑceſſerūt nā iſto caſu ꝑſumptio quod noluerit delinq̄re
iuſtificat̄ ex ꝑcedētib⁹ ſpōſalib⁹.nec obſtat tex.noſter qꝛ
ħ dꝫ ītelligi quod mulier eēt īpubes .Et iō cū ipſa ñ poſ
ſet cōſentire expſſe ī matrimonium. c.tuc.ṡ.eo. nōmirum
ſi lex nec ꝑſumit eā ꝯſenſiſſe qꝛ lex īmitat̄ ṽitatē ⁊ vbi nō
pt̄ hēre locū veritas nō fingit multomin⁹ ꝑſumit. l. q ad
certū.ff.loca.itē ꝓ eo facit.c.ſi.ḋ ſen.⁊ re iudi.vbi ī dubio
dꝫ iudicare ꝓ matri.doc.cōiter appꝛobāt hūc ītellectū ꝙ
ē diuinatiuus. ſꝫ pōt r̄ſideri qḋ a cōiter accidētib⁹ pube
res facti ſunt viri potētes ⁊ iō dū tex.ħ dicit quod adole
ſcēs ħ nixus ē quod nō potuit debem⁹ ītelligere ſꝫ cōem
accidētiā.i.qḋ nō potuit ex defectu etatis vel ſue vl̄ puel
le nō āt ſm̄ irregularē ⁊ accidētalē caſum.i.qḋ nō potuit
vt vult Jnno.qꝛ mulier eēt arta vl̄ alio ſimili accidēti.ad
ducūt quoqꝫ pꝛimā rōnē decidēdi.ṡ.dictā quod non cō
cludit nā hic iſte due ſpālitates veniūt vna in conſequen
tiā alterius dato.n.quod nixus copule habet̄ ꝓ facto ſeq
tur ī ꝯſequētiā quod dꝫ parere effect⁹ facti.ſꝫ effect⁹ copu
le ē vt ex ſpōſalib⁹ īducat matri.ꝑſumptū:ergo idē erit ef
fectus conatus ad copulā.⁊ faciūt iura allegata in glo.in
verbo conatus ī pꝛia pte.nec bene reſpōdēt doctoꝛes ad
c.q̄ ſolo.⁊ ad.c.q̄ ꝯſentit.nam dicūt nō tamē pariter puni
tur nixus ad copulā ſicut copl̄a vt vult glo.in.v.c.q̄ con
ſentit qꝛ per hoc non tollunt q̄n ſit peccatū ⁊ ideo ꝓ euitā
do peccato dꝫ capi ꝑſumptio mat.gl.ī ṽbo nec veꝝ ꝑſum
ptū no.ex glo.ꝙ dicat̄ veꝝ ⁊ ꝙ ꝑſumptū matri.ſubicit ħ
Hoſt.qd mō de aliqua muliere nō virgine in qua ē diffici
le cognoſcere copulā ex quo al̄s fuit coꝛrupta ꝑ quē actū
inducet̄ pꝛeſumtū matrimoniū.ſi de copula conſtaret nō
eēt dubiuꝫ ſꝫ loqmur q̄n nō ꝯſtat ⁊ voluit quod id quod
opat̄ copula ī virgine illud opet̄ traductio ad domū ī nō
virgīe.allegat.l.q̄ſitū.ff.eo.ti.c.veniēs.ṡ.eo.c.ſi.j.ḋ cōiu
gio.lepꝛoſo.c.ex pte.ṡ.de reſti.ſpo.q̄ iura ꝓut dicit ħ Jo.
cal.nō ꝓbant hoc vñ Jo.calde.⁊ cōiter ſcrib.tenēt ꝯtʳiuꝫ
quod traductio ad domū nō opet̄ pꝛeſumptū mat.niſi fu
iſſet ꝯtcū meticuloſe ⁊ traducta ſponte cohabitaſſet ꝑ.c.
ad id .ṡ.eo.ti.Dicit quoqꝫ Hoſti.ꝙ ꝑ ſubarrationē ꝓba
tur matri.ꝑſumptū ꝙ vꝫ velle ēt glo.in.c.ꝑcedēti de quo
dicā ī.c.ſi.j.ti.j.⁊ in.c.j.j.de matri.ꝯc.con.iterdi.eccle.per
amplexus āt vl̄ oſcula ſi ꝑceſſerit ſponſalia de futuro ex
foꝛma ꝯceptionis ṽboꝝ ñ īducit̄ ꝑſūptū matri.qꝛ iſta pñt
fieri cū ſponſa vt Panoꝛ.ħ ſꝫ ſi ꝑceſſerit ſponſalia ḋ pñti
ex foꝛma ꝯceptionis ṽboꝝ q̄ tn̄ ñ valebāt vt ſponſalia de
pñti ſed de futuro pura ex defectu etatis tūc inducet̄ pꝛe
ſumptum matrimoniū.c.vnico.de deſpon.impube.li.vi.ꝑ
cohabitationem quoqꝫ inducitur matrimonium quādo
pꝛi⁹ ꝑ metū non valebat.c.conſultationi.ṡ.eodem vel ex
defectu conſenſus ꝓꝑ inhabilitatē etatis.d.c.vnico . ⁊.c.
de illis .j.titulo .j.vel ꝓpter furoꝛeꝫ .c.dilectus.ſupꝛa.eo.
Item ꝓꝑ purificationē conditionis inducit̄ matrimo. c.
ſuꝑ eo.j.de condi.apposi.⁊ per quē actū ꝑſumātur ratifi
cata ſpō

cata ſpõſalia ⁊ ꝯuerſa in matrimo.ꝑ Cal.i rubrica deſpõ
ſalibus conſi.ij.⁊.iiij.vbi ꝑ maiori pte approbat h dicta.
¶Glo.i ver.conatus in fi.quoad ꝯrariũ.c.nuper.ꝫ.de biga
mis dicite ꝙ ibi attendit plus factũ ꝗ̃ iuris cõſenſus qꝛ
veꝝ ẽ eũ eẽ bigamũ q diuiſit carnẽ ſuã i duas ⁊ iõ nõmiꝝ
attendit ibi ſi matri.valuerit ⁊ habuerit effectũ nos.loq⸗
mur qñ lex reſpicit ipm ꝓut ſonat iuris effectũ.ſ.copulaꝫ
ad pſumptũ matri.iducẽdũ.Ad.c.iuuenis.ꝫ.eo.dicite ꝙ
ibi loqt i publica honeſtate q̃ poti⁹ cãtur ex ipo ꝯſenſu ꝗ̃
ex copula iõ nõ attendit an copula ſit ꝯfirmata an vo nõ.
¶Quo ad reliqua ꝯria dicite vt hꝫ p Jo.an.⁊ alios i.c.j.
ꝫ.d eo q mit.i poſ.vbi ẽt gl.tãgit hoc brocardũ nũqd co⸗
natus facti habeat ꝓ facto nã in atrocioribus criminib⁹
hꝫ ꝓ facto ⁊ ita loqtur.c.ſi qs nõ dicã allegatũ in gl.⁊ ibi
notat.vbicũqꝫ aũt lex irrogat penã ipo iure pp factũ nõ
ſufficit conatus niſi ſequatur effectus.c.cũ in cũctis.ꝫ.de
elec.iũcto.c.ppetue vbi caſus de elec.li.vj.⁊ ibi cõiter ſcri
bẽtes.⁊ i.d.c.j.¶Item i pena a ſtatuto ipoſita conatus
nõ habetur ꝓ facto lꝫ ſecus quoad penas iuris cõis ita
Bar.in.l.is q cũ telo.C. ad.l.corne.de ſica.in.l.j.§. diuus
ff.de ſica.notat Bal.in.l.ſi fugitiui.C.de ſeruis fugi. in.l.
⁊ ſi certis.§.⁊ ſi vnus.ff.ad ſilanianum.⁊ notãt canoniſte
in.d.c.j.⁊.d.c.ppetue.⁊ cõſuetudine nõ ſeruatur vt conat
habeat ⁊ ꝓ facto.ita Ang.i.l.j.§.hec ṽba.ff.ꝙ qſqꝫ iuris.
¶Ab ex opponitur ꝯ tex.qd nõ poſſit dubitari de copu⸗
la.nam ex quo interuenit conat⁹ vꝫ qd copula preſuma⸗
tur.nã in dubio ſtatur aſſertõi viri deponẽtis de copla. c.
continebatur.j.ti.j.So.dicit Inno.quod h ꝯſtabat ex cõ
feſſiõe viri ꝙ pficere nõ potuerat ⁊ ſic ei⁹ ꝯfeſſioni ẽ ſtan
dũ.⁊ ſic habetis inferre ex hac pria ſolutione ⁊ de mente
Cardi.ꝙ ſtatur ꝯfeſſioni viri deponẽtis de nõ copula ſi⸗
cut ⁊ ſtatur ⁊ ei⁹ ꝯfeſſiõi ꝓ copla.Uel aliter ſoluũt doc.
ꝙ hic loquur quoad finẽ iducẽde pſumptõis iuris ⁊ de
iure vt pſumatur matrimo.iõ nõ ſufficit de copula pſum⸗
ptiue ꝯſtare ſed reqritur ꝙ cõſtet vere ⁊ qꝛ hic vere non
cõſtabat de copula nõ iducitur pſumptũ matrimo. Uel
aliter ⁊ tertio ſm Cardi.hic tractatur de piudicio ſecun
di matri.vt pꝫ ex tex. vnde lꝫ regulariter pſumptiue ꝓba
tões admittantur i matrimonialib⁹ hoc ẽ veꝝ niſi tracta⸗
tur de piudicio ſecũdi mr̃imonij qꝛ tũc reqritur ꝙ ꝓbatio
nes ſint clare.ita Cardi.h.¶Opponitur ẽt de.c. atteſta
tões.j.ti.j.vbi niſſus copule ꝓbat matri.ſolu.Inno.itelli
git tex.noſtꝝ qñ pceſſerũt ſpõſalia de futuro inter pube⸗
res quo cãu cũ nõ hẽant aĩum ꝯhendi de pñti nonmiꝝ ſi
lex ad pſumendũ hũc animũ reqrit aliqd factũ cõpletũ.ſ.
copulã nec vult ꝙ ſufficiat factũ ceptũ vt hic tex.aũt in.c.
atteſtatões loqtur de matri.ꝯcto iter impuberes quo cãu
cũ adſit volũtas ꝯhendi matri.⁊ forma ſꝫ volũtas nõ eſt
pfecta pp defectũ etatis.iõ ex aliquo actu p quẽ demon
ſtret poſt pfectã etatẽ ptẽ ꝯſentire iducitur matrimo. et
ita loqtur.c.atteſtatões.Uel aliter ſm eũdẽ Inno.⁊ cõi
ter doc.h ibi loquitur in ſponſalibus de pñti.nos loquur
i ſpõſalib⁹ de futuro nec ẽ miꝝ ꝙ matri.ſui forma ꝯctum
debite ex aliquo actu ꝯfirmet i matri.pſumptũ ſi pri⁹ non
valebat vt matri.ſpõſalia aũt de futuro nõ debẽt ita de fa
cili reſolui i matri.iuris pſumptione.ſequitur rubrica.

¶De deſponſatione impuberum. Rubrica.

¶Continuatur iſta rubrica ſꝫ gof.ad pcedẽtes vidim⁹
in genere.ꝫ.de ſponſalibus ⁊ matrimonijs nũc incipit tra
ctare in ſpecie.⁊ iõ ſubicitur rubrica de deſpõſatõe ipube
rũ.Uel aliter ſecundũ Hoſt.viſo.ꝫ.de ſpõſalib⁹ qꝛ multa
ſunt impedimẽta ⁊ pcipue eſt impedimentuꝫ etatis ideo
congruenti ordine poſiturus impedimenta matrimonij
ponit hanc rubricam de deſponſatione impuberum.

Ua fraternitas. Pater ꝓ fi
lio ipubere
ſponſalia contrahit pro pubere non niſi con⸗
ſenſerit.¶Diuiditur in duas ptes.In prima

narrat factũ.¶In ſꝫa reſpõdet.ſꝫa ibi ad quod dicimus.
¶No.ibi nõ ꝯſentit qd pater ꝓ filio adulto nõ põt ꝯtre
matri.de quo.j.videbim⁹.¶No.ibi de filio nondũ adul
to ꝙ pater ꝓ filio nondũ adulto põt ꝯhẽ matri.⁊ tenetur
obſuare ꝙ itelligit glo.h de honeſtate.Sꝫ hoc retento
iſte tex.dũ facit differẽtiã iter adultũ ⁊ non adultũ ſuiret
nobis de vẽto.vñ Pan.ſuſtiet ꝙ tot⁹ iſte tex.dꝫ itelligi de
honeſtate ⁊ ſic ſenſus nũqd pater poſſit de honeſtate ꝯhe
re matri.ꝓ filio adulto ⁊ rñdet qd non ſi ipe ñ ꝯſentit.In
ſtat qd de filio ñ adulto ⁊ rñdet qd non ſic ⁊ ille dꝫ obſer
uare.ali⁹ ẽ itellect⁹ hoſti.qd hic tex.voluerit attẽdi tradi
tionẽ ⁊ ſic ſenſus ꝙ ꝓ adulto nõ ꝯſentiẽte pꝛ nõ põt ꝯhẽ
ꝓ nõ adulto ſic ⁊ ſubiciat cui vult mr̃imonio tradẽ quaſi
ſentiat quod cũ facili⁹ poſſit tradi puer ꝗ̃ adultus ꝙ hec
traditio facti opabit vt fili⁹ teneat ꝯſentire poſtꝗ̃ puene
rit ad etatẽ pfectã qꝛ ex cohabitatõe vꝫ ratificaſſe matri.
parẽtũ Uincẽ.h tꝫ qd iter adultũ ⁊ nõ adultũ ſit hec dif
ferẽtia qꝛ ſi ꝯhat matri.ꝓ adulto iuito gnãtur ẽt publica
hõeſtas ſec⁹ ſi ꝯhat ꝓ puero qꝛ tũc gnãtur publica hone
ſtas ẽt illo ꝯdicẽte iſta ẽ dñia ꝯ tex.i.c.vnico.i.§.fi.eo.ti.li.
vj.vbi ex ſpõſalib⁹ cũ iuito ꝯctis p parẽtes ſiue ſit pubes
vl ipubes ñ naſcit publica hõeſtas.vñ.d.An.h ⁊ poſt alij
dñt tres caſus eẽ i ꝯſideratõe.Aut loquur i ifante ⁊ tũc
ſpõſalia vel mr̃imoniũ nihil valẽt niſi i pfecta etate ratifi⸗
cauerit.d.c.vnico.prio ⁊ ſecũdo rñſo.¶Aut loquur in
puero ⁊ tũc ipſo ꝯſentiẽte tacite vel expſſe valẽt ſpõſalia
ipſo ãt ignorãte ⁊ poſtea ratificãte valebũt ſpõſalia alꝰ
aũt nõ.nec generabũt publicã honeſtatẽ.c.vnico.§. pe. ⁊
fi.alij aũt extranei ⁊ ſic q nõ ſunt parẽtes nõ poſſũt ꝯhere
ꝓ muliere Panorm.i cõſi.xxxviij.quod icipit attingam
quolꝫ in.j.col.p tex.i.d.c.vnico.Aut loquur in pubere ⁊
idẽ quod in puero.¶Glo.in verbo nõ ꝯſentit in fi. nota
dñiam inter ius canonicũ ⁊ ciuile qꝛ pꝛ põt ꝯhẽ ꝓ filia ma
tri.⁊ obligat niſi hẽat iuſtã cãm ꝯdicẽdi ẽt inuita pro filio
aũt non qꝛ idiſtincte põt ꝯdicere ſecus dicit glo. de iure
canonico qꝛ nõ põt pꝛ cogere filiã ad maritũ accipiẽdum
nec ꝓ ea iuita ꝯhere ⁊ hic ifert pan. ad no. queſt. Nũqd
ſi filia nubat iuito patre teneat pꝛ eã dotare nam ꝯ patrẽ
põt implorari offm iudicis regulariter vt dotet filiã.l.qui
liberiſ.ff.de ritu nup.no.glo.i.l.obligamur.§.l.ff.de act.⁊
obliga.habet in.l.fi.C.de dotis ꝓmiſſi.no.Guliel.de cu.⁊
Bal.in.l.cũ his.§.ſi mulier.ff.de ꝯdi.inde.de hac.q. Pa
nor.cõſi.xij.quod ici.vt clare materia queſtiõis.⁊ dicit di
ſtinguẽdũ.aut filia nupſit idigno ⁊ tũc pꝛ nõ tenet eã do
tare glo.ẽ notabilis i.c.de raptoribus.xxxvj.q.j.ꝙ intelli
git.d.Anto.in.c.accedẽs.ꝫ.de ꝓcu.veꝝ ⁊ ibi Imo.meli⁹
ſi eſſet idignus turpi i dignitate ſecus aũt ſi eẽt idignus
i.nõ paris conditionis qꝛ tũc diſtiguendũ eſt vt ꝯ i mem
bro ſequẽti.ſaluo quod minorẽ dotẽ dabit ex cõditiõe p
ſone vbi tenetur dare.⁊ faciũt que hẽntur i.l.cũ poſt.§.ge
ner.ff.de iure dotiũ iũcta glo.in.l.ſi volũtate.C.de dotis.
ꝓmiſſione ⁊ vbi pr̃ eſt abſens ⁊ ſic nõ põt ad taxationem
dotis.cogi poterit iudex taxare .l.qui liberos .⁊ ibi Bal.
ff.de ritu nup.p.l.pfecticia.§.j.ff.de iu.do.aut elegit ma⸗
ritũ dignũ ſe ⁊ tũc ſi ꝓmiſit dotẽ pr̃ tenet dotare dato ꝙ
ipe i ꝓmiſſionẽ nõ ꝯſenſit qꝛ filia p hãc ꝓmiſſionẽ releuat
patrẽ a debito dotãdi ⁊ iõ tãꝗ̃ i rẽ patris vertat iſta pro
miſſio tenebit pꝛ de i rẽ verſo.ita Bar.i.d.l.obligamur.§.
lege p tex.i ſimili i.l.⁊ iõ.§.fi.⁊.l.filius.ff.de i rẽ verſo.aut
filia nõ ꝓmiſit dotẽ.ſꝫ nupſit ſine dote ⁊ tunc aut nupſit
poſt.xxv.annũ.⁊ iſto caſu pr̃ nõ tenetur dotare qꝛ ex quo
maritũ iuenit ceſſat rõ quare cogit dotare.d. l. q liberis.
⁊ marit⁹ tenet eã alere vt filiã.§.pe.i autẽ.qb⁹ modis nã⸗
les efficiunt legi.no.Inno.⁊ aliqd videbimus i.c.per ve⸗
ſtras.infra de donationibus inter virum ⁊ vxorem.aut nu
pſit ante vigeſimumquintum annum ⁊ tunc cuꝫ pater oĩo
tenetur omnino eam alere tenebitur eam dotare. ſed iſta
duo mẽbra vltia nõ vident poſſe ꝓcedere immo idiſticte
debet dici quod ex quo maritum inuenit ſine dote. ¶Et
marit⁹ tenet eam alere ceſſat vtrunqꝫ debitũ quo ad priꝫ

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg